Notes du mont Royal
www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVII JOSEPHI

OPERUM

QUÆ SUPERSUNT

Pars Altera.

267.347 - D. Fid.
2

Notes du mont Royal
www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises ici volontairement.

[a]Φ Λ. [b]Ι Ω Σ Η Π Ο Υ,

[c]Π Ε Ρ Ι

Α Ρ Χ Α Ι Ο Τ Η Τ Ο Σ Ι Ο Υ Δ Α Ι Ω Ν,

[d]Κ Α Τ Α [e]Α Π Ι Ω Ν Ο Σ

Λ Ο Γ Ο Σ Α'.

FLAVII JOSEPHI,

DE

ANTIQUITATE JUDÆORUM,

CONTRA APIONEM

LIBER I.

ΙΚΑΝΩΣ μ' ὑπολαμβάνω, καὶ διὰ τὴν περὶ τῆς ἀρχαιολογίας συγγραφῆς, κράτιστε ἀνδρῶν [f]Ἐπαφρόδιτε, τοῖς ἐντευξομένοις αὐτῇ πεποιηκέναι φανερὸν περὶ τοῦ γένους ἡμῶν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι καὶ [g]παλαιότατόν ἐστι καὶ τὴν πρώτην ὑπόστασιν ἔσχεν ἰδίαν, καὶ [h]πῶς τὴν χώραν ἣν [i]νῦν ἔχομεν κατῴκησεν, [k]ἤν, πεντακισχιλίων ἐτῶν ἱστορίαν περιέχουσι, ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἱερῶν [l]βίβλων διὰ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς συνεγραψάμην. ἐπεὶ δὲ συχνοὺς ὁρῶ τοῖς ὑπὸ δυσμενείας ὑπό τινων εἰρημένοις προσέχοντας βλασφημίαις, καὶ τοῖς περὶ τῆς ἀρχαιολογίας ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένοις ἀπιστοῦντας, τεκμήριόν τε ποιουμένους τὸ νεώτερον εἶναι τὸ γένος ἡμῶν, [m]διὰ τὸ μηδεμιᾶς παρὰ τοῖς ὀνομαστοῖς τῶν Ἑλληνικῶν ἱστοριογράφων μνήμης ἠξιῶσθαι, περὶ τούτων ἁπάντων ᾠήθην δεῖν γράψαι συντόμως, τῶν μὲν λοιδορούντων τὴν δυσμένειαν καὶ τὴν ἐκούσιον ἐλέγξαι ψευδολογίαν, τῶν δὲ τὴν ἄγνοιαν ἐπανορθώσασθαι, διδάξαι δὲ πάντας ὅσοι τἀληθὲς εἰδέναι βούλονται περὶ τῆς ἡμετέρας ἀρχαιότητος. χρήσομαι δὲ τοῖς μὲν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις μάρτυσι, τοῖς ἀξιοπιστοτάτοις περὶ πάσης ἀρχαιολογίας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κεκριμένοις· τοὺς δὲ βλασφη-

SATIS quidem arbitror, me per libros *Prologus.* etiam Antiquitatum, virorum præstantissime Epaphrodite, lecturis eos planum fecisse de gente nostra Judaïca, quod & vetustissima sit, & primam originem sibi propriam habuerit, utque regionem quam nunc tenemus incoluerit, quos, annorum quinque millium historiam complectentes, ex sacris libris nostris Græca lingua conscripsi. Quoniam vero multos video, qui maledicis sermonibus, malo animo à quibusdam jactatis, fidem habeant, eaque quæ ego de antiquitate scripsi non credant, & recentiorem esse gentem nostram colligant ex eo, quod nulla ejusdem mentio facta fuerit apud celebres Græcorum historicos; de hisce omnibus putavi scribendum breviter, tum ut obtrectatorum malevolentiam voluntariumque falsiloquium arguerem, tum ut aliorum ignorantiam corrigerem, universosque de nostra antiquitate edocerem, qui veritatem scire desiderant. Eorum autem quæ à me dicentur utar quidem testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni habiti fuerunt: eos vero, qui probrose de nobis

Auctoris in scribendo institutum.

a Φλαβίου in *Vulgatis*. Φλαΐου in quibusdam *MSS*. Verum nummi nos docent Φλαουίου correcte scribi. *b* Ἰωσήπου τοῦ Ἐφραίου οἱ γένους ἱερεῶν ἀπὸ Ἱεροσολύμων juxta quosdam *Rufini Codd*. Ἰωσήπου τοῦ Ἐφραίου *Euseb*. in *Præp. Evang*. p. 476. & in *Eccl. Hist*. p. 84. *c* Idem titulus huic operi inscribitur ab *Eusebio*, in libro VIII. de *Præp. Evang*. c. 7. ad finem, p. 361. & lib. X. c. 6. prope finem, p. 476. & in titulo cap. XIII. ejusdem libri p. 500. περὶ ἀρχαιότητος Ἰουδαίων ἐξ ἱερῶν συγκείμενος ἀντιρρητικὸς λόγος πρῶτος καθ' Ἑλλήνων in *Cod. El.* περὶ ἀρχαιότητος Ἰουδαίων ἀντιρρητικὸς κατὰ Ἀπίωνος Γραμματικοῦ. i. e. *de Antiquitate Judæorum refutatorii contra Appionem Grammaticum*, habet *Budæus* in l. V. *de Asse*: quos (inquit) Latine ita versos legimus, ut præstabilius fuisset nunquam fuisse editos. adeo corrupti sunt *Librariorum* vitio & *Interpretis* ignorantia. *d* Κατὰ Ἀπίωνος Γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως ex *Rufino* & inimico ejusdem *Hieronymo* de *Viris Illustribus*. *e* Legitur etiam per geminum π. tanquam Αππίων nomen Romanum esset in Græcam speciem detortum ab recto *Appius*, ut Μαρκίων à *Marcius*. Verum Ἀπίων Ægyptiis in usu fuit, deductum ab Api, ut à Serapi *Serapion*. Pro quo nummi faciunt, uti ostendit Cl. *Harduinus* in *Nummis Antiquis Populorum & Urbium illustratis*, sub voce ΥΠΑΙΠΗΝΩΝ. Κατ' Ἀπίωνος non agnoscit *Flor*. pro quibus verbis πρὸς τοὺς Ἕλλησι habet *Porphyrius* περὶ ἀποχῆς. *f* Cum anno XIII° *Domitiani* libros *Antiquitatum* scripserit *Fl. Josephus*, & postea *Commentarium* de *Vita sua*, tanquam appendicem ad *Antiquitatum* libros, ac denique *libros duos adversus Apionem*, omnia autem ista scripta consecrarit *Epaphrodito*: vix potest esse *Epaphroditus* ille, qui olim *Neroni à libellis*, & XIV° *Domitiani* cæsus est, cum jam aliquandiu in exsilio fuisset; sed alter *Epaphroditus*, Trajani (ut inquit *Grotius* ad *Lucam*, c. 1. v. 3.) libertus ac procurator. *g* Ita in *MSS*. & *Vet. Interpr.* παλαιότατόν τε καὶ in *Editis* *h* Iterum cum *MSS*. antea erat, καὶ περὶ τῶν χ. *i* Illud νῦν non agnoscit *El.* *k* Sc. συγγράφω. dein in *MSS*. πεντακισχιλίων ἐτῶν ἀριθμὸν ἱστορ. &c. absque vocula ἤν. De annorum numero videsis *Is. Vossium* in *Chronologia Sacra*, p. 148. *l* Sic *MSS*. βυβλων & βυβλίων in *Editis* passim. *m* Illud διὰ ex conjectura.

d Κα

nobis falſoque ſcripſere *aliqua*, ipſos ſuis verbis convictos dabo. Conabor etiam quid cauſæ fuerit aperire, quod non multi è Græcis in hiſtoriis *ſuis* gentis noſtræ meminerint: necnon & eos, qui de nobis ſcribere in hiſtoriis non omiſerunt, producam iis qui aut neſciunt eos aut ſe neſcire ſimulant.

Non ſoli Græci de rebus antiquis audiendi.

2. Primum itaque vehementer eos mirari ſubit, qui de rebus antiquiſſimis non aliis fidem quam Græcis *hominibus* habendam eſſe, non niſi ab illis verum exſpectandum, proinde neque nobis neque aliis quibuſcunque credendum arbitrantur. Equidem hoc in genere ſecus omnino ſtatuendum intelligo, ſi modo verum è rebus ipſis ſumere potius, quam vanis opinionibus inhærere malimus. Enimvero nova *certe* apud Græcos omnia, & ante unum, ut ita loquar, alterumve diem exſtitiſſe reperias, urbium (*inquam*) molitionem, excogitationem artium, & legum perſcriptionem: omnium vero noviſſimò ad ſcribendam hiſtoriam ſe contulerunt. At vero & Ægyptiis, & Chaldæis, & Phœnicibus (ne cum iis noſtrates hoc loco numerem) vetuſtiſſimam atque conſtantiſſimam rerum ſuarum manere memoriam *Græci* fatentur ipſi. Etenim cùm regionem incolunt omnium minime infeſto cœlo laborantem, tum diligentiam in eo ſingularem adhibuerunt, uti ne quid è rebus ſuis oblivione conſepultum jaceret, ſed potius omnia publicas in tabulas à viris ſapientiſſimis ſemper referrentur. Contra vero tractum illum Græciæ univerſum, infinitorum morborum ſubinde depaſta lues, rerum geſtarum memoriam funditus abolevit; adeoque novo ſemper inſtituto vitæ curriculo, ſuum quique ſibi univerſæ principium & caput eſſe facile perſuaſerunt. Iidem ſero admodum, vixque tandem literarum naturam didicere. Nam qui vetuſtiſſimum illarum uſum eſſe volunt, eas illi ſeſe à Phœnicibus atque à Cadmo accepiſſe gloriantur. neque tamen quiſquam, aut in ſacris, aut in publicis uſquam monumentis ullum ejus temporis exſtare veſtigium oſtenderit; ubi etiam de iis qui Trojanam expeditionem tanto poſt ſuſcepere dubitatum perdiu quæſitumque eſt, an literis uſi fuerint. Qua de re verior ea conſtantiorque ſententia jam obtinet, ignoratum ab iis hodiernum illarum uſum fuiſſe. Neque tu ſcriptum omnino apud Græcos ullum, cujus de fide modo conſtet, Homerica Poëſi antiquius invenias. at eum poſt Trojana tempora natum eſſe nemo non fatetur: imo ne ab ipſo quidem literis ſuam illam poëſin mandatam eſſe ferunt, ſed poſterorum memoria propagatam aliquandiu, variis ex cantilenis collectam demum & contextam fuiſſe, ac propterea tantum in ea vulgo diſcrepantiæ reperiri. Ergo qui ex illis ad ſcribendam hiſtoriam animum appulere, Cadmus, inquam, Mileſius, & Acuſilaus Argi-

Vetuſtior rerum memoria apud Ægyptios & Chaldæos &c.

Græci fatentur ſe literarum uſum à Cadmo & Phœnicibus accepiſſe.

De Homeri poëſi, & quam antiqua ſit.

μως περὶ ἡμῶν ἢ ψευδῶς γεγραφότας, αὐτοὺς δι' ἑαυτῶν ἐλεγχομένους παρέξω. πειρασόμεθα δὲ καὶ τὰς αἰτίας ἐπιδεῖξαι, δι' ἃς οὐ πολλοὶ τῶν ἐθνῶν ἡμῶν εἰς τὰς ἱστορίας Ἕλληνες ἐμνημονεύκασιν· ἔτι μέν τοι καὶ τοὺς οὐ παραλιπόντας τὴν περὶ ἡμῶν ἱστορίαν ποιήσω φανερὸς τοῖς μὴ γινώσκουσιν ἢ προσποιουμένοις ἀγνοεῖν.

β'. Πρῶτον οὖν ἐπέρχεταί μοι πάνυ θαυμάζειν τοὺς οἰομένους δεῖν περὶ τῶν παλαιοτάτων ἔργων μόνοις προσέχειν τοῖς Ἕλλησι, καὶ παρὰ τούτων πυνθάνεσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἡμῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἀπιστεῖν. πᾶν γὰρ ἐγὼ τοὐναντίον ὁρῶ συμβεβηκός, [a] εἴγε δὴ μὴ ταῖς ματαίαις δόξαις ἐπακολουθεῖν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τὸ δίκαιον τῶν πραγμάτων λαμβάνειν. [b] τὰ μὲν γὰρ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἅπαντα νέα, καὶ χθὲς καὶ πρῴην, ὡς ἂν εἴποι τις, [c] εὑρήσεις γεγονότα· λέγω δὴ τὰς κλίσεις τῶν πόλεων, [d] καὶ τὰ περὶ τὰς ἐπινοίας τῶν τεχνῶν, καὶ τὰ περὶ τὰς τῶν νόμων ἀναγραφάς· πάντων δὲ νεωτάτη σχεδόν ἐστι παρ' αὐτοῖς ἡ περὶ γραφὴν τὰς ἱστορίας ἐπιμέλεια. τὰ μέν τοι παρ' Αἰγυπτίοις τε, καὶ Χαλδαίοις καὶ Φοίνιξιν, ἐγὼ γὰρ νῦν ἡμᾶς ἐκείνοις συγκαταλέγειν, αὐτοὶ διόπερ ὁμολογοῦσιν ἀρχαιοτάτῃ τε καὶ μονιμωτάτῃ ἔχειν τὴν μνήμην τῶν γεγενημένων. καὶ γὰρ τόπους ἅπαντες οἰκοῦσιν, ἥκιστα τοῖς ἐκ τῶν περιέχοντος φθοραῖς ὑποκειμένους, καὶ πολλὴν ἐποιήσαντο πρόνοιαν, τοῦ μηδὲν ἄμνημον τῶν παρ' αὐτοῖς πραττομένων παραλιπεῖν, ἀλλ' ἐν δημοσίαις ἀναγραφαῖς ὑπὸ τῶν σοφωτάτων ἀεὶ καθιερῶσθαι. οἱ δὲ περὶ τὴν Ἑλλάδα τόπον μυείαις μὲν φθοραὶ κατέχουν, ἐξαλείφουσαι τὴν μνήμην τῶν γεγενημένων· ἀεὶ δὲ καινοὺς καθιστάμενοι βίους, τοῦ παντὸς οἰόμενοι ἄρχειν ἔνιοι ἀφ' ἑαυτῶν. ὀψὲ δὲ [f] καὶ μόλις ἔγνωσαν φύσιν γραμμάτων. οἱ [g] γὰρ ἀρχαιοτάτῃ αὐτῶν τὴν χρῆσιν εἶναι θέλοντες, παρὰ Φοινίκων καὶ Κάδμου σεμνύνονται μαθεῖν. οὐ μὴν οὐδ' [h] ἐπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου δυνατόν τις ἂν δείξαι [i] σωζομένην ἀναγραφήν, [k] οὔτ' ἐν ἱεροῖς, οὔτ' ἐν δημοσίοις ἀναθήμασιν. ὅπου γε καὶ περὶ τὴν ὕστερον Τροίαν [l] τοσούτοις ἔτεσι στρατευσάντων ὕστερον, πολλὴ γέγονεν ἀπορία τε καὶ ζήτησις, εἰ γράμμασιν ἐχρῶντο. καὶ τἀληθὲς ὀψιγενὲς μᾶλλον, περὶ τοῦ νῦν ὄντων τῶν γραμμάτων χρῆσιν ἐκείνους ἀγνοεῖν. ὅλως δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν οὐδὲν ὁμολογούμενον εὑρήσεται γράμμα [m] τῆς Ὁμήρου ποιήσεως παλαιότερον. οὔτε δὲ καὶ τῶν Τρωϊκῶν [n] ὕστερον φαίνεται γενόμενος· καὶ φασὶν οὐδὲ τοῦτον ἐν γράμμασι τὴν αὐτοῦ ποίησιν καταλιπεῖν, ἀλλὰ [o] διαμνημονευομένην [p] ἐκ τῶν ἀσμάτων ὕστερον συντεθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰς ἐν αὐτῇ φέρειν τὰς διαφωνίας. οἱ μέν τοι τὰς ἱστορίας ἐπιχειρήσαντες συγγράφειν παρ' αὐτοῖς, λέγω δὲ τοὺς περὶ Κάδμόν τε καὶ Μιλήσιον, καὶ Ἀργεῖον Ἀκουσίλαον,

a Εἰ δὴ δεῖ legit *Budæus* in *lib.* IV. *de Asse.* *b* Τὰ μὲν γὰρ *Big. Flor.* & *Hafn.* *c* Ita in *Editis Euſebii* de *Præp. Evang.* p.477. εὕροι in *MS.* *Ejuſdem.* quo modo & in *Editis Joſephi* & in *MSS.* *d* Καὶ τὰς ἐπινοίας τῶν τεχνῶν καὶ τὰς τῶν ν. in *Euſebii vulgatis.* pro nobis facit *Ejuſdem MS. Joannenſ.* *e* Εκαστος τὸν ὑφ' ἑαυτῷ *Euſeb.* in *Editis.* ἑκαστος τὸν ἀφ' ἑαυτῶν in *MS.* ἑκαστος τὸν ἀφ' ἑαυτῶν *Hafn.* *f* Δι' οὗ *Euſeb.* *g* Ita *Euſeb.* & *Baſ* οἱ γὰρ *Euſebii membranæ.* *h* Απ' ἐκείνου *Euſeb.* minus recte. *i* Πω σωζομένην *Euſeb. MS.* *k* Οὔθ' ἱεροῖς οὔτ' ἀναθήμασιν *MS. Euſeb.* Vide *Voſſium* in lib. I. *de Arte Grammat.* c.10. & *Lambecium* in *Prodromo Hiſt. Literariæ*, p.158. & aliud forſan ſenties. *l* Τοσούτοις ὕστερον ἔτεσι *Euſeb.* *m* Vide *Cl. Fabricium* in *Bibliotheca Gr.* Vol. I. p. 3. 4. &c. *n* Ὑστερον *Euſeb.* *o* Hoc parum veriſimile eſſe exiſtimat *Fabricius* in *Bibl. Gr.* Vol. I. p. 269. *p* Διὰ γραμμάτων *Euſeb.*

a Δια-

λαον, καὶ μὴ τοῦτον εἴπωμεν ἄλλοι λέγοντες γενέσθαι, βραχὺ τὸ Περσῶν ὑπὲρ τὴν Ἑλλάδα στρατείας καὶ χρόνῳ προγέλασον. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς περὶ τὴν ἀστρονομίαν τε καὶ θείων πρόνοιαν πρῶτ' Ἕλλησι φιλοσοφήσαντας, οἷον Φερεκύδην τε τὸν Σύριον καὶ Πυθαγόραν καὶ Θάλητα, πάντες συμφώνως ὁμολογοῦσιν Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων γενομένους μαθητὰς ὀλίγα συγγράψαι· καὶ ταῦτα τοῖς Ἕλλησιν εἰς [b] δόξαν πάντων ἀρχαιότατα, καὶ μόλις αὐτὰ πιστεύουσιν ἐπ' ἐκείνων γεγράφθαι.

γ'. Πῶς οὖν [c] οὐκ ἄλογον πεπεῖσθαι τοὺς Ἕλληνας ὡς μόνους ἐπιστάμενοι τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὴν ἀλήθειαν περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς παραδιδόναι; ἢ τίς ἂν [d] παρ' αὐτῶν συγγραφέων μάθοι ῥαδίως, ὅτι μηδὲν βεβαίως εἰδότες συνέγραφον, ἀλλ' ὡς ἔκαστοι περὶ τῶν πραγμάτων [e] εἰκάζοιντο; πλεῖον γὰρ ἀφ' τῶν βιβλίων ἀλλήλους ἐλέγχουσι, καὶ τὰ ἐναντιώτατα περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν οὐκ ὀκνοῦσι. περιεργοῦ δ' ἂν εἴην ἐγὼ τοὺς ἐμοῦ μᾶλλον ἐπιστάμενους διδάσκειν, ὅσα μὲν Ἑλλανικὸς Ἀκουσιλάου περὶ τῶν [f] γενεαλογιῶν ἀφαιρεῖται, ὅσα δὲ διορθοῦται Ἡσίοδον Ἀκουσίλαος, ἢ τίνα τρόπον Ἔφορος μὲν Ἑλλάνικον ἐν τοῖς πλείστοις ψευδόμενον ἐπιδείκνυσιν, Ἔφορον δὲ Τίμαιος, καὶ Τίμαιον οἱ μετ' ἐκεῖνον γενόμενοι, Ἡρόδοτον δὲ πάντες. Ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν [g] Σικελῶν τοῖς περὶ Ἀντίοχον καὶ Φίλιστον ἢ Καλλίαν Τίμαιος συμφωνεῖν ἠξίωσεν· οὐδ' αὖ περὶ τῶν Ἀττικῶν οἱ τὰς Ἀτθίδας συγγραφόντες, ἢ περὶ τῶν Ἀργολικῶν οἱ τὰ περὶ Ἄργους ἱστορικοῦντες ἀλλήλοις [h] κατηκολουθήκασι. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν κατὰ πόλεις καὶ βραχυτέρων, [i] ὅπου περὶ τῆς παρούσης τῆς Περσικῆς στρατείας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πραχθέντων οἱ δοκιμώτατοι ἀφαιρεῖται πολλὰ δὲ καὶ Θουκυδίδης ὡς ψευδόμενος ὑπό τινων κατηγορεῖται, καί τοι δοκῶν ἀκριβεστάτῳ καθ' αὑτὸν ἱστορίαν συγγράφειν.

δ'. Αἰτίαι δὲ τῆς [k] τοσαύτης ἀφανείας πολλαὶ μὲν ἴσως ἂν καὶ ἕτεραι τοῖς βουλομένοις ζητεῖν ἀναφανεῖεν, ἐγὼ δὲ δυοῖν τοῖν [l] λεχθησομένοιν τῷ μεγίστῳ ἰσχυὼ ἀναπτύξαιμι καὶ [m] πρότερον ἐρῶ τοῦ κυριωτέρου εἶναί μοι δοκοῦντος. ὃ γὰρ [n] ἐξ ἀρχῆς μὴ σπουδασθῆναι, παρὰ τοῖς Ἕλλησι [o] δημοσίᾳ γενέσθαι [p] περὶ τῶν ἐκάστοτε πραττομένων ἀναγραφάς, τοῦτο μάλιστα δὴ καὶ τῷ πλάνῳ καὶ τῷ ἐξουσίαν οὗ [q] ψεύδεσθαι, τοῖς μὴ βουλομένοις βουλευθεῖσι περὶ τῶν παλαιῶν τι γράφειν παρέσχεν. οὐ γὰρ μόνον παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἠμελήθη τὰ περὶ τὴν ἀναγραφῆς, ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, οὓς αὐτόχθονας εἰς λέγουσι καὶ παιδείας ἐπιμελεῖς, οὐδὲν τοιοῦτον εὑρίσκεται γενόμενον· ἀλλὰ τῶν δημοσίων γραμμάτων ἀρχαιοτάτους εἰς φασὶ, τοὺς ὑπὸ Δράκοντος αὐτοῖς περὶ τῶν φονικῶν γραφέντας νόμους, ὀλί-

vus, ac siqui præterea nominantur, paulum admodum Persicam adversos Græcos expeditionem tempore antevertérunt. Ad hæc qui de rebus cœlestibus atque divinis primi apud eos philosophari cœperunt, ut Pherecydes Syrius & Pythagoras & Thales, illos & Ægyptiorum Chaldæorumque discipulos fuisse, nec nisi pauca scripsisse, ore omnes uno pronunciant: atque illa Græci cum omnium vetustissima esse arbitrantur, tum vix etiam ab illis ea scripta fuisse credunt.

Græcorum antiquissimi Ægyptiorum & Chaldæorum discipuli.

3. Quis igitur vano stolidoque fastu Græcos laborare non videat, qui sibi & res antiquas tenere soli, & soli accuratam illarum integramq; veritatem tradere videantur? Imo quis non ex iisdem scriptoribus illud perfacile discat, perspecti ab iis nihil exploratique conscriptum, sed tantum quatenus assequi conjectura potuerint? Itaque scriptis suis alios passim alii reprehendunt, nec iisdem omnino de rebus longe diversa loqui erubescunt. Ego vero importunus & otiosus utique videar, si, quibus id quam ipsi mihi notius est, perdocere velim, quam in Genealogiæ rationibus multa sint, in quibus Hellanicus ab Acusilao dissideat: quam apud Hesiodum Acusilaus multa castiget: quam sæpe mendacii reum Hellanicum Ephorus, Ephorum Timæus, Timæumque recentiores, denique Herodotum universi peragant. Neque vero aut de rebus Siculis eadem Timæus, quæ Antiochus & Philistus & Callias, sentire voluit: aut in Atticis qui Atthidas scripsere, vel in Argolicis qui de Argo, aliorum alii sensum mentemque sequuti sunt. quanquam quid ea persequi attinet, quæ per urbes passim contigere, & angustioribus omnino regionibus continentur, cum in ipsa quoque Persica expeditione ac rebus in ea gestis, laudatissimorum scriptorum magna sit plerumque dissensio? prorsus ut ipse etiam Thucydides, licet accuratissimam temporum suorum historiam perscribere videatur, à nonnullis erroris ac vanitatis arguatur.

Vana Græcorum arrogantia.

Sese invicem mendacii arguunt.

Magna inter eos dissensio.

4. Cujus sane dissidii, cum aliæ fortassis plurimæ aliis in illud anquirentibus occurrere possint, tum has præcipue duas summi momenti causas esse intelligo. Atque ut ab ea, quæ mihi potior videtur, incipiam, cum totum illud res eas, quæ ubique fierent, publicas in tabulas referendi studium à Græcis jam usque ab initio neglectum fuisset, id sane cum errori maxime viam aperuit, tum iis etiam omnibus, qui de rebus antiquioribus scribere cogitarent, licentiam obtulit impune mentiendi. Nec enim reliqua duntaxat Græcorum natio hanc tabularum conficiendarum curam jacere permisit: sed ne apud Athenienses quidem, quos tamen & indigenas & disciplinarum apprime studiosos esse ferunt, quicquam ejusmodi factum reperias: cum è publicis quidem literis antiquissimas leges eas fuisse tradant, quas ipsis Draco de cæde tulit, homo,

Res gestas in publicas tabulas referre diu neglexerunt Græci.

a Διαστρατείας τῷ χρ. πρὸ λαοῦ in Edit. Bas. & MSS. b Ita cum Euseb. & Ves. Interp. δικαῖν Bas. Aliique. c Οὐκ ἔστ' ἄλογον Euseb. Big. Flor. Hafn. & El. d Παρ' αὐτῶν ἂν τῶν συγγρ. Big. & Flor. παρ' αὐτῶν ἂν συγγρ. Hafn. παρὰ τῶν αὐτῶν συγγρ. Euseb. e Εἰκαζοι; πλέον γὰρ Euseb. f Γενεαλογικῶν Euseb. MS. g Σικελικῶν Euseb. h Ηκολουθήκασι Euseb. i Οπου γε περὶ τῶν Περσικῶς στρατείας Euseb. περὶ τῶν πρεσβυτικῶν τῶν π. Big. Hen. & Hafn. k Τοιαύτης Euseb. l Εκτεθησομένοιν. & mox ἀναθησομαι Euseb. m Προτέρον γε ἐρῶ Euseb. n Εξιπαθῆναι Euseb. o Δημοσίᾳ γίνεσθαι Euseb. δημοσίας γίνεσθαι Hafn. p Τῶν π. τ. ὁ πρ. ἀναγραφὰς Euseb. q Al. ἀνεύδεσθαι.

homo, qui non nisi paulo ante Pisistrati tyrannidem lucem aspexerat. Nam Arcadum meminisse quid attinet, qui cum de sua tantopere vetustate glorientur, vix tamen etiam post illa tempora literarum informari cognitione cœperunt?

Causæ cur veritati parum studuerunt Græci veteres.

5. Ita plane, cum vetustior commentarius nullus exstaret, qui vel docere discendi cupidos, vel mentientes arguere posset, maxima est scriptores inter excitata dissensio. Cui tu causæ alteram hanc adjungas licet. Qui enim ad scribendum sese contulerunt, ii non veritatis utique studio ducebantur, licet hoc profiteri solenne passim omnibus tralatitiumque sit, sed vim orationis unam ostendebant: atque ita quo se quisque genere alios superaturum esse maxime confidebat, in eo elaborabant plurimum. Ergo alii fabulas texere, alii civitatum aut regum benevolentiam & gratiam laudationibus eblandiri cœperunt: nonnulli res ipsas, aut illarum scriptores carpere ac vituperare maluerunt, quod in eo sese facilius excellere posse sperarent. Cæterum isti cum historiæ legibus omnino pugnant. Cum enim eo potissimum argumento historiæ veritas comprobetur, si de rebus iisdem eadem omnes pronuncient, ac scribant. ita sese demum isti maxime reliquos omnes veritatis opinione superaturos putârunt, si ab reliquis maxime dissiderent. Certe dicendi genere & eloquentiæ vi cedere nos oportet scriptoribus Græcis; non autem historiæ de priscis veritate, & maxime de rebus propriæ uniuscujusque patriæ.

De historiæ veritate solliciti Ægyptii, Chaldæi, Judæique.

6. Quod apud Ægyptios quidem & Babylonios ex longissimis retro seculis in rebus conscribendis adhibita fuerit diligentia, quando sacerdotibus quidem id officii commissum erat, & circa eas ipsi philosophabantur, Chaldæis vero apud Babylonios, & maxime Phœnicibus qui Græcis immixti usi sunt literis, ut & vitæ rationem ordinarent, & opera publica memoriæ traderent, dum consentiant omnes, præmittendum hoc puto. De nostris vero progenitoribus, quod eandem (mitto dicere an potiorem) quam prædicti habuerint in conscribenda historia curam, pontificibus & prophetis id muneris injungentes; quodque usque ad nostra tempora cum multa diligentia hoc ipsum servarint, &, si oportet audentius dicere, etiam servabitur, conabor breviter edocere.

Pontifices apud Judæos annalium auctores.

7. Non enim tantum ab initio his rebus viros optimos & in Dei cultu assiduos præfecere, sed & curam habuere ut genus sacerdotale purum semper impermixtumque permaneret. Debet enim quisquis sacerdotio fungitur ex populari sua conjuge liberos quærere, neque ad pecunias aut honores respicere alios sed genus exquirere secundum antiquam suc-

γῳ πρότερον τὸ Πεισιστράτου τυραννίδος ἀνθρώπου γεγονότος. πρὸς μὲν δὴ Ἀρκάδων [a] τί δεῖ λέγειν αὐχούντων [b] ἀρχαιότητα· μόλις δὴ ὅτοι καὶ μετὰ ταῦτα χράμματα ἐπαιδεύθησαν;

5 ε'. Ἀτὰρ δὴ τοίνυν ὁδεμιᾶς [c] προκαταβεβλημένης ἀναγραφῆς, ἣ καὶ τοὺς μαθεῖν βουλομένους διδάξειν ἔμελλε, καὶ τοὺς ψευδομένους ἐλέγξειν, ἡ πολλὴ πρὸς ἀλλήλους ἐγένετο διαφωνία τοῖς συγγραφεῦσι. δευτέραν δὲ [d] πρὸς ταύτῃ δοτέον ἐκείνῳ [e] τὴν αἰτίαν. ὃ γὰρ ὅτι τὸ γράφειν ὁρμήσαντες, οὐ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐσπούδασαν, καί τοι τοῦτο [f] πρόχειρόν ἐστιν ἀεὶ τὸ ἐπάγγελμα, λόγῳ δὲ δυνάμει ἐπιδείκνυτο· καὶ καθ' ὅν τινα τρόπον οἰ τούτῳ [g] παραδοκιμήσειν τοὺς ἄλλους ὑπελάμβανον, τοῦτον ἡρμόζοντο· τινὲς μὲν ὅτι τὸ μυθολογεῖν [h] προπόμενοι, τινὲς δὲ πρὸς χάριν ἢ τὰς πόλεις ἢ τοὺς βασιλέας ἐπαινοῦντες, ἄλλοι δὲ ὅτι τὸ κατηγορεῖν τῶν πράξεων ἢ τῶν γεγραφότων ἐχώρησαν, [i] οἰόμενοι τούτῳ νομίζοντες. ὅλως δὲ τὸ παντὸς σαφεστάτου ἱστορίας πράττοντες διαφθείρουσι. τῆς μὲν γὰρ ἀληθοῦς ὅτι τεκμήριον ἱστορίας, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπαντες ταὐτὰ καὶ λέγοιεν καὶ γράφοιεν. οἱ δ' εἰ [k] ταὐτὰ γράψειαν ἑτέρως, ὅτως οἰόμενοι αὐτοὶ [l] φανεῖεν πάντων ἀληθέστατοι. λόγων μὲν οὖν ἕνεκα καὶ [m] τὸ [n] τούτοις δεινότητος δεῖ παραχωρεῖν ἡμᾶς τοῖς συγγραφεῦσι τοῖς Ἑλληνικοῖς· οὐ μὴν καὶ τὸ περὶ τὴν ἀρχαίων ἀληθοῦς ἱστορίας, καὶ μάλιστά γε τὸ περὶ τὴν ἑκάστοις ὑπαρχούσαν.

ϛ'. Ὅπερ μὲν οὖν παρ' Αἰγυπτίοις τε καὶ Βαβυλωνίοις, οἱ μαχροτάτων ἄνωθεν χρόνων, τὴν περὶ τὰς ἀναγραφὰς ἐπιμέλειαν, ὅπερ μὲν οἱ ἱερεῖς ἐν ἐγκεχειρισμένοι, καὶ περὶ ταύτας ἐφιλοσόφουν, Χαλδαῖοι δὲ παρὰ τοῖς Βαβυλωνίοις, καὶ ὅπερ μάλιστα δὲ τὴν Ἑλλησιν [n] ἐπιμιγνυμένων ἐχρήσαντο Φοίνικες γράμμασιν, εἴς τε τὰς περὶ τὸν βίον οἰκονομίας, καὶ πρὸς τὴν τῶν κοινῶν ἔργων παράδοσιν, ἐπειδὴ συγχωροῦσιν ἅπαντες, ἐάσειν μοι δοκῶ. περὶ δὲ τῶν ἡμετέρων προγόνων, ὅπερ τὸν αὐτῶν, ἐῶ δὲ λέγειν [o] εἰ καὶ πλείω τῶν εἰρημένων ἐποιήσαντο [p] τὴν περὶ τὰς ἀναγραφὰς ἐπιμέλειαν, τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς προφήταις τοῦτο προσάξαντες· καὶ [q] ὡς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων πεφύλακται μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, εἰ δὲ θρασύτερον εἰπεῖν καὶ φυλαχθήσεται, πειράσομαι συντόμως διδάσκειν.

ζ'. Οὐ δὲ μόνον ἐξ ἀρχῆς ὅτι τούτων τοὺς ἀρίστους, καὶ τῇ θεραπείᾳ τοῦ Θεοῦ προσεδρεύοντας κατέστησε, ἀλλ' ὅπως ὁ γένος τῶν ἱερέων ἄμικτον καὶ καθαρὸν [r] διαμένῃ, προνοήσε. δεῖ δὲ τὴν μετέχοντα τὴν ἱεροσύνης ἐξ ὁμοεθνοῦς γυναικὸς παιδοποιεῖσθαι, καὶ μὴ πρὸς χρήματα μηδὲ τὰς ἄλλας ἀποβλέπειν τιμάς, ἀλλὰ τὸ γένος ἐξετάζειν ἐκ τῶν ἀρχαίων [s] λαμβάνοντα τὴν δια-

a Τί χρὴ λέγειν *Euseb.* τί δὴ λέγειν *Flor. & Big.* *b* Ἀρχαιότατα *Big. & Flor.* *c* Προκατεσκευασμένης *Euseb.* *d* Πρὸς τούτοις *MS. El. & Euseb.* *e* Illud τὴν supplevimus ex *Eusebio & MSS.* *f* Πρόχειρον αὐτοῖς ἐστι *Euseb.* *g* Παραδοκιμάσειν *Euseb.* *h* Τραπόμενοι *Euseb.* *i* Εὐδοκιμήσειν ἐν τούτῳ *Euseb.* *k* Antea ταῦτα. Apud *Eusebium* hæc paulo aliter leguntur. εἰ δ, εἰ μὴ τὰ αὐτὰ γράψειαν ἑτέροις, i. e. *si non eadem cum aliis scriberent.* *l* Νομίζοντο αὐτοὶ φαίνοιτο in *Euseb. impress.* νόμιζον αὐτοὶ φαίνοιτο in *MS.* *Eusebii.* *m* Illud τὸ è *MS. Elienſi.* *n* Ita *Big. Flor. & Vet. Interpr.* ἐπιδεικνυμένων *Bas.* cum *aliis.* quod tuetur *Lamb. Bos* & interpretatur, *& quod maxime Phœnices uterentur literis, qui Græcis earum usum ostenderunt.* Ad hunc vero modum Cl. *Lowthius, maxime vero illorum qui Græcis innotuerunt* (vel *doctrinæ suæ specimen dederunt*) *Phœnices literis usi sunt.* *o* Cl. *Lowthius* malit ἢ καὶ πλείω. *p* Illud τὴν non agnoscunt *plerique MSS.* *q* Ita *Big. El. Hen. Hafn. & Vet. Interpr.* ὡς μὲν τῶν καθ' ἡμᾶς χρ. *Bas. & Gen.* ὡς μὲν τῶν legendum esse conjecerat Cl. *Lowthius.* *r* Διαμένοι *El.* *s* Forte legendum λαμβάνοντα, ut cum voce γένος conjungatur. *Lowthius.*

a Παρα-

τὴν διαδοχὴν, καὶ πολλοὺς [a] παραχρόμενον μάρτυρας. καὶ ζῶντα τηρήσομεν οὐ μόνον ἐπ' αὐτῆς Ἰουδαίας, ἀλλ' ὅπου ποτὲ σύγκριμα τοῦ γένους ἐστὶν ἡμῶν, καθὰ καὶ τὸν ἀκριβῆ ἀποστέλλουσι τοῖς ἱερεῦσι περὶ τοὺς γάμους· λέγω δὲ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Βαβυλῶνι, καὶ εἴπου τὴν ἄλλης οἰκουμένης τοῦ γένους τῶν ἱερέων εἰσί τινες διασπαρμένοι. πέμπουσι γὰρ εἰς Ἱεροσόλυμα συγγράψαντες παντόθεν τοὔνομα [b] τῶν γεγαμένων καὶ τῶν ἐπάνω τετελευτηκότων, καὶ τίνες οἱ μαρτυροῦντες. πόλεμος δ' εἰ κατάσχοι, καθάπερ ἤδη γέγονεν πολλάκις, Ἀντίοχός τε ὁ Ἐπιφανὴς εἰς τὴν χώραν ἐμβαλόντος, καὶ Πομπήιος Μάγνος, καὶ Κοϊντίλιος Οὐάρος, μάλιστα δὲ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, οἱ περιλειπόμενοι τῶν ἱερέων κατὰ πάλιν οὐκ τῶν ἀρχαίων γραμμάτων σωίζουσι, καὶ δοκιμάζουσι τὰς ὑπολειφθείσας γυναῖκας. [c] οὐ γὰρ ἐπὶ τὰς αἰχμαλώτους γενομένας τρέπονται, πολλάκις γεγενῆσθαι αὐτοῖς τὸν ἀλλόφυλον κοινωνίαν ὑποφρόμενοι. τεκμήριον δὲ μέγιστον τὴν ἀκριβείας· οἱ γὰρ ἀρχιερεῖς οἱ παρ' ἡμῖν ἀπὸ δισχιλίων ἐτῶν ὀνομαστοὶ παῖδες οὐκ παντὸς εἰσὶν οὐ τοῖς ἀναγραφαῖς. τοῖς δὲ [d] τῶν εἰρημένων ὅπου οὖν γένοιτο εἰς παράβασιν, ἀπηορεῖν μήτε τοῖς βωμοῖς παρίστασθαι, μήτε μετέχειν τῆς ἄλλης [e] ἁγιστείας. εἰκότως οὖν, μᾶλλον δὲ ἀναγκαίως, ἅτε [f] μήτε τοῦ ὑπογράφειν αὐτεξουσίου πᾶσιν ὄντος, μήτε τινὸς ἐν τοῖς γραφομένοις ἐνούσης διαφωνίας· ἀλλὰ [g] μόνοι τῶν προφητῶν τὰ μὲ ἀκριβῆ καὶ τὰ παλαιότατα, τῆς τῶν θείων ἐπιπνοίας τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μαθόντες, τὰ δὲ [h] καθ' αὐτοὺς ὡς ἐγένετο σαφῶς συγγραφόντων.

ε'. Οὐ [i] γὰρ μυριάδες βιβλίων εἰσὶ παρ' ἡμῖν, ἀσυμφώνων καὶ μαχομένων· [k] δύο δὲ μόνα πρὸς τοῖς εἴκοσι βιβλία, τοῦ παντὸς ἔχοντα χρόνου τὸν ἀναγραφόμενα, τὰ δικαίως [l] θεῖα πεπιστευμένα. καὶ τούτων πέντε μέν ἐστι τὰ Μωϋσέως, ἃ [m] τοὺς τε νόμους περιέχει, καὶ τὸν τῆς ἀνθρωπογονίας παραδοσιν, μέχρι τῆς αὐτοῦ τελευτῆς. [n] ὅτου ὁ χρόνος ἀπολείπει τρισχιλίων [o] ὀλίγον ἔτη. ἀπὸ δὲ τῆς Μωϋσέως τελευτῆς μέχρι τῆς Ἀρταξέρξου τοῦ μετὰ Ξέρξον Περσῶν βασιλέως [p] ἀρχῆς, ἃ μετὰ Μωϋσῆν προφῆται τὰ κατ' αὐτοὺς πραχθέντα συνέγραψαν ἐν τρισὶ καὶ δέκα βιβλίοις· αἱ δὲ λοιπαὶ τέσσαρες ὕμνους εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὑποθήκας τοῦ βίου περιέχουσιν. ἀπὸ δὲ Ἀρταξέρξου μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου γέγραπται μὲν ἕκαστα· πίστεως δὲ οὐχ ὁμοίας ἠξίωνται τοῖς [q] πρὸ αὐτῶν, διὰ τὸ μὴ γενέσθαι τὴν τῶν προφητῶν ἀκριβῆ διαδοχήν. δῆλον δ' ἔστι ἔργῳ [r] πῶς ἡμεῖς τοῖς ἰδίοις γράμμασι πεπιστεύκαμεν. τοσούτου γὰρ αἰῶνος ἤδη παρῳχηκότος, [s] οὔτε προσθεῖναί τις οὐδὲν οὔτε ἀφελεῖν αὐτῶν, οὔτε μεταθεῖναι τετόλμηκεν. πᾶσι δὲ σύμφυτόν ἐστιν εὐθὺς ἐκ τῆς πρώτης γενέσεως

cessionem multis probatum testimoniis. Et hæc observamus non in Judæa tantum, sed ubicunque pars aliqua est de nostra gente, ibi observatur sollicite nuptiarum sacerdotalium regula: puta in Ægypto, in Babylone, & sicubi terrarum præterea sparsi sunt nostri sacerdotes. Mittunt enim Hierosolyma descripta nomina parentum & majorum, additis testium nominibus. Quòd si *bellum enascatur, ut sæpe factum est, sicut cum Antiochus Epiphanes terram invasit, & cum Pompejus Magnus, & cum Quintilius Varus, maxime vero nostris temporibus, tum qui supersunt sacerdotum novas ex veteribus tabulas conficiunt, & inquirunt in feminas superstites. nam nec eas quæ bello captæ fuerunt recipiunt, suspectantes eam quæ sæpe talibus accidit cum alienigenis consuetudinem. Est autem argumentum diligentiæ maximum circa ista, quod summi sacerdotes apud nos in commentariis descripti sunt ab annis bis mille cum suis parentumque nominibus. Si quis adversus hæc deliquerit, ei non licet altari adstare, aut cæterarum ceremoniarum esse participem. recte siquidem, potius autem ex necessitate, cum neq; subscribendi potestas omnibus data, neque ulla sit in scriptis discrepantia; sed solummodo prophetis qui antiquissima quidem & veterrima ex inspiratione divina cognita habuerint, suorum vero temporum res quo modo gestæ erant plane conscripserint.

Judæi sacerdotes de nuptiis solliciti.

8. Itaque apud nos nequaquam innumerabilis est librorum multitudo, dissentientium atque inter se pugnantium: sed duo duntaxat & viginti libri, totius *præteriti* temporis historiam complectentes, qui merito creduntur divini. Ex his quinque quidem sunt Moysis, qui & leges continent, & seriem rerum gestarum à conditu generis humani usque ad ipsius interitum. Atque hoc spatium temporis tria fere annorum millia comprehendit. A Moysis autem interitu ad imperium usque Artaxerxis, qui post Xerxem regnavit apud Persas, prophetæ qui Moysi successere res sua ætate gestas tredecim libris complexi sunt: quatuor vero reliqui hymnos in Dei laudem, & præcepta vitæ hominum exhibent *utilissima*. Cæterum ab imperio Artaxerxis ad nostram usque memoriam sunt quidem singula literis mandata; sed nequaquam tantam fidem & auctoritatem meruerunt, quantam superiores ii libri, propterea quod minus explorata fuit successio prophetarum. Quanta porro veneratione libros nostros prosequamur, reipsa apparet. Cum enim tot jam sæcula effluxerint, nemo adhuc nec adjicere quicquam illis, nec demere, aut mutare aliquid est ausus. Sed omnibus Judæis statim ab ipso nascendi exordio

Libri sacri Judæorum XXII.

Istis libris accurata custodia à

a Παριχόμενον El. b Τῆς γαμικῆς juxta Vet. Interpretem. τὸν γεγραμμένον Big. & Hafn. c Οὐ γὰρ ἐπὶ Big. & Vet. Interpr. d Perperam τῶν εἰρημένων pro masculino sumpsit Vetus Interpr. cum sit neutrius generis & construendum cum ἔστι οὖν Bos. e Ἁγνείας Hafn. f Μήτε τὸ ὑπο. Big. g Μόνοι Big. & Ruf. h Ita Flor. & El. καθ' ἑαυτοὺς in Editis. i Illud γὰρ è Cod. Elienſi. k Id eſt, V libri Moyſis, XIII libri Prophetarum [hoc modo, 1 Joſua, 2 Judices cum Ruth. 3 Regum I. & II. 4 Regum III. & IV. 5 Paralipom. I. II. 6 Eſdras cum Neemia. 7 Eſther. 8 Daniel. 9 Θρῆνοι. 10 Eſaias. 11 Jeremias. 12 Ezechiel. 13 duodecim Prophetæ minores. aut ſic, 1 Joſua. 2 Judices cum Ruth. 3 Regum I. & II. 4 Regum III. & IV. 5 Jeremias. 6 Ezechiel. 7 Eſaias 8 duodecim Prophetæ minores. 9 Θρῆνοι. 10 Eſther. 11 Eſdras cum Neemia. 12 Daniel. 13 Paralipom. I.II.] IV libri Hymnorum, viz. 1 Pſalmi, 2 Job, 3 Proverbia, 4 Canicum & Eccleſ. ſimul omnes XXII. Alio autem ordine libros diſponit Cl. Prideauxius quem videſis in Connexione Hiſtoriæ Veteris & N. Teſtamenti, parte pr. p.332. 8°. l Illud θεῖα ex Euſebio. m Ita cum Euſebio in Eccl. Hiſt. l.3.c.10. antea in Joſepho τοὺς γενομένους ἀφείχου, καὶ τὸν ἀπ' αὐτῶν. n Ita Big. & Ruf. ὅτου Baſ. o Sic Euſeb. ὀλίγῳ in Editis Joſephi. p Ἀρχῆς deeſt Euſeb. nec agnoſcunt plerique MSS. Joſephi. q Πρὸ αὐτῶν Euſeb. & El. r Πῶς ἡμεῖς. πρέσιμεν τοῖς ἰδ. γρ. Euſeb. s Οὔτε προσθεῖναί τις, οὔτε ἀφελεῖν ἀπ' αὐτῶν Euſeb. * *Al.* ſi bellum impediat & obſtaculo ſit.

Judæis adhibita. dio hoc insitum atque innatum est, Dei ut hæc esse præcepta credamus, iisdemque constanter adhærescamus, & eorum causa, si opus fuerit, libentissime mortem perferamus. Jam itaque multi captivorum frequenter & tormenta & omne genus mortem in theatris sustinere conspecti sunt, ne ullum verbum contra leges admitterent, scriptasque de illis traditiones. Quis Græcorum tale aliquid subiret, imo vel minimum quidem lædi sufferret, licet omnia ab illis scripta interitus periculum adeant? quippe illa narrationes esse existimant, propere effusas prout allubesceret scriptoribus. Atque ita non immerito sentiunt de antiquioribus, quoniam aliquos nunc quoque vident de istis scribere aggredientes, quibus neque ipsi interfuere, neque operam dedere ut à rerum gnaris illa acciperent. scilicet etiam de bello quod nuperrime gessimus, quidam historias quas conscripserant ediderunt, cum neque ad ea loca pervenerint, neque in vicinia fuerint locorum ubi res gestæ erant: sed ex fama & auditione paucula quædam *temere* componentes, historiæ nomine impudenter admodum & insolenter se efferunt.

Josephi fides in Historia quanta. 9. Ego autem & de omni bello, deque iis quæ particulatim gesta erant, veritati congruenter scripsi, cum ipse rebus omnibus interfuerim. Etenim eorum dux exstiteram qui apud nos Galilæi audiunt, quamdiu resistendo eramus, comprehensus autem à Romanis factus sum captivus; cumque me Vespasianus & Titus in custodia haberent, illis semper assidedere coëgerunt, primo quidem vinctum. postea vero solutus ab Alexandria cum Tito missus eram ad Hierosolymorum obsidionem. Quo tempore cum fierent quæ gesta erant nihil meam notitiam effugit. nam & singula in Romano exercitu prospiciens, diligenter ea notabam; quæque à transfugis nunciabantur ego solus intellexi: deinde Romæ otium nactus, opere omni jam præparato, & quibusdam propter Græcam linguam in auxilium vocatis, res prout gestæ erant literis mandabam.

Vespasianum & Titum aliosque appellat. Adeoque veritati confidebam, ut omnium primos Vespasianum & Titum in eo bello imperatores mihi testes facere voluerim. Primum namque illis obtuli libros; & post illos multis quidem Romanorum qui bello interfuêre: plurimis etiam nostratum eos vendidi, viris Græcæ eruditionis non ignaris; in quibus erat Julius Archelaus, Herodes morum gravitate spectatissimus, & rex ipse Agrippa admiratione dignissimus. Isti sane universi testimonium perhibuerunt, quod veritatem accuratam præ me ferebam, non dissimulaturi aut tacituri, si quid factorum per ignorantiam aut per gratiam commutassem aut prætermisissem.

Historiæ Josephi calumniatores. 10. Quidam vero homines male feriati, historiam meam calumniari conati sunt, tanquam ejusmodi esset ut adolescentibus in scholis ad ingenium exercendum proponi debeat. O accusationem incredibilem *turpemque* ca-

Ιουδαίοις, [a] ὃ νομίζειν αὐτὰ Θεοῦ δόγματα, καὶ τούτοις [b] ἐμμένειν, καὶ [c] ὑπὲρ αὐτῶν εἰ δέοι θνήσκειν ἡδέως. ἤδη οὖν πολλοὶ πολλάκις ἐώραται τῶν αἰχμαλώτων, τρέβλας καὶ παντοίων θανάτων τρόπους ἐν θεάτροις ὑπομένοντες, [d] ὅπῃ ὅ μηδὲν ῥῆμα προέσθαι παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰς μετὰ τούτων ἀναγραφάς. ὁ τίς ἂν [e] ὑπομείνειεν Ἑλλήνων ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδ' ὑπὲρ ὧν καὶ πάντα τὰ πρὸ αὐτοῖς ἀφανισθῆναι συγγράμματα, τοῦ τυχοῦσαν ὑποστήσεται βλάβην; λόγους γὰρ αὐτὰ νομίζουσιν εἶναι, καὶ τοῦ τῶν γραψάντων βούλησιν ἐρεθισμένους. καὶ τοῦτο δικαίως καὶ περὶ τῶν παλαιοτέρων φρονοῦσιν, ἐπειδὴ καὶ τῶν νῦν τινὰς ὁρῶσι τολμῶντας περὶ τούτων συγγράφειν, οἷς μήτ' αὐτοὶ παρεγένοντο, μήτε πυθέσθαι παρὰ τῶν εἰδότων ἐφιλοτιμήθησαν. ἀμέλει καὶ περὶ τοῦ γενομένου νῦν ἡμῖν πολέμου, τινὲς ἱστορίας ὑπογράψαντες ἐξενηνόχασιν, οὔτ' εἰς τοὺς τόπους παραβαλόντες, οὔτε πλησίον τούτων παρατεθέντες· ἀλλ' ἐκ παρακουσμάτων ὀλίγα σπουδάντες, τῷ τῆς ἱστορίας ὀνόματι λίαν ἀναιδῶς ἐπαρρήσιασαν.

θ'. Ἐγὼ δὲ καὶ περὶ τοῦ πολέμου παντὸς, καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ κατὰ μέρος γενομένων, ἀληθῆ τὴν ἀναγραφὴν ἐποιησάμην, τοῖς πράγμασιν αὐτὸς ἅπασι παρατυχών. ἐστρατήγει μὲν γὰρ τῶν παρ' ἡμῖν Γαλιλαίων ὀνομαζομένων, ἕως ἀντέχειν δυνατὸν ἦν, ἐγενόμην δὲ παρὰ Ῥωμαίοις συλληφθεὶς αἰχμάλωτος· καί με διὰ φυλακῆς Οὐεσπασιανὸς καὶ Τίτος ἔχοντες, ἀεὶ προσεδρεύειν αὐτῶν ἠνάγκαζον, τὸ μὲν πρῶτον δεδεμένον. αὖθις δὲ λυθεὶς συνεπέμφην ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας Τίτῳ, πρὸς τὴν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν. οὐ μὴν χρόνῳ γενομένων τῶν πραττομένων οὐκ ἔστιν ὃ τὴν ἐμὴν γνῶσιν διέφυγε. καὶ γὰρ τὰ κατὰ τὸν στρατόπεδον τὸ Ῥωμαίων ὁρῶν ἐπιμελῶς ἀνέγραφον, καὶ τὰ παρὰ τῶν αὐτομόλων ἀπαγγελλόμενα μόνος αὐτὸς συνῆκον· εἶτα σχολῆς ἐν τῇ Ῥώμῃ λαβόμενος, πάσης μοι τῆς παρασκευῆς γεγενημένης, χρησάμενος τισὶ πρὸς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν συνεργοῖς, ὅπως ἐποιησάμην τὴν πράξεων τὴν παράδοσιν. τοσοῦτον δέ μοι πεῖραν θάρσους τῆς ἀληθείας, ὡς τε πρόσθεν πάντων τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ πολέμου γενομένους Οὐεσπασιανὸν καὶ Τίτον ἠξίωσα λαβεῖν μάρτυρας. πρόσθεν γὰρ δέδωκα τὰ βιβλία· καὶ μετ' ἐκείνους πολλοῖς μὲν Ῥωμαίων τοῖς συμπεπολεμηκόσι, πολλοῖς δὲ τῶν ἡμετέρων ἐπίπρασκον, ἀνδράσι καὶ τὴν Ἑλληνικῆς σοφίας μετεσχηκόσιν, ὧν ἐστιν Ἰούλιος Ἀρχέλαος, Ἡρώδης ὁ σεμνότατος, [h] καὶ αὐτὸς ὁ θαυμασιώτατος βασιλεὺς Ἀγρίππας. ὅτι μὲν οὖν ἅπαντες ἐμαρτύρησαν, ὅπερ τὴν ἀληθείας πρόσχημα ἐπιμελῶς, οὐκ ἂν ὑποστειλάμενοι καὶ σιωπήσαντες, εἴ τι καὶ ἄγνοιαν ἢ χαριζόμενος μετέθηκα τῶν γεγενότων ἢ παρέλιπον.

ι'. Φαῦλοι δέ τινες ἄνθρωποι ἀναβάλλειν μου τὴν ἱστορίαν ἐπεχειρήσασιν, ὥσπερ οὐ σχολῆς μειρακίων γύμνασμα προκεῖσθαι νομίζοντες. [i] κατηγορίας πρόσωπον καὶ ἀναβολῆς. δεῖν οὖν κεῖνο γινώσκειν ὅτι δεῖ τοὺς ἄλλοις

a Ita *Euseb.* antea editum erat ὀνομάζειν αὐτά. *b* Ἐπιμένειν *Euseb.* *c* Ita cum *Euseb.* περὶ αὐτῶν in vulgatis *Josephi.* *d* Ita *Big. Hafn. Hen.* & *Rus.* ἵνα μὴ *Bas.* *e* Ὑπομένειν *Big.* ὅστις ἂν ὑπομένειν *Hafn.* *f* Γινομένων delendum, aut πραττομένων. *g* Ita legendum censeo, antea συνίων. Verum συνιῶν διετίθεν legisse videtur *Interpr. Vet.* *h* Illud καὶ è *Vet. Interpr.* *i* Genitivus ille κατηγορίας παρεμβ. per se positus, est exclamationis Atticæ, cui aliquando etiam præponitur ὦ vel φεῦ. *L. Bos.*

a Γὰρ

ἄλλοις παράδοσιν τῶν ἀξιόων ἀληθινῶν ὑπισχνούμενον, αὐτὸν ὑπίσασθαι ταύτας πρότερον ἀκριβῶς, ἢ παρηκολουθηκότα τοῖς γεγονόσιν, ἢ παρὰ τῶν εἰδότων πυνθανόμενον. ὅπερ ἐγὼ μάλιστα περὶ ἀμφοτέρας νομίζω πεποιηκέναι τὰς πραγματείας. τὴν μὲν [a] δὴ ἀρχαιολογίαν, ὥσπερ ἔφην, ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μεθερμήνευκα, γενόμενος ἱερεὺς ἐκ γένους, καὶ μετεσχηκὼς τῆς φιλοσοφίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς γράμμασι· τὸν δὲ πόλεμον τὴν ἱστορίαν ἔγραψα, πολλῶν μὲν αὐτουργὸς πράξεων, πλείστων δ' αὐτόπτης γενόμενος, ὅλως δὲ τῶν λεχθέντων ἢ πραχθέντων [b] οὐδενὸς ἀγνοήσας. πῶς οὖν οὐχ ἂν θρασεῖς τις ἡγήσαιτο, τοὺς ἀνταγωνίζεσθαί μοι περὶ τῆς ἀληθείας ὑπιεχειρηκότας; οἱ κἂν τοῖς τῶν αὐτοκρατόρων ὑπομνήμασιν εὐτυχεῖν λέγωσιν, ἀλλ' οὐγε καὶ τοῖς ἡμετέροις τῶν ἀντιπολεμούντων πράγμασι παρέτυχον.

ια'. Περὶ μὲν οὖν τούτων ἀναγκαίαν ἐποιησάμην τὴν παρέκβασιν, ὑπισημηνάσθαι βουλόμενος [c] τὸν ἐπαγγελλομένων τὰς ἱστορίας συγγράφειν τὴν εὐχέρειαν· ἱκανῶς δὲ φανερὸν ὡς οἶμαι πεποιηκώς, ὡς ὅτι πάτριός ἐστιν ἡ περὶ τὸν παλαιῶν ἀναγραφὴ τοῖς βαρβάροις μᾶλλον ἢ τοῖς Ἕλλησιν. [d] βούλομαι δὴ μικρὰ πρότερον διαλεχθῆναι πρὸς τοὺς ὑπισχυριζομένους νέαν ἡμῶν ἀποφαίνειν τὴν κατάστασιν, ἐκ οὐ μηδὲν περὶ ἡμῶν ὡς φασιν ἐκεῖνοι λελέχθαι πρὸς τοῖς Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν· εἶτα δὲ τὰς μαρτυρίας τῆς ἀρχαιότητος ἐκ τῶν παρ' ἄλλοις γραμμάτων παρέξω, καὶ τοὺς βεβλασφημηκότας ἡμῶν τὸ γένος ἀποδείξω λίαν [e] ἀλόγως βλασφημοῦντας.

ιβ'. Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε χώραν οἰκοῦμεν πρὸς θάλατταν, οὔτ' ἐμπορείαις χαίρομεν, οὐδὲ ταῖς πρὸς ἄλλους ἀφ' τούτων ὑπιμιξίαις. ἀλλ' εἰσὶν μὲν ἡμῖν αἱ πόλεις μακρὰν ἀπὸ θαλάσσης [f] ἀπῳκισμέναι, χώραν δὲ ἀγαθὴν νεμόμενοι ταύτην ἐκπονοῦμεν· μάλιστα δὲ πάντων περὶ παιδοτροφίαν φιλοκαλοῦντες, καὶ τὸ φυλάττειν τοὺς νόμους, καὶ τὴν κατὰ τούτους παραδεδομένην εὐσέβειαν, ἔργον ἀναγκαιότατον παντὸς βίου πεποιημένοι. προσούσης τοίνυν τοῖς εἰρημένοις καὶ περὶ τὸν βίον ἡμῶν ἰδιότητος, οὐδὲν [g] ἐοῦ ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τὸ ποιοῦν πρὸς τοὺς Ἕλλησας [h] ἡμῖν ὑπιμιξίαν, ὥσπερ Αἰγυπτίοις μὲν τὰ παρ' αὐτῶν ἐξαγόμενα καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰσαγόμενα· τοῖς δὲ τὴν παράλιον τῆς Φοινίκης κατοικοῦσιν, ἡ περὶ τὰς καπηλείας καὶ τὰς ἐμπορείας σπουδή, διὰ τὸ φιλοχρηματεῖν. οὐ μὴν οὐδὲ πρὸς λῃστείας ὥσπερ ἄλλοι τινές, [i] ἢ τὸ πλέον ἔχειν ἀξιοῦν, πολεμοῦντες ἐτράπησαν ἡμῶν οἱ πατέρες, καί τοι πολλὰς τῆς χώρας ἐχούσης μυριάδας ἀνδρῶν οὐκ ἀπόλμων. διὰ τοῦτο Φοίνικες μὲν αὐτοὶ κατ' ἐμπορείαν τοῖς Ἕλλησιν ἐπιπλέοντες εὐθὺς ἐγνώσθησαν, καὶ δι' ἐκείνων Αἰγύπτιοι, καὶ πάντες ἀφ' ὧν τὸ φόρτον εἰς τοὺς Ἕλλησας διεκόμιζον, μεγάλα πελάγη [k] διαίροντες. Μῆδοι δὲ μετὰ ταῦτα καὶ Πέρσαι φανερῶς κατέστησαν τῆς Ἀσίας ἐπάρξαντες, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῆς [l] ἑτέρας ἠπείρου Πέρσαι στρατεύσαντες· Θρᾷκες δὲ διὰ γειτνίαν, καὶ οἱ Σκυθικοὶ ἀπὸ τῶν εἰς τὸν Πόντον

lumniam! cum oporteat illud ſciri, quod eum deceat qui ſe polliceatur rerum veritatem aliis traditurum, ipſam prius exacte eas noſſe, aut quòd adfuerit cum gererentur, aut quòd ex gnaris eas didicerit. id quod ego in utroque opere me feciſſe exiſtimo. Antiquitatis namque libros, ſicuti dixi, ex voluminibus ſacris interpretatus ſum, cum eſſem genere ſacerdos, & à philoſophia in ſcriptis iſtis comprehenſa non alienus: hiſtoriam vero belli conſcripſi, ut qui ipſe res quidem multas geſſerim, plurimas vero ipſe viderim, & eorum quæ dicta vel geſta erant nihil prorſus ignorarim. Quo modo ergo non procaces iſti exiſtimarentur, qui mecum de veritate contendere aggreſſi ſunt? qui licet imperatorum commentarios legiſſe dicantur, non tamen noſtrorum qui illis adverſabantur rebus intererant.

Suam fidem aſſerit Joſephus.

11. Et de iſtis quidem neceſſariam feci digreſſionem, ſignificare volens facultatem eorum, qui hiſtoriam ſcribere promittunt: atque abunde me declaratum reliquiſſe arbitror, quod rerum vetuſtarum memoriam ſcriptis conſignare magis in uſu eſt apud barbaros quam Græcos. Volo igitur in primis eos paucis redarguere, qui noſtrum ſtatum recentem eſſe contendunt, eo quod nihil de nobis, ut ajunt, illis memorarint ſcriptores Græci: deinde teſtimonia antiquitatis *noſtræ* ex aliorum ſcriptis afferam, & eos qui noſtræ genti maledixerunt nulla prorſus cum ratione *nobis* maledicere oſtendam.

Barbari antiquiſſimi Hiſtoriarum ſcriptores.

12. Quod ad nos attinet terram habitamus quæ neque mari vicina eſt, neque negotiationibus gaudemus, neque earum cauſa nobis conſuetudo cum aliis gentibus eſt. Sed ſunt urbes quidem noſtræ procul à mari ſitæ; ipſi autem nos regionem bonam incolentes hanc cum labore exercemus: maxime vero omnium liberis educandis ſtudentes & legum cuſtodiæ, ut qui pietatem ad illas exactam opus totius vitæ maxime neceſſarium fecerimus. Cum igitur ad ea quæ dicta ſunt accedat etiam vivendi ratio propria, nihil erat priſcis temporibus quod faceret nobis commercium Græcorum, ſicut Ægyptiis mercimonia, ex rebus quæ importarentur aut exportarentur *ad alias gentes*; & Phœnicibus oram maritimam accolentibus, cauponandi & negotiandi ſtudium ex amore pecuniæ. Sed neque ad latrocinia ſicut alii quidam, aut amplius habere deſiderantes, bellum exercendo converſi ſunt patres noſtri, licet regio multis virorum ſtrenuorum myriadibus abundaret. Quo factum ut Phœnices negotiationis ergo ad Græcos navigantes ſtatim agniti fuerint, & per illos Ægyptii, dein omnes à quibus ad Græcos onera perferebant, immenſa maria pertranſeuntes. Medi vero poſtea atque Perſæ illis innotuerunt poſtquam Aſiæ imperarunt, Perſæque *præcipue* cum uſque ad alteram continentem expeditiones feciſſent; Thraces autem propter vicinitatem, & Scythæ ab iis qui in Pontum navigant

Judæa ſero admodum Græcis cognita.

Unde aliæ gentes in Græcorum notitiam venerunt.

a Γὰρ non agnoſcit *El.* *b* Οὐδὲν ὅπῃ ἦν *El.* *c* Καὶ τὴν ἐπαγγ. *El.* *d* Βούλομαι μικρὰ πρ. in *MSS.* *e* Ita ex *Vet. Interpreto.* ἐν τοῖς λόγοις in *Joſephi* Græcis tam *Editis* quam *MSS.* *f* Ita *Budæus* & *MS. El.* antea ἀπῳκισμένας. *g* Οὐδὲν ἐν τοῖς π. χρ. ποιῶν in aliquot *MSS.* *h* Illud ἡμῖν non agnoſcit *El.* *i* Οἱ τὸ πλέον ἔχειν ἀξιοῦντες *El.* *k* Διαιροῦντες in uno *MS.* *l* Ita ex *Vet. Interpr.* antea erat ἠμετέρας ἠπείρου.

vigant cogniti ſunt: atq; in univerſum omnes, ad mare vel Orientale vel Heſperium habitantes, in eorum notitiam facilius venerunt, quibus in animo fuit hiſtoriæ aliquid ſcribere. Superiora vero incolentes & procul à mari maximam in partem ignorati erant. Hoc idem & iis contigit qui in Europa habitant. Siquidem Romanorum urbis, in tantam potentiam jam inde olim evectæ, & tantas res bellicas proſpere gerentis, neque Herodotus neque Thucydides quoquo modo meminerunt, nec omnino alius eorum æqualis ſcriptor, ſed ſero & vix tandem eorum nomen in Græcia auditum. Gallorum etiam & Hiſpanorum res uſque adeo ignotæ iis fuerunt qui accuratiſſimi ſcriptores fuiſſe videntur, in quibus eſt Ephorus, ut Iberos unam civitatem eſſe exiſtimaverit, cum tam late in occidentem fines eorum pateant: & ritus eorum, qui nec fuerunt nec fuiſſe unquam dicti ſunt, ſcribere, tanquam ita illis uterentur, non dubitarunt. Cauſa vero earum quidem rerum ignorantiæ fuit, quod illi ſecum ipſi viverent commercia aliarum gentium averſantes; ſcriptorum vero mendacii, quod volebant illi quippiam ultra alios memoriæ mandaſſe videri. Quomodo ergo mirari convenit, ſi neque noſtra gens plurimis erat nota, neque ad ſcribendum de ſe aliquam ſuppeditavit occaſionem, tam longo ſcilicet intervallo disjuncta à mari, talibus vitæ inſtitutis ſeſe accommodans.

Romani diu Græcis ignoti.

13. Pone igitur nos argumento uti velle Græcorum, quod non ſit genus eorum antiquum, eo quod nihil in libris noſtris de iis dictum reperiatur. Nonne omnino nos riſu exciperent, ipſas ut arbitror à me nunc allatas proferentes cauſas, & teſtes è vicinis regionibus adducerent antiquitatis ſuæ. Igitur & ego hoc conabor efficere. Ægyptiis enim & Phœnicibus præcipue teſtibus utar, cum nemo eorum teſtimonio tanquam falſo detrahere potuerit. Videntur enim & maxime in nos iniqui, communiter quidem omnes Ægyptii, Phœnicum vero Tyrii. De Chaldæis autem nequaquam hoc idem dicere potero, quoniam & generis noſtri principes exſtiterunt, & propter cognationem in hiſtoriis ſuis Judæorum meminerunt. Cum vero de iſtis probationes afferam, tunc etiam *iſtos* Græcorum hiſtoricos memorabo qui Judæorum mentionem fecere; ne quis *eorum* ex invidia & detrectatione hujuſmodi occaſionem arripiat nobis contradicendi.

Græcorum genus non antiquum.

Ægyptii & Tyrii Judæis infenſi.

14. Initium jam faciam ab Ægyptiorum literis. Ipſas quidem eorum literas ut proferam fieri non poteſt. Manetho autem genere fuit Ægyptius, vir. Græcam eruditionem aſſequutus, uti ex eo intelligitur, quod Græce patriam hiſtoriam ſcripſerit, eam, ut ipſe profitetur, è * ſacris interpretatus libris; qui etiam Herodotum in multis convincit de rebus Ægyptiacis per ignorantiam mentitum. Ille certe Manetho hiſtoriarum Ægyptiarum

Manetho Hiſtoricus apud Ægyptios.

ἐγνώσθη πλείστοις· ὅλως γὰρ ἅπαντες οἱ τῶν τῆς θαλάττης, καὶ τῶν πρὸς τὰς ἀνατολὰς καὶ πρὸς τὸν ἑσπέριον κατοικοῦντες, τοῖς συγγράφειν τὰ βουλομένοις γνωριμώτεροι κατέστησαν. οἱ δὲ τούτῳ ᵃ ἀνωτέρω τὰς οἰκήσεις ἔχοντες ὀλιγιστοῖς ἐγνώσθησαν. καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ περὶ τὸν Εὐρώπῃ συμβεβηκός. ὅπου γε τῆς Ῥωμαίων πόλεως, τοσαύτην ἐκ μικρᾶς δυνάμεως κεκτημένης, καὶ τοιαύτας πράξεις κατορθούσης πολεμικάς, οὔθ' ὁ Ηρόδοτος ᵇ οὔθ' ὁ Θουκυδίδης, οὔτε τοῖς ἅμα τούτοις γενομένοις οὐδὲ εἰς ᶜ ἐμνημόνευκεν, ἀλλ' ᵈ ὀψέποτε καὶ μόλις αὐτῶν εἰς τοὺς Ελλήνας ἡ γνῶσις διεξῆλθον. περὶ μὲν ᵉ γὰρ Γαλατῶν τε καὶ Ιβήρων οὔτως ἠγνόησαν οἱ δοκοῦντες ἀκριβέστατοι συγγραφεῖς, ὧν ἐστιν Εφορος, ὡς τε πόλιν οἴεται μίαν εἶναι τοὺς Ιβηρας, τοσοῦτο μέρος τῆς Εσπερίας γῆς κατοικοῦντας· καὶ τὰ μήτε γενόμενα παρ' αὐτοῖς ἔθη μήτε λεγόμενα γράφειν, ὡς ἐκείνων αὐτοῖς χρωμένων, ἐτόλμησαν. ἄπορον δὲ τοῦ μὲν μὴ γινώσκειν τὰληθὲς, τὸ λίαν ἀνεπίμικτον· τοῦ δὲ γράφειν ψευδῆ, τὸ βούλεσθαι δοκεῖν τι πλέον τῶν ἄλλων ἱστορεῖν. πῶς οὖν ἔτι θαυμάζειν προσῆκεν, εἰ μηδὲ τὸ ἡμέτερον ἔθνος πολλοῖς ἐγιγνώσκετο, μηδὲ τῆς ἐν τοῖς συγγράμμασι μνήμης ἀφορμὴν παρέχειν, ὅτου μὲν ἀπῳκισμένον τῆς θαλάττης, ὅτου δὲ βιοτεύειν προῃρημένον.

ιγ'. Φέρε τοίνυν ἡμᾶς ἀξιῶν τεκμηρίῳ ᶠ χρήσασθαι περὶ τῶν Ελλήνων, ὅτι μὴ παλαιόν ἐστιν αὐτῶν τὸ γένος ᾧ μηδὲν ἐν ταῖς ἡμετέραις ἀναγραφαῖς περὶ αὐτῶν εἰρῆσθαι. ἆρ' οὐχὶ πάντως ἂν κατεγέλων, αὐτὰς οἴμαι τὰς ὑπ' ἐμοῦ νῦν εἰρημένας κομίζοντες αἰτίας, καὶ μάρτυρας ἂν τοὺς πλησιοχώρους παρείχοντο τῶν αὐτῶν ἀρχαιότητος. κἀγὼ τοίνυν πειράσομαι τοῦτο ποιεῖν. Αἰγυπτίοις γὰρ καὶ Φοίνιξι μάλιστα δὴ χρήσομαι μάρτυσιν, οὐκ ἄν τινος ὡς ψευδῆ τὴν μαρτυρίαν διαβάλλειν δυνηθέντος. φαίνονται γὰρ καὶ δὴ μάλιστα πρὸς ἡμᾶς δυσμενῶς διατεθέντες, κοινῇ μὲν ἅπαντες Αἰγύπτιοι, Φοίνικων δὲ Τύριοι. περὶ μέν τοι Χαλδαίων οὐκέτι δυναίμην ἂν αὐτὸ τοῦτο λέγειν, ἐπεὶ καὶ γένους ἡμῶν ἀρχηγοὶ κατεστήκασι, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀναγραφαῖς Ιουδαίων μνημονεύουσιν. ὅταν δὲ τὰς περὶ τούτων πίστεις παράχω, τότε καὶ τῶν Ελληνικῶν συγγραφέων ἐπιφανῶ τοὺς μνήμην Ιουδαίων πεποιηκότας, ἵνα μηδὲ τούτῳ ἐπὶ τὴν προφασιν οἱ βασκαίνοντες ἔχωσι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀνοιαν.

ιδ'. ᵍ Αρξομαι δὴ πρῶτον ἀπὸ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις γραμμάτων, αὐτὰ μὲν οὖν ᵇ οὐχ οἷόν τε παραθεῖναι κἀκείνων. ⁱ Μανεθὼν δ' οὗ γένος ἀνὴρ Αἰγύπτιος, τὴν Ελληνικῆς μετειληφὼς παιδείας, ὡς δῆλός ἐστι· γέγραφε γὰρ Ελλάδι φωνῇ τὴν πάτριον ἱστορίαν, ἐκ τῶν ᵏ ἱερῶν, ὡς φησιν αὐτὸς, μεταφράσας, καὶ πολλὰ τὴν Ηροδότου ἐλέγχει τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐπ' ἀγνοίας ἐψευσμένον. αὐτὸς δὴ τοίνυν ὁ Μανεθὼν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν

a Ita ex *MSS.* ἄνω in *Editis.* b Οὔτε Θουκυδίδης *El.* c Εμνημόνευσεν *El.* d Οὐδὲ καὶ μόλις *El.* e Illud γὰρ non agnoſcit *El.* f Χρῆσαι *El.* g Locus ab *Euſebio* citatus in *Præp. Evangel.* l. 10. c. 13. h Ita ex *Euſebio* & *MS. Big.* antea erat οὐκ οἷόν τε & mox κἀκείνων. i *Al.* Μανεθὼς & Μανεαθὼς. k Ιερῶν *Baſ.* ἱερῶν cæteri omnes. * *Vel* ſacerdotum annalibus.

a *Al.*

τῶν Αἰγυπτιακῶν βιβλίων περὶ ἡμῶν γράφει· πυθόμενος δὲ τὴν λέξιν αὐτῶν, καθάπερ αὐτὸν ἐκεῖνον πυθόμενος μάρτυρα. "ἐγένετο βασιλεὺς ἡμῖν, [a] Τίμαιος ὄνο-
"μα, ὑπὲρ τούτου οὐκ οἶδ' ὅπως ὁ Θεὸς ἀντιπνεύσειν, καὶ
"πυθόμενος οὐκ ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς μέρεσιν, ἄνθρωποι
"ὀνομάζοντες γένος ἄσημοι, καταθαρσήσαντες ὑπὲρ τὴν χώραν [b] ἐστρά-
"τευσε, καὶ ῥᾳδίως ἀμαχητὶ βιάσασθαι καὶ κρατεῖν ἔλαβον.
"καὶ τοὺς ἡγεμονεύσαντας ἐν αὐτῇ χειρωσάμενοι, ὁ λοι-
"πὸν τάς τε πόλεις ὠμῶς ἐνέπρησαν, καὶ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν
"κατέσκαψαν. πᾶσι δὲ τοῖς ἐπιχωρίοις ἐχθρότατα
"πως ἐχρήσαντο, τοὺς μὲν σφάζοντες, τῶν δὲ καὶ τέκνα καὶ
"γυναῖκας εἰς δουλείαν ἄγοντες. τέρας δὲ καὶ βασι-
"λέα ἕνα ἐξ αὐτῶν ἐποίησαν, ᾧ ὄνομα ἦν [c] Σάλατις. καὶ
"οὗτος ἐν τῇ Μεμφίδι κατεγίνετο, τόν τε ἄνω καὶ κά-
"τω χώραν δασμολογῶν, καὶ φρουρὰν ἐν τοῖς ἐπιτηδεο-
"τάτοις καταλείπων τόποις. μάλιστα δὲ καὶ τὰ πρὸς
"ἀνατολὴν ἠσφαλίσατο μέρη, προορώμενος Ἀσσυ-
"ρίων, [d] τότε μεῖζον ἰσχυόντων, ἐσομένην ἐπιθυμίαν τοῦ αὐ-
"τῆς βασιλείας [e] ἐφόδου. εὑρὼν δὲ [f] ἐν νομῷ τῷ Σαΐ-
"τῃ πόλιν ἐπιχωριωτάτην, κειμένην μὲν πρὸς ἀνατολὴν
"τοῦ Βουβαστίτου ποταμοῦ, καλουμένην δ' [g] ἀπό τινος
"ἀρχαίας θεολογίας [h] Ἄυαριν, ταύτην ἔκτισέν τε, καὶ
"τοῖς τείχεσιν ὀχυρωτάτην ἐποίησεν ἐποικίσας αὐτῇ καὶ
"πλῆθος ὁπλιτῶν εἰς εἴκοσι καὶ τέσσαρας μυριάδας
"ἀνδρῶν πρὸς φυλακήν. ἐνθάδε κατὰ θέρειαν ἤρχετο,
"τὰ μὲν σιτομετρῶν καὶ μισθοφορίαν παρεχόμενος, τὰ δὲ
"[i] καὶ ταῖς ἐξοπλισίαις πρὸς φόβον τῶν ἔξωθεν ἐπιμελῶς
"γυμνάζων. ἄρξας δ' ἐνιαυτοὺς δώδεκα ἔτη τὸν βίον ἐπελύτη-
"σεν. μετὰ τοῦτον δὲ ἕτερος ἐβασίλευσεν τέσσαρα καὶ πεντη-
"κοντα ἔτη, καλούμενος [k] Βαιών. μετ' ὃν ἄλλος Ἀπαχνάς,
"ἐξ καὶ πεντήκοντα ἔτη καὶ μῆνας ἑπτά. ἔπειτα δὲ καὶ Ἀπωφις
"ἐν καὶ ἑξήκοντα, καὶ [l] Ἰανίας πεντήκοντα καὶ μῆνα ἕνα. ὑπὲρ πά-
"σι δὲ καὶ [m] Ἄσσις ἐνιαυτοὺς καὶ τεσσαράκοντα καὶ μῆνας δύο.
"καὶ οὗτοι μὲν ἐξ ἐν αὐτοῖς ἐγενήθησαν πρῶτοι ἄρχοντες,
"[n] πολεμοῦντες ἀεὶ καὶ ποθοῦντες μᾶλλον τὴν Αἰγύπτου ἐξαρῶσαι
"τὸν ῥίζαν. ἐκαλεῖτο δὲ ὁ [o] σύμπαν αὐτῶν ἔθνος
"[p] ΥΚΣΩΣ, τοῦτο δέ ἐστι βασιλεῖς ποιμένες. ὁ γὰρ [q] ΥΚ
"κατ' ἱερὰν γλῶσσαν βασιλέα σημαίνει, ὁ δὲ [r] ΣΩΣ
"ποιμένα ἐστὶ καὶ ποιμένες κατὰ τὴν κοινὴν διάλεκτον, καὶ ὅ-
"τι σωτηρίμενον ΥΚΣΩΣ. τινὲς δὲ λέγουσιν αὐ-
"τοὺς Ἄραβας εἶναι." [s] ἐν δ' ἄλλῳ ἀντιγράφῳ ὁ βασι-
λεῖς σημαίνεσθαι φασὶ [t] τὸ ΥΚ προσηγορίας, [x] ἀλλὰ
τοὐναντίον αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι ποιμένας. ὁ γὰρ
[y] ΥΚ πάλιν Αἰγυπτιστὶ καὶ ὁ ΑΚ δασυνόμενον, αἰ-
χμαλώτους ῥητῶς μηνύει. καὶ τοῦτο μᾶλλον πιθανώτερόν
μοι φαίνεται, καὶ παλαιᾶς ἱστορίας ἐχόμενον. "[z] τούτους δὲ τοὺς
"προσκατονομασμένους βασιλέας [a] τοὺς τῶν ποιμένων κα-

secundo ita de nobis scribit (ejus quippe verba proferre libet, ut qui ipsum illum pro teste producam.) "Regem olim habuimus Ti-
"maum, cujus tempore, cum nobis Deus ne-
"scio quo pacto esset iratior, ex partibus orien-
"talibus homines ignobili genere illi quidem,
"sed tamen audaciæ pleni, repentinum hanc
"in regionem impetum fecerunt, eamque fa-
"cile admodum ac sine pugna subegerunt:
"atque principibus ejus in suam potestatem
"redactis, de cætero & civitates crudeliter
"incenderunt, & Deorum templa everterunt.
"Porroque in omnes indigenas inimicissime
"se gesserunt, alios quidem perimentes, alio-
"rum vero & liberos & conjuges in servitu-
"tem agentes. tandem vero unum ex illis
"regem crearunt, cui nomen Salatis. Atque
"hic in Memphide versabatur, provinciam su-
"periorem & inferiorem tributariam faciens,
"præsidiaque in locis opportunissimis relin-
"quens. Quin & maxime partes munivit
"orientales, prospiciens Assyriis, tunc aliis
"*populis* potentioribus, futuram cupiditatem
"invadendi illud ipsum regnum. Cum na-
"ctus esset in Saïte nomo civitatem opportu-
"nissimam ad orientem fluvii Bubastitæ sitam,
"quæ vero ab antiquis theologis Avaris ap-
"pellabatur, & ipsam ædificavit & muris fir-
"missimis communivit, postquam illic collo-
"casset ad custodiam ejus armatorum multi-
"tudinem usque ad CCXL millia virorum. Il-
"lic veniebat æstatis tempore, tam ut fru-
"menta meteret & conductitiis mercedem
"solveret, quam ut armatos ad terrorem ex-
"traneorum diligenter exerceret. Cum au-
"tem regnasset annis XIX, vitam finivit. Post
"hunc etiam regnavit alter annis XLIV, Bæon
"nomine. Post quem alius Apachnas nomi-
"ne, annis XXXVI & mensibus VII. Dein
"etiam Apophis LXI, & Janias L & mense uno.
"Post omnes autem Assis annis XLIX & mensi-
"bus II. Et isti quidem sex inter eos fuere
"primi principes, bellum semper gerentes,
"& maxime Ægyptum radicitus exstinguere
"cupientes. Vocabatur autem gens *eorum* uni- *Reges pastores.*
"versa HYCSOS, id est Reges pastores. HYC
"enim in sacra lingua Regem sonat, SOS
"vero pastorem sive pastores secundum dia-
"lectum communem, unde vox composita
"HYCSOS. Sunt autem qui Arabas illos ex-
"stitisse dicunt." In alio autem exemplari nomine illo HYCSOS non Reges significari *comperi*, sed è diverso captivos pastores indicari. HYC enim iterum Ægyptiaca lingua, & HAC cum aspiratione, captivos proprie nominatimque significat. Atque id mihi verisimilius videtur, & *magis* cum antiqua historia consentiens. "Illos autem
"Regum olim Pastorumque nomine appella-
"tos,

Testimonium ex Manethone.

a Al. Τιμαιος. *b* Ita ex *Eusebio*. antea ἀνεστρώτευσαν. *c* Σάλπις *Vet. Interpr.* *d* Ita cum Cl. *Perizonio*. ποτὲ in *Editis* & *MSS.* *e* Iterum cum viris Cll. *Perizonio* & *Lomthio*, pro ἔφοδον. *f E. Bernardus* legendum censet (ex *Georgio Syncello*, p. 61.) ἐν νόμῳ Σεθροΐτῃ. Cum satis constet (ut inquit) *Sais* sitam esse prope ostium Nili *Sebenniticum*, *Sethro* vero super ostium ejus *Bubasticum*, ut nos docet *Ptolemæus* ipsis fere *Josephi* verbis. *g* Ita *Big.* & *Vet. Interpr.* τῶν *Bas.* *h* Αὔαριν vel (quod idem est) Αὔαριν in *libris* omnibus. *i* Καὶ τοὺς ὁπλίτας juxta *Vet. Interpr.* *k* Βαίων *Georg. Syncell.* p. 108. *l* Ἰωνίας *Big.* & *Hafn.* haud male. *m* Ασης *Vet. Interpr.* Σέθος aut Ασθ *Georg. Syncell.* p. 123. Αρχλης aut Αγχλης *Africano* & *Eusebio*. *n* Ita *Big.* *Hafn.* & *Vet. Interpr.* antea erat ποθοῦντες ἀεὶ καὶ μᾶλλον. *o* Illa τὸ σύμπαν αὐτῶν ex *Eusebio*. *p* Υκσοὺς *Euseb.* *q* Ὀυσοὺς *Euseb.* *r* Ὀυσοὺς *Euseb.* *s* Υκσοὺς *Euseb.* *t* Ἐν δ' ἄλλοις ἀντιγράφοις legisse videtur *Vet. Interpr.* *u* Τῆς τῶν Υκσοὺς πρ. *Euseb.* Forsan ἀφ' τῶν Υκσοὺς πρ. *x* Ἀλλὰ τοὐναντίον βασιλεῖς αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι καὶ ποιμένας *Big.* *y* Υκσοὺς *Euseb.* *z* Ita cum *Eusebio*. τούτους δὲ [vel οὐ] τοὺς *Vet. Interpr.* antea erat τούτους τοὺς πρ. *a* Καὶ τοὺς τῶν π. *Euseb.* Forsan τοὺς ἐν τῷ ποιμένων, quod eorum ex numero reges crearentur. *Viger.*

a Illud

"tos, illorumque posteros Ægyptum in sua "potestate habuisse dicit, annis circiter XI su- "pra quingentos. tum vero susceptam ad- "versus pastores à Thebaïdis ac reliquæ Æ- "gypti regibus expeditionem, bellumque gra- "ve ac diuturnum inter ipsos conflatum fuisse. "Sub rege autem cui Alisfragmuthosis nomen "erat, debellatos Pastores illos, ac reliqua Æ- "gypto pulsos, unum in locum inclusos esse "tradit, cujus ambitus decem jugerum millia "contineret. Avaris locus ille dicebatur. "Hunc Manetho dicit universum à Pastori- "bus ingenti validoque muro septum ac mu- "nitum, ut quicquid sibi fortunarum esset ac "prædæ id omne tutum ac securum habere "possent. At vero Alisfragmuthoseos filium "Thummosin ccccLxxx millium hominum ex- "ercitu muros obsedisse, atque ipsos per vim "expugnare conatum illum quidem; sed, ob- "sidionis exitu desperato, cum iisdem ea con- "ditione pepigisse, uti Ægypto relicto, omnes "quocunque vellent sine ullo suo detrimento "commigrarent. Eos igitur cum universis fa- "miliis atque omni possessione sua, uti per "ictum fœdus poterant, haud pauciores CCXL "millibus ab Ægypto per solitudinem in Sy- "riam tetendisse. Quod autem sibi ab Assy- "riorum principatu metuerent, (tum enim "Asiam tenebant) in ea quam hodie Judæam "appellamus regione urbem ædificasse, quæ "tot hominum millia caperet, eandemque "Hierosolyma nominasse." In alio vero quodam de rebus Ægyptiacis libro Manetho dicit, "hanc *ipsam* gentem Pastores appella- "tam, captivos in sacris suorum libris ha- "beri;" idque recte. Nam antiquis progenitoribus nostris patrium erat *greges* pascere: & pascualem agentes vitam, inde Pastores vocabantur. rursusque captivi non temere in Ægyptiorum libris dicti sunt, quoniam progenitor noster Josephus dixit ad Ægyptiorum regem, se captivum esse, & postea fratres in Ægyptum evocavit regis permissu. Sed de istis quidem alibi inquisitionem faciemus diligentiorem.

Manethonis testimonium uberius.

15. Nunc autem hujus antiquitatis testes producam Ægyptios. Itaque rursus ea quæ tradidit Manetho, ad quod tempus referantur, subjiciam. Sic enim ait: "Postquam ex "Ægypto egressus est Pastorum populus ad "Hierosolyma, qui illos ex Ægypto pepulit "rex *nomine* Tethmosis, postea regnavit an- "nis viginti & quinque, & mensibus quatuor, "& defunctus est: regnumque sibi vendica- "vit filius ejus Chebron per annos tredecim. "Post quem Amenophis, *annis* viginti & "mensibus VII. hujus autem soror *Amesses*, "XXI & mensibus IX. post hanc Mephres

"καλουμένων, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γενομένους, κρατῆσαι τῆς "Αἰγύπτου φησὶν ἔτη πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἕνδεκα. "μετὰ ταῦτα δέ, τὸν μὲν τῆς Θηβαΐδος καὶ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου "βασιλέων γενέσθαι φησὶν ὅτι τοὺς ποιμένας ἐπανάστα- "σιν, καὶ πόλεμον [a] αὐτοῖς συρραγῆναι μέγαν καὶ πολυ- "χρόνιον. ὅτι δὲ βασιλέως, ᾧ ὄνομα ἦν [b] Αλισφρα- "γμούθωσις, ἡττωμένους φησὶ τοὺς [c] ποιμένας ὑπ' αὐτοῦ, "καὶ μὴ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου πάσης ἐκπεσεῖν, καταχλευ- "σθῆναι δ' εἰς τόπον, ἀρουρῶν ἔχοντα μυρίων τὸ πεῖμα- "τον. [d] Αὔαρις ὄνομα τῷ τόπῳ. τοῦτον φησὶν ὁ Μανεθὼν "ἅπαντα, τείχει τε μεγάλῳ καὶ ἰσχυρῷ περιβαλεῖν τοὺς "ποιμένας, ὅπως τοῦ τε κτᾶσθαι ἅπασαν ἔχωσιν ἐν [e] ὀχυ- "ρῷ, καὶ τὰ λείαν τὰ ἑαυτῶν. τὸν δὲ Αλισφραγμουθωσέως υἱὸν "[f] Θούμμωσιν ὅτι χειρήσαι μὲν αὐτοὺς [g] διὰ πολιορκίας ἑλεῖν "κατὰ κράτος, ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα μυριάσι προσε- "δρεύσαντα τοῖς τείχεσιν· ἐπεὶ δὲ [h] τῆς πολιορκίας ἀπέ- "γνω, ποιήσασθαι συμβάσεις, ἵνα τὴν Αἴγυπτον ἐκλιπόν- "τες [i] ὅποι βούλοιντο πάντες ἀβλαβεῖς ἀπέλθωσι. τοὺς "δὲ ὅτι ταῖς ὁμολογίαις πανοικεσίᾳ μὴ τῶν κτήσεων ὀκ "ἐλάττους μυριάδων ὄντας εἴκοσι καὶ τετταράκοντα ἀπὸ τῆς "Αἰγύπτου τὴν ἔρημον εἰς Συρίαν [k] ὁδοιπορῆσαι. φοβουμένους "δὲ τὸν Ασσυρίων δυναστείαν, τότε γὰρ ἐκείνους τῆς Ασίας "κρατεῖν, ἐν τῇ νῦν [l] Ιουδαίᾳ καλουμένῃ πόλιν οἰκοδο- "μησαμένους τοσαύταις μυριάσιν ἀνθρώπων ἀρκέσουσαν, "Ιεροσόλυμα ταύτην ὀνομάσαι. ἐν ἄλλῃ δέ τινι βί- "βλῳ τῶν Αἰγυπτιακῶν Μανεθὼν "τοῦτο φησὶν ἔθνος "τοὺς καλουμένους ποιμένας, αἰχμαλώτους ἐν ταῖς ἱε- "ραῖς αὐτῶν βίβλοις γεγράφθαι," λέγων ὀρθῶς. καὶ γὰρ τοῖς ἀνωτάτω προγόνοις ἡμῶν ὁ ποιμαίνειν πάτριον ἦν, καὶ νομαδικὸν ἔχοντες τὸν βίον, ὅτου ἐκαλοῦντο ποιμένες. αἰχμάλωτοί τε πάλιν οὐκ ἀλόγως ἐν τοῖς Αἰγυπτίων ἀνεγράφησαν, ἐπειδὴ γὰρ ὁ [m] πρόγονος ἡμῶν Ιώσηπος ἑαυτὸν ἔφη πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων αἰ- χμάλωτον εἶναι, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὴν Αἴγυπτον ὕστερον μετεπέμψατο, τοῦ βασιλέως ἐπιτρέψαντος. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν ἄλλοις ποιήσομαι τὴν ἐξέτασιν ἀκριβεστέραν.

ιε'. Νυνὶ δὲ τὸν ἀρχαιότητος ταύτης παρατίθεμαι τοὺς Αἰγυπτίους μάρτυρας. πάλιν οὖν τὰ τοῦ Μανεθῶνος, πῶς ἔχει πρὸς τὴν τῶν χρόνων τάξιν, ὑπογράψω. φησὶ δὲ οὕτω· "μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τὸν λαὸν "[n] τῶν ποιμένων εἰς Ιεροσόλυμα, ὁ ἐκβαλὼν αὐτοὺς "ἐξ Αἰγύπτου βασιλεὺς [o] Τέθμωσις, ἐβασίλευσεν μετὰ "ταῦτα ἔτη εἴκοσι πέντε καὶ μῆνας τέσσαρας, καὶ ἐτε- "λεύτησεν, καὶ παρέλαβε τὴν ἀρχὴν [p] αὐτοῦ υἱὸς Χέβρων ἔτη "δεκαπέντε. [q] μετὰ τὸν Αμένωφις [r] εἴκοσι καὶ μῆνας ἑπτά. τοῦ "δὲ ἀδελφὴ [s] Αμεσσὶς εἴκοσιν καὶ μῆνας ἑννέα. τὸν δὲ [t] Μήφρης "δώδεκα

a Illud αὐτοῖς non agnoscit *Euseb.* *b* Μισφραγμούθωσις *Euseb.* hîc & alibi Μισφραγμούθωσις *Georg. Syncell.* p. 103. *c* Ποιμένας, καὶ ὀκ μὲν τὸν ἄλλης *Euseb.* ποιμένας ἐξ αὐτοῦ μὲν *Big.* *d* Ita ex *Eusebio.* minus correcte Αὔαρις in *Vulgatis Josephi.* *e* Ἐχυρῷ *Euseb.* *f* Θομμῶσιν *Euseb.* Θομῶσιν & Τεθμῶσιν mox ipse *Flavius* è *Manethone.* Idem vero princeps ex eodem *Manethone* Τεθμῶσις *Africano* & *Eusebio* apud *G. Syncell.* & in *Canone Chronico*; & Τοῦθμωσις *Theophilo Antiocheno* ex *Josepho.* *g* Διὰ πολιορκίας *Euseb.* *h* Τῶν πολιορκιῶν *Euseb.* *i* Ita *Big.* & *Euseb.* ὅπῃ in *cæteris.* *k* Διοδοιπορῆσαι *Euseb.* *l* Ita cum *Eusebio* & *Josephi Codd. MSS.* antea erat Ιουδαίων. *m* Ad oram *Codd. Big. Hen.* & *Hafn.* apponuntur ista ab *Editis* nonnihil diversa, ὁ πρόγονος ἡμῶν Ιώσηπος κατήχθη πεζεύων παρὰ τὸν ἀδελφὸν εἰς Αἴγυπτον πρὸς βασιλέα τὸν Αἰγύπτου, καὶ πάλιν ὕστερον τοὺς αὐτοῦ ἀδελφοὺς μετεπέμψατο, τοῦ βασιλέως ἐπιτρέψαντος. *n* Illa τῶν ποιμένων desunt *Cod. El.* *o* Θέμωσις *Vet. Interpr.* Ἄμωσις *Philostrato.* Αμῶς *Africano*, Αμωσις *Eusebio* & *Georg. Syncello.* Vide *Lambertum Bos* in *Animadvers.* ad *Scriptores* Gr. cap. XXVII. p. 116. *p* Ο υἱὸς αὐτοῦ *El.* *q* Τοῦτου ὁ *Vet. Interpr.* *r* Εἰκοσιὰν *African.* & *Euseb.* *s* Αμεσσὶς *El.* Αμεσσὶς *Syncell.* Αμίσση *Theophil.* quem pariter ac *Syncellum* velim cum *Josepho* in his & sequentibus conferas. *t* Μήφρις *El.* Μισφρὶς *Syncell.*

a Μισφρα-

"δώδεκα καὶ μῆνας ἑνέα. οὗ δὲ [a] Μιφραμύθωσις εἴκοσι
"πέντε καὶ μῆνας δέκα. οὗ δὲ [b] Θμῶσις ἑνέα καὶ μῆ-
"νας ὀκτώ. οὗ δ' [c] Αμένωφις τριάκοντα καὶ μῆνας δέκα.
"οὗ δὲ Ωρος τριακονταέξ καὶ μῆνας πέντε. οὗ δὲ θυγά-
"τηρ [d] Ακεγχρὴς δώδεκα καὶ μῆνα ἕνα. τοῦ δὲ [e] Ράθω-
"τις ἀδελφὸς ἑνέα. οὗ δὲ Ακεγχήρης δώδεκα καὶ μῆ-
"νας πέντε. οὗ δὲ Ακεγχήρης ἕτερος δώδεκα καὶ μῆνας
"τρεῖς. οὗ δὲ Αρμαῖς τέσσαρα καὶ μῆνα ἕνα. οὗ δὲ Ρα-
"μέσσης ἓν καὶ μῆνας τέσσαρας. οὗ δὲ Αρμέσσης Μιαμ-
"μοῦ ἑξηκονταέξ καὶ μῆνας δύο. οὗ δὲ Αμένωφις δέ-
"κα καὶ ἐννέα καὶ μῆνας ἕξ. [f] οὗ δὲ Σέθωσις, καὶ Ραμέσσης,
"ἱππικῷ καὶ ναυτικῷ ἔχων δυνάμιν. [g] οὗτος
"μὲν ἀδελφὸν Αρμαῖν ὀπίτροπον τῆς Αἰγύπτου κατέστη-
"σεν, καὶ πᾶσαν μὲ αὐτοῦ τοῦ ἄλλου βασιλικοῦ πε-
"ριέθηκεν ἐξουσίαν, μόνον δὲ ἐνετείλατο διάδημα μὴ
"φορεῖν, μηδὲ τοῦ βασιλίδα μητέρα τε τῶν τέκνων
"ἀδικεῖν, ἀπέχεσθαι δὲ καὶ τῶν ἄλλων βασιλικῶν παλ-
"λακίδων. αὐτὸς δὲ ὀπὶ Κύπρον καὶ Φοινίκην καὶ πό-
"λιν Ασσυρίους τε καὶ Μήδους στρατεύσας, ἅπαντας, τοὺς
"μὲ δόρατι, τοὺς δὲ ἀμαχητὶ, φόβῳ δὲ τῆς πολλῆς δυ-
"νάμεως, ὑποχειρίους ἔλαβε· καὶ μέγα φρονήσας ὀπὶ
"ταῖς εὐσταθείαις, ἔτι καὶ θαρσαλεώτερον [h] ἐπορεύετο,
"τὰς πρὸς ἀναστάσεις πόλεις τε καὶ χώρας καταστρεφόμε-
"νος. χρόνου τε ἱκανοῦ γενομένου, Αρμαῖς ὁ καταλειφθεὶς
"ὑπὸ Αἰγύπτῳ, [i] πάντα τοὔμπαλιν, οἷς ἀδελφὸς παρήνει
"μὴ ποιεῖν, ἀδεῶς ἔστρατεν. καὶ δὴ τοῦ βασιλίδα βιαίως
"ἔχειν, καὶ ταῖς ἄλλαις παλλακίσιν ἀφειδῶς διετέλει χρώ-
"μενος. πειθόμενος δὲ ὑπὸ τῶν φίλων διάδημα ἐφόρει,
"καὶ ἀντῆρε πρὸς ἀδελφῷ. ὁ δὲ τιλαγμένος ὀπὶ [k] τῶν ἱερῶν
"τῶν Αἰγύπτου, γράψας βιβλίον ἔπεμψε πρὸς Σεθώσιν, δη-
"λῶν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅτι ἀντῆρεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Αρμαῖς.
"πρόδηλον χρῆμα οὖν ὑπέστρεψεν εἰς Πηλούσιον, καὶ ἐκρά-
"τησεν τῆς ἰδίας βασιλείας. ἡ δὲ χώρα ἐκλήθη
"ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Αἰγυπτος. λέγει γὰρ ὅτι
"ὁ μὲν [l] Σέθωσις ἐκαλεῖτο Αἰγυπτος, Αρμαῖς δὲ ὁ
"ἀδελφὸς αὐτοῦ Δαναός.

ιϛ'. Ταῦτα μὲ ὁ [m] Μανεθών. δῆλον δὲ ὅτι τῶν εἰρημένων ἐτῶν οὗ χρόνου συλλογισθέντος, ὅτι οἱ καλούμενοι ποιμένες, ἡμέτεροι [n] δὲ προγονοι, τρισὶ καὶ ἐνενήκοντα καὶ τριακοσίοις πρόσθεν ἔτεσιν, ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπαλλαγέντες, τοῦ χώρον ταύτην [o] ἀπῴκησαν, ἢ [p] Δαναὸν εἰς Αργος ἀφικέσθαι· καί τοι τοῦτον ἀρχαιότατον Αργεῖοι νομίζουσι. δύο τοίνυν ὁ Μανεθὼν ἡμῖν τὰ μέγιστα μεμαρτύρηκεν ἐκ τῶν [q] παρ' Αἰγυπτίοις γραμμάτων· πρῶτον μὲν τοῦ ἑτέρωθεν ἄφιξιν εἰς Αἴγυπτον, ἔπειτα δὲ τοῦ ἐκεῖθεν ἀπαλλαγῆναι, ὅτι πρὸς ἀρχαῖοι τοῖς χρόνοις, ὡς ἐγγύς που [r] προτερεῖν αὐτοῦ τῶν Ιλιακῶν ἔτεσι χιλίοις. ὑπὲρ ὧν δ' ὁ Μα-

"*annis* XII & mensibus IX. post hunc Me-
"phramuthosis *annis* XXV & mensibus X. post
"eum Thmosis annis IX & mensibus VIII.
"post eum Amenophis *annis* XXX & mensi-
"bus V. post eum Orus *annis* XXXVI & mensi-
"bus V. Hujus autem filia Acenchres *annis*
"XII & mense I. post eam frater Rathotis
"*annis* IX. post hunc Acenceres *annis* XII &
"mensibus V. post hunc Acencheres alter an-
"nis XX & mensibus III. post hunc Ar-
"maïs *annis* IV & mense I. post hunc Ra-
"messes *anno* I & mensibus IV. post hunc
"Armesses Miammi *annis* LXVI & mensibus
"II. post hunc Amenophis annis XIX &
"mensibus VI. post hunc Sethosis, & Ra-
"messes, qui *plurimas* copias habuit eque-
"stres & navales. Hic fratrem quidem Ar-
"maïn procuratorem Ægypti constituit, &
"aliam ei omnem regalem contulit potesta-
"tem, tantummodo autem ei injunxit, ne co-
"ronam gestaret, neque reginam matremque
"liberorum injuria afficeret, insuperque ut
"abstineret ab aliis regalibus concubinis. Ille
"vero in Cyprum & Phœnicen, rursusque in
"Assyrios & Medos expeditione suscepta,
"universos, alios quidem ferro, alios vero si-
"ne pugna magnæ suæ potestatis terrore sibi
"subjugavit: atque prospero rerum successu
"valde elatus, aliquanto audaciùs progredieba-
"tur, orientales urbes & provincias subver-
"tendo. Multoque post tempore, Armaïs,
"qui in Ægypto fuerat relictus, omnia con-
"tra quam frater monuerat ne faceret, sine
"timore faciebat. Nam & reginæ vim infe-
"rebat, aliisque concubinis ad libitum mi-
"sceri non cessabat: persuasusque ab amicis
"corona utebatur, & contra fratrem insurge-
"bat. Is vero qui constitutus erat super sa-
"cra Ægyptiaca codicillos Sethosi misit, eum
"de omnibus certiorem faciens, quodque fra-
"ter ipsius Armaïs contra eum bellum move-
"bat. Illico igitur Pelusium reversus est, &
"proprium tenuit regnum. Provincia vero
"ex ejus nomine appellata est Ægyptus. di-
"cit enim quod Sethosis quidem Ægyptus vo-
"cabatur, Armaïs autem frater ejus Danaus.

16. Atque hæc quidem Manetho. Ergo si tempus ad initam annorum istorum rationem exigemus, constabit omnino, quos Pastores ipsi vocabant, majores nostros, annis ante tribus & nonaginta supra trecentos, ubi ex Ægypto migrassent, regionem illam insedisse, quàm Danaus Argos venisset, qui tamen ab Argivis pro antiquissimo celebratur. Ita duo nobis eaque sane præcipua, hoc Manethonis quod Ægyptiarum literarum fidem sequitur, testimonio confecta sunt: alterum eos in Ægyptum aliunde profectos esse; alterum indidem ipsos aliò commigrasse, quod etiam posterius adeo vetustum, ut Trojana tempora annis prope mille antecederet. Ista vero quæ Mane-

Quæ sequuntur ex Manethonis testimonio?

a Μισφραγμούθωσις *Syncell.* b Τοῦθμωσις *Theophil.* & *Syncell.* c *Al.* Αρμώφης d Αγκαχρὶς *El.* Αχερὴς & Αχιχέρσης apud *Syncellum.* Αχεγχρὴς *Big.* e *Al.* Ρωθὼς. f Margini *Codd. Big.* & *Hafn.* hæc nota apponitur, εὕρεται τὸ ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ ὕστερον. μεθ' ὃν Σέθωσις καὶ Ραμέσσης δύο ἀδελφοί, ὁ μὲ ναυτικὴν ἔχων δυνάμιν, τοὺς κατὰ θάλασσαν ἀπαντῶντας διεχειρώτο πολιορκῶν· μετ' ὀλὸ δὲ καὶ τὸν Ραμέσσου ἀνιλὼν, Αρμαῖν ἄλλον αὐτοῦ ἀδελφὸν ἐπίτροπον τῆς Αἰγύπτου κατέστησεν. g Οὗτος deest *Big.* h Επιπορεύετο *Big.* & *Hafn.* i Πάντα τἀμπαλιν *Hafn.* k Ita cum *Vet. Interpr.* ἐπὶ τῶν ἱερέων in *Græcis.* l Σάθως *Big.* m *Al.* Μανέθως & Μανάθως. n Illud δὲ ex *Eusebio* de *Præp. Evang.* p. 501. o Ita ex *MSS.* & *Euseb.* ἐπῴκησαν in *Editis Josephi.* p Imo Inachum antiquissimum regem Argivi, non Danaum jactant. Confer *Theophilum* ad *Autolychum* l. 3. p. 251. *Edit. Oxon.* q Παρὰ τοῖς Αἰγ. *Euseb.* r Ita ex *Eusebio.* antea erat προτέρων. Peccat (inquit Cl. *Lowthius*) duplo majorem annorum summam computando, quam vera temporum ratio statuit. Ab ingressu enim Israëlitarum in Ægyptum ad Trojæ excidium vix effluxerunt anni

Manetho non ex literis Ægyptiacis, sed (sicut ipse professus est) ab incertis auctoribus memorata, adjecit, postea particulatim excutiam, ea mendacia esse ostendens sine verisimilitudine conficta.

Phœnicum de Judæis testimonia.

17. Volo itaque ab istis etiam nunc transire ad ea, quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta sunt; & in hanc rem testimonia ex illis afferam. Apud Tyrios sane literæ sunt à multis annis consignatæ publicis monumentis, & magna cum cura adservatæ, ad ea spectantes quæ memoria digna ab illis gesta erant & cum aliis intercesserant. Ab istis scriptum est, à Solomone rege Hierosolymis templum fuisse constructum, annis CXLIII & mensibus octo priusquam à Tyriis Carthago ædificaretur, atque in illis templi nostri apparatus descriptus legitur. Hiromus enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Solomonis, patris in amicitia cum eo inita successor. Is itaque suam Solomoni munificentiam exhibens ad claritatem fabricæ, auri quidem talenta centum & viginti donavit; cumque pulcherrimam sylvam ex monte, cui nomen Libanus, excidisset, *lignum* ad tecti contignationem misit: Solomon vero donis aliis quamplurimis eum remuneravit, & terra in Galilæa regione quæ Chabulon dicitur. Præcipue autem illos sapientiæ studium ad invicem constrinxit. Problemata enim solvenda mutuo mittebant, & in his superior usquequaque erat Solomon, inque cæteris sapientia præstare visus est. Hactenus vero plures ex epistolis ad se invicem scriptis apud Tyrios asservantur. Quod autem sermo de Tyriorum literis à me non fingitur, testem producam Dium, virum qui Phœnicum historiam accurate scripsisse creditur. Ille igitur sua de Phœnicibus narratione in hunc modum scribit: "Abibalo vivis erepto, filius ejus Hiromus regnavit. Hic partes urbis orientales "aggere cinxit & ampliorem eam reddidit; "& Olympii Jovis templum, ab omni vicinarum ædium strue sejunctum & in insula positum, aggere interjecto copulavit urbi, & "aureis donariis exornavit, ascendensque in "Libanum materiam incidit ad fanorum ex"structionem. Regem autem Hierosolymorum Solomonem ad eum ajunt ænigmata "misisse & ab eo alia reposcisse ea lege, "ut qui dissolvere non posset, dissolventi *multæ nomine* pecunias penderet. Quam conditionem cum Hiromus accepisset, nec resolvere ambages potuisset, mulctam ingentem pecuniarum pependisse. Post virum "quendam Tyrium nomine Abdemonum ex"stitisse, qui problemata proposita solveret "aliaque invicem proponeret: quæ cum Solomon non resolvisset, pecunias multas Hiromo insuper pependisse." Ita quidem Dius de iis quæ jam diximus testatus est.

Ex Dio historico.

νεθὼν οὐκ ἐκ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις γραμμάτων, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ὡμολόγηκεν, ἐκ τῶν ἀδιακρίτως μυθολογουμένων παρατέθηκεν, ὕστερον ἐξελέγξω κατὰ μέρος, ἀποδεικνὺς τινὰ ἀπίθανον αὐτῶν ψευδολογίαν.

ιζ'. Βούλομαι τοίνυν ἀπὸ τούτων ἔτι μεταλθεῖν ὅσα τὰ παρὰ τοῖς Φοίνιξιν ἀναγεγραμμένα περὶ τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ τὰς ἐξ ἐκείνων μαρτυρίας παραγαγεῖν. ἔστι τοίνυν παρὰ Τυρίοις [b] πολλῶν ἐτῶν γράμματα, δημοσίᾳ γεγραμμένα, καὶ περιφυλαττόμενα λίαν ἀκριβῶς, περὶ τῶν παρ' αὐτοῖς γενομένων καὶ πρὸς ἀλλήλους πεπραγμένων μνήμης ἀξίων. ἐν τούτοις γέγραπται, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ᾠκοδομήθη ναὸς ὑπὸ [c] Σολομῶνος τοῦ βασιλέως, [d] ἔτεσι πάντων ἑκατὸν πεντεκαίδεκα καὶ τρισὶν καὶ μησὶν ὀκτὼ τοῦ κτίσαι Τυρίους [e] Καρχηδόνα, ἀνεγράφη δὲ πάντα ἐκείνοις ἡ τοῦ ναοῦ κατασκευὴ τοῦ παρ' ἡμῖν. [f] Εἴρωμος δὲ ὁ τῶν Τυρίων βασιλεὺς φίλος ἦν τοῦ βασιλέως ἡμῶν Σολομῶνος, πατρικὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν [g] διαδεδεγμένος. αὐτὸς οὖν συμφιλοτιμούμενος εἰς τὴν τοῦ κατασκευάσματος τῷ Σολομῶνι λαμπρότητα, χρυσίου μὲν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἔδωκε τάλαντα· τιμῶν δὲ κατέλιπεν ὕλην ἐκ τοῦ ὄρους, ὃ καλεῖται Λίβανος, εἰς τὸ ὄροφον ἀποστεῖλεν. ἀντεδωρήσατο δὲ αὐτῷ ὁ Σολομὼν ἄλλοις τε πολλοῖς, καὶ γῆν κατὰ χώραν τὴν Γαλιλαίας τὴν [h] Χαβυλῶν λεγομένην. μάλιστα δὲ αὐτοὺς εἰς φιλίαν [i] τὸ σοφίας σπουδῆναι ἐπεθυμία· προβλήματα γὰρ ἀλλήλοις [k] ἀντεπέστελλον λύειν κελεύοντες, καὶ κρείττων ἐν τούτοις ἦν ὁ Σολομών, καὶ τἄλλα σοφώτερος. σύζυγοι δὲ μέχρι νῦν παρὰ τοῖς Τυρίοις πολλαὶ τῶν ἐπιστολῶν, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς ἀλλήλους [l] ἔγραψαν. ὅτι δ' [m] οὐ λόγος ἐστὶν ὑπ' ἐμοῦ συγκείμενος, ὁ περὶ τῶν παρὰ τοῖς Τυρίοις γεγραμμάτων παραθήσομαι μάρτυρα. [n] Δῖον, ἄνδρα περὶ τὴν Φοινικικὴν ἱστορίαν ἀκριβῆ γεγενημένον [o] πεπιστευμένον. οὗτος τοίνυν ἐν ταῖς περὶ Φοινίκων ἱστορίαις γράφει τὸν τρόπον τοῦτον· "Ἀβιβάλου τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς "αὐτοῦ Εἴρωμος ἐβασίλευσεν. οὗτος τὰ πρὸς ἀνατολὰς "μέρη [p] τῆς πόλεως προσέχωσεν. καὶ μεῖζον ὃ ἄστυ [q] πε"ποίηκεν, καὶ τὸν Ὀλυμπίου Διὸς τὸ ἱερὸν καθ' ἑαυτὸ ὂν [r] ἐν "νήσῳ, χώσας τὸν μεταξὺ τόπον, συνῆψε τῇ πόλει, καὶ χρυ"σοῖς ἀναθήμασιν ἐκόσμησεν· ἀναβὰς δὲ εἰς τὸν Λίβανον "ὑλοτόμησε πρὸς τὴν τῶν ναῶν κατασκευήν. τὸν δὲ τυραννοῦν"τα Ἱεροσολύμων Σολομῶνα πέμψαι φασὶ πρὸς τὸν Εἴρω"μον αἰνίγματα, καὶ [s] παρ' αὐτοῦ λαβεῖν ἀξιοῦν· τὸν δὲ μὴ δυ"νηθέντα διακρῖναι, τὸν λύσαντα χρήματα ἀποτίνειν. ὁμο"λογήσαντα δὲ τὸν Εἴρωμον, καὶ μὴ δυνηθέντα λύσαι τὰ αἰ"νίγματα, πολλὰ τῶν χρημάτων εἰς ὃ ὀφείλημα ἀναλῶσαι. "εἶτα δὲ Ἀβδήμονόν τινα Τύριον ἄνδρα τὰ προτεθέντα "λύσαι, καὶ αὐτὸν ἄλλα προβαλεῖν· ἃ μὴ λύσαντα τὸν Σο"λομῶνα, πολλὰ τῷ Εἰρώμῳ προσαποτίσαι χρήματα." "Δῖος μὲν οὗτος περὶ τῶν προειρημένων ἡμῖν μεμαρτύρηκεν.

ιη'. Ἀλλὰ

D. multo minus ab exitu, quem hæc verba respicere videntur. Certe ab Inacho, quem Moyse multo antiquiorem recte facit *Eusebius*, ad Trojam captam annos tantum DCXLI recenset *Petavius*, annos autem DCLVII R. P. *Episc. Vigorn.* in *Tabb. Chronol.* *a* Πραγμάτων *Hasn.* quod viro docto non displicuit propter sequens μυθολογουμένων. *b* Ἀπὸ παμπόλλων ἐτῶν γρ. & mox in εἰς *Syncell.* *c* *Al.* Σολομῶντος. *d* Hunc calculum redarguit *Scaliger* in *Prologo* ad Librum *de Emendatione Temporum*, p. 38. Vide *Petavium* in parte secunda *de doctrina Temporum*, p. 146. *e* *Al.* Χαλχηδόνα. *f* De Hiromo & Solomone videsis p. 340. & 353. *g* Διαδεξάμενος. οὕτως οὖν *Syncell.* p. 182. *h* Ita cum *Bocharto* in *Chanaan*, l. 2. c. 4. prius erat τὸ τῇ Χαβυλῶν λεγ. *i* Η σοφίας ἐπήγαγον ἐπιθυμία *Syncell.* *k* Αντέστελλον *Syncell.* *l* Εγραφον *Idem.* *m* Οτι ὁ λογος *Idem.* *n* Δίξιον *Idem.* *o* Πεπιστευμένον Δίωνα *Idem.* *p* Illa τὸ πόλεως non agnoscit *Syncellus*. p. 182. *q* Εποίησε *Syncell.* *r* Εν ἴσῳ *Idem.* *s* Παρ' αὐτοῦ τὴν λύσιν λαβεῖν *El.*

a Ista

ιη'. Αλλὰ πρὸς τούτῳ παραθησόμεθα Μένανδρον τὸν Εφέσιον. γέγραφε δὲ οὗτος τὰς ἐφ' ἑκάστου τῶν βασιλέων πραξεις παρὰ τοῖς Ελλησι καὶ βαρβάροις γενομένας, ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ὑπομνημάτων γραμμάτων ἀναδιδάσας τὴν ἱστορίαν μαθεῖν. γράφων δὲ περὶ τῶν βασιλευκότων ἐν Τύρῳ, ἔπειτα γενόμενος κατὰ τὸν Εἴρωμον, ταῦτα φησί. "[a] τελευτήσαντος δὲ "Αβιβάλου, διεδέξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴρωμος, "[b] ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα τρία ἐβασίλευσεν ἔτη τεσσα- "κοντα πέντε. οὗτος ἔχωσε τὸν εὐρύχωρον, τόν τε χρυσοῦν "κίονα τὸν ἐν τοῖς τοῦ Διὸς ἀνέθηκεν· [c] ἔπι τε ὕλλω ξύλων "ἀπελθὼν ἔκοψεν, ἀπὸ τοῦ λεγομένου ὄρους Λιβάνου, κέδρι- "να ξύλα εἰς τὰς τῶν ἱερῶν στέγας· καθελών τε τὰ ἀρχαῖα "ἱερὰ καινοὺς ναοὺς ὠκοδόμησε, τό,τε τοῦ Ηρακλέους καὶ τὸ "Αςάρτης τέμενος ἀνιέρωσεν, [d] καὶ ὃ μὲν τοῦ Ηρακλέους πρῶ- "τον ἐποιήσατο κατὰ τὸν Περιτίου μηνί, εἶτα τὸ τῆς Αςάρτης, ὅ- "πότε [e] Τιτυοῖς ἐπεστράτευσεν, μὴ ἀποδιδοῦσι τοὺς φόρους. "οὓς καὶ ὑποτάξας ἑαυτῷ πάλιν ἀνέστρεψεν. [f] ὅπι τούτου "δὲ τὶς ἦν Αβδήμονος παῖς νεώτερος, [g] ὃς εἶχε τὰ προ- "βλήματα, ἃ ἐπέταττε Σολομὼν ὁ Ιεροσολύμων βασι- "λεύς." [h] ψηφίζεται δὲ ὁ χρόνος ἀπὸ τούτου τοῦ βασιλέως ἄχρι τῆς Καρχηδόνος κτίσεως οὕτως· "τελευτήσαντος Εἰ- "ρώμου διεδέξατο τὴν βασιλείαν [i] Βαλεάζαρος ὁ υἱός, ὃς, "βιώσας, ἔτη τεσσαράκοντα τέσσαρα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτά. "μετὰ τοῦτον [k] Αβδάστρατος ὁ αὐτοῦ υἱός, βιώσας ἔτη εἴκοσι "ἐννέα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. τοῦτον οἱ τροφοῦ αὐτοῦ υἱοὶ "τέσσαρες ὑπεβουλεύσαντες ἀπώλεσε, ὧν ὁ πρεσβύτερος "ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο. [l] μθ' οὗς Αςαρτος ὁ [m] Δε- "λεαςάρτου, ὃς, βιώσας ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα, ἐβα- "σίλευσεν ἔτη δώδεκα. μετὰ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ασέ- "ρυμος, βιώσας ἔτη τέσσαρα καὶ πεντήκοντα, ἐβασίλευσεν "ἔτη ὀνέα. οὗτος ἀπώλεσε ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ [n] Φέλητος, "ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρξε μῆνας ὀκτώ, βιώσας ἔτη "πεντήκοντα. τοῦτον ἀνεῖλεν Ειθώβαλος ὁ τῆς Αςάρτης "ἱερεύς, ὃς, βασιλεύσας ἔτη τεσσαρακονταδύο, ἐβίωσεν ἔτη "ἑξηκοντοκτώ. τοῦτον διεδέξατο Βαδέζωρος υἱός, ὃς, "βιώσας ἔτη τεσσαρακοντα πέντε, ἐβασίλευσεν ἔτη ἕξ. "τούτου διάδοχος γέγονε Μάτγηνος ὁ υἱός, ὃς, βιώσας ἔτη "τεσσαρακοντα δύο, ἐβασίλευσεν ἔτη ὀνέα. τούτου διάδοχος "γέγονε Πυγμαλίων, βιώσας δ' ἔτη πεντήκοντα ἓξ, ἐβα- "σίλευσεν ἔτη τεσσαρακοντα ἑπτά. ἐν δὲ τῷ ἐπ' αὐτοῦ ἑβδό- "μῳ ἔτει, ἡ [o] ἀδελφὴ αὐτοῦ φυγοῦσα, εἰς τὴν Λιβύην πόλιν "ὠκοδόμησε Καρχηδόνα." συνάγεται δὴ πᾶς ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς Εἰρώμου βασιλείας ἄχρι Καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ρνε'. [p] μῆνες η'. ἐπεὶ δὲ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Εἰρώμου βασιλείας ἐν Ιεροσολύμοις ὠκοδομήθη ὁ ναὸς, γέγονεν [q] οὖν ἀπὸ τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ ναοῦ ἄχρι Καρχηδόνος κτίσεως, [r] ἔτη ἑκατὸν τεσσαρακοντα τέσσαρα, μῆνες ὀκτώ. τῆς μὲν οὖν παρὰ Φοινίκων

18. Sed & Menandrum Ephesium huic adjungam. Is enim singulorum regum tempore res gestas apud Græcos Barbarosque memoriæ mandabat, ex vernaculis cujusque provinciæ *vel gentis* actis, studens historiæ veritatem pandere. De iis itaque qui in Tyro regnarunt scribens, & deinde veniens ad Hiromum regem, ista dicit. "Abibalo vita functo, "Hiromus filius ejus regnum accepit, qui re- "gnavit annos XXXIV, vita ad annum LIII "producta. Hic aggere Vastum, *qui dicitur*, "locum exæquavit; prætereaq; auream colu- "mnam in Jovis templo collocavit: & ad ligno- "rum sylvam profectus, è monte Libano appel- "lato construendis templorum tectis cedros ex- "cidit; demolitusque antiqua delubra, nova "templa ædificavit, Herculisque & Astartæ "fana consecravit, primumque Herculis *tem- "plum* fecit in mense Peritio, deinde Astar- "tæ, quando bellum movit adversus Tityos, "quod tributa *illis imperata* non solverint: "quos cum sibi etiam iterum subjecisset, rever- "sus est. Hujus ætate quidam Abdemonus puer "junior clarebat, qui problemata, quæ Solo- "mon rex Hierosolymorum *explicari* jussit "*ingenio semper* superabat." Supputatur vero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carthaginis, hoc modo: "Hiromo de- "functo, in ejus regnum successit Baleazarus "*ejus* filius, qui, cum vixisset annis XLIII, se- "ptem regnavit annis. Post hunc Abdastratus "illius filius vita exacta annorum XXIX regna- "vit novem. Hunc nutricis suæ filii quatuor "insidiis peremerunt, quorum senior regna- "vit annis XII. Post quos Astartus filius De- "læastarti regnavit, qui vixit annis LIV, re- "gnavit annis XII. Post hunc frater ejus "Aserymus, qui vixit annis LIV, regnavit an- "nis novem. Hic à fratre Phelete interfe- "ctus est, & regno suscepto mensibus impe- "ravit octo, cum vixisset annis L. Hunc in- "terfecit Ithobalus Astartæ sacerdos, qui, cum "vixisset annis LXVIII, regnavit annis XXXII. "Huic successit Badezorus filius, qui, cum "vixisset annis XLV, regnavit annis sex. Huic "successor factus est Matgenus *ejus* filius, "qui cum vixisset annis XXXII novem re- "gnavit annis. Huic successit Pygmalion, "qui vixit annis LVI, & regnum tenuit XLVII. "Hujus regni anno septimo soror ejus *Dido*, "fuga elapsa, in Libya civitatem condidit Car- "thaginem". Itaque colligitur omne tempus à regno Hyromi usque ad conditam Carthaginem, ad annos CLV & menses VIII. Cum vero anno XII Hiromi regis in Hierosolymis ædificatum sit templum, fluxit igitur à templi conditu usque ad constructionem Carthaginis tempus annorum CXLIII, mensium VIII. Et ex Phœnicum quidem *de gente nostra* testimoniis

Menandri Ephesii testimonium.

a Ista *Menandri* occurrunt & apud *Josephum* p. 353. & apud *Syncellum* p. 182. ex quibus *Scaliger* testimonium *Menandri* restituit in *Græcorum Fragmentis Selectis*, libro de *Emendatione Temporum* annexis. b Ista supplevi ex *Josepho*, p. 353. & *Syncello* p. 183. Antea erat βιώσας ἔτη τεσσαράκοντα τέσσαρα. omissis quæ in medio erant. c Ita ex *iisdem*. ἔτεσι in *Vulgatis Josephi* & *MSS.* d Πρώτου τοῦ τοῦ ἱεροῦ Ηρακλέους ἐποιήσατο. *Al.* e Τίτος *El.* Τυρίοις reponendum censet Cl. *Lowthius*. f Ita p. 353. & *Syncell.* p. 183. pro ἐπὶ τούτου. g Ος ἀεὶ ἐπίκα p. 353. & *Syncell.* p. 183. h Ista omnia usq; ad τελευτήσαντος ejicit *Scaliger*, tanquam *Menandri* non essent, sed *Josephi*. i Βαλεάζερος *Syncell.* k Αὐδάστρατος *Syncell.* l Μθ' ὃν *Syncell.* m Ελιαεάρτου *Syncell.* n Φιλητος *Idem.* o *Scaliger* legit ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Διδὼ φυγ. ex *Vet. Interpr.* consentiente *Theophilo* ad *Autolychum*, quem pariter ac *Syncellum* velim in istis conferas cum *Josepho*, adjiciasque *Staligeri Prolegomena* ad lib. *de Emendatione Temporum* p. 38. & Notas ejusdem ad *Fragmenta Gr.* p. 28. p Ita ex *Theophilo*. antea erat μῆνες κ'. q Οὖν omittit *Hafn.* ut & *Vet. Interpr.* r Ετη φλγ'. *Theophil. Antioch.*

ſtimoniis quid opus eſt plura adſcribere. cernitur enim veritas *ex adductis* valde comprobata. & multum, videlicet, conſtructionem templi præcedit progenitorum noſtrorum in hanc regionem adventus. Cum enim eam univerſam debellaſſent, tum demum templum ædificare cœperunt. Et hæc aperte ex ſacris literis à me declarata ſunt in Antiquitatum libris.

Beroſi Chaldæi teſtimonium.

19. Jam vero ea nunc referam quæ de nobis apud Chaldæos literarum monumentis mandata ſunt, quæ cum libris noſtris etiam ſuper aliis rebus in pleriſque conſentiunt. Teſtis autem horum eſt Beroſus, vir genere quidem Chaldæus, iis vero non ignotus qui in literarum ſtudiis verſantur, quoniam ſcripta de Aſtronomia & Chaldæorum philoſophia ipſe Græcorum in uſum edidit. Is igitur Beroſus, antiquiſſimas ſequutus hiſtorias, de diluvio & hominibus in eo pereuntibus eadem plane ac Moyſes narravit: ſimul & de Arca in qua Noëus generis noſtri princeps ſervatus eſt, ipſa ſcilicet in ſummitatem montium Armeniorum delata. Deinde ortos à Noëo numerans & ſua quibuſque tempora aſſignans, ad Nabopollaſſarum tandem venit, Babylonis & Chaldæorum regem, reſque ab eo geſtas memorans refert, "quemadmodum in Ægy-
"ptum & terram noſtram miſſo filio ſuo Na-
"buchodonoſoro multis cum copiis, poſtquam
"eos defeciſſe intellexit, omnes devicit, &
"templum Hieroſolymitanum incendit, cun-
"ctumque gentis noſtræ populum ſuis è ſedi-
"bus excitatum Babylonem tulit. Unde &
"civitatem contigit deſolatam manſiſſe annis
"LXX uſque ad Cyrum regem Perſarum." Dicit inſuper, "quod Babylonius tenuerit Ægy-
"ptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam; quód-
"que priores Chaldæorum & Babyloniorum
"reges univerſos rebus à ſe *præclare* geſtis
"ſuperarit." Deinde inferius paulo hæc iterum refert Beroſus in Antiquitatibus. Ipſa vero Beroſi verba proferam, ad hunc modum ſe habentia: "Cum autem audiſſet pater ejus
"Nabopollaſſarus, eum, qui in Ægypto &
"Cœle-Syria & Phœnice præpoſitus fuerat,
"ſatrapen ab eo defeciſſe, ipſe, ferendis labo-
"ribus per ætatem impar, filio Nabuchodo-
"noſoro * ætate valenti tradidit partem exer-
"citus, miſitque ad illum bello perſequen-
"dum. Nabuchodonoſorus autem, cum *ſa-*
"*trapa* deſertore congreſſus, idque juſta acie, &
"eum devicit & regionem denuo in regni ſui
"ditionem redegit. At ſub id tempus evenit,
"ut Nabopollaſſarus pater, cum morbum con-
"traxiſſet, in urbe Babyloniorum diem obiret
"ſupremum, poſtquam regnaſſet annis XXIX.
"Nabuchodonoſorus autem, cum non multo
"poſt patris interitum accepiſſet, rebuſque in
"Ægypto & reliqua regione ordinatis, Ju-
"dæorum & Phœnicum ac Syrorum & gen-
"tium in Ægypto captivis amicorum quorun-

μαρτυρίας τὴν δὴ προσθεῖναι πλείω. βλέπει γὰρ τἀληθὲς ἰσχυρῶς ὁμολογημένον. καὶ πολὺ δήπου πρόγνω τῆς τοῦ νεὼ κατασκευῆς ἡ τῶν προγόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἄφιξις. ὅτε γὰρ αὐτίκα πᾶσαν πολέμῳ παρέλαβον, τότε τὴν νεὼν κατεσκεύασαν. καὶ ταῦτα σαφῶς ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ὑπ' ἐμοῦ δεδήλωται καὶ τῆς [a] ἀρχαιολογίας.

ιθ'. Λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ παρὰ Χαλδαίοις ἀναγεγραμμένα καὶ ἱστορήματα περὶ ἡμῶν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γράμμασι. μάρτυς δὲ τούτων [b] Βηρωσσὸς, ἀνὴρ Χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώριμος δὲ τοῖς περὶ παιδείαν ἀναστρεφομένοις, ἐπειδὴ περί τε ἀστρονομίας, καὶ περὶ τῆς [c] παρὰ Χαλδαίοις φιλοσοφουμένης αὐτὸς εἰς τοὺς Ἕλλησιν ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. οὗτος τοίνυν ὁ Βηρωσσὸς ταῖς ἀρχαιοτάταις ἐπακολουθῶν ἀναγραφαῖς, περί τε τοῦ γενομένου κατακλυσμοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων, καθάπερ Μωϋσῆς οὗτος ἱστόρηκε· καὶ [d] περὶ τῆς λάρνακος, ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγὸς διεσώθη, προσενεχθείσης αὐτῆς ταῖς ἀκρωρείαις τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν. ἔπειτα τοὺς ἀπὸ Νώχου καταλέγων, καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προσιθεὶς, ὅθι [e] Ναβολάσσαρος παραγίνεται, τὸν Βαβυλῶνος καὶ Χαλδαίων βασιλέα, καὶ τὰς τούτου πράξεις ἀφηγούμενος λέγει, "ὅν τινα τρόπον πέμψας ὅθι τὴν Αἴγυπτον καὶ ὅθι τὴν ἡμετέραν γῆν τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ Ναβουχοδονόσορον μετὰ πολλῆς δυνάμεως, ἐπιδόντων ἀφεστῶτας αὐτοὺς ἐπύθετο, πάντων ἐκράτησε, καὶ τὸν ναὸν συνέφρησε τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅλως τε πάντα τὸν παρ' ἡμῶν λαὸν ἀναστήσας, εἰς Βαβυλῶνα μετῴκισεν. συνέβη δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐρημωθῆναι χρόνον ἐτῶν ἑβδομήκοντα, μέχρι Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως." "κρατῆσαι δὲ φησὶ τὸν Βαβυλώνιον Αἰγύπτου, Συρίας, Φοινίκης, Ἀραβίας, πάντας δὲ [g] ὑπερβαλλόμενον ταῖς πράξεσι τοὺς πρὸ αὐτοῦ Χαλδαίων καὶ Βαβυλωνίων βεβασιλευκότας." εἶθ' ἑξῆς ὑποκαταβὰς ὀλίγον ὁ Βηρωσσὸς, πάλιν παραπίπτει εἰς τὴν τῆς ἀρχαιότητος ἱστοριογραφίαν. αὐτὰ δὲ παραθήσομεν τοῦ Βηρωσσοῦ τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον. "ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ [h] Ναβολάσσαρος, ὅπερ ὁ πεταγμένος σατράπης ἔντε Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς περὶ τὴν Συρίαν τὴν Κοίλην καὶ τὴν Φοινίκην τόποις ἀποστάτης γέγονεν, καὶ δυνάμενος αὐτὸς ἐπὶ κακοπαθεῖν, συστήσας τῷ υἱῷ Ναβουχοδονοσόρῳ ὅπερ ἐπ' ἐν ἡλικίᾳ μέρη τινὰ τῆς δυνάμεως, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτόν. συμμίξας δὲ Ναβουχοδονόσορος τῷ ἀποστάτῃ, καὶ παραταξάμενος, αὐτοῦ τε ἐκυρίευσεν, καὶ τὴν χώραν [i] ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν [k] αὐτοῦ βασιλείαν ἐποίησεν. [l] τῷ δὲ παλαιὸν αὐτοῦ συνέβη Ναβολασσάρῳ, κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἀρρωστήσαντι, ἐν τῇ Βαβυλωνίων πόλει μεταλλάξαι τὸν βίον, ἔτη βασιλεύσαντι [m] εἴκοσιν ἐννέα. αἰσθόμενος δὲ μετ' οὐ πολὺ τὸν τοῦ πατρὸς τελευτὴν Ναβουχοδονόσορος, καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράγματα καὶ τὴν λοιπὴν χώραν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰουδαίων τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐθνῶν συν-
"τάξας

a Sc. l. 8. c. 2. &c. b Βηρῶσσος *Hafn.* paſſim. c Illud παρὰ è *MSS.* d Vide lib. I. *Antiqq.* p. 14. e Ναβοπολάσσαρος legit *Scaliger* in *Prolegomenis* ad Librum *de Emendatione Temporum* p. 13. f Ita cum *Lamb. Bos.* antea erat ὑπῆρξε. nullo plane ſenſu. g Ὑπερβαλόμενον in *MSS.* h Potius Ναβοπολάσσαρος. i Εξαυθις *Euſeb.* in lib. IX. *Præpar. Evangel.* p. 455. Conſer *Perizonium* in *Originibus Ægyptiacis*, p. 422, 423. k Ita pro αὐτῷ apud *Euſeb.* & αὐτῶν in *Joſephi* Exemplaribus. Vide *Scaligerum* ad *Fragm. Gr.* p. 10. l Sic in *Antiqq.* l. 10. p. 459. antea erat τῷ τε. m Recte (inquit *Scaliger* p. 10.) non εἴκοσι ἐν prout in *Originum* l. X. * *Al.* adhuc juveni, *vel* adulto.

a Ita

"τάξας ποτὶ τοὺς φίλους, μετὰ [a] βαρυτάτης δυνάμεως καὶ τῆς
"λοιπῆς ὠφελείας ἀναχομίζειν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, αὐτὸς
"ὁρμήσας ὀλιγοστὸς παρεγένετο διὰ τῆς ἐρήμου εἰς Βαβυλῶνα.
"καταλαβὼν δὲ τὰ πράγματα διοικούμενα ὑπὸ [b] Χαλ-
"δαίων, καὶ παραδεξαμένην τὴν βασιλείαν ὑπὸ τοῦ [c] βελτίστου
"αὐτοῦ, κυριεύσας ἐξ ὁλοκλήρου τῆς πατρικῆς ἀρχῆς, τοῖς μὲν
"αἰχμαλώτοις παραγενόμενος συνέταξεν αὐτοῖς ἀποικίας
"ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῆς Βαβυλωνίας τόποις ἀποδεῖξαι·
"αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων τό,τε Βήλου ἱερὸν
"καὶ τὰ λοιπὰ κοσμήσας φιλοτίμως, τήν τε ὑπάρχουσαν ἐξ
"ἀρχῆς πόλιν, καὶ ἑτέραν ἔξωθεν προσκατεσκευάσατο καὶ [d] ἀνα-
"κτήσας, πρὸς τὸ μηκέτι δυνάσθαι τοὺς πολιορκοῦντας τὴν
"πόλιν ἀναστρέφοντας ὅτι τὴν πόλιν κατασκευάζειν, ὑπερε-
"βάλετο τρεῖς μὲν τῆς ἔνδον πόλεως περιβόλους, τρεῖς δὲ τῆς
"ἔξω τούτων, τοὺς μὲν ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, τοὺς δὲ
"ἐξ αὐτῆς τῆς πλίνθου. καὶ τειχίσας ἀξιολόγως τὴν πόλιν, καὶ
"τοὺς πυλῶνας κοσμήσας ἱερουργεπῶς, προσκατεσκεύασεν
"τοῖς πατρικοῖς βασιλείοις ἕτερα βασίλεια ἐχόμενα ἐκείνων,
"ὑπεραίροντα ἀνάθημα καὶ τὴν πολλὴν πολυτέλειαν. μακρὰ
"δ' ἴσως ἔσται ἐάν τις ἐξηγῆται. πλὴν ὅλα γε εἰς ὑπερβο-
"λὴν ὡς μεγάλα καὶ ὑπερήφανα, συνετελέσθη ἡμέραις δε-
"καπέντε. ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις τούτοις [f] ἀναλήμματα
"λίθινα ὑψηλὰ ἀνῳκοδομήσας, καὶ τὴν ὄψιν [g] ἀποδοὺς ὁμοιο-
"τάτην τοῖς ὄρεσι, καταφυτεύσας δένδρεσι παντοδαπῆς
"ἐξεργάσατο, καὶ κατασκευάσας τὴν καλούμενον κρεμαστὸν
"παράδεισον, διὰ τὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐπιθυμεῖν τῆς ὀρείας
"διαθέσεως, τεθραμμένην ἐν τοῖς κατὰ τὴν Μηδίαν τόποις.

"dam fidei commendatis, ut eos una cum
"gravis armaturæ militibus & impedimentis
"in Babyloniam deportarent, ipse cum pau-
"cis itinere per desertum facto Babylonem se
"conferebat. Potitus autem rerum quas Chal-
"dæi administraverunt, regnique sibi ab eo-
"rum potissimo adservati, totum patris quod
"fuerat imperium adeptus, captivis quidem,
"ubi *eo* venerant, colonias in Babyloniæ locis
"maxime opportunis assignari jussit: ipse ve-
"ro postquam de belli manubiis Beli templum
"aliaque largiter ornaverat, urbemque *Baby-*
"*lonis* quæ jam erat, *nova* etiam altera addi-
"ta, instauraverat, ne possent posthac qui ad
"urbem *istam* venirent obsidendam abacto
"flumine eam *facilius* aggredi, ternos quidem
"interiori urbi, ternosque pariter exteriori
"murorum ambitus circumdedit, partim qui-
"dem è cocto latere & bitumine, partim ve-
"ro ex eodem latere *solo*. Cumque urbem be-
"ne munivisset, & portas magnifice adornas-
"set, paternæ regiæ contiguam aliam exstru-
"xit, supereminentem & altitudine & omni
"splendore. Longum fortasse esset ejus descri-
"ptionem facere. Suffecerit dicere hoc opus &
"magnitudine & omni rerum paratu eximium
"intra dies perfectum esse quindecim. In hac
"autem regia * pylas è lapidibus exstruxit ex-
"celsas, easdemque omnis generis arboribus
"consitas, ut speciem montibus quam similli-
"mam referrent, elaboravit, facto etiam pa-
"radiso, qui nuncupatur pensilis, quod uxor
"ejus, utpote in Mediæ locis educata, † mon-
"tosi situs desiderio teneretur."

Alia ex Berosi testimonia.

κ'. Ταῦτα μὲν [h] οὗτος ἱστόρησε περὶ τοῦ παρειρημένου βασιλέως, καὶ πολλὰ παρὰ τούτοις [i] ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν Χαλδαϊκῶν, ἐν ᾗ μέμφεται τοῖς Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν, ὡς μάτην οἰομένοις ὑπὸ [k] Σεμιράμιδος τῆς Ἀσσυρίας κτισθῆναι τὴν Βαβυλῶνα, καὶ τὰ θαυμάσια κατασκευασθῆναι περὶ αὐτὴν ὑπ' ἐκείνης ἔργα ψευδῶς γράφουσι. καὶ ἐν τούτοις τὴν μὲν τῶν Χαλδαίων [l] γραφὴν ἀξιόπιστον ἡγητέον· καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς [m] ἀρχαίοις τῶν Φοινίκων σύμφωνα τοῖς ὑπὸ Βηρωσοῦ λεγομένοις ἀναγέγραπται, περὶ τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως, ὅτι καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην ἅπασαν ἐκεῖνος κατεστρέψατο. περὶ τούτων γοῦν συμφωνεῖ [n] καὶ Φιλόστρατος ἐν ταῖς ἱστορίαις, μεμνημένος τῆς Τύρου πολιορκίας. καὶ Μεγασθένης ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Ἰνδικῶν, δι' ἧς ἀποφαίνειν πειρᾶται τὸν προειρημένον βασιλέα τῶν Βαβυλωνίων, Ἡρακλέους ἀνδρείᾳ καὶ μεγέθει πράξεων διενεγκόντα. κατατρέψασθαι γὰρ αὐτὸν φησὶ καὶ Λιβύης τὴν πολλὴν καὶ Ἰβηρίαν. τὰ δὲ περὶ τοῦ ναοῦ προειρημένα τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅτι κατεπρήσθη μὲν ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων ἐπιστρατευσάντων, ἤρξατο δὲ πάλιν ἀνοικοδομεῖσθαι, Κύρου τῆς Ἀσίας τὴν βασιλείαν παραλαβόντος, ἐκ τῶν Βηρωσοῦ σαφῶς ἐπιδείξομεν παρατιθέντες. λέγει γὰρ οὕτω διὰ τῆς τρίτης. "Ναβοχοδονόσορος μὲν οὖν μετὰ τὸν ἄρξαντα τοῦ προειρημένου τεί-
"χους, ἐμπεσὼν εἰς ἀῤῥωστίαν, μετηλλάξατο τὸν βίον, βεβα-

Alia ex Berosi testimonia.

20. Atque hæc quidem Berosus de rege prædicto retulit, insuperque multa in tertio Chaldaïcorum libro, in quo reprehendit historicos Græcos, ut qui vane arbitrantur à Semiramide Assyria Babylonem ædificatam, falsoque scripserunt miranda opera illic ab ipsa fuisse constructa. Atque in istis Chaldæorum quidem historia fide digna habenda est: maxime quod in archivis Phœnicum scripta reperiantur quæ cum iis conveniunt à Beroso narratis de rege Babyloniorum, Syriam scilicet & universam Phœniciam illum subegisse. His sane adstipulatur Philostratus in Historiis, quo in loco Tyri obsidionis meminit; & Megasthenes in quarto volumine rerum Indicarum, ubi ostendere contendit prædictum Babyloniorum regem & fortitudine Herculem & magnitudine præstitisse. dicit enim eum Libyæ bonam partem & Iberiam subjugasse. Quæ vero de Hierosolymorum templo jam dicta sunt, & concrematum esse à Babyloniorum exercitu, & cœptum rursus ædificari, cum Cyrus Asiæ imperium accepisset, ex iis quæ præterea refert Berosus clare manifestabimus. Sic enim in *libro* tertio ait: "Et Nabuchodo-
"nosorus quidem, posteaquam inchoavit præ-
"dictum murum morbo implicitus, mox è vita
"excessit cum regnasset annos tres & qua-
"draginta.

Quibus adstipulantur Philostratus & Megasthenes.

Iterum aliud.

a Ita *Hafn. Big.* & *Josephus* in *Originibus*, pro μετὰ τῶν. *b* Non gentem intelligit, sed philosophos Babyloniæ. *Scalig.* *c* Hoc plane ostendit de Chaldæis philosophis (qui plurimum gratia & auctoritate potuerunt apud reges & populum) non de gente dictum *Idem.* quem velim adeas fuse de istis agentem in *Notis* ad *Fragmenta Græcorum.* *d* Ita cum *Scaligero* ad *Fragmenta Gr.* p. 13. antea erat ἀναγκάσας. Confer *Originum* l. 10. p. 459. *e* Illud ἀς è *Cod. Elienſi.* *f* Confer *Scaligeri* notas ad *Fragmenta Gr.* p. 13. *g* Παραδοὺς *El.* *h* Οὕτως ἱστόρησεν *Big.* *i* Illa ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ addidi ex *MSS.* *k* Σεμιράμεως in *MSS.* *l* Ἀναγραφὴν *Big.* *m* Ita *Big.* ἀρχαίοις in *cæteris.* *n* Illud καὶ è *MSS.* * *Al.* ex lapide sublimia extulit ambulacra. † *Al.* montium aspectu delectaretur.

a Εὐλε

Berosus testimonium suppeditat.

"draginta. In regnum autem succedebat fi-
"lius ejus Evilmaradouchus. Hic, quod sum-
"ma rerum nefarie ac petulanter abutere-
"tur, anno altero quam regnare cœperat,
"Neriglissoori sororis suæ conjugis insidiis
"occubuit. Hujus autem post necem, idem
"ipse Neriglissoorus, qui ei fecit insidias,
"imperium suscepit & annis regnavit quatuor.
"Hujus filius Laborosoarchodus, cum adhuc
"puer esset, regnum quidem tenuit menses
"novem: per insidias vero, quod multam
"indolis pravitatem præ se ferret, à necessa-
"riis suis cum cruciatu interfectus est. Hoc
"autem perempto, cum inter se coiissent
"insidiatores ejus, communi consensu re-
"gnum detulere ad Nabonnidum quendam
"Babylonium, qui & ipse in eadem conjura-
"tione fuerat. Hoc regnante Babylonis mœ-
"nia, quæ flumini adjacebant, ex cocto la-
"tere & bitumine splendidiùs ædificata sunt.
"Cum autem regni ejus annus decimus septi-
"mus ageretur, Cyrus ex Perside cum ingenti
"profectus exercitu, ac reliquum ejus impe-
"rium populatus, in Babyloniam ipsam inva-
"sit. Quam ejus impressionem cum sensisset
"Nabonnidus, obviam egressus cum exercitu,
"acieque conserta pugna victus, & cum pau-
"cis in fugam conjectus, sese in Borsippeno-
"rum oppidum inclusum dedit. Cyrus au-
"tem Babylone capta, constitutoque exteriora
"ejus munimenta diruere, quod civitatem vi-
"deret ad res novas mobilem, urbem vero
"expugnatu difficilem, inde in Borsippum pro-
"ficiscitur, Nabonnidum obsessurus. Nabon-
"nidum autem, cum non tulisset obsidionem,
"sed prius sese dedidisset, perhumaniter ha-
"buit Cyrus, dataque ei ad habitandum Car-
"mania, Babylonia dimitti voluit. Et Na-
"bonnidus quidem, reliquo tempore in ista
"regione exacto, diem obiit supremum.

"σιλευκὼς ἔτη τεσσαρακοντατρία. τὴν δὲ βασιλείας κύ-
"ριος ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ [a] Εὐειλμαράδουχος. οὗτος τεσσάρων
"τῶν πραγμάτων ἀνόμως καὶ ἀσελγῶς, ὑπεβουλεύθεις ὑπὸ
"τοῦ τοῦ ἀδελφιδοῦ ἔχοντος αὐτοῦ [b] Νηριγλισσόορου ἀνῃρέθη, βα-
"σιλεύσας ἔτη δύο. μετὰ δὲ τὸν ἀναιρεθῆναι τοῦτον, λαβὼν
"δεξάμενος τὴν ἀρχὴν ὁ ὑπεβουλεύσας αὐτῷ Νηριγλισσόορος,
"ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τούτου υἱὸς [c] Λαβοροσσάρχο-
"δος ἐκυείσετο μὲν τὴν βασιλείας παῖς ὢν μῆνας ἐννέα· ὑπο-
"βουλευθεὶς δὲ, διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνειν κακοήθη, ὑπὸ τῶν
"φίλων ἀπετυμπανίσθη. ἀπολομένου δὲ τούτου, συνελ-
"θόντες οἱ ὑπεβουλεύσαντες αὐτῷ, κοινῇ τοῦ βασιλείαν
"τεθείκασιν [d] Ναβοννήδῳ τινὶ τῶν ἐκ Βαβυλῶνος, ὅστις
"καὶ αὐτὸς [e] ὑπεσυρράσεως. ὑπὸ τούτου τοῦ τεῖχος τὸ
"ποταμοῦ τείχη τὴν Βαβυλωνίων πόλεως, ἐξ ὀπτῆς πλίν-
"θου καὶ ἀσφάλτου κατεκοσμήθη. ὄντος δὲ τὸν βασιλείας
"αὐτοῦ τὸν ἕβδομον ἐπὶ δεκάτῳ ἔτει, [f] τεθεξελήλυθὼς Κῦρος
"ἐκ τῆς Περσίδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ καταστρεψά-
"μενος [g] τὴν λοιπὴν Ασίαν πᾶσαν, ὥρμησεν ὑπὸ τὴν Βα-
"βυλωνίας. αἰσθόμενος δὲ Ναβόννηδος τοῦ ἔφοδον αὐ-
"τοῦ, ἀπαντήσας μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ παρατάξαμενος,
"ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ καὶ φυγὼν ὀλιγοστὸς, συνεκλείσθη
"εἰς τὴν Βορσιππηνῶν πόλιν. Κῦρος δὲ Βαβυλῶνα κατα-
"λαβόμενος, καὶ συντάξας τὰ ἔξω τῆς πόλεως τείχη
"κατασκάψαι, διὰ τὸ λίαν αὐτῷ τεταγματικὸν καὶ
"δυσάλωτον φανῆναι τοῦ πόλιν, ἀνέζευξεν ὑπὸ Βόρσιπ-
"πον, ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβόννηδον. τὸν δὲ Ναβον-
"νήδου οὐχ ὑπομείναντος τοῦ πολιορκίαν, ἀλλ' ἐγχει-
"ρήσαντος αὐτὸν, τέως χρησάμενος Κῦρος φιλαν-
"θρώπως, καὶ δοὺς οἰκητήριον αὐτῷ Καρμανίαν, ἐξέ-
"πεμψεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίας. Ναβόννηδος μὲν οὖν, ὁ
"λοιπὸν τοῦ χρόνου διαγενόμενος ἐν ἐκείνῃ τῇ χώ-
"ρᾳ, κατέτρεψε τὸν βίον.

Cum quo consentiunt sacræ literæ:

21. Atque hæc narratio consentientem habet cum nostris scripturis veritatem. Proditum enim in illis est, Nabuchodonosorum anno regni sui decimo octavo templum nostrum diruisse, ejusque excidium totos quinquaginta annos durasse; anno autem Cyri regni secundo jactis fundamentis restitui cœptum, denuo vero Darii regni secundo partibus omnibus ablutum esse. Quin & *istis* adjiciam Phœnicum historias. haud enim omittendum est probationum sat superque afferre. Est autem in illis temporum dinumeratio hujusmodi. "Ithobalo apud Tyrios regnante Nabuchodo-
"nosorus Tyrum obsedit per annos XIII. Post
"hunc regnavit Baal annos decem. Post hunc
"Judices constituti sunt & ipsi rexêre; Ecniba-
"lus Baslaci menses duos, Chelbes Abdæi men-
"ses decem, Abbarus summus pontifex menses
"tres, Mytgonus & Gerastratus Abdelemi ju-
"dices per annos sex; post quos annum unum
"cum potestate regia Tyro præfuit Balatorus.

Phœnicumque historiæ.

Καὶ τοῦτο σύμφωνον ἔχει τοῖς ἡμετέραις βίβλοις τοῦ ἀληθοῦς. γέγραπται γὰρ καὶ ἐν αὐταῖς ὅτι Ναβυχοδο-
νόσορος ὀκτακαιδεκάτῳ τοῦ αὐτοῦ βασιλείας ἔτει τὸν παρ' ἡμῖν
ναὸν ἠρήμωσε, καὶ ἐπὶ ἔτη πεντήκοντα
δευτέρῳ δὲ τοῦ Κύρου βασιλείας ἔτει τὰ θεμέλια ἐπεβλήθη τοῦ
[i] δευτέρῳ πάλιν τοῦ Δαρείου βασιλείας [k] ἀπεπελέσθη. τεταγμένα δὲ καὶ τὰς τῶν Φοινίκων ἀναγραφάς.
οὐ γὰρ παραλειπέον τὴν ἀπόδειξιν τὴν τοιαύτην. ἔστι δὲ
τοιαύτη τῶν χρόνων ἡ καταρίθμησις. "[l] Ἰθοβάλου
"τοῦ βασιλέως ἐπολιόρκησε Ναβυχοδονόσορος [m] τὴν Τύρον
"ἐπ' ἔτη δεκαπέντε. μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Βαὰλ ἔτη
"δέκα. μετὰ τοῦτον δικασταὶ κατεστάθησαν καὶ ἐδίκαζον. Εκ-
"νίβαλος Βασλάχου μῆνας δύο, Χέλβης Αβδαίου μῆ-
"νας δέκα, Αββαρος ἀρχιερεὺς μῆνας τρεῖς, Μύτγο-
"νος καὶ Γεράστρατος τοῦ Αβδημέλεκου δικασταὶ ἔτη
"ἕξ, ὧν μεταξὺ ἐβασίλευσε Βαλάτορος ἐνιαυτὸν ἕνα.
"τούτου

a Εὐιλμαλάρουχος *Euseb.* in *Præpar. Evangel.* p.455. & mox Νηριγλισσόορος. b Ita *Scaliger.* Νηριγλισσορόορου in *Editis Josephi.* Νηριγλισσόορου & Νηριγλισσόορος *Euseb.* c Λαβοροσσάρσαρχος *Al.* Χαβοσισσαρσάρχος *Euseb.* d Ναωνιδῷ in *MS. El.* e Ita ex *Eusebio* pro ὑπεξίστασις, quod antea obtinebat in *Josephi* libris. f Προσελήλυθὼς *Euseb.* ἐξελήλυθὼς *Syncell.* p. 226. g Βασιλείας ἅπασαν *Euseb.* h Prius editum ἐπὶ ἔτη ἑπτά. malui sane ἐπὶ ἔτη πεντήκοντα ex *Eusebio* & *Syncello.* ἐνδομήκοντα omnino legendum esse censet Cl. *Lowthius.* i Εκτῳ πάλιν *Syncell.* quod tuetur *N. Abramus* in *Pharo Vet. Test.* p.304. quem videsis. δικάτῳ πάλιν *Euseb.* k Επελίσθη *Euseb.* & *Syncell.* l Vide *Petavium* de *Doctrina Temp.* parte secunda p. 147. &c. m Τὸν Τύρον ἐπ' ἔτη δέκα τρία in *MSS. Big. El.* & *Vet. Interpr.* Ideoque verba, quæ excidisse videntur, illorum auctoritate restituimus.

a Καὶ

τούτου τελευτήσαντος, ἀποστείλαντες μετεπέμψαντο Μέρβαλον ἐκ τοῦ Βαβυλῶνος, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τούτου τελευτήσαντος, μετεπέμψαντο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Εἴραμον, ὃς ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσιν. ὀπὶ τούτου Κῦρος Περσῶν ἐδυνάστευσεν. ὑκῶν ὁ σύμπας χρόνος ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα [a] καὶ τρεῖς μῆνες πρὸς αὐτοῖς. [b] ἑβδόμῳ μὲν οὖν περὶ τὸν Ναβυχοδονοσόρου βασιλείας ἤρξατο πολιορκεῖν Τύρον· τεσσαρεσκαιδεκάτῳ δ' ἔτει τοῦ Εἰράμου Κῦρος ὁ Πέρσης τὸ κράτος παρέλαβεν. καὶ σύμφωνα μὲν ὅτι τοῦ ναοῦ τοῖς ἡμετέροις γράμμασι τοῖς Χαλδαίων καὶ Τυρίων. ὁμολογουμένη δὲ καὶ ἀναντίρρητος ἡ περὶ τῶν εἰρημένων μοι μαρτυρία τοῦ τῶν γένους ἡμῶν ἀρχαιότητος. τοῖς μὲν οὖν μὴ σφόδρα φιλονείκοις ἀρκέσειν ὑπολαμβάνω τὰ προειρημένα.

κβ'. Δεῖ δ' ἄρα καὶ τοῦς ἀπιστοῦσιν τὰς [c] μὲν ἐν τοῖς βαρβάροις ἀναγραφὰς, μόνοις δὲ τοῖς Ἕλλησι πιστεύειν ἀξιοῦντων, ἀποπληρῶσαι τὴν ὀπιζήτησιν, καὶ προσαγαγεῖν πολλοὺς καὶ τούτων ὀπισαμένους τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ καθ' ὃ χρήσιμον αὐτοῖς, μνημονεύοντας προσθεῖναι τὰ ἰδίοις αὐτῶν συγγράμμασιν. Πυθαγόραν τοίνυν ὁ Σάμιος ἀρχαῖος ὤν, σοφίᾳ δὲ καὶ τῇ περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ πάντων ὑπειληφμένος διενεγκεῖν τοῦ φιλοσοφησάντων, οὐ μόνον ἐγνωκὼς τὰ παρ' ἡμῖν δῆλός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ζηλωτὴς αὐτοῦ οὐκ πλείστου γεγενημένος. αὐτοῦ μὲν οὖν οὐδὲν ὁμολογεῖται σύγγραμμα, πολλοὶ δὲ τὰ περὶ αὐτὸν ἱστορήκασι, καὶ τούτων ὀπισημότατός ἐστιν Ἑρμιππος, ἀνὴρ περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ὀπιμελής. λέγει τοίνυν ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ περὶ Πυθαγόρου βιβλίῳ, "ὅτι Πυθαγόρας, ἑνὸς αὐτοῦ τοῦ συνουσιαστῶν τελευτήσαντος, τοῦνομα Καλλιφῶντος, τὸ γένος Κροτωνιάτου, τὴν ἐκείνου ψυχὴν ἔλεγε συνοικεῖν αὐτῷ καὶ τοῦτον καὶ [d] καθ' ἡμέραν· καὶ ὅτι παρεκελεύετο μὴ διέρχεσθαι τόπον ἐφ' οὗ ἂν ὄνος ὀκλάσῃ, καὶ τοῦ διψῶν ὑδάτων ἀπέχεσθαι, καὶ πάσης ἀπέχειν βλασφημίας." εἶτα προσγράφει μετὰ ταῦτα καὶ τάδε. "ταῦτα δ' ἔφασκε καὶ ἔλεγε, τὰς Ἰουδαίων καὶ Θρακῶν δόξας μιμούμενος, καὶ μεταφέρων εἰς ἑαυτόν. [e] λέγεται γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος πολλὰ τοῦ παρὰ Ἰουδαίοις νομίμων, εἰς τὴν αὐτοῦ μετενεγκεῖν φιλοσοφίαν. οὐ δὲ καὶ κατὰ πόλεις οὐκ ἄγνωστον ἡμῶν πάλαι τὸ ἔθνος, καὶ πολλὰ τοῦ ἐθνῶν εἴς τινας ἤδη διαπεφοιτήκει, καὶ ζῆλον παρ' οἷοις ἠξίωτο. δηλοῖ δὲ ὁ Θεόφραστος ἐν τοῖς περὶ νόμων. λέγει γὰρ ὅτι κωλύουσιν [f] οἱ Τυρίων νόμοι ξενικοὺς ὅρκους ὀμνύειν. ἐν οἷς μετὰ τινων ἄλλων καὶ τὸν καλούμενον ὅρκον Κορβὰν καταριθμεῖ. παρ' οὐδενὶ δ' ἂν εὕροι τις πλὴν μόνοις Ἰουδαίοις. δηλοῖ δ' ὡς ἂν εἴποι τις ἐκ τῆς Ἑβραΐδος μεθερμηνευόμενος διαλέκτου, [g] δῶρον Θεοῦ. καὶ μὴν οὐδὲ Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἠγνόησεν ἡμῶν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ πρόσωπῳ τινὶ φαίνεται μεμνημένος. περὶ γὰρ Κόλχων

Quo mortuo misêre Tyrii qui ex Babylone Merbalum advocarent, regnavitque annos quatuor. Eo mortuo advocarunt fratrem ejus Hiromum, qui regnavit annos xx. Hujus tempore Cyrus apud Persas potens erat. Quapropter omne tempus est annorum LIV, triumque insuper mensium. Septimo siquidem anno regni sui Nabuchodonosorus cœpit obsidere Tyrum: quartodecimo autem anno regis Hiromi Cyrus Persa imperium accepit. Et consonant quidem quæ de templo tradita à Chaldæis ac Tyriis cum scriptis nostris. Manifestum vero, cuique contradici nequit, est testimonium de gentis nostræ antiquitate ex prædictis. Et his quidem, qui non sunt valde contentionis cupidi, sufficere arbitror quæ jam præmissa sunt.

22. Oportet autem non credentibus scriptis Barbaricis, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, quæsitis satisfacere, multosque ex illis *testes* exhibere, quibus nota erat gens nostra, illosque adjicere qui in scriptis suis, prout ipsis commodum visum est, nostri meminerunt. Pythagoram igitur Samium, valde quidem antiquum, sapientia vero & erga Deum pietate philosophorum præstantissimum habitum, non solum nostra instituta cognovisse certum est, sed etiam in plerisque ea sequutum esse & æmulatum. Et ipsum quidem nihil scriptum reliquisse in confesso est, multi tamen de eo retulêre, & ex illis celeberrimus est Hermippus, vir circa omnem historiam indagator diligens. Refert utique in primo de Pythagora libro, "quod Pythagoras, uno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animam dicebat secum degere die noctuque, & quòd præciperet, ut non transiret locum ubi asinus lapsus esset, & ab aqua fœculenta averteret, & ab omni maledicto abstineret." Deinde post hæc & ista adjicit. "Hæc autem faciebat dicebatque, Judæorum ac Thracum opiniones imitans & sibi vindicans." Vere enim dicitur quod vir ille multa Judæorum instituta in suam philosophiam transtulit. Quin & per civitates non olim ignota fuit gens nostra, multæque ex illius consuetudinibus ad quasdam jam transierunt, & imitatione dignæ à nonnullis habebantur. Quod indicat Theophrastus in iis quæ scripsit de Legibus. dicit enim "Tyriorum legibus prohiberi, ne quis adhibeat externa juramenta." in quibus cum quibusdam aliis etiam id juramentum, quod Corban vocatur, recenset. Apud nullos autem hoc invenitur juramentum, nisi apud solos Judæos. significat autem, quasi quis dicat, ex Hebraica dialecto vocem interpretans, donum Dei. Verum neque Herodotus Halicarnassensis nostram ignoravit gentem, sed quodammodo ejus meminisse videtur. De Colchis enim referens,

Græcorum testimonia.

Pythagoræ

Ex Hermippo:

Theophrasti,

Herodoti.

a Καὶ ἓξ μῆνες in *Cod. Hafn.* & *Big.* b Ἑβδόμῳ μὲν οὖν ἐπὶ τοῦ Ναβυχ. in *Cod. Hafn.* Est qui hoc modo nescio qua auctoritate, legit; ἑβδόμῳ μὲν οὖν ἔτει τοῦ αὐτοῦ βασιλείας ὁ Ναβυχοδονοσορος ἤρξατο &c. Locus *Jacobo Cappello* [in *Hist. Sacr.* & *Exot.*] ita legendus videtur; ἑβδόμῳ μὲν οὖν καὶ δεκάτῳ ἔτει τοῦ Ναβυχοδονοσόρου βασιλείας ἤρξατο πολ. Vide *Usserium* ad A. M. 3419. & *Petavium* in *Doctrina Temp. parte secunda* p. 147, 148. c Illud μὲν è *Cod. Big.* d Ita *Cod. Hafn.* antea μεθ' ἡμέραν. e Ita cum *Cod. Big.* & *Vet. Interpr.* Prius erat, λέγει γὰρ ὡς ἀληθὴς ὁ ἀνήρ. f Παρὰ Τυρίων in *Cod. Eliensi.* g Δῶρον τοῦ κυρίου reddunt LXX. *Levit.* c. 1. v. 10. & 2, 4. & 3, 1. δῶρον τοῦ Θεοῦ apud *Epiphanium* in *Hæresi* 33. c. 4. Neque tamen [cum *Bocharto*] sollicitare oportet *Josephi* lectionem; cum δῶρον Θεοῦ eodem modo dicat, quo alibi χρήματα Θεοῦ & Θεοῦ θησαυρὸν quove *Lucas* (c. 21. v. 4.) posuit τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ. *Cotelerius* in *Notis* ad *Const. Apost.* p. 166. *Edit. Paris.*

ferens, in ſecundo libro iſta habet: "ſoli au-
"tem omnium hominum Colchi & Ægyptii
"& Æthiopes ab initio pudenda circumci-
"dunt. Phœnices vero & Syri, qui ſunt in
"Palæſtina, didiciſſe ab Ægyptiis & ipſi con-
"fitentur. Syri autem qui fluvium Thermo-
"dontem & Parthenium accolunt, & horum
"contermini Macrones à Colchis ſe nuper *id*
"didiciſſe ajunt. Hi enim ex hominibus ſoli
"ſunt qui circumciduntur: & apparet eos
"hoc facere more eodem ac Ægyptii. Ipſi
"vero Ægyptii atque Æthiopes, non queo di-
"cere utri ab utris didicerint." Dixit ergo
Syros, qui in Palæſtina ſunt, circumcidi:
omnium autem qui habitant Palæſtinam ſoli
Judæi circumciduntur. Hoc igitur ſciens de
ipſis pronunciavit. Quin & Chœrilus ex an-
tiquioribus poëtis de gente noſtra meminit,
quod cum Xerxe Perſarum rege expeditionis
contra Græcos particeps fuerit. Cum enim
gentes omnes enumeraſſet, noviſſimam no-
ſtram poſuit, dicens,

Chœrili teſtimonium,

Exin miranda ſpecie gens caſtra ſecuta eſt,
Phœnicum ignoto quæ voces ederet ore.
Hæc Solymos habitans montes ſtagnum pro-
pe vaſtum,
Circumtonſa comis, ſqualleuti vertice, equini
Exuvias capitis duratas igne gerebat.

Palam ergo eſt, ſicut arbitror, omnibus, noſtri
illum meminiſſe, quod & Solymi montes in
noſtra regione ſint in quibus habitamus, & pa-
lus quæ dicitur Aſphaltites. ipſa enim omnium
quæ in Syria ſunt latiſſima & maxima. Et Chœ-
rilus quidem ita noſtri meminit. Quod autem
non ſolum Judæos agnoſcebant, ſed ut incide-
rant in eos admirabantur, non è vulgo Græci,
ſed ob ſapientiam maximè celebres, oſtendere
facile eſt. Clearchus enim Ariſtotelis diſcipu-
lus, & Peripateticorum nulli ſecundus, libro
primo de Somno dicit Ariſtotelem doctorem
ſuum de quodam viro Judæo iſta referre, Ari-
ſtotelem in hunc modum loquentem inducens.
Ita enim ſcriptum eſt. "Sed longum eſſet
"narrare quamplurima: quicquid vero hoc
"in homine admirationis aliquid habere ac
"philoſophum ſapere videtur, eodem modo
"perſequi nihilominus utile fuerit. Tibi au-
"tem, Hyperochida, ut aperte quod res eſt
"dicam, mirum quiddam ſomniorumque per-
"ſimile narrare videbor. Cui Hyperochides
"verecunde, & hac ipſa de cauſa, inquit, nobis
"omnibus audiendi deſiderium cietur. Ergo,
"ſubjicit Ariſtoteles, genus hominis, ut præ-
"cipiunt Rhetores, in primis aperiamus, ne

Clearchique.

ἱστορῶν ὁ τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ, φησὶν οὗτος. "μοῦνοι δὲ πάν-
"των, φησί, Κόλχοι καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰθίοπες αἰδοῖα μόνοι
"ἀπ' ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δὲ καὶ Σύριοι οἱ τῇ
"Παλαιστίνῃ, καὶ οὗτοι ὁμολογοῦσι παρ' Αἰγυπτίων μεμαθη-
"κέναι. Σύριοι δὲ οἱ περὶ Θερμώδοντα καὶ Παρθένιον
"ποταμὸν, καὶ Μάκρωνες οἱ τούτοισιν ἀγχιστόνοι ὄντες,
"ἀπὸ Κόλχων φασὶν νεωστὶ μεμαθηκέναι. οὗτοι γὰρ εἰσὶν
"οἱ περιταμνόμενοι ἀνθρώπων μοῦνοι, καὶ οὗτοι Αἰγυπτίοισι
"φαίνονται ποιεῦντες κατὰ ταυτά. αὐτοὺς δὲ Αἰγυπτίους καὶ
"Αἰθίοπας οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὁκότεροι παρὰ τοῦ ἑτέρου ἐκέ-
"μαθον." ὀκνῶν εἴρηκε Σύρους τοὺς οἱ τῇ Παλαιστίνῃ περι-
τέμνεσθαι. τοῦ δὲ τὴν Παλαιστίνην κατοικοῦντας μόνους τοῦτο
ποιοῦσιν Ἰουδαῖοι. τοῦτο ἄρα γινώσκων εἴρηκεν περὶ αὐτῶν. καὶ
[a] Χοιρίλος δὲ ἀρχαιότερος γενόμενος ποιητὴς μέμνηται οὗ ἔθνους
ἡμῶν, ὅτι συνεστράτευται Ξέρξῃ τῷ Περσῶν βασιλεῖ ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα. καταριθμησάμενος γὰρ πάντα τὰ ἔθνη, τελευ-
ταῖον καὶ τὸ ἡμέτερον ἐνέταξε λέγων,

Τῷ δ' ὄπιθεν διέβαινε γένος θαυμαστὸν ἰδέσθαι,
Γλῶσσαν μὲν Φοίνισσαν ἀπὸ στομάτων ἀφιέντες.
[b] Ὤκεετ' ἐν Σολύμοις ὄρεσι πλατείῃ [c] ἐνὶ λίμνῃ.
[d] Αὐχμαλέοι κορυφάς. [e] τριχοκυείδες· αὐτὰρ ὕπερθεν
Ἵππων [f] δαρτὰ τρέποντ' ἐφόρουν ἐσκληκότα καπνῷ.

δῆλον οὖν ἐστιν, ὡς οἶμαι, πᾶσιν ἡμῖν [g] αὐτοὶ μεμνῆσθαι,
τῷ καὶ τὰ Σόλυμα ὄρη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἶναι χώρᾳ, ἃ
κατοικοῦμεν, καὶ τὴν Ἀσφαλτῖτιν λεγομένην λίμνην. αὕ-
τη γὰρ πασῶν τῶν ἐν τῇ Συρίᾳ [h] λίμνη πλατυτέρα καὶ
μείζων καθέστηκεν. καὶ [i] Χοιρίλος μὲν οὖν οὗτος μέμνηται
ἡμῶν. ὅτι δὲ οὐ μόνοι ἠπίσταντο τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ [k] ἐθαύ-
μαζον, ὅσοις αὐτοῖς ἐντύχοιεν, οὐχ οἱ φαυλότατοι τῶν
Ἑλλήνων, ἀλλ' οἱ ἐπὶ σοφίᾳ μάλιστα πεθαυμασμένοι, ῥᾴδιον γνῶναι. [l] Κλέαρχος γὰρ ὁ Ἀριστοτέλους ὢν
μαθητὴς, καὶ τῶν ἐν τῷ Περιπάτῳ φιλοσόφων οὐδενὸς
δεύτερος, ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ὕπνου βιβλίῳ φησὶν, Ἀρι-
στοτέλει τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ περί τινος ἀνδρὸς Ἰουδαίου
τοιαῦτα ἱστορεῖν, [m] αὐτόν τε τὸν λόγον Ἀριστοτέλους ὑποτι-
θείς. ἔστι δ' οὕτω γεγραμμένον. "Ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ
"μακρὸν ἂν εἴη λέγειν· ὅσα δ' ἔχει τὸν ἐκείνου [n] θαυμαστό-
"νητά τινα, καὶ φιλοσοφίαν ὁμοίως, διελθεῖν [o] οὐ χεῖρον.
"[p] ὡς σαφῶς δὲ σοὶ εἰπεῖν, Ὑπεροχίδη, [q] θαυμαστόν τι ὀνεί-
"ρου ἴσα σοὶ δόξω λέγειν. καὶ ὁ Ὑπεροχίδης εὐλαβού-
"μενος, δι' αὐτὸ γὰρ ἔφη τοῦτο, καὶ ζητοῦμεν ἀκοῦσαι
"πάντες. οὐκοῦν, εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, τὸν τῶν ῥητορικῶν
"παράγγελμα, ὃ γάρ αὐτοῦ πρῶτον διέλθωμεν, ἵνα
"μὴ

a Sc. qui floruit Perſicis temporibus & expeditionem Xerxis in Græciam epico carmine conſcripſit. Vide (præter *Voſſium* & *Fabrum* de *Poëtis Gr.*) *Scaligerum* in *Animadverſ. Euſeb.* ad numerum MDXXXIV. & *Sam. Petitum* in *Obſervat.* l. 2. c. 2. *Eundemque* in *Animadverſ. ἀνεκδότους* p. 447, & 448. *b* Ὤκεον δ' οἱ *Euſeb.* in *Præp. Evang.* l. 9. c. 9. p. 412. ὤκει δ' ἐν *Big.* & *Hafn.* ὤκεῖν τ' ἐν & ὤκεν τ' ἐν *Aliis.* *c* Παρὰ *Euſeb.* ἐπὶ *Hafn.* *d* Αὐχαλέοι (quod *Heſychius* exponit σεμνοὶ, *graves, venerabiles*) malit *L. Bos* in *Animadverſ.* ad *Script. Gr.* p. 118. *e* Τριχοκυρείδες *Euſeb.* τριχοκυείδες (i. e. *omnino tonſo capite*) legendum cenſet *Petitus*, p. 446. Scilicet quod præter morem cæterarum gentium, quæ comam alebant, neque quando tondebantur totum deponebant capillitium, ſed aliæ alio tondebantur tonſuræ modo. *f* Δ' ἀγρὰ in *MS. Elienſi.* *g* Αὐτῶν *El.* *h* Λιμνῶν *Euſeb.* & *Edit. Gen.* *i* Viri ſummi, (*Scaliger* in Notis ad *Fragmenta Veſt.* p. 12. *Bocharius* de *Colonis Phœnicum*, l. 1. c. 6. & *Cunæus* de *Rep. Hebr.* l. 2. c. 8.) *Flavium* haud recte mentem *Chœrili* percepiſſe exiſtimant. contra quos faciunt *Grotius* (ad *Levit.* c. 19. v. 27. & ad *Luc.* c. 3. v. 14.) *Salmaſ.* in *Epiſt.* ad *Colvium*, p. 60. & *Sam. Petitus* in *Animadverſ. ἀνεκδότοις* p. 446. *k* Θαυμάζειν *El.* *l* Clearchi Solenſis verba etiam apud *Euſebium* exſtant, lib. IX. de *Præp. Evang.* c. 5. Vide *Jonſium* de *Script. Hiſt. Phil.* l. 1. c. 18. *m* Αὐτοῦ τε in *MSS.* *n* Θαυμαστοπάτιλα περὶ Φιλοσοφίαν *El.* ὅσα δ' ἔχει τὴν ἐκείνου θαυμαστόνητά τινα *Hafn.* *o* Οὐχ εὔχρον *Big. El.* & *Hafn.* *p* Illud ὡς non agnoſcit *Big.* nec *Euſeb.* qui legit, σαφῶς δ' ἴοθι, εἶπεν, Ὑπ. σαφῶς δέος ἐκεῖν, Ὑπερχίδη, θαυμαστὸν, ὀνείροις ἴσα *Hafn.* *q* Θαυμαστὸν τῷ ὀνείρῳ *Euſeb.*

a Ita

"μὴ ἀπειθῶμεν τοῖς τῶ[a] ἀπαγγελιῶν διδασκάλοις. λέγε,
"εἶπεν ὁ Ὑπερχίδης, [b]ὅτι σοι δοκῇ. κἀκεῖνος, τοί-
"νυν ὁ μὲν γένος ἦν Ἰουδαῖος ἐκ τῆς Κοίλης Συρίας. οὗ-
"τοι δὲ εἰσὶν [c]ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἰνδοῖς φιλοσόφων. καλοῦν-
"ται δὲ ὥς φασιν οἱ φιλόσοφοι παρ' αὐτοῖς Ἰνδοῖς [d]Κα-
"λανοί, παρὰ δὲ Σύροις Ἰουδαῖοι, τοὔνομα λαβόντες
"ἀπὸ τοῦ τόπου· προσαγορεύει γὰρ οὗ κατοικοῦσι τόπου,
"Ἰουδαία. τὸ δὲ τῆς πόλεως αὐτῶν ὄνομα πάνυ σκολιόν
"ἐστιν, [e]Ἱερουσαλὴμ γὰρ αὐτὸν καλοῦσιν. οὗτος οὖν ὁ ἄν-
"θρωπος ἐπιξενούμενός τε πολλοῖς, καὶ τῶν ἄνω τόπων
"εἰς τοὺς [f]ἐπιθαλαττίους ἐπικαταβαίνων Ἑλληνικὸς
"ἦν, οὐ τῇ προσηγορίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ. καὶ
"τότε πραττόντων ἡμῶν περὶ τὴν Ἀσίαν, [g]παρα-
"βαλὼν εἰς [h]αὐτοὺς τόπους, ἐν οἷς ἡμεν, ἐτυγχάνει
"ἡμῖν τε καὶ ποσὶ ἑτέροις τῶν φιλοσοφιῶν, πειρώμενος
"αὐτῶν τῆς σοφίας. [i]ὡς δὲ πολλοῖς τῶν ἐν παιδείᾳ συνω-
"κείωτο, παρεδίδου τι μᾶλλον ὧν εἶχεν." Ταῦτ' εἴρηκεν
Ἀριστοτέλης παρὰ τῷ Κλεάρχῳ, καὶ περὶ πολλὴν
καὶ θαυμάσιον καρτερίαν τοῦ Ἰουδαίου ἀνδρὸς ἐν τῇ διαίτῃ
καὶ σωφροσύνῃ διεξιών. ἔνεστι δὲ τοῖς βουλομένοις ἐξ
αὐτοῦ τὸ πλέον γνῶναι τοῦ βιβλίου. φυλάττομαι γὰρ ἐγὼ
τὰ πλείω τῶν ἐκείνων παραπίτεσθαι. [k]Κλέαρχος μὲν
οὖν ἐν παρεκβάσει ταῦτ' εἴρηκεν· [l]τὸ γὰρ προκείμενον
ἄλλῳ τινὶ ἔτερον· οὕτως ἡμῶν μνημονεύσας. Ἑκαταῖος
δὲ ὁ Ἀβδηρίτης, ἀνὴρ φιλόσοφος ἅμα καὶ περὶ τὰς
πράξεις ἐκφανέστατος, Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ συνα-
κμάσας, καὶ Πτολεμαίῳ τῷ [m]Λάγου συγγενόμενος, οὐ
παρέργως, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν Ἰουδαίων συγγέγραφε βι-
βλίον, ἐξ οὗ βούλομαι κεφαλαιωδῶς ἐπιδραμεῖν ἔνια τῶν
εἰρημένων· καὶ πρῶτον ἐπιδείξω τὸν χρόνον. μνημονεύει
γὰρ τοῦ Πτολεμαίου περὶ Γάζαν πρὸς Δημήτριον μάχης·
αὕτη δὲ γέγονεν ἑνδεκάτῳ μὲν ἔτει τοῦ Ἀλεξάνδρου τε-
λευτῆς, ἐπὶ δὲ Ὀλυμπιάδος ἑβδόμης καὶ δεκάτης καὶ
ἑκατοστῆς, ὡς ἱστορεῖ Κάστωρ. [n]προθεὶς γὰρ ταύτῃ τῇ
Ὀλυμπιάδι φησὶν, ἐπὶ ταύτης Πτολεμαῖος ὁ Λάγου
εἶκε τὴν Γάζαν μάχῃ Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου, τὸν
ἐπικληθέντα πολιορκητήν. Ἀλέξανδρον δὲ τεθνάναι
πάντες ὁμολογοῦσιν ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης
Ὀλυμπιάδος. δῆλον οὖν ὅτι καὶ κατ' ἐκεῖνον
καὶ κατὰ Ἀλέξανδρον ἤκμαζεν ἡμῶν τὸ ἔθνος. λέ-
γει τοίνυν ὁ Ἑκαταῖος πάλιν τάδε· "ὅτι μετὰ τὴν ἐν Γάζῃ
"μάχην ὁ Πτολεμαῖος ἐγένετο τῶν περὶ Συρίαν τό-
"πων ἐγκρατής. καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων πυθανό-
"μενοι τὴν ἠπιότητα καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ Πτολε-
"μαίου, συναπάρειν εἰς Αἴγυπτον αὐτῷ, καὶ κοινωνεῖν τῶν
"πραγμάτων ἠβουλήθησαν. ὧν εἷς ἦν, φησὶν, Ἐζεκίας

"scilicet non auditi à nobis esse narrationum
"magistri videantur. Tu vero uti libuerit,
"inquit Hyperochides. Ille ergo gente qui-
"dem Judæus erat ex Cœle-Syria. Isti vero
"originem ducunt à Philosophis apud Indos: *Indi philosophi Judæorum.*
"vocanturque (ut ajunt) Philosophi apud In-
"dos quidem Calani, apud Syros autem Judæi,
"nomen à loco accipientes; quæ enim ab
"iis regio incolitur, Judæam vulgo nominant.
"Urbis autem ipsorum nomen tortuosum ad-
"modum & *impeditum est*, Hierusalem enim
"vocatur. Hic igitur homo cum à plerisque
"hospitio exciperetur, & à superioribus par-
"tibus ad maritima loca descenderet, non ser-
"mone tantum sed etiam animo Græcus erat.
"Et tunc nobis, in Asia forte degentibus, ac-
"cidit, ut eadem appulsus ad loca, nobiscum
"aliquandiu, simulque cum aliis quibusdam
"philosophiæ studiosis, versaretur, eorum sa-
"pientiæ experimentum faciens. Atque, ut
"cum plurimis doctrina præstantibus familia-
"riter vixerat, plus aliquanto quam accipe-
"ret nobiscum ille communicabat." Hæc di-
xit Aristoteles apud Clearchum, & super hæc
multam ac mirabilem Judæi viri in victu con-
tinentiam & castimoniam narrat. Licet au-
tem volentibus plus ex ipsius libro cognosce-
re. Mihi enim cautum est, ne plura quam de-
cet adjiciam. Et Clearchus quidem ex di-
gressione ista dixit (aliud enim ipsi propos-
tum erat) nostri generis ad hunc modum men-
tione facta. Hecatæus autem Abderita, vir *Hecataeus Abderita de Judæis librum conscripsit.*
non modo philosophus, sed etiam rebus ge-
rendis aptissimus, Alexandri regis æqualis,
cum quo etiam floruit, & postea cum Ptole-
mæo Lagi conversatus est, non obiter, sed *in-*
tegrum de Judæis ipsis librum conscripsit, ex
quo volo summatim quædam eorum quæ ab
eo sunt dicta percurrere: primumque tempus
ostendam. Meminit enim prælii, quo circa
Gazam conflixit Ptolemæus cum Demetrio:
illud vero contigit undecimo quidem anno à
morte Alexandri, Olympiade vero CXVII, sic-
uti narrat Castor. Apposita enim hac Olym-
piade, dicit, "Sub hac Ptolemæus Lagi circa
"Gazam prælio superavit Demetrium Anti-
"goni, qui vocabatur Poliorcetes." Alexan-
drum vero agnoscunt universi Olympiade CXIV
è vita excessisse. Palam ergo est, quod illius
tempore & sub Alexandro gens nostra floruerit.
Quare & Hecatæus insuper dicit, scilicet, "Ptolemæum post prælium ad Gazam
"locorum in Syria factum esse compotem;
"magnumque hominum numerum, cognita
"Ptolemæi mansuetudine & clementia, cum
"eo profectum esse ad Ægyptum, eo ani-
"mo, ut rerum *illic* gerendarum participes
"fierent. quorum unus, inquit, erat Ezecias
"pon-

a Ita cum *Eusebio*, ut intelligatur *de narrationum præceptoribus, qui de rebus narrandis præcepta tradunt.* antea erat ἀπαγγελιῶν. b Οὕτως ἐὰν δοκεῖ *Euseb.* εἴ τι σοι δοκεῖ *Hafn.* & *El.* c Ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἰνδοῖς Καλανῶν, παρὰ δὲ Ἰνδοῖς *Euseb.* quem velim conferas. d Ita ex *Eusebio* & *Suida*. antea Κάλλανοι. Confer *Eusebium*. e Ad hunc modum ex *Eusebio*. Ἱεροσολύμων aut Ἱεροσολύμων in *Josephi libris*. Vide *Euseb.* in *Præp. Evang.* p. 409. f Ita *Eusebius* pro θαλαττίους, quod antea obtinuit. g Παραλαβὼν ἄνθρωπον *El.* h Illud αὐτοὺς ex *Eusebio*. in qua legitur ἐς τοὺς αὐτοὺς τόπους ἄνθρωπος, ἐντυγχάνει ἡμῖν τε καὶ &c. Est qui legit εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους ὁ θεῖος ἄνθρωπος. i Ita cum *Euseb.* antea ὡς δὲ πολλοὶ συνωκείωτο. Vulgata autem *Josephi* (inquit *Vigerus*) longe aliam sententiam efficiunt; quasi eò libentius sua cum aliis communicaret, quò plures eruditione præstantes convenirent. k Ita lego cum Cl. *Lowthio*, vestigia *Veteris Interpretis* sequutus, qui reddit, *Clearchus igitur, facta digressione, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit.* l Antea erat, καὶ γὰρ προκείμενον ἦν αὐτῷ καθ' ἕτερον οὕτως ἡμῶν μνημονεῦσαι. Est qui malit, καὶ ὁ τὰ γὰρ προκείμενον ἦν αὐτῷ, οὕτως ἡμῶν ἐμνημόνευσεν. Vel hoc modo, καθ' ἕτερον τῶν ἡμῶν μνημονεῦσαι. m Λάγου & mox Λάγου in *Cod. Eliensi*. n Προθεὶς γὰρ καὶ ταύτῃ in *Eodem*.

Ezecias pontifex Judæorum.

"pontifex Judæorum: homo ætate quidem "quasi annorum LXVI, dignitate vero apud "populares suos magnus, & animi sapientia "non mediocri, & dicendi facultate pollens, &, "si quis alius, rerum peritus: quanquam, *ut* ait, "omnes Judæorum sacerdotes, qui decimas in "lucem editorum accipiunt, & res in commu-"ni positas administrant, mille omnes & quin-"genti sint." Rursus autem viri jam laudati mentionem faciens, "Hic, inquit, homo hunc "honorem assequutus, factusque nobis fami-"liaris, ubi quosdam è suis acceperat, diffe-"rentiam omnem illis exposuit, & habitatio-"nem eorum & civilem rationem, quam scri-"ptam habebat, pariter indicavit." Deinde palam facit Hecatæus, erga leges qualiter nosmet habemus; quodque omnia pati malimus, quam contra illas facere, hoc pulchrum esse persuasum habentes. "Quare, inquit, "quanquam & maledictis impeti solent à vi-"cinis advenisque, & injuriosi sæpe tractati "sunt à Persicis regibus & satrapis, non pos-"sunt à sententia deduci, sed pro ea maxime "omnium forti animo omne genus cruciatus "sævissimasq; mortes subeunt, nec adduci pos-"sunt ut patria instituta abdicent." Quin & indicia perhibet non exigua animi eorum propositi tenacis & validi circa legem observandam. Dicit enim, "cum aliquando apud Baby-"lonem esset Alexander, & vellet is Beli tem-"plum quod conciderat reponere, & omnibus "militibus præcepisset humum aggerere, solos "Judæos non opitulatos, imo & verbera & "mulctas graves pertulisse, donec rex eis ig-"noscens laboris talis gratiam fecit. Qui cum "in regionem, inquit, ad suos reversi fuissent, "& templa & altaria exstruxissent, ista omnia "diruerunt: & pro aliis quidem mulctam Sa-"trapis quidem exsolvêre, pro aliis vero ve-"niam consequuti sunt." Et præterea adjicit, "quod merito ob hæc admirationem habent." Atque insuper memorat, gentem nostram populo maxime abundasse. "nam multas no-"strorum, inquit, myriadas è sedibus suis pri-"mum abduxerunt Persæ: non paucæ autem "etiam post obitum Alexandri in Ægyptum "& Phœnicen migrarunt, propter seditionem "in Syria factam." Hic idem vir & magnitudinem regionis quam incolimus & pulchritudinem prodidit. "ad tricies, inquit, cen-"tena millia arurarum habitant optimi fere "& feracissimi soli. Judæa namque hujus est "amplitudinis." Imò quod & urbem eandem, Hierosolyma, pulcherrimam & maximam ex multis retro seculis incolimus, & de virorum multitudine, & de templi exstructione, idem ipse sic refert: "Sunt autem Judæo-"rum castella multa & vici per regionem sparsi: "una autem urbs munita, ambitu ferme L stadio-"rum, quam incolunt quidem hominum circi-"ter centum & quinquaginta millia. istam ve-

Judæi institutorum patriorum tenaces.

Judæi populosissimi.

"[a] ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Ιουδαίων, ἄνθρωπος τὴν μὲν ἡλικίαν ὡς ἑξη-"κοντατὲς ἐτῶν, ᾧ δ' ἀξιώματι τῷ παρὰ τοῖς ὁμοέθνοις "μέγας, καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἀνόητος, ἔτι δὲ καὶ λέγειν δυνατὸς, "καὶ [b] τοῖς περὶ τὰ πράγματα, εἴπερ τις ἄλλος, ἔμπει-"ρος· καί τοι, φησὶν, οἱ πάντες ἱερεῖς τῶν Ιουδαίων, οἱ τῷ "δεκάτῳ τῶν γινομένων λαμβάνοντες, καὶ τὰ κοινὰ διοι-"κοῦντες, περὶ χιλίους μάλιστα καὶ πεντακοσίους εἰσίν." πάλιν δὲ τοῦ προειρημένου μνημονεύων ἀνδρὸς, "οὗτος, φη-"σὶν, ὁ ἄνθρωπος τετυχὼς τῆς παρ' ἡμῖν τιμῆς τούτης, καὶ συνήθης "ἡμῖν γενόμενος, παραλαβὼν [d] τινας τῶν μθ' ἑαυτοῦ, [e] τὴν "διαφορὰν ἀνέγνω πᾶσαν αὐτοῖς, εἶχε δὲ τὴν κατοίκη-"σιν αὐτοῦ καὶ τὴν πολιτείαν γεγραμμένην." εἶτα Εκα-τάιος δηλοῖ πάλιν πῶς ἔχομεν πρὸς τοὺς νόμους, "ὅτι "πάντα πάσχειν ὑπὲρ τοῦ μὴ παραβαίνειν τούτους παρὰ-"μεθα, καλὸν εἶναι [f] νομίζοντες. τοιγαροῦν, φησὶ, καὶ κα-"κῶς ἀκούοντες ὑπὸ τῶν ἀγχιστέων, καὶ τῶν εἰσαφικνουμέ-"νων [g] πάντων, καὶ παρὰ τῶν Περσικῶν βασιλέων καὶ σατραπῶν, οὐ δύνανται μετα-"πειθῆναι τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ γενναιοψύχως περὶ τού-"των καὶ αἰκίας καὶ θανάτους δεινοτάτους μάλιστα πάντων "ἀπαντῶσι, μὴ ἀρνούμενοι τὰ πατρῷα." παρέχει δὲ καὶ τεκμήρια τῆς ἰσχυρογνωμοσυνίας τῆς περὶ τοὺς νόμων οὐκ ὀλί-γα. φησὶ γὰρ, "Αλεξάνδρου ποτὲ ἐν Βαβυλῶνι γενομέ-"νου, καὶ προσελομένου τὸν τοῦ Βήλου πεπτωκὸς ἱερὸν ἀναχα-"θᾶραι, καὶ πᾶσιν αὐτοῦ [h] τοῖς στρατιώταις ὁμοίως φέρειν τὴν "χοῦν προστάξαντος, μόνους τοὺς Ιουδαίους οὐ προσδέξα-"σθαι· ἀλλὰ καὶ πολλὰς ὑπομεῖναι πληγὰς, καὶ ζημίας ἀποτί-"σαι μεγάλας, [i] ἕως αὐτοῖς συγγνόντα τὴν βασιλέα δοῦναι "τὴν ἄδειαν. [k] τῶν γὰρ μὴν τῶν εἰς τὴν χώραν, φησὶ, πρὸς αὐ-"τοὺς ἀφικνουμένων, καὶ νεὼς καὶ βωμοὺς κατασκευασάντων, "ἅπαντα τοῦτο κατέσκαψαν. καὶ τὴν μὲν ζημίαν τοῖς σατρά-"παις ἐξέτισαν, περί τινων δὲ καὶ [l] συγνώμης μετελάμβανον." καὶ [m] προσεπιτίθησιν, "ὅτι δίκαιον ὀλίγου ἕνεκα τούτοις αὐτοὺς ὄντας "θαυμάζειν." λέγει δὴ καὶ περὶ τοῦ πολυανθρωποτάτου γεγονέναι ἡμῶν τὸ ἔθνος. "πολλοὺς μὲν γὰρ ἡμῶν φησιν ἀναστάντας εἰς "Βαβυλῶνα Πέρσαι πρότερον αὐτῶν ἐποίησε μυριάδας· "οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ μετὰ τὴν Αλεξάνδρου θάνατον εἰς Αἴγυπτον καὶ "Φοινίκην μετέστησε, διὰ τὴν ἐν Συρίᾳ στάσιν." ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ καὶ τὸ μέγεθος τῆς χώρας, ἣν κατοικοῦμεν, καὶ τὸ κάλ-λος ἱστόρηκε. "τριακοσίας γὰρ μυριάδας [n] ἀρουρῶν, σχεδὸν "τὴν ἀρίστης καὶ παμφορωτάτης χώρας, νέμουσι, φησίν. ἡ γὰρ "Ιουδαία [o] τοσαύτη πλάτος ἐστίν." ἀλλὰ μὴν ὅτι καὶ τὴν πόλιν [p] αὐτῷ τὰ Ιεροσόλυμα κάλλιστη τε καὶ μεγίστη ἐκ παλαιοτάτου κατοικοῦμεν, καὶ περὶ πλήθους ἀνδρῶν, καὶ περὶ τοῦ τοῦ νεὼ κατασκευῆς, ὅτους αὐτὸς διηγεῖται. "ἔστι γὰρ τῆς Ιου-δαίων τὰ μὲν πολλὰ ὀχυρώματα κατὰ τὴν χώραν καὶ κώμαι· "μία δὲ πόλις ὀχυρὰ πενήκοντα μάλιστα σταδίων τὴν περί-"μετρον, ἣν οἰκοῦσι [r] μὲν ἀνθρώπων περὶ δώδεκα μυριάδας. κα-"λοῦσι

a Secundanus fortasse pontifex, nam summus tum erat Onias I. *Usserius* ad *Annum Mundi* 3693. *b* Illa τοῖς θεῖα commode abesse possunt. *d* Ita in *MSS.* πα in *Editis*. *e* Antea τῶν τε διαφορὰν ἀνέγνω. *f* Νομίζομεν *Big.* *g* Πάντες ἐ ἀστρ. *Big.* *h* Καὶ στρατιώτας *El.* *i* Εως ἂν αὐτοῖς *El.* *k* Επεί γε μὴν *Big.* & *El.* Forsan legendum τῶν γε μὴν στρατιωτῶν & mox πρὸς αὐτούς. *l* Ita ex *MSS.* συγγνώμας in *Editis*. *m* Προσέθηκεν *El.* *n* Arura mensura est apud Græcos *quinquagina pedes* capiens, i. e. *octo ulnas & trientem*, vel passus decem, ita ut *ulna* pro *senis pedibus*, & *passus* pro quinis accipiamus. *Budæus.* *o* Ita lego ex *Vet. Interpr.* si quis cum Cl. *Lowthio* malit τοσούτου πλάτους, per me licet. *p* Αὐτῶν *El.* *q* Μία δὲ ἡ Ιερουσαλὴμ πόλις ὀχ. *Euseb.* de *Præp. Evang.* p. 408. *r* Illud μὲν ex *Eusebio.* ut & mox ἢ post τῶν. in pag. seq. v. 3.

a Ex

"λῦσι δ' αὐτὸ Ιερεσόλυμα. οἰκοῦσι δ' ἔστι κατὰ
"μέσον μάλιστα τὴν πόλιν τρίβολος λίθινος, μῆκος
"ὡς πεντάπλεθρος, εὖρος δὲ πηχῶν ἑκατόν, ἔχων
"διπλᾶς πύλας. ἐν ᾧ βωμός ἐστι τετράγωνος, [a] οὐκ
"ἐκ τμητοῦ λίθου ἀλλ' ἐκ συλλέκτων ἀργῶν λίθων ὕπερθεν
"συγκείμενος. [b] πλευρὰν μὲν ἑκάστην εἴκοσι πηχῶν,
"ὕψος δὲ δεκάπηχυ. καὶ παρ' αὐτὸν οἴκημα μέγα,
"ἔνθα βωμός ἐστι καὶ λυχνίον, ἀμφότερα χρυσᾶ, δύο
"τάλαντα τὸν ὁλκόν. [c] ἐπὶ τούτοις φῶς ἐστιν ἀνα-
"πόσβεστον καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας. ἄγαλ-
"μα δὲ ἐν αὐτῷ ἔστιν οὐδὲ ἀνάθημα τοιαῦτον· οὐδὲ
"φύτευμα παντελῶς [d] οὐδέν, οἷς ἁλισθεῖς ἢ τι τοιοῦ-
"τον. ἱερατεύουσι δ' ἐν αὐτῷ καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς
"ἡμέρας ἱερεῖς, ἁγνείας πᾶς ἀγωνιζόμενοι, καὶ τοιαῦτα
"πάντα οἶνον οὐ πίνοντες ἐν τῷ ἱερῷ." ἔτι γε μὴν ὅτι καὶ
Αλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ συνεστρατεύομεν, [e] καὶ μέχρι τοῦ
τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ, μεμαρτύρηκεν. [f] οἷς αὐτὸς
[g] συντυχεῖν φησιν ἐν ἀνδρὸς Ιουδαίου κατὰ τὴν
στρατείαν γενομένοις, [h] τοῦτο παραθήσομαι. λέγει δ'
οὕτως. "ἐμοῦ γοῦν ὅτι τὴν Ερυθρὰν θάλασσαν βα-
"δίζοντος, συνηκολούθει τις μετὰ τοῦ ἄλλου τοῦ
"παραπεμπόντου [i] ἡμᾶς ἱππέων Ιουδαίων, ὄνομα [k] Μο-
"σόλλαμος, ἄνθρωπος [l] ἰσχυὸς κατὰ ψυχήν, εὔ-
"ρωστος, καὶ τοξότης ἐκ δὲ πάντων ὁμολογούμε-
"νος καὶ τοῦ Ελλήνων καὶ τοῦ βαρβάρων ἄριστος.
"οὗτος οὖν ὁ ἄνθρωπος [m] παραδιδόντων πολλῶν
"κατὰ τὴν ὁδόν, καὶ μάντεώς τινος ὀρνιθευομένου, καὶ πάν-
"τας ὑποχεῖν ἀξιοῦντος, ἠρώτησε παρά τι τοσου-
"μνοῦσι. δείξαντος δὲ τοῦ μάντεως ἀετὸν [n] ἐν ὄρ-
"νιθα, καὶ φήσαντος, [o] ἐὰν μὲν αὐτοῦ μένῃ, τοσου-
"μνοῦσι [p] συμφέρει πᾶσιν, [q] ἂν δ' ἀναζεύξωσιν εἰς τοὐμ-
"προσθεν πάλιν τὴν πορείαν ποιεῖν, ἐὰν δὲ εἰς τοὐπισθεν
"[r] ἀναχωρῶν αὖθις, σιωπήσας [s] καὶ παρελκύσας ὀλίγον τό-
"ξον ἔβαλε, καὶ τὴν ὄρνιθα κατάξας ἀπέκτεινεν. [t] ἀγα-
"νακτούντων δὲ τοῦ μάντεως καὶ πολλῶν ἄλλων, καὶ χα-
"λεπαινόντων αὐτῷ, τί μαινεσθε, ἔφη, [u] κακοδαιμονέ-
"στατον ὄρνιθα λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας; πῶς γὰρ [x] οὗ-
"τος, τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν οὐ [y] προιδών, περὶ τῆς ἡμε-
"τέρας πορείας ἡμῖν ἄν τι ὑγιὲς [z] ἀπήγγελλεν; εἰ
"γὰρ ἠδύνατο προγινώσκειν τὸ μέλλον, εἰς τὸν τόπον
"τοῦτον οὐκ ἂν ἦλθε, φοβούμενος μὴ τοξεύσας αὐτὸν
"ἀποκτείνῃ Μοσόλλαμος Ιουδαῖος." ἀλλὰ τί με Εκα-
ταῖε μαρτυρίων ἅλις. τοῖς γὰρ βουλομένοις πολλὰ μαθεῖν,
τῇ βιβλίῳ ῥᾴδιόν ἐστι συντυχεῖν. οὐκ ἀκίνητον δὲ
καὶ [z] ἐν εὐθείᾳ παραθήσομαι, καθάπερ αὐτὸς οὗ-
τος, μνήμην πεποιημένος ἡμῖν Αγαθαρχίδου ἀπαιδεύτου

"ro Hierosolyma vocant. illic autem in me-
"ditullio scilicet urbis septum est lapideum,
"quinque fere jugerum longitudinis, latitudi-
"nis cubitorum centum, portas habens gemi-
"nas. Ibidem altare quadratum, ex impolito-
"rum & candidorum lapidum coagmentatio-
"ne conflatum; cujus latera singula viginti
"cubitorum sunt, altitudo vero duodecim. &
"præter hoc altare, ingens tabernaculum est,
"quo & ara & lychnuchus continentur, utrum-
"que aureum, pondus talentorum duûm. in-
"super autem lumen inextinctum dies noctes-
"que continenter ardet. Nullum ibi simula-
"chrum, donarium omnino nullum, adeoque
"nec planta nec lucus, nec aliud quicquam
"ejusmodi. Sacerdotes in eo, noctu pariter
"atque interdiu assidui, certis quibusdam ex-
"piationibus dant operam, quos in templo vi-
"num omnino gustare nefas." Sed præterea
testis est, militasse nos cum Alexandro, & postea ejus cum successoribus. Subjiciam illud ex iis quibus ipse se interfuisse dicit, ab homine quodam Judæo gestum in expeditione. Ita enim *rem* narrat. "Cum proficisceretur
"ad mare Rubrum, una cum aliis equitibus Ju-
"dæis quos itineris duces habebamus, unus
"eorum aliquis comitabatur, nomine Mosol-
"lamus, vir cum animi magnitudine cum cor-
"poris robore non vulgari, idemque sagitta-
"rius omnium tam Græcorum quam barbaro-
"rum confessione peritissimus. Is igitur ho-
"mo, cum universa multitudo iter illud age-
"rent, & vates quidam augurium captaret
"peteretque ut cuncti starent, interrogavit
"quorsum substitissent. Cum autem augur ei
"avem ostendisset, simulque dixisset, si qui-
"dem ibi resideret avis, omnibus *etiam* ut eo
"in loco manerent expedire, sin protinus vo-
"lando contenderet, porro pergerent ipsi quo-
"que, sin denique retro, retro similiter illi
"redirent, *Judæus* nihil contra, sed intento
"arcu jaculatur, avemque confixam peremit.
"Hîc augure aliisque nonnullis graviter in-
"dignantibus, ipsique una diras imprecanti-
"bus, Quid, inquit, usque adeo furitis *hac de*
"re, infaustissimam avem in manus sumentes?
"Quomodo ista, *inquit*, quæ vitæ ipsa suæ
"providere non potuit, sani quicquam de
"suscepto à nobis itinere prænunciare valuit?
"Enimvero si prænôsse futurum potuisset,
"nunquam *utique* hunc in locum venisset,
"præ metu ne Mosollami Judæi sagittis con-
"fixa moreretur." Verum testimoniorum ex Hecatæo satis *habuimus*. Nam quibus in animo est plura cognoscere, facile est librum ipsum adire. Non vero me pigebit nominare Agatharchiden, cum irrisione simplicitatis, ut ei visum est, nostrum mentionem facientem.

Hierosolymorum descriptio.

Mosollamus Judæus avem oscinem occidit præsente Hecataeo.

Is

a Ex lapidibus non dolatis, sed collectis juxta *Vulg. Interpr.* ἀτμήτων ἀργῶν λίθων apud *Eusebium* & *Codd. MSS.* unde pro οὐκ ἐκ ἀργῶν reposui οὐκ συλλέκτων ἀργῶν λίθων. Confer *Deut.* 27. 5. *b* Ita ex *Eusebio* & *MSS.* prius erat πλευρὰν δὲ ἑκάστη. *c* Ἐπὶ δὴ τούτοις *Euseb.* *d* Οὐδὲ οἷον ἄλσος. *Euseb.* *e* Illud κῆ non agnoscunt *MSS.* *f* Οἷς αὐτὸς *Euseb.* de *Præp. Evang.* p. 408. *g* Παραστυχὼν & mox γενομένοις in *Cod. Eliensi.* *h* Ita cum *Cod. Big.* ταῦτα in *ceteris.* *i* Ita ex *Eusebio.* ἡμῖν in *Josephi* exemplaribus *k* Μοσόλλαμος *Euseb.* *l* Ita ex *Eusebio.* antea lectum erat, ἰσχυὸς κῆ ψυχὴν εὔρωστος, κῆ τοξότης δὲ πάντων. *m* Παραδιδόντων *Euseb.* *n* Sic *Euseb.* antea τὴν ὀρν. ut & paulo post. *o* Ἐὰν μὲν ἐν *Big.* *p* Ita *Euseb.* συμφέρει in libris plerisque *Josephi.* συμφέρῃ *Big.* *q* Ἐὰν δ' ἀναζεύξωσιν *Euseb.* *r* Ita distinxi cum *Eusebio.* antea ἀναχωρεῖν. αὖθις [pro quo αὐτὸς legendum conjicit *Van-Dale* de *Idololatria* p.393.] σιωπήσας. *s* Καὶ ἑλκύσας *Hafn.* *t* Ἀγανακτοῦντος *Euseb.* *u* Κακοδαιμονίας, εἶτα τὴν ὄρνιθα λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας *Euseb.* τί μαίνεσθε, ἔφη, κακοδαιμονίστατον ὄρνιθα λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας; *Quid furitis, inquit, ex infelicissima ave fatalia capiamus?* ex conjectura *Petiti* in *Animadvers. ἀπαιδεύτου, Tom.* IV. p. 5. *x* Οὗτος, ἔφη, τὴν *Euseb.* *y* Προιδὼν *Euseb.* *z* Ἀνήγγελλεν *Euseb.* *a* Τῇ οὖν ἐν εὐθείᾳ παραθήσομαι *El.*

Agatharchides irrisor Judæorum.

Is enim narrans de Stratonice, "quemadmodum in Syriam quidem è Macedonia venerit, viro suo Demetrio derelicto: Seleuco autem uxorem eam ducere nolente, id quod ipsa exspectaverat; exercitum vero apud Babylonem ipso colligente, res novas circa Antiochiam molita est. deinde, post regis reversionem capta Antiochia, in Seleuciam fugerit; cumq; liceret ipsi statim navi discedere, somnio id facere prohibenti parendo capta est & interiit." Ista præfatus Agatharchides, & cum dicteriis Stratonice exprobrans superstitionem, in exemplum adhibet quod de genere nostro dicitur, & in hunc modum scripsit. "Ii qui appellantur Judæi, cum urbem habeant firmissimam, quam ab indigenis Hierosolyma vocari accidit, solitis otiari diebus septimis, ita ut eo tempore nec arma ferant, nec agrum colant, nec alterius omnino cujusquam ministerii curam habeant, sed in templo extensis manibus preces faciant ad vesperam usque, cum illam urbem intraret Ptolemæus Lagi filius cum exercitu, * & hominibus, qui urbem custodire debuerant, stultitiam observantibus, patria quidem ipsorum acerbum accepit dominum, lex vero convicta est stultam habere consuetudinem. Docuit autem alios omnes, præter ipsos, eventus ille, ut tunc somnia fugerent, & à concepta per legem opinione desisterent, ubi in rebus ambiguis humana eos consilia destituunt." Hoc autem Agatharchidi ridiculum videtur; eis autem qui non animo infesto hæc examinant magnum apparet & multa laude dignum, si & saluti & patriæ quidam custodiam legum inque Deum pietatem semper præferunt.

Cur quidam historiographi Judæorum mentionem omiserint.

23. Quod vero scriptorum nonnulli gentem nostram non ignorantes, sed propter invidiam quandam aut alias ob causas non justas memoriam nostri omiserint, indicium me daturum esse arbitror. Hieronymus enim, qui successorum *Alexandri* historiam conscripsit, æqualis quidem Hecatæi, regis vero Antigoni amicus, Syriæ erat procurator. Verum Hecatæus etiam librum quidem scripsit de gente nostra: Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit, licet pene in ipsis locis nutritus esset. In tantum hominum voluntates inter se dissident. alter namque dignos existimavit quos studiose memoraret; alteri vero omnino iniqua quædam passio ad veritatem discernendam tenebras offudit. Sufficiunt tamen ad fidem hujus antiquitatis faciendam, Syrorum & Chaldæorum ac Phœnicum historiæ, prætereaque tot è Græcis historici. quibus insuper etiam licet addere, Theophilum, & Theodotum, & Mnaseam, & Aristophanem, & Hermogenem, & Euhemerum, & Cononem, & Zopyrionem, aliosque forte quamplurimos; nec enim omnes evolvi libros, qui rerum nostrarum ex professo meminerunt. Et quanquam eorum etiam, quos nominatim citavimus, plerique quòd literas nostras minime

διηγούμενος δὲ τὰ περὶ Στρατονίκης, "ὃν τρόπον ἦλθε μὲν "[a] εἰς Συρίαν ἐκ Μακεδονίας, καταλιποῦσα τὸν ἑαυτῆς ἄν- "δρα Δημήτριον, Σελεύκου δὲ γαμεῖν αὐτὴν οὐ θελήσαντος, "ὅπερ ἐκείνη προσεδόκησε, ποιουμένου δὲ τὸν ἀπὸ Βαβυ- "λῶνος στρατὸν αὐτός, τὰ περὶ τὴν Ἀντιόχειαν ἐνεωτέρισεν. "εἶθ' ὡς ἀνέστρεψεν ὁ βασιλεύς, ἁλισκομένης τῆς Ἀντιο- "χείας, εἰς Σελεύκειαν φυγοῦσα, παρὸν αὐτῇ ταχέως "ἀποπλεῖν, ὀνείρῳ κωλύοντι πειθομένη ἐλήφθη καὶ "ἀπέθανεν." Ταῦτα προειπὼν ὁ Ἀγαθαρχίδης, καὶ ὀνει- σκώπων τῇ Στρατονίκῃ τὴν δεισιδαιμονίαν, παραδείγματι χρῆται περὶ ἡμῶν λόγῳ, καὶ γράφει οὕτως. "οἱ [b] καλούμενοι Ἰουδαῖοι πόλιν οἰκοῦντες ὀχυρωτάτην πα- "σῶν· ἣν καλεῖν Ἱεροσόλυμα συμβαίνει τοὺς ἐγχωρίους, "ἀργεῖν εἰθισμένοι δι' ἑβδόμης ἡμέρας, καὶ μηδὲ τὰ ὅπλα "βαστάζειν ὑπὸ τοῖς εἰρημένοις χρόνοις, μήτε γεωργίας "ἅπτεσθαι, μήτε ἄλλης ὁτῳοῦν λειτουργίας μηδεμιᾶς, "ἀλλ' ὑπὸ τοῖς ἱεροῖς ἐκτετακότες τὰς χεῖρας εὐχεσθαι "μέχρι τῆς ἑσπέρας, [c] εἰσιόντος εἰς τὴν πόλιν Πτολεμαίου τοῦ "Λάγου μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ τῶν ἀνθρώπων [d] ἀντὶ τοῦ φυλάτ- "τειν τὴν πόλιν διατηρούντων τὴν ἄνοιαν, ἡ μὲν πατρὶς εἰλή- "φει δεσπότην πικρόν, ὁ δὲ νόμος ἐξηλέγχθη φαῦλον "ἔχων ἐθισμόν. ὃ δὲ συμβὰν πλὴν ἐκείνου τοὺς ἄλλους "πάντας, διδίδαχε, τηνικαῦτα [e] φυγεῖν ὀνείρατα, καὶ τὴν περὶ "τοῦ νόμου προδεδομένην ὑπόνοιαν, ἡνίκ' ἂν τοῖς ἀν- "θρωπίνοις λογισμοῖς περὶ τῶν ἀφανουμένων ἐξαπορῶσιν ἐξαθενή- "σουσιν." τοῦτο μὲν Ἀγαθαρχίδῃ καταγέλωτος ἄξιον δοκεῖ· τοῖς δὲ μὴ μετὰ δυσμενείας ἐξετάζουσι φαίνεται μέγα καὶ πολλῶν ἄξιον ἐγκωμίων, εἰ καὶ σωτηρίας καὶ πατρίδος ἄνθρωποί τινες νόμων φυλακὴν καὶ τὴν πρὸς Θεὸν εὐσέβειαν ἀεὶ προτιμῶσιν.

κγ'. Ὅτι δὲ οὐκ ἀγνοοῦντες ἔνιοι τὴν συγγραφὴν τὸ ἔθνος ἡμῶν, ἀλλ' ἴσως φθόνου τινός, ἢ δι' ἄλλας αἰτίας οὐχ ὑγιεῖς, τοῦ μνήμου παρέλιπον, τεκμήριον οἶμαι παρέξειν. Ἱερώνυμος γὰρ ὁ τοῦ περὶ τὸν Ἀλεξάνδρον ἱστορίαν συγγραφεύς, κατὰ τὸν αὐτὸν μὲν τῷ Ἑκαταίῳ χρόνον, φίλος δ' ὢν Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως, τῆς Συρίας ἐπεπρόπευεν. ἀλλ' ὅμως Ἑκαταῖος μὲν καὶ βιβλίον ἔγραψε περὶ ἡμῶν· Ἱερώνυμος δ' οὐδαμῶς κατὰ τὴν ἱστορίαν ἐμνημόνευσε, καίτοι γε ἐν τοῖς τόποις ἀναστραφείς. τοσοῦτον αἱ προαιρέσεις τῶν ἀνθρώπων διήνεγκαν. τὸν μὲν γὰρ ἐδόξαμεν καὶ ἀποδείας ἀξίους μνήμης· τὸν δὲ πρὸς τοῦ ἀληθεῖ πάντας τι πάθος οὐκ εὐγνώμον ἐπεσκότησεν. ἀρκοῦσι δὲ ὅμως εἰς τοῦ ἀποδεῖξαι τῆς ἀρχαιότητος αὐτῆς Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων καὶ Φοινίκων ἀναγραφαί, πρὸς ἐκείναις τε τοσοῦτοι τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς. ἔτι δὲ καὶ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, Θεόφιλος, καὶ Θεόδοτος, καὶ Μνασέας, καὶ Ἀριστοφάνης, καὶ Ἑρμογένης, Εὐήμερός τε καὶ Κόνων, καὶ Ζωπυρίων, καὶ πολλοί τινες ἄλλοι τάχα· οὐ γὰρ ἔγωγε πᾶσιν ἐντετύχηκα τοῖς βιβλίοις οὐ παρεργῶς ἡμῶν ἐμνημονεύκασιν. ὧν πολλοὶ δὲ τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν, τοῦς μὲν ἀληθείας τῶν ἐξ ἀρχῆς πραγμάτων δημαρ-

a Ita ex *Vet. Interpr.* & *Codd. MSS.* antea erat, ἐκ Συρίας εἰς Μακεδονίαν. b Confer pag. 508. c Εἰσιόντος δ' εἰς legisse videtur *Vet. Interpr.* d Ita *Hafn.* & *El.* pro αὐτὴν φυλ. e Sic lego cum *Grotio.* antea erat φυγεῖν εἰς ἐνύπνια. f Ita ex *Vet. Interpr.* Ἀντόχου in *Græcis.* * Per stultitiam hominum qui urbem defendere verebantur, *Grotius* ad *Maccab.* I. c. 2. qui *Græca* dat ad hunc modum, καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων αὐτὴν φυλάττειν τὴν πόλιν ἀφαιρούντων τὴν εὔνοιαν.

a *Huetius*

δήμαρτον, ὅτι μὴ τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν βίβλοις ἐνέτυχον· κοινῶς μέντοι περὶ τῆς ἀρχαιότητος ἅπαντες μεμαρτυρήκασιν, ὑπὲρ ἧς τὰ νῦν λέγειν προεθέμην. ὁ μέντοι [a] Φαληρεὺς Δημήτριος, καὶ [b] Φίλων ὁ πρεσβύτερος, καὶ Εὐπόλεμος, οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. οἷς συγγιγνώσκειν ἄξιον· οὐ γὰρ οἴομαι αὐτοῖς μετὰ πάσης ἀκριβείας τοῖς ἡμετέροις γράμμασι παρακολουθεῖν.

κδ'. Εἰ ἔτι μοι κεφάλαιον ὑπολείπεται τῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν προτιθέντων τοῦ λόγου, τὰς βλασφημίας καὶ τὰς λοιδορίας, αἷς κέχρηνταί τινες κατὰ τοῦ γένους ἡμῶν ἀποδεῖξαι ψευδεῖς, καὶ τοῖς γεγραφόσι [c] ταῦτας καθ' ἑαυτῶν χρήσασθαι μάρτυσιν. ὅτι μὲν οὖν [d] καὶ ἑτέροις τοῦτο πολλοῖς συμβέβηκε, διὰ τὴν οἰόν δυσμένειαν οἶμαι γιγνώσκειν τοὺς πλέον τῆς ἰσονομίας ἐντυγχάνοντας. καὶ γὰρ ἐθνῶν τινες καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων πόλεων ῥυπαίνειν τὴν εὐγένειαν, καὶ τὰς πολιτείας ἐπεχείρησαν λοιδορεῖν. Θεόπομπος μὲν τὴν Ἀθηναίων, τὴν δὲ Λακεδαιμονίων Πολυκράτης, ὁ δὲ τὴν [e] Τριπολιτικὸν γράψας· οὐ γὰρ δὴ Θεόπομπός ἐστιν ὥς τινες οἴονται· καὶ τὴν Θηβαίων πόλιν [f] διέβαλε. πολλὰ δὲ καὶ Τίμαιος ἐν τοῖς ἰσονομίαις περὶ τῶν προειρημένων καὶ περὶ ἄλλων βεβλασφήμηκεν. μάλιστα δὲ τοῦτο ποιοῦσι, τοῖς ἐνδοξοτάτοις παραπλεκόμενοι, τινὲς μὲν διὰ φθόνον καὶ κακοήθειαν, ἄλλοι δὲ διὰ τοῦ κενολογεῖν μνήμης ἀξιωθήσεσθαι νομίζοντες. παρὰ μὲν οὖν τοῖς ἀνοήτοις ταῦτης [g] οὐδαμῶς ἁμαρτάνουσι τὴν ἐλπίδος, οἱ δ' ὑγιαίνοντες τῇ [h] κρίσει, πολλὴν αὐτοῖς μοχθηρίαν καταδικάζουσι.

κε'. Τῶν δὲ εἰς ἡμᾶς βλασφημιῶν ἤρξαντο μὲν Αἰγύπτιοι· βουλόμενοι δ' ἐκείνοις τινὲς χαρίζεσθαι, παρατρέπειν ἐπεχείρησαν τὴν ἀλήθειαν, οὔτε τὴν εἰς Αἴγυπτον ἄφιξιν ὡς ἐγένετο τῶν ἡμετέρων προγόνων ὁμολογοῦντες, οὔτε τὴν ἔξοδον ἀληθεύοντες. αἰτίας δὲ πολλὰς ἔλαβον τοῦ μισεῖν καὶ φθονεῖν, τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἔτι κατὰ τὴν χώραν αὐτοῖς ἐδωρήσαντο ἡμῶν οἱ πρόγονοι, κἀκεῖθεν ἀπαλλαγέντες ὅτι τὴν οἰκείαν, πάλιν εὐδαιμόνησαν, εἶθ' ἡ τῶν [i] ἱερῶν ὑπεναντιότης πολλὴν αὐτοῖς ἐνεποίησεν ἔχθραν, τοσοῦτον τῆς ἡμετέρας διαφερούσης εὐσεβείας πρὸς τὴν ὑπ' ἐκείνων νενομισμένην, ὅσον θεοῦ φύσις ζώων ἀλόγων διέστηκεν. κοινὸν μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐστι πάτριον τὸ ζῶα θεοὺς νομίζειν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς τιμαῖς αὐτοῦ διαφέρονται· κοῦφοι δὲ καὶ ἀνόητοι παντάπασιν ἄνθρωποι, κακῶς ἐξ ἀρχῆς εἰθισμένοι δοξάζειν περὶ θεῶν. μιμήσασθαι μὲν τὴν σεμνότητα τῆς ἡμετέρας θεολογίας οὐκ ἐχώρησαν· ὁρῶντες δὲ ζηλουμένους ὑπὸ πολλῶν ἐφθόνησαν. εἰς τοσοῦτον γὰρ ἦλθον ἀνοίας καὶ μικροψυχίας ἔνιοι τοῦ παρ' αὐ-

attigerint, à rerum jam inde ab initio gestarum veritate aberrarunt; communi tamen consensu omnes eidem antiquitati suffragati sunt, quod unum mihi hoc loco propositum fuerat. Ex quibus sane Demetrius Phalareus, & Philo senior, & Eupolemus, à vero propius abfuerunt: quibus etiam, si quid peccarunt, veniam hoc nomine dare æquum utique sit, quòd librorum nostrorum sensum minus accurate capere & assequi potuerint.

24. Unum adhuc mihi capitulum restat, ex iis quæ sub initium orationis proposui; *scilicet* ut calumnias & convicia, quibus nostrum genus onerant nonnulli, falsa esse ostendam, auctoresque eorundam testes contra semetipsos adducam. Et quod quidem multis aliis hoc evenit propter quorundam inimicitias, eos intelligere arbitror, qui majori studio in historiis versantur. Nam & gentium nonnulli & gloriosissimarum civitatum nobilitatem fœdare, rerumque publicarum formas maledictis infectari tentarunt. Theopompus quidem Athenienſium, Lacedæmoniorum vero Polycrates; atque is qui Tripoliticum scripsit (non enim Theopompus est, ut quidam arbitrantur) etiam *Thebanorum civitatem calumniatus est. Multa vero etiam Timæus in historiis *suis* de prædictis aliisque detraxit. Maximeque hoc faciunt, quando rem habent cum præclarissimis, quidam propter invidiam atque malevolentiam, alii vero propter inanem loquacitatem memoria se dignos fore existimantes. Et apud stultos quidem nequaquam hac de spe decidunt; sani vero judicii viri illis hanc malignitatem vitio vertunt.

Causæ calumniarum quibus onerati fuerunt Judæi.

25. Quæ vero probra & maledicta in nostrates jactata sunt, iis causam & originem Ægyptii præbuerunt; quorum gratiæ nonnulli scriptores inservire cupientes veritatem rerum gestarum pervertere aggressi sunt, nec majorum nostrorum adventum in Ægyptum, ut re vera fuit, ingenue fatentes, nec inde egressum bona fide commemorantes. Causas autem multas *Ægyptii* odii atque invidiæ habuerunt, queis in nostram gentem exstimulati sunt. Et ab initio quidem quod nostri olim rerum in patria eorum potiti sunt; deinde quod illinc digressi, in propria patria secunda omnia nacti sunt: postremo religionum diversitas ingens eis odium in nos accendit, tantum religione nostra ab ea quam ipsi veram pietatem putant differente, quantum divina natura brutis animalibus præstat. Communis namque apud illos ritus est patrius, ejuscemodi bruta Deos arbitrari; singillatim autem alii alia colunt, homines fatui omnino & insipientes, & ab initio malas de Diis opiniones habere consueti. Noluerunt quidem ad gravitatem nostræ de Diis doctrinæ imitandam perduci: cum autem nostra instituta viderent à multis probata, nobis inviderunt. Nam eò quidem amentiæ animique pusilli

Ægyptii cur oderint Judæos?

a *Huetius* (in *Dem. Evangel.* l. 1. c. 23 & 29.) existimat *Josephum* confudisse *Demetrium Phalereum* cum *Demetrio Judæo*, qui de *Regibus Judæorum* scripsit. *b* Qui itidem *de Regibus Judæorum* scripsit, teste *Clemente Alexandrino*: sed parum convenientia cum iis quæ à *Demetrio Phalereo* tradebantur, διαφώνως τοῦ Δημητρίου, *Strom.* l. 1. p. 404. *Edit. Oxon.* Hunc *Philonem* inter Ethnicos recenset *Josephus*, quem si sequamur (inquit *Lowthius*) concidit illorum sententia, qui *Librum Sapientiæ* ipsi tanquam *Auctori* aut saltem *Interpreti* tribuunt. *c* Ita ex *Codd. Hafn.* & *El.* ταῦτα in *Editis Aliisque*. *d* Illud καὶ pro μὲν è *MSS.* *e* Sic *MSS.* antea Τριπολικόν. *f* Ita cum *Vet. Interpr.* προσέλαβε in *Editis* & *MSS.* *g* Οὐ διαμαρτάνουσι *Big.* *h* Ita cum *Cod. Big.* antea erat ἀκροάσει. *i* Eo modo cum *Vet. Interprete*, pro ἡ τούτων ὑπεναντιότης. * Thebæorum momordit urbem *Vet. Interpr.*

pusilli processêre quidam apud ipsos, ut non pigeret eos etiam contra antiquas suorum historias aliqua dicere: immo odio & invidia occœcati ignorarunt, quod sibimet contraria scripserint.

Manethonis mendacia de Judæis.

26. Ad unum itaque præcipuum orationem referam, quem paulo ante antiquitatis nostræ testem adhibui. Hic enim Manetho, qui historiam Ægyptiacam è sacris literis interpretari pollicitus est, præfatus "nostros progeni-"tores cum multis myriadibus in Ægyptum "advenisse ejusque incolas subjugasse, deinde "ipse agnoscens quod tempore postea sequu-"to illa regione exciderint & Judæam nunc "*dictam* occuparint, atque Hierosolymis ædi-"ficatis templum exstruxerint," eousque historias quidem antiquas sequutus est: postea vero sumpta sibi licentia, ut videretur scripsisse relata & dicta de Judæis, incredibilia quædam inseruit, volens permiscere nobis multitudinem Ægyptiorum leprosorum & alios ob morbos (ut dicit) ex Ægypto fugere compulsorum. Amenophim enim regem, * falsum nomen, adjiciens, & idcirco tempus ipsius regni definire non ausus, quamvis aliis regibus accurate annos apponeret, huic annectit quasdam fabulas, oblitus ferme tradidisse se, quingentis & octodecim annis prius evenisse Pastorum exitum ad Hierosolyma. Rex enim, quando illi exierunt, fuit Tethmosis. Et ab hoc tempore regum qui postea fuere, anni sunt trecenti nonaginta tres, usque ad fratres *nomine* Sethonem & Hermæum; quorum Sethonem quidem Ægyptum, Hermæum vero Danaum denominatum dicit. quem cum Sethon expulisset, regnavit annis quinquaginta & novem, & post illum filiorum natu major Rampses annis LXVI. Ante tot igitur annos patres nostros ex Ægypto egressos confessus, dein cum Amenophin regem supposuisset," hunc ait con-"cupivisse Deorum spectatorem esse, sicut "& Orum quendam priorum regum, & hoc "suum desiderium communicasse cum filio "cujusdam Papios, cui idem cum eo nomen "erat Amenophis, quique de divina visus est "participare natura, propter sapientiam præ-"scientiamque futurorum. Itaque regi dixisse "hunc cognominem, quod posset videre Deos, "si regionem universam de leprosis homini-"bus & immundis purgare vellet. Regem "gaudio *ex responso* perfusum omnes corpo-"ris aliqua injuria affectos ex Ægypto con-"gregasse dicit; & multitudinem crevisse ad "numerum octo myriadum; eosque ad se-"ctiones lapidum in partem Nili orientalem "misisse, ut in opere exercerentur pariter ac "alii Ægyptii eò destinati. Fuisse autem quos-"dam inter eos etiam eruditorum sacerdotum "lepra perfusos ait. Amenophin vero illum "sapientem divinumque virum subveritum "esse, ne in se regemque Dei iram concita-"ret, si illis vis adhiberetur; prætereaq; dixisse "*animo præsagiente*," nonnullos auxilio ven-

τοῖς, ὡς ἤδη ταῖς ἀρχαίαις αὐτῶν ἀναγραφαῖς ὤκτησαν τἀναντία λέγειν· ἀλλὰ καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐναντία γεγράφασιν, ὑπὸ τυφλότητος τοῦ πάθους ἠγνόησαν.

κϛ'. Εφ' ἑνὸς δὴ τοῦτο φήσω τὸν λόγον· ᾧ καὶ μάρτυρι μικρὸν ἔμπροσθεν τῇ ἀρχαιότητος ἐχρησάμην. ὁ γὰρ Μανεθών οὗτος, ὁ τὴν Αἰγυπτιακὴν ἱστορίαν ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μεθερμηνεύειν ὑπεσχημένος, προφανῶς "τοὺς ἡμετέρους προγόνους πολλαῖς μυριάσιν ὑπὲρ τὴν Αἴγυπτον ἐλθόντας κρατῆσαι τῶν ἐνοικούντων, εἶτ' "αὐτὸς ὁμολογῶν χρόνῳ πάλιν ὕστερον ἐκπεσόντας τὴν "νῦν Ἰουδαίαν καταλεῖν, καὶ κτίσαντας Ἱεροσόλυμα τὴν "νέον κατασκευάσαι," μέχρι μὲν τούτων ἠκολούθησε ταῖς ἀναγραφαῖς· ἔπειτα δὲ δοὺς ἐξουσίαν αὐτῷ, διὰ τὸ φανταγράφειν τὰ μυθευόμενα καὶ λεγόμενα περὶ τῆς Ἰουδαίας, λόγους ἀπιθάνους [b] παρενέβαλεν, ἀναμίξας βυλόμενος ἡμῖν Αἰγυπτίων πλῆθος λεπρῶν, καὶ διὰ ἄλλους ἀρρωστήματα, ὥς φησι, φυγεῖν ἐκ τῆς Αἰγύπτου κελευσθέντων. Ἀμένωφιν γὰρ βασιλέα προθείς, ψευδὲς ὄνομα, καὶ διὰ τοῦτο χρόνου αὐτῆς τῆς βασιλείας ὁρίσαι μὴ τολμήσας, καί τοι γε διὰ τῶν ἄλλων βασιλέων ἀκριβῶς τὰ ἔτη προσθείς, τούτῳ προσάπτει τινὰς μυθολογίας, διειλημμένος ἐνδὸν ὅτι πεντακοσίοις ἔτεσι καὶ δεκαετίᾳ πρότερον ἐγένετο τῶν πεμφθέντων ἔξοδος εἰς Ἱεροσόλυμα. Τέθμωσις γὰρ ἦν βασιλεὺς ὅτε ἐξῆεσαν. Ἀπὸ δὲ τούτων μεταξὺ τῶν βασιλέων κατ' αὐτὸν ἐστι τριακόσια ὀγδοηκοντατρία ἔτη, μέχρι τῶν δύο ἀδελφῶν Σέθω καὶ Ἑρμαίου, ὧν τὸν μὲν Σέθων Αἴγυπτον, τὸν δὲ Ἑρμαῖον Δαναὸν μετονομασθῆναί φησιν. ὃν ἐκβαλὼν ὁ Σέθως ἐβασίλευσεν ἔτη νθ'. καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πρεσβύτερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ Ῥάμψης ξϛ'. τοσούτοις οὖν πρότερον ἔτεσιν ἀπελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς πατέρας ἡμῶν ὁμολογήσας, εἶτα τὸν Ἀμένωφιν εἰσποιήσας ἐμβόλιμον βασιλέα, φησὶ "τοῦτον ἐπιθυμῆσαι "Θεῶν γενέσθαι θεατήν, [d] ὥσπερ Ὧρος εἷς τῶν πρὸ αὐτοῦ βα-"σιλευκότων· ἀπεκαλεῖν δὲ τὸν ἐπιθυμίαν ὁμωνύμῳ μὲ-"αὐτῷ Ἀμενώφει, πατρὸς δὲ [e] Πάπιος ὄντι, θείας δὲ "δοκοῦντι μετεσχηκέναι φύσεως, κατά τε σοφίαν καὶ προ-"γνωσιν τῶν ἐσομένων. εἰπεῖν οὖν αὐτῷ τοῦτον τὸν ὁμώνυ-"μον, ὅτι δυνήσεται θεοὺς ἰδεῖν, εἰ καθαρὰν ἀπὸ τε λε-"πρῶν καὶ τῶν [f] ἄλλων μιαρῶν ἀνθρώπων τὴν χώραν ἅπασαν "ποιήσειεν. ἡσθέντα δὲ τὸν βασιλέα, πάντας τοὺς τὰ σώ-"ματα πεπονημένους ἐκ τῆς Αἰγύπτου συναγαγεῖν· γενέσθαι "δὲ τὸν πλήθους μυριάδας ὀκτώ· καὶ τούτους εἰς τὰς λιθο-"τομίας τὰς ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν μέρει τοῦ Νείλου ἐμβα-"λεῖν αὐτούς, ὅπως ἐργάζοιντο καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων οἱ "[g] ἐγκεχωρισμένοι. εἶναι δὲ τινας ἐν αὐτοῖς καὶ τῶν λογίων ἱε-"ρέων φησί, λέπρᾳ συγκεχυμένους. τὸν δὲ Ἀμένωφιν ἐκεῖ-"νον, τὸν σοφὸν καὶ μαντικὸν ἄνδρα, ὑποδείσαντα πρὸς αὐ-"τόν τε καὶ τὸν βασιλέα χόλον τῶν Θεῶν, εἰ βιασθέντες ὀφθή-"σονται." καὶ [h] προσθέμενοι εἰπεῖν, "ὅτι συμμαχήσουσί τινες

"τοῖς

a Illud τῶν è *MSS.* b Sic in *MS. Hafn.* antea erat παρέβαλεν. c Ita ex *MSS.* Ῥάμψης in *Editis.* d Sic ex *Vet. Interpr.* antea erat ὥσπερ ὧρ εἷς τῶν &c. e Iterum ex *MSS.* Πάπιος in *Editis.* f Illud ἄλλων ex *MSS.* ut & mox τοῖς post λιθοτομίας. g An legendum ἐγκεχωρισμένοι? h Sic *MS.* antea προθέμενοι. * *Id est*, hominem qui non exstitit, & idcirco falso insignitum nomine, quod nullum virum istius temporis regem designavit; licet cæteroquin aliis Ægypti regibus recte & vere tributum fuerit.

"τοῖς μιαροῖς, καὶ τῆς Αἰγύπτου κρατήσουσιν ἐπ' ἔτη
"δεκατεία. μὴ τολμῆσαι μὲν αὐτὸν εἰπεῖν ταῦτα τῷ
"βασιλῆ, γεγραφὼ δὲ καταλιπόντα τοῦ πάντων
"ἑαυτὸν ἀνελεῖν. ὁ ἀθυμία δὲ εἰς τὸν βασιλέα."
κἄπειτα κατὰ λέξιν ὅτω γέγραφεν. "τῶν δὲ ταῖς
"λατομίαις ὡς χρόνῳ ἱκανὸς διῆλθεν παλαιπωρού-
"των, ἀξιωθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἵνα τοὺς κατάλυσιν αὐ-
"τοῖς καὶ σκέπλω ἀπομείσῃ τὸν τότε τῶν ποιμέ-
"νων ἐρημωθεῖσαν [a] πόλιν, Αὔαριν συνεχώρησεν. ἔστι δ'
"ἡ πόλις κατὰ τὸν θεολογίαν ἄνωθεν Τυφῶνος. οἱ
"δὲ εἰς ταύτην εἰσελθόντες, καὶ τὸν τόπον τοῦτον [b] εἰς
"ἀπόστασιν ἔχοντες, ἡγεμόνα αὐτῶν λεγόμενόν τινα τῶν
"Ἡλιοπολιτῶν ἱερέων [c] Οσάρσιφον ἐστήσαντο. καὶ τύ-
"τῳ συνεταρχήσοντες ὀμῶσιν ὡρκομότησαν. ὁ δὲ πρῶ-
"τον μὲν αὐτοῖς νόμον ἔθετο, [d] μήτε προσκυνεῖν θεούς,
"μήτε τῶν μάλιστα ἐν Αἰγύπτῳ θεμιστευομένων ἱερῶν
"ζώων ἀπέχεσθαι μηδενός, πάντα τε θύειν καὶ ἀναλοῦν·
"συνάπτεσθαι δὲ μηδενὶ πλὴν τῶν συνωμοσμένων.
"τοιαῦτα δὲ νομοθετήσας, καὶ πλεῖστα ἄλλα, μάλιστα
"τοῖς Αἰγυπτίοις [e] ἐθισμοῖς ἐναντιούμενα, ἐκέλευσεν πο-
"λυχρείας τὰς πόλεως ὀπισθοδόμησιν τείχη, καὶ τοὺς
"πόλεμον ἑτοίμους γίνεσθαι τοῦ τοὺς [f] Αμένωφιν τὸν βασι-
"λέα. αὐτὸς δὲ προσλαβόμενος μθ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων
"ἱερέων καὶ συμμεμιασμένων, ἔπεμψε πρέσβεις [g] πρὸς τοὺς
"ὑπὸ Τεθμώσεως [h] ἀπελαθέντας, ποιμένας, εἰς πόλιν τὴν
"καλουμένην Ιεροσόλυμα. καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν καὶ
"τοὺς ἄλλους τοὺς συναπιμαθέντας δηλώσας, ἠξίου συνε-
"πιστρατεύειν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' Αἴγυπτον. [i] ἐπάξειν μὲν
"οὖν αὐτοὺς ἐπηγγείλατο, πρῶτον μὲν εἰς Αὔαριν τὴν
"προγονικὴν αὐτῶν πατρίδα, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τοῖς
"ὄχλοις παρέξειν ἀφθόνως, ὑπερμαχήσειν δὲ ὅτε δέοι,
"καὶ ῥᾳδίως ὑποχείριον αὐτοῖς τὴν χώραν ποιήσειν. οἱ
"δὲ ὑπερχαρεῖς [k] γενόμενοι πάντες προθύμως εἰς εἴκοσι
"μυριάδας ἀνδρῶν συνεξώρμησαν, καὶ μετ' ὀλίγον πολὺ
"ἦκον εἰς Αὔαριν. Αμένωφις δ' ὁ τῶν Αἰγυπτίων βα-
"σιλεὺς, ὡς ἐπύθετο τὰ κατὰ τὴν ἐκείνων ἔφοδον, ὀλί-
"γον μετέσης συνεχύθη, τῆς πρὸ Αμενώφεως τοῦ Πά-
"πιος μνησθεὶς προδηλώσεως. καὶ τοσοῦτον συναγα-
"γὼν πλῆθος Αἰγυπτίων, καὶ βουλευσάμενος μὲν
"τῶν ἐν τούτοις ἡγεμόνων, τά τε ἱερὰ ζῶα τὰ θεο-
"τα μάλιστα ἐν τοῖς ἱεροῖς τιμώμενα ὡς γ' ἑαυτὸν με-
"τεπέμψατο, καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἱερεῦσιν [l] παρήγ-
"γειλεν, ὡς ἀσφαλέστατα τῶν Θεῶν συγκρύψαι τὰ ξόα-
"να. ὁν δὲ υἱὸν [m] Σέθων τὸν καὶ Ραμέσσην ἀπὸ Ράμ-
"ψεως τοῦ πατρὸς ὠνομασμένον, πενταέτη ὄντα, ἐκέλευσε
"θεοῖς ὁν ἑαυτοῦ φίλοις. αὐτὸς δὲ διαβὰς τοῖς ἄλ-
"λοις Αἰγυπτίοις, ὄντι εἰς τριάκοντα μυριάδας ἀνδρῶν
"μαχιμωτάτων, καὶ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσαιν ὀλί-
"γον ἐβούλετο· ἀλλὰ μέλλειν θεομαχεῖν νομίσας, παλιν-
"δρομήσας ἦκεν εἰς Μέμφιν. ἀναλαβών τε τότε Απιν, καὶ

"turos pollutis, & Ægypto dominaturos tre-
"decim annis. Et ipsum quidem ista regi di-
"cere non ausum esse, omnia vero scripta re-
"liquisse & semet interemisse. Qua de causa
"regem anxietate laborasse." Deinde ad ver-
bum hoc narravit: "Cum autem illi satis lon-
"go tempore in lapicidinis graviter laboras-
"sent, rex imploratus ut ad requiem & tuta-
"men eorum secerneret civitatem, urbem in-
"colis exhaustam, quæ fuerat Pastorum, no-
"mine Avarim, eis concessit. Est autem *hæc*
"urbs, juxta theologiam antiquam, Typhonis.
"Porro illi in eam ingressi, atque hunc lo-
"cum ad res novas moliendas opportunum
"nacti, ducem sibimet quendam Heliopolita-
"norum pontificum Osarsiphum constituere,
"& huic se in omnibus obtemperaturos jurave-
"runt. At ille primam quidem eis legem po-
"suit, ut neque Deos adorarent, neque ab
"animalibus ullis, quæ præcipue sacra apud
"Ægyptios erant, se *penitus* abstinerent, sed
"ut omnia mactarent atque consumerent:
"nullique copularentur nisi qui ejusdem con-
"jurationis esset. Cum autem ista sanxisset
"& alia quamplurima maxime Ægyptiorum
"moribus adversantia, multarum manuum ope-
"ra jussit ædificare civitatis muros, & ad bel-
"lum sese parare adversus Amenophin regem.
"Ipse vero, assumptis secum etiam aliis sacer-
"dotibus & pollutorum quibusdam, misit le-
"gatos ad Pastores, qui à Tethmosi depulsi in
"urbem Hierosolyma dictam se contulerant.
"Et declaratis iis quæ sibi aliisque ignomi-
"niose habitis acciderant, rogavit ut una ex-
"peditionem facerent in Ægyptum. & quidem
"promisit se primum eos ducturum in Avarim
"avitam suam patriam, & necessaria se co-
"piose exhibiturum turbæ, propugnaturum
"autem cum opus foret, & facile regionem
"sub potestatem eorum redacturum. Illi ve-
"ro supra modum læti, omnes alacriter usque
"ad ducenta millia virorum pariter sunt egressi
"& non multo post ad Avarim veniebant.
"Amenophis autem Ægyptiorum rex, quam-
"primum illorum invasionem inaudivit, non
"mediocriter animum despondere cœpit, *præ-*
"*cipue* cum ei in mentem venirent quæ prædi-
"xerat Amenophis Papios *filius*. Et primum
"quidem congregata plebe Ægyptiaca, inito-
"que consilio cum principibus eorum, & ani-
"malia sacra, maxime illa quæ præcipue in
"templis colebantur, ad se arcessivit; & sa-
"cerdotibus sigillatim præcepit ut simulachra
"deorum quam securissime occultarent. Fi-
"lium vero Sethonem, qui etiam Ramesses à
"Rampse patris nomine vocabatur, cum quin-
"que esset annorum, transportandum curavit
"ad amicum. Ipse autem transgressus cum
"aliis Ægyptiis ad trecenta millia virorum
"pugnacissimorum, hostibus ei obviam factis
"*prælio* non congressus est: sed fore ratus,
"ut contra Deum pugnaret, retrorsum rever-
"sus Memphim petebat: assumptoque Api &
"aliis

a Ita *MSS.* & *Vet. Interpr.* prius deerat πόλιν. *b* Εἰς ἀπόστασιν *Hasn.* *c* Ita cum *Vet. Interpr.* Οσάρσιφον in *Editis.* *d* Illa μήτε προσκυνεῖν θεοὺς adjecta esse volui ex *Vet. Interpr.* & *MSS.* *e* Sic *MSS.* ἐθισμοῖς in *Editis.* *f* Ita *Vet. Interpr.* Μίνωφιν in *Græcis.* *g* Illud πρὸς è *MSS.* *h* Sic *MSS.* ἀπελθόντας in *Editis.* *i* Ἀπάξειν malit Cl. *Lowthius.* *k* Antea distinctum erat, γενόμενοι πάντες προθύμως &c. *l* Παρήγγειλεν *Big.* *m* Σέθων *Big.*

a Πεμψε-

"aliis animalibus ſacris, quæ ad ſe accerſive-
"rat, mox in Æthiopiam cum univerſis navi-
"bus & Ægyptiorum multitudine ſe tranſtu-
"lit. Beneficiis enim ipſi obſtrictus erat Æ-
"thiopum rex: unde cum eum ſuſcepiſſet, po-
"pulumque univerſum omnibus iſtius regio-
"nis ad hominum victum neceſſariis excepiſ-
"ſet, & urbes & vicos, qui ad fatale illud tre-
"decim annorum exſilium ſufficerent, tribui
"juſſit, ut & exercitum Æthiopicum, qui in
"cuſtodiam Amenopheos ſuorumque excu-
"bias ageret ad fines Ægypti. Et in Æthio-
"pia quidem hæc geſta ſunt. Solymitæ vero,
"ubi deſcenderant, cum pollutis Ægyptiorum,
"male adeo homines tractarunt, ut eorum vi-
"ctoria peſſima illis videretur, qui tunc eo-
"rum impietates inſpiciebant. Etenim non
"ſolum urbes & vicos incenderunt: neque
"ſacrilegia committere, aut Deorum ſimula-
"chra vaſtare ſatis habebant; ſed iiſdem etiam
"continuo utebantur ad aſſandas carnes ani-
"malium ſacrorum quæ cultu divino afficie-
"bantur, hiſque mactandis jugulandiſque ſa-
"cerdotes & vates adhiberi coëgerunt, nu-
"doſque ejecerunt. Dicitur autem quod rei-
"publicæ conditor erat legumq; lator, ſacerdos,
"genere Heliopolitanus, nomine Oſarſiph,
"ex Oſiride Deo, quem colit urbs Heliopolis,
"denominatus, cum ad hoc *hominum* genus
"tranſiſſet, nomen mutavit, & vocatus erat
"Moyſes.

27. Et quæ quidem Ægyptii de Judæis ferunt, ejuſmodi ſunt cum aliis multis, quæ brevitatis ergo prætereo. Iterum autem dicit Manetho, "quod poſtea Amenophis ex Æthio-
"pia regreſſus eſt cum magna militum manu,
"& filius ejus Rampſes itidem cum exercitu;
"quódque hi duo congreſſi cum Paſtoribus
"atque pollutis eos ſuperarint; & multis cæ-
"ſis perſequuti ſint eos uſque ad Syriæ fi-
"nes." Hæc quidem & ejuſcemodi alia ſcripſit Manetho. Illum autem nugari & manifeſte mentiri oſtendam, facta prius diſtinctione illorum gratia quæ mox contra illum proferam. Is quippe conceſſit nobis atque agnovit, iſtos origine nequaquam Ægyptios eſſe, ſed ipſos aliunde adveniſſe & Ægyptum occupaſſe, & inde rurſus egreſſos eſſe. Quod vero nobis poſtea non permixti fuerint Ægyptii morbidi, quódque ex illis non fuerit Moyſes populi ductor, ſed multis eos ætatibus præceſſerit, ex illius dictis iſta probare *pro virili* conabor.

Elegans Joſephi diſputatio, qua ſuperiora mendacia ἐλέγχει.

28. Primam itaque figmenti cauſam poſuit ridiculam. "Rex enim, inquit, Ameno-
"phis videre Deos deſideravit." Quos *putas*? ſiquidem legibus apud eos receptos, Bovem, & Hircum, & Crocodilos, & Cynocephalos, videbat. Cœleſtes autem quomodo poterat? & cur hoc habuit deſiderium? quia utique & prior rex alter hos viderat. Ab illo ergo audierat, quales eſſent, & quemadmodum eos vidiſſet: adeo ut nova nequaquam

"τὰ ἄλλα τὰ ὀικεῖα μεταπεμφθέντα ἱερὰ ζῶα, εὐ-
"θὺς εἰς Αἰθιοπίαν σὺν ἅπαντι τῷ στόλῳ καὶ πλήθει τῆς
"Αἰγυπτίων ἀνήχθη. χαείτη γὰρ ἦν αὐτῷ ὑποχείριος ὁ
"τῆς Αἰθιόπων βασιλεύς· ὅθεν ὑποδεξάμενος, καὶ τοὺς
5 "ὄχλους πάντας ὑπολαβὼν οἷς ἔχει ἡ χώρα τῆς τοῦ
"ἀνθρωπίνου τροφῆς ἐπιτηδείων, καὶ πόλεις καὶ κώμας
"τοσοῦτον τῆς τετραμμένων τεσσαράδεκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀρ-
"χῆς αὐτῷ [b] ἐκπίπτειν αὐτάρκεις, οὐχ ἥττόν γε καὶ στρατό-
"πεδον Αἰθιοπικὸν τοῦ φυλακτοῦ ἐπέταξε τοῖς περὶ
10 "Αμενώφεως τοῦ βασιλέως ὅπῃ τῆς οἰείου τῆς Αἰγύπτου. καὶ
"τὰ μὲν κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τοιαῦτα. Οἱ δὲ Σολυμῖται
"κατελθόντες, σὺν τοῖς μιαροῖς τῶν Αἰγυπτίων ὄντως ἀνο-
"σίως [c] τοῖς ἀνθρώποις τοσοῦτον ἐχθρῶς, ὥστε τοῦ τῶν τοιου-
"τομμένων κρείττονα [d] χρείαν φαίνεσθαι, τοῖς τότε τὰ τοι-
15 "τῶν ἀσεβήματα θεωμένοις. καὶ γὰρ οὐ μόνον πόλεις καὶ κώμας
"ἐνέπρησαν, οὐδὲ ἱεροσυλοῦντες, οὐδὲ λυμαινόμενοι ξόανα Θεῶν
"ἠρκοῦντο, ἀλλὰ καὶ τοῖς αὐτοῖς ὁπλαστίοις τῶν σεβαζομέ-
"νων ἱερῶν ζώων χρώμενοι διετέλουν, καὶ θύτας καὶ σφα-
"γεῖς τούτων ἱερεῖς καὶ προφήτας ἀνάγκαζον γίνεσθαι,
20 "καὶ γύμνους ἐξέβαλον. λέγεται δ' ὅτι τὴν πολιτείαν καὶ
"τοὺς νόμους αὐτοῖς καταβαλόμενος ἱερεὺς, τὸ γένος
"Ηλιουπολίτης, ὄνομα Οσαρσίφ, ἀπὸ τοῦ τοῦ Ηλίου πό-
"λει Θεοῦ Οσίρεως, ὡς μετέβη εἰς τοῦτο τὸ γένος, μετετί-
"θη τοὔνομα καὶ προσηγορεύθη Μωϋσῆς.

25 κζ. Α μὲν οὖν Αἰγύπτιοι φέρουσι περὶ τῶν Ιουδαίων
ταῦτ' ὄντα καὶ ἕτερα πλείονα, ἃ παείημι συντομίας ἕνε-
κα. λέγει δὲ ὁ Μανεθὼ πάλιν, "ὅτι μετὰ ταῦτα ἐπῆλ-
"θεν ὁ Αμένωφις ἀπὸ Αἰθιοπίας μετὰ μεγάλης δυνάμεως,
"καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ράμψης καὶ αὐτὸς ἔχων δυνάμιν· καὶ συμ-
30 "βαλόντες οἱ δύο [e] τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς μιαροῖς, νικη-
"σαν αὐτοὺς, καὶ πολλοὺς ἀποκτείναντες ἐδίωξαν αὐτοὺς
"ἄχρι τῶν ὁρίων τῆς Συρίας." ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦ-
τα Μανεθὼν συνέγραψεν. ὅτι δὲ ληρῶν καὶ ψευδῆ περι-
φανῶς, ἐπιδείξω, προδιασειλάμενος ἐκεῖνο [f] τὸ ὕστερον
35 [g] πρὸς αὐτὸν λεχθησόμενον ἕνεκα. δέδωκε γὰρ οὗτος ἡμῖν
καὶ ὡμολόγηκεν, ἐξ ἀρχῆς τε μὴ εἶναι τὸ γένος Αἰγυ-
πτίους, ἀλλ' αὐτοὺς ἔξωθεν ἐπελθόντας κρατῆσαι τῆς Αἰ-
γύπτου, καὶ πάλιν ἐξ αὐτῆς ἀπελθεῖν. ὅτι δ' οὐκ ἀνεμί-
χθησαν ἡμῖν ὕστερον τοῖς Αἰγυπτίοις οἱ τὰ σώματα
40 λελωβημένοι, καὶ ὅτι οὐκ τούτων ὢν ἦν Μωϋσῆς ὁ τοῦ λαοῦ
ἀγαθὸν, ἀλλὰ πολλαῖς ἐγγονῇ γενεαῖς πρότερον, ταῦτα
πειράσομαι διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων ἐλέγχειν.

κη'. Πρώτην δὲ τοῦ αἰτίαν τοῦ πλάσματος ὑποτίθε-
ται καταγέλαστον. "ὁ βασιλεὺς γὰρ, φησὶν, Αμένωφις ἐπε-
45 "θύμησε τοὺς Θεοὺς ἰδεῖν." ποίους; εἰ μὲν τοὺς παρ' αὐ-
τοῖς νενομοθετημένους, τὸν βοῦν, καὶ τράγον, καὶ κροκοδείλους, καὶ
κυνοκεφάλους, ἑώρα. τοὺς οὐρανίους δὲ πῶς ἠδύνατο; καὶ δια-
τί τούτων ἔχε τὴν ἐπιθυμίαν; ὅτι νὴ Δία καὶ πρότερος αὐ-
τοῦ βασιλεὺς ἄλλος ἑωράκει. παρ' ἐκείνου τοίνυν ἐπύνθα-
50 νετο ποταποί τινές εἰσι, καὶ τίνα τρόπον αὐτοὺς εἶδεν. ὡς τε χαρίσ-
αὐτῷ

a Παραχὼν aut ſimile vocabulum poſt πόλεις excidiſſe ſuſpicor. b Εἰς τὴν ἔκπτωσιν in *MSS.* c Καὶ τοῖς ἀνθρ. *Hafn.* d Ita cum Cl. *Lowthio* ex *Vet. Interpr.* antea erat χρυσὸν φαίνεσθαι, nullo plane ſenſu. e Illa τοῖς ποιμέσι ℭ debemus *MSS.* & *Vet. Interpreti.* f Sic *MSS.* τὴν ὕστερον in *Editis.* g Πρὸς ἀλλήλους in *MSS.*

a Ita

αὐτῷ τέχνης οὐκ ἔδει. Ἀλλὰ σοφὸς ἦν ὁ μάντις, δι' οὗ τοῦτο κατορθώσειν ὁ βασιλεὺς ὑπελάμβανε. καὶ πῶς οὐ προσέγνω τὸ ἀδύνατον αὐτοῦ τῆς ἐπιθυμίας; οὐ γὰρ ἀπέβη. τίνα δὲ οὐ λόγον εἶχε διὰ τοὺς ἠκρωτηριασμένους ἢ λεπρῶντας, ἀφανεῖς εἶναι τοὺς Θεούς; ὀργίζονται γὰρ ὅτι τοῖς ἀσεβήμασιν, οὐκ ὅτι τοῖς ἐλαττώμασι τῶν σωμάτων. οὐκοῦν δὲ μυριάδας τῶν λεπρῶν καὶ κακῶς διακειμένων, πῶς οἷόν τε μιᾷ ὀλίγον ἡμέρᾳ συλλεγῆναι; πῶς δὲ παρήκουσε τοῦ μάντεως ὁ βασιλεύς; ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἐξοικίσαι τῆς Αἰγύπτου τοὺς λελωβημένους· ὁ δ' αὐτοὺς εἰς τὰς λιθοβολίας ἐνέβαλεν, ὥσπερ τῶν ἐργαζομένων δεόμενος, οὐ μὴν χώραν καθαρᾶν τῆς χώρας παρορώμενος. φησὶ δέ, "τὸν μὲν μάντιν αὐτὸν ἀνελεῖν, τῷ ὀργῇ τῶν Θεῶν προορώμενον, καὶ τὰ συμβησόμενα περὶ τῆς Αἰγύπτου, τῷ δὲ βασιλεῖ γεγραμμένῳ τὴν προῤῥήσιν καταλιπεῖν." εἶτα πῶς οὐκ ἐξ ἀρχῆς ὁ μάντις τὸν αὐτοῦ θάνατον προπίστευε; πῶς δὲ οὐκ εὐθὺς ἀντεῖπεν τῷ βασιλεῖ βουλομένῳ τοὺς Θεοὺς ἰδεῖν; πῶς δ' εὔλογος ὁ φόβος τοῦ μὴ παρ' αὐτὸν συμβησομένων κακῶν; ἢ τί χεῖρον ἔδει παθεῖν, [a] διὸ ἀνελεῖν ἑαυτὸν ἔσπευδεν; Ὃ δὲ δὴ πάντων εὐηθέστατον ἴδωμεν. πυθόμενος γὰρ ταῦτα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων φοβηθεὶς τοὺς λελωβημένους οἰκείους, ὧν αὐτῷ καθαρεῦσαι προείρητο τὴν Αἴγυπτον, οὐδὲ τότε τῆς χώρας ἐξήλασεν· ἀλλὰ "δεηθεῖσιν [b] αὐτοῖς ἔδωκε πόλιν, ὥς φησι, "τὴν πάλαι μὲν [c] οἰκηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ποιμένων, "Αὔαριν δὲ καλουμένην. εἰς ἣν ἀθροισθέντας, αὐτοὺς "ἡγεμόνα φησὶν ἐξελέσθαι τῶν ἐξ Ἡλιουπόλεως πάλαι "γενομένων ἱερέων. καὶ τοῦτον αὐτοῖς εἰσηγήσασθαι, μήτε "θεοὺς προσκυνεῖν, μήτε τῶν ἐπ' Αἰγύπτῳ θρησκευομένων "ζώων ἀπέχεσθαι, πάντα δὲ θύειν καὶ κατεσθίειν, "συνάπτεσθαι δὲ μηδενὶ πλὴν τῶν συνωμοσμένων· "ὅρκοις τε ὃ πλῆθος ὁδησάμενον, ἢ μὴν τούτοις "ἐμμένειν τοῖς νόμοις, καὶ τειχίσαντα τὴν Αὔαριν πρὸς "τὸν βασιλέα πόλεμον ἐξενεγκεῖν." καὶ πρόσθησιν, "ὅτι ἔπεμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα, παρακαλῶν ἐκείνους "αὐτοῖς συμμαχεῖν, καὶ δώσειν αὐτοῖς τὴν Αὔαριν ὑπο-"χνούμενος· εἰ γὰρ αὐτὴν τοῖς ἐκ τῶν Ἱεροσολύ-"μων ἀφιξομένοις προσοικίσῃ. ἀφ' ἧς ὁρμωμένους αὐ-"τοὺς πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον καθέξειν." εἶτα, "τοὺς "μὲν ἐπελθεῖν εἴκοσι μυριάσι, λέγει· τὸν δὲ "βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ἀμένωφιν, οὐκ οἰόμενον δεῖν "πολεμεῖν, εἰς τὴν Αἰθιοπίαν εὐθὺς ἀποδρᾶναι, τὸν "δὲ Ἄπιν καὶ τινα τῶν ἄλλων ἱερῶν ζώων παρατεθει-"κέναι τοῖς ἱερεῦσι, φυλάττειν κελεύσαντα." εἶτα, "τοὺς Ἱεροσολυμίτας ἐπελθόντας, τάς τε πόλεις ἀνι-"ρᾶναι, καὶ τὰ ἱερὰ κατακαῦσαι, καὶ τοὺς ἵππους ἀπο-"σφάττειν, ὅλως τε μηδεμιᾶς ἀπέχεσθαι παρανομίας "μηδὲ ὠμότητος. ὁ δὲ τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς "νόμους αὐτοῖς καταβαλόμενος ἱερεύς, φησὶν, ἐκ τοῦ "γένους Ἡλιουπολίτης, ὄνομα δ' Οσαρσίφ, ἀπὸ "τοῦ τῶν Ἡλιουπόλεως Θεοῦ [d] Οσίρεως· μεταθέμενος δὲ

egeret arte. Sed forsan *dicatur* sapientem exstitisse vatem illum, per quem hæc rex posse agere confidebat. Quod si ita fuisset, quomodo non præscivit, fieri id non posse cujus desiderio tenebatur? non enim evenit *quod voluit*. Proinde quid causæ fuerit quod propter mutilos aut leprosos oculorum ejus obtutum effugerent dii? Irascuntur enim propter flagitia, non propter corpora mutilata & debilitata. Deinde quî fieri potuit, ut octo myriadas leprosorum & male se habentium uno propemodum die congregaret? aut quomodo rex vati dicto audire non recusavit? Nam ille quidem præcepit corpore debilitatos Ægypti finibus pelli: illic vero eos in latumias conjiciendos curavit, tanquam operariis egeret, non autem regionem purgare vellet. Dicit etiam, "quod vates sibimet mortem conscierit, ut qui Deorum iram prævideret, & "ea quæ Ægypto eventura essent mala; quod-"que prædictionem regi in scriptis reliquerit? Proinde quomodo ab initio vates suum interitum non præscivit? quomodo non è vestigio regi contradixit volenti videre Deos? quomodo autem justus ille metus calamitatum non sui temporis? aut quid gravius passurus esset, ut seipsum interimere festinaret? Quod vero omnium stultissimum *jam* videamus. Cum enim ista audivisset & de futuris jam metuisset, debiles illos quibus Ægyptum ex prædictione purgare debuerat, neque tunc de regione pepulit; sed "rogantibus eis, sicut ait, ci-"vitatem dedit. dudum à Pastoribus habita-"tam, quæ vocabatur Avaris. Ad quam con-"gregati principem, inquit, delegêre ex sa-"cerdotibus olim Heliopolitanis. atque hunc "apud illos introduxisse, ut neque Deos ado-"rarent, neque ab animalibus abstinerent quæ "in Ægypto cultu divino afficiebantur, sed "omnia mactarent atque consumerent, & ne-"mini nisi ejusdem conjurationis connubio "jungerentur; fideque jurejurando data eos "devinxisse ad perseverandum in istis legibus; "cumque Avarin munivisset, regi bellum in-"tulisse." Deinde adjicit, "quod Hierosoly-"ma misit, incolas obsecrans ut sese illis ad-"jungerent, promittensque se illis daturum "esse Avarin, avitam scilicet Hierosolymis "exire volentibus patriam. unde facto impe-"tu posse illos Ægyptum omnem in suam po-"testatem redigere." Mox subjungit, "illos "quidem eò venisse cum ducentis armatorum "millibus, regem vero Ægyptiorum Ameno-"phin, ut qui putaret cum Deo non pugnan-"dum esse, statim in Æthiopiam se fuga rece-"pisse, & Apim cum aliis sacris animalibus "apud sacerdotes deposuisse, ea servare jus-"sos." Dein, "Hierosolymitas, postquam ve-"nissent, urbes evertisse & templa concre-"masse & equites peremisse, *refert*, & omni-"no nulla iniquitate aut crudelitate absti-"nuisse. Qui vero reip. formam & leges eis "posuit, erat, inquit, genere Heliopolites, no-"mine Osarsiph, ab Osiri Heliopolitano Deo "denominatus; qui cum nomen sibi mutasset "Moysen

a Ita in ora *Exemplaris* cujusdam *Josephi*. in textu erat ἀδ' ἂν ἑαυτὸν ἔσφαττεν. Aliquid deesse viderat Cl. *Lombius*. atque locum in hunc modum refingendum esse conjecit, ἂν μὴ ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν οὐκ ἔσφαττεν. *b* Sic è *Cod. Big.* αὐτὸς in *Impressis*. *c* Iterum cum *Codd. Big.* & *Hafn.* οἰκισθεῖσαν in *ceteris*. *d* Perperam Οζίτου in *Ed. Gen.*

"Moysen se appellavit. Amenophin vero di-
"cit anno tertiodecimo (tantum enim tempo-
"ris quo regno pelleretur ei fatis decretum
"erat) ex Æthiopia profectum cum magnis
"copiis, congressumque cum Pastoribus &
"pollutis, & prælio eos superasse & multos
"interfecisse, ad fines usque Syriæ *eos* per-
"sequutum.

Manetho nulla nititur verisimilitudine.

29. In his iterum non intellexit sine verisimilitudine se mentiri. Leprosi namque & multitudo quæ cum illis erat, licet prius irascerentur regi, illisque qui eos male adeo tractarunt, etiam juxta prædictionem vatis: tamen cum latomiis exiissent, & urbem ab ipso & provinciam accepissent, omnes in eum *proculdubio* mitiores evasissent. Quod si & ipsum odio habuissent, seorsum ei insidiari potuissent, & non omnibus bellum inferre; cum scilicet totidem numero plurimas illic cognationes habere possent. Proinde etiam si contra homines pugnare decreverint; non erat ut auderent contra Deos illorum pugnare, & leges patriis eorum & quibus educti erant & *assueti* contrarias ferre. Oportet itaque nos Manethoni gratias agere, quod hujus iniquitatis principes exstitisse dicat, non eos qui Hierosolymis egressi sunt, sed illos ipsos utpote Ægyptios, & ex illis maxime sacerdotes & ista excogitasse & multitudinem ad jurandum adegisse. Illud autem quomodo rationi non absonum? Familiarium quidem & amicorum nemo à rep. defecit, neque periculorum belli particeps factus est: sed misêre pollutos Hierosolyma, ut inde auxilia adducerent. quanam amicitia aut familiaritate intercedente? nam è contra hostes erant, & moribus plurimum differebant. Illi vero, *ut* dicit, sine mora eis obsequuti sunt, pollicitationibus *scilicet* inducti, quod Ægyptum occupaturi essent; quasi ipsi non admodum ejus regionis gnari, ex qua per vim pulsi fuerant. qui si tum miseram aut egenam vitam egissent, forsan periculum adiissent. Cum autem urbem habitarent beatam, & regione *satis* ampla Ægypto meliori fruerentur, quid tandem erat, cur ob veteres hostes, eosque corporibus morbidos, quos nemo è suis libenter sustinet, illis ut opem ferant discrimen adituri essent: neque enim futuram regis fugam præsciebant. nam ipse è contra dixit, "filium Amenophios cum tre-
"centis millibus ad Pelusium occurrisse:" id quod omnino cognitum erat universis qui advenerant. Mutationem vero propositi & fugam ejus unde conjectare poterant? Deinde, "occupatis horreis Ægypti, multa mala fe-
"cisse ait exercitum Hierosolymitanum." atque hæc eis exprobrat, quasi non hostes eis induxisset, aut quasi hæc sint aliunde accito militi objicienda, cum eadem ante adventum eorum fecisset, facturosque se jurassent qui genere erant Ægyptii. Quinetiam, "ali-
"quanto post Amenophin, *ait*, hostes aggres-
"sum prælio superasse, fusosque ac fugatos Sy-
"riam usque persequutum esse." Adeo scilicet Ægyptus est omnibus undecunque eam inva-

"Μωϋσῆν αὐτὸν προσηγόρευσεν. τεσσαρεσκαιδεκάτῳ δὲ, φη-
"σὶν, ἔτει τῆς Ἀμένωφιν, τοσοῦτον γὰρ αὐτῷ [a] χρόνον εἶναι τῆς
"οἴκοι πλώσεως πεπρωμένον, ἐξ Αἰθιοπίας ἐπελθόντα μετ'
"πολλῆς στρατιᾶς, καὶ συμβαλόντα τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς μιαι-
"νομένοις, νικῆσαί τε τῇ μάχῃ, καὶ κτεῖναι πολλοὺς ἐπιδιώ-
"ξαντα μέχρι τῶν τῆς Συρίας ὅρων.

κθ'. Εἰ τούτοις πάλιν οὐ συνίησιν ἀπιθάνως ψευδόμενος. οἱ γὰρ λεπροὶ καὶ ὁ μετ' αὐτῶν πλῆθος, εἰ καὶ πρότερον ὠργίζοντο τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῖς τὰ πρὸς αὐτοὺς πεποιηκόσι, κατά τε τὴν τοῦ μάντεως προαγόρευσιν, ἀλλ' ὅτε τῶν λιθοτομιῶν ἐξῆλθον, καὶ πόλιν παρ' αὐτοῦ καὶ χώραν ἔλαβον, [b] πάντως ἂν ἐγγονέστερα πρᾴοτερον πρὸς αὐτόν. εἰ δὲ καὶ καὶ κεῖνον ἐμίσουν, ἰδίᾳ μὴ ἂν αὐτῷ ἐπεβούλευον, οὐκ ἂν δὲ πρὸς ἅπαντας ἤρξαντο πόλεμον, δυνατὸν πλείους ἔχοντες συγγενείας, τοσοῦτοι γε τὸ πλῆθος ὄντες. ὅμως δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις πολεμεῖν διεγνωκότες, οὐκ ἂν εἰς τοὺς αὐτῶν θεοὺς πολεμεῖν ἐτόλμησε, οὐδ' ὑπεναντιωτάτους ἔθεντο νόμους τοῖς πατρίοις αὐτῶν καὶ οἷς ἐτεθράφησαν. δεῖ δ' ἡμᾶς τῷ Μανεθῶνι χάριν ἔχειν, ὅτι τούτης τῆς ἀδικομίας οὐχὶ τοὺς ἐξ Ἱεροσολύμων ἐλθόντας ἀρχηγοὺς γενέσθαι φησὶν, ἀλλ' αὐτοὺς ἐκείνους ὄντας Αἰγυπτίους, καὶ τούτων μάλιστα τοὺς ἱερεῖς ὁπηνοῆσαί τε τοῦτο καὶ ὁρκωμοτῆσαι ὁ πλῆθος. ἐκεῖνο ιδῶτοι πῶς οὐκ ἄλογον; τῶν μὲν οἰκείων αὐτοῖς καὶ τῶν φίλων συναποστῆναι ἀδείνα, μηδὲ οὐ πολέμου τὸν κίνδυνον συνάρασθαι· πέμψαι δὲ τοὺς μιαροὺς εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τινὰ παρ' ἐκείνων ἐπάγεσθαι συμμαχίαν. ποίας αὐτοῖς φιλίας, ἢ τίνος αὐτοῖς οἰκειότητος προϋπηργμένης; τοὐναντίον γὰρ ἦσαν πολέμιοι, καὶ τοῖς ἔθεσι πλεῖστον διέφερον. ὁ δὲ φησιν εὐθὺς ὑπακοῦσαι τοῖς ὑποσχομένοις, ὅτι τινὰ Αἴγυπτον καθέξουσι, ὥσπερ αὐτῶν οὐ σφόδρα τῆς χώρας ἐμπειρίας ἐχόντων, ἧς βιασθέντες ἀπεπεσόντες. εἰ μὲν οὖν ἄπορος ἢ κακῶς ἔπραττον, ἴσως ἂν καὶ [c] παρεβάλλοντο. πόλιν δὲ κατοικοῦντες εὐδαίμονα, καὶ χώραν πολλὴν κρείττω τῆς Αἰγύπτου καρπούμενοι, ἄρα ποτ' ἂν ἐχθροῖς μὲν πάλαι, τὰ δὲ σώματα λελωβημένοις, οὓς μηδὲ τὸν οἰκεῖον οὐδεὶς [d] ὑπομένει, τούτοις ἔμελλον παρακινδυνεύειν βοηθοῦντες· οὐ γὰρ δὴ γε τὴν γενησόμενον πρόδηλοι φασμὸν τοῦ βασιλέως. τοὐναντίον γὰρ αὐτὸς εἴρηκεν, "ὡς ὁ παῖς τοῦ Ἀμενώφιος τριάκοντα μυριάδας ἔχων,
"εἰς Πηλούσιον ὑπαντιάζειν" καὶ τοῦτο μὲν ἠδεσαν πάντες οἱ παραγινόμενοι, τὴν δὲ μετάνοιαν αὐτοῦ καὶ τὴν φυγὴν πόθεν εἰκάζειν ἔμελλον; "[e] τὰ σιτία κρατήσαντας, φησὶ, τῆς
"Αἰγύπτου πολλὰ καὶ δεινὰ δρᾶν τοὺς σὺν τῷ Ἱεροσολύμων
"ὁπερατώσαντας." καὶ πρὸς τούτοις ὀνειδίζει, καθάπερ οὐ πολεμίους αὐτοῖς ἐπαγαγών, ἢ δίον τοῖς ἔξωθεν ὁπλισθεῖσιν ἐγκαλεῖν, ὁπότε τοῦτο πρὸ τῆς ἐκείνου ἀφίξεως ἔπραττον, καὶ πράξειν ὠμωμόκεσαν, οἱ τὸ γένος Αἰγύπτιοι. ἀλλὰ καὶ
"χρόνοις ὕστερον Ἀμένωφις ἐπελθὼν οὐδίκησε μάχῃ, καὶ
"κτείνας τοὺς πολεμίους μέχρι τῆς Συρίας ἤλασεν." οὐ-τω γὰρ παντὰ πασὶν ὅστις ἡ Αἴγυπτος τοῖς ὁποδηποτοῦν

[a] Sic *MSS.* antea erat χρόνῳ. [b] Πάντες in aliquot *MSS.* [c] Hinc *Parabolanus.* Vide *Huetium* in *Demonstr. Evangelica*, Prop. III. §. 20. [d] Υπίμενει in *Cod. Hafn.* [e] Εκεινα κρατησαντας in margine *impressi exemplaris* Viri docti manu notati.

ποτῶν ὀπτῶσιν εὐάλωτον· καὶ ὃ τότε πολέμῳ κρατοῦντες αὐτῶν, ζῆν πυνθανόμενοι τὸν Ἀμένωφιν, ὅτε τὰς ἐκ τῆς Αἰθιοπίας ἐμβολὰς ὠχύρωσαν, πολλῶν εἰς τοῦτο παρασκευὴν ἔχοντες, ὅτε τῶν ἄλλων ἡτοίμασαν δυνάμιν. "ὁ δὲ καὶ μάχει τῆς Συρίας ἀναρρῶν, φησίν, αὐτοὺς, ἠκολούθησε μέχρι τῆς ψάμμου "τῆς ἀνύδρου." [a] Δυλονότι ὑ ῥᾴδιον ὂν ἀμαχεὶ τραπεσῷ διελθεῖν.

λ'. Κατὰ μὲν οὖν τὸν Μανεθῶνα, ὅτε ἐκ τῆς Αἰγύπτου ὁ γένος ἡμῶν ἐστιν, ὅτε τὸν ἐκεῖθεν τινὲς ἀνεμίχθησαν. τὸν δὲ λεπρῶν καὶ νοσούντων πολλοὺς μὲν εἰκὸς ἐν ταῖς λιθοτομίαις ἀποθανεῖν, πολὺν χρόνον ἐκεῖ γενομένους καὶ κακοπαθοῦντας· πολλοὺς δ' ἐν ταῖς μετὰ ταῦτα μάχαις, πλείους δ' ἐν τῇ τελευταίᾳ καὶ τῇ φυγῇ.

λα'. Λοιπόν μοι περὶ αὐτὸν εἰπεῖν περὶ Μωϋσέως. τοῦτον δὲ τὸν ἄνδρα θαυμαστὸν μὲν Αἰγύπτιοι καὶ θεῖον νομίζουσι· βούλονται δὲ πρεπωδεῖν αὐτοῖς μετὰ βλασφημίας ἀπιθάνου, λέγοντες Ἡλιουπολίτην εἶναι τὸν ἐκεῖθεν ἱερέων ἕνα, παρὰ τὴν λέπραν συνεξελαυνόμενον. δείκνυται δ' ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς, ὀκτακοσίδεκα σὺν τοῖς πεντακοσίοις πρότερον ἔτεσι γενομένου, καὶ τοὺς ἡμετέρους ἐξαγαγὼν ἐκ τῆς Αἰγύπτου πατέρας εἰς τὴν χώραν ἣν νῦν οἰκουμένην ὑφ' ἡμῶν. ὅτι δὲ οὐδὲν συμφορᾷ τινι τοιαύτῃ περὶ τὸ σῶμα κεχρημένος ἦν, ἐκ τῶν λεγομένων ἐν αὐτῷ δῆλός ἐστι. τοῖς γὰρ λεπρῶσιν ἀπείρηκε, μήτε μένειν ἐν πόλει, μήτ' ἐν κώμῃ κατοικεῖν, ἀλλὰ μόνους περιπατεῖν κατεσχισμένους τὰ ἱμάτια. καὶ τὸν ἁψάμενον αὐτοῦ ἢ [b] ὁμώροφον γενόμενον, ὑγιαῖνον ἡγεῖται. καὶ μὴν κἂν θεραπευθῇ τὸ νόσημα, καὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἀπολάβῃ, περιέρχεσθαί τινας ἁγνείας, καθαρμοὺς πηγαῖον ὕδατον λουτροῖς, καὶ [c] ξυρήσεις πάσης τριχός, πολλάς τε κελεύει καὶ παντοίας ἀπιτελέσαντα θυσίας τότε παρελθεῖν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν. [d] καίτοι τοὐναντίον εἰκὸς ἦν προνοίᾳ τινὶ καὶ φιλανθρωπίᾳ χρήσασθαι, τὸν ἐν τῇ συμφορᾷ ταύτῃ γενόμενον, πρὸς τοὺς ὁμοίως αὐτῷ δυστυχήσαντας. οὐ μόνον δὲ περὶ τὴν λεπρῶν ὅπως νομοθετήσειν, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς καὶ ὁ βραχύτατόν τι τοῦ σώματος ἠκρωτηριασμένοις ἱερᾶσθαι συγκεχώρηκεν. ἀλλ' εἰ καὶ μεταξύ τις ἱερωμένος τοιαύτῃ χρήσαιτο συμφορᾷ, τὴν τιμὴν αὐτὸν ἀφῃρεῖτο. πῶς οὖν εἰκὸς ἐκεῖνον ταῦτα νομοθετεῖν καθ' ἑαυτοῦ, εἰς ὄνειδός τε καὶ βλάβην νόμους συνθεμένους; ἀλλὰ μὴν καὶ τοὔνομα λίαν ἀπιθάνως μετατέθεικεν. "Οσαρσὶφ γὰρ, φησὶν, ἐκαλεῖτο". τοῦτο μὲν οὖν εἰς τὴν μετάθεσιν οὐκ ἐναρμόζει. τὸ δ' ἀληθὲς ὄνομα δηλοῖ τὴν ἐκ τοῦ ὕδατος σωθέντα Μωϋσῆν· ὃ γὰρ ὕδωρ οἱ Αἰγύπτιοι Μῶυ καλοῦσιν. ἱκανῶς οὖν γεγενῆσθαι νομίζω καὶ δῆλον, ὅτι Μανεθὼς, ἕως μὲν ἠκολούθει ταῖς ἀρχαίαις [e] ἀναγραφαῖς, οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διημάρτανεν· ὅτε δὲ τοὺς ἀδεσπότους μύθους τραπόμενος, ἢ συνέθηκεν αὐτοὺς ἀπιθάνως, ἢ τισὶ τῶν πρὸς ἀπέχθειαν εἰρηκότων ἐπίστευσεν.

λβ'. Μετὰ τοῦτον ἐξετάσαι βούλομαι Χαιρήμονα. καὶ γὰρ οὗτος Αἰγυπτιακὴν φάσκων ἱστορίαν συγγρά-

dentibus captu facilis; & qui tunc ea jure belli potiebantur, cum scirent Amenophin vivere, neque aditus ex Æthiopia communiverant, cum ad hoc bene parati instructique essent; neque de aliis copiis comparandis cogitaverant. "Ille vero etiam Syriam usque "trucidans eos (*ut* ait) persequutus est per "arenosa & inaquosa loca." Scilicet cum haud facile esset exercitui etiam absque pugna ea pertransire.

30. Jam quidem juxta Manethonem, neque ex Ægypto genus nostrum oriundum, neque inde aliqui admixti sunt. Leprosorum enim & morbidorum multos quidem in lapidicinis periisse verisimile est, qui longo tempore illic fuerint & duriter tractati; multos vero in pugnis quas postea iniverunt, plurimosque in postrema & in fuga.

31. Reliquum mihi ut de Moyse illi contradicam. Hunc virum mirandum quidem Ægyptii & divinum existimant: volunt autem eum sibimet vindicare cum obtrectatione incredibili; dicentes Heliopoliten esse, unum è sacerdotibus istius loci, ob lepram cum aliis pulsum. Ostenditur autem ex historiis eum LXVIII annis priorem exstitisse, & patres nostros ex Ægypto in regionem quam nunc tenemus eduxisse. Quod vero nulla ejusmodi calamitas in corpus ejus inciderit, manifestum est ex iis quæ ab ipso dicebantur. Lepra contracta vetuit aut in urbe aut in vico habitare, sed solos ambulare voluit, & quidem conscissis vestibus. Et qui eos tetigerit, aut eodem usus fuerit tecto, eum censet impurum. Præterea si sanetur morbus, & corpus ad suam naturam redeat, imperat purificationes quasdam per ablutiones in fontanis aquis & per abrasiones omnium pilorum: multisque & multiplicibus sacris peractis tum demum eis permittit redire ad sacram urbem. Quanquam è contra par erat, ut qui talem calamitatem expertus esset, provida quadam cura & humanitate uteretur erga eos, quibus accideret malo ejusmodi conflictari. Non solum autem de leprosis ad hunc modum leges tulit, sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad sacrorum curam admisit. Verum etsi quis sacris admotus in talem calamitatem incideret, honore eum privari jussit. Quomodo igitur verisimile est illum has adversus semetipsum cum opprobrio & damno leges tulisse? Quin & nomen quidem ei valde incredibiliter mutatum. "Osarsiph enim (inquit) "vocabatur." Et hoc quidem mutationi parum congruum. Verum autem nomen significat ex aqua servatum Moysen. nam aquam Moy vocant Ægyptii. Satis igitur declaratum esse existimo, quod Manetho, quatenus veterum scripta sequitur, non multum à veritate aberraverit: ubi vero ad fabulas ab incerto auctore se vertit, aut parum verisimiliter eas confinxit, aut iis qui ex odio in gentem eas narraverant fidem habuit.

Vana de Moyse finxit Manetho.

32. Post hunc volo in Chæremonem inquirere. Hic enim Ægyptiacam se scribere historiam

Chæremonis locus ex

a Δυλονότι ὑ ῥᾴδιον ὑδὲ ἀμαχεῖ τραπεσῷ διελθεῖν *Hafn.* b Dicitur & ὁμωρόφιος pro eodem. c Sic è *MSS.* ξυρήσεις in *Editis.* magis emphaticè καὶ ξυρήσεις πάσης τῆς τριχός. d Similia habet in *Originibus*, l. 6. c. 5. p. . e Ἱστορίας in *Cod. Elienſ.*

Ægyptiaca historia.

historiam professus, addensq; idem nomen regis quod Manethon, Amenophin, & filium ejus Ramessen, ait, "Isidem in somnis Amenophi "apparuisse, de eo querentem, quod templum "illius per bellum dirutum esset. Phritiphan-"tem vero sacrum scribam dixisse, si de pol-"lutis hominibus Ægyptum purgare vellet, "fore ut liberetur à nocturnis terroribus. At-"que ita morbidorum millia CCL collegisse & "è finibus ejecisse. Duces vero eorum fuisse "scribas Moysen & Josephum, atque hunc "sacrorum scribam *fuisse*: Ægyptia vero eis "nomina esse, Moysi quidem Tisithen, Jose-"pho vero Peteseph. Hos Pelusium venisse, "ibique offendisse CCCLXXX millia ab Ame-"nophi relicta, quæ is in Ægyptum transferre "noluerat. Cum his icto fœdere contra Æ-"gyptum expeditionem factam. Amenophin "autem, impetum illorum non sustinentem, "in Ægyptum fugisse, relicta uxore gravida: "quam, in speluncas quasdam abditam, pue-"rum enixam esse, nomine Messenen, eumque "adultum expulisse Judæos in Syriam, numero "circiter ducenta millia; & patrem Ameno-"phin ex Æthiopia recepisse.

Pugna inter Manethonem & Chæremonem de fuga Judæorum ex Ægypto.

33. Et hæc quidem Chæremon. Reor autem ex his ipsis quæ dicta sunt amborum manifestam fore mentiendi voluntatem. Si quid enim veritatis subesset, fieri non potuit ut in tantum discreparent. at qui mendacia componunt, non quæ cum aliis consentiunt ista scribunt, sed quod ipsis visum est confingunt. Et ille quidem regiam cupiditatem videndi Deos ait causam exstitisse ejiciendi impuros: Chæremon autem suum de Iside somnium finxit. Et ille quidem Amenophin esse dicit, qui regem præmonuit de lustratione facienda: hic vero Phritiphantem. in multitudinis autem numero sane non multum discordant, illo octoginta millia referente, hoc ducenta quinquaginta. Præterea Manetho quidem primum in lapicidinas ejici pollutos, deinde ad Avarim habitandam traduci: ac reliqua Ægypto bello vexata, tum demum ab illis accita esse dicit Hierosolymitanorum auxilia. Chæremon autem Ægypto discedentes circa Pelusium invenisse trecenta millia octoginta millia hominum ab Amenophi relicta, & cum illis rursus Ægyptum invasisse, Amenophin vero in Æthiopiam se recepisse. Quod vero est omnium lepidissimum, ne illud quidem, quinam & unde erant tot militum myriades dixit, neque Ægyptiine fuerint genere, an aliunde advenientes. Sed neque causam indicavit, cur eos rex in Ægyptum ducere noluerit, qui de leprosis & Iside somnium confinxit. Moysi vero & Josephum, quasi eodem tempore simul expulsum, Chæremon adjunxit, & quidem quatuor ætatibus ante Moysen defunctum, quorum sunt anni centum fere & septuaginta. Quin & Ramesses Amenophios filius, secundum Manethonem quidem, adolescens bellum administrat cum patre, & cum eodem exsulat, fuga elapsus in Æthiopiam. Hic au-

φειν, καὶ προσθεὶς ταυτὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, ὅτῳ ὁ Μανεθὼς, Αμένωφιν, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ραμέσσην, φησὶν, ὅτι "κατ' "τὸν ὕπνους ἡ Ισις ἐφάνη τῷ Αμενώφει, μεμφομένη αὐ-"τὸν, ὅτι τὸ ἱερὸν αὐτῆς ὑπὸ τῷ πολέμῳ κατέσκαπται. "[a] Φριτιφάντῃ δὲ ἱερογραμματέα φάναι, ἐὰν τοὺς μο-"λυσμοὺς ἐχόντων ἀνθρώων καθαρὴν τὴν Αἴγυπτον, παύσαιτο "τῶν [b] πτοίας αὐτόν. ὑπολέξαντα δὲ τοὺς ὑπεσταλμένους μυριάδας "εἰκοσιπέντε ἐκβαλεῖν. ἡγεῖσθαι δ' αὐτοῦ γραμματέας "Μωϋσῆν τε καὶ Ιώσηπον, καὶ τοῦτον ἱερογραμματέα· Αἰ-"γύπτια δ' αὐτοῖς ὀνόματα εἶναι, τῷ μὲν Μωϋσῆ Τισιθὲν, "τῷ δὲ Ιωσήπῳ Πετεσήφ. τούτους δ' εἰς Πηλούσιον ἐλ-"θεῖν καὶ ὑπεντυχεῖν μυριάσι τριακοντακισχιλίαις καταλελειμ-"μέναις ὑπὸ τοῦ Αμενώφιος, ἃς οὐ θέλειν εἰς τὴν Αἴγυπτον "παρακομίζειν. οἷς φιλίαν συνθεμένους ὑπὲ τὴν Αἴγυπτον "στρατεῦσαι. τὸν δὲ Αμένωφιν οὐκ ὑπομείναντα τὴν ἔφοδον "αὐτοῦ, εἰς Αἰθιοπίαν φυγεῖν καταλιπόντα τὴν γυναῖκα "ἔγκυον· ἣν κρυπτομένην ἔν τισι σπηλαίοις τεκεῖν παῖδα, "ὄνομα [c] Μεσσήνην, ὃν ἀνδρωθέντα ἐκδιῶξαι τοὺς Ιουδαίους "εἰς τὴν Συρίαν, ὄντας περὶ εἴκοσι μυριάδας, καὶ τὸν πατέ-"ρα Αμένωφιν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας καταδέξασθαι.

λγ'. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Χαιρήμων. ὅμως δ' αὐτόθεν φανερόν ἐστιν ἐκ τῶν εἰρημένων τὴν ἀμφοῖν ψευδολογίαν. ἀληθείας μὲν γάρ τινος ὑποκειμένης, ἀδύνατον ἦν διαφωνεῖν ὑπὲ τοσοῦτον. οἱ δὲ τὰ ψευδῆ συντιθέντες, οὐκ ἐτέροις σύμφωνα γράφουσιν, ἀλλ' αὐτοῖς τὰ δόξαντα πλάττουσιν. ἐκεῖνος μὲν οὖν ὑπεθυμίαν τοῦ βασιλέως ἵνα τοὺς Θεοὺς ἴδῃ, φησὶν ἀρχὴν γενέσθαι τῶν μιαρῶν ἐκβολῆς· ὁ δὲ Χαιρήμων ἴδιον ὡς τοῦ Ισιδος ὄνειρον συντέθεικεν. κἀκεῖνος μὲν Αμένωφιν λέγει, τὸν προειπόντα τὸν βασιλέα τὸν καθαρμόν· οὗτος δὲ Φριτιφάντην. ὁ δὲ δὴ τοῦ πλήθους ἀριθμὸς καὶ σφόδρα συνέγγυς, ὀκτὼ μὲν μυριάδας ἐκείνου λέγοντος, [d] τούτου δὲ πέντε πρὸς ταῖς εἴκοσιν. ἔπι τοίνυν ὁ μὲν Μανεθὼς πρῶτον εἰς τὰς λιθοτομίας τοὺς μιαροὺς ἐκβαλὼν, εἶτα αὐτοῖς τὴν Αὔαριν δοὺς ἐγκατοικεῖν, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους Αἰγυπτίους [e] ἐκπολεμώσας, τότε φησὶν ὑπεκαλέσασθαι τὴν τῶν Ιεροσολυμιτῶν αὐτοῦς ὑπεκουρίαν. ὁ δὲ Χαιρήμων ἀπαλλαττομένους ἐκ τῆς Αἰγύπτου, πρὸς Πηλούσιον εὑρεῖν ὀκτὼ καὶ τριάκοντα μυριάδας ἀνθρώπων, κεκαταλελειμμένας ὑπὸ τοῦ Αμενώφιος, καὶ μετ' ἐκείνων πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐμβαλεῖν, φυγεῖν δὲ τὸν Αμένωφιν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. ὃ δὲ δὴ γελοιότατον τόδε τίνες ἢ πόθεν ἦσαν αἱ τοσαῦται τοῦ στρατοῦ μυριάδες εἴρηκεν, εἴτε Αἰγύπτιοι τὸ γένος, εἴτ' ἔξωθεν ἥκοντες. ἀλλ' οὐδὲ τὴν αἰτίαν διεσάφησε, δι' ἣν αὐτοῦς ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀγαγεῖν [f] οὐκ ἠθέλησεν, ὁ περὶ τὴν λεπρῶν τοῦ τοῦ Ισιδος ὄνειρον συμπλάσας. τῷ δὲ Μωϋσῇ καὶ τὸν Ιώσηπον ὁ Χαιρήμων, ὡς ἐν ταυτῷ χρόνῳ συνεξηλελασμένον, προστέθεικεν, τὸν πρὸ Μωϋσέως πρεσβύτερον τέσσαρσι γενεαῖς τετελευτηκότα, ὧν ἐστιν ἔτη χρεὼν ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀλλὰ μὴν ὁ Ραμέσσης ὁ τοῦ Αμενώφιος υἱὸς, κατὰ μὲν τὸν Μανεθῶνα, νεανίας συμπολεμεῖ τῷ πατρὶ, καὶ συνεκπίπτει, φυγὼν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. οὗτος δὴ

[a] Φριτοφάντῃ vel Φριτοφάντῃ in aliquot *MSS.* [b] Πτοίας in *Cod. Eliensi.* [c] Ραμεσσῆν in *Cod. Eliensi.* [d] Τῶν δὲ in *MS.* [e] Εκπολεμῆσαι in *MS.* [f] Οὐκ ἠθέλησεν in *MS.*

πεποίηκεν αὐτὸν μὴ τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος ἐν σπηλαίῳ τινὶ γεγενημένον καὶ μὴ ταῦτα νικῶντα μάχῃ, καὶ τοὺς Ἰουδαίους εἰς Συρίαν ἐξελαύνοντα, τὸν ἀριθμὸν ὅσας περὶ μυριάδας εἴκοσιν. ὦ τῆς εὐχερείας. οὔτε γὰρ πρότερον οἵ τινες ἦσαν αἱ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ μυριάδες εἶπεν· οὔτε πῶς αἱ [a] πεντακόσια καὶ τρεῖς διεφθάρησαν· πότερον ἐν τῇ μάχῃ κατέπεσον, ἢ πρὸς τὸν Ραμέσσην [b] μετέβαλλοντο. ὃ δὲ δὴ θαυμασιώτατον, οὐδὲ τίνας καλεῖ τοὺς Ἰουδαίους δυνατὸν ὂν παρ' αὐτοῦ μαθεῖν, ἢ ποτέροις αὐτῶν τίθησι ταύτην τὴν προσηγορίαν· ταῖς εἰκοσιπέντε μυριάσι τοῦ λεπρῶν, ἢ ταῖς ὀκτὼ καὶ τριάκοντα ταῖς περὶ τὸ Πηλούσιον. ἀλλὰ γὰρ εὐήθεις ἴσως ἂν εἴη φάσκων πλειόνων ἐλέγχειν τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ ἐλελεγμένους. ὃ γὰρ ἐπ' ἄλλων καὶ μετρώτερον.

λδ'. Ἐπεισάξω δὲ τούτοις Λυσίμαχον, εἰληφότα μὲν τὸν αὐτὸν τοῖς προειρημένοις ἐπιθέσιν τοῦ ψεύσματος, ὑπερπεπαυκότα δὲ τὴν ἐκείνων ἀπιθανότητα τοῖς πλάσμασι. δι' ὃ καὶ δῆλός ἐστι συντεθεικὼς κατὰ πολλὴν ἀπέχθειαν. λέγει γάρ· "ὅτι Βοκχόρεως τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως, τὸν "λαὸν τῶν Ἰουδαίων λεπροὺς ὄντας καὶ ψωρούς, καὶ ἄλλα νοσή- "ματά τινα ἔχοντας, εἰς τὰ ἱερὰ καταφεύγοντας μετα- "τεῖν τροφήν. παμπόλλων δὲ ἀνθρώπων νοσήματα πει- "σόντων, ἀκαρπίαν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ γενέσθαι. Βόκχορειν "δὲ, τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα, [c] εἰς Αμμωνα πέμψαι πε- "ρὶ τῆς ἀκαρπίας τοὺς μαντευσομένους· τὸν Θεὸν δὲ [d] εἰπεῖν, "τὰ ἱερὰ καθαραι ἀπ' ἀνθρώπων ἀνάγνων καὶ δυσεβῶν, "[e] ἐκβαλόντα αὐτοὺς ἐκ τῶν ἱερῶν εἰς τόπους ἐρήμους, τοὺς "δὲ ψωροὺς καὶ λεπροὺς βυθίσαι, ὡς οὐ ἡλίου ἀγαπακτοῦντος "ὅτι τῇ τούτων ζωῇ, καὶ τὰ ἱερὰ ἁγνίσαι, καὶ οὕτω τὴν γῆν "καρποφορήσειν. τὸν δὲ Βόκχορειν τοὺς χρησμοὺς λαβόντα, "τούς τε ἱερεῖς καὶ ὁπτεύοντας προσκαλεσάμενον, κελεῦσαι "ὁπλοῖς ποιησαμένους τὸν ἀκαθαρτον, τοῖς στρατιώταις "τούτους παραδοῦναι καλάξειν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον· τοὺς δὲ "λεπροὺς εἰς μολυβδίνους χάρτας ἐνδήσαντας, ἵνα καθῶσιν "εἰς τὸ πέλαγος. βυθισθέντων δὲ τῶν λεπρῶν καὶ ψωρῶν, "τοὺς ἄλλους συναθροισθέντας εἰς τόπους ἐρήμους ἐκτεθῆναι "ἐπ' ἀπωλείᾳ· συνελθόντας δὲ βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν, "νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης, πῦρ καὶ λύχνους καύσαντας φυλάτ- "τειν ἑαυτοὺς, τιμῶντ' ἐπιόντα νυκτεύσαντας ἱλάσκεσθαι "τοὺς θεοὺς, περὶ οὗ σῶσαι αὐτούς. τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Μωυ- "σῆν τινα συμβουλεῦσαι αὐτοῖς, παραβαλλόμενον μίαν ὁδὸν "πέμψειν, [f] ἄχρις ἂν ἔλθωσιν εἰς τόπους οἰκουμένους, παρα- "καλοῦσαθαί τε αὐτοῖς, μήτε ἀνθρώπων τινὶ εὐνοήσειν, "μήτε ἄριστα συμβουλεύσειν, ἀλλὰ τὰ χείρονα· θεῶν τε "ναοὺς καὶ βωμοὺς, οἷς ἂν ἐντύχωσιν, ἀνατρέψειν. συναι- "νεσάντων δὲ τῶν ἄλλων, τὰ δοχθέντα ποιοῦντας διὰ τῆς ἐρήμου "πορεύεσθαι, ἱκανῶς δὲ ὀχληθέντας ἐλθεῖν εἰς τὴν οἰκουμένην "χώραν, καὶ τούς τε ἀνθρώπους ὑβρίζοντας, καὶ τὰ ἱερὰ συλῶν- "τας καὶ ἐμπρήσαντας, ἐλθεῖν εἰς τὴν νῦν Ἰουδαίαν προσαγορευο- "μένην, κτίσαντας δὲ πόλιν ἐνταῦθα κατοικεῖν. ὃ δὲ ἄρα "τοῦτο [g] Ἱεροσυλα ἀπὸ τῆς ἐκείνων διαθέσεως [h] ὠνομάσθη· "ὕστερον δ' αὐτοὺς ὁπικρατήσαντας, χρόνῳ διαλλάξαι τὸν ὀνο-

tem finxit eum post patris obitum in spelunca quadam natum, & postea in prælio victoriam reportantem, & Judæos in Syriam abigentem, numero circiter cc millia. O facilitatem *hominis*! neque enim prius, quinam erant illa cccLXXX millia, dixit, neque quomodo CLXXX millia perierint; in aciéne ceciderint, an ad Rameſſen transfugerint. quod vero maxime mirandum, ne cognoſcere quidem ex eo licet, quoſnam vocet Judæos, vel utris eorum det hanc appellationem; illiſne CCL millibus leproſorum, an his cccLXXX millibus, quæ circa Peluſium erant. Sed ſtultum fortaſſe eſſet eos pluribus redarguere, qui à ſemetipſis redarguti ſunt. Si ab aliis, hoc utique ferendum eſſet.

34. His autem addam Lyſimachum, idem quidem habentem cum prædictis mendacii argumentum, illorum vero incredibilitatem figmentorum enormitate ſuperantem. unde conſtat cum ex magno *in nos* odio *ſua* confinxiſſe. dicit enim, "ſub Bocchori rege Ægy- "ptiorum, populum Judæorum, quod eſſent "lepra, ſcabie, & aliis quibuſdam morbis in- "fecti, ad templa confugiſſe, & victum men- "dicaſſe. multis autem hominibus morbo "correptis, ſterilitatem in Ægypto accidiſſe. "Bocchorim vero, Ægyptiorum regem, ad Am- "monem ſcitatum oracula de ſterilitate mi- "iſſe: reſponſumque à Deo, repurganda eſſe "templa ab hominibus impuris & impiis, eji- "ciendo eos è templis in loca deſerta, cæ- "terum ſcabioſos ac leproſos mergendos, tan- "quam ſole ut iſti viverent ægre ferente; & "templa expianda, atque ita fore ut terra "fructum ferat. Bocchorim autem accepto "oraculo, accerſitiſque ſacerdotibus & ſacri- "ficiis, juſſiſſe, ut impuri collecti militibus "traderentur, deportandi in deſertum; utque "leproſi plumbeis laminis involuti in pelagus "dejicerentur. Submerſis autem leproſis ac "impetiginoſis, reliquos congregatos in loca "deſerta expoſitos eſſe ut perirent. Eos au- "tem habito concilio de ſeipſis conſultaſſe: "& nocte ſuperveniente, accenſis ignibus ac "lucernis cuſtodias agitaſſe; ſequentique no- "cte jejunaſſe ut Deos ſaluti ſuæ propitios "haberent. Inſequenti vero luce, à Moyſe quo- "dam ipſis conſilium datum, ut irent intrepidi "una via, uſque dum ad loca culta perveni- "retur: tum præcepiſſe, ne cui hominum in "poſterum benevoli eſſent, neque optima ſug- "gererent ſed deteriora; utque Deorum tem- "pla & altaria, prout in ea inciderent, ever- "terent. Cum autem alii iſta comprobaſſent, "& facere decreviſſent, iter factum eſſe per "deſertum, & poſt multa incommoda tandem "ad loca culta perventum: dein & homini- "bus injurioſe tractatis, & fanis compilatis "ac incenſis, veniſſe in locum qui nunc Ju- "dæa dicitur, conditaque civitate illic habi- "tare. iſtam autem urbem *ἱεροσυλα* ab ipſorum "* diſpoſitione nominatam eſſe: poſtea au- "tem auctos viribus nomen mutaſſe ut pro- "bro

Lyſimachus diſſentit ab utroque.

a Εἴκοσι καὶ τρεῖς in *MSS Big.* & *Haſ.* In *Vet. Interpr.* habemus, *neque quomodo* CLXXX *millia perierint.* *b* Μετεβάλοντο in *MSS.* *c* Εἰς Αμμωνα in *MSS.* & hic loci & infra, p.1360. v.5. *d* Εφεῖν in *MSS.* *e* *Al.* ἐκβάλοντα. *f* Αχρι ἂν ὅτου ἔλθωσιν in *Codd. Big.* & *Haſn.* *g* Ιεροσυλυμα in *MSS.* *h* Ωνομασαν in *MSS.* * *Viz.* quod *ἱερὰ συλήσασι.*

Facetus error de Hierosolymis.

"bro non afficerentur, & urbem Hierosolyma, & seipsos Hierosolymos vocasse.

35. Hic non eundem cum illis invenit regem quem memoraret, sed recentius nomen confinxit; & omisso sommio & vate Ægyptio ad Ammonem abiit de impetiginosis ac leprosis responsum relaturus. Dicit enim ad templa collectam multitudinem Judæorum. incertum leprosisne nomen imponens, an quod solos Judæos morbus occuparit? ait enim, populus Judæorum. qualis? advena an indigena? Cur igitur eos, cum sint Ægyptii, Judæos vocas? Quod si hospites sint, cur undenam sunt non dicis? Quomodo autem, cum rex tam multos ex his in mare demersisset, & reliquos in loca deserta ejecisset, tanta multitudo superfuit? aut quo pacto desertum pertransierunt, & regionem occuparunt quam nunc tenemus, & urbem insuper condiderunt, & templum exstruxerant apud omnes celebre? Oportebat autem non solum legislatorem nominasse, sed & genus ejus indicasse, quisnam erat, & ex quibus ortus; & quamobrem eis inter eundum tales voluerit ferre leges de Diis, deque iis quæ hominibus cederent in injuriam. Sive enim Ægyptii erant genere, non tam facile patrios mores abdicassent: sive aliunde erant, omnino aliquas habebant leges ad quas longa consuetudine instituti erant. At enim si quidem jurassent, nunquam se illis qui eos expulerant fore benevolos, non immerito factum fuisset; illos vero bellum acerrimum adversus omnes homines suscepisse, cum essent (ut ipse ait) miseri, & omnium opis egeni, magnam plane non illorum, sed qui ista finxerit, stultitiam ostendisset; qui scilicet affirmare ausus est, nomen impositum civitati à templorum spoliatione, & hoc postea fuisse mutatum. Manifestum enim posteris quidem tale nomen probrosum fuisse & odiosum: ipsi vero qui fundarunt urbem, sibi ornamento fore existimarunt ejusmodi nomen. Hic autem vir bonus præ immoderata convitiandi intemperantia non intellexit, quod sacrorum direptio non eadem voce Græcis & Judæis exprimitur. Quid ergo amplius quilibet diceret contra mendacium impudenter adeo confictum? Sed quoniam justam ad magnitudinem excrevit libellus, alio facto principio, reliqua, quæ ad id quod proposui spectant, faciam sedulo ut adjiciantur.

"μασίαν [a] τοῖς ὃ μὴ ὀνειδίζειν, καὶ τὴν τε πόλιν Ιερο-
"σόλυμα, καὶ αὐτοὺς Ιεροσολύμους προσαγορεύειν.

λέ. Οὗτος δὲ ὁ τὴν αὐτὸν ἐκείνοις εὗρεν ἐπῶν βασιλέα, χρηστότερον δ' ὄνομα συνετέθεικεν, καὶ παρεὶς σύμπνιον καὶ προφήτην Αἰγύπτιον, εἰς Αμμωνα ἀπελήλυθε περὶ τῶν φλυκτῶν καὶ λεπρῶν χρησμὸν οἴσων. φησὶ γὰρ εἰς τὰ ἱερὰ συλλέγειν πλῆθος Ιουδαίων. ἆρα γε [b] τούτοις τοῖς λεπροῖς ὄνομα θέμενος, [c] ἢ μόνων τῶν Ιουδαίων τοῖς νοσήμασι περιπεσόντων; λέγει γὰρ ὁ λαὸς τῶν Ιουδαίων. ὁποῖος; ἔπηλυς, ἢ ὁ γένος ἐγχώριος; διατί τοίνυν Αἰγυπτίους αὐτοὺς ὄντας Ιουδαίους καλεῖς; εἰ δὲ ξένοι, διατί πόθεν ὁ λέγεις; πῶς δὲ, ὁ βασιλεὺς πολλοὺς μὲ αὐτῶν βυθίσας εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς ἐρήμους τόπους ἐκβαλόντες, τοσοῦτοι ὁ πλῆθος ὑπελείφθη; ἢ τίνα τρόπον διεξῆλθον μὲ τὴν ἔρημον, ἐκράτησαν δὲ τῆς χώρας ἧς νῦν κατοικοῦμεν, ἔκτισαν δὲ καὶ πόλιν, καὶ νεὼν ὠκοδομήσαντο πᾶσι περιβόητον; ἐχρῆν δὲ καὶ περὶ ὧν νομοθέτην μὴ μόνον εἰπεῖν τοὔνομα, δηλῶσαι δὲ καὶ ὁ γένος ὅς τις ἦν καὶ τίνων· διατί δὲ τούτους ἂν αὐτοῖς ἐπεχείρησε τιθέναι νόμους περὶ θεῶν, καὶ τῶν πρὸς ἀνθρώπους ἀδικίας καὶ τὴν πορείαν. εἴτε γὰρ Αἰγύπτιοι ὁ γένος ἦσαν, οὐκ ἂν ὀκνῶν τῶν πατρίων ἐθῶν οὕτω ῥαδίως μεταβάλλοντο· εἴτ' ἀλλαχόθεν ἦσαν, πάντως τινὲς ὑπῆρχον αὐτοῖς νόμοι, ἅτε μακρᾶς συνηθείας περιλαβόντες. εἰ μὲν οὖν περὶ τῶν ἐξελασάντων αὐτοὺς ὅμως μηδέποτε εὐνοήσειν, λόγον εἶχεν εἰκότα, πᾶσι δὲ πόλεμον ἀνθρώποις ἀκήρυκτον ἄρασθαι τούτους, εἴπερ ἔπραττον ὡς αὐτὸς λέγει κακῶς, πάντων βοηθείας δεομένους, ἄνοιαν οὐκ ὀλίγην, ἀλλὰ τὸν ψευδόμενον πάνυ πολλὴν παρίστησιν ὅς γε καὶ τοὔνομα θέσθαι τῇ πόλει ἀπὸ τῆς [d] ἱεροσυλίας αὐτοὺς ἐτόλμησεν εἰπεῖν, τοῦτο δὲ μὴ ταῦτα πραττόμενα. δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς μὲ ὕστερον γενομένοις αἰσχρὸν τοὔνομα καὶ μῖσος ἔφερεν αὐτοὶ δ' οἱ κτίζοντες τὴν πόλιν, κοσμήσειν αὐτοὺς ὑπελάμβανον τοιοῦτον ὀνομάσαντες. ὁ δὲ γενναῖος ἀπὸ πολλῆς τοῦ λοιδορεῖν ἀκρασίας καὶ συνήκεν, ὅτι ἱεροσυλεῖν καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν Ιουδαῖοι τοῖς Ελλησιν ὀνομάζομεν. τί οὖν ἔτι πλείω τις λέγοι πρὸς τὸν ψευδόμενον οὕτως ἀναισχυντοῦντα; ἀλλ' ἐπειδὴ σύμμετρον ἤδη τὸ βιβλίον εἴληφε μέγεθος, ἑτέραν ποιησάμενος ἀρχὴν, τὰ λοιπὰ τοῦ εἰς τὸ προκείμενον σπεύσομαι προσαποδοῦναι.

a Ita lego cum *Ves. Interpr.* antea erat τοῖς τὸ ὀνειδίζειν. b Illud τούτοις ex *MSS.* c Μόνων in *MSS.* d Vide *Nicephorum Callistum* in *Eccl. Hist.* l.IV.c.33. sub finem.

Φ Λ. ΙΩΣΗΠΟΥ,

ΠΕΡΙ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ,

ΚΑΤΑ ΑΠΙΩΝΟΣ

ΛΟΓΟΣ Β'.

FLAVII JOSEPHI,

DE

ANTIQUITATE JUDÆORUM,

CONTRA APIONEM

LIBER II.

ΔΙΑ μὲν οὖν τοῦ πρότερου βιβλίου, πιμότατέ μοι Επαφρόδιτε, δεί τι τῆς ἀρχαιότητος ἡμῶν ἐπέδειξα τοῖς Φοινίκων καὶ Χαλδαίων καὶ Αἰγυπτίων γράμμασι πιστωσάμενος τὴν ἀλήθειαν, καὶ πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς παρελόμενος μάρτυρας· τινά τε ἀν- 5 τίρρησιν ἐποιησάμην πρὸς Μανεθῶνα καὶ Χαιρήμονα καὶ τινας ἑτέρους. ἄρξομαι δὲ νῦν τοὺς ὑπολειπομένους τῶν γραφόντων τὰ κατ' ἡμῶν ἐλέγχειν· καί τοι δεῖ τὸν πρὸς Απίωνα τὸν γραμματικὸν ἀντιρρήσεως ἐπιλθέ μοι διαπορεῖν, εἰ χρὴ σπουδάσαι. τὰ μὲν γάρ ἐστι τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμ- 10 μένων τοῖς ὑπ' ἄλλων εἰρημένοις ὅμοια, τὰ δὲ λίαν ψυχρῶς προσέθεικεν, τὰ πλεῖστα δὲ βωμολοχίαν ἔχει, καὶ πολλὴν, εἰ δὲ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἀπαιδευσίαν· ὡς ἂν ὑπ' ἀνθρώπου συγκείμενα καὶ φαύλου τὸν τρόπον, καὶ πρὸς πάντα τὸν βίον ὀχλαγωγοῦ γεγονότος. ἐπεὶ δ' οἱ πολλοὶ τῶν ἀν- 15 θρώπων [a] διὰ τὴν ἄνοιαν ὑπὸ τῶν τοιούτων ἁλίσκονται λόγων μᾶλλον, ἢ τῶν μετὰ πίστεως σπουδῆς γεγραμμένων, καὶ χαίρουσι μὲν ταῖς λοιδορίαις, ἄχθονται δὲ τοῖς ἐπαίνοις, ἀναγκαῖον ἡγησάμην εἰ, μηδὲ τοῦτον ἀνεξέταστον καταλιπεῖν, κατηγορίαν ἡμῶν ἄντικρυς ὡς οὐ δίκῃ γεγραφότα. καὶ γὰρ αὖ κἀκεῖνο τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ὁρῶ παρακολουθοῦν, ὅ λίαν ἐφήδονται, ὅταν τὶς ἀρξάμενος βλασφημεῖν ἕτερον, αὐτὸς ἐλέγχηται περὶ τοῦ αὐτοῦ πρόσοιτον κακῶν. ἔστι μὲν οὖν οὐ ῥᾴδιον αὐτοῦ διελθεῖν τὸν λόγον, οὐδὲ σαφῶς γνῶναι τί λέγειν βούλεται. ἐοικὸς δ' ὡς οὐ πολλῇ ταραχῇ καὶ ψευσμάτων συγχύσει, τὰ μὲν εἰς τὴν ὁμοίαν ἰδέαν πίπτει τοῖς προεξητασμένοις, περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου τοῦ ἡμετέρου προ-

SUPERIORI quidem libro, mi charissime Epaphrodite, & gentis nostræ antiquitatem demonstravi, veritatem ex Phœnicum & Chaldæorum & Ægyptiorum scriptis confirmando, multis etiam Græcorum historicis in testes adductis, & calumnias Manethonis & Chæremonis & aliorum quorundam refutavi. Nunc vero ad reliquos, qui aliquid contra nos scripserunt, refellendos arguendosque aggrediar: quanquam subit mihi dubitare, an Apioni Grammatico refutando operam impenderem. Nam eorum quæ ab ipso scripta sunt, nonnulla quidem similia sunt dictis aliorum, quæ vero de suo adjecit valde frigida sunt; & in plerisque scurrilitatem prodit, seque (si vere *& libere loquendum*) plane indoctum esse ostendit; ac si composita essent ab homine pravis moribus, quique omni vita sua se pro circulatore gessit. Quoniam vero multi hominum præ stultitia istiusmodi potius orationibus capiuntur, quam iis quæ cura quadam *& diligentia* literis sunt mandatæ, & contumeliis quidem gaudent, aliorum vero laudes moleste ferunt, necessarium esse duxi ne hunc quidem sine examine præterire, qui nos palam tanquam in judicio accusavit. Etenim illud quoque hominum plerisque insitum video, ut valde delectentur, cum is, qui alteri orsus est maledicere, sua ob vitia redarguitur. Ejus quidem certe orationem nec legere facile est, neque plane intelligere quid dicere velit: fere autem quasi valde perturbatus & ex mendaciis confusus, passim quidem in similia incidit iis, quæ supra ad examen vocavimus de majorum nostrorum ex

Apion qualis homo.

a Hoc in libro *Apioni* præcipue respondet *Josephus*. nam prior liber aliis Judaïcæ gentis obtrectatoribus ab eo est oppositus. *Usserius*. b Αντιρρητικὸς λόγος διάτριβον in aliquot *MSS*. c Καὶ τοῖς περὶ . . . . . ἀντιρρήσεως πεπλεκτέον in *MSS*. d Διὰ τὴν αὐτῶν ἄνοιαν *MSS*.

a Ita

Summa libri Apionis contra Judæos.

ex Ægypto migratione; partim vero accusationem instituit Judæorum Alexandriam habitantium. tertium autem istis admiscetur de sacris templi nostri ceremoniis, & aliis ritibus quos criminatur.

Apionis confutatio.

2. Sane quod nec genere Ægyptii fuerint patres nostri, neque ob labem corporis aut alias quasdam ejusmodi calamitates inde pulsi fuerint, non mediocriter solum, sed pene ultra modum, superius à me demonstratum existimo: quæ vero istis adjungit Apion breviter memorabo. Ista enim in tertio rerum Ægyptiacarum dicit: "Moyses, ut accepi à "grandioribus natu Ægyptiis, Heliopolitanus "erat; qui, patriis institutis obligatus, sub-"diales precationes ad septa qualia urbs ha-"bebat, reduxit. Totam autem *civitatem* ad "subsolanum *inter precandum* convertebat. "ita enim Heliopolis sita est. Pro gnomoni-"bus autem columnas statuit, quibus scaphæ "forma subjecta erat; ab harum vero sum-"mitatibus umbra in eam incidebat; ita ut "eundem cursum quem sol in æthere absol-"veret." Atque hujuscemodi est admiranda illa hujus Grammatici phrasis. Mendacium autem verbis argui non desiderat, sed ex operibus *Moysis* abunde constat. Neque enim cum primum tabernaculum Deo construeret Moyses, aut ipse ullam talem formam ei indidit, aut posteros facere præcepit: neque Solomon, qui postea templum construxit Hierosolymis, se *ea in re* ita curiosum exhibuit, qualiter confinxit Apion. "Accepisse autem "dicit à senioribus, Moysen fuisse Heliopoli-"tanum:" scilicet ipse quidem junior, illis vero fidem habens, qui per ætatem illum noverant, & eum eo versati fuerant. Cum de Homero quidem poëta, ipse, licet Grammaticus, non posset quænam ejus sit patria certo affirmare; neque de Pythagora tantum non heri nudiusve tertius nato: de Moyse vero tam multis annis illos præcedente tam facile decernit, credens iis quæ à senioribus acceperat. unde manifeste illum mentiri apparet. Quod ad temporum vero rationem, quibus Moysen ait eduxisse leprosos & cæcos & claudos, belle antecessoribus suis (uti puto) concinit Grammaticus *ille* accuratissimus. Nam Manetho quidem Judæos dicit regnante Tethmosi ex Ægypto discessisse, annis CCCXCIII antequam exsilium apud Argos egerit Danaus: Lysimachus vero tempore Bocchoris regis, hoc est ante annos MDCC. Molon autem & alii quidam, ut cuique visum est. At vero Apion cæteris fide dignior exacte illum exitum definivit VII Olympiade, ejusque anno primo, in quo, ut ait, Pœni Carthaginem condiderunt. Carthaginis autem mentionem adjecit, ratus id veritatis argumentum fore evidentissimum: nec animadvertit à semetipso adductum quo coargueretur. Si enim de hac colonia, monumentis Phœnicum credendum est, in illis Hiromus rex traditur antiquior Carthaginis conditu annis plus quam CL. de

γόνων μεταναςάσεως· τὰ δ' ὅτι κατηγορεῖ τοῦ Ἀλεξανδρείας κατοικούντων Ἰουδαίων. τρίτον δ' ὅτι τούτοις μέμικται, περὶ τῆς ἁγιείας τοῦ κατὰ τὸν ἱερὸν ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων νομίμων κατηγορίας.

β'. Οτι μὲν οὖν οὔτε Αἰγύπτιοι τὸ γένος ἦσαν ἡμῶν οἱ πατέρες, οὔτε ἀφ' λύμῃ σωμάτων, ἢ τοιαύτας ἄλλας συμφορὰς τινας ἐκεῖθεν ἐξηλάθησ, οὐ μόνον μετρίως, ἀλλὰ καὶ πέρα τοῦ συμμέτρου προαποδεδεῖχθαι νομίζω. περὶ ὧν δὲ προτίθησιν ὁ Απίων ὑπομνησθήσομαι συντόμως. φησὶ γὰρ ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Αἰγυπτιακῶν τάδε. "Μωϋσῆς, ὡς "ἤκουσα παρὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Αἰγυπτίων, ἐν Ηλιου-"πόλει· ὃς, πατρίοις ἔθεσι κατηγυημένος, ἀθέους "προσευχὰς ἀνῆγεν εἰς οἵους εἶχεν ἡ πόλις προβόλους. "πρὸς ἀφηλιώτην δὲ πᾶσαν ἀπέστρεφεν. ὧδε γὰρ καὶ Ηλίου "κεῖται πόλις. ἀντὶ δὲ βελῶν ἔστησε κίονας, ὑφ' οἷς ἦν "ἐκτύπωμα [a] σκάφης, σκία δ' ἀπ' ἄκρων ἐπ' αὐτὴν "διακεκμώκει, ὡς, ὃν τρόπον ἀεὶ, τοῦτον ἀεὶ τὸ δρόμον Ηλίῳ "συμπεριπολᾷ." τοιαύτη μέν τις ἡ θαυμαστὴ καὶ γραμματικὴ φράσις. τὸ δὲ ψεῦσμα λόγων μὲν δεόμενον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων προφανές. ὅτε γὰρ αὐτὸς Μωϋσῆς ὅτε τὸ πρῶτον σκηνὴν τῷ Θεῷ κατεσκεύασεν, οὐθὲν ἐκτύπωμα τοιοῦτον [b] εἰς αὐτὴν ἐνέθηκεν, οὔτε ποιεῖν τοῖς ἔπειτα προσέταξεν· ὅτε μὴ τοῦτο καταστήσας τὸν ναὸν τὸν ἐν Ιεροσολύμοις Σολομὼν πάσης ἀπέχετο τοιαύτης πολυπραγμοσύνης, οἵαν συμπέπλεκται Απίων. "ἀκοῦσαι δὲ, φησὶ, τῶν "πρεσβυτέρων, ὅτι Μωϋσῆς ὁ Ηλιουπολίτης, δυλογότατος "ὢν μὲν αὐτὸς, ἐκείνοις δὲ πιστεύσας, τοῖς ἀφ' τῆς "ἡλικίας ἐπιστάμενοις αὐτὸν καὶ συγγενομένοις." καὶ περὶ μὲν Ομήρου τοῦ ποιητοῦ, γραμματικὸς ὢν αὐτὸς, οὐκ ἂν ἔχοι τίς αὐτοῦ πατρίς ἐστι ἀβεβαιωσάμενος εἰπεῖν, οὐδὲ περὶ Πυθαγόρου μόνον οὐκ ἐχθὲς καὶ πρῴην γεγονότος· περὶ δὲ Μωϋσέως τοσούτῳ πλήθει προγόνων ἐκείνου ἐτῶν, οὕτως ἀποφαίνει ῥᾳδίως πιστεύων ἀκοῇ πρεσβυτέρων, ὡς δῆλός ἐστι καταψευσάμενος. τὰ δὲ δὴ τῶν χρόνων, οἷς φησι τὸν Μωϋσῆν ἐξαγαγεῖν τοὺς λεπροὺς καὶ τυφλοὺς καὶ τοὺς βάσει πεπηρωμένους, σφόδρα δὴ τοῖς [c] περὶ αὐτοῦ συμπεφώνηκεν ὡς οἶμαι ὁ γραμματικὸς ὁ [d] ἀκριβέστατος. Μανεθὼς μὲν γὰρ κατὰ τὸν Τεθμώσιος βασιλείαν ἀπαλλαγῆναί φησιν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς Ιουδαίους, περὶ ἐτῶν τετρακοσίων τριακοντατεσσάρων τῆς εἰς Αργος Δαναοῦ φυγῆς· Λυσίμαχος δὲ κατὰ Βόκχορον τὸν βασιλέα, τουτέστι περὶ ἐτῶν χιλίων ἑπτακοσίων. Μόλων δὲ καὶ ἄλλοι τινὲς ὡς αὐτοῖς ἔδοξεν. ὁ δὲ γε πάντων πιστότατος Απίων ἀφείσαλο τὴν ἔξοδον ἀκριβῶς, κατὰ τὴν ἑβδόμην Ολυμπιάδα, καὶ (ταύτης ἔτος εἷς) πρῶτον, ἐν ᾧ φησι Καρχηδόνα Φοίνικες ἔκτισαν. τοῦτο δὲ πάντως προσέθηκε τὸ Καρχηδόνα, τεκμήριον οἰόμενος αὐτῷ γενέσθαι τῆς ἀληθείας ἐναργέστατον· οὐ συνῆκε δὲ καθ' ἑαυτοῦ τὸν ἔλεγχον ἐπιστούμενος. εἰ γὰρ περὶ τῆς ἀποικίας πιστεύειν δεῖ τοῖς Φοινίκων ἀναγραφαῖς, ἐν ἐκείναις Εἴραμος ὁ βασιλεὺς γέγραπται πρεσβύτερος τῆς Καρχηδόνος κτίσεως, [e] ἔτεσι πλείοσι πρὸς τοῖς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, περὶ

[a] Ita lego cum *Huetio* in *Demonstr. Evang.* prop. IV. § 14. antea erat σκάφη, σκία δ' ἀνδρὸς, & mox ὡς ὅπ ἐν αὐθ. [b] Ita *MSS.* ἐς αὐτὴν in *Editis.* [c] Sic *MSS.* παρ' αὐτῷ in *Editis.* [d] Ita in *MS. Elienſi.* ἀκριβὴς in *cæteris.* [e] Supra in libro ſuperiori dicitur, ἔτεσι πέντε καὶ τοῖς τ.

τὰς πίστεις ἀνωτέρω παρέχομεν ἐκ τῶν Φοινίκων ἀναγραφῶν, [a] καὶ ὅτι Σολομῶντι, τῷ τὸν ναὸν οἰκοδομησαμένῳ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις, φίλος ἦν Εἴρωμος, καὶ πολλὰ συνεβάλλετο πρὸς τὴν τοῦ ναοῦ κατασκευήν. αὐτὸς δὲ ὁ Σολομῶν ᾠκοδόμησε τὸν ναὸν, μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς Ἰουδαίους, [b] δώδεκα καὶ ἑξακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον. τὸν δὲ ἀριθμὸν τῶν ἐλαθέντων [c] τῶν αὐτὸν Λυσιμάχῳ ἀναδάσας, ἕνδεκα μὲν αὐτοὺς εἶναι φησὶ μυριάδας, θαυμαστήν τινα καὶ πιθανὴν ἀποδίδωσι αἰτίαν, ἀφ' ἧς φησι τὸ σάββατον ὠνομάσθαι. "ὁδεύσαντες γὰρ, φησὶν, ἐξ ἡμερῶν ὁδὸν βουβῶνας ἔχοντες, καὶ μετὰ τοῦτο τὴν αἰτίαν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ "ἀνεπαύσαντο σωθέντες εἰς τὴν χώραν τὴν νῦν Ἰουδαίαν λεγομένην, καὶ καλέσαι τὴν ἡμέραν σάββατον, σώζοντες τὴν "Αἰγυπτίων γλῶτταν. τὸν γὰρ βουβῶνος ἄλγος καλοῦσιν Αἰγύπτιοι Σαββάτωσιν." οὐκ ἂν οὖν τις [d] ἢ καταγελάσειε τῆς φλυαρίας, ἢ τοὐναντίον μισήσειε τὴν τοῦ τοιαῦτα γράφειν ἀναιδείαν. δῆλον γὰρ ὅτι πάντες ἐβουβωνίασαν ἕνδεκα μυριάδες ἀνθρώπων. Ἀλλ' εἰ μὴ ἦσαν ἐκεῖνοι τυφλοὶ καὶ χωλοὶ καὶ πάντα τρόπον νοσοῦντες, ὁποίους αὐτοὺς εἶναι φησὶν Ἀπίων, οὐδ' ἂν μᾶς ἡμέρας προελθεῖν ὁδὸν ἠδυνήθησαν. εἰ δ' οἷοι βαδίζειν καὶ πολλῆς ἐρημίας, καὶ προστὰς νικᾶν τοὺς αὐτοῖς [e] ἀντιτασσομένους μαχόμενοι πάντες, οὐκ ἂν ἀθροοὶ μὴ τὴν ἕκτην ἡμέραν ἐβουβωνίασαν. οὔτε γὰρ φύσει πᾶς τοιοῦτον [f] τοῖς βαδίζουσιν ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ πολλαὶ μυριάδες στρατοπέδων [g] ὁ σύμμετρον ἀεὶ βαδίζουσιν. οὔτε κατ' αὐτόματον εἰκὸς οὕτω συμβῆναι. πάντων γὰρ ἀλογώτατον. ὁ δὲ θαυμαστὸς Ἀπίων, "διὰ "μὲν ἐξ ἡμερῶν αὐτοὺς ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἰουδαίαν προειρήκει, "πάλιν δὲ τὴν Μωϋσῆν εἰς τὸν μεταξὺ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀραβίας ὄρος, ὃ καλεῖται Σίναιον, ἀναβάντα φησὶν [h] ἡμέρας τεσσαράκοντα κρυφθῆναι, κἀκεῖθεν καταβάντα, "δοῦναι τοῖς Ἰουδαίοις τοὺς νόμους." καίτοι πῶς οἷόν τε τοὺς αὐτοὺς καὶ τεσσαράκοντα μένειν ἡμέρας ἐν ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ τόπῳ, καὶ τὸν μεταξὺ πᾶσαν ἐν ἡμέραις ἓξ διελθεῖν. ἡ δὲ περὶ τὴν ὀνομασίαν τοῦ σαββάτου γραμματικὴ μετάθεσις ἀναίδειαν ἔχει πολλὴν ἢ δεινὴν ἀμαθίαν. τὸ γὰρ σαββὼ καὶ σάββατον πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρει. τὸ μὲν γὰρ σάββατον κατὰ τὴν [i] Ἰουδαίαν διάλεκτον ἀνάπαυσίς ἐστιν ἀπὸ παντὸς ἔργου, τὸ δὲ σαββὼ, καθάπερ ἐκεῖνός φησι, δηλοῖ παρ' Αἰγυπτίοις τὸ βουβῶνος ἄλγος.

γ'. Τοιαῦτα μέν τινα περὶ Μωϋσέως καὶ τῶν ἐξ Αἰγύπτου γενομένης τοῖς Ἰουδαίοις ἀπαλλαγῆς, ὁ Αἰγύπτιος Ἀπίων ἐκαινοποίησε, παρεὶς τοὺς ἄλλους ὑπονοήσας. καὶ πάνυ δὴ θαυμάζω, εἰ περὶ τῶν ἡμετέρων ψευδεῖν προαιρούμενος, λέγων αὐτοὺς εἶναι τὸ γένος Αἰγυπτίους. αὐτὸς γὰρ περὶ αὐτοῦ τοὐναντίον ἐψεύσατο. καὶ γενόμενος ἐν Ὀάσει τῇ Αἰγύπτου, πάντων Αἰγυπτίων πρῶτος ὢν ὡς ἂν εἴποι τις, τὴν μὲν ἐλευθεῖν πατρίδα καὶ τὸ γένος ἐξωμόσατο. Ἀλεξανδρεὺς δὲ εἶναι κατεψεύδετο, ὁμολογῶν τὴν μοχθηρίαν τοῦ γένους. εἰκότως ὃν οὗς μισεῖ καὶ βούλεται λοιδορεῖν, τούτους Αἰγυπτίους καλεῖ. εἰ μὴ γὰρ φαυλοτάτους εἶναι ἐνόμιζεν Αἰγυπτίους,

Pergit Apionem confutare.

quo superius ex Phœnicum commentariis confirmatum dedi, quod Solomoni, cum templum Hierosolymitanum exstruxisset, amicus fuerit Hiromus, & multa ad templi fabricam contulerit. ipse vero Solomon templum ædificavit post Judæorum discessum ex Ægypto annis DCXII. Porro numerum pulsorum eundem quem Lysimachus commentus (ait enim eorum fuisse millia CX.) miram quandam & credibilem reddit causam, cur Sabbatum nominari dicit *diem septimam*. "Exacto enim "inquit) sex dierum itinere, inguinum ulceri-"bus affecti sunt, & hac de causa septima die "quieverunt, incolumes constituti in regione, "quæ nunc Judæa vocatur: & appellaverunt "eam diem Sabbatum, servata Ægyptiorum "voce; nam inguinis dolorem Ægyptii vo-"cant Sabbatosin." Annon igitur vel deridenda hæc nugacitas, vel contra odio habenda talis in scribendo impudentia. Apparet enim quod omnes inguinibus laboraverint, hominum millia centum & decem. Atqui si erant cæci & claudi & omne genus morbis vexati, quales *eos* fuisse ait Apion, ne unius quidem diei iter progredi valuissent. Sin autem poterant per magnam solitudinem proficisci, prætereaque sibi obsistentes vincere ad unum omnes pugnando, nequaquam universi post sextam diem inguinum morbo correpti fuissent. Neque enim à natura tale quippiam venire iter agentibus necesse est. Sed plurimarum myriadum exercitus definita semper itinera peragunt. neque temere ita accidisse verisimile videtur. hoc enim omnium absurdissimum est. At vero mirificus *hic* Apion "sex quidem "diebus eos pervenisse in Judæam jam ante "dixit: rursus autem Moysen conscenso mon-"te Ægyptum inter & Arabiam medio, qui "Sinæus appellatur, quadraginta diebus deli-"tuisse dicit, indeque descendentem Judæis "leges dedisse." quanquam fieri non potest, eosdem & quadraginta dies in deserto ac inaquoso loco manere, & quod in medio spatium est id totum sex diebus pertransire. Grammatica autem translatio de appellatione Sabbati multam præ se fert impudentiam vel certe magnam imperitiam. nam Sabbo & Sabbatum plurimum inter se differunt. quippe Sabbatum ex Judæorum dialecto est cessatio ab omni opere: Sabbo vero, ut ille affirmat, apud Ægyptios inguinum dolorem significat.

De vocibus Sabbatum & Sabbo.

3. Hujuscemodi quidem nonnulla de Moyse & Judæorum ex Ægypto discessu nuper excogitavit Ægyptius Apion, præter alios ista commentus. Et quid mirum, si de nostris mentitur patribus, dicens eos genere Ægyptios esse. Ipse enim è contra de seipso mentiebatur: & natus in Oasi Ægypti, & Ægyptiorum omnium (ut sic dixerim) primus, veram quidem patriam & genus suum ejuravit. Alexandrinum autem se mentitus. generis sui pravitatem agnoscit. Merito igitur quos odit & conviciis insectatur, eos Ægyptios appellat. Nisi enim pessimos esse existimaret Ægyptios, genus

a Illud Ὁ adjectum esse volui. b In *Antiquitatum* l. VIII. c. 3. tantum 592 annos computat. c Αὐτῷ Λυσ. in *MS. Eliensi* d Οὐ καταγ. in *eodem MS.* e Ἀντιταξάμενοις *Big.* f Τοῖς βαδίζουσι in *Codice Eliensi.* g Τὸ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας στρατ. in *MSS.* h Ἡμέρας *Big.* i Ἰουδαίων *Big.*

genus ſuum haud ipſe negaſſet. quandoquidem qui ſe patriæ celebritate efferunt, honorificum quidem ducunt ab ea cognominari, eos vero redarguunt qui præter jus eam ſibi vendicant. Erga nos autem alterutro modo affecti ſunt Ægyptii. aut enim quaſi ſeſe efferentes cognationem ſimulant, aut nos in infamiæ ſuæ ſocietatem adſciſcunt. At præclarus iſte Apion videtur contumelioſam noſtrûm inſectationem quaſi mercedem voluiſſe reddere Alexandrinis pro data ſibi civitate: cognitoque illis cum Judæis una ſecum Alexandriam habitantibus interceſſiſſe inimicitiam, propoſuit quidem illis convicium facere, alios vero univerſos ſimul comprehendit, de utriſque impudenter mentiens.

4 Videamus igitur quænam illa gravia & non ferenda, de quibus Judæos Alexandriam habitantes accuſat. "E Syria, inquit, profecti "ſedes fixerunt ad importuoſum mare, in vi- "cinia alliſionis fluctuum." Ergo ſi locus opprobrium habet, non quidem patriæ ſuæ, ſed *tamen* quam patriam dicit, Alexandriæ conviciatur. illius enim & ora maritima pars eſt, ut omnes fatentur, ad inhabitandum optima. Sin autem per vim eam Judæi occupaverint, ita ut ne poſt quidem ejicerentur, fortitudinis eorum argumentum eſt. Verum Alexander eis locum ad habitandum dedit, & par cum Macedonibus jus conſequuti ſunt. Neſcio autem quid dicturus fuerit Apion, ſi circa Necropolim habitaſſent, ac non circa regiam ſedes poſuiſſent, & hodieque eorum tribus appellaretur Macedones. Sane ſi legiſſet epiſtolas Alexandri regis, & Ptolemæi Lagi, ac in ſucceſſorum illius Ægypti regum reſcripta incidiſſet, & columnam ſtantem Alexandriæ, & jura continentem quæ Cæſar magnus Judæis conceſſit: hæc, inquam, ſi certe quidem ſciens contraria ſcribere auſus eſt, improbus erat: ſin vero nihil horum novit, indoctus. Illud autem quod ſe mirari dicit, quomodo cum Judæi eſſent Alexandrini vocarentur, ſimilis inſcientiæ eſt. Omnes enim in coloniam aliquam evocati, etſi plurimum invicem genere differant; à conditoribus appellationem accipiunt. Et quid opus eſt de aliis dicere? Noſtrorum enim ipſorum qui Antiochiam inhabitant, Antiocheni nominantur. jus enim civium eis dedit conditor Seleucus. Similiter qui in Epheſo *ſunt* & in reliqua Jonia eandem cum civibus inde natis appellationem ſortiuntur: illis hoc præſtantibus *regni* ſucceſſoribus. Romanorum autem clementia omnibus fere de ſuo nomine appellari conceſſit, non ſolum viris *ſingulis*, ſed & maximis gentibus in univerſum. Hiſpani ſcilicet antiqui & Tyrrheni & Sabini vocantur Romani. Si vero hunc modum *communionis* civitatis tollit Apion, deſinat ſemetipſum Alexandrinum dicere. Natus enim, ut antea dixi, in intima Ægypto, quomodo erit Alexandrinus, jure civitatis, quod ipſe de nobis prædicat, ſublato? cum ſolis Ægyptiis orbis nunc Romani domini par-

Jura & privilegia Judæis conceſſa ab Alexandro M. Aliiſque.

οὐκ ἀν ὅ γένος αὐτὸς ἔφυγεν. ὡς [a] οἵγε μεγαλοφροσύνης ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν πατρίδος, σεμνυνόμενοι μὲν ἀπὸ τούτου αὐτοὶ χρηματίζοντες, τοὺς [b] ἀδίκως δ' αὐτῶν ἀντιποιουμένους ἐλέγχουσι. περὶ ἡμᾶς δὲ δυοῖν θάτερον Αἰγύπτιοι πεπόνθασιν. ἢ γὰρ ὡς ὑπεσημηνάμενοι προσποιοῦνται τὴν συγγένειαν, ἢ κοινωνοὺς ἡμᾶς ὑπιαυτῶν τῆς αὐτῶν κακοδοξίας. ὁ δὲ γεννᾶιος Απίων δοκεῖ μὲν τὴν βλασφημίαν τὴν καθ' ἡμῶν ὥσπερ τινα μισθὸν ἐθελῆσαι παρέχειν Αλεξανδρεῦσι τῆς δοθείσης αὐτοῖς πολιτείας· καὶ τὴν ἀπέχθειαν αὐτῶν ὑπισχάμενος [c] πρὸς τοὺς συνοικοῦντας, αὐτοῖς ὑπὲρ τῆς Αλεξανδρείας Ιουδαίους, [d] παρατίθεται μὲν ἐκείνοις λοιδορεῖσθαι, [e] συμπεριλαμβάνει δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ἐν ἀμφοτέροις ἀναισχύντως ψευδόμενος.

δ'. Τίνα τοίνυν ὑπὲρ τὰ δεινὰ καὶ φέτλια τῶν ἐν Αλεξανδρείᾳ κατοικούντων Ιουδαίων, ἃ κατηγόρηκεν αὐτῶν, ἰδωμεν. "ἐλθόντες, φησίν, ἀπὸ Συρίας ὤκησε πρὸς ἀλίμενον θάλασσαν, γείτονα τῶν κυμάτων ἀκβολαῖς." οὐκ οὖν ὁ τόπος εἰ λοιδορίαν ἔχει, τὴν οὐ πατρίδα μὲν, λεγομένην δὲ αὐτοῦ, τὴν Αλεξάνδρειαν λοιδορεῖ. ἀκαίτης γὰρ καὶ τὸ παράλιόν ἐστι μέρος ὡς πάντες ὁμολογοῦσιν εἰς κατοίκησιν ὄν κάλλιστον. Ιουδαῖοι δ' εἰ μὲν βιασάμενοι κατέχοιεν, ὡς μηδ' ὕστερον ἐκπεσεῖν, ἀνδρείας τεκμήριον ἐς' αὐτοῖς. εἰς καταοίκησιν δὲ αὐτοῖς ἔδωκε τόπον Αλέξανδρος· [f] καὶ ἴσης παρὰ τοῖς Μακεδόσι τιμῆς ἐπέτυχον. οὐκ οἶδα δὲ τί ποθ' ἂν ἔλεγεν Απίων, εἰ πρὸς τῇ Νεκροπόλει κατῴκουν, [g] καὶ μὴ πρὸς τοῖς βασιλείοις ἦσαν ἱδρυμένοι, καὶ μέχρι νῦν αὐτῶν ἡ φυλὴ τὴν προσηγορίαν [h] ἔχει Μακεδόνες. εἰ μὲν οὖν ἀναγνοὺς τὰς ὑπιστολὰς Αλεξάνδρου τοῦ βασιλέως, καὶ τὰς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, καὶ τὰ μετ' ἐκεῖνον τῶν Αἰγύπτου βασιλέων ἐντυχὼν τοῖς γράμμασι, καὶ τὴν στήλην τὴν ἑστῶσαν ἐν Αλεξανδρείᾳ καὶ τὰ δικαιώματα παρείχου, ἃ Καῖσαρ ὁ μέγας τοῖς Ιουδαίοις ἔδωκεν· εἰ μὲν οὖν ταῦτα, φημὶ, γινώσκων, τἀναντία γράφειν [i] ἐτόλμησε, πονηρὸς ἦν· εἰ δὲ μηδὲν ἐπίστατο τούτων, ἀπαίδευτος. ὃ δὲ δὴ θαυμάζειν φησὶν Ιουδαῖοι ὄντες Αλεξανδρεῖς ἀκαλέσθησαν τὴν ὁμοίαν ἀπαιδευσίαν. πάντες γὰρ οἱ εἰς ἀποικίαν τινὰ καταχληθέντες, κἂν πλεῖστον ἀλλήλων τοῖς γένεσι διαφέρωσιν, ἀπὸ τῶν οἰκιστῶν τὴν προσηγορίαν λαμβάνουσι. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν ἄλλων λέγειν. αὐτῶν γὰρ ἡμῶν οἱ τὴν Αντιόχειαν κατοικοῦντες, Αντιοχεῖς ὀνομάζονται. τὴν γὰρ πολιτείαν αὐτοῖς ἔδωκεν ὁ κτίστης Σέλευκος. ὁμοίως οἱ ἐν Εφέσῳ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην Ιωνίαν, τοῖς αὐτιγενέσι πολίταις ὁμωνυμοῦσι τοῦτο παρέχοντα αὐτοῖς τοῦ διδόντος. ἡ δὲ Ρωμαίων φιλανθρωπία [k] πᾶσιν μικροῦ δεῖν τὴν αὐτοῦ προσηγορίας [l] μεταδέδωκεν οὐ μόνον ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ μεγάλοις ἔθνεσιν ὅλοις. Ιβηρες γοῦν οἱ πάλαι, καὶ Τυρρηνοὶ, καὶ Σαβῖνοι, Ρωμαῖοι καλοῦνται. εἰ δὲ τοῦτον ἀφαιρεῖται τὴν τρόπον τῆς πολιτείας Απίων, παυσάσθω λέγων αὐτὸν Αλεξανδρέα. γεννηθεὶς γὰρ, ὡς προεῖπον, ἐν τῷ βαθυτάτῳ τῆς Αἰγύπτου, πῶς ἂν Αλεξανδρεὺς εἴη τὴν τοῦ δόσιν πολιτείας ὡς αὐτὸς ἐφ' ἡμῶν ἠξίωσεν ἀναιρούμενος. καὶ τοι [m] μόνοις Αἰγυπτίοις οἱ κύριοι νῦν Ρωμαῖοι τῆς οἰκουμένης μεταλαμβάνειν

a Ὡς οἶμαι μεγ. in *Cod. Elienſi.* b Ἀδίκως *Big.* c Τοὺς πρὸς τοὺς *Big.* d Παρατίθεται *Big* e Συμπεριλαμβάνει *Big.* f Vide lib. 2. *de Bello Jud.* p 1098. g Καὶ μὴ πρὸς τοῖς βασιλικοῖς *Big.* h Ita in *Cod. Big.* antea erat εἶχον. i Ἐτόλμα *Big.* k Πᾶσιν ὁ μικροῦ δεῖν *Big.* l Antea μεταδιδόασιν ὁ μ. m Vide *Plin. Jun.* Lib X. Epiſt. XXII. & *Iſidor. Peluſ.* L. 1. *Epiſt.* 489. p. 123. a Vide

λαμβάνειν ἡστινοῦν πολιτείας ἀπεφήνασιν. ὁ δ' οὕτως ὢν γενναῖος, ὡς μετέχειν ἀξιῶν αὐτὸς, ὧν τυχεῖν ἐκωλύετο, συκοφαντεῖν ἐπεχείρησε τοὺς δικαίως λαβόντας. οὐ γὰρ ἀποδείᾳ γε τῶν οἰκησόντων τὴν μὴ πανδοῦς ὑπ' αὐτῷ πόλιν κτιζομένην, Ἀλέξανδρος τῶν ἡμετέρων τινὰς ἐκ συνήθροισεν. ἀλλὰ πάντας δοκιμάζων ἐπιμελῶς ἀρετῆς καὶ πίστεως, τοῦτο τοῖς ἡμετέροις ὃ γέρας ἔδωκεν. ἐτίμα γὰρ ἡμῶν τὸ ἔθνος, ὡς καὶ φησιν Ἑκαταῖος περὶ ἡμῶν, ὅτι διὰ τὴν ἐπιείκειαν καὶ πίστιν, ἣν αὐτῷ παρέχοι Ἰουδαῖοι, τὴν Σαμαρεῖτιν χώραν προσέθηκεν ἔχειν αὐτοῖς ἀφορολόγητον. ὅμοια δὲ Ἀλεξάνδρου καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου περὶ τοῦ τὴν Ἀλεξανδρείᾳ κατοικούντων ἐφρόνησε. καὶ γὰρ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον αὐτοῖς [a] ἐνεχείρισε φρουρία, πιστῶς ἅμα καὶ γενναίως φυλάξειν ὑπολαμβάνων· καὶ Κυρήνης ἐγκρατῆς ἄρχειν βουλόμενος, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ πόλεων, εἰς αὐτὰς μέρος Ἰουδαίων ἔπεμψε κατοικήσων. ὁ δὲ μετ' αὐτὸν Πτολεμαῖος, ὁ Φιλάδελφος ἐπικληθεὶς, οὐ μόνον εἴ τινες ἦσαν αἰχμάλωτοι παρ' αὐτῷ τῶν ἡμετέρων, πάντας ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ χρήματα πολλάκις ἐδωρήσατο· καὶ ὅ μέγιστον, ἐπιθυμητὴς ἐγένετο γνῶναι τοὺς ἡμετέρους νόμους, καὶ ταῖς τῶν ἱερῶν γραφῶν βίβλοις ἐντυχεῖν. ἔπεμψε γοῦν ἀξιῶν ἄνδρας ἀποσταλῆναι, [b] τοὺς ἑρμηνεύσοντας αὐτῷ τὸν νόμον, καὶ γραφῆναι ζῶντα καλῶς τὴν ἐπιμέλειαν ἐπέταξεν οὐ τοῖς τυχοῦσιν· ἀλλὰ Δημήτριον τὸν Φαληρέα, καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Ἀριστέα, καὶ μὲν παιδείᾳ τῶν καθ' ἑαυτὸν [c] διαφέροντα Δημήτριον, τοὺς δὲ τὸν σώματος αὐτοῦ φυλακῇ ἐγκεχειρισμένους, ἐπὶ δ' ἐπιμελείᾳ ζῶντος ἔταξεν, οὐκ ἂν δύπου τοὺς νόμους καὶ τὸν πάτριον ἡμῶν φιλοσοφίαν ἐπιθυμήσας ἐκμαθεῖν, εἰ τῶν χρωμένων αὐτοῖς ἀνδρῶν καταφρονεῖν, καὶ μὴ λίαν ἐθαύμαζεν.

ε'. Ἀπίωνα δὲ σχεδὸν ἐφ' ἑξῆς πάντες ἔλαθον οἱ τῶν προγόνων αὐτοῦ Μακεδόνων βασιλεῖς, οἰκειότατα πρὸς ἡμᾶς διατελοῦντες. καὶ γὰρ τρίτος Πτολεμαῖος, ὁ λεγόμενος Εὐεργέτης, κατασχὼν ὅλην Συρίαν καὶ κράτος, οὐ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τὴν νίκης ἔθυσεν· ἀλλὰ προσελθὼν ἡμῖν νόμιμον ἐστιν ἐπιτέλεσι θυσίας τῷ Θεῷ· καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τὴν νίκης [d] ἄξια. ὁ δὲ Φιλομήτωρ Πτολεμαῖος καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Κλεοπάτρα, τὴν βασιλείαν ὅλην τῶν ἑαυτῶν Ἰουδαίοις ἐπίστευσαν· καὶ στρατηγοὶ πάσης τῆς δυνάμεως ἦσαν, Ὀνίας καὶ [e] Δοσίθεος Ἰουδαῖοι. ὧν Ἀπίων σκώπτει τὰ ὀνόματα· δέον τὰ ἔργα θαυμάζειν καὶ μὴ λοιδορεῖν, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἔχειν ὅτι [f] διεσώσαντο τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἧς ὡς πολίτης ἀντιποιεῖται. πολεμούντων γὰρ αὐτῶν τῇ βασιλίσσῃ Κλεοπάτρᾳ, καὶ κινδυνευόντων ἀπολέσθαι κακῶς, εἴτοι συμβάσεις ἐποίησε, καὶ τὴν ἐμφυλίου κακῶν ἀπήλλαξαν. ἀλλὰ "μὴ "ζῶντα, φησὶν, Ὀνίας ἐπὶ τὴν πόλιν ἤγαγε στρατὸν ὀλίγον ὄν- "τος ἐκεῖ Θέρμου τοῦ παρὰ Ῥωμαίων πρεσβευτοῦ καὶ παρόντος." ὀρθῶς δὲ ποιῶν φαίην ἂν καὶ μάλα δικαίως. ὁ γὰρ Φύσκων ἐπικληθεὶς Πτολεμαῖος, ἀποθανόντος αὐτοῦ τοῦ ἀδελφοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος, ἀπὸ Κυρήνης ἐξῆλθε Κλεοπά-

ticipare cujuslibet civitatis interdixerint. Ille vero adeo generosus est, ut, cum vellet *jure* obtinere quæ impetrare prohibetur, conatus fuerit eos calumniari qui ista justissime assequuti sunt. Non enim Alexander propter inopiam habitatorum civitatis, quam studiose ædificabat, nostrorum aliquos illic congregavit. Sed, omnes probitatis ergo & fidei probe perspectos & exploratos habens, hoc præmium nostris tribuit. "nostram enim gentem "honorabat, ut etiam de nobis dicit Hecatæus, quod propter probitatem atque fidem, "quam ei præbuere Judæi, regionem Samaritidem, ab omni tributo liberam, ab iis insu- "per teneri voluerit." Similiter quoque sensit post Alexandrum Ptolemæus Lagi de Judæis Alexandriam habitantibus. etenim castra Ægyptiaca eis commisit, arbitratus illis nec fidem defuturam nec fortitudinem ad ea conservanda: cumque firmum in Cyrene imperium tenere vellet, & in aliis Libyæ civitatibus, illic misit partem Judæorum habitandi causa. Post hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, non solum si qui fuere captivi apud eum nostrorum omnibus libertatem, sed & pecunias sæpius dedit: & (quod maximum est) leges nostras cognoscendi desiderio tenebatur, legendiq; sacrarum scripturarum libros. rogatum igitur misit sibi delegari viros qui ei interpretarentur legem; utque volumina pulchre exscriberentur *hujusce rei* curam mandavit non quibuscunque viris: sed Demetrium Phalereum & Andream & Aristeam, Demetrium quidem sui ævi omnium doctrina eminentissimum, illos vero custodiam corporis sibi creditam habentes, huic curæ præfecit; non utique leges & patriam nostram philosophiam discere concupiverat, si his utentes despectui habuerit, & non potius miratus fuerit.

Judæorum fidelitas.

Ptolemæus Lagi.

Ptolemæus Philadelphus.

Versio S. Scripturarum.

5. Apion autem pene omnes deinceps Macedonum majorum ejus reges ignoravit, nobis familiarissimos & amicissimos. Nam & tertius Ptolemæus, dictus Euergetes, tota Syria vi & armis occupata, non Diis Ægyptiacis sacra fecit ut pro victoria gratias ageret; sed, cum Hierosolyma venisset, multas hostias, sicut nostri moris est, Deo immolavit, & donaria victoriâ digna dedicavit. Ptolemæus autem Philometor & uxor ejus Cleopatra omne regnum commisere Judæis, factique sunt totius militiæ duces Onias & Dositheus Judæi: quorum in nomine cavillatur Apion, cum debuisset facta eorum potius mirari & non conviciari, sed gratias illis habere quod servarint Alexandriam, cujus civis videri vult & haberi. Cum enim bellum inferrent reginæ Cleopatræ, & male pereundi discrimen adirent, isti fecerunt ut pax iniretur & mala intestina cessarent. Sed "postea, inquit, Onias ad urbem "deduxit parvum exercitum, cum illic præ- "sens esset Thermus Romanorum legatus." id quod bene recteque admodum factum dicerem. Ptolemæus enim cognomine Physcon, mortuo suo fratre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, eo animo ut Cleopatram

Ptolemæus Euergetes.

Ptolemæus Philometor.

Ptolemæus Physcon.

a Vide in *Antiquitatum* l. 8. p. 508. b Vide *Originum*, l. 1. p. 2. & p. 508. 516. c Διαφερόντων *Big.* d Ἀξίως *Big.* e Δωσίθεος *Big.* f Διέσωσαν *Big.*

a Pro

De Onia ejusque fide.

tram è regno ejiceret, & filios regis, ut ipse regnum injuste sibimet applicaret; propter hæc ergo Onias adversus eum bellum pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autem Deus justitiæ ejus manifestus apparuit. Nam [a] Physcon Ptolemæus, cum adversum exercitum quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes vero Judæos in civitate positos cum filiis & uxoribus capiens nudos atque vinctos elephantis subjecisset, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset, in contrarium quæ præparaverat evenêre. Elephanti enim relinquentes sibi appositos Judæos, impetu facto super amicos ejus, multos ex ipsis interemêre. Et post hæc Ptolemæus quidem aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina vero sua charissima, quam alii quidem Ithacam, alii vero Hirenen denominant, supplicante ne tantam impietatem perageret, ei concessit, & ex his, quæ jam egerat vel acturus erat, pœnitentiam egit. Unde recte hanc diem Judæi Alexandriæ constituti, eo quod aperte à Deo salutem promeruêre, celebrare noscuntur. Apion autem omnium calumniator, etiam propter bellum adversus Physconem gestum, Judæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinorum meminit, veluti nobis improperans, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino injustitiæ & malorum operum defuit, vel circa generis necessarios, vel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, vel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores, quæ etiam sororem Arsinoen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem insidiis: paternosque deos, & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensque regnum à primo Cæsare, ejus filio & successori rebellare præsumpsit: Antoniumque corrumpens amatoriis rebus & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spolians, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius [b] dicere, cum illum ipsum in navali certamine relinquens, id est maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatum, & se sequi coëgit? Novissime vero Alexandria à Cæsare capta, ad hoc usque perducta est, ut saltem hinc sperare se judicaret, si posset ipse manu sua Judæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis exstaret. Putasne gloriandum nobis non esse, si quemadmodum dicit Apion, famis tempore Judæis triticum non est mensa? Sed illa quidem pœnam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste auxilii atque fidei quam circa eum contra Ægyptios gessimus: necnon & senatu ejusque consultis, & epistolis Cæsaris Augusti, quibus nostra merita comprobantur. Has literas Apionem opor-

Cleopatra ultima Alexandrinorum regina.

πάσχειν σκαλεῖν βουλόμενος τὴν βασιλείας, —

— — — — — —

— — — — —

— — — — — —

— — — — —

— — — — — —

— — — —

tebat inspicere, & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta, & omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu constituta sunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si vero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuriæ frumentorum, non accusatio Judæorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Judæis in Alexandria commorantibus, palam est. nam administratio tritici nihilo [a] magis ab eis, quam ab aliis Alexandrinis translata est. Maximam vero eis fidem olim à regibus datam conservare voluerunt, id est, fluminis custodiam, totiusque custodiæ, nequaquam his rebus indignos esse judicantes.

Judæi fidem eis olim à regibus datam conservant.

6. Sed super hoc: quomodo ergo, inquit, si sunt cives, eosdem deos, quos Alexandrini non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam, cum vos sitis Ægyptii, inter alterutros prælio magno & sine fœdere de religione contenditis? [b] aut certe propterea non vos omnes dicimus Ægyptios, & neque communiter homines, quoniam bestias adversantes naturæ [nostræ] colitis, multa diligentia nutrientes? cum genus utique nostrorum unum atque idem esse videatur. Si autem in vobis Ægyptiis tantæ differentiæ opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam advenerunt, si legibus à principio [c] constitutis, circa talia permansêre? Is autem seditionis [d] causas nobis apponit: qui si cum veritate ob hoc accusat Judæos in Alexandria constitutos, cur omnes non culpare possit, eo quòd noscamur habere concordiam? Porro etiam seditionis autores, quilibet inveniet Apionis similes Alexandrinorum fuisse cives. Donec enim Græci fuêre & Macedones hanc [e] civitatem habentes, nullam seditionem adversus nos gessêre, sed antiquis cessêre solennitatibus. Cum vero multitudo Ægyptiorum crevisset inter eos, propter confusiones temporum, etiam hoc opus semper est additum. Nostrum vero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ hujus fuêre principium, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neque prudentiam Græcam, sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Ægyptiorum, & antiquas inimicitias adversum nos exercentibus. E diverso namque factum est quod nobis improperare præsumunt. nam cum plurimi eorum non opportune jus ejus civitatis obtineant, peregrinos [f] vocantes eos, qui hoc privilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Ægyptiis neque regum quisquam videtur jus civitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxêre, Romani vero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Apion voluit, quia imperatorum non statuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione Apionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem modestiamque Romanorum, quoniam subjectos non cogunt patria jura transcendere

Seditionis Alexandriæ causa.

Depulsio mendacii Apionis, Judæos seditionis Alexandriæ causam exstitisse.

[a] In *MS.* minus. [b] In *MS.* an. [c] In *MS.* constituti. [d] Ita *MS.* causa in *Editis* [e] Civilitatem in *MS.* [f] Sic *MS.* vocant in *Editis.*

[a] Μόλις

Romanorum erga Judæos magnanimitas.

cendere : sed suscipiunt honores, sicut dare offerentes pium atque legitimum est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate & violentia conferuntur. Græcis itaque & aliis quibusdam, bonum esse creditur imagines instituere. Denique & patrum & uxorum filiorumque figuras depingentes exsultant, quidam vero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. alii vero & servos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere videantur? Porro autem Legislator, non quasi prophetans Romanorum potentiam non honorandam, sed tanquam causam neque Deo neque hominibus utilem despiciens, & quoniam totius animati, multo magis Dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. aliis autem honoribus post Deum colendos non prohibuit viros bonos, quibus nos & imperatores & pop. Rom. dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Judæorum talia celebramus: verum cum nullas alias hostias ex communi, neq; pro filiis peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus, quem hominum nulli persolvimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit adversus Apionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt.

Respondetur Posidonio & Apollonio.

7. Admiror autem etiam eos, qui ei hujusmodi fomitem præbuêre, id est, Posidonium & [a] Apollonium Molonis: quoniam accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum aliis non colimus. mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incongruas, non se putant impie agere: cum sit valde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollente.

Et Apioni de Asini capite.

In hoc enim sacrario Apion præsumpsit edicere, "asini caput collocasse Judæos, & id colere, ac dignum facere tanta religione: & "hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antiochus Epiphanes & exspoliasset templum, & "illud caput invenisset ex auro compositum "multis pecuniis dignum." Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Ægyptius, vel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterior asinus furonibus & hircis & aliis, qui sunt apud eos Dii. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur iisdem: in quibus sine fine consistimus. Et cum varii casus nostram civitatem, sicut etiam aliorum vexaverint, & [b] Theos, ac Pompejus Magnus, ac Licinius Crassus, & ad novissimum Titus Cæsar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil hujusmodi illic invenêre: sed purissimam pietatem, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia vero Antiochus neque justam fecit templi deprædationem, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, & socios insuper nos suos & ami-

a Μόλων apud *Josephum* libro superiori. Si vero pro eodem accipit *Apollonium Molonis*, qui Μαλακὸς dictus est, cum *Molone* perperam confundit, quos esse distinguendos docet *Strabo* L. XIV. *b* Sc. *Antiochus* Θεὸς Ἐπιφανής.

cos

cos aggressus est, nec aliquid dignum derisione illic invenit. Multi & digni conscriptores super hoc quoque testantur; Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum fœdera Judæorum, & spoliasse templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Apion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, & impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli. neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinis neque honorem neque potestatem aliquam damus, sicut Ægyptii crocodilis & aspidibus: quando eos, qui ab istis mordentur, & à crocodilis rapiuntur, felices & Deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes viros, onera sibimet imposita sustinentes. [a] Etsi ad areas accedentes comedant, aut proposita non adimpleant, multas valde plagas accipiunt, quippe operibus & ad agriculturam rebus necessariis ministrantes. Sed aut omnium rudissimus fuit Apion ad componendum verba fallacia, aut certe ex rebus initia sumens, hæc implere non valuit, quando nulla potest contra nos blasphemia provenire.

Historicos alios appellat Josephus.

7. Alteram vero fabulam, derogatione nostra plenam de Græcis apposuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniam qui de pietate loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire, quam sacerdotibus scelesta verba confingere. Isti vero magis studuêre defendere sacrilegum regem, quam justa & veracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegium ejus [b] tegere, quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecuniarum, detrahentes nobis etiam quæ in futuris essent, mentiti sunt. Propheta vero aliorum factus est Apion, & dixit "Antiochum in templo invenisse lectum & "hominem in eo jacentem, & appositam ei "mensulam maritimis terrenisque volatilium "dapibus plenam, & quod obstupuisset his "homo. Illum vero mox adorasse regis ingressum, tanquam [c] maximam sibi opem præbituri: ac procidentem ad ejus genua, extensa "dextera poposcisse libertatem; & jubente "rege ut consideret, & diceret quis esset, vel "cur ibidem habitaret, vel quæ esset causa ciborum ejus, tunc hominem cum gemitu & "lacrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. Ait, inquit, esse se Græcum: & "dum peragraret provinciam parandi victus "causa, correptum se subito ab alienigenis hominibus, atque deductum ad templum, & inclusum illic, & à nullo conspici, sed cuncta "dapium apparatione saginari. Et primum "quidem hæc sibi inopinabilia beneficia visa "attulisse lætitiam; deinde suspicionem, post-"ea stuporem: postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem in-"effabilem Judæorum, pro qua nutriebatur: "& hoc illos facere singulis annis quodam "tempore constituto. Et comprehendere qui-

Fabula de Græco in templum incluso.

a *Al.* Et licet ad arcas acc. b *Al.* tegere. c *Al.* maximum ei solatium pr.

"dem

"dem Græcum peregrinum, eumque annuo "tempore saginare, & deductum ad quandam "sylvam occidere quidem eum hominem, "ejusque corpus sacrificare secundum suas so-"lennitates, & gustare ex ejus visceribus, & "jusjurandum facere in immolatione Græ-"ci, ut inimicitias contra Græcos haberent: "& tunc in quandam foveam reliqua homi-"nis pereuntis abjicere." Deinde refert eum "dixisse, paucos jam dies debitos sibimet su-"peresse; atque rogasse, ut reveritus Græco-"rum deos, & superans in suo sanguine insi-"dias Judæorum, de malis eum circumstantibus "deliberaret." Hujusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio privat Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hæc ad illius gratiam conscripsêre. Non enim præsumpsit aliquid tale, ut ad templum accederet: sed sic invenit non sperans. Fuit ergo voluntatibus iniquis impius, & nihilominus sine Deo, quicquid jussit mendacii superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere valde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime adversus Ægyptios & plurimos alios. Cujus enim regionis homines non contigit aliquando apud nos peregrinari? ut adversus solos Græcos renovata conjuratione per effusionem sanguinis ageremus: vel quomodo possibile, ut ad has hostias omnes Judæi colligerentur, & tantis millibus ad gustandum viscera illa sufficerent, sicut ait Apion? vel cur inventum hominem quicunque fuit (non enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit? dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere vero contra Judæorum odium auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non verbis, sed operibus decet arguere.

Templi ac porticuum descriptio.

Sciunt igitur omnes, qui vidêre constructionem templi nostri, qualis fuerit, & intransgressibilem ejus purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & & harum singulæ propriam secundum legem habuêre custodiam. In exteriorem itaque ingredi licentia fuit omnibus etiam alienis: mulieres tantummodo menstruatæ transire prohibebantur. In secundam vero porticum cuncti Judæi ingrediebantur, eorumque conjuges cum essent ab omni pollutione mundæ. In tertiam, masculi Judæorum mundi existentes atque purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum vero soli principes sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta vero est circa omnia providentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane [a] etiam aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire: & meridie rursus, dum clauderetur templum. Denique ne vas quidem aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulum, candelabrum, quæ omnia in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque my-

a *Al.* etenim.

steriorum

— — — —

dere patres nostri ad se venturum Apollinem, & cum stellis super terram eum ambulantem intueri putaverunt? Scilicet enim manifestum quod lucernam nunquam prius conspexerunt, qui tot & tanta lucernarum accensionis festa celebrarunt. Sed nec aliquis ei per regionem ambulanti è tot myriadibus obviam ivit: quin & muros sine custodibus invenit bello conflato. Cætera prætereo. Januæ autem templi altitudine quidem erant cubitorum VII, latitudine vero XX, omnes etiam deauratæ, & fere ex auro solido. Has singulis diebus claudebant viri non minus quam viginti, easque apertas relinquere nefas erat. Facile igitur illas lucernifer iste aperuit, aut si aperuisse creditur etiam cantherii, id quod putabatur, caput habens. Utrum igitur cum hoc capite ad nos reversus est, aut illud cum sumpsisset Apion *in templum* introduxit, ut Antiochus inveniret, quo alteram Apioni fabulam narrandi occasionem suppeditaret.

Januæ templi.

Mendacii de juramento depulsio.

10. Mentitur autem & de juramento nostro, "quod *scilicet* juremus per Deum, & cœli "& terræ & maris creatorem, nemini fauturos "alienigenæ, præcipue si Græci fuerint." Oportebat autem mentientem plane dicere, nemini fauturos alienigenæ, præcipue si fuerint Ægyptii. Ita enim primis ejus figmentis congruissent ista de juramento, si à cognatis Ægyptiis patres nostri non propter improbitatem sed ob calamitates expulsi fuissent. A Græcis autem magis locis quam studiis disjuncti sumus, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitiæ intercedant aut obtrectationes. Veruntamen è contra multos eorum ad nostras leges accessisse contigit: & nonnulli quidem istis institutis adhæserunt, alii vero, in illis perseverare non ferentes, iterum recesserunt. Et hoc jusjurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum; sed solus Apion (ut videtur) audivit: is enim ille erat qui id confinxit.

Obviam it alteri calumniæ de servitute Judæorum.

11. Vehementer igitur in Apione admiranda est eximia prudentia, etiam ob hoc quod mox dicetur. "Nam indicio esse, affirmat, "quod neque legibus justis utamur, neque "Deum convenienter ejus naturæ colamus, eo "quod non imperemus, sed diversis potius "gentibus serviamus, & in ipsa civitate cala-"mitates quasdam perferamus, utique cum ipsi "ex urbe primaria à multis retro sæculis im-"perare & non Romanis servire consueverint: "* quanquam & nemo fere non expertus est "horum egregiam magnanimitatem." Nullus etenim aliorum est qui non affirmet, istiusmodi verborum abunde contra seipsum fecisse Apionem. Paucis etenim contigit in principatu continue præsidere, & non rursus aliis facta mutatione servire. Plurimas namque gentes aliæ sæpe *aliis* obedire coactæ sunt. Ægyptii autem soli, eo quod se receperint

ὦ πατέρες ἡμῶν, ἥξειν τὸν Ἀπόλλωνα πρὸς αὐτοὺς, καὶ μετὰ τῶν ἄστρων ὅτι τὸν γῆς περιπορευόμενον ὁρᾶν αὐτὸν προσεδόκων; λύχνον γὰρ οὐδέπω δῆλον ὅτι πρόσθεν ἑωράκασιν, οἱ τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας λυχνοκαΐας ὀπτελοῦντες. Ἀλλ' οὐδέ τις αὐτῷ βαδίζοντι κατὰ τὴν χώραν τῶν τοσούτων μυριάδων ὑπήντησεν· ἔρημα δὲ καὶ τὰ τείχη φυλάκων εὗρε πολέμου συνεστηκότος. ἐῶ τἄλλα. θύραι δ' αἱ θύραι ὃ μὲν ὕψος ἦσαν ἑπτὰ πηχῶν, εἴκοσι δὲ ὁ πλάτος· κατάχρυσοι δὲ πᾶσαι καὶ μικροῦ δεῖν σφυρήλατοι. Ταύτας ἔκλειον οὐκ ἐλάττους ὄντες ἄνδρες [a] εἰκόσιοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ ὁ καταλιπεῖν ἠνοιγμένας μὴ ἀθέμιτον. ῥᾳδίως οὖν αὐτὰς ὁ λυχνοφόρος ἐκεῖνος ἠνέῳξεν [b] ἂν ἀνοίξειν οἰόμενος, καὶ τοῦ κεφαλοῦ τοῦ κανθαρίου ὡς φέρετο κεφαλὴν ἔχων. πότερον οὖν αὐτοῦ πάλιν ὡς ἡμᾶς ἀνέστρεψεν, ἢ λαβὼν Ἀπίων αὐτοῦ εἰσεκόμισεν, ἵν' Ἀντίοχος εὕρῃ πρὸς δευτέραν Ἀπίωνι μυθολογίαν.

ι'. [c] Καταψεύδεται δὲ καὶ ὅρκον ἡμῶν, "ὡς ὀμνύοντας τὸν "Θεὸν, τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, "μηδενὶ εὐνοήσειν ἀλλοφύλῳ, μάλιστα δὲ Ἕλλησι." ἔδει δὲ καταψευδόμενον ἅπαξ εἰπεῖν, μηδενὶ εὐνοήσειν ἀλλοφύλῳ, μάλιστα δ' Αἰγυπτίοις. οὕτω γὰρ ἂν τοῖς ἐξ ἀρχῆς αὐτῷ πλάσμασιν ἥρμοττε τὰ περὶ τοῦ ὅρκου, εἰ μὴ [d] τοὺς Αἰγυπτίων τοῦ συγγενῶν οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐχὶ δι' ἀποστασίας, ἀλλ' ὅτι συμφορᾶς ἐξεληλαμένοι. τῶν Ἑλλήνων δὲ πλέον τοῖς τόποις ἢ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἀφεστήκαμεν, ὡς τε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς αὐτοῖς ἔχθραν μηδὲ ζηλοτυπίαν. τοιαῦτον μὲν τοι πολλοὶ περὶ αὐτῶν εἰς τοὺς ἡμετέρους νόμους συνέβησαν εἰσελθεῖν, καὶ τινὲς μὲν [d] ἔμειναν, εἰσὶ δ' οἱ, τὴν καρτερίαν οὐχ ὑπομείναντες, πάλιν ἀπέστησαν. καὶ τοῦτον οὐδεὶς πώποτε τὸν ὅρκον εἶπεν ἀκοῦσαι παρ' ἡμῖν [e] ὠμοσμένον, ἀλλὰ μόνος Ἀπίων ὡς ἔοικεν ἤκουσεν· αὐτὸς γὰρ ὁ συνθεὶς αὐτὸν οὗτος.

ια'. Σφόδρα τοίνυν τὴν πολλῆς [f] συνέσεως, καὶ ὅτι δὴ μέλλοντι ῥηθήσεσθαι θαυμάζειν ἄξιόν ἐστιν Ἀπίωνα. "τε-"κμήριον γὰρ εἶναι, φησὶ, τοῦ μήτε νόμοις ἡμᾶς χρῆσθαι δικαίοις, "μήτε τὸν Θεὸν εὐσεβεῖν ὡς πρέπει, [g] τὸ μὴ ἄρχειν, "δουλεύειν δὲ μᾶλλον ἔθνεσι καὶ ἄλλοτε ἄλλοις, καὶ ὅ "κεχρῆσθαι συμφοραῖς τισι περὶ τὴν πόλιν, [h] αὐτοῦ δι-"λοιότι πόλεως ἡγεμονικωτάτης οὐκ τὸ ἄνωθεν ἄρχειν, "ἀλλὰ μὴ Ρωμαίοις δουλεύειν συνηθισμένων καὶ τοι τοῦ-"τον ἄν τις ἐπόθοιτο τοιαύτης μεγαλοψυχίας." τὸ μὲν γὰρ ἄλλων οὐκ ἔστιν ὅς τις ἀνθρώπων οὐχ ἑκουσίως καθ' αὐτοῦ φαίη τοῦτον ὑπ' Ἀπίωνος λελέχθαι τὸν λόγον. ὀλίγοις μὲν γὰρ ὑπῆρξεν ἐφ' ἡγεμονίας ἀρχὴ καρτερίας γενέσθαι, καὶ τούτους εἰ μεταβολαὶ πάλιν ἄλλοις δουλεύειν ὑπέζευξαν. ὁ πλεῖστον δὲ φῦλον ἄλλων ὑπακήκοεν πολλάκις. Αἰγύπτιοι δ' ἄρα μόνοι ἀρχὴ τὸ καταφυγεῖν, ὡς

a Legendum certe εἴκοσι. Vide lib. 7. de Bello, p. 1281. ut & *Villalpandum* in *Ezechielem*, l. 3. fol. 576. b Ἠνίωξεν ἢ κἂν ἀνοίξειν οἰόμενος malit Cl. *Lowthius*. Verbum ἠνίωξεν omittunt *Codd. MSS.* c Καταψευδόμενοι ταῦτα in *MSS.* d Ἐπίμενον in *MSS.* e Ὀμωμοσμένον *Big.* f Συνθέσεως in *MSS.* g Illa τὸ μὴ ἄρχειν omittunt aliquot *MSS.* & *Vet. Interpr.* h Αὐτοῦ δῆλον ὅτι πόλεως ἡγεμονικωτάτης Ρωμαίους οὐκ τὸ ἄνωθεν ἄρχειν, ἀλλὰ μὴ δουλεύειν συνηθισμένων in *Codd. Big.* & *Hafn.* Quomodo legerit *Vet. Interpr.* aliis conjiciendum relinquo ex hisce verbis, *Cum utique principalis civitas Romanorum sit, cujus cives soli ab initio regnare atque non servire consueverunt.* * Quis etenim horum magnanimitati valeat obsistere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Apion loquutus est; quando paucis contigit in principatu continue præsidere, & non rursus aliis facta mutatione servire &c. *in Vet. Interpr.*

ὡς [a] φασὶν, εἰς τὴν χώραν αὐτῶν τοὺς θεοὺς, καὶ σωθῆναι μεταβαλόντας, εἰς μορφὰς θηρίων, ἐξαίρετον χάριν εὕροντο τὸ μηδενὶ δουλεύειν τῶν τῆς Ἀσίας ἢ τῆς Εὐρώπης κρατησάντων· οἱ μίαν ἡμέραν ἐκ παντὸς αἰῶνος ἐλευθερίας οὐ τυγχάνοντες [b] φαίνονται, [c] ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τοῖς οἰκοδεσπόταις. ὅν τινα μὴν δὴ αὐτοῖς ἐχρήσαντο Πέρσαι τρόπον, οὐχ ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις πορθοῦντες τὰς πόλεις, ἱερὰ κατασκάπτοντες, τοὺς παρ' αὐτοῖς νομιζομένους θεοὺς καταφάζοντες, οὐκ ἂν ὀνειδίσαιμι. μιμεῖσθαι γὰρ οὐ προσῆκε [d] τὴν Ἀπίωνος ἀπαιδευσίαν, ὃς οὔτε τὰς Ἀθηναίων τύχας, οὔτε τὰς Λακεδαιμονίων ἐνενόησεν, ὧν τοὺς μὲν ἀνδρειοτάτους, τοὺς δὲ εὐσεβεστάτους τῶν Ἑλλήνων ἅπαντες λέγουσιν. ἐῶ βασιλέας τοὺς ἐπ' εὐσεβείᾳ βοωθεῖν-τας, ὧν ἕνα Κροῖσον, οἵαις [e] ἐχρήσατο συμφοραῖς βίον. ἐῶ τὴν καταφρονηθεῖσαν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, καὶ τὸν Ἐφέσῳ ναὸν, καὶ τὸν Δελφοῖς, ἄλλους μυρίους, καὶ οὐδεὶς ὠνείδισε ταῦτα τοῖς παθοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς δράσασι. χαρίεν δὲ κατήγορος ἡμῶν Ἀπίων εὑρέθη, τῶν ἰδίων αὐτῷ συμβεβηκότων Αἰγύπτου κακῶν ἐπιλαθόμενος. ἀλλὰ Σέσωστρις αὐτὸν ὁ μυθευόμενος Αἰγύπτου βασιλεὺς ἐτύφλωσεν. ἡμεῖς δὲ τοὺς ἡμετέρους οὐκ ἂν εἴποιμεν βασιλέας, Δαυὶδ καὶ Σολομῶντα, πολλὰ [f] χειρωσαμένους ἔθνη. τούτους μὲν οὖν παραλείπομεν. τὰ δὲ γνώριμα πᾶσιν Ἀπίων ἠγνόησεν. ὅτι Περσῶν καὶ [g] μετ' ἐκείνους ἡγεμόνων τῆς Ἀσίας Μακεδόνων, Αἰγύπτιοι μὲν ἐδούλευον ἀνδραπόδων οὐδὲν διαφέροντες. ἡμεῖς δὲ ὄντες ἐλεύθεροι παρόντι καὶ τῶν πλείστων πόλεων ἤρχομεν, ἔτη ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, μέχρι Μάγνου Πομπηΐου. καὶ πάντων ἐκπολεμηθέντων παρὰ Ῥωμαίων τῶν πανταχοῦ βασιλέων, μόνοι διὰ πίστιν οἱ παρ' ἡμῖν σύμμαχοι καὶ φίλοι διεφυλάχθησαν.

ιβ'. "Ἀλλὰ θαυμαστοὺς ἄνδρας οὐ παρεσχήκαμεν, οὔ "τεχνῶν τινων εὑρετὰς, ἢ σοφίᾳ διαφέροντας." καὶ καταριθμεῖ Σωκράτη, καὶ Ζήνωνα, καὶ Κλεάνθην, καὶ τοιούτους τινάς. εἶτα ὃ θαυμασιώτατον τῶν εἰρημένων αὐτὸς ἑαυτὸν παρεγράψατο, καὶ μακαρίζει τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅτι τοιοῦτον ἔχει πολίτην. ἔδει γὰρ αὐτὸν μάρτυρας ἑαυτοῦ τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασιν ὀχλαγωγὸς ἐδόκει πονηρὸς εἶναι, καὶ τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ διεφθαρμένος· ὥστε εἰκότως ἐλεήσαι τις ἂν τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἰ τοῦτο μέγα φέροι. τοὺς δὲ παρ' ἡμῖν ἀνδρῶν γενομένων, οὐδενὸς ἧττον ἐπαίνου τυγχάνειν ἀξίους, ἴσασιν οἱ τῆς ἡμετέρας ἀρχαιολογίας ἐντυγχάνοντες.

ιγ'. Τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ἐν τῇ κατηγορίᾳ γεγραμμένων, ἄξιον μὴ ἴσως ἀπολογίας παραλιπεῖν, ἵν' αὐτὸς αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων ᾖ ὁ κατήγορος. ἐγκαλεῖ γὰρ ὅτι ζῶα θύομεν, καὶ χοίρου οὐκ ἐσθίομεν, καὶ τὴν τῶν αἰδοίων περιτομὴν. τὸ μὲν οὖν περὶ τῆς τῶν [h] ἡμέρων ζώων ἀναιρέσεως, καὶ-

(sicut ajunt) in eorum regionem Dii, & salutem consequuti fuerint assumendo bestiarum formas, eximiam gratiam invenerunt ut eorum nemini servirent, qui Asiam Europamve tenuere: qui *scilicet* per unam diem ex omni ævo non habuere libertatem, ne quidem apud dominos indigenas. Nam quemadmodum eis usi sunt Persæ, non semel solummodo, sed frequenter urbes eorum vastantes, sacra evertentes, & quos Deos esse crediderunt interficientes, *illis* exprobrare non studeo. Haud enim convenit, ut nos indoctam Apionis stultitiam imitaremur, qui neque de casibus Atheniensium neque Lacedæmoniorum cogitavit; quorum hos quidem fortissimos, illos vero Græcorum religiosissimos esse omnes affirmant. Taceo reges ob pietatem omnium sermone celebratos, interque eos Cræsum, in quas vitæ calamitates incidit. Taceo incensam Atheniensium arcem, templum Ephesinum & Delphicum, aliaque multa, quibus nemo calamitatem passis sed *potius* inferentibus *casus* exprobravit. Novus autem nostrorum accusator inventus est Apion, malorum suorum, quæ in Ægypto ei acciderant, prorsus oblitus. Sed Sesostris illum excœcavit, Ægypti rex, cujus res *fabulis sunt aspersæ. Non est autem ut reges nostros nos memoremus, Davidem & Solomonem, qui multas subegerunt gentes. Et hos quidem missos faciamus. Quæ vero cunctis nota sunt ignoravit Apion; quod Persis, & post illos Asiæ dominantibus Macedonibus, Ægyptii quidem iis serviebant, à mancipiis nihil differentes. Nos autem liberi existentes etiam civitatum finitimarum dominatum & principatum tenuimus, annis centum & viginti usque ad Pompeium magnum. Et cum omnes à Romanis rerum ubique dominis expugnati fuissent, soli majores nostri propter fidem *suam* socii & amici conservati sunt.

Ægyptiorum servitus.

12. "Sed viros admirabiles non tulimus, vel-"uti artium quarundam inventores, aut sapien-"tia præcellentes." Atq; inter hos enumerat Socratem, & Zenonem, & Cleanthem, aliosq; hujusmodi. Deinde, quod ex dictis maxime mirandum, *illis* semetipsum adjicit, & Alexandriam beatam prædicat, quæ civem habuerit tali ingenio præditum. Oportebat enim ipsum de se testimonium dare. Nam aliis quidem circulator esse videbatur improbus, & vita & sermone pravus: adeo ut merito quis Alexandriam miseretur, si super isto sese efferat. De viris autem qui fuere apud nos, non minus quam alii quicunque laude digni, probe sciunt qui in nostris versati sunt Originum libris.

Apionis vanitas.

13. Reliqua autem eorum quæ complectitur accusatio, mereantur forsan ut prætereamur tanquam responso indigna, ita ut ipse sui & aliorum Ægyptiorum accusator habeatur. Nam vitio nobis vertit, quod animalia pro victimis mactemus, & non vescamur carne suilla; & pudendorum circumcisionem irridet. Sane quod attinet ad mansuetorum animalium macta-

a Sic cum *Vet. Interpr.* antea φησὶν. b Φαίνονται non agnoscunt *MSS.* c Παρὰ τοῖς ἀποστάταις, ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τοῖς οἰκοδεσπόταις legisse videtur *Vet. Interpr.* qui habet, *neque apud indigenas dominos, neque apud externos.* d Ita ex *MSS.* pro τὴν quod obtinuit in *Editis.* e Prius erat ἐχρήσατο. f Ita ex *MS.* & *Vet. Interpr.* περιφανεστάτους in *Editis.* g Sic *MSS.* antea erat μετ' ἐκείνους. h Ἡμερίων in *Cod. Big.* * *Vel*, immodice celebratæ. nam μυθευόμενος hic loci non notat confictum plane regem, sed cujus res gestæ in vanum & falsum sunt detortæ.

ſtationem, id nobis cum aliis hominibus univerſis commune eſt. Apion autem, nos ſacra facientes redarguens, indicat ſemetipſum genere eſſe Ægyptium. Non enim ſi Græcus fuiſſet aut Macedo, hoc ægre tuliſſet. Iſti enim vovent Hecatombas diis ſacrificare, & victimas epulis apponunt. & non idcirco contigit mundum in penuria eſſe pecorum, quod veritus eſt Apion. Veruntamen ſi Ægyptiorum moribus omnes ſemet addicerent, mundus deſtitutus quidem eſſet ab hominibus, ferociſſimis autem beſtiis abundaret, quas pro diis iſti habentes cum cura ſtudioque nutriunt. Quod ſi quis eum interrogaret, quos putaret omnium Ægyptiorum eſſe ſapientiſſimos & *maxime* religioſos, illos proculdubio ſacerdotes eſſe agnoſceret. Hæc enim duo dicunt ſibimet ab initio à regibus eſſe præcepta, ut deos colant & ſapientiam diligant: illi igitur & circumciduntur omnes, & à porcinis abſtinent carnibus. Sed neque ullus alter Ægyptiorum cum eis ſacra diis facere dignoſcitur. Mentem igitur occœcatam habuit Apion, qui Ægyptiorum gratia nos data opera conviciis inſectatur, illoſque accuſat, qui non ſolum utuntur iiſdem, quos in nobis reprehendit, moribus, ſed etiam alios circumcidi docent, ſicuti dixit Herodotus. Unde jure mihi videtur Apion ob maledicta in patriæ ſuæ leges pœnas dediſſe quas commeruit. Nam ex neceſſitate circumciſus erat, utpote ulceratus circa pudenda: & cum nihil ei profuerit circumciſio, ſed putreſceret, magnis doloribus exſpiravit. Oportet enim bene ac ſapienter inſtitutos legibus propriis circa pietatem adhærere, & aliorum minime carpere. At iſte ſuas quidem deſeruit, de noſtris vero mentitus eſt. Atque ita quidem vitam finivit Apion, & hîc etiam *de eo* nobis finem dicendi facere par ſit.

Sacerdotes Ægyptii.

Apionis mors ex morbo circa pudenda.

Finis eorum quæ dicta ſunt contra Apionem.

14. Quoniam vero & Apollonius Molonis, & Lyſimachus, & alii quidem nonnulli, partim quidem per ignorantiam, maxima vero ex parte per malevolentiam de legiſlatore noſtro Moyſe & legibus *ejus* verba fecerunt, nec juſta nec vera, hunc quidem ut præſtigiatorem & deceptorem calumniantes, leges autem malitiæ apud nos, nulliuſque virtutis magiſtras eſſe affirmantes, volo breviter & de omni reip. noſtræ conſtitutione, & de qualibet re ſingillatim (ſicuti potero) ſermonem proferre. Puto enim evidens fore, quod ad pietatem & ſocietatem inter homines ſervandam, & ad omnia humanitatis officia tuenda, prætereaque ad juſtitiam, & tolerantiam laborum, mortiſque contemptum, optime factas habeamus leges. Rogo tamen eos qui in iſta inciderint, ut non cum invidia lectionem adhibeant. Non enim propoſui noſmetipſos laudibus proſequi; ſed defenſionem eſſe juſtiſſimam puto, ductam à legibus juxta quas adhuc vivimus, adverſus eos, qui multa nobis eaque falſa objecerunt. præſertim cum Apollonius accuſationem non continue ſicut Apion inſtituit, ſed ſparſim & hinc inde per totam orationem. quippe qui aliquando quidem nobis tanquam atheis & hominum oſo-

Apollonii Molonis refutatio.

νόν ὅτι καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἀπαίδας. Ἀπίων δὲ τοῖς θύουσιν ἐγκαλῶν, αὐτὸν ἐξήλεγξεν ὅτι τὸ γένος Αἰγύπτιον. ὁ γὰρ ἂν Ἕλλην ὢν ἢ Μακεδὼν ἐχαλέπαινεν. οἵτοι γὰρ εὔχονται θύειν ἑκατόμβας τοῖς θεοῖς, καὶ χρῶνται τοῖς ἱερείοις πρὸς εὐωχίαν. καὶ διὰ τοῦτο συμβέβηκεν ἐρημοῦσθαι τὸν κόσμον τῶν βοσκημάτων, ὅσα Ἀπίων ἔδεισεν. εἰ μὴ τοῖς Αἰγυπτίοις ἔθεσιν ἠκολούθουν ἅπαντες, ἠρήμωτο μὲν ἂν ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων· τῶν ἀγριωτάτων δὲ θηρίων ἐπλημμύρει, ἃ θεοὺς ὄντας νομίζοντες ὀλιγωρῶς ἐκτρέφουσι. καὶ μὴν εἴτις αὐτὸν ἔροιτο, τῶν πάντων Αἰγυπτίων τίνας εἰ καὶ σοφωτάτους καὶ θεοσεβεῖς νομίζει, πάντας ἂν ὁμολόγησε τοὺς ἱερεῖς. δύο γὰρ αὐτοὺς φασὶν ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐξ ἀρχῆς ζῶντα προστάχθαι, τήν τε τῶν θεῶν θεραπείαν, καὶ τὴν σοφίας τιμὴν ἀσκεῖν· ἐκεῖνοι τοίνυν ἅπαντες καὶ περιτέμνονται, καὶ χαρείων ἀπέχονται βρωμάτων. καὶ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων οὐδὲ εἷς συνθύει τοῖς θεοῖς. ἆρ' οὖν τυφλὸς ἦν τῷ νῷ Ἀπίων ὑπὲρ Αἰγυπτίων ἡμᾶς λοιδορεῖν συνθέμενος, ἐκείνων δὲ κατηγορῶν, οἵγε μὴ μόνον χρῶνται τοῖς ὑπὸ τούτου λοιδορουμένοις ἔθεσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδαξαν περιτέμνεσθαι, καθάπερ εἴρηκεν Ἡρόδοτος. ὅθεν εἰκότως μοι δοκεῖ τῆς εἰς τοὺς πατρίους αὐτοῦ νόμους βλασφημίας δοῦναι δίκην Ἀπίων τῷ τρόπῳ τοῦτῳ. περιετμήθη γὰρ ἐξ ἀνάγκης, ἑλκώσεως αὐτῷ περὶ τὸ αἰδοῖον γενομένης· καὶ μηδὲν ὠφεληθεὶς ὑπὸ τῆς περιτομῆς, ἀλλὰ σηπόμενος ὑπὸ δεινῶν ὀδυνῶν ἀπέθανεν. δεῖ γὰρ τοὺς εὐφρονοῦντας τοῖς μὲν οἰκείοις νόμοις περὶ τὴν εὐσέβειαν ἀκριβῶς ἐμμένειν, τοὺς δὲ τῶν ἄλλων μὴ λοιδορεῖν. ὁ δὲ τούτους μὲν ἔφυγε, τῶν ἡμετέρων δὲ κατεψεύσατο. τοῦτο μὲν Ἀπίωνι τοῦ βίου τὸ τέλος ἐγένετο, καὶ τοῦτο παρ' ἡμῖν σιωπῶμεν ὅ πέρας ἔστω τοῦ λόγου.

ιδ'. Ἐπειδὴ δὲ [b] Ἀπολλώνιος ὁ Μόλων, καὶ Λυσίμαχος, καὶ τινες ἄλλοι τὰ μὲν ὑπ' ἀγνοίας, ὃ πολλοῖσι δὲ καὶ δυσμένειαν, περί τε τοῦ νομοθετήσαντος ἡμῖν Μωϋσέως, καὶ περὶ τῶν νόμων πεποίηνται λόγους, οὔτε δικαίους οὔτε ἀληθεῖς, ὡς μὲν γόητα καὶ ἀπατεῶνα διαβάλλοντες, τοὺς νόμους δὲ κακίας ἡμῖν καὶ ὀδεμιᾶς ἀρετῆς φάσκοντες εἶναι διδασκάλους, βούλομαι συντόμως καὶ περὶ τῆς ὅλης ἡμῶν κατασκευῆς καὶ πολιτεύματος, καὶ περὶ τῶν καθ' ἕκαστον μέρους, ὡς ἂν οἷός τε ὦ δυνατὸς, εἰπεῖν. οἰόμαι γὰρ ἔσεσθαι φανερὸν, ὅτι καὶ πρὸς εὐσέβειαν, καὶ πρὸς κοινωνίαν τὴν μετ' ἀλλήλων, καὶ πρὸς τὴν καθόλου φιλανθρωπίαν, ἔτι δὲ πρὸς δικαιοσύνην καὶ τὴν ἐν τοῖς πόνοις καρτερίαν, καὶ θανάτου περιφρόνησιν ἄριστα κειμένους ἔχομεν τοὺς νόμους. παρακαλῶ δὲ τοὺς ἐντυγχάνοντας τῇ γραφῇ, μὴ μετὰ φθόνου ποιεῖσθαι τὴν ἀνάγνωσιν. καὶ γὰρ ἐγκώμιον ἡμῶν αὐτῶν προαιρούμεθα συγγράφειν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ ψευδῆ κατηγορημένοις ἡμῖν ζῶντες ἀπολογίαν δικαιοτάτην νομίζω, τὴν ὑπὲρ τῶν νόμων, καθ' οὓς ζῶντες διαπολιτευόμεθα. ἄλλως τε καὶ τὴν κατηγορίαν ὁ Ἀπολλώνιος οὐκ ἀθρόαν ὥσπερ ὁ Ἀπίων ἔταξεν, ἀλλὰ σπορὰδὴν καὶ διὰ παντὸς τῆς συγγραφῆς. [c] ποτὲ μὲν ὡς ἀθέους καὶ μισανθρώπους

a Lib. 2. c. 104. *b* Videſis *Salmaſium* in *præfat.* ad *Achillem Tatium*, *Caſaubonum* ad *Suetonium* in *Jul. Cæſ.* c. 4. & *Huetium* in *Demonſtr. Evangel.* prop. IV. §. 33. *b* Καὶ δὴ ἅπαν ποτὲ μὲν ὡς ἀθέους in duobus *MSS.*

a Ei

θρώποις λοιδορῶ, ποτὲ δ' αὖ δειλίαν ἡμῖν ὀνειδίζει· καὶ τοὔμπαλιν ἔστιν ὅπου τόλμαν κατηγορῶ καὶ ἀποίησιν. λέγει δὲ καὶ ἀφυεστάτους εἶναι τοὺς βαρβάρους· καὶ ἀφ' τοῦτο μηδὲν εἰς τὸν βίον εὕρημα συμβεβλῆσθαι μόνους. ταῦτα δὲ πάντα διελεγχθήσεσθαι νομίζω σαφῶς, [a] εἰ τἀναντία τῶν εἰρημένων φανείη, ἀφ' τοῦ νόμου ἡμῖν παρεσταγμένα, καὶ παρεσκευάσμεθα μὴ πάσης ἀκριβείας ὑφ' ἡμῶν. εἰ δ' ἄρα βιασθείμεν μνησθῆναι τοῦ παρ' ἑτέροις [b] ἐναντίως νενομισμένου, τοῦτο δίκαιον τιθῶ αἰτίαν ἔχειν εἶναι, ᾧ τὰ παρ' ἡμῖν ἐς χεῖρον παραβάλλειν ἀξιοῦντες. οἷς οὐδετέροις ἀπολειφθήσεσθαι νομίζω λέγειν, οὔθ' ὡς οὐχὶ τούτους ἔχομεν τοὺς νόμους, ὧν ἐγὼ παραθήσομαι τοὺς κεφαλαιωδεστάτους, οὔθ' ὡς οὐχὶ μάλιστα πάντων ἐμμένομεν τοῖς ἑαυτοῦ νόμοις.

ιε'. Μικρὸν οὖν ἀναλαβὼν τὸν λόγον, τοῦτ' ἂν εἴποιμι πρῶτον· ὅτι τοῦ ἀνόμως καὶ ἀτάκτως βιοῦντων, ᾧ τάξεως καὶ νόμου [c] κοινωνίας ὀλιγωρηταὶ γενόμενοι, καὶ πρῶτοι καταρξάντες, εἰκότως ἂν ἡμερότητι καὶ φύσεως ἀρετῇ διενεγκεῖν μαρτυρηθεῖεν. ἀμέλει πειρῶνται τὰ παρ' [d] ἑαυτοῖς ἔχειν πρὸς τὸ ἀρχαιότατον ἀνάγειν, ἵνα μὴ μιμεῖσθαι δόξωσιν ἑτέρους, ἀλλ' αὐτοὶ τοῦ ζῆν νομίμως ἄλλοις ὑφηγήσασθαι. τούτων δὲ τοῦτον ἐχόντων τὸν τρόπον ἀρετὴ μόνον ὅτι νομοθέτου, τὰ βέλτιστα σωιδεῖν, καὶ πείσαι τοὺς χρησομένους πρὸς τὸ [e] κατ' αὐτοῦ πιθεμένων· πλήθους δὲ, ὃ πᾶσι τοῖς δόξασιν ἐμμεῖναι, καὶ μήτε εὐτυχίας μήτε συμφορᾶς αὐτοῦ μηδὲν μεταβάλλειν. φημὶ τοίνυν τὸν ἡμέτερον νομοθέτην τῶν ὁπωσδηποτοῦν μεμνημένων νομοθετῶν προάγειν ἀρχαιότητι. Λυκοῦργοι γὰρ καὶ Σόλωνες, καὶ [f] Ζάλευκος ὁ τῶν Λοκρῶν, καὶ πάντες οἱ θαυμαζόμενοι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς ἐχθὲς δὴ καὶ πρῴην, ὡς πρὸς ἐκεῖνον παραβαλλόμενοι, φαίνοιν γεγονότες. ὅπου γε μηδ' αὐτὸ τοὔνομα πάλαι ἐγιγνώσκετο [g] τοῦ νόμου παρὰ τοῖς Ἕλλησι· καὶ μάρτυς Ὅμηρος ὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως [g] αὐτῷ χρησάμενος. οὐδὲ γὰρ ἦν τοῦ [h] τοῦτον, ἀλλὰ γνώμαις [i] ἀείσεσι τὰ πλήθη διῴκειτο, καὶ πρεσβύσμασι τῶν βασιλέων. ἀφ' ὧν καὶ μάχαι πολλαὶ διέμειναν ἔθεσιν ἀγράφοις χρώμενοι, καὶ πολλὰ τούτων ἀεὶ πρὸς τὸ συμβαίνον μεταπιθέντες. ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης, ἀρχαιότατος γεγονὼς, τοῦτο γὰρ δόξειεν ὁμολογεῖται καὶ παρὰ τοῖς πάντα καθ' ἡμῶν λέγουσι, ἑαυτόν τε παρέσχεν ἄριστον τοῖς πλήθεσιν ἡγεμόνα καὶ σύμβουλον· τόν τε κατασκευὸν αὐτοῖς ὅλον τοῦ βίου πρὸς νόμῳ παραλαβὼν, ἔπεισεν παραδέξασθαι, καὶ βεβαιοτάτοις ἴσασι φυλαχθῆναι παρεσκεύασεν.

ις'. Ἰδωμεν δὲ τῶν ἔργων αὐτοῦ τὸ πρῶτον μεγαλεῖον. ἐκεῖνος γὰρ τοὺς προγόνους ἡμῶν, ἐπειδὴ ἔδοξεν αὐτοῖς, τὸν Αἴγυπτον ἐκλιπεῖν, ὅτι τὸν πάτριον γῆν ἐπανιέναι, πολλὰς τὰς μυριάδας παραλαβὼν, ἐκ πολλῶν καὶ ἀμηχάνων δέσεων εἰς ἀσφάλειαν

ribus conviciatur, aliquando vero iterum formidinem nobis exprobrat: & è diverso rursus aliquando temerariæ audaciæ & amentiæ nos insimulat. Quin & nos è barbaris maxime omnium ineptos esse dicit: & propterea nos solos nihil ad vitæ emolumentum utile contulisse. Hæc autem omnia manifeste redargui posse existimo, si universa contra quam ab eo sunt dicta appareant & legibus imperata, & à nobis accurate admodum observata. Si vero coactus fuero mentionem facere legum contrariarum apud alios constitutarum, ob hoc merito culpandi sunt, quibus in animo est nostra ut pejora cum iis conferre quæ apud alios sunt. Quibus neutrum puto relictum fore quod dicant: neque quod non eas habeamus leges, quarum ego summas in medium proferam; neque quod non maxime omnium in legibus propriis perseveremus.

15. Paulo ergo altius exorsus volo primum dicere: quod ii qui ordinis & communium legum primi amatores exstiterunt, eis qui sine lege & ordine vivunt, mansuetudine & bonitate naturæ non immerito præstantiores habeantur. Hinc fit quod singuli *legumlatores* summam suis vetustatem tribui affectant, ut non imitatores aliorum videantur, sed ipsi potius aliis legitime vivendi duces exstitisse. Istis hunc in modum se habentibus, virtus quidem legislatoris est, quæ optima sunt perspicere, eosque de constitutis in bonam opinionem adducere qui illis usuri sunt: populi vero, ut maneant in omnibus quæ scita & jussa fuerint; & neque ex felicitate, neque ex calamitatibus horum aliquid immutare. Dico igitur nostrum legislatorem, quoslibet qui memorantur legislatores antiquitate præcedere. Lycurgus enim, & Solon, & Zaleucus Locrensis, & omnes qui in admiratione sunt apud Græcos, non ita pridem exstitisse videntur si illi conferantur. quando ne ipsum quidem legis nomen olim apud Græcos cognoscebatur: quod & testatur Homerus, qui nusquam in Poësi sua isto est usus. Nihil quippe hujusmodi erat illo tempore, sed optimis sententiis, & regum jussis populi regebantur. Unde etiam longo tempore permansere consuetudinibus non scriptis utentes, multasque illarum semper prout res ceciderit subinde mutantes. Noster vero legislator, qui & antiquissimus, (hoc etenim in confesso est etiam apud universos, qui omnia contra nos loquuntur) & semetipsum populo exhibuit ducem consultoremque præstantissimum; & totam vitæ rationem lege complexus, eis suasit *hanc* libenter excipere, fecitque ut diligentissime observaretur à scientibus prudentibusque.

Moyses legumlatorum antiquissimus.

16. Primum autem videamus quod inter opera ejus magnificum est. Ille enim progenitorum nostrorum, postquam eis visum est Ægypto relicta ad terram propriam revertere, cum multa millia assumpsisset, illos ex multis difficultatibus ad incolumitatem perduxit: nam

a Εἰ τἀναντία τῶν εἰρημένων φανείη καὶ ἀφ' τοῦ νόμου in *Cod. Hafn.* b Ἐναντίον in duobus *MSS.* c Illud κοινωνίας ex *MSS.* & *Vet. Interpr.* d Αὐτοῖς in *MSS.* e Ita etiam legendum apud *Cosmam Indicopleustam* (p.342.) pro Τοῦπερ ὁ τῶν Λοκρῶν. f Illa τοῦ νόμου, quæ sensum explent, habemus ex *Codd. MSS.* & *Cosma Indicopleusta* p.343. g Videsis *Jos. Burnesium* in versum 10. *Hymni ad Apollinem.* h Τοῦτον pro τοῦτο reposui ex *Indicopleusta.* i Ita ex *Cosma.* ἀοιδίμοις in *Edisis.* atque ἀοιδίμοις in *MSS.* & *Vet. Interpr.*

nam & inaquosam eos & valde arenosam oportebat viam transire, & bella profligare, & liberos ac uxores cum præda inter pugnandum servare. in quibus omnibus, & ducem egregium & consiliarium sapientissimum se præstitit, & omnium curatorem verissimum. Fecit autem ut omnis à se penderet multitudo, & cum omnia quæ vellet persuadere posset, in nullo horum vindicavit sibimet potestatem. Sed in quo maxime tempore potentiam quidem sibimet comparant, & tyrannidem occupant qui aliis præsunt, populum vero licenter admodum vivere assuefaciunt, in hac ille potestate constitutus, è contrario ipsum oportere pie vivere censuit, multumque benevolentiæ populo præstare: ita & se maxime virtutem suam ostensurum esse existimans, & salutem certissimam illis daturum qui ipsum sibimet ducem fecerunt. Itaque cum bonum ei propositum fuerit, & magnas res gesserit, jure censemus ducem atque consiliarium se Deum habere: & cum sibimet prius persuasisset, quod secundum illius voluntatem omnia ageret atque mente agitaret, credidit modis omnibus oportere, ut etiam populus in ejusmodi opinionem adduceretur. Nam qui Deum suam vitam respicere credunt, nulla in re peccare sustinent. Hujusmodi quidem noster legislator fuit, non magus, non impostor, sicut conviciatores injuste pronunciant; sed quales apud Græcos gloriantur fuisse Minoëm, & post eum legislatores alios. Namque quidam leges eorum positas à Deo dicebant: Minos vero ad Apollinem & Delphicum ejus oraculum legum vaticinia referebat, sive hoc verum esse credentes, sive hoc facile *aliis* persuasuros esse existimantes. Qui vero maxime *omnium* perfectissimam legum rationem instituerit, & * justissimam de Deo persuasionem habuerit, ex mutua legum ipsarum contentione quivis intelligat. Jam enim tempus est ut ad eas veniamus. Enimvero, infinita quidem, si singula expendantur, morum atque legum toto passim hominum genere discrimina sunt; eas tamen in summa hæc capita facile licet colligere. Alii quippe uni tantum, paucis quibusdam alii, alii denique populo summam reipublicæ potestatem commiserunt. At legislator noster, hisce neglectis omnibus, Theocraticam (liceat enim hac voce tametsi paulo duriore uti) reip. formam instituit: atque ita summo principatu Dei numini attributo, id egit maxime ut in eo cunctorum oculi ac mentes acquiescerent, tanquam in eo qui & omnium bonorum, seu quæ universe hominum generi eveniunt, seu quæ privatim singuli, difficilio-

Moyses dux egregius & consiliarius optimus.

Origo legum apud Græcos.

Theocratia apud Judæos.

καὶ δὴ τοῦ ἄνυδροι αὐτοὺς καὶ πολλοὺ ψάμμου ἔδει διοδοιπορῆσαι, καὶ νικῆσαι [a] πολέμους, καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ λείαν ὁμοῦ σώζειν μαχομένους. ἐν οἷς ἅπασι καὶ στρατηγὸς ἄριστος ἐγένετο, καὶ σύμβουλος συνετώτατος, καὶ πάντων χρειῶν ἀληθέστατος. ἅπαν δὲ ὁ πλῆθος εἰς ἑαυτὸν ἀνηρτῆσθαι παρεσκεύασεν, καὶ τοῦ παντὸς ἔχων πειθαρχεῖσθαι, αὐτὸς οὐ κεκοινώνητο, εἰς οὐδεμίαν οἰκείαν ἔλαβε ζῶντα πλεονεξίαν. [b] ἐν ᾧ μάλιστα τῷ καιρῷ δυνάμεις μὲν αὐτοῖς περιβάλλονται καὶ τυραννίδας οἱ προεστηκότες, ἐθίζουσι δὲ τὰ πλήθη μετὰ πολλῆς ἀνομίας [c] ζῆν, ἐν τούτῳ τῆς ἐξουσίας ἐκεῖνος κατεστηκώς, τοὐναντίον ᾤήθη δεῖν εὐσεβεῖν, καὶ πολλὴν εὔνοιαν τοῖς λαοῖς ἐμπαρασχεῖν· οὕτως αὐτός τε τὰ μάλιστα τοῦ ἀρετοῦ ἐπιδείξειν τοῦ αὐτὸ νομίζων, [d] καὶ σωτηρίαν τοῖς αὐτὸν ἡγεμόνα ποιουμένοις βεβαιοτάτην παρέξειν. καλῶς οὖν αὐτῷ προαιρέσεως καὶ πράξεων μεγάλων ἐπιτυγχανομένων, εἰκότως [e] ἐνομίζομεν ἡγεμόνα τε καὶ σύμβουλον θεῖον ἔχειν· καὶ πείσας πρότερον ἑαυτὸν, ὅτι κατ' τοῦ ἐκείνου βούλησιν ἅπαντα πράττει καὶ διανοεῖται, οὕτω ᾤετο δεῖν πρὸς παντὸς ἐμποιῆσαι τὴν ὑπόληψιν τοῖς πλήθεσιν. οἱ γὰρ πιστεύσαντες ἐπισκοπεῖν Θεὸν τοὺς ἑαυτῶν βίους, οὐδὲν ἀνέχονται ἐξαμαρτεῖν. τοιοῦτος μὲν δή τις αὐτὸς ἦν ὁ νομοθέτης, οὐ γόης, οὐδ' ἀπατεών, ἅπερ λοιδορούντες λέγουσιν ἀδίκως· ἀλλ' οἷοι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν αὐχοῦσιν Μίνω γενέσθαι, καὶ μετ' αὐτὸν τοὺς ἄλλους νομοθέτας. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν τοὺς νόμους [f] ὑποτίθεσθαι· ὁ δέ γε Μίνως ἔλεγεν, ὅτι εἰς τὸν Ἀπόλλω καὶ τὸ Δελφικὸν αὐτοῦ μαντεῖον τοὺς τῶν νόμων μαντείας ἀνέφερεν, εἴτε ἀληθὲς οὕτως ἔχειν νομίζοντες, εἴτε πείσειν ῥᾴστον ὑπολαμβάνοντες. τίς δ' οὖν ὁ μάλιστα κατορθώσας τοὺς νόμους, καὶ τίς ὁ διαφόρως τοῦ τοῦ Θεοῦ πίστεως ἐπιτυχών, πάρεστιν ἐξ αὐτῶν καταιδεῖν τῶν νόμων ἀντιπαραβάλλοντας. ἤδη γὰρ τοῦ τούτου λεκτέον. ὀκνεῖν ἄπειρα μὲν αἱ κατὰ μέρος τῶν [g] ἐθῶν καὶ τῶν νόμων τοῖς ἅπασιν ἀνθρώποις [h] διαφοραί, εἴτε δὲ ζητοῖ κεφαλαιωδῶς ἀν ἐπίοι τις. οἱ μὲν μοναρχίας, οἱ δὲ τῆς ὀλίγων δυναστείας, ἄλλοι δὲ τοῖς πλήθεσιν ἐπέτρεψαν τὴν ἐξουσίαν τῶν πολιτευμάτων. ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης εἰς μὲν τούτων οὐδενὶ ἀπεῖδεν· ὡς δ' ἄν τις εἴποι βιασάμενος τὸν λόγον, θεοκρατίαν [i] ἀπέδειξε τὸ πολίτευμα, [k] Θεῷ τοῦ ἀρχὴν καὶ τὸ κράτος ἀναθεὶς, καὶ πείσας εἰς ἐκεῖνον ἅπαντας ἀφορᾶν, ὡς αἴτιον μὲν ἁπάντων ὄντα τῶν ἀγαθῶν, [l] ἃ κοινῇ τε πᾶσιν ἀνθρώποις ἰδίᾳ τε ἑκάστοις ὑπάρχει, καὶ

a Sic *Vet. Interpr.* & *MSS.* πολεμίους in *Editis.* b Ita juxta *Vet. Interpr.* ἐν ᾧ μάλιστα δ καιρῷ in *Editis.* c Illud ζῆν adjiciendum censui ex *Vet. Interpr.* d Ista in *Veteri Interprete* exstant, *& salutem firmissimam præbere sequacibus bona voluntate. Ex maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte judicabat, ducem atque consultorem se Deum habere.* Ex quibus haud facile est conjicere, quid in *suo codice* habuerit. e Ἐνόμιζε ἡγεμόνα τε καὶ σύμβουλον Θεὸν ἔχειν legisse videtur *Vet. Interpr.* f Manca sententia est, & forsan hoc modo suppleri debet. ὑποτίθεσθαι λόγῳ Θεοῦ εὑρεθῆναι. ita enim legisse videtur *Vet. Interpres* qui vertit, *namque quidam eorum leges positas à Jove dicebant.* g Ita lego ex *Eusebio* in *lib.* VIII. de *Præp Evangel.* c. VIII. prius editum erat ἐθῶν. h Post διαφοραί ex *Eusebio* κεφαλαιωδῶς ἂν ἐπίοι τις· quibus ἔτι δὲ τούτοις præmisit *Vigerus* ad sensum explendum. i *Al.* ἀπεῖπεν. k Sic *Eusebius.* antea erat, Θεῷ μᾶλλον μόνῳ τὴν &c. *Deo principaliter conversationem nostram atque potestatem assignans* &c. ut reddit *Vet. Interp.* l Ex *Eusebio* & *Vigero* ejus *interprete* locum repræsentavi, qui antea in *Josephi* libris ad hunc modum se habuit, κοινῇ τε πᾶσιν ἀνθρώποις παρέχοντα καὶ ἰδίᾳ. καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὧν ἀπαγορεύουσιν, οὐς ἐκεῖνος ἐπάγει τὴν ἀπαγόρευσιν. καὶ οἱ μὲν τὸ δικαίου ἐδίδαξαν μὲν εἶναι Θεοῦ μεσάρχου, μετ' αὐτὸν δ' ἄλλοι τινὲς μυθολογίας ἐπιπλάσαντο, τὸ εἶναι αὐτοὶ δεδηλωκότες ἐν ἀμαχανίᾳ, λαθεῖν τοῦ ἐκείνου γνώμου οὐκ ἐδυνήθησαν. ἀλλ' ἔτι τὸ ἀκατόμβρον ἀγνοῦν, οὐδ' ὃς ἄντης παρ' ἑαυτοῦ ἀφανοῦς. ἵνα γὰρ αὐτὸν ἀπέφηνε ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ἀγένητον, ἄιδιον, ἄχρονον, ἀναλλοίωτον, πάσης ἰδίας θνητῆς κρείττω ἀφορίσας. ὃ δυνάμει μὲν μόνον ἡμῖν γνώριμον, ὁποῖος δὴ κατ' οὐσίαν ἄγνωστον. ταῦτα πρὸς Θεοῦ φρονοῦν οἱ σοφώτατοι δικαίως παρὰ τοῖς Ἕλλησι, μεσάρχου ὡς ἐν παραδρομῇ ἀφίεντες. οἱ γὰρ θεοὺς οὐ θεοὶ εἶδεν λέγουσι τῇ ἀνέχῳ φύσει τὰ κρείττα τε ἄστρα, καὶ ὡς ἀληθῶς πρέπουσα τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτι μὲν ἰδίᾳ χθόνιον οὐκέτι τὰς ἀρχὰς παρεχόντος, ἐῶ νῦν λέγειν. * *Al.* æquissimam de Deo notionemque atque sententiam animo informarit.

a *Al.*

καὶ ὅσων ἔτυχον αὐτοὶ δεηθέντες, οὐ ἀμηχάνοις· λαθεῖν δὲ τὴν ἐκείνου γνώμην οὐκ οἰόν, ὅτί τι τοῦ παρεσταθέντος ὑδέν, ὅθ' ὧν ἄν τις παρ' αὐτοῦ ἀμφισβητοῖ. Ἀλλ' αὐτὸν ἀπέφηνε καὶ ἀγένητον, καὶ πρὸς τῷ ἀΐδιον χρόνον ἀναλλοίωτον, πάσης ἰδίας θνητῆς κάλλει ἀμφέρεντα, καὶ δυνάμει μὲν ἡμῖν γνώριμον, ὁποῖος δὲ κατ' οὐσίαν ἐστὶν ἄγνωστον. ταῦτα περὶ Θεοῦ φρονεῖν οἱ σοφώτατοι παρ' Ἕλλησιν ὅτι μὲν ἐδιδάχθησαν, ἐκείνου τὰς ἀρχὰς παραδόντος, ἐῶ νῦν λέγειν· ὅτι δ' ἐστὶ καλὰ καὶ πρέποντα τῇ τοῦ Θεοῦ φύσει καὶ μεγαλειότητι, σφόδρα μεμαρτυρήκασι. καὶ γὰρ Πυθαγόρας καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Πλάτων, καὶ οἱ μετ' ἐκείνους ἀπὸ τῆς Στοᾶς φιλόσοφοι, καὶ μικροῦ δεῖν ἅπαντες ὅτι φαίνονται, περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ φύσεως πεφρονηκότες. Ἀλλ' οἱ μὲν πρὸς ὀλίγους φιλοσοφοῦντες [a] εἰς πλήθη δόξαις προκατειλημμένα, τὴν ἀλήθειαν τοῦ δόγματος ἐξενεγκεῖν οὐκ ἐτόλμησαν. ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης, ἅτε δὴ τὰ ἔργα παρέχων [b] τοῖς νόμοις σύμφωνα, οὐ μόνον τοὺς καθ' αὑτὸν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀεὶ γενησομένοις τὴν περὶ τοῦ Θεοῦ πίστιν ἐνέφυσεν ἀμεταχίνητον. αἴτιον δ' ὅτι καὶ τῷ τρόπῳ τῆς νομοθεσίας πρὸς τὸ χρήσιμον πάντων [c] ἀεὶ πολὺ διήνεγκεν· οὐ γὰρ μέρος τῆς ἀρετῆς ἐποίησε τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ ταύτης [d] τὰ μέρη τἄλλα συνεῖδε καὶ κατέστησε· λέγω δὲ τὴν δικαιοσύνην, τὴν καρτερίαν, τὴν σωφροσύνην, τὴν τοῦ πολιτοῦ πρὸς ἀλλήλους οὐ ἅπασι συμφωνίαν. ἅπασαι γὰρ αἱ πράξεις καὶ ἀφορμαὶ καὶ λόγοι πάντες, ὅτι τὴν πρὸς Θεὸν [e] ἡμῶν εὐσέβειαν ἔχουσι τὴν ἀναφορά· οὐδὲν γὰρ τούτων ἀνεξέταστον οὐδὲ ἀόριστον παρέλιπε. δύο μὲν γάρ εἰσιν ἁπάσης παιδείας τρόποι καὶ τῆς περὶ τὰ ἔθη κατασκευῆς, ὧν ὁ μὲν λόγων [f] διδασκαλικός, ἕτερος δὲ ὁ ἀφ' [g] τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐθῶν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι νομοθέται ταῖς γνώμαις διέστησαν, καὶ ἕτερον ἕτερον αὐτοῦ, ὃν ἔδοξαν ἕκαστοι ἑλόμενοι, τὸν ἄλλον παρέλιπον. οἱ Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ Κρῆτες ἔθεσιν ἐπαίδευον οὐ λόγοις· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ σχεδὸν οἱ [h] ἄλλοι πάντες Ἕλληνες, ἃ [i] μὲν χρὴ πράττειν ἢ μή, προστάττουσιν ἀφ' τῶν νόμων, οὗ δὲ πρὸς αὐτὰ ἀφ' τοῦ ἔργων ἐθίζειν [k] φιλιγώρησαν.

ιζ'. Ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης ἄμφω ταῦτα συνήρμοσε κατὰ πολλὴν ἐπιμέλειαν· οὔτε γὰρ κωφὴν ἀπέλιπε τὴν τοῦ ἐθῶν ἄσκησιν, οὔτε οὐ τοῦ λόγου νόμον ἄπρακτον εἴασεν· ἀλλ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς τροφῆς ἀρξάμενος προφῆς, οὐ τὴν [l] τὸ οἰκεῖον ἐκάστῳ διαίτης, οὐδὲν οὔτε τῶν βραχυτάτων αὐτεξούσιον ἐπὶ ταῖς βουλήσεσι τοῦ χρησομένου κατέλιπεν. ἀλλὰ καὶ περὶ σιτίων ὅσων ἀπέχεσθαι χρὴ, καὶ τίνα προσφέρεσθαι, καὶ περὶ [m] τῶν κοινωνησόντων τῆς διαίτης, ἔργων τε εὐτονίας [n] περὶ τὰς τέχνας, καὶ τοὐμπαλιν

ribus suis temporibus, votis ac precibus impetrant, auctor & caussa sit: atque ejusmodi, cujus cognitionem nullum omnino factum, cogitatio nulla fugere ac latere possit. Eum *Deus Moysis.* præterea cum ortu carere, tum nullam tota æternitate mutationem subire, omnis quoque mortalis formæ dignitatem pulchritudine superare, postremo ut sua nobis potestate notum, sic natura & essentia prorsus ignotum esse profitetur. Mitto sane Græcorum sapientissimos hujus de Deo sententiæ magistrum illum ac ducem habuisse: quam præclara quidem illa quamque Dei cum natura ac majestate conjuncta foret, gravissime testatum ipsi quoque reliquerunt. Pythagoras enim, & Anaxagoras, *Sapientes Græci de Deo quid existimarunt.* & Plato, quique Platonem excepere Stoici Philosophi, ac cæteri prope omnes, in hujus de natura divina sententiæ communionem societatemque venerunt. At enimvero, cum isti fere non nisi cum paucis philosopharentur, & dogmatis hujus veritatem in vulgus aliis jam opinionibus occupatum efferre metuerent: tum noster hic legislator, qui suarum ad legum æquitatem operam consensionem adjungeret, non eos modo qui sua ætate viverent, in eam secum mentem adduxit, verum etiam nepotibus ac posteris illorum omnibus, firmam hanc atque constantem de divino numine fidem inseruit. Quod autem in ea legum suarum informatione fructum etiam fuerit longe quam cæteri majorem sequutus, eo maxime factum est, quod non religionem virtutis partem aliquam fecerit, sed religionis potius *alias* partes esse quasdam & viderit & vero statuerit: justitiam, patientiam, temperantiam, ac mutuam civium inter se rebus in omnibus conjunctionem. Quippe quod actionum, studiorum, ac sermonum omnium rationes ex una divini numinis religione suspensas habere nos oporteat: cum nihil penitus aut non expensum, aut non definitum constituumque reliquerit. Nam cum duæ omnino sint cujusvis disciplinæ, ac *Παιδείας τρόποι δυο, ἔθεσι & λόγοις.* morum instituendorum viæ; quarum altera præceptis, altera conformatione vitæ continetur: cæteri quidem legislatores, dissidentium opinionum varietate distracti, atque alterutram suo quisque sensu viam sequuti, alteram omisere. Ita enim Lacedæmonii simul & Cretenses, moribus ipsis docebant, non præceptis: Athenienses autem Græcique propemodum universi, quid agendum esset, quidve fugiendum legibus edicebant, suos tamen ad utrumque rebus ipsis consuefacere negligebant.

17. At legislator hic noster præcipuo quodam studio ambo ista conjunxit: dum neque mutam vitæ morumque conformationem reliquit, neque legis præcepta operum societate carere permisit: sed, jam inde ab ipsomet alimenti genere, & domestica singulorum victus ratione auspicatus, ne minutissimum quidem aliquid eorum qui *illis* uterentur potestatis & arbitrii facere voluit. Imo quibus abstinendum cibis, quibus item vesci liceat, quinam in victus communionem ac societatem vocandi, quam in operibus contentionem adhibere, quem in

a *Al.* εἰς πλῆθος δόξαις προκατειλημμένοις. b *Al.* σύμφωνα τοῖς λόγοις. c Illud ἀεὶ non agnoscit *Euseb.* d Μέρη τε ἄλλων καὶ συνεῖδε αὐτὰ & κατέστησε *Euseb.* e Ἡμῶν εὐσέβειαν ἀναφέρουσιν *Euseb.* f Ita cum *Eusebio.* antea erat διδασκαλικός, ἕτερος δὲ. g Ita *Euseb.* prius διὰ πάσης ἀσκ. h Illud ἄλλοι non agnoscit *Euseb.* i Etiam μὲ desideratur in *Eusebio.* k Ὀλιγώρουν *Euseb.* l Κατὰ τὸ οἰκεῖον ἑκάστων *Euseb.* m Κοινωνησόντων *Euseb.* n Illa περὶ τὰς τέχνας non agnoscit *Euseb.* a An-

in otio tenere modum oporteat, certis quasi legis finibus regulisque descripsit: uti sub ejus tanquam parentis cujusdam aut dominæ imperio nutuque viventes, nihil omnino vel malitia vel ignoratione peccemus. Ita ne ignoratione illam, velut aliquam deprecandæ pœnæ speciem relinqueret, longe pulcherrimum nobis maximeque necessarium disciplinæ genus, legem ipsam esse voluit: nec satis id futurum putavit, ut semel, iterum, aut sæpius eam audivissemus, nisi hebdomadis quoque singulis, ab alio quolibet opere feriatos omnes, ad illam dum recitaretur audiendam, animoque penitus informandam, convenire juberet. Id quod ab reliquis omnibus legislatoribus prætermissum videmus.

Ἀκρόασις legis frequens apud Judæos.

18. Quare, plerique mortalium à vita suarum ex legum præceptis instituenda tantum absunt, ut in summa fere illarum ignoratione versentur, atque ubi peccaverint, eas tum demum abs se violatas, ex aliis intelligant. Quam ignorantiam summi quoque & principes eorum magistratus confitentur, dum eos rerum administrationi præesse potissimum, ac sibi assidere volunt, qui præcipuam quandam legum peritiam præ se ferant. At ex nostris, quemcunque de legum nostrarum capitibus interroges, universas facilius quam suum ipse nomen edisseret. quippe quas jam usque ab ea qua primum aliquid sentire cœpimus ætate, haustas, mentibus deinceps inustas quodammodo impressasque teneamus. Ita, & rari admodum sunt qui eas violent, & qui violarit, nulla prorsus ei deprecandæ pœnæ ratio superest.

Concordia Judæorum.

19. Atque hic admirabilis inter nos animorum consensionis fons est præcipuus. Nam & idem omnes de Deo sentire, & nullo vitæ morumque dissidio laborare, id vero pulcherrimam ac jucundissimam hominibus animorum studiorumque conjunctionem afferre solet. Enimvero, soli omnino sumus, apud quos neque discrepantes unquam de Deo sententias audies, quod apud alios frequentissimum est: (nec enim vulgaris tantum ac plebejus quilibet, prout peculiaris animi sensus impulerit, *de Deo* loquitur: sed hoc temeritatis vitium ad nonnullos etiam Philosophos permanavit, quorum alii omnem Dei naturam funditus exterminare conati sunt, alii eundem omni hominum cura providentiaque spoliarunt:) nec ullum in vitæ rationibus dissidium videbis. Imo vero, cum summa quædam apud nos omnium sit operum functionumque communio, tum vox similiter eadem, & cum ipsa lege de Deo consentiens, quæ omnia divini oculi sapientia regi profitetur. Quinetiam quod ad vitæ instituta spectat, ex ipsis quoque mulierculis ac mancipiis intelliges, nihil non ex cæteris ad unum religionis finem esse referendum.

Finis vitæ pietas.

20. Atque hinc profectum illud est, quod à nonnullis probro nobis & crimini vertitur, neminem ex nobis ullum aut novæ orationis, aut operis novi auctorem prodiisse. Nam cæteri

ἀναπαύσεως, ὅσον ἔθηκεν αὐτὸς καὶ καινὰ νόμου, ἵν' ὥσπερ ὑπὸ πατρὶ τούτῳ καὶ δεσπότῃ ζῶντες, μήτε βουλόμενοι μηδὲν, μήθ' ὑπ' ἀγνοίας ἁμαρτάνωμεν. οὐδὲ γὰρ τὴν [a] ἀπ' ἀγνοίας [b] ὑποτίμησιν ἠνέσχετο καταλιπεῖν, ἀλλὰ καὶ κάλλιστον καὶ ἀναγκαιότατον ἀπέδειξεν [c] παιδευμάτων νόμον. οὐκ εἰσάπαξ ἀκροασαμένους ἢδὲ δὶς ἢ πολλάκις, ἀλλ' ἑκάστης ἑβδομάδος [d] ἄλλων ἔργων ἀφεμένους, ὅτε τὴν ἀκρόασιν τοῦ νόμου ἐκέλευσε συλλέγεσθαι καὶ τοῦτον ἀκριβῶς ἐκμανθάνειν. ὃ δὴ πάντες οἱ νομοθέται ἐοίκασι παραλιπεῖν.

ιη'. Καὶ τοσοῦτοι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἀπέχουσι, τοῦ κατὰ τοὺς οἰκείους ζῆν νόμους, ὥς τε ὀλιγιστοὶ αὐτοὺς οὐδ' ἴσασιν· ἀλλ' ὅταν [e] ἐξαμάρτωσι, τότε πρὸς ἄλλων μανθάνουσιν, ὅτι τὸν νόμον παραβεβήκασιν. οἵτε τὰς μεγίστας καὶ κυριωτάτας παρ' αὐτοῖς ἀρχὰς διοικοῦντες ὁμολογοῦσι τὴν ἄγνοιαν· ὑπισχνούμενοι γὰρ παραδιδάξασθαι τῆς τοῦ πραγμάτων οἰκονομίας, τοὺς ἐμπειρίαν ἔχειν τῶν νόμων ὑποσχόμενοι. [f] ἡμῶν δ' ὀντινοῦν εἴτις ἔρωτο τοὺς νόμους, ῥᾷον ἂν εἴποι πάντα ἢ τοὔνομα τὸ ἑαυτοῦ. τοιγαροῦν ἀπὸ τῆς πρώτης εὐθὺς αἰσθήσεως αὐτοὺς ἐκμανθάνοντες, ἔχομεν ἐν ταῖς ψυχαῖς [g] ὥσπερ ἐγκεχαραγμένους. καὶ παντὶ μὲν ὁ παραβαίνων, ἀδιάφορος δ' ἡ τῆς κολάσεως παραίτησις.

ιθ'. Τοῦτο πρῶτον ἁπάντων τὴν θαυμαστὴν ὁμόνοιαν ἡμῖν ἐμπεποίηκεν. τὸ γὰρ μίαν μὲν ἔχειν καὶ τὴν αὐτὴν δόξαν περὶ Θεοῦ, τῷ βίῳ δὲ καὶ τοῖς ἔθεσι μηδὲν ἀλλήλων διαφέρειν, καλλίστην ἐν ἔθεσιν ἀνθρώπων συμφωνίαν [h] ἀποτελεῖ. παρ' ἡμῖν γὰρ μόνοις, οὔτε περὶ τοῦ Θεοῦ λόγοις ἀκούσεταί τις ἀλλήλοις ὑπεναντίοις, ὁποῖα πολλὰ παρ' ἑτέροις· οὐδ' ὑπὸ τῶν τυχόντων μόνον κατὰ τὸ παρατυχὸν ἐκάστῳ λέγεται παθήματι, ἀλλὰ καὶ παρά τισι τῶν φιλοσόφων αὐτῶν [i] τετόλμηται, τῶν μὲν τὴν ὅλην περὶ Θεοῦ φύσιν [k] ἀναιρεῖν τοῖς λόγοις ἐπιχειρησάντων, ἄλλων δὲ τὴν ὑπὲρ ἀνθρώπων αὐτῶν παρόντων ἀφαιρουμένων· οὐδ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι τῶν βίων ὄψεται διαφορά. ἀλλὰ κοινὰ μὲν ἔργα πάντων παρ' ἡμῖν, εἷς δὲ ὁ λόγος [l] ὁ τῷ νόμῳ συμφωνῶν περὶ Θεοῦ, πάντα λέγων ἐκεῖνον ἐφορᾶν. καὶ μὴν περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδευμάτων, ὅτι δὴ πάντα τὰ ἄλλα τέλος ἔχειν τὴν εὐσέβειαν, καὶ γυναικῶν ἀκούσειεν ἄν τις καὶ τῶν οἰκετῶν.

κ'. Ὅθεν δὴ καὶ ὃ προφερόμενον ἡμῖν ὑπό τινων ἔγκλημα, [m] ὃ δὴ μὴ καινῶν εὑρετὰς ἔργων ἢ λόγων ἀνδρας παραδεχεῖν, ἐντεῦθεν συμβέβηκεν. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ

a Antea ἀπὸ, quod quidem ferri potest. b Ἐπιτίμησιν καταλιπεῖν Euseb. De voce ὑποτίμησις vide *Vigerum* ad *Eusebium* p. 356. c Παίδευμα τοῦ νόμου Euseb. d Ita Euseb. ἄλλων antea deerat. e Ἐξαμαρτάνωσι in Eusebio. f Ἡμῶν δ' ὀντινοῦν τις ἔλοιτο, τοὺς νόμους ῥᾷον ἂν τις εἴποι πάντας Euseb. g Illud ὥσπερ ex Eusebio. h Ita ex Euseb. ἐπιτελεῖ in Editis. i Ἀποτετόλμηται Euseb. k Ἀναιρεῖν τοῖς λόγοις ἐπιχειρ. Euseb. l Ita ex Eusebio. antea erat ὁμῶ σύμφωνος. m Sic Euseb. prius erat, τὸ ἢ μὴ καινῶν εὑρετὰς ἔργων ἢ λόγων ἀνδρείας παραδεχεῖν.

a Ita

τὸ μηδενὶ τῶν πατρίων ἐμμένειν, καλὸν εἶναι νομίζουσι, καὶ τοῖς μάλιστα τολμῶσι ταῦτα παραβαίνειν σοφίας δεινότητα μαρτυροῦσιν. ἡμεῖς δὲ τοιαύτην μίαν εἶναι καὶ φρόνησιν καὶ ἀρετὴν ὑπειλήφαμεν, τὸ μηδὲν ὅλως ὑπεναντίον μήτε πρᾶξαι μήτε παρανοηθῆναι τοῖς ἐξ ἀρχῆς [a] νομοθετηθεῖσιν. ὅπερ εἰκότως ἂν εἴη τεκμήριον τοῦ καλλίστους τεθῆναι τοὺς νόμους. τὰ γὰρ μὴ τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον, αἱ πεῖραι [b] διόρθωσιν διορθώσεως ἐλέγχουσιν.

κα'. Ἡμῖν δὲ τοῖς πειθεῖσιν ἐξ ἀρχῆς τεθῆναι τοὺς νόμους κατὰ Θεοῦ βούλησιν, οὐδ' εὐσεβὲς [c] ἐπὶ τοῦτο μὴ φυλάττειν. τί γὰρ αὐτοῦ τις ἂν μετακινήσειεν, ἢ τί κάλλιον ἐξεύροι, ἢ τί παρ' ἑτέρων ὡς ἄμεινον [d] ἐξενέγκοι; ἆρα γε τὸν ὅλον καταίσιν τοῦ πολιτεύματος; καὶ τίς ἢ καλλίων ἢ δικαιοτέρα γένοιτο, [e] τοῦ Θεοῦ μὲν ἡγεμόνα τῶν ὅλων ἡγεῖσθαι πεποιημένης, τοῖς ἱερεῦσι δὲ κοινῇ μὲν τὰ μέγιστα διοικεῖν ἐπιτρεπούσης, τῷ δὲ πάντων ἀρχιερεῖ πάλιν αὖ πεπιστευκέναι τὸν τῶν ἄλλων ἱερέων ἡγεμονίαν. [f] οὓς οὐ κατὰ πλοῦτον, οὐδὲ ποσὸν ἄλλαις παρεύχοντας αὐξήσεσι πλεονεξίαις, πρῶτον εὐθὺς ὁ νομοθέτης ἐπὶ τὸν τιμὸν ἔταξεν· ἀλλ' ὅσοι τῶν μετ' αὐτοῦ πειθοῖ τε καὶ σωφροσύνῃ τῶν ἄλλων διέφερον, τούτοις τὸν περὶ τὸν Θεὸν μάλιστα θεραπείαν ἐπεχείρησεν. [g] τούτοις δ' ἐπὶ καὶ τοῦ νόμου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἀκριβὴς ἐπιμέλεια· καὶ γὰρ ἐπόπται πάντων καὶ δικασταὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, καὶ κολασταὶ τῶν κατεγνωσμένων οἱ ἱερεῖς ἐτάχθησαν.

κβ'. Τίς ἂν οὖν ἀρχὴ γένοιτο ταύτης ὁσιωτέρα; τίς δὲ Θεῷ τιμὴ μᾶλλον [h] ἁρμόζουσα; παντὸς μὲν τοῦ πλήθους κατεσκευασμένου πρὸς τὴν εὐσέβειαν, ἐξαίρετον δὲ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἱερέων πεπιστευμένων, ὥσπερ δὲ [i] πλετῆς πνοὴ τῆς ὅλης πολιτείας οἰκονομουμένης; ἃ γὰρ ὀλίγων ἡμερῶν ἀριθμὸν ἐπιτηδεύοντες [k] ἀλλόφυλοι φυλάττειν ὑπέστησαν, μυστήρια καὶ τελετὰς ὀνομάζοντες, [l] ταῦτα μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ γνώμης [m] ἀμεταπείστου φυλάττομεν ἡμεῖς ἀφ' τοῦ παντὸς αἰῶνος. τίνες οὖν εἰσιν αἱ [n] προῤῥήσεις καὶ ἀπαγορεύσεις; ἁπλαῖ τε καὶ γνώριμοι. πρώτη [o] δ' ἡγεῖται περὶ Θεοῦ, λέγουσα, ὁ Θεὸς ἔχει τὰ [p] πάντα παντελὴς καὶ μακάριος, αὐτὸς ἑαυτῷ καὶ πᾶσιν αὐτάρκης, ἀρχὴ, καὶ μέσα, καὶ τέλος [q] πάντων· οὗτος ἔργοις μὲν καὶ χάρισιν [r] ἐναργὴς, καὶ παντὸς ὑπερβαλλόντως φανερώτερος, μορφῇ τε καὶ μεγέθει ἡμῖν [s] ἀφανέστατος· πᾶσα μὲν γὰρ ὕλη [t] πρὸς εἰκόνα τῆς

quidem, in nulla patriarum consuetudinum acquiescere, præclarum quiddam ac laude dignum arbitrantur, eosque potissimum qui aliquid earum labefactare conantur, à singulari prudentiæ vi solertiaque commendant. Nos contra, unam hanc & prudentiam & virtutem esse statuimus, nihil omnino quod cum legibus ante sancitis quoquo modo pugnet aut invehere aut moliri. Quod sane argumento certissimo est, optime conditam hanc fuisse legem. Quæ enim secus instituta sunt, ea correctione indigere, experientia comprobatur. *Lex Judæorum immutabilis.*

21. At nos, qui hanc primam legem ex divinæ voluntatis arbitrio latam fuisse credimus, eam deinceps violare sine impietate non possumus. Et vero, quid tandem aut ex ea mutare quis possit, aut excogitare melius, aut ab aliis convenientius mutuari? Num forte genus ipsum Reipublicæ *totum immutabit*? At quodnam, obsecro, possit eo vel melius vel æquius institui, quod Deum quidem rerum universarum moderatorem constituat, sacerdotes vero ita publicæ maximorum negotiorum administrationi præficiat, ut illis ipsis sacerdotibus summum omnium pontificem præesse velit? Adde quod eosdem ab ipso jam initio legislator, non pro census magnitudine, aut aliarum ejusmodi rerum, quam fortuna pepererit, copia, in tanto honoris gradu collocari voluerit, sed iis duntaxat qui secum aliis partim orationis vi, partim etiam æquitate morum anteirent, divini cultus ritus commiserit. Id quod ad accuratam & legis, & reliquorum institutorum conservationem, maxime pertinebat: cum & summi omnium quæsitores, & controversiarum judices, & damnatorum punitores constituti sacerdotes essent. *De sacerdotibus.*

22. Quodnam igitur imperii genus hoc sanctius esse queat? aut qui Deo cultus convenientior exhiberi? ubi non multitudo tantum universa ad pietatem studiosissime informetur, sed etiam & insignis quædam à sacerdotibus in rerum administratione diligentia exigatur, & solennem sacri alicujus festi religionem tota reip. ratio imitetur? Nam quæ alienigenæ paucis aliquot diebus mysteria, ut appellant, stataſque ceremonias custodire non possunt, ea nos perpetuo cum suavissime, tum etiam constantissime retinemus. Quænam vero, & cujusmodi nostra illa vel edicta sunt, vel interdicta? Simplicia prorsus & illustria. Princeps quidem & caput omnium illud est, quod ita de Deo statuit: Deum universa complecti; perfectissimum illum esse atque beatissimum; sibi ipsi ac cæteris omnibus satis unum esse, principium, medium, finemque cunctorum: eundem ut operibus ac beneficiis conspicuum, imo rerum omnium longe nobilissimum, ita cum natura, tum etiam magnitudine obscurissimum: materiam omnem, ut genere ipso pretiosissima *Deque eorum in sacris diligentia.* *Judæorum de Deo opinione.*

a Ita ex *Eusebio*. antea vitiose νομοθετήσασιν. b Διόρθωσιν in *Euseb.* & *Vulgatis Josephi*. c Sic *Euseb.* antea erat, ἢ ἐπὶ τοῦτο φυλάττειν. d Μετενέγκοι malit *Montacutius*. e Τῆς τοῦ Θεοῦ *Euseb.* f Οἷς οὐ πλούτῳ, οὐδὲ ποσῷ ἄλλαις πρόσχοσι πλεονεξίαις, τὸ πρῶτον εὐθὺς νομοθετήσας ἐπὶ τὸν τιμὸν ἔταξεν *Euseb.* alteram tamen lectionem repræsentavit *Montacutius*, & sequutus est *Vigerus*: licet ei non displicet πλούτῳ pro οὐ πλούτου, cum sequatur οὐδὲ ποσῷ. g Τούτοις δ' ἐπὶ *Euseb.* altera lectio facilior. h Ita cum *Eusebio*. antea ἁρμόσασα. i Sic *Vigerus* post *Montacutium*. prius erat πλουτῆς τινος, & apud *Eusebium* πλουτεῖ ἐπὶ τῆς ὅλης πολ. k Ἄλλοι φυλάττουσιν *Euseb.* l Illud ταῦτα ex *Eusebio*. m Ἀμεταθέτῳ *Euseb.* n Ita ex *Eusebio* & notis *Vigeri* ad p. 365. antea erat προσρήσεις, interrogatione adhibita post γνώριμοι, non ἀπαγορεύσεις. o Sic in *Eusebio*. δὴ πρώτη antea in *Josephi* libris. p Σύμπαντα *Euseb* q Ita cum *Eusebio*. antea erat καὶ τέλος οὗτος τῶν πάντων ἔργοις &c. Forsan scripserit *Josephus* καὶ τέλος οὗτος τῶν πάντων. ἔργοις &c. r Sic *Euseb.* ἐνεργήσας prius erat. s Iterum ex *Eusebio*. prius ἄφατος. t Juxta *Eusebium* hunc locum edidi. prius erat, πρὸς ἐκείνην τὴν τούτου ἀλλότριος, κἂν ἡ πολυτελὴς, ἄτιμός ἐστι πρὸς τὴν ἐκείνου δόξαν, καὶ πᾶσα τέχνη πρὸς μίμ.

Lex Dei, non facies imaginem &c.

tiosissima, vilem, si ad ejus imaginem exigatur, futuram: artem etiam omnem, si ad illius imitationem aspiret, inertem jacere: nihil ejus simile nec videri, nec cogitari posse. Hujus tamen opera sub aspectum cadere, lumen, cœlum, terram, solem, lunam, aquas, animantium procreationes, fructuumque proventus: hæc autem à Deo, non manibus, non labore ullo, non precaria cujusquam opera, sed uno voluntatis suæ nutu perfecta continuò, proque eo ac statuerat, bonitatem sortita esse. Ad illum omnes adhærescere, unum virtutis exercitio colere oportere, quod ea cultus divini ratio sanctissima sit.

Sacerdotum partes & officia.

23. Unius Dei templum unum esse, quod simili simile delectetur; adeoq; commune cum omnibus, quia Numini omnium communi sacrum. Ac sacerdotum quidem proprias ejus placandi partes esse, iis tamen unum semper aliquem præesse genere principem, qui cum aliis sacerdotibus Deo sacrificet, leges custodiat, si quid erit controversum arbitrio definiat, peractos deniq; reos justo supplicio coërceat. Ei qui minus paruerit, pœnam huic luendam esse quasi adversus Deum impie fecerit. Cæterum ea sacrificiorum lex est, uti ne ipsis ad ebrietatis turpitudinem abutamur: cum enim horret id Deus, tum vero & injuriarum & luxus occasionem præbet; modica igitur, honesta, & sobria illa sint oportet, ut ii præsertim *qui sacris operam dant*, castigatam modestiam præ se ferant. Jam inter sacrificandum, in primis pro communi, tum pro sua cuique salute nuncupanda vota sunt. Cum enim ad mutuam societatem nati simus, is Deum sibi maxime conciliet, qui eam vita sua potiorem habuerit. Porro votorum ac precationum summa hæc sit, non uti beneficia nobis conferat; confert enim ille per sese, atq; omnibus passim ingerit; verum ut ea cum rite accipere, tum diligenter conservare possimus. Ad extremum cui sacrificium faciendum erit, ei lex certa quædam præscribit lustrationum genera, quibus, susceptæ si quæ sint ex funere, lecto, uxoris consuetudine, & aliis plerisq; rebus, quas nunc percensere longum esset, labes expientur. Atq; hujusmodi nobis de Deo doctrina, & divini cultus tradita ratio est, quæ legis ipsa quoq; vim obtinet.

De nuptiis.

24. De nuptiis vero quid? Eam tantum consuetudinem, quam cum uxore natura concedit, lex nostra probat, modo tamen ea prolis suscipiendæ caussa ineatur. At marium cum maribus congressiones exsecratur, ejusque flagitii reos capitali supplicio damnat. Cæterum in matrimonio, neq; dotis rationem haberi, neq; per vim rapi conjugem, neq; dolo malo pellici vult: sed ab eo qui collocandæ potestatem habeat, postulari; sic tamen ut cognationis ratio

τούτῳ, κἂν ᾖ πολυτελὴς, ἄπιμος, πᾶσα δὲ τέχνη πρὸς μιμήσεως ὑπόνοιαν ἄτεχνος· οὐδὲν ὅμοιον οὔτ' ὑπιδοῦμεν, οὔτ' εἰκάζειν ἔξεστιν ὅσιον. ἔργα βλέπομεν αὐγὴ, φῶς, οὐρανὸν, γῆν, ἥλιον καὶ σελήνην, [a] ὕδατα, ζώων γενέσεις, καρπῶν ἀναδόσεις. ταῦτα ὁ Θεὸς ἐπείησεν [b] οὐ χερσὶν, οὐ πόνοις, οὐδὲ πίνων [c] συνεργασαμένων ὑπιδεηθεὶς· ἀλλ' αὐτῷ καλὰ θελήσαντος, [d] καλῶς ἐξ εὐθὺς γεγονότα. τούτῳ δὴ πάντας ἀκολουθεῖν, καὶ θεραπεύειν αὐτὸν ἀσκοῦντας ἀρετήν· τρόπος γὰρ Θεοῦ θεραπείας οὗτος ὁσιώτατος.

κγ'. Εἷς ναὸς ἑνὸς Θεοῦ· φίλον γὰρ ἀεὶ παντὶ τὸ ὅμοιον. [e] κοινὸς ἅπασιν, κοινοῦ Θεοῦ ἅπασιν. τοῦτον θεραπεύουσι μὲν ἀφορῶ πάντες οἱ ἱερεῖς, ἡγεῖται δὲ τούτων ὁ πρῶτος ἀεὶ κατὰ γένος· οὕτως [f] μετὰ τῆς συνιερέων θύσει τῷ Θεῷ, φυλάξει τοὺς νόμους, δικάσει περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, κολάσει τοὺς ἐλεγχθέντας [g] ἐπ' ἀδίκῳ. ὁ δέ γε τούτῳ μὴ πειθόμενος, ὑφέξει δίκην ὡς εἰς Θεὸν αὐτὸν ἀσεβῶν. θύομεν τὰς θυσίας, [h] οὐκ εἰς πλήρωσιν ἑαυτῶν καὶ μέθην· ἀβούλητα γὰρ τῷ Θεῷ τάδε, καὶ προφάσεις ἂν ὕβρεως γένοιτο καὶ πολυτελείας· ἀλλὰ σώφρονας, εὐτάκτους, [i] εὐσταλεῖς, ὅπως μάλιστα σωφρονῶσι. καὶ ὑπὲρ τοῖς θυσίαις, ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὔχεσθαι δὴ πρῶτον σωτηρίας, εἶθ' ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὑπὲρ γὰρ κοινωνίας γεγόναμεν, καὶ τούτῳ ὁ πρεσβύτερος τοῦ καθ' ἑαυτὸν [k] ἰδίου, μάλιστα εἴη Θεῷ κεχαρισμένος. προσκλήσεις δὲ πρὸς Θεὸν ἔστω διὰ τῆς εὐχῆς καὶ δέησις, οὐχ ὅπως διδῷ τὰ ἀγαθά· δέδωκε γὰρ αὐτὸς ἐκών, καὶ πᾶσιν εἰς μέσον κατέθηκεν· ἀλλ' ὅπως δέχεσθαι δυνώμεθα, καὶ λαβόντες φυλάττωμεν. ἀγνείας ὑπὲρ ταῖς θυσίαις [l] διήρηκεν ὁ νόμος, ἀπὸ [m] κήδους, ἀπὸ λέχους, ἀπὸ κοινωνίας τῆς πρὸς γυναῖκα, καὶ πολλῶν ἄλλων, ἃ μακρὸν ἂν εἴη [n] νῦν γράφειν. τοῦτος μὲν ὁ περὶ Θεοῦ καὶ τῆς ἐκείνου θεραπείας λόγος ἡμῖν ἐστιν, ὁ δ' αὐτὸς ἅμα καὶ νόμος.

κδ'. Τίνες δὲ οἱ [o] περὶ γάμων; μίξιν μόνην οἶδεν ὁ νόμος [p] κατὰ φύσιν τὴν πρὸς γυναῖκα, καὶ τούτῳ εἰ μέλλοι τέκνων ἕνεκα γίνεσθαι· τὴν δὲ πρὸς ἄρρενας ἐξώλεσεν, καὶ θάνατος [q] τὸ ὑπεύθυνον, εἴπερ ὑπεχειρήσειεν. γαμεῖν δὲ κελεύει, μὴ προικὶ προσέχοντας, μηδὲ βίᾳ ἁρπαγῆς, μηδ' ἐν δόλῳ [r] καὶ ἀπάτῃ πείσαντας, ἀλλὰ μνηστεύειν παρὰ τοῦ δυναμένου κυρίου, καὶ [s] τῷ συγγένειαν ὑπιτη-

[a] Ita in *Eusebio*. antea erat ποταμοὺς & θάλασσαν. [b] Sic *Euseb.* prius, οὐ χερσὶν, οὐδὲ πόνοις, οὐδὲ πίνων. [c] Εργασαμένων *Euseb.* [d] Ita *Euseb.* prius καθὼς ἐβουλήθη εὐθὺς ἐγένοντο. [e] Antea erat κοινὸς ὁ κόσμος ἅπασιν. Verum ὁ κόσμος omisit *Vet. Interpr.* & recte ut videtur *Vigero*. Nam de Templo loquitur, de mondo loquutus jam erat. [f] Ita *Euseb.* prius erat, ὥστε μὲ τοῦ τῶν ἄλλων ἱερέων. In quodam *MS.* ὥστε μὲ τῶν ἄλλων ἱερέων. [g] Illa ἐπ' ἀδίκῳ omittit *Eusebius*. [h] Οὐκ εἰς μέθην ἑαυτοῖς. ἀβούλητον γὰρ τῷ Θεῷ τάδε *Euseb.* [i] Sic *Euseb.* antea εὐχαριστοῖς, minus recte: & dein, ὅπως δὲ μάλιστα θύοντες σωφρονῶμεν. ὑπὲρ ταῖς θυσίαις. [k] Ita *Euseb.* & hic & in sequentibus, prius erat βίῳ, μάλιστα τῷ Θεῷ. dein v. 30. τῷ δόντος· οὐχ ὅπως δῷ. [l] Antea διήρηκεν. utrumque probari potest. [m] Ita *Euseb.* rectius multo (ut existimat *Vigerius*) quam ut apud *Josephum* κόπτος, sequitur enim λέχους. [n] Illud νῦν ex *Eusebio*. [o] Περὶ γαμῶν νόμος *Euseb.* minus recte ut videtur *Vigero*. subintelligendum enim λόγοι, & proxime sequitur μίξιν μόνην οἶδεν ὁ νόμος. [p] Τὴν κατὰ φύσιν *Euseb.* [q] Ita *Euseb.* prius τὸ ὑπεύθυνον ἐποίησε. [r] Καὶ δ' ἀπάτης *Euseb.* [s] Sic *Euseb.* prius erat μὴ συγγένειαν τῶν ἐπιτήδειον.

δεινον. γυνὴ δὲ [a] χείρων, φησίν, ἀνδρὸς [b] εἰς ἅπαντα. τοιγαροῦν ὑπακούετω, μὴ [c] πρὸς ὕβριν, ἀλλ' ἵνα ἄρχηται· Θεὸς γὰρ ἀνδρὶ τὸ κράτος ἔδωκε. ταύτην συνεῖναι δεῖ ᾧ γήμαντα μόνην· τὸ δὲ τινὶ ἄλλῳ παρᾶναι ἀνόσιον. εἰ δέ τις τοῦτο πράξειεν, ὁ θάνατον παραιτήσεις, ὅτ' εἰ βιάσαιτο παρθένον ἑτέρῳ προσωμολογημένῳ, ἢ ὅτ' εἰ πείσαιμι γεγαμημένῳ· τέκνα τρέφειν ἅπαντα προσέταξε. καὶ γυναῖκα ἀπεῖπεν, μήτ' ἀμβλῦναι ὃ σπαρεῖν, μήτε διαφθείρειν· [d] ἀλλὰ κἂν φανῇ, τεκνοκτόνος ἂν εἴη ψυχὴν ἀφανίζουσα, καὶ τὸ γένος ἐλαττοῦσα. τοιγαροῦν εἴ τις ὅτι [f] λέχος ἢ φθορὰν παρέλθοι, καθαρὸς εἶναι [g] οὐ δυνάται. ἢ καὶ μετὰ τὸν νόμιμον συνουσίαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἀπολούσασθαι κελεύει ὁ νόμος. ψυχῆς τε γὰρ καὶ σώματος ἐγγίνεται μολυσμός, ὡς πρὸς ἄλλην χώραν ὑποβαλόντων. καὶ γὰρ ἐμφυομένη σώμασι κακοπαθεῖ ἡ ψυχή, καὶ τούτων αὖ πάλιν ὡς θανάτῳ διακριθεῖσα. δι' ἁγνείας [h] ὀπίσασιν τοῖς τοιούτοις προστάττει.

κε'. Οὐ μὴν οὐδ' ὅτι ταῖς τοῦ παίδων γενέσεσιν [i] ἐπέτρεπεν εὐωχίας συνάγειν, καὶ προφάσεις ποιεῖσθαι μέθης· ἀλλὰ σώφρονα τὸν ἀρχὴν [k] εὐθὺς ἐκ τροφῆς ἔταξε καὶ γράμματα παιδεύειν [l] ἐκέλευσε, πρός τε τοὺς νόμους ἀναφέρεσθαι, καὶ τῶν προγόνων τὰς πράξεις ὀπίσασθαι. τὰς μὲν ἵνα μιμῶνται, τοῖς δ' ἵνα συντιθέμενοι, μήτε παραβαίνωσι, μήτε σκῆψιν ἀγνοίας ἔχωσι.

κς'. [m] Τῆς δ' εἰς τοὺς τετελευτηκότας φροντίδος, ὅτε [n] πολυτελείας ἐπαφίοιν, ὅτε κατασκευαῖς μνημείων ὀπιφαίοιν· ἀλλὰ τὰ μὲν δεῖ [p] κηδείας [o] προστάξε τοῖς οἰκειοτάτοις ὀπιτελεῖν. πᾶσι δὲ τοῖς [p] παιδεύσι θαπτομένου τινός, καὶ [q] συνελθεῖν καὶ συναποδύρεσθαι [r] ἐποίησε νόμιμον. [s] καθαίρειν δὲ καὶ ᾧ οἶκον καὶ τοὺς οἰκοῦντας ἀπὸ [t] κήδους· ἵνα πλεῖστον ἀπέχῃ δ' [u] δοκεῖν καθαρὸς εἶναί τις φόνου ἐργασάμενος.

κζ'. Γονέων τιμὴν μετὰ τὸν πρὸς Θεὸν δευτέραν ἔταξε, καὶ [x] τοὺς μὴ ἀμειβόμενον τὰς πρὸς αὐτοὺς χάριτας, ἀλλ' εἰς ὁποῦν [x] ἐλλείποντα, λιθοβοληθήσεσθαι

habeatur. *Ac mulier quidem*, inquit scriptura, *viro per omnia deterior est.* Viro igitur obtemperet, non tamen contumeliæ caussa, sed ut alterius imperium ac ductum sequatur: vim enim & potestatem viro Deus concessit. Unius porro tantum, quacum conjunctus fueris, expetenda consuetudo est; alterius enim uxorem cogitare, nefas. Quod in scelus si quis inciderit, certum *ei* capitis supplicium: ut si quis aut virgini cuipiam desponsæ vim obtulerit, aut alii nuptam illexerit; liberorum quicquid susceptum erit, educari lex jubet. Vetat, ne qua mulier susceptum semen aut ejiciat, aut exstinguat: quæ secus faxit, pro liberorum interfectrice haberi vult, perinde ac si re ipsa & fœtus vitam oppresserit, & generis sui propagationem inhibuerit. Ergo si quis ad concubitum vel corruptionem stuprumque processerit, mundus esse non potest. Certe & post viri ac mulieris legitimam conjunctionem lavare jubet lex. Animæ siquidem & corporis pollutio innascitur, velut quasi ad aliam regionem animam demittant. Etenim anima corporibus insita male habet, atque ab iis iterum per mortem velut secernitur. ideoque puritatis augmentum præcepit.

Conjugii leges, præque eas violantibus.

25. Jam nec liberorum natalitia lautioribus conviviis celebrari voluit, ne ebrietati color inde aliquis quæreretur: sed eos ab ipsa jam ætate ineunte cum ad moderatum victum assuescere, tum literis informari, legisq; præcepta simul, & res majorum præclaras edoceri: ut harum ad imitationem excitentur, illa vero cum ipso lacte combibentes, nec deinceps violare conentur, nec eorum ignorationem excusare possint.

Nominalia non celebrabant.

26. Defunctorum etiam justis ita prospexit, ut neque profusis sumptibus, neque illustrium sepulchrorum apparatu luxus aleretur: sed quæ funeri necessaria forent, ea propinquioribus perficienda mandarentur. & quicunque dum cadaver efferretur, illac iter haberent, ii ut ad funebrem sese pompam comparent, lachrymasque suas adjungerent. Domum præterea familiamque lustrari à funere voluit, ut ex eo jure quivis intelligeret, quam ille contaminatus haberetur, qui cædem fecisset.

Defunctorum cura.

27. Liberorum erga parentes observantiam secundum à Dei cultu locum tenere jussit: & qui mutuam eorum beneficiis gratiam referre ulla in re neglexerit, eum lapidibus obruendum esse statuit.

Honor parentum.

a Ita *Euseb.* antea χείρων. b Antea post εἰς ἅπαντα habuimus, καὶ ἡ πονηρία αὐτῆς ὑπὲρ ἀγαθοποιῆ γυναικὸς & omnis viri solicitudo est, ut mulierem beneficam reddat, prout verba interpretatur *Ex. Spanhemius* in notis ad *Aristophanem*, p. 250. Verum cum ea non agnoscat *Vet. Interp.* ejecta esse volumus: utpote quæ ex *Ecclesiastico* c. XLII. v. 14. desumpta temeraria Librarii manu huc irrepserint, uti recte post *Pithœum* observavit *Cotinus Episc. Dunelmensis* in *Scholastica Hist. Canonis S. Scripturæ*, p. 20. Istis adde Cl. *Huetium* in *Demonstr. Evangel.* prop. IV. §. XI. c Ita ex *Eusebio* & *Vet. Interpr.* antea erat μὴ πρὸς ὕβριν ταῦτ' ἠγημένη. d Iterum ex *Eusebio.* prius erat, ὅτ' εἰ πείσοιμι γεγαμημένῳ, ἢ τεκνοτροφοῦσαν. ἃ πάντα προσέταξεν ὁ νόμος, καὶ γυναῖκα ἀπεῖπεν, μήτ' ἀμβλύνειν ποτὶ ἢν τινι τῶν αὐτῆς, μήτε διαφθείρειν. *vel hæsitare aliquando in quopiam eorum quæ in illis concepta sunt. Seldenus* (in lib. IV. De *Jure Nat. & Gentium*, cap. I. p. 465.) ad hunc modum legit, πείσοιμι γεγαμημένῳ. τέκνα τρέφειν ἅπαντα προσέταξε νόμος, μήτε ἀπαμβλύνειν ποτὶ &c. *Si quis nupeam pellexerit* [*in concubitum*] *liberos nutrire universos præcepit lex, & mulieribus abortivum facere interdixit fœtum sibi aliquem, aut eum exstinguere.* e Sic *Euseb.* antea, ἀλλὰ μηχανῇ τινι προσείποιεν αὐτῷ [pro quibus legit *Cotelerius* (in *Notis* ad *Constitutiones Apostolicas* l. 7. c. 3.) ἢ ἄλλῃ μηχανῇ τινι προσείποιεν αὐτῷ, *aut alia quæpiam machinatione exponere*] τεκνοκτόνος γὰρ ἂν εἴη, ψυχ. f Εκὶ λέχος φθορὰν *Euseb.* g Locum ad hunc modum repræsentat *Euseb.* τότε προσήκει. καὶ μετὰ τ. ν. σ. ἀ. κ. γυναικὸς ἀπολούσασθαι, ψυχῆς ἔχει τοῦτο μεμεμιμένον πρὸς ἄλλην χώραν ὑπέλαβε. καὶ γὰρ ἐμφυομένη σώμασι κακοπαθεῖ, ἡ τούτων αὖ πάλιν θνήσκουσα διακριθεῖσα. διόπερ &c. h Apud *Eusebium* ἐπὶ πᾶσι, probante *Vigero.* i Επίτρεψεν εὐωχίαν συντελεῖν *Euseb.* utrum horum mavis, elige. k Ita ex *Eusebio.* illa τῆς προφῆς ἔταξε deerant apud *Josephum*, quæ tamen sensus integritas requirit. l Εκέλευσε τοὺς νόμους, καὶ τὰ πρ. *Euseb.* m Τῆς εἰς τοὺς τελ. *Euseb.* non ita recte. n Ita *Euseb.* prius πολυτελείας & mox κατασκευὰς μνημ. r Εταξε *Euseb.* p Ita *Euseb.* antea φιλοῦσι. quod forsan pro vera lectione habendum. q Περιστελεῖν *Euseb.* r Εποίησε νόμιμον non agnoscit *Euseb.* s Ita *Euseb.* prius erat, καθαίρειν δὲ τοὺς οἰκοῦντας. t Post κήδους in *Editis Josephi* sequebantur λαβὼ τὰ μετελθόντα δ' βίου. quæ idcirco omisi, quod ea omiserint *Vet. Interpr.* & *Eusebius.* u Ita ex *Eusebio.* prius erat, δοκεῖν αὐτοὺς καθαροὺς εἶναι. τὸν δ' ἐκεῖνον ἐργασάμενον, ἢ ἐκεῖνον ἢ ἄλλον, οὐδὲ τὴν πρὸς τούτοις ἀποστάσαιτο ἂν οὐδείς ποτε. χρῆναι τ. x Iterum cum *Eusebio.* antea ἐκλείποντα λιθοβοληθήσεσθαι παραδίδωσι κελεύων καὶ πάντας &c.

Civilia officia.

ſtatuit. Junioribus ſuum erga ſeniores, quia omnium antiquiſſimus Deus, honorem imperavit. Amicis occultum mutuo nihil eſſe patitur, quod nulla ea ſit amicitia, quæ amicorum fidei omnia non credat. Quod ſi poſtea ſubortantur inimicitiæ, eorum tamen arcana vulgari prohibet. Judex ſi munera acceperit, morte mulctatur. Qui ſupplicem, cui præſto eſſe potuiſſet, neglexerit, reus eſt. Quod non depoſueris, auferre non licet. Alieni quicquam attingere nemo poteſt; nemo fœnus pro mutuo exigere His multiſque aliis vinculis mutua inter nos ſocietas continetur.

Humanitas erga peregrinos.

28. Sed & operæ pretium fuerit videre, qua nos erga extraneos æquitate noſter hic legiſlator eſſe voluerit. Quivis enim intelliget, omnium optime ab eo proviſum id fuiſſe, uti nec patriorum ipſi rituum integritatem labefactemus, nec eorum communionem rerum noſtratum cupidis invideamus. Quotquot enim legibus noſtris vivere optaverint, omnes peramanter excipit, utique non ſolo genere, ſed etiam voluntaria inſtituti ſocietate communionem iſtam contineri ratus. Qui vero non niſi obiter ad nos, atque aliud agentes accederent, eos in conſuetudinem penitus admitti noluit.

Belli leges.

29. Cæterum alia edixit, quorum omnino copiam fieri neceſſe eſt: cujuſmodi ſunt, indigentibus ignem, aquam, cibumque ſuppetere, monſtrare viam, inſepultum neminem præterire. Imo ſuam quoque adverſus hoſtes appellatos æquitatem conſtare voluit. dum nec illorum agros igne vaſtari, nec mites arbores ſuccidi permiſit: ſed & eos, qui in acie cecidiſſent, à victoribus ſpoliari prohibuit. Et captivos, maximeque mulieres, ab injuriis vindicavit. Ac nos ita ad manſuetudinem & humanitatem repetitis longius præceptis condocefecit, ut ne brutarum quidem animantium curam neglexerit. Nam ubi à legitimo, quem unum concedit, earum uſu diſceſſeris, omni alio interdixit. Si quæ ſupplicum inſtar noſtras in ædeis confugerint, eas interfici vetuit: aut parentes cum pullis è nido tolli, aut animantes illas, quarum opera homines uti ſolent, etiam in hoſtili ſolo mactari noluit. Tantopere benignitati conſultum eſſe cupiebat: partim ferendis iis, quæ adhuc commemoratæ ſunt, quæque ad morum informationem pertinent, legibus; partim aliis ſanciendis, quibus in ſuperiorum violatores, citra excuſationem omnem, pœnæ ſtatuuntur.

De ſanctitate colenda & juſtitia.

30. Pœnam enim capitis ei propoſuit qui adulterium patraverit; qui puellæ vim attulerit; qui vel marem de ſtupro appellare auſus, vel appellanti ſponte obſequutus erit. Exſtat etiam de ſervis lex ejuſmodi, quam deprecari nemo queat. De menſuris item atque ponderibus, ſi quis flagitium commiſerit, aut injuſte quidpiam doloq; malo vendiderit: qui vel ex rebus alienis furatus aliquid fuerit, vel quod abs

τοῦ διδόσι. καὶ παντὸς τοῦ [a] πρεσβυτέρου τιμὴν ἔχειν τοὺς νέους φησίν, ἐπεὶ πρεσβύτατον ὁ Θεός. κρύπτειν οὐδὲν ἐᾷ πρὸς φίλους· ὑ γὰρ εἶναι φιλίαν τὴν μὴ πάντα πιστεύουσαν. κἂν συμβῇ δέ τις ἔχθρα [b] τούτων ἀπόρρητα [c] λέγειν κεκώλυκε. διχάζειν εἰ δῶρά τις λάβοι, θάνατος ἡ ζημία. πρεσβῶν [d] ἱκέτην, βοηθὸν ἐιόν, ὑπεύθυνος. ὃ μὴ κατέθηκέ τις, ὐκ ἀναιρήσει. τὴν ἀλλοτρίων [e] οὐδενὸς ἅψῃ· δανείσας, τόκον ὑ λήψῃ. ταῦτα, καὶ πολλὰ τούτοις ὅμοια, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν συνέχει κοινωνίαν.

κη'. Πῶς δὲ καὶ περὶ τῆς [f] πρὸς ἀλλοφύλους ὑπουκείας ἐφρόνησεν ὁ νομοθέτης, ἄξιον ἰδεῖν. φανεῖται γὰρ ἄριστα πάντων προνοησάμενος, ὅπως μήτε τὰ οἰκεῖα διαφθείραμεν, μήτε φθονήσωμεν τοῖς μετέχειν τῶν ἡμετέρων προαιρουμένοις. ὅσοι μὲ γὰρ [g] θέλουσιν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἡμῖν νόμους [h] ζῆν ὑπελθόντες, δέχεται φιλοφρόνως· ὑ τῷ γένει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ προαιρέσει τοῦ βίου νομίζων εἶναι τιμῶ οἰκειότητα. τοὺς δ' ὐκ παρέργου προσιόντας, ἀναμίγνυσθαι [i] ταῖς συνηθείαις οὐκ ἠθέλησε.

κθ'. Τἄλλα δὲ προείρηκεν, ὧν ὅστιν ἡ μετάδοσις ἀναγκαῖα· πᾶσι παρέχειν τοῖς δεομένοις πῦρ, ὕδωρ, τροφὴν, ὁδοὺς φράζειν, ἄταφον μὴ προιδεῖν. ὑπειπὼν δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς πολεμίους κελεύοντα εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἐᾷ τοῦ γοῦν αὐτῶν πυροπολεῖν, ὐδὲ [j] κόπτειν ἥμερα δένδρα συγκεχώρηκεν ἀλλὰ καὶ συλᾶν ἀπείρηκε τοὺς [m] ἐν μάχῃ πεσόντας. ὐ τὴν αἰχμαλώτων [n] φθονήσειν, ὅπως αὐτῶν ὕβρεις ἀπῇ, μάλιστα δὲ γυναικῶν. [n] ὅπως δὲ ἡμερότητα καὶ φιλανθρωπίαν ἡμᾶς ἐπαιδεύσειν, ὡς [o] ὐδὲ τῶν ἀλόγων ζώων ὠλιγωρήκεν. [p] ἀλλὰ μόνον μὲ ἀφῆκε. τούτων χρῆσιν τὴν νόμιμον, πᾶσαν δ' ἑτέραν ἐκώλυσεν. ἃ δ' ὥσπερ ἱκετεύοντα [q] προσφεύγει ταῖς οἰκίαις, ἀπεῖπεν ἀνελεῖν. οὐδὲ νεοττοῖς ἐπέτρεψε τοὺς γονέας αὐτῶν συνεξαίρειν· [r] φείδεται δὲ καὶ τῇ πολεμίᾳ τὴν ἐργαζομένων ζώων, καὶ μὴ φονεύειν. ὅπου παντελῶς τὸ πρὸς ὑπείκειαν προεσκέψατο, διδασκαλικοῖς μὲν τοῖς προειρημένοις χρησάμενος νόμοις· τοὺς δ' αὖ κατὰ τῶν παραβαινόντων τιμωρητικοὺς τάξας [s] ἄνευ προφάσεως.

λ'. Ζημία γὰρ ὑπὲ τοῖς πλείστοις τῶν παραβαινόντων [u] ὑπὲ θάνατος, ἂν [x] μοιχεύσῃ τις, ἂν βιάσηται κόρην· ἂν ἄρσενι τολμήσῃ πεῖραν προσφέρων, ἂν ὑπομείνῃ παθεῖν [y] πειραθείς. ἔστι δὲ καὶ δούλοις ὁμοίως ὁ νόμος ἀπαραίτητος. ἀλλὰ καὶ περὶ μέτρων [z] εἴτις κακουργήσειν, ἢ σταθμῶν, ἢ περὶ πράσεως ἀδίκου καὶ δόλῳ γινομένης, κἂν ὑφέλητό τις ἀλλότριον, κἂν ὁ μὴ

a Sic *Euſeb.* prius πρεσβυτέρου — ſine vocula φησίν. b Iterum cum *Euſebio.* antea τὸ ἀπορεῖν. c Prius παραλίγειν κεκώλυκεν. d Rurſus ex *Euſebio.* perperam in *Editis Joſephi,* πρεσβῶν βοηθὸν εἰόντα ὑπεύθυνος. e Sic *Euſeb* antea ὐχ ἅψῃ τῆς. f Iterum ex *Euſeb.* prius εἰς τὸν ἀλλ. g Εἰν θέλωσι *Euſeb.* Forſan ἂν θέλωσι. h Sic *Euſeb.* prius ζῆν, ὑπελθόντας δέχεται φ. quod dubito an rectius ſit. i Τῇ συνηθείᾳ *Euſeb.* k Ἐπιεικῆς ᾖ κ. π. τ' π. κελεύοντας εἶναι *Euſeb.* l Τίμιον *Euſeb.* m Ἐν τῇ μάχῃ πεσ. *Euſeb.* n Plenius in *Editis Joſephi,* ὅτω ᾖ πόρρωθεν ἡμ. ἐ φιλ. δεδιδάσκων ἡμᾶς ἐπαιδεύσειν. quæ ſi quis malit, per me licet. o Ὡς μηδὲ τῶν ἀλόγων ζώων ὀλιγωρεῖν *Euſeb.* p Ita ex *Euſebio.* prius erat, ἀλλὰ μόνον μὲ ἀφῆκεν τούτων χρῆσιν τὴν νομιζομένην πᾶσα, τὴν δ' ἑτέραν ἐκώλ. q Iterum ex *Euſebio.* prius erat ὅσα δ' ὡς ἱκ. προσφύεν ταῖς οἰκίαις. r Sic *Euſeb.* antea ἐπέτρεψεν. s Rurſus ex *Euſebio.* prius erat, φείδεται ᾖ καὶ δεῖ, κἂν ἡ πολεμία, τῶν συνεργαζομένων ζώων. t Οὐκ ἄνευ προφάσεως *Euſeb.* u In *Euſebio* ὁ θάνατος. x Ita *Euſeb.* prius μοιχεύῃ τις. y In *Euſeb.* ὁ πειραθείς. z Εἴ τις *Euſeb.* & mox ἢ περὶ πρασ.

a Ita

μὴ κατέθηκεν ἀνέλησαν· πάντων οὖν κολάσεις, οὐχ οἵας παρ' ἑτέροις, ἀλλ' ὅσῳ τὸ μεῖζον. τοὶ μὲν γὰρ γονέων ἀδικίας, ἢ τῆς εἰς τὸν Θεὸν [a] ἀσεβείας, [b] κἂν μέλῃ τις, εὐθέως ἀπόλλυται. τοῖς μὲν οὖν κατὰ τοὺς νόμους πάντα τοιάδε τίθησι, τὸ γέρας ὅδε ἐστὶν οὐκ ἀργυρῶν, οὐδὲ χρυσοῦ, [c] οὐ μὴν οὐδὲ κοτίνου στέφανος, ἢ σελίνου, καὶ τοιαύτη τις ἀνακήρυξις, ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος αὐτῷ τὸ συνειδὸς ἔχων μαρτυρῶν, πεπίστευκε· τοῦ μὲν νομοθέτου προφητεύσαντος, τοῦ δὲ Θεοῦ τῇ πίστει ἰσχυρὰν παρεσχηκότος, ὅτι τοῖς τοὺς νόμους διαφυλάξασι, κἂν εἰ δέοι θνήσκειν ὑπὲρ αὐτῶν προθύμως [d] ἀποθανοῦσιν, ἔδωκεν ὁ Θεὸς γενέσθαι τε πάλιν, καὶ βίον ἀμείνω λαβεῖν οὐκ ἀπεστερημένοις. ὥστε οὐδ' ἂν ἐγὼ νῦν ταῦτα γράφειν· εἰ μὴ διὰ τῶν ἔργων [e] ἅπασιν ἦν φανερὸν, ὅτι πολλοὶ καὶ πολλάκις ἤδη τῶν ἡμετέρων, εἰ καὶ μηδὲ [e] ῥῆμα φθέγξασθαι παρὰ τὸν νόμον, πάντα παθεῖν γενναίως [f] προείλοντο.

λα'. [g] Καίτοι εἰ μὴ συμβεβήκει γνώριμον ἡμῶν τὸ ἔθνος ἅπασιν ἀνθρώποις ὑπάρχειν, κἂν φανερῶς κεῖσθαι τοῖς ἐθελοῦσιν ἡμῶν τοῖς νόμοις ἀκολουθεῖν, [h] ἀλλά τις ἢ συγγράψας λέγων αὐτὸς ἀνεγίνωσκε τοῖς Ἕλλησιν, ἤ που καὶ προστυχὼν ἔξω τῆς [i] οἰκουμένης γῆς ἔφασκεν ἀνθρώποις, τοιαύτην μὲν ἔχουσι δόξαν [k] οὕτω σεμνὴν περὶ τοῦ Θεοῦ, τοιούτοις δὲ νόμοις πολὺ αὐτῶν βεβαίως ἐμμεμενηκόσι· πάντας ἂν οἶμαι θαυμάσαι, διὰ τὴν συνεχῆ παρ' αὐτοῖς μεταβολάς. [l] ἀμέλει τῶν γράψαι τι παραπλήσιον εἰς πολιτείαν καὶ νόμους ὁστιχειρησάντων, ὡς θαυμαστὰ συνθέντων κατηγοροῦσι, φάσκοντες αὐτοὺς λαβεῖν [m] ἀδυνάτους ὑποθέσεις. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους παραλείπω φιλοσόφους, ὅσοι τι τοιοῦτον ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἐπραγματεύσαντο. Πλάτων δὲ θαυμαζόμενος παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς καὶ σεμνότητι βίου διενεγκὼν καὶ δυνάμει λόγων, καὶ πειθοῖ πάντας ὑπερέχων τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ γεγονότας, ὑπὸ τῶν φασκόντων [n] δεινῶν εἶναι τὰ πολιτικὰ, μικροῦ δεῖν χλευαζόμενος, καὶ κωμῳδούμενος παρατελῆ. [o] καίτοι τἀκείνου σκοπῶν συχνῶς τις, ἂν εὕρῃ ῥᾴστα ὄντα καὶ τὰς τῶν πολλῶν [p] ἔγγιστα συνηθείας. αὐτὸς δὲ Πλάτων ὁμολογήσειν, ὅτι τῇ ἀληθῆ περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν εἰς τὴν τῶν ὄχλων ἄγνοιαν οὐκ ἐῶν ἀσφαλὲς ἐξενεγκεῖν. ἀλλὰ τὰ μὲν Πλάτωνος [q] λόγους τινὰς εἶναι κενοὺς νομίζουσι, κατὰ σοφιστὴν [r] ἐξουσίαν κεκαλλιγραφημένους. μάλιστα δὲ τὸν νομοθετῶν

se depositum esset abstulerit: pœnæ omnium sunt non quales utique apud cæteros obtinent, sed quas summa fere severitas postulabat, constitutæ. Nam aut de parentum injuria, aut in Deum impietate, qui vel cogitarit, is ad mortem continuo rapitur. Jam qui legis ad præcepta rebus in omnibus adhærescunt, iis præmium est, non argentum, vel aurum, non corona ex oleastro, vel apio, aut aliquid ejusmodi præconium: sed conscientiæ quisq; suæ testimonio freti, quod & legislator prædixit, & Deus certissimæ fidei pignore confirmavit, futurum omnino credant, ut illis qui leges constanter servaverint, proque eis, si opus sit mori, libenter strenueque mortem susceperint, & novum deinceps ortum, & vitæ vicissim alterius longeque melioris fructum Deus largiatur. Quæ sane scriberem ipse nunquam, nisi ex factis cognitum id omnibus intelligerem, hominum pleroſque nostrorum, sæpiuscule, ne vel una sibi contra legem vocula excideret, omnia fortiter pertulisse.

Pœnarum severitas apud Judæos.

Præmia obedientium legi.

31. Quod si non usque adeo in hominum cognitionem gens nostra venisset, neque singulare voluntatis studium, quo legibus obsequimur, in eorum oculis ac luce versaretur, si quis exsisteret, qui vel instituta nostra, quæ descripta abs sese diceret, Græcis audientibus recitaret, aut extra noti orbis terminos, in eos se alicubi homines incidisse narraret, qui cum tam graviter ac sublime de Deo sentirent, tum etiam iis legibus plura jam sæcula constantissime viverent: equidem in summa omnes admiratione tum futuros existimo, cum iis simul tam crebraram apud se conversionum in mentem veniret. Enimvero qui ex illis simile quiddam de rep. & legibus scribere conati sunt, eos quasi monstra quædam ac prodigia composuissent, & argumenta humanis viribus majora suscepissent, reprehendi ab omnibus & accusari videmus. Alios philosophos prætereo, qui in simili disputationis genere versati sunt. Plato certe quidem, is qui propter singularem vitæ morumque gravitatem, & eximiam dicendi ac persuadendi vim, qua philosophorum nationem longe superavit, Græcorum omnium ore ad miraculum usque celebratur: ille, inquam, Plato, eorum qui aliquid se in rep. gerenda videre arbitrantur, risu prope ac sibilis tanquam in theatro traducitur. cujus tamen si quis hac de re scripta diligenter evolverit, is molliora pleraque, vulgique consuetudini gemina reperiet. Nam ipse quidem ita profitetur, veram de Deo sententiam multitudinis stultitiæ secure committi non posse. Cæterum ista Platonis instituta, sunt quibus verba tantum inania, & exquisito quodam artificio contexta videantur. At Lycurgum quod attinet, illum

Duratio legum apud Judæos.

De Platone.

De Lycurgo.

a Ita *Euseb.* prius εὐσεβείας. b Sic *Euseb.* antea κἂν μελλήσῃ τις. c Sequentia quidem juxta *Eusebium* repræsentavi: cum in *Josephi* libris verba hujusmodi habuerimus, οὐ μὴν οὐδὲ ὁ ἀμπελῶνος στέφανος, ἀλλὰ τὸ ὑπερβάλλον ἅπαντα τὰ γήινα, καὶ Θεοῦ ἐγγὺς τὸ [Θεοῦ] φίλον εἶναι. καὶ γὰρ ὁ θεοφιλὴς ἀνθρώπου τοιαύτη ἡ ἀνακήρυξις. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἕκαστος αὐτῷ τὸ συνειδὸς ἔχων μ. quorum nihil fere agnoscit *Vet. Interpr.* d Ἀποθανεῖν antea. minus recte. e Ita *Euseb.* μηδὲ ῥῆμα μόνον in exemplaribus *Josephi.* f Antea ὑπέστησαν. g Iterum cum *Eusebio.* κἂν τί τι μὴ συμβεβήκει in *Josephi* libris. h Ita *Euseb.* prius, εἰ συγγραφεὺς λέγων αὐτὸς ἀνεγ. i Sic *Euseb.* antea οἰκουμένης. k Iterum cum *Euseb.* prius καὶ ὅτι. l Rursus juxta *Eusebium.* in *Josephi* exemplaribus, ἀμείλει τῶν γράψαι περὶ Ἑλλησι πολιτείας καὶ νόμους ἐπιχειρησάντων, ὡς θαυμαστῶν τε συνιστῶν κατηγοροῦσι. m Ἀδυνάτους *Euseb.* n Sic *Euseb.* prius δεινοὺς εἶναι. utrumque ferri potest. o Apud *Eusebium*, καίτοι τἀκείνου σκόπτων συχνῶς τις ἂν εὕροι ῥᾴστα καὶ τοῖς τῶν πολλῶν ἐγγὺς συνηθείας. p Ἐγγὺς pro αὐτὸν reposui ex *Eusebio.* q Iterum ex *Eusebio* & *Vet. Interpr.* prius erat, νόμους τινὰς εἶναι κενοὺς νομ. r Ἐξουσίαν hic ante τὸν σοφιστὴν usurpasse videtur *Josephus*; nisi tamen nimiam hominis hoc in genere παῤῥησίαν à nonnullis sugillatam esse velit. *Vigerus.*

illum maxime omnium legislatorum in admiratione habent, Spartamque omnes prædicant, quod ejus in legibus diutissime acquieverit. Ergo primum hoc habemus, virtutis argumento esse, quod legibus obtemperent. Deinde præcones isti Lacedæmoniorum, exiguum illorum constantiæ tempus cum duobus & amplius reip. nostræ annorum millibus conferant, tum ita secum ipsi reputent; Lacedæmonios quamdiu solum antiquam libertatem retinere potuerunt, suarum quoque legum retinentes fuisse: ubi enim fortunæ inclinationes factæ essent, tum earum simul omnem prope memoriam abjecisse. cum interea nos infinitis casibus, ob frequentes regum Asiæ mutationes jactati, ne in supremis periculis, nostras unquam leges prodidimus; non ut in otio viveremus aut luxuriæ nosmet daremus eas observantes: *sed, si quis considerare voluerit, multo majora nobis certamina & opera imposita esse videbit, quam sit illa tolerantia, quæ Lacedæmoniis jussa esse censetur. Illi quippe neque agrum colentes, neque circa opificia sese exercentes, sed ab omni opere vacui, pingues, & corpora ad pulchritudinem exercentes in civitate degebant, aliis ministris ad omnia vitæ necessaria utentes, & cibum paratum ab illis accipientes. Quam sane ob rem, id quod solum opus bonum & humanum, omnia facere & pati sustinent, ut victoriam in bello reportent. Quod autem ne hoc quidem perficere potuerunt, omitto dicere. Non enim singuli solummodo, sed & frequenter multi legis præcepta negligentes semetipsos cum armis hostibus tradidere.

De Spartanis.

Judæorum constantia in legibus observandis.

32. Utrum igitur apud nos, non dico totidem, sed duo vel tres agniti fuerint legis proditores, vel mortem formidantes, non dico illam facilem, quæ solet præliantibus accidere, sed quæ cum corporis vexatione juncta omnium videri solet gravissima? Quam (ut ego puto) quidam prævalentes nobis non per odium in potestatem suam redactis inflixerunt, sed desiderio videndi admirandum quoddam spectaculum, an homines sint, qui, unum tantummodo ipsis malum esse crederent, si agere quicquam contra leges suas, aut aliquid contra ipsas dicere ulla vi adigerentur. Nihil enim miri esse debet, si mortem super alios omnes pro legibus fortiter oppetimus. haud enim quæ ex nostris institutis facillima videntur alii facile patiuntur, videlicet manuum laborem, simplicemque & tenuem victum, & ut nihil fortuito neq; quod quisque expetat id comedat aut bibat, aut ad concubitum accedat, aut splendide vestiatur, rursusque ut cessationis à labore modus immutabilis observetur. Quin & cum acie congrediuntur, & hostes ex incursibus & populationibus fugant, ordinationibus de vivendi ratione non reluctantur. Nobis vero rursus gratum est circa hæc legibus obedire, & illic abunde habemus ad fortitudinis specimen exhibendum.

Λυκοῦργόν τε [a] θαυμάζουσι, καὶ τὸν Σπάρτῃ ἅπαντες ὑμνοῦσιν [b] ὅτι τοῖς ἐκείνου νόμοις ὀλίγον πλεῖστον ἐνεχαρτέρησεν. Οὐκοῦν [c] τοῦτο μὲν ὁμολογείσθω τεκμήριον ἀρετῆς εἶναι, τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις. Οἱ δὲ Λακεδαιμονίους θαυμάζοντες, τὸν ἐκείνων χρόνον ἀντιπαραβαλλέτωσαν τοῖς πλείοσιν ἢ διχιλίοις ἔτεσι τὴν ἡμετέρας πολιτείας, καὶ παρεστῶτα λογιζέσθωσαν, ὅτι Λακεδαιμόνιοι μὲν ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς χρόνον εἶχον τὴν ἐλευθερίαν, ἀκριβῶς ἔδοξαν τοὺς νόμους διαφυλάττειν· ἐπεὶ μέντοι καὶ αὐτοὺς ἐγένετο μεταβολαὶ τῆς τύχης, μικρῷ δεῖν ἁπάντων ἐξελάθοντο τῶν νόμων. ἡμεῖς δ' ἐν τύχαις μυρίαις γενόμενοι, διὰ τὰς τῶν βασιλευσάντων τῆς Ἀσίας μεταβολάς, [d] οὐδ' ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῶν δεινῶν τοὺς νόμους [e] παρήδομεν, οὐκ ἀργίας οὐδὲ τροφῆς αὐτοὺς χάριν περιέποντες· ἀλλ' εἴπερ ἐθέλοι σκοπεῖν, πολλῷ τινι τῶν δοκούντων [f] ὑπεταττόμεθα Λακεδαιμονίοις [g] χαρτερίας, μείζονας ἄθλους καὶ πόνους ἡμῖν [h] ὑπεπιθέντας. οἱ μέν γε μήτε γῆν ἐργαζόμενοι, μήτε περὶ τέχνας πονοῦντες, ἀλλὰ πάσης ἐργασίας ἄφεται, λιπαροί, καὶ τὰ σώματα πρὸς κάλλος ἀσκοῦντες, ὑπὲρ τῶν πόλεως δίκαιον· ἄλλοις ὑπηρέταις πρὸς ἅπαντα τὰ τοῦ βίου χρώμενοι, καὶ τροφὴν ἑτοίμην παρ' ἐκείνων λαμβάνοντες. [h] ἐφ' οἷς δὴ τοῦτο μόνον ὃ καλὸν ἔργον καὶ φιλάνθρωπον, ἅπαντα καὶ πρᾶττειν καὶ παθεῖν ὑπομένοντες, ὃ κρατεῖν πάντων ἐφ' οὓς ἂν στρατεύωσιν. ὅτι δὲ μηδὲ τοῦτο κατορθοῦν, εἰῶ λέγειν. οὐ γὰρ καθ' ἕνα μόνον, ἀλλὰ πολλοὶ πολλάκις ἀθρόως τοῦ νόμου προστάγματι ἀμελήσαντες, αὐτοὺς μετὰ τῶν ὅπλων παρέδοσαν τοῖς πολεμίοις.

λβ'. Ἆρ οὖν καὶ παρ' ἡμῖν, οὐ λέγω τοσούτους, ἀλλὰ δύο ἢ τρεῖς ἔγνω τις προδότας γενομένους τῶν νόμων, [i] θάνατον φοβοῦντας, οὐχὶ τὸ ῥᾷστον ἐκεῖνον λέγω, τὸ συμβαίνοντα τοῖς μαχομένοις, ἀλλὰ τὸ μετὰ λύμης τοῦ σώματος, ὁποῖον εἶναι δοκεῖ πάντων χαλεπώτατος; ὡς τ' ἐγὼ νομίζω τινὰς κρατήσαντας ἡμῶν, οὐχ ὑπὸ μίσους προσφέρειν ὡς ὑποχειρίοις, ἀλλ' ὡς θαυμαστόν τι θέαμα βουλομένους ἰδεῖν· εἴτινές εἰσιν ἄνθρωποι, οἱ μόνον εἰ κακὸν αὐτοῖς πεπιστευκότες, εἰ πράξαί τι παρὰ τοὺς ἑαυτῶν νόμους, ἢ λόγον εἰπεῖν παρ' ἐκείνους παραβιασθεῖεν. οὐ χρὴ δὴ θαυμάζειν εἰ πρὸς θάνατον ἀνδρείως ἔχομεν ὑπὲρ τῶν νόμων παρὰ τοὺς ἄλλους ἅπαντας. οὐδὲ γὰρ τὰ ῥᾷστα δοκοῦντα τῶν ἡμετέρων ὑπεπιθυμάτων, ἄλλοι ῥᾳδίως ὑπομένουσιν, αὐτουργίαν λέγω, καὶ τροφῆς λιτότητα, καὶ ὃ μηδὲν εἰκῇ, μηδ' ὡς ἔτυχεν ἔκαστος, [k] ὑπεπιθυμητικῶς φαγεῖν ἢ πιεῖν· ἢ συνουσίᾳ [l] προσελθεῖν, ἢ πολυτελείᾳ, καὶ πάλιν ἀργίας ὑπομεῖναι τάξιν ἀμετακίνητον. ἀλλ' οἱ τοῖς ξίφεσιν ὁμόσε χωροῦντες, καὶ τοὺς πολεμίους ἐξ ἐφόδου τρεπόμενοι, τοῖς προστάγμασι τοῖς περὶ διαίτης [m] οὐκ ἀντέβλεψαν. ἡμῖν δὲ πάλιν οὐκ ὄν περὶ βίον τῷ νόμῳ πειθαρχεῖν ἡδέως, καὶ πρὸς πολέμου ὑπεδείκνυται τὸ γενναῖον.

λγ'. Εἶτα

a Θαυμάζουσι *Euseb.* b Ita cum *Eusebio*, prius erat, ὅτι τοὺς ἐκείνου νόμους ἐπὶ πλεῖστον ἤνεγκεν. c Iterum cum *Eusebio*. antea erat, οὐκοῦν τοῦτό γε ὁμολογεῖσθαι. d Οὐδὲν τοῖς ἐσχ. *Euseb.* e Ita cum *Eusebio*. antea παρεδόμεν. f Ita cum Cl. *Cotelerio* p. 626. *Notarum* ad Vol 2. *Monumentorum Eccl. Gr.* antea μαρτυρείας. g Ἐπιπθέντες malit Cl. *Lowthius*. ut cum ἀφείπωνται conjungatur. h. Est qui malit ἐφ' ᾧ. i Illa θάνατον φοβοῦντας adjeci ex *Ves. Interpr.* ἢ θάνατον φοβηθέντας in *MSS.* k Antea ὑπεπιθυμητικῶς. l Sic *MS.* prius προσελθεῖν. m Οὐκ ἄν τις βλέψειν, aut βλέψειεν in *MSS.* ἀντιβλέψειαμεν legisse videtur *Ves. Interpr.* ut vult *Petitus* in Vol. 3. *Animadversionum* ἀνακδότων in *Josephum*, p. 896. Verum ἀντιβλέψαν lego cum *Grotio* in *Acta*, cap 27. v. 16. * Quando si quis &c. *Ves. Interpr.*

a Illud

λγ'. Εἶτα Λυσίμαχοι καὶ Μόλωνες, καὶ τοιοῦτοί τινες ἄλλοι συγγραφεῖς, [a] ἀδοκίμαστοι σοφισταί, μειρακίων ἀπατεῶνες, ὡς πάνυ ἡμᾶς φαυλοτάτους ἀνθρώπων λοιδορῶσιν. ἐγὼ δ' οὐκ ἂν ἐβουλόμην περὶ τῶν παρ' ἑτέροις νομίμων ἐξετάζειν. τὰ γὰρ αὐτῶν ἡμῖν φυλάττειν πάτριόν ἐστιν, οὐ τῶν ἀλλοτρίων καταγορεῖν· καὶ περί γε οὔ μήτε χλευάζειν μήτε βλασφημεῖν τοὺς νομιζομένους θεοὺς παρ' ἑτέροις, ἄντικρυς ἡμῖν ὁ νομοθέτης ἀπείρηκεν, αὐτῆς ἕνεκα προσηγορίας τοῦ Θεοῦ. τῶν δὲ καταγόρων διὰ τὴν ἀντιπαραθέσεως ἡμᾶς ἐλέγχειν οἰομένων, οὐχ οἷόν τε κατασιωπᾶν, ἄλλως τε καὶ οὐ λόγου μάλλον ἢ οὐχ ὑφ' ἡμῶν ἐλεγχθήσεται [b] τῶν νῦν αὐτὸν σκωπτόντων, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν εἰρημένου καὶ λίαν [c] εὐδοκιμούντων. τίς γὰρ τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὅτι σοφίᾳ τεθαυμασμένων οὐκ ὀπτεύμενος καὶ ποιητῶν τοῖς ὀπιφανεστάτοις, καὶ νομοθετῶν τοῖς μάλιστα πεπιστευμένοις, ὅτι τοιαύτας δόξας περὶ θεῶν ἐξ ἀρχῆς τοῖς πλήθεσιν ἐκατέσφραν· ἀριθμῷ μὲν ὁπόσους ἂν αὐτοὶ ἐθελήσωσιν ἀποφήναιεν, ἐξ ἀλλήλων δὲ γινομένους, καὶ κατὰ παντοίους τρόπους γενέσεων. τούτους δὲ καὶ διαιροῦντες τόποις καὶ διαίταις ὥσπερ τῶν ζώων τὰ γένη, τοὺς μὲν ὑπὸ γῆν, τοὺς δὲ ἐν θαλάττῃ, τοὺς μέντοι παρεσβυτάτους αὐτῶν ἐν ταρτάρῳ δεδεμένους. ὅσοις δὲ τὸν οὐρανὸν ἀπένειμαν, τούτοις πατέρα μὲν τῷ λόγῳ, τύραννον δὲ τοῖς ἔργοις καὶ δεσπότην ἐφιστάντες· καὶ διὰ τοῦτο συνιστάμενον ἐπιβουλὴν ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ γυναικὸς καὶ ἀδελφοῦ καὶ θυγατρός, ἣν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς ἐγέννησεν, ἵνα δὴ συλλαβόντες αὐτὸν καθείρξωσιν, ὥσπερ αὐτὸς ἐκεῖνος τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ.

λδ'. Ταῦτα δικαίως μέμψεως πολλῆς ἀξιοῦσιν οἱ φρονήσει διαφέροντες, καὶ τοὺς τούτοις καταγελῶσιν, εἰ τῶν θεῶν τοὺς μὲν ἀγενεῖς καὶ μειράκια, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ γενειῶντας εἶναι χρὴ δοκεῖν, ἄλλους δὲ τεταχθαι τοὺς ταῖς τέχναις, χαλκεύοντά τινα, τὸν δὲ ὑφαίνουσαν, τὸν δὲ πολεμοῦντα καὶ μετὰ ἀνθρώπων μαχόμενον, τοὺς δὲ κιθαρίζοντας, ἢ τοξικῇ χαίροντας· εἶτ' αὐτοῖς ἐγγινομένας τοὺς ἀλλήλους φάσεις, καὶ τοῖς ἀνθρώποις φιλονεικίας, μέχρι τοῦ μὴ μόνον ἀλλήλοις τὰς χεῖρας προσφέρειν, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων τραυματιζομένους ὀδύρεσθαι καὶ κακοπαθεῖν. τὸ δὲ δὴ πάντων ἀσελγέστατον, ἢ περὶ τὰς μίξεις ἀκρασίαν, καὶ τοὺς ἔρωτας, πῶς οὐκ ἄτοπον μικρὸν δεῖν ἅπασι προσάψαι, καὶ τοῖς ἄρρεσι τῶν θεῶν καὶ ταῖς θηλείαις; εἶθ' ὁ γενναιότατος καὶ πρῶτος αὐτὸς ὁ πατήρ, τὰς ἀπατηθείσας ὑπ' αὐτοῦ καὶ γενομένας ἐγκύους, καθειργνυμένας ἢ καταποντιζομένας φθορᾷ· καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς γεγονότας, οὔτε σώζειν δυνάμενος, [d] κρατούμενος ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης, οὔτ' ἀδακρυεὶ τοὺς θανάτους αὐτῶν ὑπομένειν. καλά γε οὖν τὰ [e] καὶ τούτοις ἄλλα ἑπόμενα· μοιχείας μὲν οὐ δεινῶς βλεπομένης οὕτως ἀναισχύντως ὑπὸ τῶν θεῶν, ὥστε τινὰς καὶ ζηλοῦν ὁμολογεῖν τοὺς ἐπ' αὐτῇ δεδεμένους. τί γὰρ οὐκ ἔμελλον, ὁπότε μηδ' ὁ πρεσβύτατος καὶ βασιλεὺς ἐδυνήθη τῆς πρὸς τὸν γυναῖκα μίξεως ἀπέχειν τὸν ὁρμῶν, ὅσον χρῶν εἰς τὸ δωμάτιον ἀπελθεῖν. οἱ δὲ δὴ δουλεύοντες τοῖς ἀνθρώποις θεοί, καὶ νῦν μὲν οἰκοδομοῦντες

33. Et jam Lysimachi & Molones, & quidam hujusmodi alii scriptores, improbi sophistæ, adolescentum deceptores, nos quasi mortalium ignavissimos conviciis insectantur. Ego sane nolo in instituta aliena inquirere. quippe nostratibus moris est patrii propria servare, non aliena accusatum ire; & ridere eos quos gentium aliarum opinio deos confinxit, iisve maledicere, id expresse legislator noster vetuit ob ipsam Dei appellationem. Sed cum accusatores nos facta contentione à se refelli arbitrentur, tacere nequeo, præsertim cum quæ dicturus sum, ea non nunc primum à nobis excogitata, sed jam ante à multis & quidem probatissimis dicta fuisse constet. Quis enim eorum, qui apud Græcos ob sapientiam in admiratione habentur, non redarguit nobilissimos poëtas, & legislatores maximæ fidei, quod tales de diis opiniones ab initio populis inseruerint; facientes eos numero quidem quantos ipsi voluere, ex alterutris vero & variis nascendi modis procreatos. hos autem separantes locis & habitaculis, tanquam genera animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, illorum vero antiquissimos in tartaris vinctos *collocarunt*. Quibus vero cœlum attribuerunt, his verbo quidem patrem, re autem vera tyrannum & dominum præficiendo: ideoq; conflatas finxerunt in eum insidias ab uxore & fratre & filia, quam suo è capite procreavit, ut ipsum comprehensum vincirent, sicut & ille ipse suum patrem.

Gentilium deos deridere vetuit Moyses.

Deorum gentilium multitudo.

34. Ista multa reprehensione digna existimant viri sapientia præcellentes, & præterea in ridiculo habent, quod deorum quidem aliquos imberbes & adolescentulos, alios vero ætate provectiores & barbatos esse credendum sit; quin & alios artibus præfectos esse, unum quippe fabrum, aliamque textricem, hunc vero belligerantem & cum hominibus pugnantem, aliosque citharizantes, aut arcu gaudentes: deinde inter se invicem seditiones exortas & hominum gratia contentiones, ut non solum inter se alii aliis manus injicerent, sed etiam ab hominibus vulnerati lugerent, malaque perferrent. Quod vero omnium flagitiosissimum, coitus intemperantiam & amores omnibus fere tum maribus tum feminis diis tribuere, quomodo non absurdum? Deinde, quod præstantissimus *illorum* & princeps, idemque pater, seductas à semetipso & gravidas factas mulieres, in carcerem inclusas aut in mare demersas, insuper habeat: eosque qui ex eo nati sunt nec liberare possit, utpote fato constrictus, neque sine lachrymis eorum perferre mortes. Pulchra sane hæc, & his alia consequentia: quod adulterium in cœlo ita impudenter spectetur à diis, ut alii invidere se faterentur in tali fœditate vinctis. Quid enim facturi non essent, cum nec vetustissimus quidem *illorum* & rex ab uxoris congressu continere se potuerit, donec saltem in cubiculum venissent. Alii quidem dii servientes hominibus, & nunc mercedis gratia

Eorum vitia.

a Ἀδόκιμοι σοφισταί in *MSS.* b Illud τῶν ex conjectura. qua vocula omissa, τῶν αὐτῶν legit *MS. Hafn.* Verum αὐτὸν ad ἐλέγχειν subintellectum referri debere existimat Cl. *Lowthius.* c Ita cum *Eodem.* antea εὐδοκιμοῦντες. d Sic *Vet. Interpr.* non κρατυνόμενος prout editum erat. e Sequutus sum *Vet. Interpretem.* prius καὶ τοῖς ἄλλοις ἑπόμενα.

a Legi

tia ædificantes, nunc vero greges pascentes, alii iterum maleficorum more in ferreo carcere vincti, quem sapientum non irritarent, & ad eos redarguendos qui talia finxerunt, & ad magnam credentium stultitiam condemnandam. Alii vero & pavorem quendam & terrorem, necnon & rabiem atque fraudem, & omnes perturbationes pessimas in Dei naturam formamque effinxerunt. harumque honestioribus sacra facere civitatibus persuaserunt. Unde necesse habent, ut deorum quosdam bonorum largitores, aliosque vocent malorum depulsores. deinde vero eos veluti malignissimos homines muneribus atque donis placare contendunt, magni quid mali se ab illis passuros exspectantes, nisi mercedem eis studiose præbuerint.

Causæ errorum circa Deos.

35. Quæ igitur causa est tantæ inæqualitatis, tantique in Deum delicti? Ego quidem arbitror, quod neque veram Dei naturam principio perspexerint eorum legislatores, neque quantum consequi valuerant, cognitionem accurate explicarint, inde alio modo ordinasse remp. sed quasi res esset parvi itidem ut aliæ momenti neglexerint, dantes potestatem poëtis, ut quos vellent Deos introducerent omnia pati paratos; rhetoribus vero, deos peregrinos, ut quemque maxime idoneum judicarent, plebiscito admittere. Quin & pictores & plastæ in hoc apud Græcos multam habuere potestatem, ut cuilibet liceret formam quandam excogitare, alius quidem ex luto quod vellet fingens, alius vero pingens. Qui vero opificum maxime in admiratione sunt ebur & aurum habent subjectam perpetuo rei novæ exprimendæ materiam. Proinde fanorum quidem alia plane jacent in solitudine, alia singulari studio frequentantur & expiationum omni genere exornantur. Et qui antea honoribus floruerunt dii, consenuere; qui vero ætate vigent, ii in secundam classem, ut honorificentius dicam, surrogati sunt. Alii novi, nescio qui, introducti religione potiuntur, ut interim, quod diximus, deserta loca derelinquantur. Et fanorum alia deseruntur: alia cujusvis ad arbitrium recens construuntur. Cum contra oporteat ipsos opinionem de Deo, honoremque ei debitum absque omni mutatione servare.

Pictores & plastæ deorum multitudinis auctores.

36. Et Apollonius quidem Molon erat è numero stultorum & *superbia* inflatorum. Eos autem de Græcis qui in scriptis suis vere philosophati sunt, neque prædictorum aliquid latuit, neque frigidas allegoriarum excusationes ignoravere. Itaque illos quidem juste sprevere, & in vera decentique de Deo opinione nobiscum consenserunt. Quare motus Plato neque ullum quempiam poëtarum censet in remp. esse admittendum; & Homerum honorifice amovet, coronatum & unguento delibutum, nè rectam de Deo opinionem fabulis destrueret. Plato autem potissimum imitatus est legislatorem nostrum, in hoc quòd nihil

Plato poëtas è rep. excludendos esse censuit.

ὑπὲρ μισθῷ, νῦν δὲ ποιμαίνοντες, ἄλλοι δὲ πρόπον κακούργων [a] ἐν χαλκῷ δεδεμένοι δεσμωτηρίῳ, ἵνα τὸν εὖ φρονοῦντα οὐκ ἂν παροξύνειαν, καὶ τοῖς ταῦτα συνθεῖσιν ὑπεμφήξαι, καὶ πολλὴν εὐήθειαν καταγνῶναι τῶν [b] προσιεμένων. οἱ δὲ καὶ δεῖμον τινὰ καὶ φόβον, ἥδη δὲ καὶ λύσσαν καὶ ἀπάτην, καὶ τί γὰρ οὐχὶ τῶν κακίστων παθῶν εἰς Θεοῦ φύσιν καὶ μορφὴν ἀνέπλασαν. τοῖς δὲ εὐφημοτέροις τούτων καὶ θεῶν τὰς πόλεις ἔπειθον. τοιγαροῦν εἰς πολλὴν ἀνάγκην καθίσταν, τοὺς μέν τινας τῶν θεῶν νομίζειν δοτῆρας ἀγαθῶν, τοὺς δὲ καλεῖν ἀποτροπαίους. εἶτα δὲ τούτους, ὥσπερ τοὺς [c] πονηροτάτους τῶν ἀνθρώπων, χάρισι καὶ δώροις ἀποσείειν, μέγα τι λήψεσθαι κακὸν [d] παρ' αὐτοῦ προσδοκῶντες, εἰ μὴ μισθὸν αὐτοῖς παρέχοιεν.

λε'. Τί τοίνυν ὁ αἴτιον τοσαύτης ἀνισομαλίας, καὶ περὶ τὸ θεῖον πλημμελείας; ἐγὼ μὲν [e] ὑπολαμβάνω, τὸ μήτε τὴν ἀληθῆ τοῦ Θεοῦ φύσιν ἐξ ἀρχῆς συνιδεῖν αὐτοῦ τοὺς νομοθέτας· μήθ' ὅσον καὶ λαβεῖν ἠδυνήθησαν ἀκριβῶς γνῶσιν διοείσαντες, πρὸς τοῦτο ποιήσαντες τὴν ἄλλην τάξιν τοῦ πολιτεύματος. ἀλλ' ὥσπερ ἄλλό τι [d] φαυλοτάτων ἐφήκαν, τοῖς μὲν ποιηταῖς, οὓς τινας ἂν βούλωνται θεοὺς εἰσάγειν, πάντα πάσχοντας· τοῖς δὲ ῥήτορσι, πολιτογραφεῖν [e] ἀφ' ψηφισμάτων ξένων θεῶν τὸν ὁποτήδιον. πολλῆς δὲ καὶ ζωγράφοι καὶ πλάσται τὸ εἰς τοῦτο πρὸς τὴν Ἑλλήνων ἀπήλαυσαν ἐξουσίας, αὐτὸς ἕκαστός τινα μορφὴν ὁπτανῶν, ὁ μὲν ἐκ πηλοῦ πλάττων, ὁ δὲ γράφων. Ⓘ δὲ μάλιστα θαυμαζόμενοι τῶν δημιουργῶν Ⓜ ἐλέφαντα καὶ Ⓜ χρυσὸν ἔχουσι, τὸ ἀεὶ καινουργίας τινὸς ἐπόθεσιν. [f] [καὶ τὰ μὲν τῶν ἱερῶν ἐν ἐρημίᾳ παντελῶς εἰσιν, τὰ δὲ ἐμπεριαστύδαστα καθάρσεσι παντοδαπαῖς περικοσμούμενα.] εἶθ' οἱ μὲν [g] πρότερον ἐν ταῖς τιμαῖς ἀκμάσαντες θεοὶ γεγηράκασιν· [οἱ δὲ [h] ἐπακμάζοντες τούτων ἐν δευτέρᾳ τάξει ὑποβέβληνται· ὥστε καὶ εὐφημότερον λέγειν·] ἄλλοι δὲ καινοί τινες εἰσαγόμενοι θρησκείας τυγχάνουσιν, [ὡς, ἐν παρεκβάσει ὧν προείπομεν, τοὺς τόπους ἐρημωθέντας καταλιπεῖν.] καὶ τῶν ἱερῶν τὰ μὲν ἐρημοῦνται· τὰ δὲ νεωστὶ κατὰ τὴν τοῦ ἀνθρώπου βούλησιν ἕκαστος ἱδρύεται. [i] δέον τοὐναντίον τὴν περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν αὐτοὺς, καὶ τὴν [j] πρὸς αὐτὸν τιμὴν ἀμετακίνητον διαφυλάττειν.

λς'. Ἀπολλώνιος μὲν οὖν ὁ Μόλων τῶν ἀνοήτων εἷς ἦν καὶ [k] τετυφωμένων. τοὺς μέντοι κατ' ἀλήθειαν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς φιλοσοφήσαντας, οὔτε τῶν [l] προειρημένων οὐδὲν διέλαθεν, οὔτε ταῖς ψυχρὰς προφάσεις τῶν ἀλληγοριῶν ἠγνόησαν. διὸ ὅσῳ τῶν μὲν εἰκότως κατεφρόνησε· εἰς δὲ τὴν ἀληθῆ καὶ πρέπουσαν περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν ἡμῖν συνεφώνησε. ἀφ' ἧς ὁρμηθεὶς ὁ Πλάτων, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδένα ποιητῶν φησι δεῖν εἰς τὴν πολιτείαν παραδέχεσθαι, καὶ Ⓜ Ὅμηρον εὐφήμως ἀποπέμπεται· στεφανώσας, καὶ μύρον αὐτῷ χαλάσας, ἵνα δὲ μὴ τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ Θεοῦ τοῖς μύθοις ἀφανίσῃ. μάλιστα δὲ Πλάτων μεμίμηται Ⓜ ἡμέτερον νομοθέτην, κἂν τῷ μηδὲν οὕτω παράδοξον

a Legi etiam potest ὑπὸ δεσμωτηρίῳ χαλκῷ δεδεμένοι. b Προσιεμένων credentium juxta *Vet. Interpr.* antea ποιεμένων, nullo plane sensu. c Ita *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea πονηροτάτους. d Sic *MSS.* φαυλοτέρων in *Editis* & *Vet. Interpr.* e Ita cum Cl. *Lowthio.* antea κῷ ψ. f Quæ uncis inclusa dedi, omissa sunt à *Vet. Interpr.* g Πρότερον legisse videtur *Vet. Interpr.* h Ita lego. antea ὑπακμάζοντες. i Δέον τοίνυν τὐναντίον in *MSS.* k Forsan πυφλωμένων. l Ita *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea ἐρημένων.

πάθημα προσάπτειν τοῖς πολίταις, ὡς ὃ πάντας ἀκριβῶς τοὺς νόμους ἐκμανθάνειν· καὶ μὴν καὶ τοῖς μὴ δεῖν ὡς ἔτυχεν ἐπιμίγνυσθαί τινας ἔξωθεν, ἀλλ' ἐξ καθαρὸν ὃ πολίτευμα τῶν ἐμμενόντων τοῖς νόμοις φυλάσσειν. ὡς οὐδὲν λογισάμενος ὁ Μόλων Απολλώνιος ἡμῶν κατηγόρησεν, ὅτι μὴ προσδεχόμεθα τοὺς [a] ἄλλαις προκατειλημμένους δόξαις περὶ Θεοῦ, μηδὲ κοινωνεῖν ἐθέλομεν τοῖς καθ' ἑτέραν συνήθειαν βίου ζῆν προαιρουμένοις. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτ' ἐστὶν ἴδιον ἡμῶν· κοινὸν δὲ πάντων, οὐχ Ελλήνων δὲ μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς Ελλησιν εὐδοκιμωτάτων. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ ξενηλασίας ποιούμενοι διετέλουν, καὶ τοῖς αὐτῶν ἀποδημεῖν πολίταις οὐκ ἐπέτρεπον· ἀναφοβεῖν γὰρ ἀμφοῖν ὑφορώμενοι γενήσεσθαι περὶ τοὺς νόμους. [b] ἐκείνοις μὲν οὖν τάχα δυσκολίαν τις ὀνειδίσειεν ἂν εἰκότως· οὐδενὶ γὰρ οὔτε τῆς πολιτείας, οὔτε τῆς παρ' αὐτοῖς μετεδίδοσαν ἀναστροφῆς. ἡμεῖς δὲ τὰ μὲν τῶν ἄλλων ζηλοῦν οὐκ ἀξιοῦμεν· τοὺς μέντοι μετέχειν τῶν ἡμετέρων βουλομένους ἡδέως δεχόμεθα. καὶ τοῦτον ἂν εἴη τεκμήριον οἴμαι φιλανθρωπίας ἅμα καὶ μεγαλοψυχίας.

λζ. Εἰς περὶ Λακεδαιμονίων ὅτι πλείω λέγειν. οἱ δὲ κοινὴν εἶναι τὴν ἑαυτῶν δόξαντες πόλιν Αθηναῖοι, πῶς περὶ τούτων εἶχον, Απολλώνιος ἠγνόησεν· ὅτι καὶ τοὺς ῥήμα μόνον παρὰ τοὺς ἐκείνων νόμους φθεγξαμένους περὶ θεῶν ἀπαραιτήτους ἐκόλασαν. τίνος γὰρ ἑτέρου χάριν Σωκράτης ἀπέθανεν; οὐ γὰρ δὴ παρεδίδου τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις, οὐδὲ τῶν ἱερῶν ἐσύλησεν οὐδέν· ἀλλ' ὅτι [c] καινοὺς ὅρκους ὤμνυε, [d] καί τι δαιμόνιον αὐτῷ σημαίνειν ἔφασκεν, ἢ ἀστοιδάζειν ἢ παίζειν ὡς ἔνιοι λέγουσι, διὰ ταῦτα καταγνώσθη κώνειον πιὼν ἀποθανεῖν. καὶ παρεφθείρειν δὲ τοὺς νέους ὁ κατήγορος αὐτὸν ἠπᾶτο, τῆς πατρίου πολιτείας καὶ τῶν νόμων ὅτι παρῄνει αὐτοὺς καταφρονεῖν. Σωκράτης μὲν οὖν πολίτης Αθηναίων τοιαύτῃ ἐτέμετο τιμωρίᾳ. Αναξαγόρας δὲ Κλαζομένιος οὔ· ἀλλ' ὅτι νομιζόντων Αθηναίων τὸν ἥλιον εἶναι θεόν, ὁ δ' αὐτὸν ἔφη [e] μύδρον εἶναι πύρινον, θάνατον αὐτοῦ παρ' ὀλίγας ψήφους κατέγνωσαν. καὶ Διαγόρᾳ τῷ [f] Μηλίῳ τάλαντον ἐπεκήρυξαν, εἴ τις αὐτὸν ἀνέλοι· ἐπεὶ τὰ παρ' αὐτοῖς μυστήρια χλευάζειν ἐλέγετο. καὶ Πρωταγόρας, εἰ μὴ θᾶττον ἔφυγε, συλληφθεὶς ἂν ἐτεθνήκει, γράψαί τι δόξας οὐχ ὁμολογούμενον τοῖς Αθηναίοις περὶ θεῶν. τί δὲ δεῖ θαυμάζειν εἰ τοσοῦτον ἀνδρῶν οὕτως ἀξιοπίστους διετέθησαν, οἵ γε μηδὲ γυναικῶν ἐφείσαντο; [g] τῷ μὲν γάρ τινα ἱέρειαν ἀπέκτειναν, ἐπεί τις αὐτῆς κατηγόρησεν, ὅτι ξένους ἐμοῦ θεούς· νόμῳ δ' οὗ τοῦτο παρ' αὐτοῖς [h] κεκωλυμένον, καὶ τιμωρία κεῖτο τὸν ξένον εἰσαγόντων θεὸν ὅριστος θάνατος. οἱ δὲ τοιούτῳ νόμῳ χρώμενοι, δηλονότι τοὺς τῶν ἄλλων οὐκ ἐνόμιζον θεούς· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς πλείονας ἀπολαύειν ἐφθόνουν. τὰ μὲν οὖν

magis civibus præceperit, quam ut accurate omnes leges ediscerent, & ne temere extraneorum ulli suis miscerentur, sed ex solis iis constaret respublica qui legibus parerent, curavit. De quibus nihil cogitans Apollonius Molo, accusationem in nos instituit; quod eos non recepimus, qui aliis de Deo opinionibus sunt præoccupati, neque cum eis consortium habere volumus, qui aliud vitæ institutum elegerint. Verum neque hoc proprium generis nostri; sed commune omnium, non modo Græcorum, verum etiam eorum qui inter Græcos probatissimi habentur. Quin & Lacedæmoniis curæ erat perpetuæ peregrinos expellere, neque suis civibus peregrinari permittebant quod utroque modo leges labefactari suspicarentur. Et hos quidem juste forsan difficiles morososque esse quis existimet. nemini enim aut de rep. sua aut diutina apud ipsos mora participare concedunt. Nos autem aliorum instituta imitari nolumus: qui vero nostrorum participes esse cupiunt libenter excipimus. quod utique reor indicium humanitatis & magnanimitatis nostræ.

Gentiles cauti de non admittendis peregrinis in civitatem,

Lacedæmonii præcipue.

37. Sed desino jam de Lacedæmoniis amplius dicere. Athenienses vero, qui suam civitatem omnibus communem esse gloriantur, quomodo se his de rebus habuerint, Apollonius ignoravit: quod *scilicet* in animadversione pœnaq; inexorabiles erant, si qui vel verbum præter legem de diis loquerentur. Cujus enim rei alterius gratia Socrates diem obiit supremum? Non enim hostibus prodidit civitatem, neque fanum aliquod spoliavit: sed ei vitio vertitur quod novo more jurabat, & dæmonem quendam id ipsum ei indicasse referebat, sive serio sive (ut dicunt quidam) joco, & propter hoc morti damnatus est cicutam bibendo. Insuper & juvenum eum corruptorem esse ajebat accusator, quod auctor illis fuerit patria instituta legesque contemnendi. Et Socrates quidem civis Athenienſis hujusmodi pœnam sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius erat. Sed quia Athenienses solem esse Deum existimarint, ille vero eum ignem candentem esse dixerit, paucis tantum suffragiis absolutus est. Eique qui Diagoram Melium occideret talentum datum iri edicto pronunciarunt, utpote qui eorum mysteria deridere ferebatur. Et Protagoras, nisi ocyus aufugisset, comprehensus interiisset, quod aliquid scripsisse putaretur discrepans ab Athenienſium de diis opinionibus. Quid autem miri esse debet, si in viros adeo fide dignos eo animo fuerint, qui ne mulieribus quidem pepercere? Etenim sacerdotem quandam interfecerunt, quodam eam accusante quod deos docuerit peregrinos; lege quippe hoc vetitum erat, morsque eis in pœnam decreta qui deos peregrinos introducerent. Igitur qui tali lege utebantur, aliorum sane *deos* non credebant esse deos: non enim si credidissent, seipsos beneficio ex pluribus *diis* privassent. tam bene scilicet admini-

Supplicia ab Athenienſibus religionis ergo irrogata.

Socrates, Anaxagoras, & Diagoras, ab illis puniti.

Sacerdos quædam pœnas luit.

a Sic *MSS.* prius ἄλλους. b Ita *MSS.* prius οἰκείους & δυσκολίαν. c In contumeliam deorum, inquit *Tertullianus* [in *Apologet.* c. 14.] per *Quercum*, & *Hircum*, & *Canem* dejerabant: dein per *Anserem*, teste *Philostrato*, aliisque. *Lombius.* d Ita ex *Vet. Interprete*, prius erat καί τι δαιμόνιον ἀ. σ. ἢ ἀστοιδάζειν. *Idem.* e Sic ex *Diogene Laërtio* in vita *Anaxagoræ*, prius μύλον. f Μιλήσιον in *MSS.* perperam. g Ita cum *Vet. Interpr.* prius τῷ μὲν γὰρ τίν. h Κεκωλυμένον in *MSS.*

Anacharsis à Scythis ob religionis mutatæ suspicionem occisus.

ministrabatur Athenienſium reſpublica. Scythæ autem cædibus gaudentes humanis, & parum admodum differentes à beſtiis, arbitrantur tamen ſua myſteria eſſe cuſtodienda: & Anacharſim, quem Græci ſapientiæ ergo mirati ſunt, ad ipſos reverſum occiderunt, quod viſus ſit morum Græcorum plenus ad eos venire. Quin & multos apud Perſas invenire eſt hujuſmodi de cauſa ſupplicio affectos. Sed palam eſt, quod Apollonio placuerint leges Perſarum, illoſque in admiratione habuerit? quod eorum fortitudo & de diis concors opinio Græcis fuiſſet conducibilis: hæc videlicet in templorum concrematione, illa in eo quod propemodum in ſervitutem ab illis redacta fuerit Græcia. Is autem morum omnium imitator exſtitit Perſicorum, uxoribus alienis injurias faciens, & filios caſtrans. Apud nos autem mors decreta eſt, ſi quis vel animalia rationis expertia hoc modo lædat: & ab his legibus nos abducere neque timor potuit dominorum præpotentium, neque deſiderium eos æmulandi qui apud alios honorantur. Neque fortitudinem exercuimus, ad bella ſuſcipienda ut res noſtras augeamus, ſed ut leges nobis maneant. Cætera igitur damna ferentes leniter, ubi ſunt qui nos à legibus cogant diſcedere, hinc etiam ſupra vires bella ſumimus, & ad ultima uſque mala duramus. Cur itaque nos aliorum æmulemur leges, cum eas neque à legiſlatoribus ſuis ſervatas videamus? Quid ni enim damnarent Lacedæmonii inſociabilem illam formam reip. neglectumque nuptiarum; & Elei & Thebani projectiſſimum illum & contra naturam cum maribus concubitum? Nam quæ olim honeſtiſſime & utiliſſime à ſe fieri arbitrabantur, ea niſi reipſa prorſus fugerunt, non confitentur. quinimo latas de eis leges admiſcent. quæ quondam tantum apud Græcos valuerunt, ut etiam diis marium coitus tribuerint; eademque ratione germanarum ſororum connubia, hanc ſibi illicitarum & naturæ repugnantium voluptatum excuſationem comminiſcentes.

Apollonius imitator Perſarum.

Aliorum legiſlatorum iniquitas.

38. Superſedeo nunc de pœnis dicere, quot dederint olim plerique legiſlatores improbis compoſitiones, dum in adulterio multam pecuniariam, in corruptela connubium ſanciunt. Quot etiam impietatis crimine occaſiones ſuppeditentur negandi, ſi quis reum examinare conetur. Jam enim apud pleroſque meditatio inolevit leges violandi. at apud nos non ita eſt. Quin etiamſi diviſiis & urbibus cæteriſque bonis privemur, at lex quidem nobis permanet immortalis: nec ullus unquam Judæorum vel tam procul diſceſſerit à patria, vel peracerbum ita formidaverit dominum, quin legem magis formidet. Si igitur ob legum virtutes ſic ſumus in eas animati, fateantur nos optimas habere leges. Sin malis *legibus* ſic nos obtemperare arbitrantur, quanam pœna digni ſunt ipſi qui melioribus non pareant? Et quoniam temporis longinquitas exploratrix

Judæi legum ſuarum obſervantiſſimi.

Αθηναίων ᾤχετο καλῶς. Σκύθαι δὲ φόνοις χαίροντες ἀνθρώπων, καὶ βεβαχεῖ τὴν θηρίων ἀφαφέροντες, ὅμως τὰ παρ' αὐτοῖς οἴονται δεῖν φυλάττειν· καὶ τὸν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ σοφίᾳ θαυμαζόμενον Ἀνάχαρσιν, ἐπανελθόντα πρὸς αὐτοὺς ἀνεῖλον, ἐπεὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐθῶν ἔδοξεν ἥκειν ἀνάπλεως. πολλοὺς δὲ καὶ παρὰ Πέρσαις ἄν τις εὕροι καὶ ἀφ' ἑτέρου αὐτίου αἰτίαν κεκολασμένους. ἀλλὰ δηλονότι τοῖς Περσῶν ἔχαιρε νόμοις ὁ Ἀπολλώνιος, κἀκείνους ἐθαύμαζεν, ὅτι τὴν ἀνδρείας αὐτῶν ἀπήλαυν Ἕλληνες, καὶ τὴν ὁμογνωμοσύνην ἣν εἶχον περὶ θεῶν· ταύτης μὲν οὖν, οὐ τοῖς ἱεροῖς οἷς κατέφρησαν, τὴν ἀνδρείας δὲ, δουλῶσαν πρὸς μικρὸν ἐλθόντες. ἀπάντων δὲ καὶ τῶν ὀπτιπλοκαμάτων μιμητὴς ἐγένετο τῶν Περσικῶν· γυναῖκας ἀλλοτρίας ὑβρίζων, καὶ παῖδας ἐκτέμνων. παρ' ἡμῖν δὲ θάνατος ὥρισται, [b] κἂν ἄλογόν τις ζῶον ὕπτιος ἀδικῇ· καὶ τούτων ἡμᾶς τῶν νόμων ἀπαγαγεῖν, οὔτε φόβος ἴσχυσε τῶν κρατησάντων, οὔτε ζῆλος τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις τετιμημένων. οὐδὲ τὴν ἀνδρείαν ἠσκήσαμεν ὅπως τῷ πολέμου ἄρασθαι χάριν πλεονεξίας, ἀλλ' ὅπως τοὺς νόμους ἀφαφυλάττειν. τὰς γοῦν ἄλλας ἐλαττώσεις φέρειν ἐπιτρεπόντες, ἐπειδάν τινες ἡμᾶς τὰ νόμιμα κινεῖν ἀναγκάζωσι, τότε καὶ δύναμιν αἰρούμεθα πολέμου, καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων ταῖς συμφοραῖς ἐγκαρτερεῖν. διὰ τί γὰρ [c] ἂν καὶ ζηλώσαιμεν τοὺς ἑτέρων νόμους; ὁρῶντες μήτε παρὰ τοῖς θεμιστοῖς αὐτοὺς τετηρημένους; πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι μὲν τὴν ἀνεπιμίκτου καταγνώσεσθαι πολιτείας, καὶ τὸν τοῖς γάμους ὀλιγωρείας· Ἠλεῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι τὴν παρὰ φύσιν καὶ ἄγαν ἀνέδην τοῖς τοῦ ἄρρενας μίξεσι; ἃ γοῦν πάλαι κάλλιστα καὶ συμφορώτατα τοῖς θεοῖς ἔθεσιν ὑπελάμβανον, ταῦτ' [d] εἰ μὴ καὶ παντάπασι τοῖς ἔργοις πεφεύγασιν, οὐχ ὁμολογοῦσιν. ἀλλὰ καὶ τοὺς τοῖς αὐτῶν νόμους ἀπομίγνυσι. τοσοῦτον πρὸς τοὺς Ἕλληνας [e] ἰσχύσαντας, ὥστε καὶ τοῖς θεοῖς τὰς τῶν ἄρρενων μίξεις ἐπιφήμους κτ. τὴν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ τοὺς τῶν γνησίων ἀδελφῶν γάμους, ταύτῃ ἀπολογίαν [f] αὐταῖς τῶν ἀτόπων καὶ παρὰ φύσιν ἡδονῶν σωπηθέντες.

λη'. Εὖ γοῦν περὶ τῶν τιμωριῶν λέγειν, ὅσας μὲν ἐξ ἀρχῆς ἔδοξε οἱ πλεῖστοι νομοθέται τοῖς πονηροῖς ἀφαλύσαι· ὅτι μοιχείας μὲν ζημίας χρημάτων, ὅτι φθορὰς δὲ γάμους νομοθετήσαντες. ὅσας καὶ περὶ τὴν [g] ἀσεβείας παρέσεις παρέχουσιν ἀρνήσεως, εἴ τις ὁτιχειρήσειν ἐξετάζειν. ἤδη γὰρ παρὰ τοῖς πλείοσι μελέτη γέγονε τοῦ παραβαίνειν τοὺς νόμους· οὐ μὴν καὶ παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ κἂν πλούτου, καὶ πόλεων, καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν στερηθῶμεν, ὁ γοῦν νόμος ἡμῖν ἀθάνατος ἀφαμένει· καὶ οὐδεὶς Ἰουδαίων, οὔτε μακρὰν [h] οὔτως ἂν ἀπέλθοι τῆς πατρίδος, [i] οὐδ' ὅτι πικρὸν φοβηθήσεται δεσπότην, ὡς μὴ τοῦ ὀνείου δεδιέναι τὸν νόμον. εἰ μὲν οὖν διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν νόμων οὕτω πρὸς αὐτοὺς διακείμεθα, συγχωρησάτωσαν ὅτι κρείττους ἔχομεν νόμους. εἰ δὲ φαύλοις οὕτως ἡμᾶς ἐμμένειν ὑπολαμβάνουσι, τί οὐκ ἂν αὐτοὶ δικαίως πάθοιεν, τοὺς κρείττους οὐ φυλάττοντες; ἐπεὶ τοίνυν ὁ πολὺς χρόνος

a Ita ex *MSS.* prius erat δωδωλοῦσας. b Respicere videtur *Legem* in *Levit.* c. 22. v. 24. Vide *Seldenum* lib. VII. *de Jure Nat. & Gent.* cap. 3. p. 799. c Illud ἂν ex *MSS.* d Εἰ καὶ μὴ π. in *MSS.* e Ἰσχύσαντας in *MS.* f Sic *MSS.* αὐτοῖς in *Editis.* g Εὐσεβείας legit *Vet. Interpr.* h Οὐδ' ὡς in *MSS.* i Ita juxta *Vet. Interpr.* prius erat οὐδ' ἐπὶ μικρὸν φοβηθήσεται δεσπότης.

a Sic

χρόνος πιστεύῃ πάντων εἰς δοκιμασὴς ἀληθέστατος· τοῦτον ἂν ποιησάμενοι ἐγὼ μάρτυρα τῆς ἀρετῆς ἡμῶν τοῦ νομοθέτου, καὶ τῆς ὑπ' ἐκείνου φήμης περὶ τοῦ Θεοῦ πεπεισθείσης. ἀπείρου γὰρ τοῦ χρόνου γενομένου, εἴ τις αὐτὸν παραβάλλοι τε τοῖς ἄλλοις ἡλικίαις νομοθετῶν, [b] παρὰ πάντας εὕροι τοῦτον. 5

λθ'. Ὑφ' ἡμῶν τε διηλέγχθησαν οἱ νόμοι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις, ἀεὶ καὶ μᾶλλον αὐτοῖς ζῆλον ἐμπεποιήκασι. [c] Πρῶτοι μὲν γὰρ οἱ παρὰ τοῖς Ἕλλησι φιλοσοφήσαντες, τὸ μὲν δοκεῖν τὰ πάτρια διεφύλαττον· ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τῷ φιλοσοφεῖν ἐκείνῳ κατακολουθήσαντες, ὅμοια μὲν περὶ Θεοῦ φρονοῦντες, εὐτελείαν δὲ βίου καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν διδάσκοντες. οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ πλήθεσιν ἤδη πολὺς ζῆλος γέγονεν οὐκ μαχοῦ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας. οὐδ' ἔστιν οὐ πόλις Ἑλλήνων οὐδὲ βάρβαρος, οὐδὲ ἔθνος, ἔνθα μὴ τὸ τῆς [d] ἑβδομάδος ἐκεῖνο ἀργοῦμεν ἡμεῖς, ὃ ἔθος οὐ παρεφοίτησε· καὶ αἱ νηστεῖαι, καὶ λύχνων ἀνακαύσεις, καὶ πολλὰ τῶν εἰς βρῶσιν ἡμῖν οὐ νενομισμένων παραπετάρηται. μιμεῖσθαι δὲ σπεύδουσι καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν ὁμόνοιαν, καὶ τὴν τῶν ὄντων ἀνάδοσιν, καὶ τὸ φιλεργὸν ἐν ταῖς τέχναις, καὶ τὸ καρτερικὸν ἐν ταῖς ὑπὲρ τῶν νόμων ἀνάγκαις. τὸ γὰρ θαυμασιώτατον, ὅτι χωρὶς τοῦ τῆς ἡδονῆς [e] ἐπαγωγοῦ ἡ δελεαστὸς αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἴσχυσεν ὁ νόμος· καὶ ὥσπερ ὁ Θεὸς πάντας τοῦ κόσμου πεφοίτηκεν, οὕτως ὁ νόμος πάντων ἀνθρώπων βεβάδικεν. αὐτὸς δέ τις ἕκαστος τὴν πατρίδα καὶ τὸν οἶκον ὀπισκοπῶν τὸν αὐτοῦ, τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις οὐκ ἀπιστήσῃ. χρὴ τοίνυν πάντων ἀνθρώπων καταγνῶναι πονηρίαν ἐθελόντων, εἰ τἀλλότρια καὶ φαῦλα περὶ τὴν οἰκείαν καὶ καλῶν ζῆλον ὀπτεθυμήκασιν· ἢ παύσασθαι βασκαίνοντας ἡμῖν τοὺς κατηγορήσεις. οὐδὲ γὰρ ὀπφθόνου τινὸς ἀντιποιούμεθα πράγματος, τὸν αὐτοῦ ἡμῶν τοῦ νομοθέτου, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνου προφητευθεῖσι περὶ τοῦ Θεοῦ πεπιστευκότες. καὶ γὰρ εἰ μὴ συνίεμεν αὐτοὶ τῆς ἀρετῆς τῶν νόμων ἁπάντων, ὑπὸ τοῦ πλήθους γοῦν τῶν ζηλούντων μέγα φρονεῖν ἐπ' αὐτοῖς ἐφήκθημεν.

μ'. Ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας, τὴν ἀκριβῆ πεποίημαι παράδοσιν ἐν τοῖς περὶ ἀρχαιολογίας μου γραφεῖσι. νυνὶ δ' αὐτῶν ἐπεμνήσθην, ἐφ' ὅσον ἐμοὶ ἀναγκαῖον, οὔτε τὰ τῶν ἄλλων ψέγειν, οὔτε τὰ παρ' ἡμῖν ἐγκωμιάζειν προθέμενος· ἀλλ' ἵνα τοὺς περὶ ἡμῶν ἀδίκως γραφόντας ἐλέγξω, πρὸς αὐτὴν ἀναγδῶς τὴν ἀλήθειαν πεφιλονεικότας. καὶ δοκῶ μοι δοκῶ πεπληρωκέναι διὰ τῆς γραφῆς ἱκανῶς ἃ προὐπεγόμην. καὶ γὰρ ἀρχαιότητα προὐπάρχειν ἐπεδείξατο τὸ γένος, τῶν κατηγόρων ὅτι νεώτατον ὄντα εἰρηκότων· καὶ γὰρ πολλοὺς ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἐμνημονευκότας ἡμῶν [g] ἀρχαίους παρέχομεν μάρτυρας, [h] ἐκείνων ὅτι μηδεὶς ὄντα διαβεβαιουμένων. ἀλλὰ μὴν Αἰγύπτιοι ἔφασαν ἡμῶν τοὺς προγόνους· ἐδείχθησαν δ' εἰς Αἰ-

creditur esse omnium verissima, hanc ego testem non dubitem facere tum virtutis nostri legislatoris, tum traditæ ab illo de Deo persuasionis. Nam cum immensum tempus elapsum sit, si quis eum cum cæterorum legislatorum conferat ætatibus, inveniet eum longe ante omnes fuisse. *Moyses antiquissimus Legislator.*

39. Jam ipsius leges cæteris omnibus mortalibus semper magis magisque æmulationem sui commovisse, à nobis demonstratum est. Primi enim qui apud Græcos philosophati sunt, patria quidem instituta visi sunt servare: sed in actionibus studioque sapientiæ illum sequuti sunt, tum eadem de Deo sentientes, tum victus tenuitatem & mutuam inter homines communionem docentes. Quin & jampridem nostrorum Dei colendi rituum imitandorum quamplurimis desiderium incessit. neque ulla vel Græcorum urbs est vel barbarorum, neque ulla gens, ad quam non pervenerit septimi diei, quem otiosi traducimus, celebrandi consuetudo; & apud quam jejunia, & lucernarum incensiones, & multa quæ nobis comedere nefas est observentur. Conantur autem mutuam nostram imitari concordiam, & bonorum largitionem, & in artibus exercendis sedulitatem, & tolerantiam in tormentis quæ pro legibus nostris sustinemus. Etenim, quod est omnium maxime admirandum, citra voluptatis illecebram ipsa per se lex invaluit: ac sicuti Deus universum mundum permeavit, ita lex universos mortales pervasit. Quod si suam quisque patriam domumque consideraverit, is meis dictis non diffidet. Quo fit ut aut condemnandi sint universi mortales voluntariæ pravitatis, si aliena, eademque vitiosa, ante domestica, eademque honesta, æmulari concupiverint; aut invidiæ suæ finem facere debeant accusatores nostri. Neque enim invidiosum quiddam nobis vendicamus, dum nostrum legislatorem honoramus, & ejus de Deo effatis credimus. Nam etiamsi legum omnium virtutem non intelligeremus; certe vel æmulantium multitudo fecisset, ut de eis nobis placeremus. *Judaicas leges cæteri æmulantur.*

40. Verum de legibus quidem & rep. in meo Antiquitatum opere accurate tradidi. Nunc ea commemoravi quantum erat necessarium, non quod aliena recensere, vel nostra collaudare mihi propositum esset: sed ut eos qui de nobis inique scripserunt, evincerem in ipsam veritatem impudenter invectos fuisse. Et sane mihi videor scripto meo satis præstitisse promissa. Etenim in primis vetustum esse demonstravi genus nostrum, quod accusatores recentissimum esse dixerant: & multos allegavi testes, qui antiquitatis nostræ in scriptis suis mentionem fecerunt, illis nullos esse affirmantibus. Cumque Ægyptios fuisse majores nostros dixerint, demonstratum est eos in Ægyptum *Peroratio hujus libri.*

[a] Sic *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea τῶν ἡμῶν τοῦ νομοθέτου. [b] Ita in *MSS.* παρὰ πάντων in *Editis.* [c] Ita *MSS.* prius πρῶτον. [d] Ἑβδομάδος, *Sabbati.* ita vox significat supra p. 1063. v. 19. & p. 1202. v. 28. De more Sabbatum observandi, eadem fere habet *Philo* de *Die Septimo*, ἑορτὴ γὰρ ἡ μιᾶς πόλεως ἢ χώρας ἐστὶν ἀλλὰ τοῦ παντός. Adde quæ ex *Aristobulo* adfert *Euseb.* l. 13. c. 12. de *Præpar. Evangel.* ut & *Theophilum Antioch.* l. 2. ad *Autolychum*, περὶ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας ἣν πάντες ἄνθρωποι νομίζουσι. & *Dionem Cassium*, l. 33. τὴν ἡμέραν τὴν τοῦ Κρόνου καλοῦμεν. ubi mox subjicitur morem per septenos dies tempora computandi ab Ægyptiis ad omne humanum genus manasse. Vide *Seldenum* de *Jure Nat.* & *Gentium*, l. 3. c. 9. & c. 23. [e] Distinguendum videtur post vocem ἐπαγωγοῦ, ut sit ἐπαγωγοῦ, ὁ δελεαστὸς αὐτός. [f] Sic in *MS.* & *Vet. Interpr.* antea λόγου. quæ vox sane postulat τοῦ τῶν ἄλλων. quo modo legendum esse conjicit Cl. *Lowthius.* [g] Ita in *MS.* prius ἀρχαίους. [h] Ἐκείνου in *MS. Hafn.*

[a] Vocem

gyptum aliunde venisse. Et cum ob corporum vitium eos ejectos fuisse mentiti sint, planum factum est eos & volentes & cum singulari robore patriam terram repetiisse. Et cum illi in legislatorem nostrum ceu vitiosissimum invecti sint, compertum est virtutis ejus & olim Deum & post illum tempus exstitisse testem.

Legis officia.

41. De legibus nihil opus fuit oratione longiore. Nam ipsas per se perspectum est, non impietatem sed pietatem docere verissimam: neque ad hominum odium, sed ad facultatum communitatem incitare; injustitiæ inimicas, justitiæ curam gerentes; expultrices otii & luxus; & quæ homines suis contentos & laboriosos esse doceant; & à belli habendi cupidine gerendis avocent; & pro legibus fortes esse faciant; & in pœnis irrogandis sint inexorabiles; & verborum eloquentia indeceptæ, reipsa semper confirmentur. Ista enim nos semper exhibemus literis manifestiora. Itaque ausim equidem dicere plurimorum simul & pulcherrimorum nos cæteris auctores exstitisse. Quid enim inviolata pietate pulchrius? Quid justius quam parere legibus? Quid utilius quam mutuam fovere concordiam, & neque in calamitatibus divelli, * neque in rebus secundis sævire seditionibus: sed in bello mortem contemnere, in pace artibus & agriculturæ operam navare; & omnia & ubique ab arbitro Deo gubernari persuasum habere? Hæc siquidem ab aliis vel primum scripta vel constantius fuissent servata, nos illis, ut discipuli magistris, gratiam deberemus. Sin his nos maxime omnium uti cernimur, & eorum inventionem primam nostram esse demonstravimus, valeant refutati Apiones & Molones, & quicunque mentiri & conviciari gaudent. Tibi vero, Epaphrodite, maxime veritatem amanti, & propter te iis qui itidem genus nostrum cognoscere voluerint, & hic & superior liber scriptus esto.

γυπίον ἐλθόντες ἑτέρωθεν. διὰ δὲ λύμην σωμ[illegible] αὐτοὺς ἐκκλησίας κατεψόγασιν. προαιρέσει δὲ περιουσίᾳ ῥώμης ἐφάνης, ὅτι τὴν οἰκείαν ὑποστρέψαντες γῆν. οἱ μὲν ὡς φαυλότατον ἡμῶν τὴν νομοθέτην ἐλοιδόρησε. φ δὲ τὴν ἀρετῆς πάλαι μὲν ὁ Θεὸς, μεθ' ἐκεῖνον δὲ μάρτυς ὁ χρόνος εὑρη) γενημένος.

μα'. Περὶ τῶν νόμων οὐκ ἐδέησε λόγου πλείονος. αὐτοὶ γὰρ ἑωράθης δι' αὐτῶν, οὐκ ἀσέβειαν μὲν, εὐσέβειαν δ' ἀληθεστάτην διδάσκοντες· οὐδ' ὅτι μισανθρωπίαν, ἀλλ' ὅτι τὴν τῶν ὄντων κοινωνίαν προσκαλοῦντες, ἀδικίας ἐχθροὶ, δικαιοσύνης ὑπομελεῖς, ἀργίαν καὶ πολυτέλειαν ἐξορίζοντες, αὐτάρκεις καὶ φιλόπονοι εἶ) διδάσκοντες, πολέμου μὲν ἀπεργοῦντες εἰς πλεονεξίαν, ἀνδρείους δ' ὑπὲρ αὐτῶν εἶ) παρασκευάζοντες, ἀπαραίτητοι πρὸς τὰς τιμωρίας, ἀσόφιστοι λόγων πρασκευαῖς, τοῖς ἔργοις ἀεὶ [2] βεβαιούμενοι. ταῦτα γὰρ ἀεὶ ἡμεῖς παρέχομεν τῶν γραμμάτων σαφεστέρα. δι' ὅπερ ἐγὼ θαρσήσας ἂν εἴποιμι, πλείστων ἅμα καὶ καλλίστων ἡμᾶς εἰσηγήτας τοῖς ἄλλοις γεγονέναι. τί γὰρ εὐσεβείας ἀπαραβάτου κάλλιον; τί δὲ τοῦ πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις δικαιότερον; ἢ τί συμφερώτερον τοῦ πρὸς ἀλλήλους ὁμονοεῖν, καὶ μήτ' σὺν συμφοραῖς διίστασθαι, μήτ' σὺν εὐτυχίαις στασιάζειν ἐξυβρίζοντας· ἀλλ' σὺν πολέμῳ μὲν θανάτου καταφρονεῖν, σὺν εἰρήνῃ δὲ τέχναις ἢ γεωργίαις προσανέχειν, πάντα δὲ καὶ παντάχοῦ πεπεῖσθαι τὸν Θεὸν ἐπιστατοῦντα διέπειν. ταῦτ' εἰ μὲν παρ' ἑτέροις ἢ ἔγραφεν πρῶτον, ἢ ἐφυλάχθη βεβαιότερον, ἡμεῖς ἂν ἐκείνοις χάριν ὀφείλομεν, ὡς μαθηταὶ γεγονότες. εἰ δὲ καὶ χρώμεθα μάλιστα πάντων βλεπόμεθα, καὶ τὴν πρώτην εὕρεσιν αὐτῶν ἡμετέραν οὖσαν ἐπεδείξαμεν, Απίωνες μὲν καὶ Μόλωνες, καὶ πάντες ὅσοι τὸ ψεύδεσθαι καὶ λοιδορεῖν χαίρουσιν, ἐξελέγχθωσαν. σοὶ δὲ, Επαφρόδιτε, μάλιστα τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶντι, καὶ διὰ σὲ τοῖς ὁμοίοις βουλομένοις περὶ τοῦ γένους ἡμῶν εἰδέναι, τοῦτό τε καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ γεγράφθω βιβλίον.

[a] Vocem παραπλοκὰς excidisse existimat Cl. *Lowthius*: id quod colligit ex *Vet. Interprete*: qui habet *præparationes semper operibus exsequentes.* * Neque tempora felicitatum per injurias discrepare, *Vet. Interpr.*

Notes du mont Royal
www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises ici volontairement.

DISSERTATIO

CL. V.

CHRISTOPHERI CELLARII;

QUA

FLAVII JOSEPHI

DE HERODIBUS HISTORIA

A Νοθείας suspicione contra Gl. V.

JOANNEM HARDUINUM

JUSTIS VINDICIIS ADSERITUR,

ET NUMMIS ANTIQUIS CONCILIATUR.

DE Herodibus disserturi principio indicamus, cujus fide in enarratione innitamur. Is *Flavius Josephus* est, Judæorum historiæ auctor locupletissimus; cui tantum antiqui, recentes, & medii tribuerunt, ut nemini historicorum plus potuerint. Quantum enim est, quod Hieronymus illum epist. XXII. ad Eustochium cap. XV. cum optimo comparat, dum *Livium Græcum* appellat? hoc est eum, cujus in condenda historia ingenium, industriam, & fidem non minus omnes mirentur, quam T. Livii Patavini, *cujus visendi causa Gaditanum quemdam ab ultimo terrarum orbe venisse, statimque, ut viderat, abiisse*, cum Plinius lib. II. epist. III. tum idem Hieronymus epist. CIII. cap. I. referunt. Eusebio, probatissimo & ipsi auctori, H. E. lib. III. cap. IX. Josephus est ἄξιος πιστεύεσθαι, *dignus cui fides habeatur*: & ut unum tantummodo ex recentioribus, sed facile principem, adjungamus, magno Scaligero prolegom. Emend. Temp. idem φιλαληθέστατος, *veritatis studiosissimus* non immerito censetur.

II. Quanto igitur laus est illustrior, ab laudatis viris, non interrupto consensu, laudari: tanto major admiratio subit, quod clarissimus vir, & tam Plinio illustrato, quam urbium & populorum ex nummis geographia eximiam laudem doctrinæ consequutus *Joannes Harduinus*, Prolusione Chronologiæ ex nummis restitutæ Lutetiæ nuper excusa, in tantum derogat de Josephi auctoritate, ut pro inepte ficto & supposititio auctore habeat, ad id nummorum, ut ait, fide inductus, qui passim Flavianis narrationibus in Herodiadum historia adversentur. Nos ut omnino magni antiquos nummos facimus, & ex iis multa in historiis & chronologia emendari censemus; ita commoveri nondum possumus, ut præ hisce nummis, quos Harduinus producit, omnis antiquitatis & memoriæ in Josepho consensionem negligamus, aut penitus elusam illam contemni vel everti patiamur. Quanta igitur fieri industria potest, doctissimi viri nummos & rationes quibus nititur, ita exponemus omnium conspectui, adjecta veritati consona interpretatione, ut & nummis genuinis sua fides, & Josephi simul historiæ sua intemerata constet auctoritas.

III. Nota est Josephi de Herodum familia traditio à doctis omnibus huc usque magno consensu approbata, & in Antiqua nostra Historia, locis ubique ex Josepho significatis, breviter repetita. Scilicet Herodem, Antipatri filium, illustri genere proselytorum Idumææ ortum, summam rerum in Palæstina à patre acceptam (is autem Cæsari Julio debuerat) Antigoni Hasmonæorum ultimi, quem Parthi juvabant, invasione amisisse, sed brevi post Antonii ope cum titulo Regis recepisse, atque ita satis multos annos totam Palæstinam, quæ inter Syriam, Arabiam & Ægyptum patet, Augusti Cæsaris auspiciis, qui confirmaverat regnum, severo imperio tenuisse. Hujus filium Archelaum, quum IX annos Judææ & Samariæ imperitasset Ethnarchæ nomine, in Galliam relegatum esse, & ex possessione ejus provinciam Romanam factam, quam procuratores Cæsaris rexerint: reliquos filios, Herodem Antipam & Philippum, utrumque suæ tetrarchiæ præfuisse, illum quidem Galilææ & Perææ; hunc Iturææ & Trachonitidi; & hoc mortuo; illo itidem relegato, Agrippam, primi Herodis ex interfecto filio Aristobulo nepotem, Claudii Cæsaris favore totum avitum regnum, sublata provinciæ forma recepisse, sed hoc post paucos annos exstincto Judæam iterum provinciam factam, filium vero, Agrippam minorem, Chalcidenæ regulum, deinde Abilenes & Philippi tetrarchiæ exstitisse.

IV. Ab his dissentit non una ratione Harduinus. Primum ait, Herodem per Julium Cæsarem ingressum dominationem esse: nec illum totam Palæstinam, sed tantum Judæam & Samariam rexisse: in eodemque regno, cum regio etiam titulo, Archelaum patri successisse: Galilæam autem cum cæteris partibus sub potestate Zenodori tetrarchæ fuisse, cui vivo patre, Herodes, Herodis filius, Philippus frater ejus, uterque tetrarcha, sed divisa possessione, successerint. Et hunc tetrarcham Herodem, Baptistæ interfectorem, non Judæum, nec proselytum, sed gentilem, postea regem factum, eundem esse qui Jacobum sustulerit,

rit, & Petrum conjecerit in vincula, eumque perperam sub Agrippæ nomine à tetrarcha distingui. Neque Judæam postquam semel à morte Archelai (nam & hujus exsilium negat) provinciæ formam induerit, unquam rursus regni habitum, ut Josephus prodit, recepisse. Et quæ reliquæ de hisce rebus paradoxæ opiniones sunt. Singula ordinatim examinabimus.

V. Vir celeberrimus de initio dominationis Herodis ita sentit pag. 24. *Judæa Herodi data est hanc, ut nunc videtur, ob caussam: Erat Julius Cæsar dictator in magno ære alieno Herodis, ut conjicere est ex illa Tullii voce ad Atticum lib.* VI. Epist. I. SED HEUS TU! JAMNE A CÆSARE PER HERODEM TALENTA ATTICA QUINQUAGINTA EXTORSISTIS? Mira res, ne dicam, ridicula. Scripta epistola in Asia est à proconsule Cicerone, quum Cæsar adhuc in Gallia esset. Quo pacto igitur ad illum Herodis Idumæi pecunia? qui ante Alexandrinum bellum ne notus quidem Cæsari fuit. Præterea variatis scripturis vexatus ita locus est, ut quidam non *Herodem*, sed *Orodem* legant: quidam pro *jamne vos* monstrose *Genuarios*; unde sunt, quæ *Genuævos*, quod nomen Allobrogum civitatis est, exsculpant. Quam clarior explicatiorque est Josephi historia, Antipatrum, Herodis patrem, Hyrcani regis amicum, in Pelusiaca expugnatione, & in prœliis cæteris egregiam Cæsari operam in Ægypto præstitisse, à quo id præmium laboris acceperit, ut Hyrcano regi in gerenda republica adjungeretur, aut solus illam administraret, atque iste, quod simul pontifex erat, rebus sacris magis quam civilibus præesset. Vide Joseph. lib. I. de Bello cap. XVIII.

VI. Nunc fines regno Herodis constituendi sunt. Patre superstite præfectus Galilææ erat, unde in amicitiam Sexti Cæsaris, Syriæ proconsulis, venit. Sed patre, Malichi fraude, hoc est veneno, sublato, incidit Antigoni bellum, Parthorum auxilio gestum, quo Hyrcanus rex captivus abductus, Phasaëlus, Herodis frater, in carcere se interfecit; ipse Herodes ægre evasit in Italiam: ubi rex ab senatu Romano, Antonii ope, declaratus, aliquamdiu de regno cum Antigono certavit, donec ille Romanis armis & Sosio duce oppressus captusque & securi percussus fuit. Sic Herodes in totum regnum Hasmonæorum venit, cujus pars etiam Galilæa & vicinæ regiones erant. Vir contra clarissimus Jo. Harduinus pag. 24. *Herodis ethnarchiam regiamque potestatem ad Judæam tantummodo cum Samaria pertinuisse* contendit.

VII. Argumenta, quibus persuasus est, fere hæc sunt: primum, quia Lucæ I. comm. 5. vocetur βασιλεὺς τῆς Ιουδαίας tantum *Judææ rex*. At si arcte sumitur *Judæa*, neque Samariæ imperitavit, quod contra Harduinum est: sin laxe, tam Galilæam & Peræam, quam Samariam comprehendit. Deinde objicit Archelai successionem in his duabus tantum partibus, qui tamen Matth. cap. 2. comm. 22. dicatur ἀντὶ τοῦ πατρὸς, *pro parente suo regnasse*, quæ formula integram hereditatem à patre filio relictam significet. Verum est, significat id, quod vult vir clarissimus, nisi testamentum interveniat, aut superioris domini, qui Augustus erat, alia dispositio: quibus duæ tantum ex quatuor regni partibus majori filio cesserunt: reliquæ fratribus tetrarchis Antipæ & Philippo. Etiam illud putat, pag. 26. Herodis regnum coarctare, quod nullas urbes in Galilæa, fidei erga Romanos & reverentiæ monimenta, condiderit, sicut alibi Cæsaream & Sebasten. At nec in Idumæa condidit, & si accurate loquimur, nec in ipsa Judæa, quia Cæsarea, ut ex Act. Apost. 12. comm. 19. apparet, extra limitem Judææ fuit. Sufficit aliquibus regni locis condidisse: in singulis partibus ædificare necessarium non erat.

VIII. Tandem illud, tanquam præcipuum urget, quod Herodis temporibus Galilæa Zenodori tetrarchæ fuisset, à quo Herodis filii vel adfinitate vel alio titulo acceperint, non autem ex paterna hereditate. Id credit fide nummi unius alteriusque, qui Octaviani vultum præferant, & in postica vultum Zenodori sine diademate, cum inscriptione ΖΗΝΟΔΩΡΟΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗ . . . . ΓΗ . . . . . & in altero, ΖΗΝΟΔΩΡΟΥ ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ . . . . detritis literis cæteris, ut legi nequeant. Priore annus Græcorum ita expressus conspicitur, L. ΒΠΣ, id est CLXXXII. Sed quid inde conficitur ad minuendos Herodiaci regni fines? Josephus Antiq. Jud. lib. XV. cap. 9. Zenodoro Trachonitidem cum vicinis partibus adsignat, easque diserte à Galilæa distinguit, quas Augustus post mortem Zenodori donaverit Herodi. Id quod & Dio Cassius confirmat lib. LIV. pag. 526. sub urbis annum DCCXXXIV. τῷ Ἡρώδῃ Ζηνοδώρου τινὸς τετραρχίαν ἔδωκεν, *Herodi Zenodori cujusdam tetrarchiam donavit* Augustus. Hæc tetrarchia fere illa erat, quam postea Philippus ex paterna hereditate accepit, Paneadem etiam, quod Josephus addit, complexa: sed tota extra Galilæam. Harduinus autem p. 30. *Eo*, inquit, *animus ut credam inclinat, Galilææ simul tetrarcham fuisse* Zenodorum. Quoniam vero nihil præter inclinationem suam, hoc est conjecturam, adfert; nos potiori jure, id est regni Hasmonæi, in quo Herodes successit, adseveramus, extra Zenodori hujus possessiones Galilæam exstitisse. Quod de *vultu* obvertit, insueto in nummis Judaicis, contra ipsum auctorem invertimus; quia Galilæa ubique ab Judæis habitata erat, uti pernotum est ex evangeliis; nummi vultum præferentes, ut Zenodori sunt, ad Galilææ dominum non possunt pertinere. Unum, antequam ad reliqua pergamus, de Herode non prætereundum est, post patris mortem, sed ante bellum Parthicum, *tetrarcham* ab Antonio, quemadmodum & Phasaëlus frater, constitutum fuisse, quod Josephus tradit l. XIV. c. 13. p. 642. Hyrcano autem capto, & exstincto fratre Phasaëlo, *ethnarchæ* nomen sibi usurpasse, quod nos vir illustrissimus & princeps in his literis, *Ezechiel Spanhemius* docet de Præst. & Usu Numism. pag. 447. producto nummo, cui inscriptum est ΗΡΩΔΟΥ ΕΘΝΑΡ . . . . quem is pro summo judicio suo non alium, quam primum Herodem censet fuisse, antequam regium nomen ab Romanis impetraret.

IX. Nunc de *Archelao* disquiremus, quem Josephus ἐθνάρχου, *Ethnarchæ* honores, non regios, ab Augusto accepisse refert l. XVII. Antiq. cap. 13. ipsumque antequam possessionem Augustus confirmaret, φειδοποιεῖσθαι τοῦ βασιλείου ὀνόματος, *regio nomine abstinuisse*. (ibidem cap. XI.) quod illud unice à Cæsaris auctoritate & adsensu dependeret. Harduinus autem æque regem, ac patrem, fuisse sibi persuasum habet, quia Matth. cap. 2. comm. 22. βασιλεύειν *regnasse* dicatur, & in locum patris successisse. Quis vero nescit, sacros scriptores sæpe cum vulgo loqui, cui Judaico præsertim, etiam minores principes *reges* dicuntur, quemadmodum Herodes alter in una eademque historia à Matthæo cap. XIV ineunte, & Luca cap. IX. comm. 7. recte & ex Romanorum genio & decreto, τετράρχης *tetrarcha*; à Marco autem cap. VI. comm. 14. βασιλεὺς *rex*, populari loquendi modo, appellatur. Successit in locum quidem patris Archelaus, sed ex parte, quæ ibidem ad Judæam (ὅλῃ τῆς Ιουδαίας) restricta est: non in toto regno: neque in nomen etiam regium, quod non hereditarium erat, sed Romanorum liberalitate concedendum.

X. In annis etiam Archelai, & exitu non levis est dissensus. Josephus ait extremo lib. XVII. Archelaum

δεκάτῳ ἔτει τῆς ἀρχῆς, *decimo principatus anno*, id est exacto nono imperii, accusatum à suis & Viennam Galliæ ab Augusto relegatum esse. In re consentit Dio Cassius lib. LV. p.567. Ἡρώδης ὁ Παλαιστινὸς, αἰτίαν τινὰ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν λαβὼν, ὑπὸ τὰς Ἄλπεις ὑπερωρίσθη, *Herodes*, inquit, *Palæstinus à fratribus accusatus trans Alpes relegatus est.* Quod is octavo ante mortem Augusti anno, qui & Christi ætatis ferme octavus erat, contigisse, per consules annorum singulorum enumerat. Ex Josephi autem calculo non ante undecimum annum Christi potest accidisse. Quod Harduino p. 38. videtur cum sacro codice pugnare, quo *Christus dominus dicatur, ante annum ætatis duodecimum, singulis annis templum frequentasse, id quod post annum ætatis fere octavum intelligendum videtur: ut saltem per annos quatuor ante id tempus in templum se contulisse credatur, quod adire Archelao vivo, quem fugerat, noluisset.* Quod vix ex Lucæ contextu (cap.II.) probaveris, ubi κατὰ τὸ ἔθος, non ad Christum puerum, sed ad parentes vel ad festos dies eorumque ritus referendum est, nisi ex verbis comm.44. νομίσαντες ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, quod multi interpretes faciunt, idem velimus colligere. Cui opinioni non repugnamus, nec vero ex eo firmiter, quod Archelaum fugerit, probari credimus, vivente illo in templum non venisse. Ex Ægypto reversi cum puero parentes non tam Archelaum, ut Herodis filium, refugerunt (sic enim nec se filio alteri credidissent Galilææ imperanti) sed proditionem exhabitationis loco in Bethlehemitico agro, timuerunt.

XI. Sed de annis faciliores sumus, quum numeris, præsertim per notas scriptis, perfacile aliquid erroris adlabi possit. Nulli genuini nummi, ab Archelao percussi, superant, ex quibus decidi controversia possit: id solum ex nummo, quem Harduinus ostendit, clarum probatumque videtur ante annum XXXIX receptæ Asiæ, seu pugnæ Actiacæ sublatum Archelaum fuisse. Is enim nummus *spica*, fertilitatis symbolo, & *Palma*, Judææ gloria, insignitus non alius quam KAICAPOC nomen habet, & anni notam ΛΘ, ex quo conjicitur, in Judæa jam provincia cusum esse, non in regno, aut ethnarchia. Quoquo autem anno Archelai imperium cessavit, de modo cessationis major est controversia. Josepho is relegatus est: Harduino sine herede obiit. Quod vero, ut supra diximus, Josepho, Dio Cassius consentit, qui communi nomine *Herodem* vocat, quem alii *Archelaum*, ut in Antipa quoque & Agrippa consuevit fieri; huic receptæ sententiæ eo constantius inhæremus, quo propius ad illam etiam Judæi accedunt. Ben Gorion enim cap. LXI. extremo: ויחי מקץ ה׳ ימים עלה על ארקילאוס חיל הרומיים ויאסרהו שר ההיל בנחשתים וישלחהו אל רומי וימת שם *Post quintum diem* (à somnio Archelai) *adscendit contra Archelaum exercitus Romanorum, cujus dux illum catenis constrinxit, misitque Romam ubi mortuus est.* Consentit auctor in deportatione, licet modi & loci definitione aberret.

XII. Sed gravissima lis, ut prædiximus, de *Herode* tetrarcha est, & *Agrippa* rege, quos distinguit Josephus ut filium Herodis, Baptistæ interfectorem, Antipam singulari nomine, eundemque tetrarcham Galilææ, non regem, in Galliam à C. Cæsare relegatum: & alterum Agrippam Herodem, Herodis magni ex Aristobulo, quem interfecerat, nepotem, à Caio Cæsare tetrarchiis Philippi & Lysaniæ, ac regio nomine ornatum, postea etiam tetrarchia Antipæ à Claudio Judææ quoque & Samariæ regionibus auctum sed brevis imperii regem, vix tertio Claudii expleto anno fataliter peremptum. Harduino autem unus idemque est Herodes longo tempore tetrarcha, tandem etiam rex, atque sic idem qui Baptistam & Jacobum, Joannis fratrem, interfecit. Quam sententiam nunc nostrum est diligentius examinare.

XIII. Primum in eo Harduinus est, ut tetrarcham Herodem, non Judæum, nec proselytum, sed gentilem fuisse persuadeat p. 54. seq. At vero qui natus est Judæo patre, & ea gente oriundus, quæ tota ante nonaginta annos proselytorum lege Judæis adscripta fuerat, & qui præfuit genti Judaicæ, ut Galilæi erant: ac quotannis ad sacra Judæorum profectus Hierosolymam est, & Joannem Baptistam libenter audivit; hunc Judæis ritibus initiatum fuisse negabimus? Natus is erat Herode rege, Judaismi observatore, ut præter Josephum vel ex Augusti joco apud Macrobium lib. II. Saturn.cap.IV. *Melius est Herodis porcum esse quam filium*, apparet. Non exstat in Scripturis sanctis, tetrarcham hunc regis Herodis filium esse, quod Josephus adfirmat; sed si Josepho non credemus, evincit vetus inscriptio, à diligentissimo viro Jac. Sponio Miscell. Erud. Antiq. f. 338. in lucem producta: ΗΡΩΔΗΝ ΗΡΩΔΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΟΝ ΤΕΤΡΑΡΧΗΝ &c. Nec illa ætate Idumæi, unde Genus Herodes ducebat, proselyti, sed Judæi erant, à longo tempore in Judaismum recepti, adeo ut Scaliger ad Euseb. Animadvers. p. 165. probet, Herodem majorem proselyti abnepotem exstitisse. Quæ satis confirmant, non ita tetrarcham, ut Ἕλληνες *Græci*, Joann. XII. vers. 20. quod Harduinus credit, Hierosolymam sacrorum caussa profectum, sed tanquam Judæum & Judaica sacra plenissime professum. quod autem p. 56. ex illicito conjugio, cum fratris uxore inito, & ab Joanne improbato, contra Judaïsmum tetrarchæ argumentum petit, nobis plane contrarium videtur; nec dignum, cui multis verbis respondeamus.

XIV. Deinde ex nummo & numero annorum tetrarchiæ Josephum falsitatis incusat. Is ita scalptus Græcis literis est: ΗΡΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ. ΜΓ. & in altera facie ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ, ΓΕΡΜ. ΣΕΒ. sive ut eminentissimus vir Hen. Noris, singulari dissertatione *de Nummo Herodis Antipæ*, æri incisum expressit, in anticæ laurea ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ. ΓΕΡ. .... ΝΙΚΩ: in postica circa palmam ΗΡΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ, cum anni literis ΜΓ. Ex quo constare videtur sub Caio Caligula XLIII annum tetrarchiæ Herodem egisse. Sed nec hoc Josephi historiæ repugnat, qui non sub alio quam Caio principe, relegatum tetrarcham dixit, & postremo quidem illius anno. Vide Antiq. Jud. lib.XVIII. cap.9. Et laudatus Norisius pro docta sua computandi ratione ita calculum disponit, ut hinc XLIII tetrarchiæ annus cum ultimo Caligulæ bene conveniat. Quod si vero aliam & vulgarem rationem numerus tetrarchiæ excedere videatur; non inconveniens erit dicere, Antipam à vivo patre, seu aliquot ante mortem annis, Galilææ fuisse præfectum, sicut ipse pater Herodes ab Antipatro parente suo, adhuc superstite & principatum tenente, ut supra diximus, eidem Galilææ præpositus fuerat. Hæc satis tuendo calculo sunt, si utique non alia æra, quam tetrarchiæ acceptæ, intelligenda sit.

XV. Ad hæc unum esse tetrarcham & regem ex communi nomine *Herodis* Harduinus putat, quum Scriptura neque *Antipæ*, neque *Agrippæ*, majoris, nempe, nomen habeat. Sed nihil proficit. Etiamsi enim discriminationis nomina, quæ Josephus pandit, Scriptura non usurpaverit: habet tamen alios discernendi satis claros characteres, dum v. gr. Act. XII & XIII, utroque ineunte capite, alterum Herodem *regem*, alterum *tetrarcham* nominat, qui sane diversi honores & munia sunt. Et quoties alii scriptores *Antiochos*, *Ptolemæos* nominant, non apposito, quo differant invicem

vicem, ullo cognomine? Justinus quidem Martyr. Dial. contra Tryph. p. 330. Herodem quoque Herodis, sub quo natus Christus est, filium, βασιλέα *regem*, vocat, sed dum βασιλέα Ἰουδαίων *Judæorum regem*, & διάδοχον *successorem patris* appellat, satis imperitiam historicarum rerum prodidit.

XVI. Ad alium itaque nummum p.48. vir clarissimus provocat, in quo scriptum est ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ..... ΤΑΙΟΣ: & in altera parte ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Γ, *Rex Herodes Philoclaudius* & *Claudio Cæsari Augusto, ann. III.* Quid cogit vero, ut de Herode Herodis filio hæc intelligamus, aut quid impedit, quo minus cum summo viro, quem iterum honoris caussa nominamus, Ez. Spanhemio, pag. 443. de Agrippa Majore interpretemur? Is sane, Josepho teste lib. XIX extremo, tres annos vixit in aucto sibi à Claudio regno, in cujus beneficii professionem *Philoclaudius* censeri voluit, & aliquot regni sui urbes, ut Gabam, Tiberiadem, *Claudias* appellavit, quod supra laudatus Henricus Noris in Epoch. Syro Maced. pag. 389 & 463 itidem ex nummis declaravit. Quo & illum nummum referendum putamus, quem Lucas Holsteinius, Germanorum quondam inter Italos decus in Steph. Byz. pag. 154 ex Barberina Gaza ostendit, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔΗΣ, & in aversa. ΚΛΑΥΔΙΑ ΚΑΙΣΑΡΙΑ. *Rex Herodes, Claudia Cæsaria.*

XVII. Hic est ille Herodes, Josepho *Agrippa major* cognominatus: cujus mentio facta est XII. cap. Apostol. Actuum. Quod si Josephi testimonium pro more spreverit vir doctissimus Harduinus; nequaquam tamen contemni licebit antiquissimi interpretis Syri suffragium, qui, ut omnem scrupulum eximeret, non tam interpretem quam paraphrastam egit, dubitabilem locum cap. XII. comm. I. summa perspicuitate ita interpretatus, ܗܪܘܕܤ ܡܠܟܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܓܪܦܐ. *Herodes rex, qui cognominatur Agrippas.* Quid clarius dici potuisset, & quidem in tanta antiquitate, qua vix majorem habere possumus? Sic omnes codices ferunt, nec quidquam variantis lectionis observatum unquam est, unde de novitate aut interpolatione conjici fortassis possit.

XVIII. Quum ergo vir clarissimus nihil ex nummis adferat, quo recepta ex Josepho de Herodibus sententia evertatur; utique in ea perstantes, Act. XII Herodem Agrippam, Aristobuli filium, cui Claudius Cæsar avitum regnum donaverat, intelligendum esse censemus. Hinc à Tiberio, cui maledixerat, in vincula conjectus, à Caio Cæsare solutus & rex tetrarchiæ Philippi & Lysaniæ factus, post tertium annum ab eodem tetrarchæ Herodis possessionem accepit: mox à Claudio Samariam quoque & Judæam, ut sic omnem Palæstinam sive Israëlis terram, per triennium, ad fatalem usque mortis pœnam, ab Josepho non minus quam à S. Luca (licet ab illo obscurius) notatam, possederit. Vide Antiq. Jud. lib. XIX extr. & Dion. Cass. lib. LIX. p. 645. & LIX. p. 670.

XIX. Accedit egregium ab hoste testimonium, Justo nempe Tiberiensi, Galilæo, cui graves inimicitiæ cum Josepho æquali suo intercesserunt, nihilominus cum isto in Herodum distinctione consentiente. Ex ejus chronico Photius Biblioth. cod. XXXIII hæc excerpsit: Ἀρχὴ δὲ ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ βασιλεύσαντος μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρώδου οὗτος δὲ ἦν τῶν Ἰουδαίων βασιλεύσαντος, ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ἐτελεύτησε δὲ ἐπὶ Νέρωνος, καὶ ἔτη μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ. τελευτᾷ δ' ἔτει τείτῳ Τραϊανοῦ. Hoc est, in Herodum regnatrice familia septimum ac ultimum fuisse Agrippam minorem, qui sub Claudio regnare cœperit, vita excesserit anno tertio Trajani. Bene autem hic numerus cum Josepho convenit, cui I. est *Herodes Magnus*: II. *Archelaus*: III. *Philippus*: IV. *Antipas*: V. *Agrippas major*: VI. *Herodes Chalcidicus*: VII. *Agrippa minor.*

XX. Negat Harduinus Herodem Actuum Apostolicorum Judææ imperasse, aut provinciam Romanam rursus regnum fieri potuisse. At quot exempla in Asia sunt, Ciliciæ, Ponti, Syriæ Commagenæ, ubi, provinciæ formulis abrogatis, regna restituta sunt? Ex Tabulis, Historiæ Antiquæ nostræ subjectis, omnia clarissime dilucent. Sed Hierosolymæ forsan hospes fuit, ut tetrarcha Herodes, cui vinctum Servatorem Pilatus submisit. Apostolos itaque tanquam Galilæos, ad Galilææ principem, forte præsentem, procurator Cæsaris remisit, præsertim in caussa non civili, sed religionis Judaicæ. Ita sentit & interpretatur sæpe laudatus Harduinus p. 55. Verum haudquaquam hæc sufficiunt ad sensum Lucæ interpretandum. Si hospes tantum fuit; unde potestatem supplicii in milites præsidis Romani habet, neglectæ custodiæ reos? nam XIX commate ejusdem capitis, ἐκέλευσε ἀπαχθῆναι, *duci ad supplicium* & securi feriri *jussit*, quod Latini etiam simpliciter *duci* dicunt. Plinius de Christianis ad Trajanum epistola, *perseverantes duci jussi.* Vide quæ ibi adnotavimus. Syrus interpres rursus perspicue, ܘܦܩܕ ܠܩܛܠܘܗܝ ܠܐܢܘܢ ܕܢܩܛܠܘܢ. *condemnavit illos custodes, & præcepit interfici.* Addo: si hospes tantum fuit, cur Hierosolymis Cæsaream discessit, & διατρίβειν *habitavit* ibidem tanquam in regia sua? Quando autem provincia erat Judæa, non Galilæi principis, sed præsidis Romani sedes Cæsarea erat, uti ex Felicis & Festi historia longe est clarissimum.

XXI. Ipse nummus, quo Harduinus gloriatur, inscriptus ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΦΙΛΟΚΛΑΥΔΙΟΣ *Rex magnus Agrippa Claudii amicus*, pro Josephi sententia cum primis facit. Si enim *magnus rex* ille fuit, uti fuit, nummo præferente, omnino sequi oportet, ut majores possessiones, quàm geminam tetrarchiam, ab Harduino ipsi tributam, Galilææ & Philippi, (vide pag. 65.) tenuerit, quæ vix *regis* aut *reguli* nomine, ne dicam *magni*, dignæ habebantur. Josepho autem hic Agrippa amplioris regni, aviti nempe, seu totius Palæstinæ dominus laudatur, à quo minus ambitiosus ille titulus abhorret.

XXII. Diximus supra de religione Herodis illius tetrarchæ: à quo diversum Herodem regem esse, Act. XII. memoratum, quum demonstraverimus, de ejus etiam religione despicere nonnullum in historia pretium erit. Harduinus, cui unus est terrarcha & rex, eodem loco negat, qui Jacobum occiderit, Judæum fuisse. *Nec proselytum*, inquit, p. 55. *neque Judæum fuisse, Lucas aperte declarat; qui eum non studio religionis impulsum, sed* QUIA PLACERET JUDÆIS, *bellum Christianis indixisse narrat.* Anne vero Judæi non sunt, qui *Judæis student placere*? Sic neque Romani fuissent, qui *populares* dicebantur effusis patrimoniis, ut populo placerent, ejus favorem sibi & studium populi conciliantes: nec ex imperatoribus Romani, qui ob eandem caussam *civilissime*, ut Eutropius ait, sese in imperio gesserunt.

XXIII. Hujus Agrippæ frater fuit *Herodes rex Chalcidensis*, Josepho auctore lib. II. de Bello Jud. pag. 1071.) cujus nummum Petrus Seguinus, vir hujus studii peritissimus, produxit, ita signatum in laurea: ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Ε. id est, *Claudio Cæsari Augusto anno V.* & in aversa parte, senili capiti, & fascia regali præcincto circumscriptum: ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ..... ΤΑΙΟΣ, *Rex Herodes* φιλοκλαύδιος, Harduinus contra pag. 58. *Quid si non tantum nullus Herodes Chalcidicus, sed neque regnum Chalcis ullum fuit?*

Ita

Ita facillime censet præjudicio occupatus, falsa omnia esse, quæ ex sola Josephi historia promuntur. Hic vero Herodem, Agrippæ fratrem, lib. 19. p. 873. dicit τὴν Χαλκίδος δυναστεύοντα, *Chalcidis dynastam*: & lib. II. de Bello c. II. de eodem, ἦρξε τῆς Χαλκίδος, *regnabat in Chalcide*. Immo *rex* à Claudio appellatus in epist. apud Joseph. lib. XX. cap. I. Momentum quæstionis ex eo pendet, an quinto Claudii anno superfuerit Herodes Agrippa, quod vero simile non est, etiam contra Eusebium, qui in Chronicis *quarto* imperii anno interiisse dicit, quod laudat & approbat Scaliger Animadvers. pag. 189. Quid? quod Dio Cassius, incorrupta fide Auctor, lib. LX. pag. 670. de Claudio Cæsare: ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἡρώδῃ δυναστείαν τινὰ ἔδωκε, *fratri* (majoris Agrippæ) *principatum quemdam dedit*, quem Josephus lib. XIX. cap. 5. nominatim significat non alium quam *Chalcidicum* fuisse. Nondum ergo satis rationis est, ut ab Josepho & Eusebio refugiamus, quibus cum bene etiam Dio, ut cognovimus jam, concordat.

XXIV. Filius *Agrippa* superest in Actibus Apostolorum cap. 30. cum sorore *Berenice* memoratus. Hic Romæ apud Claudium erat septemdecim annorum adolescens, quum de morte patris nuntius adferretur. Cui successorem hunc Claudius constituisset, nisi amici admonuissent, periculosum esse limitaneum regnum, ut Judaicum erat, puero regi committere. Rursus itaque in provinciæ formam Judæa cum cæteris Agrippæ possessionibus redacta, Cuspio Fado misso, qui præses ordinaret regeretque. Vide Josephum extremo lib. XX. Negat Harduinus, Judæam iterum provinciam factam, quæ nunquam cessaverit, postquam semel facta sub Augusto fuerat. Respondimus supra sectione 19. exemplis regionum in Asia, quæ ex Romanis provinciis regna, & rursus provinciæ facta fuerant. Nunc Taciti suffragium accedat ex lib. V. Hist. cap. 9. *Claudius defunctis regibus, aut ad modicum redactis, Judæam provinciam equitibus Romanis aut libertis permisit.*

XXV. Nec vero Agrippa, Agrippæ filius, regno caruit, sed id non statim post mortem patris consequutus est. Josephus Scaliger in Euseb. p. 189. *Non statim, ait, ab obitu patris regnum illi traditum, sed nomine Cæsaris tamdiu administratum, quoad Rex tutelæ suæ fieret.* Idem paucis interjectis ad Taciti verba annali XII. c. XXIII. Ituraei Et Judaei, Defunctis Regibus Sohemo Atque Agrippa, Provinciae Syriae Additi, *Intelligendum*, inquit, *Ituræos Syriæ perpetuo additos fuisse: Judæos autem, quoad Agrippa Junior ad tutelam suam perveniret. Sed quinquennio post obitum Agrippæ senioris hoc contigisse quis credat, nisi qui in ratione temporum, & historia externa, Corn. Tacitum non semel, neque leviter peccasse meminerit?* Malim aliter scripsisset vir maximæ dignitatis. Bene enim inter Tacitum atque Josephum convenit. Mors Agrippæ majoris, ut supra ex Josepho & Eusebio ostensum, in annum IV. Claudii incidit. Minor Agrippa, XVII annorum puer, non successit patri, cujus regnum provinciæ formam subiit, aut Syriacæ provinciæ adjectum fuit. Nono imperii anno ineunte, hoc est C. Pompejo & Q. Verannio Coss. in Chalcidico regno, Herodi patruo haud dubie tum morituro, Agrippam, Agrippæ filium, imperator Claudius suffecit: sed quadriennio post, hoc est imperii sui duodecimo anno, dempta Chalcide, eidem Philippi & Lysaniæ tetrarchias, hoc est Trachonitidem, Batanæam, & Abilenam donavit, quum interea Judæa, Samaria & Galilæa, ac reliqua ejusdem juris, à præside Romano usque ad excidium urbis regerentur. Vide Josephum lib. XX. c. 5. &c. Diu præfuit regno suo Agrippa, per L annos, ab IX Claudii ad III Trajani. Photius enim patriarcha, Cod. XXXIII Bibliothecæ, ex Justo Tiberiensi, qui æqualis Josepho fuit, verbis supra adlegatis hæc recenset: Ἀρχεται δὲ ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δ' ἕως τελευτῆς Ἀγείππα τοῦ ἑβδόμου μὲν τοῦ ἀπὸ οἰκίας Ἡρώδου ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν. ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Κλαυδίου, ἠυξήθη δὲ ὑπὸ Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ, τελευτᾷ δὲ ἔτει τείτῳ Τραϊανοῦ. Hoc est: *Incipit* (Justus) *historiam à Mose: desinit in morte Agrippæ, septimi illius è familia Herodis, & ultimi inter Judæorum reges. Qui regnum sub Claudio accepit, quod auctum à Nerone est, magisque à Vespasiano. Mortuus anno tertio Trajani.* Multa numismata hujus regis supersunt cum Vespasiani, Titi, Domitiani iconibus percussa, quæ summus patronus noster Ez. Spanhemius de Præst. & Usu numism. p. 864. ostendit, quorum illud, quod cum Vespasiani effigie est, in postica habet ΕΤΟΥ ΚΘ. ΒΑ. ΑΓΡΙΠΠΑ *anno* XXIX *regis Agrippa*, quod satis argumentum est longævæ dominationis.

XXVI. Hæc de Herodibus eorumque ordine & successione. Quod reliquum eorum est, quæ contra Josephum Harduinus urget, nunc vindicandum nobis sumimus. Cujus fidem ille ut omnibus suspectam faciat, primum objicit, *Antipæ* nomen, quod Josepho debemus, in nummis & inscriptione supra n. XIII. adducta non apparere. At vero si valeret, etiam *Archelai* nomen suspectum foret, quod, ut ipse Harduinus fatetur, in nummis non occurrit, & pro illo *Herodes* apud Cassium invenitur. Quale autem sit *Antipæ* nomen, Gorionides cap. 63. ineunte ostendit. qui אנטיפטר, *Antipatrum*, Græco nomine appellat, ex quo fit *Antipas*, sicut ex Harpocrates *Harpocras* apud Plinium lib. X. epist. V. Pergit Harduinus Josepho falsitatem objicere, dum Herodem Antipam modo in Galliam, modo in Hispaniam relegatum dicat. Sed & hæc perfacile conciliari possunt, quum in Galliam primum, deinde ut gravior pœna esset, in Hispaniam usque, atque sic longissime à patria, abduci potuerit. In Hispaniam missum fuisse Gorionides quoque cap. LXIII, & Rabbi Ganz. pag. 36. confirmant, ספרד locum exsilii nominantes, quæ Judæis Hispania est. Ad hæc ex eo etiam suspectum vult Josephum reddere p. 51, quod Claudium in imperio capessendo ab Agrippa, qui forte Romæ erat, adjutum scribat, quum non pronum ad fidem sit, ditionis barbaræ regulum consiliorum senatus arbitrum fuisse. Sed & heic non deest, qui Josephi fidem tueatur, Dio Cassius lib. LX. p. 670. de Claudio: τῷ Ἀγίππᾳ τῷ Παλαιστινῷ, συμπαράξαντι οἱ τὴν ἡγεμονίαν ἔτυχε δὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὢν τοῦ ἀρχὴν παρεσκευάζοντος, *Agrippæ Palæstino, qui eum in potiundo principatu adjuverat, regnum auxit.*

XXVII. Alia via vir clarissimus Josephum adgreditur, templi Hierosolymitani novam structuram, quam ille lib. XV. cap. XI. Herodi tribuit, *confictam* in magnificentiæ prædicationem esse, pag. 32. objiciens. Non autem confictam esse illam templi instaurationem, etiam ex divino scriptore Joann. cap. II. comm. 20, non obscure probatur. Illi enim XLVI anni οἰκοδομήσεως, ad Zorobabelis templum, quod quadriennio perfectum fuit (Esdræ VI, 15.) referri non possunt. Neque cum provincia Judæa esset, cessavit templum renovari, nec vero auspiciis Romani illud præsidis fiebat. Cæsares enim principi cuidam Judaici generis hanc sacrorum & templi curam permisere, ut, Agrippa majore sublato, Claudius Herodi fratri, Chalcidensi regulo, concessit, Joseph. lib. XX cap. I & III, quod jus postmodum Agrippæ minori mansit, usque ad templi & urbis eversionem. Vide ibidem cap. VII, & cum primis cap. VIII. f. 899, ubi de Agrippa rege dicitur, ἐπιτρέψαντος ὑπὸ Κλαυδίου Καίσαρος τοῦ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ἱεροῦ, *templi curam ei Claudius Cæsar*

far concrediderat; quamvis neque Herodi illi, nec Agrippæ juniori in Judæam vel Hierosolyma quidquam juris fuerit, quod omne penes præsidem seu procuratorem erat.

XXVIII. Aliud crimen Josepho Harduinus impingit, ex quo constare putat, auctoriali Palæstinam non fuisse conspectam. quia lib. xv. cap. XIII Cæsaream Palæstinæ ἐν τῇ Φοινίκῃ in *Phœnice*, posuisset. Novum crimen & ante inauditum, cujus si reus Josephus agendus est, ante hunc princeps geographorum Strabo quoque condemnari debet. Hic enim lib. XVI. pag. 520. *Jam Cœlesyria peragrata*, ἐπὶ τὴν Φοινίκην μετῆμεν, *in Phœnicen transimus*. Recensitis urbibus, tandem claudit, p. 523. hisce verbis, Τοιαύτη μὲν ἡ Φοινίκη *Hactenus de Phœnicia*. Medio sermone & in mediis Phœnices urbibus infit: Μετὰ τὴν Ἄκην, Στράτωνος πύργος ἀφορμὴν ἔχων, *post Acen* (quæ Ptolemaïs est) *Stratonis turris, navale habens*. Hæc autem ipsa Cæsarea. Plinius lib. v. cap. XIII *Stratonis turris, eadem Cæsarea, ab Herode rege condita*. Quo jure nunc Josephus accusatur, qui idem sensit quod Strabo, quod alii geographorum historicorumque? quibusdam longior in austrum Phœnicia procurrit, licet aliis angustiori limite definiatur. Livius lib. XXXV. cap. XIII. *Antiochus rex. ea hyeme Raphiæ in Phœnice Ptolemæo regi Ægypti filiæ in matrimonium data, - - extremo jam hiemis Ephesum pervenit*. Raphia autem prope Ægypti fines ad mare est.

XXIX. Tandem etiam de *Hasmonæorum regno*, Josephum Harduinus sublestæ fidei insimulat. At vero diu ante Josephum Strabo lib. XVI. p. 524. in Syriæ & Judææ enarratione, πρῶτος ἀνὴρ ἱερεὺς ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα Ἀλέξανδρος, *primus pro pontifice se regem fecit Alexander*, qui & Jamnæus erat, Hyrcani & Aristobuli pater: quod satis ad *fabulam*, quam objicit Harduinus, diluendam est, licet in eo corrigendus Strabo sit, quod Alexander hic non primus fuerat, qui diademate & regis titulo uteretur, sed frater ejus Aristobulus eodem honore antecessit. Ad hoc, credo, inductus est vir clarissimus, quod nummos forsan Hasmonæorum regum non repererat. Sed sic multæ & præstantissimæ partes historiarum negandæ forent. v. gr. Imperium Trapezuntinum, quod per CCL annos stetit, ab Alexio Comneno conditum, quum Constantinopolis in Latinorum potestatem venisset; ex nummis adhuc illustrari nondum potuit, nec peritissimi viri eos videre se meminerunt. Nec vero propterea fabula est quod Nicetas, Gregoras, Paullus Venetus, Chalcocondyles de illo narraverunt.

XXX. Denique in foro quoque Grammaticorum Harduinus reum Josephum facit: *Taceo*, inquit, p. 64, *de Josephi solœco*, Ἀγίππου, *quod etiam in Codd. MSS. legitur, pro* Ἀγείππα, *ut nummi exhibent ipsius Agrippæ, quicum vixisse vult videri*. Sed bona verba, quæso. Solœcum non est, quo optimi Græcitatis scriptores usi sunt. Gemina forma gignendi casus in his nominibus est, & Ἀγείππα quidem, Act. Apost. XXV. 23. & apud Xiphilinum Vespasiano tam Stephani editione p. 222. quam Sylburgii p. 322. reperitur, nec vero solœca est altera in υ terminata, qua Plutarchus in Antonio p. 946. Dio Cassius ineunte lib. LII, Appianus Alexandrinus B. Civ. lib. v, & elegantiorum imitator Zonaras in Augusto, usi sunt. Hosne ergo solœcismi accusabit Harduinus? Nec in aliis propriis, in ας finitis, inusitatum est. v. gr. Αἰνείου Ἀρέτα Μαυκίου. Theodorus Gaza, Isagog. lib. I. p. 4. κλίνεται Αἰνείας, Αἰνείου & nummus ab Andr. Morellio, sagacissimo antiquitatis scrutatore, in Specim. Tab. XXIII nuper productus: ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΕΤΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ: & ipse Dio Cassius d. l. μετά τε τῆς Ἀγείππου καὶ τῆς Μαυκίου. Neque alterius formæ, quam solam Harduinus Græcam putat ignarus fuit Josephus noster, quod vel uno exemplo satis sit ostendisse. Lib. XIV. Antiquit. cap II. pag. 469. Πόντια, τὰ βασίλεια τῆς Ἀρέτα.

XXXI. Superest, quod infantium cædem de industria præterierit, *ne legisse sacras Novi Testamenti literas videretur*: p. 36. Etiam Scaligero in Euseb. Animadvers. p. 176. *mirum est, tam belluinæ crudelitatis exemplum ab Josepho præteritum esse, qui tanta diligentia, reliqua sævitiæ Herodianæ facinora persequitur*. Miramur ipsimet; nec vero id satis putamus esse ad fraudem scribentis, quo Harduinus refert, evincendam. Fieri enim alia de causa potuit, & si qua culpa est in Nicolaum Damascenum potius, quam Josephum, illa rejicienda. Iste enim haud dubie præteriit, quia vivente Herode scripsit, cujus amicus & orator ad Augustum fuit; quem dum presse, uti non diffitetur, Josephus insequutus est; forte accidit, quod aliis pluribus accidisse novimus, ut non dedita opera, sed partim memoriæ lapsu, partim tenaci præeuntis persequutione, detestabile factum effugerit animum, memoriam, & manum scribentis.

* * *

CL. V. Jo. Harduinus pag. 39. ποδείας scriptores accusat, qui Romanos *imperatores* vocant βασιλέας, & *imperium* illorum βασιλείαν. Esto, exosa Latina fuisse vocabula *regnum* & *rex*: Græca tamen mitius fuerunt, nec invitis Romanis, habita. Herodianus lib. I. cap. II. de Marco imperatore, βασιλεύοντα Μάρκῳ: & cap. VII de Commodo τῆς βασιλείας ἄρξιν; ac ibidem de Faustina augusta, βασίλισσα. Et ante Herodianum Pausanias Phoc. cap. XVI. Βασιλεὺς Αὔγουστος: & Dionysius Perieg. v. 1052.

Αὐσονίου βασιλῆος, ———

Augustum Cæsarem, sub quo scripsit, designans: ac Diodorus Siculus ecloga libri XXXV. ΙΜΠΕΡΑΤΩΡΑ αὐτὸν ἀναγορεύειν καὶ προσαγορεύειν, ὅ ἐστι βασιλέα. Non est itaque quod cum Harduino τὸ βασιλέα ὑπερέχοντα 1 Petri II. comm. 14. de Polemone malimus, quam cum Grotio de Romano imperatore, interpretari. Sequiori ævo ita βασιλέως vocem sibi Constantinopolitani vindicarunt, ut cæteros reges, etiam ipsos Germanicos imperatores, ægre βασιλέας, sed tantum ῥήγας (à ῥὴξ, *rex*) appellaverint. Exempla prostant passim in Historia Byzantina.

IN-

INDEX PRIMUS,

VOCUM GRÆCARUM.

A.

Ἀ βασάνιστος 261
ἀβάσπαστοι 978
ἀβέβηλον 1177
ἀβέλητον 172
ἀβεβήλωτοι 157
ἄβεστος 205
ἀγαγεῖν βωλὴν 46
ἄγαροι 490
ἄγειν μαζίνας πινὰ 815
ἀγίνοια 288
—— ψυχῆς 163
ἀγίννοια 1000
ἀγήρατος 1269
ἀγήρω 475
—— μνήμη 272
ἄγκα 1102
ἄγκιον ἱερῶ 569
ἀγκελὶς 179
ἀγνοία 905, 1357
ἁγνίζειν 46, 183, 427, 1359
ἁγνωμονεῖν 85, 671, 737, 741, 757
ἀγνωμόνως 744
ἀγνωμοσύνη 202, 524, 821, 915, 921
ἀγνώμων ἀξίωσις 1068
ἀγόραιον ἄγειν 634
ἀγροικία rus 303
ἀγυρτικὴ λογοποιΐα 1118
ἄγχοι 212
ἀγχόνη 309
ἀγχώμαλον 1270
ἀγωγὴ ἰδῶν 508
ἀγωνία 268, 434, 1166
ἀγωνιῶν 397, 943
ἀγωνίζιος 416
ἀγωνίζομαι 275
ἀγώνισμα 567, 983, 992, 997, 1028. *Vide Cas. in Comment. ad Polyb. p. 47. Edit. Par. in 8vo.*
ἀγωνίσματα 688
ἀγωνιῶν 254
ἀγωνοθετῶν 754, 1269
ἀδακρυτὶ 190
ἀδαὶς 856
ἄδεια 186, 179
ἀδήκτον 159
ἀδηρίτους 1119
ἀδιαλόντον 837
ἀδιαλείπτως 1164
ἀδιάλλακτον 307
ἀδικῶν *laedere* 870
ἀδίκητον 1103
ἀδικήτως 995, 1126
ἀδίλως 187
ἀδοξῶν 954, 970, 1088, 1190, 1243
ἀδροσία 58
ἀδρότερα τάγματα 1107
ἀδυσώπητον 1272
ἀδωροδόκητος 141, 461
ἀέννα 125
ἀέτωμα 109
ἀζήλωτον 1314
ἄθεος 103
ἀθέων ἄφαδος 586
ἀθανατίζειν 793
ἀθέμιτον 906, 1275
ἄθεσμος 1314
ἀθετεῖν 663
ἀθροίζειν εἰς ἐκκλησίαν 131
ἀθρόως 289, 577
ἄθυρμα 528, 1177
αἰδῆμος 954, 27
Αἰδίοπες 358
αἰδρία 103
αἴδριον 107
αἴδριος 1008
αἰδριώτατος 695
αἰκία 26. αἰκία βασάνων 1141
αἰκίαι μεγάλαι 461
αἰκίαν αἰκισάμενος 285
αἰκίζειν 581
αἰκιζόμενος 300, 533
αἰκισάμενος 300
αἱμαστὰ 150
αἶξαι 143, 1325
αἱρεῖται 817
αἱρεπιγαῖ 1061
αἱροστάτιον 578
αἰχμὴν 167, 168
αἰχμαλώμενος ἑμαυτὸν 2
αἰπάζιος 397
αἰωρῆος 809, 810, 812
αἰωρέμενος 311, 359
ἀκατάσκευτος 1071
ἀκαταφρόνητος 422
ἀκαταστάκτος 1019
ἀκέραιον 163
ἀκέραιος πόλις 184
ἀκήρυκτος πόλεμος 989
ἀκηδάκης 895
ἀκμαὶ 372, 1168
ἀκμαῖος 1316
ἀκμαιότατον τὴν γραπτὰς 295
ἀκμὴ ἡλικίας 289
—— δίρας 996
—— χειμῶνος 990
ἀκμὴν *adhuc* 848
ἀκμῆτι 994
ἀκοινωνήτως 142, 1152
ἀκοπᾶν 1022
ἀκολασία 891
ἄκολος 1245
ἀκοντίζειν 254
ἀκοσμῶν 290
ἄκοσμος φυγὴ 251
ἀκόσμως 138
ἀκραιφνῆς 811
ἀκραιφνὴς 4, 811, 833
—— ἀρετὴ 4
ἀκρασία 1082
—— ἀφροδισίων 360
—— παιδῶν 958
—— χειρῶν 1220
ἄκρατον 272, 590, 1066, 1089, 1229
ἄκρατος οἴνοιο 760
—— ὀργὴ 196, 765, 826
ἀκρατόφορος 1256
ἀκρατὸς 212, 338, 1000, 1163
ἀκελεῦν 1040
ἄκριτον πλῆθος 1147
ἄκριτος δόξαιτο 1219
ἀκροάματα 845
ἀκροβολισμοὶ 646, 943
ἄκροι 639
ἀκροτομῶσι 1067
ἀκρότομοι λίθοι 342
ἀκροτελεία 381, 408
ἀκροτελεύειν 1357
ἀκυρῶν 826, 895, 1393
ἀλαβαρχεῖν 886
ἀλαβάρχης 821. *Videsis Commentatores ad Cic. in Epp. ad Att. l. 2. ep. 17.*
ἀλαβαρχία 891
ἀλαλαγμὸς 1136
ἀλαπάξοντες 251
ἀλαζονεία 749
ἀλαζὼν 1033
ἀλγεινότατος 253
ἄλγημα 872
ἀλεεινὸν 1147
ἀλεεῖν *ex recto* ἀλεεὶ 124. vide *Budaei Lexicon.*
ἀλεαρὰ 808
ἄλη 133
ἀλιδείαις 943
ἄλκιμος 211
ἀλίτης 104
—— βίος 374
ἁλίζειν ἐκκλησίαν 870
ἁλιτήριοι 65, 142, 1300
ἁλιτήριον 412, 494
ἁλιτήριος 1020
ἀλληλοφθορία 763
ἀλλόγλωσσοι 15
ἀλλόκοτον 491
ἀλλοφωνία 16
ἀλόγιστοι 1168
—— τολμαὶ 1296
ἀλόγιστος ἡδονὴ 360. ἐν ἀλογίστῳ 1140
ἀλύοντες 666
ἀλυσιδωτὸν 318
ἄλσος 289
ἄλσος 171
ἀλάσιμος 926
ἄλωσις 210
ἀμαδία 132
ἀμαίρει 1256
ἀμαρτάδες 123
ἀμαρτὰς 831
ἀμαυρῶν 28, 400
ἀμαυρέμενοι τὰς ὄψεις 370
ἀμαύρωσις 400
ἀμαχητὶ 369
ἄμαχος 672
ἀμβλωπίδες 869
ἀμείδυσις 114
ἀμείκτον ἀφθόγγοις 349
ἀμείκτοιδαί τινα τούτων 521
ἀμέλει 1094, 1189
ἀμελλητὶ 867
ἀμεριμνία 1037
ἀμετάγνωστον 737
ἀμετακίνητος φεραίρεσις 2
ἀμετάπλωτον τὴν χίμαιρα 864
ἀμήχανα 131
—— κακὰ 371
ἀμηχανεῖν 8, 233
ἀμηχανία 197
ἀμηχάνητος 41
ἄμιλλοις 864
ἄμιλλα 1251
ἀμιλλώμενοι ἀλλήλοις 118
ἀμιξία θλάσης 583
ἀμιδὶ 35
ἀμνησία 304
ἀμοιρεῖν 366
ἄμοιρος 125
ἄμοιρος γᾶς 169
ἄμυνα 232, 1068, 1073
ἀμύνεσθαι 212
ἀμύνειν αὐτῷ 57
ἀμύνη *auxilium* 1076
ἀμύνης χωρὶς 961
ἀμφαγνυμένων 1205
ἀμφήριστον 713
ἀμφίζωλοι 862
ἀμφίκυρτος 1221
ἀνὰ 358
ἀναβαίνειν 379
ἀναβλύειν 104
ἀναβολαὶ 757
ἀνεγεννώμενον 137
ἀνάγκασμα 795
ἀνάγκη vis 343
ἄναγνοι 1359
ἀναγωγὴ 809
ἀναδόσεις ὑδάτων 1309
ἀνάδυσις 1035
ἀναζεύγνυμι 309
ἀναζυγὴ 778
ἀναζωπυρῶν 365, 415, 494
ἀναζωπύρωσις 541
ἀναθλίω 1290
ἀναιρεῖ 194
ἀναίρεσις 198
ἀναιδεστῶν 487, 1172
ἀνακαινίζειν 413
ἀνακαλύπτειν 1002
ἀνακεκομμένη θείκοσι 141
ἀνακλητικὸν σημαίνειν 318
ἀνακτοῖ 1077
—— ῥεύματος 180
ἀνακόπτειν 872, 976
ἀνακρατῶσι 529
ἀνακτῶν 408, 494
—— δύσεις 668
ἀνακύπτειν 872, 1289

ἀναλαμ-

ἀναλαμβάνειν σφάλματα 1125
ἀναλήμματα 1343
ἀναλημπτῆρες 345
ἀναλιχμᾶν 390
ἀναλογίζομαι 174
ἀνάλογον 862,1010,1013
ἀναλογῶν 248
ἀναλόγως 658,870,1264
ἀναμάτην 732
ἀναμαχέσασθαι 292
ἀναμάχιος 574
ἀναμφῶν κωμῳδὸς 1123
ἀναμίξ 476
ἀναμιξάμενος 818
ἀναμφίλεκτος 143
ἀνάντεμα 994
ἀναντεύειν 1156
ἀναντέωσις 413,541
ἀναντιωτικόν 480
ἀναροσεῖν 1231
ἀναντιαγώνιστον 1301
ἀνάπλεκτα 846,857
ἀναπλέκτον 94
ἀναπτέρωτος 1345
ἀναξιομνήμων 342
ἀναξιοπάθεια 664
ἀναξυρὶς 112
ἀναπαλαίειν 1162
ἀναπαρεὶς 738
ἀναπιδύειν 613
ἀναπίμπλαται 138
ἀνάπλεα 839
ἀναπνέειν 404
ἀναπνοαὶ 1063
ἀναπολεῖν μνήμη 477
ἀναπολεῖσθαι 573
ἀναπολόγητον 1373
ἀναπόσβεστον 1349
ἀνάπυρα 755
ἀναρριπεῖν κύβον 825
ἀνάρπαστον 622
ἀναρρίπτεσθαι 1076
ἀναρρίπτειν κίνδυνον 1175
ἀναρτᾶν 309,862
ἀνάσασις 1348
ἀνάστασις 1285
ἀνάστατα 803
ἀνάστατοι 44,470
ἀνάθημα 360, 460,
—— ἡλικίας 77
ἀναστραφεὶς 679
ἀναστραφησόμενος 843
ἀναστῆναι 768
ἀνασώζειν 204
ἀνάτασις 981,1290
ἀνάφανδον 931,683,713, 1172, 1176, 1181
ἀναχαιτίζειν 1087, 1242
ἀνὰ χεῖρα 517
ἀνδραποδία 2
ἀνδρίζεσθαι 1263
ἀνδρόμενος 212
ἀνδρωθεὶς 892
ἀνεγκωμίαστον 156
ἀνέδην 958, 967, 1012, 1037, 1082, 1106, 1219, 1270, 1290
ἀνέζευξεν εἰς 181
ἀνεδεὶς 961
ἀνειλούμενοι 972, 1162, 1219
ἀνείμενον ὑπὸ δλαίτης 820
ἀνειμένος 352
ἀνεῖναι 463
ἀνεῖσθαι 115
ἀνείσφορον 504,579
ἀνέκαθεν 865
ἀνεμέσητον 139,236
ἀνενδοιάστον 777
ἀνεντεύκτων 638, 984
—— ἐκ τραυμάτων 568
ἀνεντύπωτον 674
ἀνεξέλεγκτον 135
ἀνεξισμένον 578
ἀνεξικακία 1172
ἀνεπαπάτητος 171
ἀνεπαχθὴς 815, 859
ἀνεπηρέαστον 700
ἀνεπίβατος 115
ἀνεπιβούλευτον 841
ἀνεπίκλητον 830
ἀνεπικωλύτως 866
ἀνεπίμικτοι 162,165
ἀνεπίφθονος 1323
ἀνεπιτάκτως 855
ἀνέργαστος σῖτος 1245
ἀνερεθίζεσθαι 138
ἀνεξέρριζον 1139
ἄνεσις 818
ἄνεστος 133
ἀνέτοιμοι 914
ἀνευφήμων 1110, 1167, 1168
ἀνήδυνον 754
ἀνήκεστον 742
—— πάθος 964,1073
ἀνήκεστος 817
ἀνήκεστοι συμφοραὶ 3
ἀνήνυτον 1010,1071,1097
ἀνηρτῆσθαι 1376
ἄνθεμις 515
ἀνθρακιὰ 1402
ἄνθραξ 114
ἀνθυποκρίνεσθαι 1034
ἀνιερῶς διατίθεσθαι 941
ἀνιάτως 869
—— ἔχειν 196
ἀνιμᾶν 52
ἀνισόρροποι 1086
ἀνίσχυσι 811
ἀνοσία 1167
ἀνοίκειος 689
ἀνομβρία 609
ἀνόμημα 368
ἀνόητος 945,1015
ἀνόσια ζῶα 1184
ἀνοχὴ 975
ἀνταγωνιστὴς 285
ἀνταίρειν χεῖρας 1321
ἀνταναπλεῖος 359
ἀντανίσωμα 833
ἀντέθεικα 3
ἀντεπῶν 2
ἀντιφοβίζεσθαι 691
ἀντέχεσθαι ἀληθείας 888
ἀντιχόμενοι αὐτῶν 1183
ἀντέχειν 360
ἀντιβασιλεύειν 1189
ἀντιβλέπειν 225,1384
ἀντιβαλεῖν 314
ἀντιβάλλω 1181
ἀντιδιαλλαξάμενος 1133
ἀντιδιαλλάττειν 441
ἀντικρύειν 54,282
ἄντικρυς contra 826
ἀντίλημψις 1172
ἀντιμέτωποι 1215
ἀντίπαλον 1094,1321
ἀντιπαράστασις 1385
ἀντιπαρατασσόμενοι 1002
ἀντιπαρεξάγειν 821
ἀντιπαρεγορεῖν 992
ἀντιπεριαστᾶν 1132
ἀντιπνεύειν 1337
ἀντιπροσάπτειν 305
ἀντιποιεῖσθαι 139,1325
ἀντιποίησις 156
ἀντιπρόσωπον 1216
ἀντιπροτρέπειν 1398
ἀντίρρησις 1361
ἀντιρρητικὸς 1361
ἀντισάμενος 799
ἀντίστασμα 843,753
ἀντιστασιώτης 608
ἀντιφιλονεικεῖν 86, 1189
ἀντίψυχον 1410
ἄντυξ 344
ἀνυπόδυτος 1016
ἀνύποιστον 854
ἀνύποπτον 283
ἀνυπόστατος 420,971,1011, 1232, 1240
ἀνυπόστολον 713
ἀνυποτίμητον 746
ἀνυποτιμήτως 679,734
ἀνύσιμον 1225
ἀνυστικώτατοι 999
ἀνυπικώτερον 1239
ἀνωθεῖν 1129
ἀνωμαλία 1386
ἀνώμαλον 966,1265
ἀνώμαλος πυρὶ 1014
ἀξιόχρεα ἁμαρτήματα 1063
ἀξιόχρεως μάρτυς 192
ἀξίωσις 153,432
ἀξιῶ *jubeo* 42
ἀξιαφηγητότατον 703
ἀξιολόγως 351
ἀξιόμαχοι 400,423,966
ἀξιοπίστως 1021
ἀοίδιμος 842
ἀπαγγελία λόγων 152
ἀπαγορεύειν 53, 206, 591, 856
ἀπαιωρεῖν 493
ἀπακοτᾶν 239
ἀπαλλαγὴ 153
ἀπαλλοτριοῦν 135
ἀπαμβλύνειν 1141, 1194
ἀπάνθρωποι 349
ἀπαντικρὺ 1308
ἀπαθῆ βάσεται 822
ἀπαράτητος 169, 1382
ἀπαραιτήτως 4
ἀπαρέγλακτον 465
ἀπαθῆ μιλλητὸν 359
ἀπαρασκεύαστοι 172
ἀπαθῆ σκεύων 672
ἀπαράντεσθαι 1135
ἀπαριγχώρητον 687
ἀπαρηγόρητος συμφορὰ 294
ἀπαξήνασιν 1184
ἄπαρσις 773
ἀπαρτίζειν 351
ἀπαρτῶναι 522
ἀπάρχειν 533
ἀπάρχεσθαι 593
ἀπαρχὴ. κατ' ἀπαρχὰς 858
ἀπασπᾶν 1308
ἀπατεῶν 365,893,1075, 1374,1376
ἀπαυθαδιάζεσθαι 1221
ἀπαυθαδίζεσθαι 1221
—— ἀπαυτομολεῖν 1405
ἀπεγνωκὼς 1254
ἀπειθεῖν 1082
ἀπειλητὴς 979
ἀπεκπεῖν 448
ἀπείρατος 1084, 1122
ἀπεφυκότες 225, 556, 1123
ἀπειροκάλως 272, 625
ἄπειρον. εἰς τὸ ἄπειρον συνελθεῖν 110
ἄπεκδυς 270
ἀπελέγχειν 1085
ἀπ' ἐλπίδων 849
ἀπεμπολᾶν 470
ἀπορεῖσθαι 1113
ἀσδέπτυκτον 113
ἀσδέσκεπτον 1163
ἀπεξῶγες 1407
ἀπερυθριᾶν 764
ἀπέχεσθαι ἐξ ἀνθρώπων 190
ἀπίχιος 1372
ἀπιχθάνιος 1242
ἀπιχθανόμενοι 477, 585, 570
ἀπιχθῶς ἀλεκτόρμος 105
ἀπίω *fero* 1033
ἀπιωσμένοι 738
ἀπιωσμένον 120
ἀπνεῖς 494,1065
ἀπνὴν 871
ἀπυρπημόνα 892
ἀπυρπισμόν τελέως 110
ἀπλῶς 1077, 1266
ἀπλῆστος 154
ἀπλότης 1236
ἀποβάλλεσθαι 171
ἀποβιοῦσθαι εἰς ἀρετῆς λόγον 3
ἀπόγεια 809
ἀπογίνεσθαι ἐξ ἀνθρώπων 178
ἀπογνώσκειν 89,130
ἀπόγνωσις 187,844
ἀπόγραφη 510
ἀποδασμὸς 20
ἀποδειλιάζειν 324
ἀποδειλιῶντες 1319
ἀποδεῖν *ligare* 165
ἀποδέχεσθαι 271,279
ἀπόδημος ἀγαθῶν 68
ἀποδοχὴ 272
ἀποδύρεσθαι 270
ἀποδύσασθαι 1014
ἀπόδυσις 532
ἀποθέσιμα 724
ἀπόθετα 898
ἀποθησαυρίζειν 1304
ἀποθλίβειν 241
ἀποθρύπτειν 1135
ἀποκαραδοκεῖν 1137
ἀπόκρημνος 994,1165
ἀποκρύειν 1004
ἀπολαμβάνειν 109
ἀπολαμβάνεσθαί τινος 88
ἄπολις 133
ἀπολογισμὸς 712
ἀπολέμωνον 792
ἀπολυτῶν 1077
ἀπομάχεσθαι 561
ἀπομαχόμενος 110
ἀπομειλίττειν 874, 982
ἀπομιμνήσκω 114
ἀπομερίζειν 144, 274
ἀπομίμησις 115
ἀπομνημονεύειν 982
ἀπομοίρα 274
ἀπονήπι 1187
ἀπονοεῖν 426
ἀπονοήσεις 174
ἀπόνως 342,346
ἀποπάλλειν 1228
ἀποπατεῖν 1063

ἀπο-

ἀποπτεύειν 684
ἄποπλον 597, 653
ἄποπτος 695
ἀπορεῖν γνώμης 46
ἀπόρθητον 349
ἄπορον τ ἀξιοῦσι 356
ἀπόρρηξις 858
ἀπόρρηκτα ἀξιοῦσι 305
ἀπόρρητον 2
ἀπορρώξ 1007
ἀποσείομαι 1386
ἀποσκιάζειν 826, 864, 1097
ἀποσκιάζειν τ γένος 60
ἀποσκιάζεσθαι 960, 979, 1017, 1175
ἀποσκιάζεσθαι ἐγκλήματα 1035
ἀποσκευὴ 184, 543, 556, 796, 1071
ἀποσκήπτειν 322
ἀποσκοπεῖν 769
ἀποσοβεῖν 57
ἀποστάτης 471
ἀποστίλβειν 872
ἀπορολὴ 881, 930
ἀπόρολος 783
ἀποστραφῆναι 893
ἀποστροφὴ 849, 1070
ἀποστρίγγεσθαι 112
ἀποτάσσεσθαι 1123
ἀπότεροι 1216
ἀποτίμησις 794
ἀποτινύειν 171
ἀποτίσασθαι 187
ἀποτολμᾶν 202
ἀποτομὰς 94
ἀπότομον κρημνῶν 103
ἀπότομος 870, 1129
ἄποτον 94
ἀποτείειν 872
ἀποτρόπαιος 1386
ἀποτροπὴ 779
ἀποτροπιασμὸς 12, 123
ἀποτυγχάνειν 866
ἀποτυμπανίζεσθαι 1344
ἀπότυπος 898
ἀπόφασις 57, 911
ἀποφορτίζειν 975
ἀποφορτίσασθαι 988
ἀποφράττειν 596
ἀποχεφολονεῖν 233, 1051
ἀποχρώντως 350
ἀποχώρησις 845
ἀποψεύδεσθαι 1170
ἀποψηφίζεσθαι 980
ἀποψυχθεὶς 848
ἀπραγμόνως 591
ἀπραγμοσύνη 8
ἀπρεάγμων 600
ἄπρακτοι 889, 932, 1069
ἄπρακτος 433, 915
ἀπράκτως 566
ἀπρομηθὴς 811
ἀπρονόητος φορὰ 466
ἀπροσδόκητος 348
ἀπροσάτευτοι 466, 894
ἀπροσάτευτον 566
ἀπρόσοδος 640
ἀργὴ φάμμος 1068
ἀργία 125, 828, 1067
ἀργὸς σίδηρος 1316
ἀργυρίζειν 991
ἀργυρίζεσθαι 1024
ἄρδευσις 94
ἄρδω ἀφανίζειν 427, 934, 941
ἀρειμάνιος 1087, 1263
ἀρεσθεὶς 403
ἀρθεὶς 826
ἀρθῆναι 821
ἀρθρέμβολα 1401
ἀεισεῖον 624
ἄρκυς 250, 1271
ἁρμαπλάτης 230
ἁρμοδίως 4
ἁρμόζειν 890, 1155
ἁρμονία 1195
ἁρμονίως 344
ἁρμὸς 10
ἄρπα 1348
ἁρπαγέντες ὑφ' ἡδονῆς 226
ἅρπαγμα 486
ἅρπαξ 345
ἅρπη 652
ἁρπεδὼν 112
ἀρτάβα 521
ἀρπτόκυς 225
ἀρτίως 1178
ἀρχαγὸς κακῶν 306
ἀρχὴν prorsus 133
—— ἢ ἀρχὴν prorsus 13, 684
ἀρχιστράτηγος 257
ἀρωγὰ 768
ἀσήλγεια 368, 887
ἀσελγὲς τόπος 563
ἀσήμαντος 1265
ἀδιμαίνειν 254
ἄσκεπτος 1035
—— ἐλπὶς 1215
ἀσκέπτως 664
ἀσκόπως 50, 1121
ἀσμενίσας 76
ἀσμενιστὸν 868
ἀσπιδίσκαι 1229
ἀστάθμον 97
ἀστὴ 420
ἀστρατήγητοι 1073, 1169
ἀσυλλόγιστον 147, 425
—— πλῆθος 356
ἀσύμφυλον 491
ἀσυμφόρητον 736, 1307
ἀσφαλίζεσθαι 458
ἀσφάλλειν 1131, 1153
ἀσχολεῖν 324, 1138
ἄτακτος γυμνασία 1114
ἀταλαίπωρον 125
ἀταμίευτον 870, 1163, 1271
ἀταρακτήσας 697
ἀταρόχως 624
ἄτεκτος 902, 1244
ἀτενὴς 1323
ἀτενίζειν 872, 1252
ἀπθάστατος 1285
ἀπμία 165
ἄτον 979, 1020, 1126, 1251, 1261
ἄτοπος 716
ἀτέμαιον κατάστημα 684
ἀτειμεῖν 726
ἀτειμήσειν 832
ἀτειμῶντες 1122
ἄτειστον 474
ἀτέκτων 1323
ἄτεισον 1321
ἀτεύστως 487
ἀτυχία 856
αὐθάδης 26
αὐθέντης 1073
αὐθήμερον & αὐθημερινὸν 122, 1140
αὐθιγενὴς 1364
αὖθις 125, 128
αὖθις postea 426
αὖθις ἄνθρωποι 857
αὖθις. ἐν τοῖς αὖθις χρόνοις 105
αὖθις ἰόμενοι 143. οἱ αὖθις ibid.
αὔλειον 1110
αὐλὴ 27, 326, 449
αὐλίζεσθαι 1122
αὐλίζοντες 1124
αὖσι 1277
αὖος πρὸ δίκης 1004
αὔτανδρος 1002, 1098, 1098, 1139, 1178, 1182
αὐτεξούσιος 155
αὐτεξουσιότης 1394
αὐτοκέλευστος 754
αὐτοκρατοεὶς 794
αὐτοκράτωρ 119
—— νομισμὸς 206
αὐτομάτη φήμη 1149
αὐτοματισμὸς 466
αὐτομάτως 125, 128, 141, 142, 181
αὐτονυκτὶ 775
αὐτοπελὴς 620
αὐτουργία 1384
αὐτόχειρ 257, 531
—— ἐκείνη 656
αὐτοφίλαυτος 204
αὐτοχειρία 737
ἀφ' ἅματος 1001
ἀφαιρέματα 632
ἀφαλλόμενος 913
ἀφανίζειν 13, 210, 251, 291, 398, 406, 538
ἀφανίζεσθαι 176
—— ἐξ ἀνθρώπων 396
ἀφανίσαι 155
ἀφανισμὸς 9, 73
ἀφελὴς 128
ἀφετήρια 1232, 1261
ἀφετήριον ὄργανον 1124
ἀφήγημα 1406
ἀφηγεῖσθαι 1065, 1071
—— τ ὅλων 1094
ἀφήγησις 175
—— πραγμάτων 983
ἀφυιάζειν 1189
ἀφυιάζεσθαι 1169
ἀφιᾶσιν 124
ἀφιδρύματα 831
ἀφιερῶσθαι 118
ἀφιερόω 484
ἀφίημι ἀξίωσιν 304
ἀφικπάζεσθαι 672
ἄφικτον χωρίον 672
ἀφῖχθαι 154
ἀφοδευθεὶς 1058
ἀφορία γῆς 291
ἀφορμαὶ 575, 979, 1024, 1240, 1243
ἀφορμαὶ opes 602
ἀφορμαὶ 979
—— βίου 530
ἀφορμὴ 96, 603, 1023
—— σωτηρίας 94
ἀφορολόγητον 1365
ἄφορτος 850
ἀφύξατος 1375
ἀφωνία 402, 638
ἀχανὴς 494, 1066
ἀχαριστεῖν 1090
ἀχάτης 114
ἀχλύειν 381
ἄχρηστος 1228
ἀχώριστοι 427
ἀψὶς vel ἀψὶς 344
ἄωρον 1197

B.

βάδην 250
βάδος 341, 344
βαθμοὶ τολμημάτων 1172
βαλάνου μύρον 62
βάλλειν 138
βάμμα 113, 114
βαπτίζειν 666
βαπτιζὼς 419, 1169
βαπτίζεσθαι 905
βαπτόμενος 1012
βάσεις 464, 479, 658, 885, 928
βαρυνθῆναι 1172
βάσις 228
βασιλειᾶν 954, 960
βασιλιᾶν 1199
βασιλευόμενοι 231
βασιλίζειν 26
βασιλικώτατος 234
βάσιμος 109
βασκαίνειν 945
βασκανία 126, 458
βάσκανος 233
βάσκανοι 980
βάσταγμα 248, 873
βαστάζειν 249, 619
βαστάζειν exportare 533
βαστάζειν tollere 440
βατὸς τόπος 115
βδέλλα 97
βίρυλλος 114
βιάζεσθαι βέλεσιν 305
—— σωφροσύνην 152
βλάσησις 515
βλασφημία 266
βλασφημεῖν 249, 250, 390
—— πικρῶς 407
βοτὰ 85
βόσκαλοι 338
βοῶντες 1363
βοωντιάζειν 1363
βοσκολεῖν 1322
βυνιὰς 115
βραδύνειν 229, 248, 393, 1251, 1270, 1309, 1315
—— δίκαια 206
—— εὐνομίαν 103
—— σωτηρίαν 1177
βραδύνεσθαι 981
βραδυόμενον 14, 141
βραδύστατοι παθεῖν 1125
βραδυτὴς 288
βρασμοὶ 1003
βρασυόμενον 1137
βράπτεσθαι 1280
βραχεῖ τέτων πλέον 528
βείθειν 1265
βείθος 1138
βεγχωτὴρ 112, 113
βρύον 562
βυβλινὸν πλέγμα 75
βύλλω 1139, 1284
βύθον 590
βυθὸς 5
βωμολοχία 1361

Γ.

Γαλαθηνὸς 228
γαλεώτερος 1027
γάλλοι 172
γαλόχιστα 76
γαστρὶ 1079
γαυρὸς 104
γεγυμνωμένος 1348
γεγωνὸς ἐκβοᾶν 140
γείσιον 1223,1228,1269
γειτνιαὶ συνήθεια 87
γειτνίασις 1299
γειτονία 1301
γεράρχης 32
γεραὶ 1100
γέρρα 1130
γηφῶν 180
γηροκομεῖν 315
γηροκομία 219,303
γηραιόμος 32
γιγλυμοὶ 108,109
γλιχόμενος 625,1323
γλυκὺς 699
γλυκυάκομον 225
γνήσιοι 955
γνήσιος *legitimus* 35
γνωρίζειν 347
γνώριμοι 74,1067,1068, 1073, 1074, 1102, 1110, 1111
γνωριμώτατος 904
γνωσιμαχεῖν 198,571
γόης 1374,1376
γοργόβροι 1291
γοργὸς τὰς ὄψεις 247
γυναικομανεῖν 1012
γυναικωνῖτις 753,849
γωνιτὶς 1125

Δ.

Δαιμονᾶν 1075,1323
δαιμόνια 247,1308
δαιμονιζόμενος 339
δαιμόνιον 254,1035
—— τέρας 997
δαιμόνιος ὁρμὴ 1197
—— φρόνησις 590,1302, 1318
—— φρονήματα 1153
—— συμφορὰ 1002
δαίμων 1033,1037
δαίνυσθαι 241,1291
δακτυλιὼν 1291
δακτυλίθραι 1401
δακτύλιος σημαντὴρ 1042
δακρυωτὸς 176
δάκρυον. v. *Le Moyne* ad *Barnab.* p.620
δαπανᾶν πυρὶ 160
δασμὸς 225
δασμολογεῖν 1284,1337
δεξιλέστερον ἢ μέτρον 203
δεδιότωμεν 1176
δείκηλον 1066, 1068
δηλαυδεῖν 1403, 1405
δήλη ὀψία 93
δημᾶν 173
δείμαθαι 8, 150
δεινότης λόγων 1
δεισιδαιμονία 133, 437, 968,1066,1072,1089
δεισιδαιμονία *religio* 866
δεξιμοιρία πλακοῦντος 115
δηλάζοντες 1096,1102
δελεαστὸς 1389
Δελφικὴ τράπεζα 110
δεξαμενὴ 380
δεξιαὶ 1160. δεξιαὶ πίστεως 1166. ὀλὴ δεξιὰς προσκαλεῖν 957, 1140. ὀλὴ δεξιᾶς 781
δεξιότης 396
—— λόγων 396
δεξιώματα 712
δεξίωσις 709
δεξιώτερον 348
δέοντος 299
δεσπόζειν 55, 641, 1202
δεσπότεια 1301
δεσποτεύειν 104
δεσποτικῶς 1189
δεῦρο 117,121,122
δεπλήθεια φάρμακα 989
δημαγωγία 372
δημαγωγῶν 304, 908
δῆμος 841,921
δημοτελὴς 212
δημοτικὸς 119,363,615
δημοτικὸς *popularis* 923, 1174
δημοσιώσειν 940
δημότης 167
δηξεσαυνίζειν 210
δήξιππον 404
δήξωσις 1328
δηωμελία 1144
δόγειν ὑπὸ 444
δόγματα 775
δόγνωσις *cognitio* 668
δοκιμαφὴ 328
δοκιδράσκειν 847
δολοδοκάζομαι 1220
δόδραστν ποιεῖν 757
δόδρασις 808
δόδυσις δρασμῷ 1142
δοδωρεῖν 1291
δόξδοξις 489
δοξοδόξεσθαι 625
δόξωμα 112
δόξασις 257, 264, 955, 964
δοξάσειν 360
δίαιτα 128,229,364,458, 352,395
δίαιτα βίου 584
—— ἐγκλημάτων 102
—— πολιτικὴ 694
δίαιτα 1385
διαιτᾶν κρίσεις 620
διαίτητὴς 102
διαιωλύπτειν 1034
διακάρδιον 872
διακαστηρεῖν 275,278,669
δόκιμος 111,113
διακένως ὑφασμένον 112
διακινδυνεύειν 275
διακλείειν 1191
διακονεῖν 333
διακονεῖσθαι 462
διακοντίζεσθαι 1174
διακόρεσις 301
διακοσμεῖν 229
—— δυνάμιν 385
διακόσμησις 9
διακύειν 889
διακρεμνίζειν 961
διακρίνειν 957
διακροβολίζεσθαι 1189
διακρύειν 990
—— νόσον 967
διακρύεσθαι 1005, 1017, 1020, 1147, 1179
διακωδωνίζειν 863
διαλαμβάνειν 340,1230
διαλείματα 44,1261
διαλείπειν 1033
ἀδίλιθος 1021
διαλλακτὴς 44,982
διαλύεσθαι 965
—— μέμψεις 195
διαμαχεῖν 1292
διαμάχης 155
διαμελίζειν 121
ἀδέμερτος 187
διαμισέω 1184
διαμώμενος 85,94
διανασαὶ 861
διανθίζειν 352
διανύσας 994
διαπαύζειν 1236
διαπαλαίειν 45
διαπαρεξιέναι 446
διαπιπονημένος σοφία 356
διαπίπλειν 511,1085
διαπιστεῖν 1296
διαπρύσιοι βοαὶ 1079
διαπρύσιος 1048,1283
διαπτύειν 23,426,1394
διαρκεῖν 1308
διαῤῥύειν χαμὲς 844
διασαφεῖν 214,940
διασέλλειν 1216
διασύρειν 235
διασφαλεῖς 518
ἀδιάτακτος πολιτεύματος 2
διαταφρεύειν 967
διατείνειν 658
διατείχισμα 1227
διατίθεμαι 268
διατίθεσθαι ἔξω 28
διατμᾶν 584
διάτορος 432
διαυδὴ 1085
ἀδάπεν 1266
διατύπωσις 115
διαυγαδεὶς 220
διαυγὲς 98
διαυγέστερον 515
διαφθείρεσθαι ἢ ἀδίκοιαν 420, 425
διαφορὰ 904,991
διάφοροι *inimici* 1075, 1223
διάφορον 510
—— μαλίδεν οἴκημα 895
διάφορος 931,1002
διαφόρων ἔχε 871
διαφορώτατα ἁπάντων 1063
διαφορώτατοι 650
διάφραγμα 845
διαφυλάττειν 849
διαχάος ἕλκον 1038
διαχλεύειν 426
διάχυσις 689
διεκπαίειν 1118, 1153, 1155, 1161, 1164, 1191, 1215, 1216
διεκπεσεῖν 69,656,1271, 1310
διεκπεσόντες 848,1153
διεκπίπτειν 646, 1280, 1310
διελάσαι 275
διελαύνειν ξίφει 1097
διενοχλεῖν 397
διεξελαύνειν 1305
διεξέρει πᾶσιν 148. ἢ βασιλείας *ibid.*
διεξοδικώτερον 956
διέπειν 1390
διεργάζεσθαι 847,1141
διεργασθεὶς 872
διευπραγεῖν 251
διεύλογεῖν 1252
διηθήσας 56
διημερεύειν 766
διηνθισμένον 113
διϊκνεῖσθαι τὰ σώματα 565
διϊσάμενοι 1093,1230
διχομοδότης 791
διχομολογεῖν 173,868
διχομολογεῖσθαι 612,1110
διχομολογία 641, 697, 970,1314
διχόμματα 1304
διχόστασις 827
διοδεύειν 1140,1146
διοικήσεις βασιλείας 1042
διοίκησις *ditio* 697
δι' ὄχλου εἶναι 1075
δίπλοῦς 245
δίστεγος 1227
διστοιχία *vel* διστιχία 344
δίψια ὕδατα 1345
διώκειν *sequi* 366
διωλύμον 1310
διωρία 1239
δολερὸν 214
δολιώτατος 1175
δολοφονηθεὶς 421
δόμησις 1008, 1090
δόμος *ordo* 469, 479
δόξαν 144
δόξαν παρέχειν *videri* 27
δορίκτητον 157,1194
δορυφορεῖν τινα 1006
δορυβόλα 420
δυναστεία 837,863
δοτὴρ 37
δράγμα 50,124
δράκα 124
δραματουργᾶν 1016
δρασμὸς 991. δρασμὸν παρεχεῖν 141
δράσειν 669. δρασόμενος 1145
δρασήριος 65
—— ἀνὴρ 279,396,404, 779,983
δρομάδες κάμηλοι 274
δρύφακτος 596,707,1130, 1226,1269
δυναστεύειν 302
δυσαλγεῖν 1138,1008
δυσαναλῶν 1138
δυσαναχωρεῖν 297
δυσαντίλεκτον 831
δυσαποδίδακτον 710
δυσάριστοι 138
δύσαρκτον 1057
δυσαυξεῖς 94
δυσδιάθετος 1312
δυσδοίκητον 1089
δύσελπις διακείμενος 183
δυσελπιστοῦντες 161
δυσέμβολον 751
δυσεμβολώτατον 616
δυσερέυνητα 995
δυσήνυστον 1251
δυδυναπαντῶντες 1162,1179, 1240, 1252, 1266
δυσκατάλυτοι 1174

δυσμα-

δυσμαχώτατον 297
δυσνοΐα 257,569
δυσμετάχειρον 971
δυσπαράιτητον 721
δυσπειθὴς 138
δυσπέπεια 113
δυσεγὴς 324
δυσπήκλον 1181
δυσφημία 715
δυσχωρία 655,780
δυσωπῶν 523, 960, 971, 1145, 1186
δυσωπεῖσθαι 990
δυσώπημα 1021
δυσωπῆσαι 538,732
δωροδοκία 651

E.

Εγγαστρίμυθος 269
ἐγγενὴς 870
ἐγγράφως 1025
ἐγγύη 145
ἔγερσιν ποιεῖν 353
ἐγκαθιζόμενοι 254
ἐγκαθίξαι 179
ἐγκάθετοι 1281
ἐγκαλεῖν αὐτῆς ἀπάτης 185
ἐγκαλλωπίζειν 799
ἐγκάρσιος 695
ἐγκέλευστον 1048
ἐγκειχειρισμός 331
ἐγκειχειρισμοὶ ἀρχᾶς 209
ἐγκρατῶς ἄρχειν 603
ἐγκρίνεσθαι 1062
ἐγκύμων 26, 878
ἔγκυος 296
ἐγχειρεῖν 211,214
ἐγχειρίζεσθαι 338
ἐγχειρίζειν ἑαυτὸν tradere seipsum 1344
ἐγχειρισθεὶς 901
ἐγχώσας 346
ἔδνα 252
ἐδώδιμον 45,1195
ἐθελοκακεῖν 173
ἐθελοντὴς 486
ἔθιμον 1262,1267
ἐθνικὴ φωνὴ 511
ἐθνοπλάκτης 1399
εἰδία 703
εἴδωλα 1327
εἰκαία χερμὰς 1224
—— ψαμμὸς 1068
εἰκῶν 1184
εἰκῶν τόπος 1068
εἰκάως 1191
εἰκός 1317
εἴλη 888,916,925
εἰλικρινὴς λογισμὸς 869
εἰρᾶσθαι 283
εἰργνύμενον 112
εἰρεσιώνη 123. v. Cas. cum Bar. p. 448.
εἰρηνεύεσθαι 491,897
εἰρηνεία 1180,1185
εἰρωνεύεσθαι 980,1080
εἰς ἅπαν 349
εἰσαφεῖναι 1253
εἴσδοσις 511 in Var. Lect.
εἰσηγεῖσθαι νηστείαν 932
εἰσηγουμένων ἄλλων 126
εἰσύπτειν 703
εἰσπεράξασθαι 155
εἴσπραξις χρεῶν 1092
εἰσπράττειν αὐτὸν δίκην 306
εἰσπράττεσθαι δίκας 918
εἰσπράττεσθαι δίκην ὑπὲρ 408
ἑκατοντόμαχοι 592
ἐκβλύσαι 94
ἐκβοηθεῖν 1153
ἐκβραδύνειν 419,1148
ἐκγοητεύειν 982
ἐκδεικνύμενοι 1065
ἐκδεινῶν μεῖζονος 761
ἐκδιαιτεῖν 1314,1396
ἐκδιαιτώμενος εἰς πενφὴν 1015
ἐκδιδύσκω 1078
ἐκδικεῖσθαι 267
ἐκδίκησις 254
ἐκδικία 838
ἔκδοσις 511
ἔκδοτος 268
ἐκδυσωπεῖν 670
ἐκεχειρία 5, 1089, 1123, 1219
ἐκθειάζων 818
ἔκθεσμος 1397
ἐκθορὼν 997
ἐκθύμως 852,1074
ἐκκαρύσσειν 1090,1112
ἐκκλέπτειν 1142
ἐκκλησιάζειν 232,372
ἐκκοιτοῦντες 1269
ἐκκριθεὶς 1063
ἔκκρισις 125,1063
ἔκκριτος 1208,1084
ἐκκροτήσας 228
ἐκκρέον 964
ἐκκρύεσθαι 762
ἔκλαμπτος 1216
ἐκλειπία 864
ἐκλιπαρήσαντες 210
ἐκλυθεὶς 984
ἐκλυσᾶν 601
ἔκλυτον 318,1002
ἐκμαγὴς 360
ἐκμειλιχθεὶς 1200
ἐκμαμαξημένος 111
ἐκνεύσας 289
ἐκνικᾶσθαι 569
ἐκπαρεβόλως 1310
ἐκπολεμωμένον 570
ἐκπεπλεῖν 183
ἐκπεῖιὼν 145
ἐκπελοδύειν 111,753
ἐκπάζειν 127
ἐκπικραίνεσθαι 824
ἐκπικραινόμενοι 202
ἔκπορος 280
ἐκποδὼν 253,821
—— ποιεῖν 463
—— ποιεῖσθαι 576
—— ἑαυτὸν ποιεῖν 443
ἐκπολεμοῦς 149,547,582, 1147,1155
ἐκπολιτεύειν 1395
ἐκπεσιπῶς 99,150
ἐκπυρσεύειν 1205, 1224, 1318
ἐκπύρωσις 891
ἐκπυρῶται 1198
ἔκπυστος 804
ἐκρήσειν ὀργὴν 980
ἐκριπίζειν 1079
ἐκριπίζεσθαι 1084
ἐκρηπιδόντες 962
ἐκσείω 1101,1103,1191
ἐκσεσυάζεσθαι 1190
ἔκσπονδοι 1091
ἐκσπουδάζεσθαι τῷ λόγῳ 929
ἐκ συνθήματος 1066
ἐκ συντάγματος 1066
ἐκταφρεύειν 1215
ἐκτίμνειν 1388
ἐκτινῶς 1271
ἐκτίνειν χάριν 437
ἐκτομία 172
ἐκτόπως 1062,1183
ἐκτρέπεσθαι 27
ἐκπύπωμα 1229
ἐκφαυλίζειν 115,214,238, 253
ἐκφαυλισμὸς 120
ἔκφαυλον 127
ἐκφοβεῖν 1019
ἐκφοίτησις 841
ἐκφροντίζειν 853
ἔκφραν 255, 1026
ἐκφύσαντες 515
ἔκφυσις 515
ἐκχαλκεύειν 115
ἐλασία 78,210
ἔλασις 441
ἔλασμα 503
ἐλάτη 344
ἐλαύνεσθαι 85
ἔλεγχος 1034,1037,1038, 1040
ἐλεπόλεις 1103,1127
ἐλίλατο 110
ἕλιξ 114
ἐλλαμπρύνεσθαι 800
ἐλπὶς metus 850. ἀπ' ἐλπίδος 859
ἐλπίδος ψυχρότερος 1261
ἔλυτρον 115
ἐμβατεύειν 81
ἐμβιβρονθημένοι 1281
ἐμβολαὶ χώρας 984
ἐμβολὴ 1235,1236
ἐμβολὴ aditus 1216
ἔμμικτον αἷμα 1308
ἔμμικτος 1228
ἐμπαροινεῖν 261,764,892, 1334
ἐμπεδῶν 873
ἐμπείρος ὄχλε 432
ἐμπεριπλέοντες 1155
ἐμπεριοῦν 1297
ἐμπίπλαθι 165
ἐμπιπράντες 894
ἐμπίπτειν 986
ἐμπόδιον 1023
ἐμπολιτεύειν 780
ἐμπορεύειν 1022
ἐμφάνεια 233,704
ἔμφασιν διδόναι 1078
—— παρέχειν 1175
ἐμφρὴς 107,110,114
ἐμφιλοχωρῶν 69
ἐμφορέμενος 233,338
ἔμφρεος 1102,1114
ἐμφωλεύειν 994, 1038
ἐναγὴς 306,421
ἐναγισμὸς 958,959,1267
ἐναγισμοὶ 864,572
ἐναγόμενος κλοπῆς 63
ἔναγχος 236
ἐναποκάμνειν 1126
ἐνάρετος 1266
ἐνάριθμος 354
ἐναυλίζειν 975
ἐνδαίνυσθαι 840, 1059, 1168
ἔνδικος 40
ἔνδειξις 798,850
ἐνδιελεγμὸς 477, 958, 1266
ἐνδύσαι ἀραῖς 152
ἐνδιαιτᾶσθαι 131
ἐνδιαιτήμασι 738
ἐνδύμασις 695
ἐνδὺς 1068
ἔνδρος νάμασιν ὑδάτων 354
ἐνδυτὸν θώρακος 1229
ἐνειλήματα 516
ἐνειλινδεῖσθαι 1201
ἐνεπέρπωσε 116
ἐνεργεῖσθαι 675
ἐνεργὸς 1121,1199
ἐνεξαμμένος 120
ἐνεστῶναι 121
ἐνευδοκιμεῖν 1332
ἐνεχυριάζειν 169
ἐνήλατον 352
ἐνημέρημα 676
ἐνήσκηντο τῷ ὕψει 114
ἐνηχεῖν 402
ἐνθαλυπτεῖν 1201
ἔνθυς 1143
ἐνθυμεῖσθαι μείζονα 983
ἐνθύμημα 932
ἐνιαύσιον πεδίον 410
ἔννοιαν λαβόντες 1101
ἐνομβρία 379
ἔνοχοι πίσσης 432
ἐνῶν 1130
ἐνπορπᾶν 1229
ἐνράσσει 211
ἐνσεισθεὶς 212
ἐνσκήπτειν 156, 299, 322
ἐνσκήπτει νόσον 964
ἐνσόμισμα 829
ἔνταξις 692
ἐντεκλίζειν φρουρὸς 420
ἐντεταμένος 479
ἔντευξις 668
ἐντομὴ 115
ἐντρεύειν 342
ἐντρεπόντες 1321
ἐντρέπεσθαι 1240
ἐντρεβόμενος 854
ἐνφυτὴ 54,146,647,699, 1280
ἐνυπνεῖν 1060
ἐνύδρισμα 924
ἔνυδρον 145
ἐξαγγελτὸς 828
Ἐξαχειαίνειν 768
Ἐξαχειοῦν 765, 767, 781, 817
ἐξαχειόμενος 101
ἐξαχεῖν 665, 817, 1008, 1178
ἐξάδειν 247,254
ἐξάδελφος 906
ἐξαθεριαδὴν 1154,1195
ἐξαίρεσις 162
ἐξαίρετα 331
ἐξαίρετον 157,181, 1007
ἐξαίρετος 509,1061
ἐξαιρέτως 2,870,1176
ἐξαίσιοι βοαὶ 1071
—— πέτραι 1264
ἐξακολουθεῖν 368
ἐξάμυστος 162
ἐξακριβάζειν 870
ἐξακριβῶν 1160
ἐξακρίβωσαι 961
ἐξαλλάπτειν 707
ἐξαπίνης 1002
ἐξαπιναῖος ὁδοιπόρος 1126

ἐξ ὑπάτης 581,995
ἔξαφθρον 127
ἔξαρνος 183
ἐξαπάζειν κινδύνων 251
ἐξανδραποδίζεσθαι 698
ἐξ αὐτῆς statim 295
ἐξαφανίζειν 133,264,350
ἐξαφανίζεσθαι 248
ἐξαφανίσαι 405
ἐξεγγίονος 751
ἐξέδρα 352,1214
ἐξεφαυσόεσθαι 667,683
ἐξελλιμίζειν 17
ἐξεπιπόδε 866
ἐξεργασία 956
ἐξερημοῦσθαι 1199
ἐξεσμῶν 342,346
ἐξεφμανίζειν 1395
ἐξευτελίζειν 236,793
ἐξηγεῖσθαι πραγμάτων 856
ἐξηλκῶντα 86
ἐξημαρτεῖν 1392
ἐξησκημένος 111
ἐξιδιώσασθαι 156,736
ἐξικατεύειν 126
ἐξιππάσασθαι 398
ἐξίσαται κλήσεως 128
ἐξισορεῖν 131
ἐξοκέλλειν 762,1179,1188
ἐξολόθρευσις 492
ἐξομαλίζειν 1128
ἐξορκεῖν 412
ἐξορκίζειν 73
ἐξόρκωσις 339
ἐξυβρίζειν 127,229
ἐξυβρίζειν εἰς τὴν τύχην 1067, 1074
ἐξυβρίζεις εἰς 26
ἐξυπερπτᾶν 562
ἐξωκέλλειν εἰς σκυνὴν 1075
ἐξώλεις 192,1173
ἐξώλης 1036
ἑορτάζειν ἀνάκτεσιν 541
—— γάμους 490
—— γενέθλιον 869
—— σιτοποιΐαν 485
ἐπαγγελία 211
ἐπαγγελία narratio 955
ἐπάγγελμα 1332
ἐπαγωγὸν 1389
ἐπαινεῖν τοῖς εἰρ. 140
ἐπαλαζονεύεσθαι 1097,1170
ἐπαλαλάζειν 1337,1161
ἐπαλιθεύειν 1314
ἐπαλληλιμμένον 779
ἐπάλληλος 1213
ἐπάλξεις 1130,1223
ἐπαμύνειν 992
ἐπανακύπτω 1034
ἐπαναξιπίζω 855
ἐπανασειόμενοι 849
ἐπανασεσεῖσθαι 851
ἐπαναστέχειν 833
ἐπανήκεστον 930
ἐπάνω χρημάτων 463
ἐπαρᾶσθαί τινι τὸν Θεὸν 401
ἐπάρατος 306
ἐπαρκεῖν 672,676
ἐπάρχεσθαι 338
ἐπαυδμαίνειν 1398
ἐπαυθαδίζειν 1131
ἐπαύλεις 1053
ἔπαυλις 1103
ἐπαυείζων 1008
ἔπειξις 860
ἐπειρατεύειν 964
ἐπειρωνευόμενος 1253
ἐπείσακτοι γάμοι 360
ἐπεγχθῆναι 239
ἐπιλαμπρύνειν 932
ἐπιλαπίζειν 591,681
ἐπέμμενος 1291
ἐπιπήγει 220
ἐπιρειδόμενος 432
ἐπιρρίσας 275
ἐπιρρεισμός 402
ἐπιξεράσθαι πρεσβυμότερον 2
ἐπίτειος 121
ἐπιφραμεῖν 144
ἐπίκουρον 202, 332, 419, 1145
ἐπίκουρος 323, 419, 1145
—— γίνεσθαι 350
ἐπίλυσις 351,548
ἔπιλυς βίος 374
—— λέων 1156
ἐπίρεια 597,663
ἐπίασι 114
ἐπιβάθρα 501,1317,1324
ἐπιβάλλειν 679,1011
ἐπιβαπτίζειν 1024
ἐπιβατήριοι μάχαιραι 1136
ἐπίβατον 115,199,763
ἐπιβῖνες 817,1042
ἐπιβιόω 284
ἐπιβοηθεῖν 1165
ἐπιβολαὶ 1225
ἐπιβόλαιον 254
ἐπιβολὴ 298, 502, 647, 960, 1041
ἐπιβορίδειν 1133, 1135, 1233
ἐπιβωμίτης 1359
ἐπιγαμία 500,751
ἐπιγελᾶν 983
ἐπιδαψιλεύειν 870
ἐπιδιαθήκη 774
ἐπιδικαιοδωτεύειν 648
ἐπιδικάζειν ἀρχῆς 853
ἐπιδικάσιμον 139
ἐπίδοξος 595
ἐπιδραπόμενος 728
ἐπιδρομὴ 566
ἐπεικεῖς λόγος 382
ἐπεικὴς τὸ ἦθος 395
ἐπεικῶς 988
ἐπεικῶς ὑψηλὸν 1009
ἐπιδειάζειν 90, 151, 850, 1041
ἐπιδειάσας 348
ἐπίδεμα 110
ἐπὶ χαρᾷ 1171
ἐπικαρπία 944,983,1264
ἐπικαρπολογούμενος 1393
ἐπικάρσιος 1317
ἐπικαταπιδῶντες 1155
ἐπικατασείω 959
ἐπικείμενος ἄρτος 345
—— πρόσωπον 1016
ἐπικιχαλκευμένος 107,108
ἐπίκηρον 536
ἐπίκλην 900
ἐπικλίνει 26
ἐπικλινὴ χωρία 185
ἐπικυρικὸν 621
ἐπικυφίζειν 262
ἐπικυφίζειν 819
ἐπίκριτοι 1125
ἐπικροτεῖν 658
ἐπικυμαίνειν 141
ἐπιλῆθον 59
ἐπιλογὴ 1359
ἐπιλογισμός 697,995
ἐπίμαχον 613,999
ἐπιμελητής 327
ἐπιμιξία 162,728
ἐπινικια 543
ἐπινίκιον 1307
ἐπίορκος 914
ἐπίσιδον 113, 582, 1227, 1315
ἐπίπληξις κολάσεως 857
ἐπιπλήττειν 894
ἐπιπλήττειν τινὶ 872,874
ἐπίπλων 121
ἐπιπολάζειν 85
ἐπιπολαίας πληγάς 1126
ἐπιπολαίως 1135
ἐπίσεσθαι 54,970,1021
ἐπίσεσθαι ποιεῖν 244
—— θέμιν 140
ἐπιξεσγολογούμενοι 1393
ἐπισάτλειν 31,266
ἐπισείειν 981
ἐπισημανόμενοι 1364
ἐπισήδειν 359
ἐπίσημοι ἡμέραι 109
ἐπισημότατος 126
ἐπισιτὴς 1358
ἐπισπασμός 1124
ἐπισκιάζεσθαι 666
ἐπισκήπτειν 764
ἐπίσκηψις 801
ἐπίσκοπος 533
ἐπισκοτῶν 203,1230,1238
ἐπισυέρχειν 1124
ἐπισῷ 417
ἐπίσπασις 745,746
ἐπιστέλλειν 612
ἐπιστενάζειν 911
ἐπιστομίζειν 778
ἐπιστίμισμα 860
ἐπιστρατεύειν 954
ἐπιστρέφεσθαί τινος 603
ἐπιστροφὴ 563,780,851
ἐπισωαίνειν 185
ἐπισφαλὲς 184
ἐπισφαλέστερος 254
ἐπισφαλῆ 195,198
ἐπισφαλῶς 257
ἐπίτασις νόσου 1039
—— ὀδυνῶν 872
ἐπιτάφιοι ἔπαινοι 279
ἐπιτάφιος θρῆνος 283
ἐπιτείχισμα 1013
ἐπιτεκνόω 237
ἐπιτελὲς 348
ἐπίτευγμα 1125
ἐπιτευδητὴς βίου ἄκρ. 843
ἐπιτηδείως ἔχειν πρὸς 149
ἐπίτηδες 184,297
ἐπιτήδευσις 113,160
ἐπίτιμον 170, 636, 995, 1033,1380
ἐπιτρεπῆναι 139
ἐπιτροπεύειν 135,697,865, 1296
ἐπίτροπος 424
ἐπιφάνεια 261, 521, 701, 1304
ἐπιφάνεια θεοῦ 400
ἐπιφανὴς 907
ἐπιφήμισμα 1303
ἐπίφοβος 540
ἐπιφυτᾶν 850
ἐπιφοίτησις 753
ἐπιφροσύνη 701
ἐπιφυλλὶς 165
ἐπιχλευάζειν 1189
ἐπιχώννυσθαι 1163
ἐπιχωριάζειν 34
ἐπιψηφίζειν 854,999
ἐπολιδαίνειν 1138
ἐπομβρία 19,104
ἐπίμνυμαι 236
ἐπιφθαλμιᾶν 43
ἐπῳδοὶ 339
ἐπωμὶς 113 bis. 346
ἐπώνυμα 710
ἐπώνυμοι ἡμέραι 573
ἐρανίζεσθαι 51
ἐράσμιος 866
ἐργάζεσθαι κακὸν αὐτὸν 310, 327
ἐργαλεῖον 235,343,1123
ἐργολαβεῖν 1022,1079
ἐρεθίζειν 157
ἐρείπια 208,975,1161
ἔρευνα 1094
ἐρινὺς 1275
ἔρμαιον 165,970,1187
ἔσοπτρον 515
ἐσπευσμένως 204
ἑστίασις 232,352
ἔστιν ὅς 854
ἑσπέρα 111
ἑσπερίτη 290
ἑσπαιά 935
ἑσπερία 252
ἑσπερικὸν 616
ἑσπερογαμοσύνη 466
ἑτοιμασία 432
εὐαγγελία 1205,1208
εὐαγγελίζειν 181
εὐαγγελίζεσθαι 312,1154
εὐαρέσησις 535
εὐαρμοσία 110
εὔγαμον 68,779,1180
εὐγαμοτεῖν 776
εὐγαμόνως 413
εὐγαμῶν λογισμὸς 36
εὐδαιμονίζειν 1322
εὐδιαθέτως 1124
εὐδοκιμεῖν 308,680
εὐδοκίμησις 625
εὐέμβολος 827
εὐεπίβατον 848
εὐεργεία 712
εὐεργία 253
εὐετηρία 59,1300
εὐθανατήσαντες 402
εὐθηνία 309,1166,1276
—— καρπῶν 1194
εὔζωμος 115
εὐήθως 589
εὐημερία 681
εὐθυνεῖν 318
εὐθυνόμενος 692
εὐθυμία 93,826
εὐκαρία ἐντεύξεως 737
εὐκαρδίως 546,1321
εὐκατέργαστοι 274
εὐκολία 858
εὐκρασία ἀέρος 354
εὔκρατος ἀρόσασθαι 1154
εὐκταῖον 40,312,769
εὐκτὸν 849
εὐλάβεια 494
εὐλαβεῖσθαι 39, 1048, 1395
εὐλαβὴς 249,585
εὐλογεῖν 329
εὐλογεῖσθαι 1243
εὐλογία 477
εὐλογιστία 1397,1401

εὐμα-

εὐμαρὴς 252,329
εὐμεγέθη 246
εὐνοϊκῶς ἔχειν 313
εὐνομία 229,1007,1396
εὐνοχάζειν 436
εὐοδεῖν 438
εὐπαιδία 211
εὐπερακολούθητον 1298
εὐπλόκαμος 155
εὐπείθεια 1107,1221
εὐπίτεια 1231
εὐπιτὴς 1166
εὐποιΐα 873
εὐπορεῖν 130
εὔπορος 588
εὐπραγία 840
εὐπρέπεια 153,138
—— καρπῶν 131
εὐπρεπὴς 246
εὐπροσήγορος 845
εὔροια κατοδωμάτων 1197
εὐσεβεῖν 1372
εὐστάθεια πρόπυ 815
εὐσταθεῖν 674
εὐσταλὴς 1380
—— ἄπλισις 147
εὐστόχως 523
εὐσυνόπτον 961,1150
εὐσυνοπτὸς 1129
εὐσήμωνις 907
εὐσχολῶν 340
εὐταξία 1063,1102
εὐτελεια 205
εὐτολμία 259
εὐτονεῖν 1191,1256,1280
εὐτονία 1123
εὔτονον 1152
εὐτόνως 1191
εὐτρεπὴς 212,415
εὐτρεπίζειν 371,426,539, 620
εὐτρεπίζειδς 930
εὐτρεπιδέντα 1322
εὐφημέμθος 1202
εὐφυὴς ὁμιλεῖν 138
—— ὡραίοις 354
εὐχρηστία 14
ἐφαπὶς 116
ἔφεδρος 714
ἐφέσιμον 862
ἐφέσιος 43
ἐφίεσθαι 1361
ἐφημερὶς 327,904
ἐφίεσθαι 142
ἔφθη λαβεῖν 2
ἐφέλις 115
ἐφικτὸν 219
ἐφικτὸν αὐτῷ 192
ἐφόδια 1035,1274
ἐφόδιον 1015,1167,1265
ἐφορμεῖν 990
ἐγγύον 851,902
ἔχειν τὴ πεθεῖναι 872
ἐχεμυθεῖν 1015
ἐχυρότης 186
ἐωλότερον 1187

Z.

Ζάγλη 164
ζευγματῆρες 527
ζηλοτυπεῖν 317
ζηλοτυπειδὴς 526
ζηλοτυπία 330
ζηλωτὸς 289,881
ζηλωτὸς ἦν 360
ζηλωτότερον 252
ζωγρεῖν 1290
ζωγρία 901
ζωμὸς 582

H.

Ηγεμονικώτατος 1296
ἤγημα 640
ἤγημαι 847
ἠγλαϊσμένον 116
ἡδέως ἔχειν 285,413
ἡδυπάθεια 1393
ἠθολογεῖν 1407
ἡμίβροτοι 1322
ἡμιβλητον 703
ἠπειρωδῆναι 90
ἤρεμεῖν 135,227,906
ἦρτο 815,830
ἠσυκκότες ἀρετῇ 132
ἠσυμθὸν 113
ἡσυχάζειν 298
ἡλᾶδς γυναικὸς 670

Θ.

Θακεύειν 1063
θάλειαι εὐφροσύναι 869
θαλπόμθοι ἐλπίδι 1176
θανατικοὶ 1125
θανατῶν 1133
θαύτιτον 220
θειάζειν 768
θειασμὸς 1075,1114
θειωδέστερον 999
θεμιστευόμθον 1353
θεμιτὸν 1292
θεοκλυτεῖται 81
θεόκλυτος 26
θεόκριτος 41
θεοσέβεια 2
θεοφιλεῖς 14
θεοφιλὴς *deo charus* 47 415
θεραπαινὶς 290,308
θεραπεία 294,1015
θεραπεία *famulitium* 645
θήγεσθαι 1228
θῆκη 370
θῆλυ ἢ ἄξιον *in architectonicis* 108,109
θηλύνειν 172
θηρίκλεια χρύσια 470
θητεύειν 355
θητεῦσαι 41
θόλος 347
θορυβέω 1178,1184
θραῦσμα 209
θρέμματα 427,426,469
θρασυνόμθον 1101
θρυγὸς 150, 346, 596, 1009
θρίγκωμα 701
θροεῖν 850
θρυλεῖν 818
θρυπτόμθοι βαδίσμασιν 1201
θυΐεκν 120
θύματα 388
θυμελικοὶ 688
θυμηδία 1300
θυμιᾶν 118
θυμιάμενον 125,995
θυμῶδαι 982
θύμενα 117
θυρεὸς 358
θύραμα 351
θύπαροι 113,114,1229
θυσιαστὸν ἔργον 1229
θύται 517
θύωμα 117
θωράκια 1093,1224

I.

Ἰάσεις 114
ἰασείνη 922
ἰδία 358, 177, 1154
ἰδιότροπον 509
ἰδιοτέμεον 119
ἰδιοτυνεῖν 334
ἰδιῶτης 370
ἴδρις 799
ἱδρύνθαι 8
ἱερὰ γράμματα 1229
ἱερεῖα 119
—— καίειν 13
ἱερεῖον 82, 329
ἱερόδουλος 481
ἱερὸν 393
ἱεροποιΐαι 635
ἱεροπρεπῆ 503
ἱεροπρεπῶς 459,1343
ἱεροφαντὴς 522
ἱερόμματα 16,44
ἱερωμθόν 500
ἱκμὰς 94
ἵλη 874
—— ἱππέων 407
ἱλυαυόμενος 7,1134
ἵμεροι 1005
ἱνίον 115
ἰσοδόξατος 761
ἱππάζειν ἄριστοι 211
ἱππήλατον 654
ἱππότης 291
ἵππων 738
ἴρις 117
ἶς 1274
ἰσοπάλιδες 1405
ἰσοπολιτεία 894
ἰσόπμον 363
ἰσορεῖν *videre* 28
ἰσορεῖν 141,142,350,762, 1265
ἰσόρασα *vidi*. Dale de Idol.
ἱστορία 179. κατ' ἱστορίαν 1149,1795
ἰχὰς 881
ἰχυρογνωμοσύνη 1348
ἰτέα 123
ἴυγξ 1064
ἰχὼρ 85

K.

Καθαγιάζειν 122
καθαγιδισόμθον 121
καθαιρεῖν 485
καθαίρεσις 161
καθαριδῆναι 1392
καθαροποιεῖν 121
καθαρσιον πῦρ 893
καθαρῶς 803
καθέδρα 194
καθειργνύντες 106
καθεδοῦντες 651
καθήκει 296
καθηδρόκει 129
καθήρασις 31,720
καθημᾶν 180,254
καθιστάμθοι εἰς ἀπολογίαν 143
καθιστάνειν 719
καθόλου 1242
καθομιλεῖν 824,862
καθομολογεῖν 873
καθοσιοῦν 116, 987, 1188
καθυμνεῖν 1034
καθυπνωσε 878
καθυφίεδς 229
καινοδοξεῖν 742
καινοτομαθὲν 1275
καιουργεῖν 515
κάνωσις 817
κάρι 1266
καρίον 406
καριώτατα 1180
καρποφία 1372
καρποφυλακεῖν 1268
καρποφυλακτεῖν 714
κακοδαιμονᾶν 1011
κακόθεια 263
κακόθεος 294
κακοπαθεῖν 459
κακοστραγία 138,596
κακοτροπία 751
καλαμᾶδς 165
κάλαμος 117
καλλιγραφεῖν 1383
καλλιρρεῖν 348,426,427, 522,1307
καλλοπὴ 515
καλλωπισμὸς 161
κάλπη 1394
καλύβη πυκλὸς 844
κάλυξ 114,115
καλόδιον 52,107,214
κάμακες 107
καμάξ 107
κατὰ 57
κατηλοία 1335
καταδυκεῖν 775,825,1182, 1213,1269
κατατομεῖν 250,998
καταβαρῦντες 58
κάρη 202
καρόω 266,1033
καρπὸς χειρὸς 943
καρτερεῖν 320
καρτερικὸν 1262
καρωθεὶς 250,1254
καταβιῶναι 133,226
καταβοᾶν 1147
καταβολὴ *initium* 1091
καταγελᾶν 494
καταγάμιν 1166
καταγάμεν *cum Dativo* 1172
καταγίζειν 352
καταγλαΐζειν 103
καταγνὺς 253,401
κατάγνωσις 1262
κατάγομεν 1371
καταγόρευσις 755
καταγωνίζειν 285
καταγωνίζεδς 155,432
καταδιαθέσθαι 1140
κατάδικον 351
κατάδυσις 113
καταδικάζειν 10, 62, 315, 1180
καταδικασάμθος 170
καταδικασθῆναι 1146
κατάδικη 1183
κατάδικος 183
κατάδυσις 1142
καταζεύγνυμι 309,655
κατάθυμος 905

κατα-

καταπαχύνειν κεφαλὴν ἀποδῷ 885
καταπωρεῖσθαι 1033
κατασιντεῖν 638
κατασιρτομεῖν 935, 888, 1272
κατάκλεις 112
κατακλίματα 693
κατάκλισις 170
καθακοντίζειν 198, 400
κατάκοπος 552
κατακράτος 100
κατακρημνίζεσθαι 240
κάθακρημνῶται 114
κατακρίνειν 132
κατάκριτος 1038
κατακύπτειν 1071
καταλέγειν αὐτῶν 867
καταλύσαντες 132
καταλυσθεὶς 137, 161, 389
καταλήψεως νόμος 1168
καταλιμπάνειν 113
καταλλάκτης 133
καταλογεῖν 527
καταλοχίζειν 508
καταλύσας 930
κατάλυσις 315, 1027
καταμαλακίζεσθαι 244
καταμειλίξασθαι 266
καταμελεῖν 815
καταμησάμενος 1109
καταμόνας 799
καταμωμῶοι 1082
κατάνυξις 775, 776
κατανύσσεσθαι 945
κατανομισεύσας 1000
κάταντες 146, 1131
καταντιβαλεῖν 970, 988, 1028
—— τινα 961
καταντλεῖν 347
καταντλέμενοι μύροις 1201
—— καθαντιβολεῖν 1221
καταπάσσειν 127
καταπειθὴς 54, 83, 473
καταπέλτας 1123, 1401
καταπῆγες 1281
καταπεπθεὶς 419
καταποδῶσιν 86
καταποντίζειν 446
καταποντῶν 655
καταραιοῦν 132, 888
καταρρόεσθαι 1094
καταπίνειν 1162, 1219
καταπίνω 479
καταράκτης 402
καταρδόμενοι 490
καταρίγνυται 855
καταξηγῆσαι ὄμβρον 381
κατασείσας χειρὶ 371
κατασκήπτειν 1315
κατάσκοποι 131
κατασκωθρωπάζειν 486
κατασφίζεσθαι 280, 389
κατασφρόμενος 1167
κατασωδόμενοι 890
κατασαλεὶς 179
κατάσσεσθαι 1335
κατασέλλειν 624, 971, 905
κατασέλλειν παραχὺν 894, 887
—— τινὶ σάσιν 865
κατασέλλεσθαι 714
κατασένω 117
κατάσημα ἱερὸν 959
κατασολὴ 1061
καταστρέσαι 899
καταστρέφειν βίον 127
καταστρέφειν δόματα 1003
καταστροφὴ τέλους 689
κατασφίγγεσθαι 112
καταχαλιάζω 1147
κατασωτεύειν 1177
καταταχεῖν 735
κατατείνειν 1038
καταφαὴς 1236
καταφιλεῖν 317
καταίφορτος 916
καταφρακτοι 1239
καταφρονεῖν 89, 384, 400, 403, 406, 433, 565, 918
καταφρόνησις 78
κατάφυτος 164
καταφορὰ 205, 574, 649, 884
—— γίνεσθαι 75
χεὶρ χεῖρα 309
καταχωνεύειν 1255
καταχωνεύμενοι 1264
καταχώννυσθαι 1161
κατειλέμενοι 1139
κατεκτεῖν αὐτὸ 870
κατείργεσθαι 828
κατεκωκυεύεσθαι 699, 1169, 1315
κατεπλάγη τὰς &c. 147
κατεπήχεται 1002
κατεχάζεσθαι 278
κατευδαιμονίζειν 1042
κατευχαὶ preces 517
κατηγυημένος 1362
κατήφεια 600
κατηφεῖν 441, 929
κατηφιᾶν 105
κατηχεῖν 940
κατηχαίνεσθαι 300
κατηχούμενον 58
κατοικτίζομαι 1236
κατοιχόμενος 873
κατόπιν 107, 108, 1199
κατοπεύεσθαι 109
κάτοπτον 109, 1269
κατοχὴ 62
κατωμεδῶν 1141
καῦμα 1140
κάχληξ 180
καψηφίζεσθαι 89
κειμήλια 651
κεκλῆσθαι 1184
κεκοινώνηκεν ὅτι τοῦτον φυσιολογίας 3
κερδαίνειν 52
κέρμα 1079
κεφάλαιον summa 422
κεχυμένον 347
κηδεύειν 232, 331
—— νεκρὸν 126
κηδεμονικὸς 977
κηδεμονικῶς 491
κηλὶς 373
κηπεία 1215
κινάμενος 117
κιννύρα 290
κιτύρα 247, 248, 319, 358
κιονόκρατα 107
κίστεια 596
κλαδὶν 959, 1127, 1260, 1283
κλεῖσα 517
κλονεῖ 228
κλόνος γῆς 465
κλύδων 419
κλὼν 115
κλωστὴ 162
—— βύσσος 112
κοινολογεῖν 157
κοινολογεῖσθαι 305
κοιταῖοι 110
κοινωνικεῖν 300
κοιτὶς 75
κολλυεῖς 290
κολυμβητὴς 76
κόμαι 87
κομιδὴ 850
κομπάζειν 1272
κόμπος 1279
κονίαμα 161
κοπωθεὶς 63
κορβᾶν 145
κορυάνδρος 97
κόρος 338, 1194 bis, 1201
κορυφαῖος 1118
κορυφόμβος 1271
κοσμότης 669
κόρισις 766
κορισμὸς 168
κυρολογία 64, 820
κόχλος αἷμα 116
κραδαίνεσθαι 108, 1301
κράδη 123
κρατεῖν λογισμῷ 240
κρατιστεύοντα 962
κραυγάμενος 756
κραυγεῖν 593
κρηπὶς 107, 515
κριθεὶς πολλαῖς μάχαις 292
κρίμαι 107
κρίμνος 134
κροταλίζειν 411
κρότος 326, 929
κρυθρόχαλος 344
κρῦμα 289
κύκηθρον 765
κυμαγωγίαι 695
κύμβαλα 289
κυνικὴ ἄσκησις 265
κυριοκτόνος 285
κύτος 344, 349
κυκεῶν 1084
κυκυτὸς 1132, 1137, 1182
κωμῆται 226

Λ.

Λαβὶς 345
λάβρος 381, 1040, 1181
λαγάνον 290
λαγαρὸν 112
λαγὼν 112
λαιμαργία 1392
λακίζεσθαι 53
λάκκος 52, 320, 321, 463
λαλιαὶ 1061
λαμπηδὼν 119
λασκλάνοι 365
λαπάρα 655
λαῦραι 695
λαῦρον 381 in Var. Lect.
λαφυραγωγεῖν 598
λαχανεία 1199
λεβηρὶς ὄφεως 112
λέβητες 1402
λεπτοκιλεῖν 1402
λεπτοτάξιον 1125
λειτουργία 145, 721, 856, 957
λειτουργοῦντες χρὴ ἢ λατρεύειν 1091
λελυθότας 137
λεπίδες 108
λεπτουργία 109
λευχειμονεῖν 1060
λῆμα 1153
λῆμμα 911, 991
λῆξις 1159
λιβάνωτος 111, 125
λίγυρος, λιγύριον 114, 1229
λιθεία ὕλη 341
λιθοβόλα 1123
λιθοβόλοι μηχαναὶ 1232
λιμνάζεσθαι 12
λιμώττειν 616
λίνεος 116
λιπαρὰ δίνησις 150
λιπαρεῖν 349
λιπαρὸν γῆρας 333
λιπαρῶς 231
—— δεύσεσθαι 315, 334
—— ἐγκείμενος 8
—— ἐγλεῖσθαι 905
λιπαρήσαντες 58
λιποθυμεῖν 390
λιτὸς 1228
λιτότης 524
λοιδορήσαντες 58
λιχμᾶν 389
λοιδόρεσ 657, 1178
λοιδορῶ 161
λόγοι 1282
λόγον 346
λοιμὴν 174
λοιμοποιεῖν 999, 1013, 1178
λοιπὸν 289
λυκὰν 292, 344
λυκόβρωμοι 1064
λυγμὸς 1268
λύγος 490
λυμαίνεσθαι 1199
—— ἀλήθειαν 1
—— τὴν εὐφροσύνην 110
λυμαινόμενοι τὰ σώματα 533
λυμεῶν 1024, 1071, 1078
λύμη 1362
—— ἐρωτικὴ 763, 1384
—— σωμάτων 1390
λυόμενος ὑπὸ οἴνου 274
λυπηρὰ ἐρημία 1304
λυσσᾶν 1071
λύσσα 851
λυχνοκαΐα 1372
λωποδυσία 1170
λωφᾶν 303
λωφήσαντος χειμῶνος 998

Μ.

Μαγεῖαι 83, 84
μάζα 205
μαιανδρος 515
μαιοῦσθαι 74
μακέλλη 235
μακρὸς, εἰς μακρὰν 263
μαλακίζεσθαι 815
μαλακιζόντες 272, 274
μανιώδης 212, 1163
μαραινόμενοι 1280
μαρμαίρειν 872
μασᾶν 1274
μασοὶ 1309
ματαίζειν 1272
μάχιμον 99, 148
μεγαλαυχία 143
μεγαλεῖον 339, 679, 1375

μεγα-

μεγαλειότης 348
μεγαλόνοια 870, 1006, 1008
μεγαλόγνων 1230
μεγαλοξέμων γλῶσσα 885
μεγαλόπολις 192,272
μεγαλωρία 511
μεγαλόφρον 1106
μεγαλοφροσύνη 869
μεγαλοφρόνως 1005
μεγιστάνες 472,879,915
μεθ' ἡμέραν 1167
μεθύσω 942
μεῖζον λόγου 681
μειζόνως 183,683
μειλικτήρια 1242
μειλικτήριοι σπονδαὶ 1194
μειλίσσω 975
μειλίσσω 1118
μειλίχιος 694
μελαμβόρειον 1148
μελανειμονεῖν 1179
μελέται exercitationes 1125
μεμελλημένως 1261
μεμιγμένος 726
μεσιδάρχης 538
μεσιδαρχία 682
μεσίχμιον 1213,1265
μεσημβρίζων 284
μεσίτευα 882
μεσιτεύειν 304
μεσίτης 153
μεσολαβεῖν 1214
μεσοπύργια 599
μεταβαλλόμενος εἰς τὸ ἡμιρόστρον 209
μεταβιβλίειν 437
μεταγενέστερος 1063,1212
μεταγωγῶν 472
μεταμίλῳ χρώμενος 826
μεταγωγὴ 510
μεταδίδῳ 799
μεταδοκεῖν 618
μεταδίδοσι 147,208
μεταδίδοντος 202
μεταδιδίζων 842
μεταλλίσσω 1265
μεταπομίζειν 172
μετακοσμήσειν 22
μετάλλεια 999
μεταλλεύειν 657, 779, 1297
μετέμιλος 61
μετανάστης 1242
μεταξὺ γνῶς 241
μεταξὺ δὲ ταῦτα λέγουσιν 417
μεταξὺ pro μετὰ aut μετέπειτα 1070
μεταξὺ πίνων 494
μεταπαιδεύειν 1393
μεταπείθεσθαι 929
μεταπείθειν 356
μεταπείσειν 927,928,966
μεταπίμπλος 211,232
μεταπίπτειν 751
μεταπορεύειν 264
μετάπλασις 783
μεταξεῖν 966
μετάρσια 5, 14
μετάρσιος 14,250
μετάστασις 756, 768, 818
μεταστὰς 127
μεταστῆναι 811
μεταχῶν 399
μεταχειρίζειν 313
μεταπάξαντες 185,803,807
μεταφερόμενος 106
μετάφρενον 113,122
μετ' χεῖρας 926
μεταχειρίζειν 285
μεταχειρίζεσθαι 634,821
μετεῖναι 888
μετελθὼν 141
μετέρχεσθαι 130,214,419, 803
μετέωρος 815,1149,1197
μετίω 1166
μετὰ ὅπλοις 191
μετοικεῖν 1097,1098
μετουσία 51,904
μετοχετεύειν 1392
μετρεῖσθαι 523,1131
μέτριοι 483,1027,1077, 1080
μετριότης 509
μήκων 115
μηλόβοτος 191
μηνιῶν 348
μηνυτὴν 163
μιαιφόνος 306
μιγάδες 993,1122
μικρόλογος 35,989
μικρολογόμενος 859
μιαδοδοτεῖν 611
μισοπονηρῶν 586
μνησία 819
μνησιόπολις Ἀθηναῖος 208
μνησὴρ 766
μνησικακεῖν 567,1166
μνησικακήσας αὐτῷ τὸ 444
ἐν μοίρᾳ πολέμου 1166
—— ἀνδραποδῶν 1189
μολιβδὶς 1232
μολυνῶ 106
μονόλιθος 578
μονομαχήσαι 249
μονοτρόπος 1108
μονοτρόπως 322,1246
μονοφαγία 1392
μόνωσις 54,184,220
μοχλεύεσθαι 188
μυδῶντες 1156
μυεῖν μεμυκότες 1208
μύω 1387
μυθεῖν narrare 1195, 1199,1373
μῦσος 57,590,796
μυσήριον κακίας 1016
μυστικὰ 117
μυχαίτατον 376
μύω 108
μωκτίζομεν 301

N.

Νάβλα 319,358
νάγμα 1008
νάϊσμοι 364
νάκος 1132
ναρκᾶν 1289
ναρκῶν 365,367
νάσσεσθαι 998
νασὸς 1008,1290,1291
ναῦς recto plurali 358
νάζειν 1397
ναυτιᾶσθαι 666,1179
ναυτικῶς 580
ναφὸς 191
νεμεσᾶν 98,601,1264
νεμεσᾶσθαι 433
νεμεσῶν 1011,1015
νενομισμένον εἰς θυσίας 144
νεογνὸς 440
νεοδάμαστον 347
νεοδρεπὴς βότρυς 1130
νεοπαγὲς 1134
νεοσύστατος 1063
νεύειν 346
νέφος 86
νεωκορεῖν 1242
νεώκορος 1242
νεωτεύειν 143,161,417
νεωτερικὸς 746
νεωτερισμὸς 190,191,414
νεωτερισὴς 917
νεωτεροποιία 652
νηδὺς 406,878
νῆμα 113
νηπιότης 39
νηφάλιος 128
νίφοντος 1229
νιφετὸς 994
νιφετώδης 109
νοθεύσας 166
νομὴ 1271
νομιζόμενα 133
νοσηλεῖαι 685,1164
νοσηλία 170,1359
νοσεῖν 212
νοσιμώτερον 1194
νοσφίζεσθαι 170
νοτερὸν 93,94
νότος 4
νυκτερεύειν 257
νυμφεῖος 214
νυστάζοντος 1157,1261
νύθεον 1141
ναθὲς 979

Ξ.

Ξαινόμενος 6,1282
ξενία 195
ξενίαι 719
ξενίζεσθαι 6. ξενιζόμενος 5
ξενίων μεταλαμβάνειν 366
ξεντεύειν 746
ξενῶνες 1225
ξόανον 341
ξιφήρης 972,998
ξυλεία 1124
ξύλωσις 110,211
ξυστὸς 318

O.

Ὀβελὸς 1228
ὄγκος 1327
—— εὐγενείας 1183
—— πεζεγμάτων 815
ὀδεύειν 862
ὀδωδᾶν 284
ὀδυρτικὸν 667
οἶκος 746,981
οἰκεῖος τός τι 212
—— γένος 864
οἰκεία 356,510
οἰκεῖον 1123
οἰκοδεσπότης 1373
οἰκονομεῖν βίον 3
—— ἐλπίδα 744
οἶος 150,264
οἷός τε ἦν vehementer cupiebat 23
οἰστρηλασία 1393
οἶστρος 1300
οἴχεσθαι 1169, 1254, 1285
ὀκλάζειν 150,1143
ὄκνος 848
ὀλιγανθρωπούμενος 488
ὀλιγοστὸς 459,1344
ὀλιγότης 195
ὀλίθημα γῆς 698
ὁλκὴ 117
ὁλοκαυτεῖν 118
ὁλοκληρὸς 146
ὁλομελῆ 120
ὅλος ἢ πάθος ἦν 961
ὁμηρεῖν 56
ὁμήρευμα 39
ὁμιλεῖν κατηλίοις 859
—— ἡδονῇ 304
—— τραύμασιν 850
ὁμογνωμονεῖν 502
ὁμοθυμαδὸν 873
ὁμολογία 1166
ὁμολογοῦντες sponsores 525
ὁμόσπονδος 120
ὁμότεχνος 379
ὁμοτράπεζος 294
ὁμόφρων 1357
ὅμως fere 344
ὄνθος 1256
ὀνομάζεσθαι 481
ὄνυξ 114
ὀξυβελεῖς 1103, 1123, 1232,1317
ὀξυῤῥόπος 1020
ὀπτίκα 830
ὀπωδοφυλακεῖν 654
ὅπλισις 100
ὁπλιτικὸν 199
ὀποβάλσαμον 356,393
ὄργανον 1072
ὄρθια 166
ὀρεγνώμενον 749
ὅρισμα 832
ὀρκομοσίαι 1356
ὁρμητήριον 579
ὁρμώμενος 202
ὀροφὴ 346
ὄρτυγες 96
ὄρυγμα ἀνόρυγμον 308
ὀρφανία 1027
ὀρφανὰ γονέων 489
ὀσημέραι 315,356
ὀσία τιμὴ 425
ὅσον ἐλίσσει 219,1199
ὀσδὸς γάρος 30
ὀρὰ 1160
ὀρεγία 1101
ὀρεγοὶ 1127
ὀχ ὅπ γε 349
ὄρλον 893
ὀχεύειν 162
ὀχλαγωγὸς 1361
ὀψίγονοι 1133
ὄψις 515

Π.

Πάθημα 85
παιδοκράτεια 1405
παιδοκρατεία 1405
παιανίζειν 1289
παιδιὰ 326
παιδοπαιὸς 168
παίδωσις 754
παιζόμενον 1171
παιόνιον νοσημάτων 1309
παλαιστικὸν 344

παλαίων 1041
παλιγγενεσία 475
παλίμπε 1162
παλινδρομεῖν 1261
παλλακὴ 29,206,287
παλλακὶς 288
παλτὸν 997
παλτὸν 653,655
πάμφυλον 1396
πανδοκεύειν 127
πανικὸν δεῖμα 1234
πανοικὶ 144
πανοπλίας 570,887
παντελὲς 228
παντευχία 100,1394
παραβάλλεσθαι 1145,1255, 1263,1359
παραβαλλόμενος 998
παραβαλώτερος 1164
παράβασις 1191
παραβιάζεσθαι 569
παράβολος 1004
παράβολον ἔργον 252
παράβολος 271,647
παράβλαψ 275,1168
—— θρασεῖς 867
παραβολώτατος ἀγωνιστὴς 978
παράδεισος 325,359
παράδοξον θεᾶς 144
παραδὲς αἰῶνι 1009
παράλυσις 1130,1261
παραθέμενος 548
παράθεσις 940
παραιτεῖν 663
παραιτεῖσθαι 23,180,181
παραιτήσασθαι 301
παραίτησις 123
παραίπον 447,669,1175
παρακαταβολὴ 784
παρακαταθήκη 1144
παρακεκλημένον 37
παρακμάζειν 726
παρακοπὴ φρενῶν 1021
παρακύεσθαι 244
παρακρατεῖν 666,1035
παρακρεᾶσθαι 823
παρακρεστεῖν 1004, 1161, 1171,1174*
παρακρεστεῖσθαι 1152
παρακρύειν 174
παρακρύεσθαι 6,7,432
παρακωλὴ 775
παράλογον 259,435
—— ἐκ παραλόγου 672
παραλόγως 1163
παραλογώτατα 1103
παραμιλλᾶν 1314
παραμονὴ 212
παραλίσκειν 1255
παραπάλαμα 1183
παραπεπλακέναι 865
παρὰ πίστιν 3
παραπολαύειν 1084
παραπομπὴ 557
παραπορᾶν 889
παραπονδεῖς 294,610
παραπονδηθεὶς 934
παρασάλης 1226
παρασὰς 344
παρέστημα 961,963,1069, 1132,1216,1236
—— ψυχῆς 1074,1097, 1174,1265
παρεσκευάμενος 274,298
παρασκευὰς 400
παρεσύρειν 274
παρεστεφάνωμενος 1129
παράταξις 937,939,966, 967, 978, 998, 1096, 1123,1177,1181
παρατείνεσθαι 1185
παρεγείρειν πρὸς αὐτὸ 142
παρ' αὐτῶν 401
παραφανεὶς 1101
παραφθέγγεσθαι 1238
παραφροσύνη 618
παραφυάδες 1392
παραφύεσθαι 968
παραχαράσσειν 211,1024
παραχαράττειν 692,694
παρεγγυᾶν 212
παρεγχεῖν 119
παρεθεῖσα χεὶρ 366
παρείδη 365
παρειμένος 220,608
παρεισφθείρειν 1165,1169
παρεῖτε 318
παρεξοιζεῖσθαι 1216
πάρεστι 566
παρευδοκιμεῖν 366,1332
παρευδοκιμεῖν 525
παρεῶσθαι 715,726
παρηγορία 1194
παρθένος γῆ 5
παρίσωσις 1169
πάεστε 139
παρθένιον 870,1245
πάρεσκε 323
παροινεῖν 220,602
παρωνία 778,789,860
παρύχομαι 1168
παροξυνόμενος 282
παρορμᾶν 132
παρυτίνειν 294
παροχὴ 771
παρόψεσθαι 350
παῤῥησία 160, 162, 280, 421,664
παῤῥησιαστὴς 1080
παρωθούμενος 737
παρωξυμμένον 138
πάσαντες ἁλεῖν 121
πασὰς 109
πασσόμενον 1202
πατεῖν 232,327
πατεῖς 162
παίειν αὐτὸς τοῖς χέρσι 863
παῖλα κακῶν 895
παῖλη 14
παίειν cessare facio 414
παχύνω 1027
πεδὰς 269
πεῖρα 113,114
πειθαρχία 243,1296
πειθήνιος 577,1003,1125
πειρατήρια 612
πελεκίζειν 888
πέπαις 685
πεπαρμένα 1266
πεπῖδες 189
πεποιημένον 123
πεποίθησις 10,99
πεποιμένον ξύλε 108
πεπραγμένων 1309
πεπραγμένη 441
περαίνεται ἡ βελὴ 1201
περιγκωνίζειν 1398
περιαγωγαὶ 1125
περιαγωγὴ 344
περιαθρήσας 1042
περιαρεῖς 856
περιαρέω 76
περιαλγεῖν 155,222,281, 848
περιαλγὴς 301, 371, 441, 1039,1310
περιάπτειν 534
περιβάλλειν συμφορᾶς 3
περιβας 319
περιβλεπτον 163,212,1302
περιβοητὸν 247
περιβολὴ λόγου 2
περίβολος 107,354
περιγεγραμμένος 112
περιγιγνόσκοντες 1155
περιγίνεσθαι τῆς εὐκλείας 301
περιγράφειν 115
περιγραφὴ 115
περιδρομὴ 903
περιδύειν exuere 255,278, 406
περιδύειν 599,619
περιδύσαι 425
περιδύσας 967
περιεῖναι 756
περικηπώτατον 1392
περιλάσαντες 1168
περιλαύειν 1119,1200
περιλήλατο 110,111
περιλόμενος 321 cum dupl. accus.
περιμηκὲς 768
περιμηχθεὶς 807
περιξέσθαι 1224
περίπειν 438,757,1147, 1384
περίπεσθαι 1149
περιπρᾶξις 518
περιργία 1362
περιστεμμένος 1016
περίχαρὴς 1132
περιθίσεμος 689
περιθέω 1027
περίιστον 148
περιΐστασθαι 6,155,1219
περιΐχει 1120
περικομπᾶν 1020
περικρατεῖν 473
περιμαχητὸν 104,772,793, 1313
περιμένειν 934
περιξαίνεσθαι 1148
περιοδύειν 116,757
περίοικοι 956
περιολισθαίνειν 1130
περιολκὴ 679
περὶν 151,176
περιόπτης 236
περίοπτον 578,1134
περίοπτος τόπος 1084
περιορᾶν 137,1325
περιουσία 955, 961, 1132
περιοχὴ 1227
περιπαθεῖν 669
περιπαθὴς 664,1400
περιπόρειν 1139,1191
περιπότεια 2,694
περιπότειαι παρέλογοι 2
περιπλακοὶς 334
περιπνιγεῖς 322
περιπόθητος 746
περιποιεῖν εἰς τὸ φανερὸν 779
περιπλόκων 718,1323
περιῤῥαντήριον 107
περιῤῥεῖν 114
περισκιδνὸς 1308
περιστύειν 749
περιστέλλεσθαι 513
περιστὸς 1132
περιταδὸν 779
περιτέλλειν 19,755,861
περιτίθειν 281
—— εἰς κινδύνους 524
πέρσαι 1225,1230
περισοιχίζειν 752
πέρσυλον 1010
περισφίγγεσθαι 113
περιχθεὶς 446,849
περιστόζεται 143
περιῤῥοπὴ 658,1145,1383
περιπολομία 619
περιτυχεῖν 279,1383
περιυβρισμένος 130
περιφάνεια 108
περιφανῶς 1400
πέφυκε 940
περιφρονεῖν 1398
πέφρεγγες 1401
περιχαίμενος 278
περιφρεῖσθαι 402
περιφρέσαι 228
περιωθούμενος 754,834
περιωσμένος 809
πεστὶς 110,114
πεῦκεδανα 420,1130
πεῦκεδανοι 972,1317
πεύκη 358
πεδαλιόχειν 1399
πέδημα 254
πεδόμενος 12
πέσειν 1154
πέδαξ 97
πεδαιὸς 591
πεδαιόπτερος 919
πεδαιόπτερος 1176
πέδικοι 358
πέλημα 347
πέμελα 122,123
—— ἱερῶν 245
πέμελος 121
πέμπλατα 130
πίστωσις 755
πίστις 1254
πιστόομαι 435,1175
πίσωμα 61
πισωσάμενος 245,256
πλάνοι 1075
πλὰξ ἐείν 308
πλάστιγξ 1133
πλαστογραφία 909
πλαταγώνιον 115
πλέγμα βύβλινον 75
πλεκτὰ ἄγκυρα 409
πλεονεκτεῖν 1101
πλεονέκτημα 1186
—— μεγέθους 148
—— ὕψους 1173
πλεονεκτούμενοι 1261
πλεονεξία 186,283,1173
πλεδύειν 359
πλεθώρα 789
πλέμνη 344
πλεκτάζειν 28, 316, 333, 490
πλινθεία 84
πλινθίον 565
πνιγώδης 1147
πνοῖρης 345
—— χιτὼν 877
πνοῖρης 345
πόδιπτεν 339
ποιλογεῖν 1256
ποικίλλειν 1176
πολέμαρχος 1124,1143

πολ-

πολεμεῖν τινι 396
πολεμιστήριον 771
πολεμιστὴς ἄκρος 247
πολεμόμβροι 425,433
πολίδριον 819
πολιτεία 937
πολιτεύειν 35
πολιτεύεσθαι 617,905
πολίτης 416
πολιτογραφεῖν 1386
πολυάνδριον 1213,1268
πολυανδρῶν 827
πολυανθρωπία 15
πολυθρέμματος 265
πολυμερῶς 346
πολυπραγμονεῖν 8, 35, 81, 149,179,509,931,935
πολυπρόσωπος 1028
πολυπροσώπως 714
πολυφωνία 15
πομπεύειν 404,902,1078
πομπὴ deductio 28
πομπὸς deductor 39
πονόμβροι 531
πορευτὸς 180
πορθμεῖον 180
ποιεῖν 721
ποιητικὸς 897
πόρος 153,592
πόστε 571
πόῤῥωθεν 1109
πότε 310,311
ποτιόμβρος 769,850
πότε πρεσβαίνοντες 212
πραγματεύεσθαι 155
πραγματικὴ πόλις 1344
πρακτικὸν 603
πρεπωδέστατος 767
πρεσβεῖον 48,608,1014, 1015
πρηνὴς 127
πρίστὴρ 395
προαγαγὼν ἀξίωσε 808
προάγγελμα 964
προαγόρευσις 822
προαίρεσις βίου 699
προαλίζειν 1137
προανέχειν 1166
προβάλλεσθαι 1062,1177
προβεβιωμένα 163
πρόβλημα 781
προβλῆτες 1405
προβουλεύσασθαι 808
πρόβυλοι 140,239
προβοσκοίλαδος 161
προδυσωπῆσαι 1080
προειστηκότα 854
προεκδημεῖν 86
προεξαιρεῖν 1129
προεξοδεύειν 1304
προέσθαι 1174
προεκπεμπάμενος 885
προεκπεσεῖν 890
προκεκυμένος 1022
προόικον 121
προπαρασκευάζειν 1118
προθεσμία 126,527,671, 704,1112
προθεσμία 689. in *Var. Lect.*
προθεσμίζειν 441
προθυμιαμένον vel προθυμένον 118
προϊσάμενοι 202
προκαθίσεσθαι 689
προκαθισταῖσθαι 745
προκάλυμμα 1219
προκληδονιζόμενος 1117
πρόκλησις 252
προκοιτῶντες 1182,1264
προκομίζειν 439
προκοπὴ ὁπὶ τὸ χεῖρον 143
προκόπτουσα νὺξ 1181
προκυμαία 1008
προκυμαία 695
προκύπτειν 1317
προλοχίζεσθαι 208
προλοχίσας ἐνέδρας 183
προμαχεῖν 593
προμαχόμενοι 592
προμαχῶνες 1223,1224
προμετωπίδιον 703
προμήθεια 160,646,789
προμηθεῖσθαι 607
προμηθὴς 81, 845, 1019, 1025
προνομεύειν 594,1197
προνομὴ 148
προνομία 40
προξενεῖν 712,1014,1054
πρόξενος 864
προπετῶς 167
προπολεμισμὸς 294
προπίπτειν εἰς δάκρυα 212
προπολεμεῖν 1180
προπονεῖν 147
προπόσις 274,297
προρρίζον 350, 376, 406, 491,1322
προσαναπαύειν 160
πρὸς ἀκριβείας 86
προσαυλαΐζειν 1226
προσαθυμεῖν 1163
προσαναπαυμφιθεὶς 913
προσανέχειν 1165
—— τοῖς γνώμαις 3
πρόσαντες 265,690,1103, 1129,1228
προσαπολεῖν 1267
προσάντως 869
προσαποθλίβειν θύρας 401
προσαποσκυλάζειν 1184
προσαρκεῖν 667
προσαρκεῖσθαι 1125
προσαυλάζειν 515
πρόσβασις 408
πρόσβατον βαθμοῖ 858
πρόσγειον 1161
προσδεδεμένοι 194
προσδιαφθειρόμενοι 1190
προσεισφοραὶ 770
προσίμενοι 280
προσιτέγκαθος 257
προσιξαχρειαίνειν 85
προσιξάπτειν 625
προσεξεργάζειν 237
προσεπιταλαιπωρᾶν 147
προσεπικατατείνων 1402
προσιῤῥαμμένον 113
προσιῤῥάπτειν 113
προσίδεσθαι 139
προσευχαὶ 638
προσευχὴ 931,932,983
προσηύχετο θεῷ 220
προσηνὲς 363, 387, 493, 1154
προσηνεμένος 344
προιδάλπειν 1172
προσίεσθαι 209
προσίεσθαι 980, 1013, 1185
προσίτα 994
προσόχθει 1120
πρόσπτον 1130
προσκαιρος ἔρωτι 1216
προσκείμενος τινι studiosus alicujus 774
προσκεκοινωμένον 113
προσκόλλησις 342
προσκρύειν 567,600,1023
πρόσκρουσμα 1023
προσκρούοντα 569
προσκρουσῶν κόμμι 1121
προσκόπτειν 250
προσλιπαρεῖν 515, 569, 657, 1220
προσλογοποιεῖν 1002
προσλυσᾶν 306
προσοδεύομαι 674
πρόσοικοι 960
προσοιμώξας 997
προσοίστιος 301
προσπαίσιος 842
προσπλεκόμενοι 1351
προσπολεμεῖος 1178
προσρέειν 240
προσία 229,901
προσαιτεῖος 233
προσάτης 1004
προστενίζειν 77
προστάτης 290
πρόσιμον 167,335
προστέπος 227
προστιπόμενοι 349
προσυπεῖς 110
πρόσυποι 110
προσυχὸν 205
προσυχὼν 232
πρόσφατος 37
προσφέρειν 271
προσφέρεσθαι 56, 634, 887
προσφέρεος ὕδατος 1245
—— οἶνον 145
προσφερὴς 114
προσφερόμενοι 515
προσφιλεῖς 162
προσφιλὴς charus 36
προσφιλοτεχνεῖν 50
προσφυὴς 108
προχειδάζειος 1149
πρόχεμα 794
πρόσωπα ἱλαρὰ 1287
πρυτίλεια 166
πρυτίρημα 1011
προτιμήσειν 36
προτιμῶν 1013
προτομὴ 352, 797, 1040, 1133
πρὸ ἢ αὐχένος 446
προχείπιος 154
προῤῥοπὴ 163
πρυξένει 1157
πρύπλος 999
πρύσιν 1334
προφαντὸν 815
προφασίζειος 45,185
προφυλακὴ 574
πρυτανοῦσα 192
πρωτόλια 166
πλαίειν 288
πλαῖσμα 300,1261
πλίσαντες 124
πλοῖα 1358
πύλον 1041
πυρπολεῖν 304, 413, 901, 1382
πυρπολιθησόμενον 889

P.

Ῥάβδωσις 515
ῥάδος 690
ῥαδιεργεῖν 939
ῥάμμα 113
ῥαπίζειν 389
ῥαστώνη 844
ῥάψαι 1240
ῥυψακίνδυνος 1301
ῥόθιον 1271
ῥοῖαι 344
ῥοιζὸς 1135,1153
ῥοῖσκοι 111
ῥομβωτὸν πλέγμα 515
ῥομφαία 156,259
ῥοπὴ 319,1146
—— ἀγαθῆ 822
ῥυὶς 1125
ῥύμη 295,310
ῥυπαίνειν ἢ εὐγένειαν 1351
ῥυσαὶς 1268
ῥύσια 740,741
ῥύστον 989,1001

Σ.

Σάββασιν pro σαββάτοις 932
σάββατον 1363
σαββάτωσις vox Ægyptiaca 1363
σαββῶ vox Ægyptiaca 1363
σαθρὸν 1022
σαλίον 63
σάλπιγξ 283
σαλεύειν 272,1113
σάλος 310,1317
σαμψαρὰ 879
σανδάλια 168
σανίδων ἐπιβολαὶ 171
σάπφειος 114
σαρδόνυξ 114
σαπφάτας 272,538
σαυρωτῆρες 107
σβέσμιος 104,826,831, 1172
σβεσιθύμιον 1354
σβόμβος 968
σεῖραι 114
σιεφόμαστις 285,368,380
σιμίδαλις 122,345
σιμύειν 522
σιμυτόμβος 1307
σισηέστης 1252
σιμαῖαι 1066
σιμαῖαι signa 1121
σιμαίνοντες 511
σιμαστὴρ 497,879
σιδηῆτις 115
σιφόμαστις, V. σιφομ.
σιτσοὶ 338
σιωδῆς 382
σιαλὶς 1063
σέμμα 1018,1020,1112, 1175
σκαπαστήρια 177
σκέτλιε 781, 1216, 1232
σκευάζειν κλίνην 254
σκευοφόρα 1033
σκεύαρμα 1327
σκευοφόρος 738
σκηνὶς 803
σκόπελος 255
σκηνὴ παγεγοτάτη 1108

σκῆψις 303
σκληραγωγεῖν 905
σκληρυχία 363
σκόρπιος 363
σκότιος 869
σκοπελιᾶν 703
σκυθρωπάζειν 474
σκυθρωπὸς 256,334
σκυθρωπὸς ἐλπὶς 524
σκυτάλη 798
σκυταλίδες 108,111
σκυτελὶς διχίλιοι 115
σκύφος 63
σμάραγδος 114
σμήχεσθαι 1060
σμίλαξ 515
σμύρνη 117
σοβαρὸς 1289
—— τὸ πρόσωπον 1035
σοφίζεσθαι 1134,1167
σπαθήσας 1023
σπάνιν 400
σπανίζειν 649
—— αὐτῶν 379
σπαράσσειν 1108, 1101, 1114
σπεῖρα 344,855
σπερμαδὸν 82
σπλάδες 1148
σπῦλος 590
σπουδὴ 492
σπουδὴ 347
σπουδαῖος 265
σπουδῆς ἄξιος 182
στάδιον circus 936
σταθμὸς statio 994
σαυτὴ 62
σαφὲς 1133
σεγανώτατος 1016
σελτοὶ 110
σεσυρμένοι 175
σεσωρευμένος 1172
στέρος ἢ ψύχων 119
στεφανίτης φόρος 522
στίμμι 112
σταθερὸς 1271,1281
στῆρος 275
στίφος λιφρικὸν 361
στολισμὸς 868
στραγγάλη 247,745
στρατεύμα 569
στρατεύσιμος ἡλικία 88
στρατοπεδεύειν 998
στρατηγεῖν τι 305,307
στρατήγημα stratagema 921
στρατηγικὸν ἢ γνώμης 1187
στρατηγικῶς 1083
στρατήγιον 1124
στρατηγὸς praeses 62
στρατοπέδευξ 390
στρατολογεῖν 1026,1242
στρέβλη 840,1334
στρεβλούμενοι 1322
στρέβλωσις 840
στρεβλωτήρια 1401
στρεπτὸν 498
—— χρύσεον 461
στρόφγιξις 108
στρῶσις 1316
συγγένεια 901
—— ἠθῶν 1197
συγγνωμονεῖν 1082
συγκαθωσιωμένα 710
συγκαταινεῖν 303
συγκάταινον 167,187
σύγκλυδες 795,861,1213, 1246
συγκρίνειν 565
συγκροτεῖν στρατιωτικὸν 595
συγκροτεῖσθαι 1174
συγκρούειν 1170,1179
συγχαρικὴ vel συγχάρισα 1205
συγχεῖν τὰ νόμιμα 369
συγχεόμενοι 666
σύγχυσις 404
συκοφαντεῖν 909,955,1365
συκοφάντημα 741
συκοφαντῶν 445
σύλλογος. ἢ συλλόγου δηλοῦν 105
συλλόγου ἀξιοῦσθαι 105
συμβαλὼν αὐτοῖς εἰς μάχην 243
συμβαλὼν εἰς μάχην 255
συμβατικοὶ λόγοι 803
συμβίωσις 253
συμβολαὶ 1098
συμβόλαιον 3, 597, 809, 937,1092
συμβολὴ 288, 289, 389, 1162
συμβολὴ congressus 424
συμβολὴ juncura 515, 516
συμβολὴν ποιεῖσθαι 203
συμβολία 219,372
σύμμικτοι λίθοι 540
συμμονωθεῖν 753
συμμονωθεὶς 102
συμμορία 202
συμπαθὴς 870
συμπαθῶς ἔχειν 312
συμπανηγυρίζειν 426
συμπαρεισφθείρεσθαι 1169
συμπείθειν 184
συμπίπτοντος ἢ θεοῦ 292
συμπιεινοῦν 106
συμπεριπατοῦσα 411
συμπεριπολεῖν 1362
συμποιεῖζων 174
συμπόσια 352
συμπροθυμούμενος 132
συμφέρομαι 230
συμφερόμενος ἢ τρόπον 870
συμφέρων. ἐπισυμφέροντί τινος 1027
συμφιλοχωρεῖν 2,501
συμφορὰ 750
συμφρονεῖν 280
—— αὐτῷ 796
συμφρόνησις 871
συμφύγειν 1394
συμφυγὼν αὐτῷ 549
συμφυρέντες 1063
συμφυόμενος 26
σύμφυτον 703
συναγωγὴ 1299
συναγωνίζειν 508
συναινεῖν 117
συναικτὴρ 112
συναλίζειν 347
συναλοᾶν 1153
συναναστροφὴ 839
συναυδρώμαι 1013
συναπολεῖν 1168
συναπονοεῖν 197
συνάπτει 186,208
συνάπτειν πολέμοις 556
συνάπτεσθαι ἢ χεῖρα 411
συναρέσκειν 1148
συναστίζειν 1162
συναφεῖς τάξεις 1125
συνδάδεσι εἰς ὀργὴν 796
συνδιατᾶσθαι 126
συνδιαίτησις 5
συνδιαιτώμενος αὐτῇ τὰ σπέρματα 298
συνδιαπίθεσθαι 1146
συνδιοδίζειν 147
συνδυαζόμενα 121
συνεδρεύειν 595,1175
συνειδὸς conscientia 28
συνειλεῖσθαι 1191,1219
συνεῖναι 410
συνείχετο 477
συνεκδραμεῖν 197
συνεκστρατεύειν 320
συνελαύνειν 1102,1103
συνελαύνεσθαι 1119
συνέλευσις 108
συνελθεῖν 817, 849, 852, 857,858,864
συνεξανοίκειν 1216
συνεπαλαλάζειν 1182
συνεπαρθήσεσθαι 954
συνεπδημεῖν 225
συνεχὴς 239
συνεχέραμμένον 114
συνεγραμμένον 148
συνιτὸς 341
συνέχει 222,284
συνεστημένοι 1176
συνήδεσθαι 386
συνήθης 271
συνθέλοντες 621
συνθεπιζόμενοι 1201
συνθεωρῶν 668
συνιδεῖν πρόγματα 282
συνιζάνειν 202,1317
συνιζήσας 701
συνίζησι γῇ 142
συνιστάνειν 262
συνίστων 283
συνίστως 1033
συνοῦσας πρὸς αὐτὸν 817
σύνοια 964
σύνοιν 941
συνοδία 258,1108
συνοικεῖσθαι δυνατὴν τινὶ 198
συνοκλάζειν 1136
συνοφᾶν 1175
συνουσία 655,861
συνουσιασμὸς 1393
συνουσιαστὴς 1345
σύνταγμα militum 963
σύνταγμα sodalitium 1019
συντάγματα 620,1231
σύνταξις 521,1148
σύνταξις pensio 945
—— συντάξεις 1232
συντελοῦντες 1230
συντεταγμένον 138,142
σύντομος ἐπιστολὴ 1176
συντόμως πορεύειν 87
σύντονος 989,1176
—— πάθος 669
—— πορεία 1122
—— φυγὴ 969
συντόνως 885,1111
συντόνως ὁδεύειν 932
συντονώτερον 1118,1254
συνωθεῖν 1191
συνωθούμενοι 887
σύεργξ 141
συρρέοντες 894
συρρεῖς 953
συρρέγκυδες 986, 1139, 1216,1265
συσπαρασθεῖσα ἐπιβολὴ 915
συσκηνῶν 205
συσπειραδίντες 1181
σύσσιτος 244
συστέλλω 1052
συστέλλω μάχεσθαι 1092
συστασιασαὶ 609
συστρέφεσθαι 498,1139
συστρατῶναι 202
συστρέφειν 801
σφαῖρας γυμνεῖν 798
σφάγιον 1292
σφαλερὸν 212,228
σφαλερὰ πόνοι 868
σφάλλεσθαι 1152
σφενδονᾶν 147
σφεστρίσεσθαι 156
σφῶν 1401
χαλᾶν 1114,1149
χαλιάζειν 198, 1113, 1319
χῆμα δυλείας 128
χοινία 386,515
χοινίων βαρεῖαν 515
χολᾶν 1302,1303
σῶρα 91
σωφρονεῖν modeste se gerere 26
σωφρονίζειν 1098, 1091, 1140,1149.
σωφρονικὸν 980
σωφρονισμὸς 773,1048
σωφρονιστὴς 780

T.

Τάγμα 612,655
ταχτικὸς 593
ταλαιπωρία 1315
ταλαιπωρούμενον 613
ταλαιπωροῦσι 1232
ταλαιπωρεῖν 827
ταμιεύειν 498
ταμιεύεσθαι 640, 1131, 1168
ταμιευόμενοι 1278, 1297
ταμιεῖον 1179
τάξις 309
—— οἱ δεῖ ἢ τάξεως 516
ταρσὸς 347
τάχος. τὸ τάχος pro κατὰ τὸ τάχος 556
τειχίρης 181
τεκνῶσι παῖδας 74
τελαμὼν 115
τέλειον 1181
—— ἀπολύμενοι 130
τελεσφορεῖν 19, 127, 1406
τελεταὶ μυστηρίων 839
τέλμα 561,1155
τελματώδης 943
τεμνόμενα 166,793
τέκοντες 164
τέκνον 1160
τεράστιον 435
—— θέαμα 461
τερατεία 1037
τερατεύειν 1023
τερατεύεσθαι 1274
τερατεργία 83
τερέβινθος 62
τερπωλὴ 611
τεχνικὸν 845
τεχνιτεύειν 211,1191
τηκανίζειν 301

τηα-

πηγανίζειν 253
πηγανιστὸν 290
πήγανον 1401
πῆλις ἐφθὴ 1138
πιμελεῖν 58,63
πάρα ὀρθὴ 882
πίθηξ ἢ γνώμων 916
πιθωεῖν 420
πιμᾶν 127,269
πιμπὶς 1313
πιμπικὸν 871
πίμιος αὐτῷ 755
πιμωρήσειν 961
πιμωρία auxilium 601
πτάνω ὅμοιον 82
πίτυν 127
τοκετὸς 29
τόνος 1271,1313
τονόω 1022, 1165, 1261
τυπάς 114
τορεία 342 & τορεύειν ibid.
τραὸν 1160
τραῦς 257,655
τραυότερον 515
τραυματίας 251
τραχηλίζω 1187
τρίγλυφον 351
τριγχὸς 913
τριεπίζων 25
τρίστρος 1228
τρισοιχεῖ 1066
τρισοιχία 114,352
τρίχωσις 36
τριώβολος 582
τρόπον τινὰ 533
τροῦον 1036
τροχαντῆρες 1401
τρυλλίον 120
τρυχῶνες 184
τυμβωρυχοῦντες 1252
τυραννεῖον 1171,1224
τυραννιῶν 1197
τύρσεις 1224
τυφὼν 1094
τύχαι 820
τυχαῖον 42

Υ.

Υδρεία 1124
ὑλεργὸς 340
ὑμὶν 516
ὑμνοῦντες θεὸν 289
ὑμνωδὸς 327
ὕννις 235
ὑπάγειν 219
ὑπάγω 320
—— λόγοις 549
ὑπαγορεύειν 104,160
ὑπαγόρευσις 758
ὑπαίθριος 1139
ὕπαιθρον 6,256,346,1011
ὕπαιθρος αὐλίζειν 38
ὑπάντησις 503
ὑπαντάζειν 165,543. cum accus. 26, 774, 783, 1164
ὑπαστὴς 209
ὕπατος τιμὴ 1302
ὑπαχθέντες 209
ὑπειδόμενος 283,360
ὑπειρᾶζιν 1013
ὑπέκθεσις 1189
ὑποκλύειν 1317
ὑπεξίσταται 253
ὑπεραγιστὸς 111,115
ὑπεραστίζειν τινὸς 503
ὑπεραστιστρία 1408
ὑπερβασία 87
ὑπερβιάζεσθαι 419
ὑπερβολὴ 713
ὑπερβολὴ dilatio 812
—— ἀπολέλοιπεν 187
ὑπέργηρως 192
ὑπερδέξιοι 779, 1100, 1202
ὑπερδικεῖν 225
ὑπὲρ ἑξακισχίλιοι 753
ὑπεραφραινόμενος 1296
ὑπερεύχεσθαι 478
ὑπερέχειν αὐτῶν ἢ δεξιᾶν 228
ὑπερφανεῖν 140,230,1004
ὑπερφανεύειν 168
ὑπερήφανος νόμων 164
ὑπέρθεσις 920, 1167
ὑπέρθυρα 1226
ὑπεριδὼν πρὸς ὀργὴν 1102
ὑπείζαι 103
ὑπείσαθαι 1245
ὑπείσαται 253
ὑπερκρατεῖν 251
ὑπερκύπτειν 539
ὑπερλαμπρύνεσθαι 1062
ὑπερμαχεῖν 132
ὑπέρογκος 1151,1152
ὑπερέρειον 172
ὑπεροχεῖν 12
ὑπορχὴ 233, 393, 1172
ὑπερπαθεῖν 284, 1071, 1269
ὑπορπαίειν 1359
ὑπορπῆ 78
ὑπορτείνειν ὀπωδυμίαν 149
ὑπέρτερος 45,237
ὑπέρχεσθαι 201,970
ὑπόρρωον 918
ὑπεσαλμῶν 1048
ὑπεύθυνοι 283
ὑπηρετικὸς 67
ὑπόντες 968
ὑπιὼν 1016
ὑπόβασις 344
ὑποβολὴ 932
ὑποχαράσσειν ὀφθαλμοὺς 1201
—— ἐλπίδα 599
ὑποδεέστερον 382
ὑπόδεγμα 1089
ὑπόδικος 911
ὑποδοχὴ 340,871
ὑποδραμεῖν χαρὰς 282
ὑποδρομὴ καύματος 142
ὑποδύεσθαι κίνδυνον 689
ὑποδυόμενος 109
ὑποδύσεις 1135
ὑποδύω 1229
ὑποζεύγνυμι 1372
ὑποθέσθαι 106
ὑπόθεσις 526, 707, 726, 843,904,1020
ὑποθῆκαι 930
ὑποθήκη 102, 204, 350, 600,933
—— θεῶν 107
ὑποθωπεύων 380
ὑποικεῖν 762,1026
ὑποκατακλίνεσθαι 869
ὑποκυρξάμενος 106
ὑπολογισμὸς 693
ὑπολῦσαι αὐτὸν 219
ὑπομάσιος 1275
ὑπομνηστὸς 768
ὑπονήφαντες 1231
ὑποποιεῖν αὐτῶν 399
ὑπονόμοις ὀρύγμασιν 243
ὑπόνομοι 204,235,240
ὑπόνομος adjective 308
ὑπόζυλος 111
ὑπόπειρα 190
ὑποπεπληχότες 1236
ὑποπεπωκότες 1241
ὑποπίπτειν 1215
ὑποπίπτων 1215,1219
ὑπόσπονδος 639,1094
ὑποσπονδοδοτεῖς 858
ὑπόστασις 641, 794, 1329
ὑποστέλλειν 1163
—— αἰδημόνως 1013
ὑποστέλλεσθαι 58,931,1132, 1142,1162
ὑποσολὴ 712,1077
ὑποστράτηγος 172,175
ὑποσύρεσθαι 1138
ὑποτελεῖς βασιλείας 944
ὑποτέμνεσθαι 1323
—— τὸ φῶς 1137
ὑποτίμησις 4
ὑποτοποτασμοὶ 757
ὑπέτρομος 228
ὑποτυχὼν 204
ὕπυλος 256
ὑπεργεῖν 31,94,340,1323
ὑπεργία 681,725,1323
ὑπεργοι εἰρήνης 1062
ὑποφθέγγεσθαι 1119
ὑποχείριον 214,437
ὑποχώρησις 115
ὑπλιάζεσθαι 1138,1228
ὑπλιόμενος 701
ὑπλοτοπεῖν 758
ὑπώρεια 185
ὑπώρειος 1007
ὕσπληγξ 1124
ὑστερίζειν 989
ὑφαντὰ 100,109
ὑφ' ἓν 516
ὑφηγημένων ἄλλων 125
ὑφηγήσασθαι 1375
ὑφήγησις 504
ὑφισάμενοι 1064
ὑφίσασθαι pollicere 528
ὕφρεμος 694

Φ.

Φαιδρύνειν 39
φάκελλος 208
φάλαγξ ἀφλυδεῖσα 138
φανερὸ τ' τόπων 915
φάντασμα 45,204
φαραγγώδης 197
—— τόπος 394
φαρμακὸς 407
φαρμάττειν 978
φάρσος 109,362
φάσματα 1327
φαῖναι 338
φαίνωματα 342,346,1126
φειδὼ 957
—— ποιεῖσθαι 13
φερνὴ 523
φερόμενοι τὰ φερόντα 393
φέρω cum dativo 229
φεράνυμον 36,1066
φευγαδεύομενοι 549
φεύγειν 1364
φημίζειν 1013
φθάνω 321
—— λαβεῖν 2
φθάρματα 1246
φθάσαι 316,362
φθασείαν λαφθέντες 184
φθείρεσθαι 1197
φθῆναι 416
φθλιὰ 351
φιλαίπον 691
φιλάνθρωπα 635
φιλανθρωπία 294
φιλαρχία 601
φίλαρχος 603
φιλαύτος 96
φιλοδέσποτοι 1173
φιλόδυλοι 1173
φιλοζοΐνλις 538
φιλοζωΐαν 577
φιλοθαμβοῦν 849
φιλοκαλεῖν 156,691
φιλοκάλως 508
φιλονεικία 731
φιλόνεικος 676,677
φιλοσοφία 360,669
φιλόσοφον 489
φιλόσοφος 312,489
φιλοσόφως ἀφεκείμενοι 284
—— ἔχειν 153
φιλοτεχνεῖν 343
φιλοτέχνως 317,358
φιλοτιμία 64
φιλοτιμεῖσθαι 107,118,212
φιλοτιμία 265, 271
φιλοτιμιαὶ νεανικαὶ 731
φιλοτιμεῖν ἔειν 980
φιλότιμον 1007,1008
φιλοφρονεῖν 285,366
φιλοφρονεῖσθαι 195,232,488, 666, 1005, 1034, 1067,1147
φιλοφρόνησις 576,871,978, 987,1021
φιλοφρονέομαι 712
φιλοφρόνως 149,271,361, 363,404,504,587
—— ἀπαντᾶσθαι 333
φιλοφροσύνη 846,1147
φιλοχρηματία 586
φίλτρον 242
φιμώμενοι 1214,1393
φιμόω 1012
φλεγμονὴ 1012
φλιὴ 211
φλογωδέστατος 142
φλυαρήματα 1371
φόβοι 435
φοιτίζειν 116
φοινικτὸν 146
φοιτᾶν εἰς συνουσίαν 127
φολιδωτὸς 515
φονᾶν 1001,1019,1139, 1144,1186
φονικὸς 1276
φοράδην 860
φόρειον 812
φορολογεῖν 982
—— γῆν 471
φορολογεῖσθαι 1087
φορτικὸς 269
φρατρία 124,183
φρατρίαι 87
φρενοβλάβεια 1026, 1036, 1058, 1075, 1290
φρενήρης 305
φρίκη 1256,1268
φρικωδέστατον 931
φρόνημα 979

φρον-

INDEX PRIMUS, &c.

φρόνημα βασιλικὸν 589
φρονηματιδεὶς 417
φρονηματοῦντες 205
φρονήματος μεσὸς 1033
φρουτίζειν 583,592
φρύδη 1322
φρυγανισμὸς 1199
φυγαδεύειν 1041
φυγαδεύεσθαι 434, 1024, 1197
φυλακὴ 123
φύλαρχοι 114
φύλον 603,619
φύρδην 845
φύρειν 236
φύραν δάκρυσι 918
φωλεύειν 652
φῶρες 1016
φώριον 669

X.

χαλαρὸν 113
χαλκεύω 114
χαλκήρυγμα 344
χαμαίζηλοι 94
χαμαιπετεῖ 857
χαράδρα 205,994
χαράκωμα 257,317,987, 1232
χαράττειν βιβλία 939
χαρακώματα 1130
χαρισήρια θύειν 101,123, 1365
χαρισήριοι θυσίαι 435
χαρισήριον 225,232
χαρισθείσας εὐχὰς ποιεῖν 419
χάριτι 858
χάρμα λόγου 842
χαυνωθεὶς 420
χειμαδίζειν 806
χειμάδιος 611
χειμάζεσθαι 1189
χειμῶν 237
χείρ. μὴ χεῖρας 321
χειρίζομαι 579
χειρὶς 113
χειρίδωτος χιτὼν 301
χειροήθεις 79
χειροποίητος 1316
χειροτονεῖν 559
χειρουργεῖν 51
χελιδόνιον 145
χέρμα 997,1155
χερμὰς 1092,1130
χερνῆτις 271
χηρεύειν 870
χηρεύουσαι γυναῖκες 164
χηρεύων 302
χθαμαλὸς 1216,1222
χθαμαλῶν 1127
χιλὸν 827
χλαμὺς 182
χλιδὴ 253
χλιαίνεται 1195
χοιρινὸς ἀγαθῶν 271
χῶν 32
χρεία 1106
χρεωλυτεῖν 826
χρεὼν 330,376,389,390
χρεὼν indecl. 1256
χρεὼν fatum 989
χρεῶσαι 128
χρηματίζειν 472, 503, 1098
χρηματίζοντα ὑπ' αὐτῶν 561
χρηματίζων τὰ δίκαια 374
χρηματισάμενος 737
χρηματίσας 590
χρυσόλιθος 114
χώα 345
χωλὸς 344,370. χωλοῦν ibid.
χωνεύω 111
χωνὺς 1309

Ψ.

ψαλίδες 695
ψαλμὸς 289
ψαύειν 1315
ψαφαρὰ 93,94
ψαφαρὸς 381
ψευδοδοξεῖν 399
ψευδοπολίχνιον 1200
ψηλαφηθεὶς 584
ψίλωσις χρημάτων 783
ψύγμα 1016
ψυχοῤῥαγῶν 30

Ω.

ὠθισμὸς 1082
ὠκύμορον 474
ὠμοφορεῖ 112
ὠπάμμοι 198
ὠτειλαὶ 811,1186
ὠφέλεια 459,1343

IN-

INDEX SECUNDUS,

Regionum, Urbium, Locorumque.

A.

ABaris. v. Avaris.
Abaris *m. al.* Abarim. 176.
Abela. *al.* Abel 382
Abella 864
Abellana 376
Abelmachea 317
Abesarus 267
Abila 1192
—— Peræa 159,178
—— *quæ* Lysaniæ fuerat 864, 890
Abrami habitatio 22
Abuma [Ruma *S. Liseris*] 442
Acaron 188
Accaron 194, 196, 225, 228, 395
Ace [*quæ* & Acco & Ptolemais] 244.428
Acedasa 960
Achabare 922
Achabarorum petra 1106
Acra 545, 959, 1221, 1231
Acrabatena 541
Acrabatene, *toparchia* 1106, 1114, 1120, 1121
Acrabatta 1121
Actipus 188
Actium 1004
Adasa 550, 960
Addida 577, 599
Adiabene 880, 885, 1089, 1101
Adiabeni 878
Adida 1196
Adora 578, 584, 599
Adoraim 367
Adullama 259
Ægyptii 18
Ægyptus, describitur 1204
Ælana 356
Æoles *olim* Elisæi 17
Æta 214
Æthiopes 18
—— finitimi Ægyptiis 78
—— occidentales 18
Afra *urbs* 33
Africa 33
Agaba 602
Agalla 609
Agrippias, *olim* Anthedon 965, 1009
Agrippium *castellum* 1007
Ahion 376
Ailath 423
Ain. v. Nain
Aina 182
Ainitæ 182
Alani 1313
Albani 802
Alexandri monumentum 1235
Alexandriæ portus 1204
Alexandrina *palus* 1155
Alexandrium, *arx* 601, 616, 617, 652, 708, 745, 970, 974
Alizæi. v. Elisæi.
Alurus *vicus* 1198
Amalacitæ 98, 416
Amalecitis *regio* 49
Amanus *m.* 16, 18
Amatha 441, 780
Amathæi 188
Amathe 19, 131, 293, 355
Amatha, Epiphania 188 *in notis*
Amathine 19
Amathritis *regio* 574
Amathuns *castellum* 965
Amathus 594, 596, 617, 975
Amerutha. v. Meroth
Ammanitæ 28
Ammanitis *regio* 148, 210
Ammata 280
Ammaus 795, 982, 1106, 1160, 1121, 1311
Amoræa 178, 188
Amoritis 147, 148, 157
Amorrhæi 19
Ampheca. v. Apheca.
Amygdalum stagnum 1248
Anani monumentum 1251
Anathoth 445
Anna. v. Aina.
Anoche, *urbs* 8
Anthedon 594, 599, 616, 682, 965, 975, 1006, 1009, 1095
Antiochi *pharanx* vel *vallis* 599, 967
Antiochia *ad* Daphnen 752
—— Mygdonia *quæ* & Nisibis, 883
—— Syriæ metropolis 764, 1119
Antipatris 497, 966, 720, 1101
Antonia, *turris* 586, 589, 690, 703, 802, 968, 1007, 1222
Anuath *vicus* 1121
Apamenses 1097
Apamia 580, 636, 981, 1001
Apamiæ *arx* 611
Apheca 221, 315, 386
Apheci turris 1101
Apherima 569
Aphra *vel* Afra *urbs* 33
Aphtha *vicus* 1171
Apobaterion 12
Apollinis *fanum* Gazæ 595
—— *templum* Romæ 783
Apollonia 599, 975
Arabes proxime Æthiopiam 405
Aradii 642
Aradus *inf.* 19
Aradus *urbs* 595
Aramæi 20
Aramatha [vel Rabatha, vel Ramoth] 388, 389, 406
Arasamus 320
Arasea *templum* 434
Arbela 551, 652
Arbela *vicus* 934
Arbelorum *spelunca* 922
Arcæa 1303
Arce, *quæ* & Actipus 188, 338
—— in Arabia, *postea* Petra 146
—— in Libano 19, 188
—— maritima 338
Archelaïs 788
Areceme, *Græcis* Patra 157
Arethusa 615, 973
Aria 20
Arimanon. i. e. Ramoth 158
Arithæi 188
Aramatha. v. Ramoth
Armenia 12, 13, 20, 602
—— minor 871
Arnon *fl.* 147, 148
Arpha *vicus* 1122
Arsamus *arx* 884
Arsane *vel* Tharsane 776
Arucæi 188
Aruma v. Abuma
Arura *locus* 259
Arus *vicus* 1055
Ascalon 188, 194, 199, 225, 251, 523, 565, 977, 1010, 1095
Ascalonitæ, Palæstini 214
Aschanaxi 17
Asiongaber 356
Asochis 924, 927, 965
Asophès 592
Asor *campus* 572
Asorus 202, 203, 358
Asphaltitis *lacus* 24, 127, 393, 677, 1193, 1195
Asphar *lacus* 556
Assyria 23
Assyrii *unde* 19
Astabari 18
Astaborus *fl.* 79
Astapus *fl.* 79
Astartes *fanum* 275
Athone 609
Avaris 1338, 1352, 1355, 1358
Aulon. v. Campus *magnus.*
Auranitis 696, 783
Auza 378
Aza *m.* 552
Azara. v. Jesraëla.
Azeca 248, 367
Azora 422
Azotus 188, 194, 224, 225, 539, 544, 565, 566, 615, 616, 783, 973

B.

Baaras *vallis* 1308
Babel 16
Babylon 15
Babylon Ægypti, *olim* Letopolis 87
Babylon *urbs Chaldæorum* 16
Babylonii 18
Babylonii *in Batanæa* 922
Baca *vicus* 120
Bachures 308
Bactriani 20
Bactrorum *fines* 885
Bajæ 819
Bala 253
Balaneotæ 1010
Baleth 354
Baris *m.* 13
Baris *dicta* Antonia.
Barsube 229
Basca *urbs* 578
Baselus *torrens* 274
Batanæa 413, 696, 783, 804, 890, 909, 922, 1097, 1121
Batanæa, *toparchia* 752
Bataneas 158
Bathecor. v. Bethezob
Bathyra 752
Bauris 306
Bedriacum 1200
Belsephon 87, 302
Belus *fl.* 1068
Bemeselis 966
Berenice 356
Berœa 547
Berotha 186
Bersabe 1120
Bersabec 381, 412, 1106
Bersobe 922
Bersubæ 29
Berytii 870, 871
Berytus 741, 742, 743, 909, 939, 1205, 1298
Besara 915, 916
Besbius *m.* Vesuvius 891
Besemoth 1192
Besira 282
Betaris 1193
Betchora 354
Bethalaga 557
Betharamathus 1054
Betharamptha. *al.* Julias 797
Bethela 188, 194, 197, 229, 232, 238, 364, 373, 1200
Bethella 556
Bethennabris 1191
Bethezob 1274
Bethleem 320, 367
Bethleeme 211, 217, 246, 247, 256
Bethleemes toparchia 337
Bethlema 194, 197, 211, 217
Bethleme 281
Bethleptephorum toparchia 1193
Bethmaus 910, 911
Bethoma 597
Bethora 185, 1104
Bethoron 550, 556, 1101, 1104
Bethsaida *dicta* Julias 794
Bethsame 226
Bethsana, *vel* Bethsane, i. e. Scythopolis 543, 188, 576
Bethsemara 417
Bethso *locus* 1222
Bethsuma 275, 276
Bethsur 367
Bethsura 275, 276, 542, 545, 546, 559, 572, 959
Bethzacharia 545, 959
Bethzetho 541, 551
Bettæa 292
Bezeca 199
Bezedel *vicus* 1119
Bezetha 1102, 1222, 1223
Bochures. v. Bachures
Borceos *vicus* 1121
Borsippeni 1344
Borsippus 1344
Bosceth 438
Bosor 542
Bosora 158
Bosorra 542
Bosporus 708
Botrys 378
Britannia 1088, 1117
Brixellum 1200
Bubastitis *fl.* 1337
Byblus 1070
Byzantium 708

C.

Cabrothabæ 136
Cædesa. v. Cedesa
Cæle-Syria 454
Cœna 262
Cœnopolis 1102, 1251
—— inferior 1251
Cœron 879
Cæsarea 707, 894, 909
Cæsarea *Augusta* 719
Cæsareæ situs & constructio 694
Cæsarea maritima 964, 1147, 1149, 1297, 1298
Cæsarea ad Paneadem 794
Cæsarea Philippi 897, 911, 1149, 1297
Cæsarea *antea* Stratonis turris 605, 694, 871
Cæsareensis portus 1008
Cæsarium *castellum* 1007
Callirrhoë 1041
Callirrhoënses thermæ 768
Camon 209
Campus magnus 188, 337, 543, 690, 924, 925
Campus regius 25
Cana 672, 912, 914, 943

INDEX SECUNDUS,

Cana *vicus* 599,967,997
Canatha 672 *in Var. Lect.*
Canatha *urbs* Cœle-Syriæ 1002
Capernaum. v. Capharnaum.
Capharabis 1200
Capharecco 922,1106
Capharnaum 1155
Capharsaba 720
Capharsalama 549
Caphartaba 1193
Caphethra 1200
Cappadoces *olim* Mosocheni 17
Cappadocia 708
Capreæ 810,812
Carchamesa. v. Charchamesa
Cariathiarim 227,289
Carmelus *m.* 188,338,380, 381,599,643,986,1120
Carnaïm 543
Carræ, ubi servantur arcæ Noëi reliquiæ 879
Casii Jovis templum 1208
Castra 309, 310, 315, 330 v. Manalis
Castra Dei, *locus* 44
Castra Judæorum 621,978
Cedasa Tyriorum 1095
Cedesa 186, 189, 572, 1095
Cedron 335, 1216, 1231, 1251
Cedronis vallis 412,1222
Celenderis 758,759
Cepharitæ 182
Cepharnome 943
Chabarzaba 598
Chabolo *vicus* 925,926,927
Chabolo *in Ptolemaidis finibus* 925
Chabulon 353,1120
Chalcidica 1311
Chalcis 611,865
Chalcis *sub Libano* 621,977
Chaldæi 20,22
Chananæa 18,22,38
Charchamesa 442
Charra *urbs* 34,39
Casphoma 542
Chebron 23,32,35,46,48, 72,131,189, 193,215,279, 281, 282, 283, 285, 304, 368,544,1199,1200
—— urbium antiquissima
Chephorini 19
Chesiæmi 19
Chethima *inf.* 17
Chettæi 19
Chidonis area 289
Chius 708
Choramus. v. Bauris
Chusæi 18
Chutha *regio* 429
Chuthæi 454,470,478,500, 583
—— Samaritæ 478
Chuthus *fl.* 428
Chuthus *locus* 427
Cicerum *domus* 1251
Cilicia 17,865
Cilicum *vallis* 599
Cilla 262
Citium 17
Cittæi 428
Coi 594
Colles quibus urbs inædificata erat 1221
Coluber 1315
Commagena 865,1311
Coos 708
Cophene *fl.* 20
Coptos 1204
Corduba Iberiæ 838
Cordyæi *montes* 12
Coreæ 616,970
Corræa 228
Cos *inf.* 619
Cremona 1207
Ctesiphon 797,835
Cyanei *scopuli* 708
Cydœssa Tyriorum *vicus* 1167
Cydysa 422
Cypros *castellum* 1007,1009
—— *turris* 720
Cyprus olim *Chethima* 17
Cyprus *locus* 720
Cyrene 619,945
Cyzicus 585

D.

Daæ, *vel* Dahæ 885
Dabaritta 1109
—— *vicus* 935
Dabariteni 916
Dagon *arx* 581,961
Dahi 803
Damascus *urbs* 20,188,291, 1001
Dan *apud fontes Jordanis* 364
Danus *fons Jordanis* 24
Daphne 642
—— ad Antiochiam 985, 997
Dathema 541
Decapolis Syriæ 937
Dei facies, *locus* 45
Delium 612
Delta 621,978,1099
Dianæ templum 544
Dicæarchia 786,820,905
Diglath 6
Dion 503,599
Diospolis 970,1001
Dium 615
Δουῶν ἀγορὰ 1102
Dora 188,580,615,616,907, 960,973,1008,1371
Dora *urbs Phœniciæ* 907,1371
Doreon 962
Doritæ *vel Dorienses in Syria* 867
Drusus *turris* 695
Drymi 643
Drymus 986

E.

Ecbatana 464,479,909
Ecdippa 188
Ecron v. Acaron
Elamæi 19
Elaphantine 1204
Eleusa 719,739
Eleutherus *fl.* 565,575,670, 1001
Elis 94
Elisæi 17
Elom 368
Elymais *regio* 544
Emalsema 437
Emaus 556,637,782
Emma 265
Emmaus. v. Ammaus
Emesa 807,871,890,1311
Enemimi 19
Engaddæ 1121
Engaddi *urbs* 393
Engedini 263
Ephesus 708
Ephraim *urbs* 1200
Ephran 206
Ephrathanus *ager* 46
Ephron 543
Epiphania, i. e. Amathe 19
Ebebinthorum œcos 1251
Etoge *locus* 421
Esebonitis. *al.* Esthmonitis 690
Escon 36
Esermoth 130
Essa 599
Essabon 599
Essebonitis 531,1905
Essenorum porta 1222
Etame. *al.* Eita 367
Ethan 359
Eudæi 19
Evilæi 18
Euphrates 5,6,19
Euxinus *pontus* 419

F.

Fullonis monumentum 1222

G.

Gaba 115,195,197,238,376, 1095,1120
Gaba, *al.* Gabala 690
Gabala 899
Gabalitæ 416
Gabao 279,1101,1103
Gabaon 239,306
Gabaonitæ 182,185
Gabara 916
Gabara *quot stadiis à Sogana* 930
Gabareni 908
Gabaroth 908,926
Gabatha 192,232,234,373, 376,557
Gabathona *urbs* 376
Gabath Saul 1215
Gadara 188,539,594,596, 599, 615, 617, 682, 783, 965, 973,975, 1006,1095, 1097
Gadara *metropolis* Perææ 1190
—— *pagus* Galaaditidis 596
Gadareni 908
Gadarenses 696,697,1097
Gadaris 1120
Gadira 17
Gætuli *olim* Evilæi 18
Galaaditis regio 198, 276, 279, 389, 412, 542, 543, 578
Galadena *regio* 44,52,388
Galadena *terra* 148,151,388, 422
Galadeni 234,596
Galades *collis* 44
Galaditæ Arabes 590
Galatæ Gomarenses 17
Galatia 551
Galbaath 255
Galgala 182, 184, 185, 186, 232, 236, 238, 239, 243, 244,246,315
Galilæa 338, 353, 422, 572, 697
Galilææ duæ 1120
Galilæa *superior* 186,188
Galilæa toparchia 560
Galilæarum descriptio 1120
Gamala 791, 908, 943, 975, 1106,1107,1159,1160
Gamala *castellum* 599,908, 910,915,921,922,967
Gamaliticus ager 805
Gamalitis *regio* 1121
Ganges 6
Garelime 942
Garizim 583
Garizim *m.* 801
Garizin 534,962
Garizin *m.* 207,501,504,505
Garizitanum templum 531
Garsis *urbs* Galilææ 1299
Gath. v. Gitta
Gaulana 158,599,965,967
Gaulanitis 599
Gaulanitis regio 148,338, 922,1121
Gaza 19,188,194,215,225, 427, 502, 571, 595, 599, 615, 616, 682, 783, 965, 973,1006,1095,1208
Gazara. v. Gadara
Gazara 289,354,557,579, 584
Gelboë 270
Gella. v. Gethla
Gennabara 1193
Gennath *porta* 1222
Gennesar 1106
Gennesar *regio* 1155
Gennesara 572
Gennesariticus lacus 794,795
Gennesaritis *lacus* 188
Gennezar *lacus* 1154
Geon 6
Gerara 374
Gerara *urbs* 28,36
Gerasa 967,1095,1121,1196
Gerasenorum montes 599
Gergesæi 19
Gessiritæ 281
Gesura 302,303
Gethla 267
Getta 188,225,228,248,251
Gibalus *m* 174
Gigantum *vallis* 288
Gihon *fons* 325,326
Ginea 888,1121
Ginnabris 1193
Gitta. v. Getta
Gitta 258, 268, 414, 420, 427
Gitta *castellum* 886
Gittha 996
Gischala 908,911,922,1107, 1159,1165
Gobolitis 49,98
Gomorenses 17
Gophna 637, 982, 1121, 1215, 1268
Gophnitica *toparchia* 959, 1200
Gophnitices toparchiæ 1106
Gordyæi. v. Cordyæi
Græci *unde* 17
Granicus *fl.* 501

H.

Hare. v. Saris
Hebræi *unde dicti* 20
Hebron 23
Hebron. v. Cedron
Hebroniorum urbs 26
Helenæ monumentum 1215, 1222
—— Regia 1231
Heliopolis 547,611,958, 1362
Henochia. v. Anoche.
Heptastadium 517
Heracleopolis 1208
Herodia *urbs* 646
Herodion 708,1121
Herodis monumentum 1251
Heroum urbs 71
Hierichuns. v. Jericho.
Hierosolyma 1359
—— describitur 1221,1222, 1223,1224, &c.
Hippene 1120
Hippeni 1097
Hippica turris 1222
Hippos *urbs* 682,785,972, 1006,1057,1095
Homonœa 932
Hyrcani 1313
Hyrcania *vel* Hyrcanium 601, 698, 708,770, 974, 975

I.

Jabata *urbs* 437
Jabissus *urbs* 275,279
Jamnia 783, 922, 973, 975, 1193
Jamnith 1106
Japha 922, 926, 931, 1106, 1139
—— Jotapatæ finitima 1139
Jardes *fluius* 1310
Jazorus *urbs* 541
Iberes 602
Iberi 802
Iberi *olim* Thobeli 17
Iberia 551
Idumæa 48, 188, 293, 381, 1121
Idumæi 416
Jebusæi 19,286
Jericho *vel* Hierichuns 178
—— describitur 149, 971, 1001
—— & regio circumcirca 1193
—— ejusque fons 1194
Jerusolymæ. v. Hierosolyma
Jesraela 381,408
Indicus oceanus 19
Joannis *pontificis* monumentum 1231
Joppe 419, 477, 565, 579, 584, 599, 615, 682, 785, 960, 967, 973, 992, 1121, 1147
—— descripta 1148
Jordanes *fl.* 24,148
Jordanes minor 199,364
Jordanis fons verus 1154
Jordanis *fontes* 188, 1007, 1121

1121
Jotapata 922,927,1106
Jovis Casii templum 1208
Ipan 367
Isacharis 188
Isana 373
Isanæ *vicus* 656
Isara *urbs* 389
Ismaelitæ 52
Ita 420. in *Var. Lect.*
Itabyrium *m.* 203, 1159, 1106. inter Campum magnum & Scythopolim 1163
Itabyrius *m.* 338, 599, 922
Iturea 590
Judadæi 18
Judæa 18
Judæa *superior* 188
Judææ *propriè dictæ* descriptio 1121
Julias Paraeæ *urbs* 892
Julias *urbs* 1155
Julias *al.* Betharamphtha 794
Julias 1122,1192
Izaræ (aut Jesraëlæ) fons 390
Izari urbs 382

L.

Labatha 293
Labimi 19
Labina 405
Lachis 367
Lachisa 418
Laodicea 983.1010
Latopolis 87
Lemba 599
Leontopolis 562,563
Lesbus 708
Letopolis 87
Leuce 1317
Libanus 602,909,997
Libanus *m.* 131, 186, 188, 199,338,355,865,1121
Libna. *v.* Lobana.
Libya 19,33
Livias 609
Lobana 441
Ludi 20
Ludiemi 19
Lugdunum Galliæ 820
Lycus *fl.* 583
Lydda 569,637,1101,1121, 1193
Lydi 20
Lysias *castellum* 611
Lyssa 609

M.

Maacha 295
Mabortha *olim* Sichem, *i. e.* Neapolis 1193
Machæruns *cast.* 601, 616, 617, 804, 974, 976, 1192, 1307
Machærus 1121,1122
Machida 185
Machma 238,239,558
Machon 292
Macrones 1046
Madæi 17
Madiana *urbs* 80
Madianitæ 149
Magdala *castellum* 915
Mageddo 408
Magedo 354
Magnus campus 310, 690, 915,916,1109,1121,1122, *v.* Campus magnus
Magogæ, Scythæ 17
Malatha 808
Malla 542
Mambræ lex 27
Manalis 279
Mandra 453
Maniathe 210
Maon 263
Mar *locus* 93
Maresa 367,374
Mariamne *turris* 1093,1224
Marissa 544, 599, 609, 615, 616,962,963,965
Marmaritæ 1088
Masada 639, 645, 649, 650, 651,679,1093,1094,1189, 1313,1317
Masada *castellum* 984, 988, 1313
Masadæ descriptio 1315
Maspatha 451,452
Maspha 376
Masphate (quæ alibi Masphahe) 227
Masphathe 210,233
Massagetæ 470
Mastheron *angustiæ* 264
Materiæ forum 1102
Mauri 18
Maxilla, *locus* 214,215,320
Mazaca 17
Medaba 556, 557, 562, 583, 599,609
Medi 17
Melamborea, *locus* 1148
Melitina 1297
Memnonis monumentum 1068
Memphis 78, 355, 524, 978
Mende 441
Mendesius νόμος 1208
Meroë 79
Meroth 922,1120
Mesanæi 20
Mesopotamia 38,39
Mestræi 18
Mestre, Ægyptus 18
Mia *vicus* 876
Micha 295
Minyas *m.* 13
Misenum 836
Mitylene 708
Moabitæ Arabes 596
Moabitis 147,217,1121
Modim 534,535,551,578
Modin 958
Monobazi regia 1231
Mons ferreus 1193
Mopsuestia 595
Morius *m.* 31
Mosocheni 17
Muliebres turres *v.* turres.
Mygdonia 883
Mylia 1205,1302,1304

N.

Naballo 609
Nabatæi 542,610,612,976
Nabatæi Arabes 556
Nabatena *regio* 30
Nain 1197,1198
Nais 888
Nais *urbs* 8
Narbatena toparchia 1100
Neapolis *olim* Sichem & Mabortha 1193
Neara 787
Nearda 827,833
Nedemi 19
Neronias 897
Nicopolis 720,1208
Nilus 6
Nini *urbs* (*al.* Ninus) 19, 419,422,443
Ninive 419,422,423
Niphates 797
Nisibis 827,883
Noba 258,259

O.

Oasis 1363
Octaviæ porticus 1305
Odolla 367
Ogyges *ilex* 26
Olivarum *mons* 305, 893, 1216,1251
Olurus *vicus.* v. Alurus.
Ommatos. *v.* Ammata.
Oniæ regio 621,978
Ophla 1231
Ophlas 1222
Ophre 33
Ormiza 1002
Oronaæ 599,609
Oronnæ area, *locus* 322,323
Oryba 609
Ostracine 1208
Ozæ percussio 289

P.

Palæ-tyrus 428
Palæstina 19
Palæstini 186
Palmira 354
Paneas 794
Panias 697
Panium 1007,1154
Panium, *specus* 698
Pannonia 1205,1304
Paphlagones *olim* Rhyphathæi 17
Paphlagonia 708
Papyron 970
Parthenius *fl.* 1346
Pella 599,611,615,967,970, 973,1095,1121
Pelusium 224,434,976,977, 1004,1208
Peræa 560,876,892
—— ejus descriptio 112, 1121
Peristereonos petra 125
Petra 98,157,805
Petra magna in Arabia 417
Petra *oppidum* 969
Petræa 804
Phanuel 364
Phanuelus *locus* 45
Pharuna *vallis* 1197
Pharanx 36,130
Pharathon 211,556
Pharus *inf.* & *turris* 1204
Phasaëlis 783
Phasaëlis *regio* 770
Phasaëlis *urbs* 1009
Phasaëlitæ 1010
Phasaëlus *turris* 720,778, 1093,1224
Phetrosimi 19
Phiala 1154
Phicola 523
Philadelphene 1121
Philadelphia 970,1004,1095, 1121
Philistini 19
Phison 5
Phœnice 19
Phora 6
Phryges 17
Piscina Solomonis 1222
—— serpentium. v. Serpentium.
Planctus, *locus* 288
Platana 742
Plinthine 1204
Psephina, *turris* 1222

R.

Rabatha, v. Azamatha.
Raëpta 735
Ragaba 599
Rahmæi 18
Ramathon, *urbs* 375
Ramoth, *i. e.* Aramatha.
Raphanææ 1303
Raphia 594, 599, 616, 965, 975,1208
Raphidim 97
Raphon 543
Reblatha 448,450
Recema 157
Renga 269
Reffa 646,650
Rhegines 17
Rhinocolura 599,647,1208
Rhinocurura 990
Rhiphathæi 17
Rhoa, *rupes* 198
Rooboth 36
Rubrum mare 6
Ruma 1135
Rydda 609

S.

Saab 1134
Saba, *regia* 79
Sabacteni 18
Sabacti 18
Sabæi 18
Sabatheni 18
Sabbaticus amnis 1303
Sacæ 803,885
Saira 48
Saïtes nomos 1337
Salem 45
Salamis 1106
Sallis urbecula 1119
Samæa 962
Samechonitis. v. Semechonitis.
Samaræi 19
Samaria 599, 615, 616, 682 1006,1120,1121
Samaria toparchia 560
—— Sebaste *dictæ* 685,690, 962
Samariensis regionis descriptio 1121
Samaris 1120
Samaritæ 429,454,564,531
Samaritæ, origine Chuthæi 478
Samaritis 292
Samega 583
Samosata 654,996,1311
Sampho, *vicus* 1055
Samus 708
Sancaria 376,377
Sapha, *locus* 503
Saphetha 374
Sapphora 617
Saraim 367
Sarasa 216
Sardinia 801
Sarephtha 378
Saris *urbs* 259
Sarmatæ 1302
Sarpha 320
Saxum *præsidii* 228
Scala Tyriorum 571,1068
Scenæ *locus* 45
Scopus 1102, 1103, 1216, 1219
Scythæ 17,803,1302
Scythopolis 188, 275, 576, 586, 599, 615, 616, 962, 970, 973, 975,1095,1116, 1120
Scythopolis urbs maxima vicina Tiberiadi 1150
Scythopolis (sive *Bethsane*) 543
Scythopolitæ 526
Sebaste 690, 707, 745, 783, 1095
Sebaste, *i. e.* Samaria 585
Sebastus portus 759
Sebee 211
Sebonitis 1095
Secela 267
Selamis 922
Seleucia 599, 834, 922, 967, 1107,1160
Selo 198,199
Semareon 376,377
Semaron, *Græcis* Samano 376
Semechonitis *locus* 202,1160
Semega 962
Sennaar *campus* 15,16
Sennabris 1150
Seph 1106
Sepphoris 657,780,782,794, 907,975,994,1100,1120
Sepulchrum Rachelæ 232
Serpentium piscina 1219
Serritæ 269
Sibmonitis. v. *Sibonitis.*
Sibonitis 1121
Sicella 269,273,274,278
Sicima 46,50,173,186,189, 192,206,207,583,962,966
Sicimitæ 244,504
Sicimum 45
Sidon 19, 26, 188, 338,428, 502,541
Sidonii Sicima incolentes 534
Sidonis campus magnus 199
Sigo 922,1106
Silbonitis. v. Sibonitis.
Siloa 1084,1222,1231,1251
Siluus 186, 187, 196, 198, 199,220,370

INDEX SECUNDUS, &c.

Simonias *vicus* 915
Sinai 19
Sinæus *mons* 81
Sirias terra 9
Sitenna 36
Soba 242
Socho 367
Sochus 248
Sodoma 28
Sodomitica terra 1195
Sodomiticus *lacus* 188
Sodomorum urbs 23
Soganæi 908
Sogane 1107,1160
Sogane 930. xx *stadiis à Gabaris.*
Soganni 922
Solyma 287
—— *urbs* 25
—— *vicus* 922
Somorron 1193
Sophaces 23
Sophene 291,361
Spasini charax 20,879
Spinarum *vallis* 1215
Stratonis turris, *al.* Cæsarea 589, 590, 599, 615, 682, 783,892,964,1006,1008
Struthia piscina 1248
Succoth 45
Suna 270
Susa 465,488,490,492,493
Sycaminus 592
Syene 1204
Sylva Libani, *domus* 358
Synope in *Ponto* 708
Syri 20
—— Transeuphratenses 295
Syria 18
Syria Palæstina 369

T.

Tanaïs 16
Tanis *urbs* 23,1208
Tarichææ 620,892,976,1075, 1106,1109
Tarichæarum *litus & descriptio* 1151
Tarichææ xxx stadiis à Tiberiade 919
Tarichæata 919
Tarentum 758
Tarsicum mare 358
Tarsus 17
—— Ciliciæ 419
Taurus *m.* 502
Techoa 556
Telithon 599
Templum Jovis Capitolini 1306
—— Pacis 1307
Terebinthus 1199
Thadamor 354
Thamna 192, 213, 214,637, 1121
Thamnæ, toparchia 1106
Thamnatha 556
Thamnitica toparchia 1193
Thapsa 421
Thambasa 609
Tharsa 375,376
Tharsenses 17
Tharsus 17
Thebæ 209,297
Thebaïs 505
Thecoa 394
Thecoë 367,1198
Thella 1120
Thermodon *fl.* 1346
Thermæ Ammaunitinæ 795
Thersa. v. Tharsa
Thesbona 378
Thessa 988
Thires 17
Thmuis 1208
Thobeli 17
Thraces *mons* 17
Thressa 646 v. Ressa.
Thygrammæi 17
Tiberias 795, 808, 871, 892, 907,1075,1106
Tiberiadis lacus 1122,1193
Tiberias quomodo sita 938
Tigris 6
Tirathaba *vicus* 801
Titanum *vallis.* v. Gigantum.
Trachon 602,696,697,1006
Trachonitæ 719,909
Trachonitarum regio 915
Trachonitis 20,783,804,890 1121
Tripolis 548,586
Trogloditica regio 33
Turres muliebres 1215,1219
Turris Joannis 1273
—— Psephina 1215,1223
Tusculanum 812
Tyrii 908
Tyriorum scala 1068
Tyropæon *vallis* 1222
Tyrus 343,502,541,1120
—— *castellum* 531

U.

Valatha 752
Vallis Antiochi 599,967
—— Ciliciæ 394
—— gratiarum actionis 394
—— Hierichuntis 720
—— Spinarum 1215
Ulatha 697
Ure *urbs* 21

X.

Xaloth 926,1120
Xystus 1084,1222,1273

Z.

Zabulon. v. Chabulon.
bulon 1099
Za... 599
Zebeca. v. Bezeca.
Zephyrion *pr.* 1014
Zeugma 1303
Zia 876 in *Var. Lect.*
Zipha 367
Ziphene 262
Zipheni 262
Zoara 609,1195
Zohor 28
Ζῶρα 188. in *Var. Lect.*

IN-

INDEX TERTIUS,

Hominum, Rerumque memorabilium.

A.

AAron 83. fit Pontifex 116. filii ejus 117. ejusque mors 146. Abassamus 477.
Abbarus rex Tyriorum 1344.
Abdastratus Tyriorum rex 1341.
Abdemon Tyrius 354.
Abdemonus 1340,1341.
Abdenago 455.
Abdon successit Eloni 211.
Abelus 7. ejus sacrificium 25.
Abenerus 279, 280. Neri filius 330. Sauli cognatus 232, 278. Israëlitas Davidi conciliat 282. occisus 283.
Abennerigus Spasini Castrorum rex 879.
Abesace virgo 324. Davidis fautrix 325.
Abesalomus 288. ob fratris cædem in Gesuram fugit 302. revocatur Joabi stratagemate 303. insurgit contra Davidem 304. eum persequitur 309. ejus exercitus fusus fugatusque 310. crinibus in arbore suspensus 311. à Joabo transfixus interiit *ibid.*
Abessæus 298,306,310,316. Joabi frater 279,284,314,320.
Abia 311. filius Roboami 368. succedit patri 370. vincit Israëlitas 372.
Abias rex Arabum 884.
Abiatharus fil. Achimelechi 260. servatus Davidem adit 261. pontifex 273,293,305,318,325. sacerdotio abdicatur 334.
Abibalus Tyriorum rex 1340,1341.
Abigæa 266. nupta Davidi 267.
Abigæa, mater Amestæ 309.
Abigail. *v.* Abigæa.
Abilamarodochus 460.
Abimaëlus 20.
Abimelechus tyrannidem occupat 206. urbe pellitur à Sicimitis 207. quos omnes postea delet 208. frusto molæ perit 209.
Abinadabus 226,337.
Abiramus 137.
Abisæus 267. *v.* Abessæus.
Abius filius Aaronis 117.
Abramus vel Abrahamus filius Tharri 20. relinquit Chaldeam 21. in Canaanam se confert *ibid.* ejus habitatio in terra Damascena 22. coloniarum deducendarum auctor 33. Ægyptios instituit in artibus mathematicis 23. terram cum Loto dividit 23. filium ei pollicetur Deus 25. profligat Assyrios 24. moritur 35.
Absalomus. *v.* Abesalomus.
Acenceres Ægypti rex 1339.
Acenchres Ægypti Regina 1339.
Achabus rex Israëlitarum 377. ab Elia increpitus 383. pugnat cum Adado, eumque vincit 384. eique vitam concedit 386. postea interfectus à Syris 390. ejus filii 288,408.
Acharus (*al.* Achan) furti reus 182. pœnas luit 183.
Achazes rex 424,425.
Achias *vates* 361,370. ejus vaticinium 440.
Achiala 419.
Achiba 436.
Achilaus 318.
Achilus 293.
Achima uxor Davidis 268.
Achimanus 315.
Achimas filius Sadoci 305, 311, 312. pontifex 450.
Achimilechus pontif. interficitur jussu Saulis 260.
Achinadabus 338.
Achis. *v.* Anchus.
Achitobus 334.
Achitophelus, fautor Abesalomi 305. malum consilium dat 307. semetipsum suspendit 309.
Achonius 483.
Achratheus 492.
Acme 1039. ejus literæ ad Antipatrum & Herodem 764. ejus mors 769.
Acmon Araphæ filius, ex gigantum genere, Davidem aggreditur 318. ab Abessæo interficitur 319.
Actiaca pugna 671,676,1001. VII. anno Herodis 672.
Ada uxor Lamechi 8.
Adadus Damasci & Syrorum rex 291.
Adadi filius Syrorum rex obsidet Samariam 383. iterum 400. in languorem incidit 403.
Adamus creatus 5. Adami lapsus 6.
Aderus Idumæus 361.
Adonias regnum affectat 325. ad aram fugit 326. Abisacen sibi postulat 333. repulsam patitur 334. occiditur *ibid.*
Adonibezechus rex Hierosolymorum 192. capitur & mutilatur & Hierosolymis moritur *ibid.*
Adoramus 292,318,341.
Adramelechus 434.
Adrazarus 361. rex Sophenes 291.
Æbutius decurio 915.
Ægistha uxor Davidis 325.
Ægypti reges per 1300 annos ad Solomonem usque Pharaones dicti 354, 355. Ægyptii sapientia præcellere crediti 338. Ægyptiis non licitum pascua curare 69. sacrorum & templorum multitudo in Ægypto *ibid.*
Ægyptii unde didicerunt artes mathematicas 23. eorum ἱερογραμματεῖς 73.
Ægyptius Pseudopropheta 893, 1075. à Fœlice fusus fugatusque 1076.
Ægyptus unde denominata 1339.
Ælius Gallus 693.
Æmilius Regulus 838.
Æneas, *vulgo* Aretas, succedit Obodæ 736.
Ænigmata sibi invicem proponunt reges, Solomon & Hiromus 353.
Ærea vasa potiora argenteis 483.
Æsopus 669.
Æthiopiæ merces, simia, mancipia 357. Æthiopibus vicini Arabes 409.
Æzelus 20.
Agagus rex Amalecitarum 243. interficitur 246.
Agar cum Ismaële pulsa ab Abramo 30.
Aggæus *vates* 479, 480.
Agones athletici quinquennales, item μουσικοὶ Ὀλυμπικοὶ Cæsarei ab Herode instituti 687,1009. Cæsarea absoluta 719.
Agrippa (Marcus) ejus erga Judæos benignitas 520. magnifice ab Herode excipitur 708. multa cum gratia vicissim Herode excipit apud Sinopem 708. in Judæam advenit 707. ejus in Bosporum expeditio 708. Judæorum immunitates confirmat 712. ejus epistola ad Ephesios pro Judæis 723. ad Cyrenenses *ibid.*
Agrippa (Claudius) ejus progenies & mors 1071.
Agrippa magnus 752. Herodis filius *ibid.*
Agrippa filius Aristobuli 806. ejus fortuna varia 808,810. in vincula conficitur 813. ei futura felicitas prædicitur 814. solvitur & donatur duabus tetrarchiis 818. rex creatur *ibid.* grata facit 824, 825. Romæ ejus magnificentia 824. à Senatu ad Claudium missus 861. quæ suaserit Claudio 864. in regnum remittitur 866. ei restituitur à Claudio omne fere regnum Herodis M. qui Agrippæ πάππῳ 864. ejus elogium 869. ejus in Berytios munificentia 870. ei ut Deo acclamatur 872. ejus (qui in *actis* Herodes) mors φίλαυτος 872. reges aliquot magnifice excipit 871. Cæsareæ edit spectacula, veste splendida indutus 871. *vide Act.* cap. XII. patri Agrippæ non succedit in regno 872, 873, 874. Agrippæ filius patrui regno postea donatur 1072. parte maxima Judææ donatur 887,890, 892. sc. tetrarchiis Philippi & Lysaniæ 890. ex Felice & Drusilla 891. regis literæ de historia Josephi 939,940. Aristobuli filius ex Bernice Salomes filia 1027. rex à Judæis lapide perculsus 1161. vinctus à Tiberio 1067. ejus mors 1071. filius Agrippæ ex Cypride 1071. (Fonteius) 1302.
Aicamus 451.
Ain capta 284.
Aina oppugnata 182. expugnata 183.
Alani 1313.
Albinus Judææ procurator 896, 1077, 1282.
Alcimus (sive Jacimus) P.M. 547. Judam apud Demetrium criminatur 548, 549. moritur 550.
Alcyon medicus 852.
Alexander Alabarcha 809, 886.
Alexander Alexandri ex Glaphyra fil. 1027.
Alexander Antiochi Epiphanis fil. 558. Balas nominatur *ibid.* ejus literæ ad Jonathan 559. contra Demetrium proficiscitur & cum eo pugnat 561. nuptias ambit Ptolemæi filiæ 564. moritur 568.
Alexander & Aristobulus Herodis filii in carcerem conjecti 738. jussu patris strangulati 745, 1026.
Alexander filius Alexandri ab Herode interempti 807.
Alexander fil. Aristobuli 615,616,976. turbat Syriam 618. bellum parat contra Romanos 974. à Sabinio superatur *ibid.* turbas concitat 976. jussu Pompeji occisus 620,622,977.
Alexander frater Aristobuli ei succedit 965. ejus mors 967. ejus filii Hyrcanus & Aristobulus 968.
Alexander Herodis fil. ejus oratio coram Cæsare 718. ejus soror una nuptum datur Antipatro Sororis Herodis filio 751. altera Phasaëlæ fratris Herodis filiæ *ibid.*
Alexander Jannæus Judæorum rex 596. in eum mota seditio *ib.* expeditionem facit in Ptolemaïdem 591. ob crudelitatem Θρακίδας dictus 597. triennio integro quartana laborans moritur 599. ejus filii Hyrcanus & Aristobulus 600,968.
Alexander Lysimachus Alabarcha 865.
Alexander M. patri Philippo succedit 501. superat Darium *ib.* victoriis peragrat Asiam *ib.* legatos mittit Hierosolyma 502. accedit Hierosolyma 503. ejus somnium *ib.* nomen Dei laminæ pontificali inscriptum adorat *ib.* templum ingreditur 504. Judæis dat privilegia *ibid.* ei Pamphylium mare cessit è via 91. ejus scutum ac thoraces in Dianæ templo in Elymaïde servata 544. obit, ejusque regnum di-

divisum 507.
Alexander Phasaeli & Salampsionis fil. 806.
Alexander (Tiberius) Fado succedit 886. procurator Judææ 1071. procurator Ægypti 1081,1099. totius militiæ præfectus 1204,1205,1277.
Alexander Zebinæus rex Syriæ victus ab Antiocho Grypo 585. diem supremum obit *ibid.*
Alexandra regnum administrat 600. morbo corripitur 602. moritur 603. ejus elogium *ibid.*
Alexandra Hyrcani filia, Alexandri Aristobuli regis filii conjux, mater Aristobuli & Mariamnes 663. scribit ad Cleopatram 663. picturas filii filiæque suasu Dellii ad Antonium mittit 663. ficte reconciliatur Herodi 664. fugam adornat in Ægyptum 665.
Alexandra Herodi suspecta 665. luget mortem Aristobuli 666. insidias Herodis filiique necem Cleopatræ significat 667. in custodiam data 669.
Alexandra indigne se gerit erga Mariamnem 684. Herodis jussu interficitur 685.
Alexandra Alexandri Jannæi uxor regnum occupat 967. moritur 969.
Alexandra Phasaeli & Salampsionis filia 806. nupta Timio Cypro *ibid.*
Alexandræ reginæ mors 603.
Alexandræ matris Mariamnes inhumanitas 684. ejus supplicium 685.
Alexas 750, 1029.
Alexas Salomes maritus 1042.
Alexas Selcias 807.
Alisfragmuthosis Ægypti rex 1338.
Aliturus, Judæus 905.
Altare holocautomatum 111.
Amadathes 490,498.
Amalecitæ adoriuntur Israelitas 98. victi & spoliati 100.
Amanes 490. Judæis infestus 491. ejus edictum contra Judæos *ibid.* parat crucem Mardochæo 494. Mardochæum honorare cogitur 495. apud regem accusatur 496. ejus edictum rescinditur 497. crucis supplicio plectitur *ibid.*
Amanis in Judæos conspiratio 490.
Amarames pater Moysis 74.
Amaramus 876.
Amarinus fit rex 376.
Amasias Judææ rex 414, 416. Joabo bellum infert 417. à Joabo victus 418. moritur *ibid.*
Amasias dux 423.
Amasias alter 438.
Amathius 19.
Ambivius (M.) Judææ procurator 795.
Amenophis Ægypti rex 1338, 1339, 1352, 1353, 1354, 1358.
Amessa 309.
Amessa dux 313,316. à Joabo interficitur 316.
Amessa Jethranæ 330.
Amesses Ægypti regina 1338.
Aminadabus 226,477.
Aminadabus Sauli fil. 275.
Amitala 441.
Ammonius 566. cæsus 567.
Ammoritis regio trans Jordanem conceditur Gadis ac Rubeli tribubus integris dimidiæque Manassitidi 157.
Amnos *al.* Amnon, filius Davidis 288. 300. Thamaram deperit *ibid.*
Amnon stuprat Thamaram 301. occiditur ab Abesalamo 302.
Amosus Judææ rex 437,438.
Amphitheatrum prope Hierosolyma, in campo, ab Herode M. exstructum 687. amphitheatrales venationes *ibid.*
Amphitheatrum Hierichunte 770.
Amraphelus 24.
Anacharis dux Assyriorum 432.
Ananelus fit pontifex 663. ei abrogatur pontificatus 664. restituitur 666.
Ananias Nebedæi fil. fit Pontifex 886. Romam missus vinctus 889. ejus cædes 1094. cum fratre Ezechia interfectus *ibid.*
Ananias P. 1074, 1090. ejusque filius Ananus 1074.
Ananias 481.
Ananias P. Masambali fil. 1253.
Ananias 586,587,593,594.
Anani fil. Ananus 1171. ejus elogium 1170. ejus concio 1172. fuga ad Titum 1276.
Ananus P. M. 794. privatur pontificatu 795. pontifex 1183. P. M. 1170. ejus mors 1183.
Ananus Anani fil. pontifex 896. accusatur 897.
Ananus è Simonis satellitibus 1276.
Ananus templi prætor 889.
Anathus Jonathæ fil. 1102.
Anchus Gittæ rex 268,269.
Andreas satellitum præfectus 509, 512, 1365.
Andromachus regia Herodis pulsus 730.
Andronicus Messalami fil. 563.
Angariæ Judæis remittuntur 560.
Angeli Dei cum Mulieribus consuescunt 10.
Anilæus 827, 828, 829, 830, 831. ejus cædes 834.
Anna 220.
Anni ratio duplex apud Hebræos 11.
Annibas 876.
Annius (L.) capit Gerasa 1196.
Annius Minucianus 838,841.
Annius Rufus procurator 795.
Annus Sabaticus 587,657,661,671.
Anochus 8,11.
Antejus cæsus 849.
Antigonus post Alexandri obitum Asia potitur 507. ejus classis à Ptolemæo fugata 515.
Antigonus Aristobuli fil. 615, 618. accusat Hyrcanum & Antipatrum 622, 978. vincitur ab Herode 639. ambit regnum Judææ 643. in Judæam reductus 646. rex constituitur à Parthis 646, 989. Hyrcanum auribus, Phasaelum vita privat, *ibid.* Socio se dedit 658. vinctus ducitur ad Antonium 659. primus regum à Romanis securi percussus 661,1000.
Antigonus frater Aristobuli, Hyrcani filius, Samariæ obsidioni præficitur 586. fratri charus 588. ei necem Regina aliique machinantur 589,963. occisus *ibid.*
Antigonus qui ante Herodem regnaverat 759.
Antiocheni deficiunt à Demetrio 567. eorum odium in Judæos 520.
Antiochiæ incendium 1300.
Antiochus Commagenes rex 797,865, 871,1248,1311.
Antiochus Cyzicenus 585,591. Samaritis opem ferens, vincitur 586,962. occiditur 595,962.
Antiochus Dionysius Syr. rex in Judæos expeditionem facit 598, 966. prælio occumbit 599,967.
Antiochus Epiphanes expeditionem facit in Ægyptum 532. Hierosolyma capit & templum depeculatur 532, 957,958,1291. sævit in Judæos 532, 533,958. in Persidem proficiscitur 538. decernit Judæos delere si reversus fuerit è Perside 537. responsum ad Samaritas 534. ejus flagitia 582. moritur 544. Philippum regni curatorem constituit 545.
Antiochus Eupator Judæam invadit 545. cum Juda congreditur 546. fœdus facit cum Judæis 547. fidem datam violat *ibid.* interficitur 548,959.
Antiochus Grypus 331,585. ejus mors 595.
Antiochus Magnus 520. ejus literæ & programmata in Judæorum gratiam 521,522. filiam Cleopatram Ptolemæo nuptum dat *ibid.*
Antiochus Philometor 591.
Antiochus pius Cyziceni fil. Seleuco bellum infert 595. occiditur *ibid.*
Antiochus pius Demetrii fr. oppugnat Hierosolyma 582. obsidionem solvit 583. expeditionem facit contra Parthos & in prælio cadit *ibid.*
Antiochus Seleuci nepos (*al.* Alexandri fil.) vulgo Θεὸς 520. adolescens rex coronatur & cum Jonatha amicitiam init 571. à Tryphone sublatus 579, 960.
Antiochus Seleuci fr. prœlio cadit 596.
Antiochus Soter, fr. Demetrii, patris Grypi 585. Tryphonem bello petit 580.
Antipas Herodis fil. ex Malthace Samaritana 751,1028. tetrarcha Galilææ 770,785,1042. it Romam 774, 1049. quænam ei reliquit Herodes 770. quænam ei data à Cæsare 785. rex declaratur ab Herode 1039. vinctus & cæsus 1170.
Antipater Herodis fil. 639. Romam mittitur ad Cæsarem 714,1030,1034, 1035. ibi literis Herodem patrem incendit adversus fratres 715. in Mariamnes filios insidias struit 714, 1013,1016. ejus callidtas 725. turbas movet 608. revocatur ab Herode 714. domum redit 758. cum patre res Judæorum administrat 749. fratribus sublatis omnibus invisus *ibid.* patri necem machinatur 750. de se sollicitus 1035. judicio sistitur coram Varro 759,1036. sese defendit 763,1037. in vincula conjicitur 764, 1039. ejus cædes 770,1042.
Antipater Jasonis fil. 575.
Antipater Idumæus, pater Herodis M. qui prius Antipas, turbas movet 608. legatus missus ad Aretam 616. ejus ἀγωνία 621. auctor Hyrcano ut ad Aretam se reciperet 969. Phasaeli mandat Hierosolyma 624,979. Herodi Galilæam *ibid.* Cæsarem demereri studet 621,622,977,978. ab eo honoribus augetur. & civitate donatur *ibid.* se defendit contra Antigonum 622. Judææ totius instituitur procurator 622, 624, 979. magno apud Judæos in honore 625. veneno sublatus 637,983.
Antipater Phasaeli & Salampsionis fil. 806.
Antipater Salomes fil. Archelaum accusat 775,1032.
Antipater quidam Samaritanus 757, 1032.
Antipater sororis Herodis fil. 751.
Antipatri uxor & liberi 620.
Antipatri uxor Arabissa, Cypros 620.
Antipatris à Vespasiano capta 1193.
Antiphilus 757, 1033. ejus literæ ad Antipatrum 764.
Antonia filia Claudii ex Petina 1074.
Antonia mater Claudii, uxor Drusi, Agrippæ dat mutuo pecuniam 819. ejus elogium 812.
Antonia turris 963, capitur 1265.
Antonius centurio 1118,1119,1141.
Antonius (L.) Marci fil. litteras ad Sardianos mittit in Judæorum gratiam 633.
Antonius (M.) ejus Ἀμυσία 616, 974. præclare se gerit in Syria 616. ejus & P. Dolabellæ decretum pro Judæis 631. venit in Asiam victo Bruto 639, 640. ejus epistolæ ad Hyrcanum P. M. 640. ad Tyrios 641. Cleopatram deperit 642. Herodem & Phasaelum accusatos absolvit & tetrarchos constituit *ibid.* accusatores supplicio afficiet jubet *ibid.* summum erga Herodem studium 648. moritur Athenis 652, 994. ejus luxuria 663. elogium 975.
Antonius Primus 1206.
Anubis Deus 799.
Apachnas Ægypti rex 1337.
Apame 474.
Apion pro Græcis legatus ad Cajum 821.
Apollinis templum in palatio 1056.
Apollodotus Gazæorum dux 594. interimitur 595.
Apollonius Alexandri fil. 584.
Apollonius Daus 565. Jonathan ad bellum provocat *ibid.* vincitur 566.
Apollonius 534. Samariæ præfectus 537.
Aponius 863.
Apoptus Ægypti rex 1337.
Apsalomus 1094.
Apsanes ab excessu Jepthes Hebræos rexit 211.
Aqua Deo libatum à Davide 319.
Aquila aurea, supra templi portam collocata,

locata, dejicitur 766,1040.
Aquila Draconem unguibus tenens, in sigillo Lacedæmoniorum regis 530.
Aquilius 847.
Ara Hierosolymitana è lapidibus non sectis 1228,1348.
Ara suffitus 111.
Arabes circumcidunt liberos ab anno XIII 28.
Arabum magna clades 676.
Aramus 20.
Aranes pater Loti 21.
Arasca templum 434.
Arates rex Syrorum 423,424.
Arca Dei capta à Palæstinis 224. reducta ad Israëlitas 226.
Arca Hierosolyma deportata 289. in domo Obedami excipitur *ibid.*
Arca Noei ubi substitit 12. reliquiæ Arcæ 879.
Arca sacra 110.
Arcæus 19.
Archelaus Cappadocum rex ad Herodem venit 732, 1019. ab eo deducitur Antiochiam usque 733. Pheroram Herodi reconciliat 733, 1021.
Archelaus Herodis fil. 751, 758, 1028, 1033. ei ut regi acclamatur mortuo Herode 771,1042. ejus ad populum allocutio 771, 1047. tumultum sedare nititur 772, 773, 774. Romam se confert 774, 1049. ubi accusatur à Judæorum legatis 784,1056. in exilium pellitur 1059. ejus somnium *ibid.* fit ethnarcha dimidii regni Herodis 785. Glaphyram in uxorem ducit 788,1056. relegatus Viennam *ibid.*
Archelaus Helicæ fil. 809,873.
Archelaus Magdati fil. 1276.
Archelaus socer Alexandri 739.
Aremmantus 448.
Aretas Arabum rex 595, 608, 609, 741, 742, 969, 1030. expeditionem facit in Hierosolyma contra Aristobulum 609. succedit Obodæ 736. Hyrcano suppeditat auxilia 970. cum Antipatro Syllæum accusat apud Cæsarem 755.
Aretas Cœle-Syriæ rex 598,667. in Judæam expeditionem facit 599.
Aretas Petræus 782,804,805.
Arietis Romani descriptio 1133.
Ariochus 456.
Arion 527,528.
Aristæus 512,1365. ejus ad Ptolemæum oratio 509.
Aristobulus Agrippæ regis fr. ducit Jotapen 807. Judæorum causam agit apud Petronium 822.
Aristobulus Alexandri Jannæi fil. homo navus & audax 600. cum aliis de Pharisæis queritur 601. Alexandræ convicia facit *ibid.* de regno occupando cogitat 602, 603. ejus cum Hyrcano de regno bellum 607. cum Hyrcano fœdus 608. fit rex 969. vitem auream mittit Pompejo 611. à Pompejo captivus una cum liberis Romam ducitur 615,617,973. ejus in adversis constantia 617. Roma in Judæam profugit *ibid.* à Pompejanis veneno sublatus 620.
Aristobulus Herodis fil. 695. ducit uxorem 707. in carcerem conjectus 738. accusatus à patre Beryti damnatur 743. strangulatur 745, 1026. ejus soboles 621, 750,1027.
Aristobulus fil. Herodis regis Chalcidis 892,1311.
Aristobulus Hyrcani fil. 586. ex pontificibus primus rex Judæorum 588. φιλέλλην appellatus *ibid.* ejus mors 590. Aristobuli filia spondetur ab Herode Antipatri filio 751. filia altera Herodi Herodis filio *ibid.*
Aristobulus fil. Josephi & Mariamnes 807.
Aristobulus Aristobuli fil. puer pulcherrimus 665. ab Herode fit pontifex 664. ejus fraude occisus 666, 1012.
Aristobulus Aristobuli Herodis M. filii, ex Berenice filius 807.
Aristocratia instituta in Judæa 975.
Ariuchus 24.
Arius Lacedæmonum rex 530,573. ejus epistola ad Oniam P. M. 530.
Armais Ægypti rex 1339.
Armamentum Davidis in templo 410.
Armenia ab Antonio debellata 671.
Armesses Ægypti rex 1339.
Arophæus 334.
Arphaxades 20.
Aruntius Euaristus 851.
Arruntius P. 847.
Arsaces rex Parthorum 575,583.
Artabanus rex Mediæ 796, 797, 802, 803,829,830.
Artabanus Parthorum rex fugit ad Izaten 882. & benigne ab eo excipitur *ibid.* moritur 883.
Artabazes Tigranis filius ab Antonio Cleopatræ donatus 1001.
Artaxerxes 488, 489. edictum 491,497.
Artaxias 671.
Artorii calliditas 1273.
Arudæus 19.
Asael 279,280. occisus 283.
Asamonæa familia desinit 659.
Asamonæorum potentia eversa *ibid.*
Asanus rex Hierosolymorum 373. à Damascenorum rege auxilium petit 375.
Aschalanitarum contumacia 525.
Aschanaxus 17.
Aschanes 455.
Aserimus Tyriorum rex 1341.
Asinæus 827,828,829,830,831 &c.
Asini caput, de illo mendacium 1368.
Asochæus rex Ægyptiorum 1292.
Asprenas 845. cæsus 848.
Assis Ægypti rex 1337.
Assyriorum imperium eversum 435.
Astartes fanum 275, 1341. Tyriorum rex *ibid.*
Astronomiæ perdiscendæ causa primi hominum mille prope annos vixerunt 14. è Caldæa in Ægyptum & ab Ægyptiis ad Græcos transit 23.
Asuras 19.
Asyli jus certis urbibus 158.
Atheniensium psephisma in honorem Hyrcani 623.
Athenion 552. ejus perfidia 672,1002.
Athletica certamina in honorem Cæsaris Hierosolymis ab Herode instituta 687,1009.
Athronges opilio regnum affectat 780, 1054. cum fratribus victus 781.
Atratinus 648.
Augustus in Syriam venit 697. ejus literæ ad Herodem 742. cogit concilium super regno Judææ 775. ejus edictum & literæ in gratiam Judæorum 722, 723. in Herodem irritatur 735. ei reconciliatur ope Nicolai Dam. 740. Herodis regnum & facultates pro arbitrio dividit 1056. ejus obitus 795,1065.
Axioramus P. M. 450.
Azaelus Syrorum rex 382,404. Judæorum fines populatur 414. moritur 416.
Azarias P. M. 450, 455. male pugnat 543.
Azarias vates 374.
Azavus 21.
Azermothes 20.
Azizus rex Emesorum 890, 892. circumcisus 891. Drusillam ducit *ibid.*
Azotii ob arcam Dei plagis percutiuntur 224.
Azotus capta 566.
Azymorum festum 124,1189. Hierosolymis diu internissum 425. dictum φάσκα 609,773,793,867, 1218.

B.

Baal rex Ammanitarum 451,452.
Baal rex Tyriorum 1344.
Baaras planta 1308.
Babæ filii à Costobaro servati 687. postea interfecti *ibid.*
Babylon à Cyro capta 462.
Babylonis exstructio 1343. eam non conditam à Semiramide, Græcos docet Berosus *ibid.*
Bacchides 548, 551. Judæos aggreditur 556. sævit in Judæos 958.
Badezorus Tyriorum rex 1341.
Bæon Ægypti rex 1337.
Bagathous 490,495.
Bagoas spado 753, 754.
Bagoses Judæis infestus 500.
Balachus Moabitarum rex 149,150.
Baladas rex Babyloniorum 435.
Balamus vates 149,150. ejus Asina *ib.*
Balas 24. *v.* Alexander.
Balatorus rex Tyriorum 1344.
Baleazarus rex Tyriorum 1341.
Balenorum rex 24.
Balsamum 149,971. ad Hierichuntem 670.
Balsemus 471.
Baltasarus *i. e.* Naboandelus 460. visio ei oblata *ibid.*
Baltazarius 455.
Banacates 338.
Banaias genere sacerdos, vir fortis 320, 321.
Banaias copiis Solomonis præficitur 335.
Banajas Achili fil. 338.
Banajas Joadæ fil. 293,315,328.
Banaothas 284.
Banus eremita, Josephi præceptor 905.
Barachias 424.
Baracus hortante Debora cum Sisera dimicat 203.
Bardanes Parthorum rex 883. moritur *ibid.*
Baris exstructa 464.
Barnabazus 490.
Barsas 24.
Baruchus 443,451,454.
Barzapharnes Parthorum Satrapa 646, 986.
Basanes Israëlitarum rex 375. moritur 376.
Basanis insidiis perit Nadarbus 373.
Basima filia Solomonis 338.
Bassus. *v.* Ventidius.
Bassus (Cecilius) 981.
Bassus (Lucilius) obsidet Machæruntem 1309. legatus in Judæam missus 1307,1311.
Bathuelus 21.
Bathyllus 1033.
Bathyllus Antipatri libertus 758.
Batus mensura 341.
Bauxus 21.
Beethsabe 296,325.
Bel Tyriorum Deus 377.
Beli templum 459.
Belli leges apud Judæos &c. 1382, 1383.
Bellum Judaicum unde initium ducebat 1078,1079,1080,1083,1091.
Benjamin tribus restituta in integrum 199.
Benjamitæ bello adorti Gabaonitas clade magnam accipiunt 194, 195, 197,198.
Berenice Agrippæ filia 806, 865, 873, 1071.
Berenice Agrippæ mater moritur 808.
Berenice Archelai & Mariamnes filia 890. Herodis vidua Polemoni nupta 891. eum deserit *ibid.*
Berenice Salomes filia, uxor Aristobuli 707.
Berenice soror Agrippæ vitæ discrimen adit 1081.
Berenicianus Herodis ex fratris filia Berenice filius 1071.
Beryti habitum concilium ad litem disceptandam inter Herodem & filios 742.
Berzelæus 309,315.
Besalelus & Eliabus architecti sacri 106, 118.
Boazus 217. ejus in Rutham benignitas 218. in uxorem eam accipit 219.
Bobelon 481.
Boccias Josephi fil. 334.
Bocchoris Ægyptiorum rex 1359.
Britannia 1284.
Britannicus Claudii ex Messalina fil. 1074.
Brocchus trib. mil. 860.
Buccinæ inventum & figura 129.
Burrus Neroni ab Epistolis 895.

INDEX TERTIUS,

C.

Cadmus Milesius, scriptor 1330.
Cæcilius Bassus interfector Sexti Cæsaris 636,981.
Cæcinna 1206. ad Vespasianum missus 1207.
Cæsar (C.J.) bellum in Ægypto gerit 621. ejus decreta pro Judæis 628, 629,630. à Bruto occisus 636,982.
Cæsareæ descriptio 694. portus 694, 695.
Cæsennius Pætus rector Syriæ 1311.
Cæsonia uxor Caii 856. fortiter moritur 857.
Cais 7. fratrem interficit *ibid.* punitur 8. Naida condit *ibid.*
Caius Agrippæ & Juliæ fil. 774, 775, 1050
Caius factus imperator 816,817,1067. Tiberium Tiberii nepotem tollit 817, 1067. ejus crudelitas *ibid.* quomodo se gerit in imperio 820. contra voluntatem Judæorum statuam suam erigi jubet 820,821,822. Agrippæ precibus annuit 825. literæ ad Petronium 826. sævit in Judæos 836. Jovi se æquat 837. in eum conspiratur 838. conjuratorum numerus 843. ejus obitus 826,847,1069. ejus elogium 857.
Caligæ clavis suffixæ 1266.
Callæa 750.
Callimander 586.
Callinicus Antiochi fil. 1312.
Callistus Caii libertus 843.
Cambyses succedit Cyro 470. post sexennium obit 471.
Camuelus 21.
Candelabrum sacrum 111.
Canistra in capite ferendi mos, unde 57.
Canthera à pontificatu submotus 878.
Capellus Antylli filius 911.
Capito Centurio 1080.
Capitolium finis pompæ triumphalis 1306.
Captivi Judæorum quot occisi, quot superstites 1291. & quinam servati ad triumphum 1304.
Captivitas duorum tribuum & decem 454.
Careas 451.
Carmina Hexametra 91.
Carus Herodis pusio 753.
Cassander post Alexandrum occupat Macedoniam 507.
Cassius Longinus, Syriæ præses 702, 876. eum demerentur Herodes & Antipater 637,982. Parthis repressis in Judæam tendit 620,976. in campis Philippicis victus 639.
Castoris Judæi versutia 1236.
Castrametationis Hebræorum forma 129.
Castrare homines aut animalia Hebræis vetitum 171.
Catapultarum vis 1135.
Catulli calumnia in Judæos 1327. ejus mors & vindicta divina 1328.
Catulus rector Pentapolis Lybiæ 1327.
Celadus 787, 1058.
Celenderis 1034.
Celer *trib.* 889, 890. ejus supplicium 1074.
Celtica legio 848.
Cendebæus, Antiochi exercitus dux 580,960.
Cerealis (Petilius) 1302.
Cerealis (Sextus) dux Romanorum, contra Samaritas missus 1140. Chebronem it 1200. in consilium vocatus super templo 1277. impressionem facit in templum 1269.
Cestius (Gallus) Syriæ præses 925, 1078. cogit exercitum in Judæos 1099. urbem ingreditur 1102. ejus odium in Judæos 1103.
Chæreas (Cassius) 838. in Cajum incitatus 839. conjurationis socios sibi quærit 839. ad supplicium ducitur 864.
Chæreæ virtus 847.
Chætura. *v.* Chatura.
Chagiras 1249.
Chalamas rex 295.
Chalceus 339.
Chalebus speculator Chananææ 132, 193.
Chamas 14. ejus Prosapia 18.
Chanaanus *ibid.*
Chananææ terræ descriptio & divisio 188, 189.
Chananæi tribum Daniticam premunt 199.
Chananæis, Deo invito, parcitur 194.
Chananæis à Judæ & Simeonis tribubus bellum indicitur 193.
Chananæorum terra 187.
Chares 1161. moritur 1164.
Charra 21.
Chatura altera Abrami uxor 33.
Chazadus 21.
Chebron Ægypti rex 1338.
Chebron antiquior Memphide 1199.
Chebron vi capta 193.
Chelbes rex Tyriorum 1344.
Chelcius 586,587,593,594.
Chellio 217.
Chethimus 17.
Chodollamorus 24.
Chosbias Madianitis 154.
Christus & Christiani 798.
Chusarthes rex Assyriorum subigit Israelitas 200.
Chusi 305,306,307,308,311.
Chuthæi unde & quales 429. in Samariam migrant 454, 470. impediunt templi instaurationem 478.
Cinnamus 883,888.
Circumcisionis institutio 26. Judæi soli circumcisi è Palæstinis 1345. Arabes circumcidunt ab anno ætatis XII. 28.
Classicus 1301.
Claudius Cæsar 853,858. latitans rapitur ad imperium 858, 859, 1069, 1070. ei favent milites 863. ejus erga Agrippam liberalitas 864, 865, 1071. pro Judæis edictum 865, 866. ejus epistola ad Judæorum principes 877. moritur 891, 1074. ejus uxores & liberi *ibid.*
Clemens 840.
Cleopatra Antiochi filia nupta Ptolemæo 523.
Cleopatra uxor Demetrii secundi 579. eadem Antiocho Soteri nupta 579, 580.
Cleopatra uxor Flori 902.
Cleopatra Hierosolymitana uxor Herodis 751,1028.
Cleopatra uxor Ptol. Philometoris 562, 1365,1366. contra Ptolemæum Lathyrum arma movet 593. Ptolemaidem capit 594. cum Alexandra societatem init *ibid.*
Cleopatra obviam fit Antonio in Cilicia 642. ejus insana avaritia 669, 1001. scelera *ibid.* Arsinoen sororem ope Antonii interficit *ibid.* Arabiæ & Judææ partem ab Antonio impetrat 670. sollicitat Herodem ad *συνουσίαν ibid.* eum ad Ægyptum deducit 671.
Cleopatra (Selene) à Tigrane obsessa 602,968.
Clitus Tiberiade seditionis auctor 921. sibi manum alteram amputat jussu Josephi 921,1113.
Cluvius 845.
Collega (Cneus) 1300.
Columba arcâ emissa 12.
Concio Herodis ad exercitum 673. ad populum 700,719.
Concio Moysis ad Coren & populum 138. ejusdem morituri concio ad populum 159.
Conjuratio in Herodem 689.
Convivium funebre apud Judæos 1047.
Coponius Judææ procurator 791,794, 1060.
Coracinus piscis 1155.
Corbonas sacer thesaurus 1066.
Core, numen Idumæorum 685.
Core seditionem movet 137.
Cores & socii absumpti 143.
Corinthus quidam 755.
Corinthus genere Arabs 1030.
Corn. Faustus Syllæ fil. 614,972.
Cornelius Longi frater 1273.
Corona pontificis 114.
Corvus arca emissus 12.
Corus *mensura* 134.
Costobarus 1018.
Costobarus latronum dux 898.
Costobarus Idumæus Salomes maritus 686.
Coturnicum in Israëlitarum castris magna copia 96.
Coturnicum copia data seditiosis Hebræis 130.
Cotylas. *v.* Zeno.
Cotys Armeniæ minoris rex 871.
Crassus Syriæ præses succedit Gabinio 618. sacram pecuniam depeculatur 618,976. in Judæam venit *ibid.* ejus avaritia 616. Euphrate trajecto perit 620,976.
Creatio mundi 4,5.
Cumanus Judææ procurator 887,888, 889,1072,1073,1074.
Cuspius Fadus Judææ *ἐπίτροπος* 702,874, 877.
Custodes à Romanis appositi templo 887.
Cypris Agrippæ regis uxor 1071.
Cypros uxor Antipatri ex qua liberos quatuor sustulit 620,976.
Cypros Antipatri & Cypri filia 807. nupta Alexæ Selciæ *ibid.*
Cypros Agrippæ uxor 808,809.
Cypros Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia nupsit Antipatro Salomes filio 806.
Cypros Phasaëli & Salampsionis filia nupta Agrippæ Aristobuli filio *ibid.*
Cyrenius. *v.* Quirinius.
Cyrenæi Lacedæmone oriundi 1088.
Cyrus Persarum rex 461,462. de templo instaurando cogitat 468. Judæos Hierosolyma remittit & vasa templi 469. ejus edictum 469. moritur 470.
Cyrus Xerxis fil. Græcis Artaxerxes fit rex 488. ejus epistola 481.

D.

Dæmonia 1308.
Dagon Azotiorum Deus 224.
Dagonis templum crematum 566. ejus forma 565.
Damascus capta 424.
Damascus capta à Romanis 610.
Dana urbs condita 200.
Danielus Propheta 455,456. somnium enuntiat Nabuchodonosori, & interpretatur 456,457. atque inde valde honoratur *ibid.* ejus cognati in medias flammas conjiciuntur 458. scripturam in pariete explicat 461,462. in Mediam deportatur 463. in eum conspiratur *ibid.* in leonum speluncam conjicitur *ibid.* turrim ædificat Ecbatanis 464. ejus vaticinia qualia 465. visio de ariete & hirco 465, 466. vaticinium de Judæorum interitu sub Romanis 465. de excidio templi sub Macedonibus 539.
Dardanus 339.
Darius Artabani fil. 803.
Darius rex Medorum 461,462.
Darius fil. Hystaspis regnat 471. convivium apparat splendidum 472. problemata proponit *ibid.* dat literas Zorobabelo de templo instaurando 475. inquiri jubet in Cyri commentarios de exstructione templi 479. templum ædificari imperat *ibid.* ejus edictum *ibid.*
Dathamnes 137.
Davides rex 247. ejus genus 219. *ἀρετὴ* 249. vitæ discrimen adit ex gigante 249, 250, 318, 319. inungitur à Samuele 247. Saulum bacchantem fidibus pulsandis mitigat *ibid.* apud Saulum in honore 248. postea ei invidetur 251. ejus & Jonathæ amor 253, 256. ejus & Sauli per Jonatham reconciliatio 253. eum interficere postea nititur Saulus 254. ejus fuga 258, 259, 268. bis Saulo parcit 262, 263, 268. Gittensium regi auxilium promittit 269. Amalecitas persequitur 273. eosque fundit 274. laudationes funebres in gratiam Sau-

li & Jonathæ componit 279. rex Judæ fit *ibid.* ab universis Israelitis rex creatur 285. Hierosolyma expugnat 286. Jebusæos ejicit 287. plures ducit uxores *ibid.* & liberos procreat undecim 288. Palestinos vincit *ibid.* arcam deportat Hierosolyma 289. à Michala uxore reprehenditur 290. templum ædificare statuit *ibid.* ejus victoriæ 291. ejus benignitas erga Memphibosthum 293. Beethsabes amore irretitus 296. Uriam interfici curat 296,297. ideoque à Nathane reprehenditur 298. populum numerari jubet 321. pestem præ cæteris malis eligit 322. Beethsaben in uxorem accipit 298. ejus filius ex Beethsabe moritur 299. luctus ex Abesalomo 312. multa parat in structuram templi 323,324. Solomonem hortatur ad templi exstructionem 324,328. sacerdotes & Levitas in classes dividit 327. moritur 331. magnifice sepelitur 331,583. ejus sepulchrum postea apertum 331,724,725,961. ejus in monumento thesauri 724.
Debora vates 202.
Declas 20.
Decreta Romanorum 623. Atheniensium *ibid.* C. J. Cæsaris 628.
Decreta varia in gratiam Judæorum 628,629 &c.
Decretum Atheniensium in honorem Antipatri 623.
Defunctorum cura apud Judæos 1381.
Dei presentia in tabernaculo 118.
Dellius 650,663,992.
Demetrius Alexandriæ Alabarcha 891.
Demetrius Demetrii fil. amicitiam cum Jonatha init, & Alexandrum vincit 564,565,566.
Demetrius Eucærus, quartus Antiochi Grypi filius, constituitur rex Syriæ apud Damascum 596. à Judæis in auxilium accersitus 597. Alexandrum bello petit & superat 597, 598, 966. contra fratrem Philippum pugnans captivus ducitur ad Parthos 598. moritur *ibid.*
Demetrius Gadarensis, Pompeii libertus. ejus in gratiam Gadara instaurata à Pompeio 615, 973.
Demetrius Nicator 568. ejus literæ ad Jonatham in Judæorum gratiam *ibid.* fit invisus militibus 569. & Antiochensibus 570. Jonathæ fidem fallit *ibid.* ab Antiocho victus in Ciliciam se recepit 571. ab Arsace capitur 575. Tryphonis in eum perfidia 579. prœlio victus ad Cleopatram uxorem confugit 585. inde Tyrum profectus obit *ibid.*
Demetrius Phalereus Bibliothecæ Ptolemaicæ præfectus 508,1365. ejus ad regem supplex libellus 511. ducit LXXII. seniores ultra heptastadium ad legem interpretandam 517,518.
Demetrius Seleuci filius fit rex Syriæ 548. Antiochum regem occidit *ibid.* Bacchidem mittit contra Judæos *ibid.* & Nicanorem 549. ejus ingenium quale 558. ejus literæ ad Jonatham 560. occiditur 560,561.
Demoteles 573.
Dianæ templum in Perside 543,544.
Dianæ agrestis templum 562,563.
Dido Tyriorum regina 1341.
Dies præter solitum producta 185.
Diluvium 10, 11, 12.
Dina Jacobi filia 45.
Dioclerus 337.
Diodorus Jasonis fil. 584.
Diodotus, qui & Tryphon 569.
Dionysius Tripolita tyrannus 611.
Diophantus literarum simulator 738, 1024.
Divortii libellum an liceat uxori mittere ad maritum? 686. Divortiorum causæ 166.
Doecus Syrus 260.
Dolabellæ literæ ad Ephesios pro Judæis 631.
Dolesus 1190.
Domitia benigna Josepho 946.
Domitianus Vespasiani fil. urbis Romæ præfectus 1204. benignus Josepho 946. imperii procurator 1208. contra Germanos expeditionem facit 1302.
Domitius Sabinus 1238.
Domus saltus Libani 356.
Doris prima Herodis uxor 639.
Doris uxor Herodis mater Antipatri 751,1028. è regia ejicitur 1032.
Doritæ 897. contra eos edictum Petronii *ibid.*
Dorotheus 517.
Dorthus *Judæus* 889.
Dositheus Judæus, ejus perfidia 677, 1365.
Dracontos leges 1331.
Drusilla Agrippæ ex Cypro filia 806, 1071.
Drusilla soror Agrippæ nupta Azizo Emesorum regi 809. postea Felici 891.
Drusus Agrippæ fil. ex Cypro 806.
Drusus Tiberii fil. 815.
Duratio legum Judaicarum 1383.

E.

Ebalus 20.
Eban filius Davidis 288.
Ebutius centurio 1128.
Ebutius decurio occiditur 1162.
Echarampsaris 448.
Ecnibalus rex Tyriorum 1344.
Edictum Artaxerxis 491. Augusti pro Judæis 722. Claudii 865,866. Cyri 469. Darii 479. Petronii contra Doritas 867.
Eglon rex Moabitarum in servitutem redigit Israëlitas 201. occiditur *ibid.*
Ehudes à Moabitis liberat Israëlitas 201. à populo principatum accipit 202.
Eiraës 20.
Elamus 19.
Elanus succedit Basani 376.
Elcanes 219, 220.
Elcias P. M. 450.
Elcias magnus 822.
Eleazari domus 327.
Eleazari Judæi laus 1134.
Eleazarus Aaronis fil. 117.
Eleazarus Anan. P. fil. 795,1091,1106.
Eleazarus Dinæi filius 888, 892, 893, 1073.
Eleazarus Dodeiæ fil. 320.
Eleazarus ejector dæmonum 339.
Eleazarus Joazari frater, pontifex 787. deponitur 788.
Eleazarus Judæ f. dictus Aaron 535,546. ab Elephanto opprimitur 546,959.
Eleazarus latronum princeps 876,1313. captus & Romam missus 893,1075. ejus ad suos oratio 1318, 1319.
Eleazarus Moysis fil. 83.
Eleazarus P. M. 2, 146, 511, 787. ejus literæ ad Ptolemæum 512, vita defunctus 192, 523.
Eleazarus sacri thesauri custos 619.
Eleazarus Samaæ fil. ejus strenuitas 1134.
Eleazarus Simonis fil. 1105,1176,1177, 1211, 1219, 1276.
Eleazarus Simonis socius moritur 1198.
Eleazarus templi prætor 897,1091.
Eleazarus, vir fortis, captus à Rufo 1309.
Eleutheri equites 987.
Eli pontifex 334.
Eli præfuit Israëlitis post obitum Samsonis 217. ejus filii nequissimi 219.
Elia 424.
Eliabi opera in tabernaculo 106, 118.
Eliacias pontifex 438.
Eliacimus 432.
Eliacimus *alter* 442.
Elias de pluvia Achabum monet 381.
Elias vates 378. quid præstitit viduæ Sarephthanæ *ib.* Achabum adit 379. ejus jussu necantur falsi vates 381. ignem de cœlo devocat 395. ex hominum conspectu sublatus 396.
Eliæ epistolæ ad Joramum 405.
Eliasibus pontifex 484, 485. moritur 500.
Elien filius Davidis 288.
Elimelechus 217.
Elionæus Cantheræ filius fit pontifex 871.
Eliphale filius Davidis 288.
Elitæus Saphatæ fil. 347,382,383. ejus miracula 398,399. ejus mors 415.
Elissæus vates medetur fonti prope Hierichuntem 1194.
Elissæus vates moritur 415. ejus laus *ibid.*
Elix *vel* Felix 639.
Elmodadus 20.
Elon post Apsanen imperium assumpsit 211.
Elpis Herodis uxor 751, 1028.
Elthemus *dux* 1004.
Elulæus rex Tyriorum 428.
Elysas 17.
Emnos filius Davidis 288.
Ennaphen filius Davidis *ibid.*
Ennerus 25.
Enochus & Elias ἀφανεῖς facti 396.
Enosus filius Sethi 11.
Epaphroditus quis? 2.
Epaphroditus summus Josephi amicus 946.
Ephesiorum decretum pro Judæis 635.
Ephodes 113,114.
Epicrates 586.
Epicuriorum reprehensio 466.
Epiphanes regis Commagenes fil. 873, 890,1312.
Epistola Jonathæ pontificis ad Lacedæmonios 573. Philadelphi pro libertate Judæorum 509. Philadelphi ad Eleazarum pontificem 512. Eleazari ad Philadelphum *ibid.* Salomonis & Hiromi Tyriorum regis 339. Xerxis Persarum regis ad Esdram 481. Artaxerxis ad Satrapas 490. Antiochi ad Ptolemæi Epiphanem 520. Samaritanorum ad Antiochum cum ΘΕΟΥ appellatione 533. Alexandri Balæ ad Jonatham cum fratris titulo 559. Antiochi M. ad Ptolemæum Epiphanem 518. Demetrii ad Jonatham & Judæos 584. Oniæ ad Ptolemæum & Cleopatram Ægypti reges 562. Ptolemæi & Cleopatræ ad Oniam 562. Julii Cæsaris ad magistratus Romanorum pro Judæis 629. M. Antonii ad Tyrios 641. Ἐπῳδαὶ à Salome compositæ contra morbos 338.
Erica 424.
Esaias *vates* 427, 433, 436. ejus laus *ibid.* ejus prædictio de Assyriis 433. ejus vaticinium de templo Oniæ 1326.
Esavus *dictus* Adomus 48. ejus nativitas 36.
Escholes 25.
Esdras 481. dolet populum externorum affinitati addictum esse 483. legem populo recitat 485. moritur *ibid.*
Essenes 113,114,120. ejus fulgor quando cessavit *ibid.*
Esseni (sive Essæi) ab Herode in honore habiti 699. eorum mores describuntur 793,1060,1061,1062,1063,1064, 1065.
Esther 489. ducta in matrimonium à rege 490. Judæorum suscipit patrocinium 492,493. regem & Amanem ad convivium invitat 494.
Ethanus 339.
Ethi Gittæus 305,310.
Ethnarcha Judæorum Alexandriæ 865.
Eva facta 5. ejus lapsus 6.
Euarachus Cous 737,1024.
Evaristus Arruntius 851.
Evilas 18.
Evilates 20.
Evilmaradouchus 1344.
Euodus Tiberii libertus 815.
Eupolemus Joannis fil. 551.
Euricles Lacedæmonius Herodis filios calumniatur 736,737,1021,1022. in patriam reversus dat pœnas 1024.
Eutychus Agrippæ libertus 810,812.
Eutychus auriga Caii Cæs. 863.
Exploratores à Moyse in terram Chananæorum missi 131.
Exploratores missi à Jesu in Hierichuntem 178. res singulas fideliter narrant 179.

Exsecra-

Exsecrationes & benedictiones è montibus Garizim & Gebal 174,186.
Ezechiel. *v.* Jezechiel.
Ezechias latronum princeps 625, 979, 1035.
Ezecias rex 425. ejus ad populum pia oratio 425,426. templum lustrat *ibid.* paschatis festum magnifice celebrat *ibid.* Palæstinis bellum infert 427. se tuetur contra Senacheribum 432, 433. ex eo convalescit 435. moritur 436.

F.

Fabatas Cæsaris servus 755. ejus procurator 1030.
Fabius 639.
Fabius centurio 614,972.
Fabius Damasci præfectus 984.
Factiones tres Hierosolymis 1211,1213.
Fadus (Cuspius) Judææ procurator 874, 876,877,1071.
Fœdus inter Antiochum M. & Ptolemæum 523.
Fames 691.
Fames imperante Claudio 134.
Fames Hierosolymis atrox 1245,1252, 1274.
Fames ob Sauli in Gabaonitas sævitiam 318.
Fames Samariæ 586.
Fames in Judæa, & ex ea pestis 691,881, 886.
Fannius prætor Rom. 584.
Fannii consulis decretum pro Judæis 632.
Felix *vel* Elix 639,984.
Felix frater Pallantis 1074. Judææ procurator 1075,890,892. seditiosos castigat 894. accusatur Romæ 895.
Festa Hebræorum 122,123,124.
Festus (Porcius) Judææ procurator 895, 1077. moritur 896.
Flaccus (Norbanus) procos. 723.
Flaccus Syriæ præses 809.
Florus (Gessius) Judææ procurator 794, 874. belli Judaici auctor 898, 901, 902,906, 1077, 1079. urbem diripit 1080. victus *ibid.* calumniatur Judæos apud Cestium 1083.
Fons prope Hierichuntem 1194. ei medetur Elissæus vates *ibid.* ejus miranda vis 1195.
Fonteii Agrippæ cædes 1302.
Fronto (Æternius) 1277, 1290.
Frugi (Titus) 1277.
Fulvia, femina nobilis, à Judæo pecunia emuncta 800.
Furius centurio 614,972.
Furti pœna 706.

G.

Gaalæ præsidio se contra Abimelechum tuentur 207.
Gaamus 21.
Gabaonitæ 184. quomodo cum Jesu paciscuntur *ibid.* & fraudem luunt 185. vindicantur 318.
Gabaonitas accusat Levita stupratæ uxoris 195, 196.
Gabares 338.
Gabaris *ibid.*
Gabinius 611,613,971. missus in Syriam 616. Syriæ præses 974.
Gadara capta à Vespasiano 1190.
Gadareni capti & cæsi 1127.
Gaddis *v.* Joannes.
Gadus *vates* 321,322.
Galadenorum regina 596.
Galba 816. Neroni succedit 1196. ex insidiis occiditur 1196,1197.
Galilæa tota venit in potestatem Romanorum 1168.
Galli 1087.
Galli Satellites 1006.
Gallicanus 1142.
Gallus Ælius 693.
Gallus (Cestius) Syriæ præses 9.
Gallus centurio 1162.
Gallus Rubrius 1302.
Gamala obsidentur 1160.
Garizitanum templum dirutum 584.
Gatherus 20.
Gaza capta & diruta 595.
Gazæi à Jonatha male multati 571.
Gedeon quo stratagemate hostes vincit, & Israëlitas ab eorum dominatu liberat 204,205. ejus mors 206.
Gemellus 730,815,816.
Gentilium dii non deridendi 1385.
Gentium dispersio 16.
Gera pater Ehudis 201.
Geraestratus rex Tyriorum 1344.
Germani describuntur 1087. Romanis serviunt 1284. rebellant 1301.
Germani cujusdam prædictio Agrippæ in carcere 814.
Germani satellites 848.
Germanici domus 848.
Germanicus pater Caligulæ 815.
Germanicus in orientem missus 797. à Pisone sublatus *ibid.*
Gessius (Florus) *v.* Florus.
Gigantes 193,319.
Glaphyra Archelai Cappadocum regis fil. nubit Alexandro Herodis fil. 707. odio prosequitur Salomen 726,727, 1017. ejus superbia *ibid.* ejus planctus ob vincula mariti 739. occiso marito remittitur ad patrem cum dote 750. nubit Judæ regi Libyæ, dein Archelao regi Judææ 788,789,1059. ejus somnium & mors *ibid.*
Goliathus ex urbe Gitta, vir immanis 248. Israëlitas ad singulare certamen provocat *ibid.* à Davide dejicitur 250.
Gomarus, Gomarenses 17.
Gorgias Jamniæ præfectus cum suis in fugam conjicitur 539. postea rem prospere gerit 543.
Gorion Josephi fil. & Simeon Gamalielis hortantur multitudinem ut facinorosos adorirentur 1171. morte plectitur 1186.
Gratus (militum præfectus) 812. Simonem interficit 779, 780, 1053. obviam fit Varo 1055. incidit in Claudium 858, 859.

H.

Hæmanus 339.
Halicarnassensium decretum pro Judæis 635.
Heberus 20.
Hebræorum, invito Moyse, cum Chananæis pugna 135.
Hecatontomachi 592.
Helcias *magnus* 822.
Helcias sacri ærarii custos 896.
Helena Adiabenorum regina Judaicam religionem amplectitur 878. Hierosolyma se confert 886. ubi sepulta *ibid.*
Hemaon 339.
Henochus. *v.* Anochus.
Herculis templum 1341.
Herennius Capito 809,810.
Hermæus rex Ægypti 1352.
Herodes rex Antipatri filius 620,976. ejus ætas cum rebus admoveretur 624. Galilææ fit præfectus, Ezechiamque cum aliis prædonibus afficit supplicio 624, 625, 979. ob eorum cædem exosus in judicium vocatur, & dicit causam 626. effugit *ibid.* ad Sextum Cæsarem proficiscitur & præficitur Cœle-Syriæ 627. stat à Cassio & Bruto 637. fit Syriæ procurator *ibid.* & 983. Romanorum benevolentiam captat & assequitur *ibid.* Malichum trucidat 638. Antigonum Aristobuli vincit & ex Judæa pellit 639. M. Antonium corrumpit 640. accusatus tetrarcha constituitur 642. strenue pugnat *ibid.* & 986. sibi à Parthis cavet & elabitur ex insidiis 645, 988. quænam ei in fuga acciderunt *ibid.* in Ægyptum venit, & Rhodum postea Romamque 647,648,990. suasu Antonii à senatu Roman. declaratur rex Judææ 648,649,991. ex Italia navigat, & pugnat contra Antigonum 649. Joppen capit & Hierosolyma oppugnat 650, 992. Sepphorim occupat 651. in Galilæa hostes superat 652. & latrones *ibid.* Antonium adit cum auxiliis ad Samosata 654. ab eoque honorifice excipitur *ibid.* magno periculo mirum in modum liberatur 655,656. Pappum superat *ibid.* Mariamnem uxorem ducit, *ibid.* & 999. Hierosolyma expugnat & Antigonum capit 657,658,999,1000. & ad Antonium ducit 659. suos promovet & Antigonianos interficit 661. queritur de Alexandra 664. Aristobulo insidias struit 666. eumque occidit *ibid.* ad causam dicendam ab Antonio evocatus 667. flectit Antonium 668. Josephum fratrem necari jubet 669. à Cleopatra ad stuprum sollicitatur 670. ejus consilium occidendæ Cleopatræ *ibid.* jussu Antonii Arabes infestat 672,1001. prælio superat Arabas *ibid.* bellum Aretæ infert, *ibid.* ejus oratio 1002. ejus præsentia animi in se excusando apud Cæsarem 679,1005. Cæsarem in Ægyptum deducit 680,1006. & splendide excipit *ibid.* ei regnum confirmatur à Cæsare *ibid.* multis à Cæsare donatur 682,1006. fanum Hierosolymitanum instaurat 680,699,1006. multaque magnifice exstruit 1007 &c. concio ad milites 673. Hyrcanum occidit 678. quomodo amicitiam Antonii excusarit apud Cæsarem, & regnum ab eo obtinuerit 679,1005. mandatum ejus de occidenda Mariamne, si quid sibi accideret 667. Mariamnem uxorem interficit 684. ex Mariamnes nece perturbatur 684. in morbum divinitus immissum incidit 685,768. morbus ejus describitur 1041. à patriis moribus recedit, & ad omnia mala inclinat 687,688, &c. theatra ædificat & spectacula exhibet 688,1010,1011. contra eum conspiratur 689. fugit in Ægyptum 690. exstruit templum Samariæ 691. & regiam Hierosolymis 693. & castellum magnificum 60 circiter stadia ab Hierosolymis *ibid.* ejus nuptiæ cum Mariamne altera *ib.* fami urgenti succurrit 692. quomodo subditos in officio continuerit 693,694. ejus mores *ibid.* Cæsaream condit & à Cæsare muneratur 695. filios Romam mittit *ibid.* exstruit templum Cæsari & tributorum partem subditis remittit & conventicula populi prohibet & Essenos magnificat 697,698. templum novum ædificat Hierosolymis sumptuosiss. 700. quod describitur 701. legem statuit de furibus novam 706. navigat ad Cæs. & reductis Roma liberis dat uxores, Agrippamque honorat 707, 708. ejus apud Agrippam gratia 709. quartam tributorum partem suis remittit 712. ipsius familia domesticis agitatur dissidiis 713. Antipatrum in gratiam recepit 714. Aquileiam venit 715. filios suos apud Cæs. accusat *ibid.* & 1013. cum filiis redit in gratiam 718. quinquennale certamen celebrat, arces condit 719,989. oppida varia, templum Pythium ædificat, & ludos Olympiacos instaurat 720, 721, 1010. ejus ingenium describitur *ibid.* pecuniis destitutus Davidis sepulchrum recludit 724. omnes conjunctos habet suspectos 726, 727. à Syllæo inique accusatur apud Cæsarem 735. Herodis in filios immanitas 742. quos accusat in concilio Berytensi *ibid.* Nicolaum interrogat quid Romæ sentirent de filiis 743. filios Alexandrum & Aristobulum strangulat 745. liberis ipsorum prospicit 750. Herodis progenies *ibid.* uxores & liberi 751, 806. Herodes Mariamnes filiis sponsalia curat 751, 1027. postea mutat 1028. Antipatrum mittit ad Cæsarem 754,1030. comperit sibi venenum ab Antipatro paratum 755,1031. eaque de re quæstionem habet *ibid.* Antipatrum damnatum in vincula conjicit 764. ejus in senio amarulentia 765. morbo cruciatur 768,1041. summe crudelis *ibid.* ejus mandatum de occidendis

iis

iis quos in circum occluserat 768. negligitur *ibid.* testamentum conficit 765, 1039. manus sibi inferre conatur 770, 1041, 1042. testamentum rursus mutat *ibid.* sub mortem liberalissimus & crudelissimus 768. testamento mutato moritur ac funeratur 770, 771, 1042. testamentum ejus legitur *ibid.* testamento ejus confirmato quantum filiis ipsius patrimonium supersuerit 785.
Herodes Herodis fil. urbes ædificat in honorem Cæsaris 794, 1066. tetrarcha fit *ibid.* litteras mittit ad Cæsarem 803. tenet tetrarchas Galilææ & Perææ 819, 1065. exilio multatur 820, 1067.
Herodes frater Herodis tetrarchæ, non ex eadem matre 804.
Herodis Aristobuli fil. ex Berenice Salomes filia 807, 1027.
Herodes Herodis fil. ex Mariamne pontificis filia 751, 754, 1028, 1030. è testamento Herodis expunctus 1033.
Herodes Herodis fil. ex Cleopatra 751, 754, 1028.
Herodes Agrippæ frater & Chalcidis rex 871, 873. ducit Mariamnem 807. à Claudio impetrat jus in templum & pontifices 878. ejus mors 865, 887, 1071. progenies *ibid.*
Herodes Phaiaeli & Salampsionis fil. 806.
Herodes Polemonis fr. Chalcidis rex 871.
Herodias Aristobuli filia ex Berenice Salomes filia 804, 1027.
Herodias, Agrippæ soror, & conjux Herodis tetrarchæ, honoribus invidet Agrippæ 818, 1067. maritum in exsilio comitatur 819, 820, 1067.
Herodias nupta Herodi, Herodis M. filio ex Mariamne Simonis P. filia 807. postea alteri Herodi nupsit mariti prioris fratri 807, 808.
Hezechias rex Jud. 425.
Hiaramus Tyriorum rex Davidis amicus 287.
Hieremias propheta 441. ejus epicedium in Josiam *ibid.* ejus vaticinium contra Hierosolyma 442, 444, 445. accusatur 443. absolvitur *ibid.* ejus liber comburitur *ibid.* comprehenditur & in carcerem conjicitur 445, 446.
Hierichons. *v.* Jericho.
Hieroboamus Joasi fil. regnat in Israëlitas 418. bellum infert Syris *ibid.* moritur 419.
Hieroboamus Nabathæi fil. in Solomonem conspirat 361. decem tribuum rex creatur 364. vitulas facit aureas *ibid.* ejus manus aret 365. ejus contra Abiam expeditio 371. moritur 373.
Hierosolyma capta 287. unde nomen *ibid.* obsessa a Babyloniis 446. capta 448. capta ab Herode 658. capta à Ptolemæo Lagi 508. quoties capta 1292. solo æquata 1295. eorum primus conditor 1292. Hierosolyma incenduntur 1290.
Hierosolymorum rex & alii quatuor reges contra Gabaonitas bellum movent 185. à Jesu profligantur 186.
Hierosolymorum urbis descriptio 613, 1221, 1222, 1223, 1224, 1349.
Hin, mensura Hebr. 117.
Hiramus legatos mittit ad Solomonem 339. & litteras 340.
Hiromus rex Tyri 1340, 1341, 1345.
Hispani 1087.
Historici munus 607.
Hophnis filius Eli 219. moritur 221.
Hostia humana 398.
Hyrcanus Alexandri Jannæi filius constituitur pontifex 600, 968. fœderatur fratri, & otiosam vitam elegit 608, 609, 968, 969. ejus ingenium quale, & cur fugerit ad Aretam *ibid.* Scauri amicitiam frustra ambit 610, 611. disceptat apud Pompeium cum fratre *ibid.* redditur ei pontificatus 615. confirmatur ei pontificatus à Cæsare 622, 978, 979. honoratur ab exteris gentibus 623. honoribus ab Julio Cæs. afficitur 628. capitur & amputantur auriculæ ejus 646, 662, 689. à Parthis dimissus ad Herodem revertitur, à quo perfide tractatur 662. occiditur 678. quali fortuna per omnem vitam fuerit agitatus *ibid.*
Hyrcanus primus ejus nominis pontifex 802.
Hyrcanus (qui & Joannes) quomodo à Ptolemæo tractatus & Antiocho Eupatore 581, 961. gesta ipsius *ibid.* ejus felicitas 585, 586, 962.
Hyrcanus Josephi Tobiæ filius 526. callidum ejus commentum 527. ad Ptolemæum mittitur, benigneque ab eo excipitur 528. & honoratur *ibid.* ejus gesta & mors 531.
Hyrcanus Simonis Matthiæ filius effugit Ptolemæi insidias, & principatu potitur 581. oppugnatur ab Antiocho Sotere 582. pacem ab eo redimit CCC talentis, Davidisque thesaurum tribus millibus talentorum imminuit 583. urbes ab hostibus ablatas recuperat, pacemque cum Rom. init. *ibid.* in Syriam expeditionem facit, *ibid.* Samariam obsidet & radicitus tollit, cumque Deo colloquitur 585, 586. ejus mors & elogium 588. somnium de filiis quale aliquando habuerit 591.
Hystaspes 471.

L

Jabesus 421.
Jabinus rex Chananæorum subjugat Israëlitas 202.
Jabisus Galaditidis urbs eversa 198.
Jacimus (sive Alcimus) 547, 752.
Jacobus natus 36. ejus lucta 45. de Rachele paciscitur 40. ejus clandestinus abitus à Labano 42. filii 41, 46. ejus liberi quibuscum venit in Ægyptum 70. ejus lachrymæ Benjaminem in Ægyptum mittentis 62. ejus & Esavi ἀπάντησις 45.
Jacobus frater J. Chr. lapidatur 896, 897.
Jacobus Sosæ fil. 1177, 1230, 1288.
Jacobus Idumæus patriæ proditor 1198.
Jadelphas 21.
Jaddus, Joannis fil. P.M. 500. Alexandrum parat excipere 503. moritur 505.
Jadon vates 365. à leone occisus 366.
Jaires rem Hebraicam administrat 209.
Jale, mulier Cenites, Sisarem occidit 203.
Jalus Moysis nepos 329.
Jamblichus dynasta 621, 977.
Janias Ægypti rex 1337.
Japhetus 14. ejus filii quas terras possiderunt 16.
Jarades 8, 11.
Jardes saltus obsessus 1310.
Jason, qui & Jesus 531.
Jason Eleazari fil. 551.
Jazielus vates 393.
Ide liberta 799. in crucem acta 800.
Idumæi 541, 1176, 1180, 1181, 1182, 1314. transitum negant Israëlitis 145.
Idumæi Semi-Judæi 650.
Idumæi fiunt Judæi 584.
Jebar filius Davidis 288.
Jebostus (vel Jebosthus) creatur rex 279. insidiis perit. 284, 285.
Jede mater Josiæ 438.
Jehu Nemessi filius 382. rex Israëlitarum declaratur 406. res ab eo gestæ 407, 408. Baalis sacerdotes interfici curavit 410. moritur 413.
Jehu vates 375.
Jenaë filius Davidis 288.
Jephthes, dux Israëlitarum, regem Ammanitarum profligat 210. filiam ex voto temerario mactat *ibid.* Ephraëmitas magna clade afficit 211.
Jerasa 422.
Jeroboamus. *v.* Hieroboamus.
Jericho capta 181. ejus instaurator diris devotus 182.
Jessæmus Achimæi fil. 320.
Jessæus filius Obedæ 246. pater Davidis 247.
Jesus P. M. 1177. 1183.
Jesu Christi elogium 798.
Jesu Phabetis filio pontificatus abrogatur 693.
Jesu plebeji clamor & mors 1282.
Jesus. *v.* Josua.
Jesus (sive Jason) P.M. 531.
Jesus Tiberiadis præfectus 917.
Jesus pontificatu abdicatus 665.
Jesus Sapphiræ filius 910, 917, 1106, 1109.
Jesus Gamalielis filius, pontifex 898.
Jesus post Ananum pontificum natu maximus 1177. ejus ad Idumæos concio 1178, 1179.
Jesus filius Damnæi P M, 897.
Jesus Gamalæ filius 923, 924.
Jesus filius Naveni 132. Moysis successor 157. dux Israëlitarum contra Amalecitas 99. copias Jordani admovet 178. coram Moyse vaticinatur 174. de tellure dimetienda deliberat 186, 187. ejus concio ad pop. Transjordanianum 189. 190. ejus obitus 192.
Jesus Saphati filius, latronum princeps 914, 1150.
Jesus Thebuthi fil. 1288.
Jesus Josodeci fil. 476.
Jesus sacerdos 1288.
Jethro Madianita 193.
Jezanias 451.
Jezebela uxor Achabi 377. à canibus discerpta 408.
Jezecielus 441, 443, 444, 449.
Imagines, seu effigies æreas boum nefas Judæis effingere 359. imagines erigere aut animantium effigies consecrare vetitum Judæis 765.
Impostores per Judæam 893.
Infanticidium in Ægypto 74.
Joabus dux 279. conspirat cum Adonia 325, 330.
Joachazus Judææ rex 442. in Ægypto moritur *ibid.*
Joacimus P.M. 481, 485.
Joacimus Judææ rex 43, 442. à Babyloniis deficit *ibid.* interficitur *ibid.*
Joadas 438.
Joannes, *al.* Hyrcanus Ptolemæum adoritur 961. aperit Davidis sepulchrum *ibid.* ejus mors & elogium 962.
Joannes Baptista ab Herode necatus 805.
Joannes dictus Gaddis frater Jonathæ interficitur 556.
Joannes Levi filius Gischalorum instaurator 908, 1107, 1314. Josephi inimicus 912, 916, 1108. affectat tyrannidem 1175, 1189.
Joannes Sosæ fil. 1177.
Joannes Essæus 1106, 1118.
Joannes Judæ fil. P.M. 500. fratrem in templo interficit *ibid.*
Joannes qui & Hyrcanus 581.
Joannes dux Idumæorum moritur 1234.
Joannes Eliasibi fil. 484.
Joannes Careæ fil. 451. persequitur Ismaelum 453.
Joasus Joazi fil. Israelitarum rex 415.
Joasus è stirpe regia servatus 410. rex Judææ creatur 411. moritur 414.
Joathamus 334. Sicimitis apologum edit 207.
Joazarus Boethi filius P.M. 767, 791, 792. pontificatu privatur 787, 794.
Joazus Jehu fil. 413. Israelitarum rex 414.
Jobabus 20.
Jobelus 8.
Jobus arcem Hierosolymitarum capit 287.
Jodamus 285.
Jodaus pontifex 410.
Jonadabus vetus amicus Jehu 409.
Jonas vates 418, 419.
Jonathas Anani fil. 868. pontificatum oblatum respuit *ibid.* ejus gesta 1074. à sicariis peremptus 1075.
Jonathas dictus Apphus 535.
Jonathas Asamonæi fil. Antiochi Epiph. filio reconciliatur 960. insidiis Tryphonis capitur & interficitur *ibid.*
Jonathas Dorcadis fil. 1170.
Jonathas Sauli fil. præsidium Palæstinorum

norum adoritur, cæditque 239. Saulo Davidem reconciliat 253. ejus & Davidis consultatio de noscitando Sauli erga Davidem animo 256. cadit in pugna contra Palæstinos 275.
Jonathas quidam Sadducæus Hyrcanum in Pharisæos irritat 587.
Jonathas quidam provocat ad singulare certamen Romanos 1272. à Prisco sagitta interficitur *ibid.*
Jonathas alter 300,302.
Jonathas fil. Abiathari 305, 326.
Jonathas Samæ fil. sternit hominem sex cubitorum 319.
Jonathas Sicariorum princeps capitur 1327.
Jonathas P. à Felice perimitur 893.
Jonathas post Judam principatum suscipit 555,556. cum Simone Nabatæos opprimit 557. cum Bacchide societatem init 558. redit Hierosolyma & cultum Dei restituit 559. mittit qui cum Romanis & Spartanis amicitiam renovent 573. obviam it Demetrii ducibus eosque superat 572. ejus Literæ ad Lacedæmonios 573. interficitur 578.
Joppe diruta 1148.
Joppe capta à Romanis 1100.
Joramus P M. 450.
Joramus rex Israelitarum 396. ejus in Moabitas expeditio *ibid.* moritur 405,406,407.
Jordanis fluvii trajectus plane mirandus 180.
Josadochus P. M. 450.
Josaphatus Achili filius 293.
Josaphatus rex bonus & pius 387,393. ei Deus ignoscit ob societatem cum Achabo 392. ejus classis naufragium 394. mors 398.
Josephus Zachariæ fil. 543.
Josephus Antipatri fil. 620,976.
Josephus Cabi fil. P.M. 896. privatur pontificatu *ibid.*
Josephus Cami fil. fit pontifex 878. pontificatu privatur 886.
Josephus, Caiaphas dictus, fit pontifex 795. pontificatu privatur 802.
Josephus Madicastræ filius seditionem concitat Gamalis 922.
Josephus Dalæi fil. 1280.
Josephus Ellemi fil. vicarius pontifex in diem 767.
Josephus Archelai sobrinus 1055.
Josephus quæstor 679.
Josephus Gorionis fil. 1105,1114.
Josephus avunculus Herodis 667. arcanum de Mariamne detegit, & necatur *ibid.*
Josephus frater Herodis 688.
Josephus Salomes maritus secretum de Mariamne occidenda prodit 1012. in Idumæam missus 651,993. ejus mors 655,656.
Josephus Josephi, Herodis fratris filius 807.
Josephi fratris Herodis casus 996.
Josephus Tobiæ fil. Oniam avunculum objurgat 523. legationem suscipit ad Ptolemæum 524. ei vectigalia addicit Ptolemæus 525. Syriam ire contendit ad vectigalia exigenda *ibid.* ejus opes & liberi 526. Solymis fratris filiam ducit ex qua natus Hyrcanus 526. moitur 530.
Josephi Jacobi fil. visiones 49,50. ejus venditio 52. ejus continentia 54. in carcerem conjicitur 50. inde liberatur 57. fratres agnoscit 60. eos tentat 63. fratribus se aperit 67,68. ejus mors 72.
Josephus Matthiæ fil. utrique Galilææ præficitur 1106. ejus periculum Tarichæis 1109. stratagemate se recipit Tiberiadem 1112. magno iterum in periculo 1254. ejus mater luget filium ut mortuum *ibid.* ejus concio ad Tarichæenses 918. ejus stratagema 918,920,926,930,933,936,1131, 1132 &c. ex insidiis evadit 918. Tiberiada petit 920. mirabile ejus somnium 924. Tarichæas se confert 931,934. lapide perculsus in summum ipsius vitæ periculum venit 1254. pater ejus vinctus servatur 1253. ejus pietas in patriam 1287. à muliere proditus 1142. Nicanori se tradit 1142, 1143. ejus ad suos oratio 1144. in vitæ periculo 1145. ejus consilium de sortibus adhibendis *ibid.* ad Vespasianum adducitur 1146. ejus ad Vespasianum allocutio *ibid.* in honore apud Vespasianum & Titum 1147. vinculis solutus 1205,1206. facit orationem ad Judæos 1267. hortatur obsessos ad deditionem 1240. accusatur conjurationis 1327. a Vespasiano in honore habitus 944, 946. & à Tito *ibid.* & à Domitiano & Domitia 946 ejus uxores tres prædiis donantur à Tito 945. à Vespasiano terras in Judæa accipit *ibid.* ejus honores *ibid.* & liberi ex stirpe Asmonæorum *ibid.* ejus genus 904. in Hebræis Græcisque literis versatissimus 903, 904. Pharisæus sectâ 905. Romam proficiscitur *ibid.* Galilææ præficitur 906. Sephoritas metu liberat 907. in Galilæa manet 910. ejus moderatio & continentia 912. ejus in scribendo propositum 607. ejus studium in historia scribenda *ibid.* alia opera pollicetur 4. promittit librum περὶ ἰδίων ἐπιτῶν 161. quo tempore scripsit antiquitates 903. quando natus 904. quæ scribere proposuit 903, ejus legatio 907. ejus ἀρετὴ in Galilæa 412. ei fides in historia habenda 1334. Vespasianum & Titum aliosque appellat *ibid.*
Josias rex, ejusque pietas 438, 439, 440. moritur 441.
Josua. *v.* Jesus.
Josuæ concio 189. ejus mors 192.
Josua à Moyse destinatus successor 157.
Josua Siæ fil. pontifex 788.
Josue 99,132,174.
Josobetha 410.
Josodecus P. M. 476.
Jotapatenorum cædes urbe capta 1141, 1142.
Jothamus rex Judææ 422. ejus obitus 423.
Jothamus P. M. 450.
Jovanus 17.
Jovis Ἐπιλοῦς templum in monte Garizim 533.
Jovis Victoris ædes 862.
Jovis Olympii templum 1340.
Irenæus orator 774,1049.
Iris 14.
Isaacus 26.
Isaias vates 427. ejus laus 436.
Isidis templum everti jubet Tiberius 800.
Isidis sacra sædantur 798,800.
Ismael 26.
Ismael Phæbi fil. P.M. 795,894.
Ismaelus insidiatur Godoliæ 451. eumque interficit 452.
Israelitarum recensio 129. eorum studium in Deum satiscit 194.
Israelitæ translati in Mediam 428. in captivitatem ducti 427.
Istobus rex 295.
Isus P.M. 450.
Ithamarus fil. Aaronis 117. ejus domus 327,334.
Ithobalus rex Tyriorum 377,378,1341, 1344.
Jubalas 8.
Jubilæus annus 128,581,626,629,961.
Juctas 20.
Jucundi συνεφαρτία in Alexandrum 730.
Jucundus 938,1028.
Jucundus (Æmilius) 1103.
Jucundus ἱππάρχης 1079.
Judadas 18.
Judææ descriptio Geographica 1120, 1121,1122.
Judæa sero admodum Græcis cognita 1335. tota subacta & pacata 1324. ejus facta tributaria 615.
Judæi recti ab optimatibus 617,975. de sacerdotum nuptiis solliciti 1332, 1333.
Judæi Alexandriæ æquo jure cum Græcis permissu Alexandri M. 1098.
Judæi Antiocheni 1298. eorum periculum *ibid.*
Judæi Babylonii 909.
Judæi occisi Cæsareæ 1095.
Judæi Scythopolitani misere cæsi 109.
Judæi de sacerdotio inter se discordant 531.
Judæi Sabbato pugnare nolentes occiduntur 535.
Judæi militant Alexandro 504. translati in Ægyptum 508.
Judæi Roma pulsi 800,801.
Judæi cupiunt redigi in formam provinciæ & Syriæ adjungi 784.
Judæi benevole excepti à Seleuco Nicatore 519. à Vespasiano & Tito 520. à M. Agrippa *ibid.* ab Antiocho Magno 521.
Judæi in hippodromum conclusi ab Herode, à Salome & Alexa dimissi 771.
Judæi quinam ita dicti 487.
Judæi Ethnarchæ filius apud Antiochiam patrem defert 1299.
Judæorum cognatio cum Lacedæmoniis 530,571,572. Judæi pro salute & victoria Laconum vota nuncupant 573.
Judæorum regiminis forma 480.
Judæorum nuptiæ 1380,1388.
Judæorum Synagogæ 1299.
Judæorum privilegia sub imperio Rom. 709.
Judæorum legatio ad Cæsarem contra Archelaum 783.
Judæorum Asianorum legatio ad Cæsarem 722.
Judæorum cædes magna 834, 1097, 1321.
Judæorum in Mesopotamia & Babylonia calamitas 827. & in Antiochia 1299.
Judaici belli initium 902.
Judas Essenus propheta 589.
Judas Essæus 964.
Judas Galilæus quartæ sectæ auctor 794, 886,1060.
Judas Jairi filius perit 1311.
Judas Aminadabi fil. 477.
Judas Gaulonita, è Gamalis ortus 792.
Judas Matthiæ successor 459.
Judas Maccabæus 535, 959. cum hostibus congressurus suos hortatur 538. victoriamque reportat 539. venit Hierosolyma 540. templum restaurat *ibid.* principatum occupat 538. templum lustrat, & sacra instaurat 540. Idumæos aliosque ulciscitur 541. arcem Hierosol. oppugnat 545. fit pontifex 550. cum Romanis societatem init 551. præliatur contra Bacchidem 552. occumbit 552,960.
Judas Chapsæi fil. 572.
Judas Sariphæi fil. 766.
Judas Sepphonei fil. 1040.
Judas Libyæ rex 789.
Judas Eliasibi fil. fit pontifex 500.
Judas filius Ezechiæ 1053.
Judas Ezechiæ archilestæ fil. 780.
Judices Hierosolymis è sacerdotibus, Levitis, & primatibus populi 392. in majoribus controversiis ex aliis etiam adlecti *ibid.*
Judices senatus in Syria & in Phœnicia 470.
Juelus P. M. 450.
Julia, quæ Livia 720.
Julia uxor Augusti 750.
Julia soror Caii 862.
Juliani Bithyni fortitudo 1265 1266.
Julii Cæsaris literæ ad Sidonios & decretum in gratiam Judæorum 628. alia à C. Cæsare decreta *ibid.*
Julii Antonii pro Judæis ad Ephesios rescriptum 723.
Julius Lupus 856.
Julius legionis Rom. dux 668.
Jupiter Hellenius, ejusque templum 534.
Jupiter Olympias, ejusque statua 837.
Justus Josephi filius 945.
Justus historicus 937, 938. quando historiam suam edidit 939.
Justus Pisti filius populum irritat 907. ejus elogium 908.

Justus

Justus damnatus à Vespasiano, servatus ab Agrippa 944.
Izates Helenæ fil. religionem Judaicam amplectitur 878, 880. circumciditur 881, 882. victor hostium 884. Monobazo in regnum succedit 879. moritur 885.
Izatæ filii obsessi Hierosolymis 1286.

L.

Labanus Bathueli fil 21. ejus fraus 40, 41.
Laborosoarchodus 1344.
Labosordachus 460.
Lacedæmonii è posteris Abrahami 530.
Lamechus 8,11.
Laodice Galadenorum regina 596.
Laodicensium literæ ad C. Rabilium pro Judæis 633.
Lasthenes Cretensis 564,568.
Latrones in speluncis expugnati 994, 995.
Leges variæ Hebræis datæ 127 &c.
Legis divinæ summarium 105.
Legis tabulæ 106.
Leges Moysaicæ 126,159 &c. recitatæ à pontifice 162.
Legis interpretatio penes VII. apud Persas 489.
Legis Moysaicæ versio in Græcam linguam sub Ptolemæo Philadelpho Ægyptiorum rege 2,508,515,518.
L. Lentuli decretum pro Judæis 632, 633.
Lepidus à Caio occisus 841.
Lepidus (Larcius) 1277.
Leprosi extra urbem habitabant, lege Samaritanorum 401,420.
Leprosorum in fame consilium 402.
Levitæ uxor stuprata à Gabaonitis 195.
Levitica tribus 125.
Levitis & sacerdotibus quænam concessit Deus 144.
Levitarum urbes *ibid.*
Lex data in monte 105.
Lex Dei triumphata 1306. in palatio repetita 1307.
Lex Judæorum de filiis contumacibus 743.
Liber legis repertus 439.
Liberius Maximus Judæam regit 1311.
Libri sacri apud Judæos XXII. 1333.
Libys 18.
Ligniferii festum 1092.
Linguarum varietas 15.
Litteræ Græcorum an à Cadmo & Phœnicibus advectæ 1330.
Livia, *Josepho* Julia 720.
Longi fortitudo 1273.
Longini fortitudo egregia 1236.
Longinus tribunus 1103.
Longinus (Cassius) Syriæ præses 876, 877.
Lotus 21,24. ejus uxor 28.
Lucilius Bassus legatus 1307. *v.* Bassus.
Lucullus 602.
Ludi Palatini 844.
Ludi Olympiaci ab Herode instaurati 720,721.
Ludi gentiles Hierosolymis instituti ab Herode 688.
Ludi ad celebrandum natalem fratris à Tito editi 1298.
Lupi supplicium 864.
Lupus (Julius) 856.
Lupus præses Alexandriæ 1325.
Lychnuchus sacer 111.
Lycurgus 1383.
Lydas 20.
Lydda incensa 1100.
Lysanias Ptolemæi filius interficitur 670, 986.
Lysias exercitûs Antiochi imperator contra Judæos colligit milites 538. interficitur 548.
Lysimachus post obitum Alexandri Hellespontum obtinet 507.

M.

Maccabæorum historia 534,535.
Machæna uxor Roboami 368.
Machæras 653,654,655,995,996.
Machæruntes dedunt se pro salute Elea-
zari 1310.
Machas 21.
Machinæ Rom. 1232,1234.
Machinarum Romanorum vis 1135, 1138.
Machirus 389.
Macro 813,815.
Madæi 17.
Mades *ibid.*
Madianitæ vincunt Israelitas & duro imperio premunt 203.
Madianitis bellum infert Moyses 156. & victoriam reportat 157.
Madianiticæ mulieres corrumpunt Israelitas 152,153.
Magogæ 17.
Magoges *ibid.*
Magi 1075.
Malaelus 11.
Malchus (*al.* Malichus) Arabum rex 569,647,990.
Malichus 616,974,982,983. Antipatro struit insidias, quem postea interficit 637. veneno tollit Antipatrum *ibid.* egregius simulator 638. astutia tamen Herodis occiditur 638,984.
Mallo 217.
Malthace mater Archelai obit 777.
Malthace Samaritis Herodis uxor 1028.
Maluelas 11.
Mambras 25.
Manaemus 421.
Manahemus Essenus 699.
Manahemus Judæi Galilæi filius 1093, 1094.
Manasses 436.
Manasses fit pontifex 523.
Manasses fr. Jaddi Sanaballetis filiam in uxorem ducit 500,501,502.
Manasses rex Judææ 436. in captivitatem abductus 437. in regnum remittitur & moritur *ibid.*
Manlius (L.) Lucii fil. 584.
Manna de cœlo 96. quid vocula significat 97.
Mannæus Lazari fil. 1256.
Manoches 212.
Marcœothus 334.
Marcellus Judææ procurator 801.
Marcus (*al.* Murcus) Syriæ præses. succedit Sexto Cæsari in præfectura Syriæ 636,981,982.
Mardochæus patruus Estheris magno in honore 489, 490, 498. ejus luctus 492.
Margenus Tyriorum rex 1341.
Maria, femina nobilis, filium comedit 1274,1275.
Mariamne Agrippæ filia ex Cypride 373,806,1071.
Mariamne Alexandri, Aristobuli filii, filia, Hyrcani ex filia neptis, Herodi desponsata 639, 985. fit infensa Herodi 681, 682,1011. ejus ingenium quale 682. capite damnatur 684. ejus elogium *ibid.*
Mariamne (Josephi Olympiadis filia) Herodis uxor 807, 1028. ejus filii strangulati 1026.
Mariamne nupta Archelao 890. repudiatur 1059. postea Demetrio nubit 891.
Mariamne, soror Moysis, obit 145.
Maris divisio 90.
Marion Tyriorum tyrannus 639,989.
Marsus Syriæ præses 868,869,871.
Marsyas Agrippæ libertus 809,815,817.
Marnelus 8.
Marullus 818.
Mattathias Asamonæi fil. pater Maccabæorum 534. Antiocho non obsequitur 535. Judæos sabbatis pugnare docet 535,536. alios ad legis defensionem animat *ibid.* moritur *ibid.*
Mattathias Absalomi fil. 572.
Matthes. *v.* Simon.
Matthias fit P. M. 868.
Matthias κυπρίος. 904.
Matthias Margalothi fil. 766. cum aliis comburitur 768.
Matthias, Theophili filius, pontifex 757, 758, 892, 899. pontificatu privatur 767,871.
Matthias Margali fil. 1040.
Matthias Josephi pater 904.
Matthias qui Simonem accersivit capitis damnatur 1253.
Matthias Boethi fil. 1253.
Mathusalas 8,11.
Maximus (Liberius) procurator Judææ 1310.
Maximus (Trebellius) 855.
Mechærus 653,655.
Megassarus 1249.
Meirus Belgæ fil. 1280.
Mela legatus ab Archelao 739.
Melcha 21.
Melchisidecus convivio excipit Abramum 24,25.
Melchisus Sauli fil. 275.
Melchus rex Arabum 647.
Memphibosthus filius Jonathæ 293. ei benefacit Davides 293,314,315.
Menaimus Judæ Galilææ filius 1093. occisus 1094.
Menedemus philosophus 517.
Menelaus (*al.* Onias) P. M. 531,546, 547.
Mensa aurea à Ptolemæo fabricata 513, 514. cum crateribus & phialis 515.
Mensa sacra in sacrario sacerdotum 110.
Mephramuthosis Ægypti rex 1339.
Mephres Ægypti rex 1338.
Merbalus rex Tyriorum 1345.
Mesas 20.
Messalas 648.
Messalina uxor Claudii 891,1074.
Mestraimi filii quas terras possederunt 18.
Metilius dux Romanorum 1094,1095.
Michæas vates 386,388,443. in carcerem conjicitur 389.
Micha filius Memphibosthi 294.
Michala filia Sauli nuptum datur Davidi 252. consulit saluti Davidis, fallitque Sauli nuncios 254. restituitur Davidi 281.
Minæus condit Memphim 355.
Minucianus (Annius) 838,841.
Minucianus (M.) 862.
Misaates 455.
Misaëlus 455.
Misan rex Moabitarum 396.
Mithridates 469.
Mithridates Pergamenus 621,977. Cæsari in Ægypto opem fert *ibid.*
Mithridates Sinaces Parthorum rex 598.
Mithridates Artabani filiam ducit 832. Anilæum cum suis fundit fugatque 833. capitur ab Anilæo 832. dimittitur 833. ejus expeditio in Judæam *ibid.*
Mithridates obit, à Pharnace peremptus 613,971.
Modius Æquiculus 910,915,921.
Monobazus Adiabenorum rex, cognomento Bazæus 878,1101. ejus obitus 879.
Monobazus frater Izatis fit prorex 879. moritur 885.
Mosochus 17.
Moyses, qualis vir fuerit 3. ejus nativitas 74. quomodo servatus 76. cur sic vocatus *ibid.* adoptatur à regina 77. educatur in spem regni *ibid.* diadema regium pedibus calcat *ibid.* præficitur exercitui Ægyptiorum & Æthiopas bello vincit 78. ducit Tharbin uxorem 79. fugit Ægyptios 80. Raguelis filiabus opitulatur contra pastores, ex quibus unam ducit uxorem *ibid.* conspicatur rubum ardentem in Sina 81. confirmatur ei liberatio Israëlitarum 82. edit miracula, nomen Dei cognoscit, redit in Ægyptum *ibid.* edit prodigia apud Pharaothen 83,84,85. educit Israelitas ex Ægypto, & quantus eorum numerus 88. cujus ætatis fuerit cum eos educeret *ibid.* oratio ejus ad Deum pietatis ac fidei plena 90. traducit eos per mare rubrum incolumes *ibid.* aquam amaram facit potabilem 94. coturnices & manna impetrat à Deo 96. ex petra aquam elicit 97. cum Amalecitis pugnat 1000. decem præceptorum tabulas à Deo acceptas populo exhibet 103,104 &c. quadraginta diebus in Sina detinetur *ibid.* de eo suspicio Hebræorum in monte

monte diutius morante *ibid.* Aaroni fratri sacerdotium confert 116. dedicato templo victimas offert 118. in tabernaculo Deum consulit 120. tribum Leviticam Deo dedicat 125. censet omnes tribus præter Leviticam, & ordinat profectioni belloque necessaria 129. mittit exploratores in Chananæam 131. Coræ factionem compescit 138. Moysis justitia 140. ejus precatio ad Deum 140, 141. lustrat populum 145. Sichonem & Ogem reges delet 147. Madionitas cum suis regibus cædit 156, 157. Jesum sibi designat successorem *ibid.* moriturus quid suis prædixerit 159. carmen Hexametrum Hebræis recitat 173. quas leges præscripserit 126,159 &c. jurejurando adstringit populum ad legum custodiam 174. exhortatur Josuam ut in Chananæos exercitum ducat 175. moriturus addit animos Josuæ, totique genti benedicit 175. nube circundatus disparuit 176. moritur & lugetur triginta diebus à populo *ibid.* ejus elogium *ibid.* ejus libri in templo reconditi 437. fabulose dicitur fuisse leprosus 126. summa ejus auctoritas 132. ejus V. librorum scopus 1333. Moyses apud Manethonem prius Osarsiphus sacerdos Osireos Dei Heliopolitani dictus 1354. Ægyptiis vir divinus habitus 1357. ejus tempora quibus vixit descripta 1373. ejus virtus & gesta 1375,1376.
Muchæus 489.
Mucianus Syriæ præses 519,1162,1196, 1205, 1206.
Mundus (Decius) stuprat Paulinam Saturnini uxorem 799. in exsilium pellitur 800.
Mures Azotiorum agrum vastant 224.
Mures aurei 225.
Murcus. *v.* Marcus.
Muscarum Deus Μῦια apud Accaronem 394,395.
Musica instrumenta κινύρα, νάβλα, κύμβαλον, & eorum forma 319.
Mysianum bellum 1302.
Mytgonus rex Tyriorum 1344.

N.

Naamas filia Lamechi 9.
Naamis uxor Elimelechi 217.
Naases rex Ammanitarum 294. ejus expeditio in Judæos 234.
Nabadus. *v.* Nadabus.
Nabadus & Abius flammis absumpti 119.
Nabal inhumanus 265.
Naboandelus 460.
Nabonnidus 1344.
Nabopollassarus rex 1342.
Nabosaris 448.
Naboth 383.
Nabuchodonosorus rex Babylonis 1342, 1343. magnam Syriæ partem subigit 442. Judæis tributa imperat *ibid.* Hierosolyma depopulatur 443, 447, 448. ejus somnium 456. ejus statua aurea 458. ejus cum bestiis victus *ibid.* moritur *ibid.*
Nabuthus Jezebelæ dolis interfectus 382.
Nabuzardanes templum diripit & incendit 449. postea quæ fecit 451.
Nacebus dux Arabum 735,741.
Nachores 20.
Nadabus 117. rex post Hieroboam 373,
Nahumus vates 22. ejus de Ninive prædictiones 423.
Nathan filius Davidis 288.
Nathanus vates 290,298,325.
Navigia. Hebræorum in Pontum & Thraciam sub Achabi filio 394.
Naum vates 422.
Nazaræi 144,145.
Naziræi 866.
Neapolitanus 916,1083,1084.
Nebrodes 15,18.
Nechao rex Ægyptiorum 440,441. victus à Nabuchodonosoro 442.
Neemias 485. ejus in patriam pietas 486. populum hortatur ad mænia ædificanda 487. ejus obitus & elogium 488.
Nephanus 319.
Nergelearus 448.
Nerias P. M. 450.
Neriglissoorus 1344.
Nero factus imperator 892, 1074. tyrannorum crudelissimus 892. ejus cædes 1196.
Netiras Galilæus 1135.
Nicanor 517,534,1142,1143.
Nicanor, amicus Titi, sagitta percussus 123.
Nicanor à Demetrio contra Judæam missus 549. superat Judæ milites *ibid.* postea vincitur & occiditur 550,551, 558.
Nicaso in matrimonium data Manassi 500.
Nicaule 355.
Νικατηρια singulis annis à Judæis celebrata, in memoriam devicti à Juda Nicanoris 550.
Nico maxima ἱλάστηρις 1234.
Nicolaus Damascenus Judæorum patrocinium suscipit 520. & agit apud M. Agrippam 709. ab Herode missus ad Augustum 736. revertitur 743. ejus pro Archelao oratio apud Augustum 776,784,1051. Antipatri crimina exaggerat 760,761,762,1038. Archelaum coram Cæsare excusat 784. pro Archelao adversariis respondet 1051, 1057. ejus frater Ptolemæus 1048, 1049.
Niger Peraita 1101, 1106, 1118, 1186. ejus mira evasio 1119.
Niglisarus 460.
Nilus *fl.* 6.
Nimrodus *v.* Nebrodes.
Noarus 1097,1098.
Noeus 10. arca servatus *ibid.* Deo supplicat post diluvium 13. ejus precibus annuit Deus *ibid.* leges Noeo datæ 14. Noeus inebriatus 19. ejus stemma 11. obitus 14.
Nomus Heliopolites, ubi Memphis 1326.
Nooma mater Roboami 362.
Norbani Flacci literæ pro Judæis ad Sardianos 723.
Norbanus cæsus 849.
Nosta 443.
Numenius Antiochi fil. 573.

O.

Obedamus domo sua arcam excipit 289.
Obedas rex Arabum 597,728,965.
Obedas vates 424.
Obedias 370.
Obimus filius Hieroboami 370.
Ochozias rex 390,395. moritur 396, 407.
Octavia Claudii ex Messalina filia 1074.
Odeas P. M. 450.
Oëus rex Marianitarum 157.
Osellius 987.
Og rex 148. ferreus ejus lectus *ibid.*
Oges Galadenæ & Gaulanitidis rex superatur 148.
Olda vates 439.
Oleum in sacris Hebræorum 121.
Oleo non præparato à Tribulibus nefas uti Judæis 519,1108.
Olympii Jovis simulachrum 837.
Olympias Herodis filia ex Samaritana 751.
Olympias Herodis filia ex Malthace nupta Josepho Herodis fratris filio 1028.
Olympus Romam mittitur 739, 742, 1025.
Onias & Dositheus Judæi duces liberaverunt Alexandriam 1365.
Onias Jaddi fil. patri in pontificatum succedit 505.
Onias Jesus fil. fit pontifex 665.
Onias Oniæ fil. templum in Ægypto ædificat Hierosolymitano simile 562, 563. ejus literæ ad Ptolemæum Philometorem, & Cleopatram *ibid.* Ptolemæi ad eum responsio *ibid.*
Onias Oniæ fil. pontifex, quanta mala fecerit Hierosolymis propter Tobiæ filios civitate ejectos 531, 958. in Ægyptum fugit, ibique urbem & fanum condit *ibid.*
Oniæ templum in Ægypto diruitur 1325.
Onias Simonis fil. fit pontifex 523, 530. ejus mors *ibid.*
Onias (qui & Menelaus) pontifex 547.
Onias, vir justus & Deo charus, qui pluviam precibus impetrarat, lapidibus obruitur 609,610.
Opheites 20.
Ophellius 644,987.
Opobalsamum 357,613.
Oraculum 1283. alterum *ibid.*
Oraculum de futuro urbis & templi excidio 1188,1266.
Oraculum de venturo Messia, ad Vespasianum traductum 1205,1283.
Orebus rex Madianitarum 206.
Organa bellica 1232.
Orodes 796.
Oronna Jebusæus 287. ejus area 322. locus ubi Isaacus erat immolandus, & ubi conditum est templum 323.
Orpha 217.
Orus Ægypti rex 1339.
Osarsiph sacerdos Heliopol. 1355,1357.
Oseas rex 425, vivus captus 427.
Otho declaratus imperator 1196. semet interficit 1200.
Ozas ob tactam arcam, à Deo occisus 289.
Ozias, Amasiæ fil. regnum Judæ patre mortuo capit 418. ejus laus & res ab eo gestæ 420. in templum ad suffiendum ingreditur *ibid.* ob usurpatum sacerdotale munus lepra afficitur 421.

P.

Pacis templum ædificatum 1307.
Pacorus Mediæ rex 883. conjugem & concubinas, captas ab Alanis, centum talentis redemit 1313.
Pacorus Parthorum rex Syriam obtinet 643. insidiatur Hyrcano & Phasaelo 644. contra Judæos pergit 986. in urbem admittitur 987. occiditur 653.
Pætus (Cæsennius) Syriæ præses 1311. ejus in Commagenam expeditio *ibid.*
Papinius 840.
Pappus ab Antigono dux mittitur in Samariam 655,656,997,998.
Palatium Romæ 859.
Pallas 107,812.
Pallas Herodis uxor 751,1028.
Pallas frater Felicis 895,1074.
Pannychis concubina 1021.
Paradisi descriptio 5.
Paradisus pensilis conditus 1343.
Parasceue 124.
de Parentum honore apud Judæos 138, 1382.
Parthi Syriam obtinent & Antigonum stabilire conantur in Judæa 986. in Judæam expeditionem faciunt 643. Hierosolyma oppugnant *ib.* fanum & urbem occupant *ibid.* perfide agunt 643,645,987.
Pascha 124,373,609,773, 1294. ejus celebrandi modus 1291.
Paulina à Mundo stuprata 799.
Paulinus 1142.
Paulinus Lupo in administratione Alexandriæ succedit 1326. templum Oniæ spoliat *ibid.*
Pausanias Cerastæ fil. Philippi Maced. interfector 501.
Pedanius 1025,1271.
Pegmata 1306.
Pentecoste 124,778.
Peræa, tota capta 1192.
Pergamenorum decretum pro Judæis 634.
Persarum οἱ ἐπτὰ οἶκοι 471. penes VII. Persas legum interpretatio 489.
Persarum vestis regia 493.
Pestis sævit in Israelitas 322. Davidis ex pœnitentia cessat *ibid.*
Pestis in Judæa 685.
Petilius Cerealis procos. Germanos ad sobrieta-

sobrietatem coegit 1302.
Petina uxor Claudii 891,1074.
Petronius Hierosolyma missus à Caio 1068,1069.
Petronius præfectus Ægypti 691,692. Herodi frumentum suppeditat in fame 692,693.
Petronius Syriæ præfectus 892,893.
Petronii (Publii) contra Doritas edictum 867.
Phaceas rex Israelitarum 422. Judæis cladem infert 423. moritur 425.
Phædra Herodis uxor 751,1028.
Phalecus 20,137.
Phalion frater Antipatri 610,970.
Phalna filius Davidis 288.
Phannias Samuelis filius fit pontifex 1171.
Pharaones cur dicti Ægyptiorum reges 355.
Pharisæi. v. Sectæ, 587,588,793,1068. sectæ Stoicorum similes 648,905. eorum potentia 753,968. & auctoritas sub Alexandra Regina 600,601. dominantur Alexandræ per novennium 968. nolunt sacramentum præstare Cæsari 753. multantur ibid. invident Hyrcano 587. eorum traditiones non scriptæ in libro legis 574, 586,588. circa patrias leges cæteris accuratiores 922. mites ad pœnas 586. Judaica plebs à parte Pharisæorum 588.
Pharnaces Mithridatis fil. 613.
Phasaelus Antipatri fil. 620,976,751, 1028. quo modo vitam finivit 646, 662,989.
Pheldas 21.
Pheles Tyriorum rex 1341.
Pheltias Lysi fil. 267,281.
Phenanna 220.
Pheroras Antipatri fil. ex uxore Cypro, quam ex nobili quadam Arabiæ familia duxerat 620, 976. accusat Herodis filios 726,1017. infensus Mariamnes filiis 726, 1018. Herodis iram concitat 733. culpam in Salomen rejicit ibid. amicitiam init cum Antipatro 752. odio habetur Herodi 754. regia pulsus moritur 755,756.
Pheroræ uxor mulctam pro Pharisæis solvit 753. ejus cum aliis feminis sodalitium ibid. 1029. se de tecto præcipitat 757,1032.
Pheroræ liberti uxorem ejus veneficii accusant 755,756. illius confessio 757.
Phideas P.M. 450.
Philippio Ptolemæi Mennæi fil. Aristobuli filiam ducit uxorem 621. & à patre interficitur ibid. 977.
Philippo Archelai fratri quænam reliquit Herodes 770. quænam data à Cæsare 785,1056.
Philippus Galilæus 1135.
Philippus tetrarcha Gaulonitidis 770, 785, 1065.
Philippus Jacimi fil. 752,908,921,1092, 1105.
Philippus Herodis tetrarchæ frater diem obit 803. ejus elogium 804.
Philippus Herodis filius ex Cleopatra 705,751,752,758,1028,1033.
Philippus frater Archelai 1056.
Philippus Syriæ rex 596,598.
Philippus ἐπίτροπος regni 545.
Philippus rex Maced. moritur 501.
Philo pro Judæis legatus ad Cajum 821.
Philostephanus 593.
Phineas Clusothi fil. 1177.
Phinees 155. ejus concio ad Transjordanianos 191. ejus ad stirpem redit honos pontificalis 334.
Phineeses, filius Eleazari, lancea transfigit Zambriam & Chosbiam 155. copias Hebræas ducit contra Madianitas 156. fit pontifex 192.
Phineeses fil. Eli 219. sacerdotio fungitur 221. moritur ibid.
Phraates Parthorum rex 662. moritur 795.
Phrahataces 795,796.
Phruræi dies 499.
Phullus rex Assyriæ 422.
Phutes conditor Libyæ 18.
Pilatus (Pontius) Judææ procurator movet tumultus 797,1066. magnamque Judæorum stragem edit 798, 1067. & Samaritanorum 801. Cæsaris effigiem in urbem infert ibid. cædis accusatur ibid.
Pileus pontificis 114.
Piso urbis præfectus 810.
Pitholaus 616,617,620,974,975,976.
Placidi & Josephi velitationes circa Ptolemaïda 925.
Placidus 944, 1128, 1141, 1164, 1191.
Plato 1383. poëtas è rep. excludendas esse censuit 1386.
Polemon rex Ciliciæ 891.
Polemon rex Ponti 871.
Politia Judæorum post reditum à captivitate qualis 480.
Pollio Pharisæus 661,698.
Pompedius 839,840.
Pompeia uxor Neronis 896.
Q. Pompeius cos. 863. Syria peragrata, Damascum venit 611, 970. Hierosolyma contendit 612,971. eique traditur urbs 613,972. templum expugnat cum magna Judæorum cæde 614,973. in sanctum sanctorum ingreditur ibid. sacris abstinet ibid. Hyrcanum & Aristobulum audit de regno disceptantes 612,974. judex in lite Hyrcani & Aristobuli Hyrcano favet, & in Aristobulum copias movet ibid. in Epirum fugit 620.
Pontificatus ex una familia in aliam transfertur 222.
Pontificatus Oniæ in Heliopolitana Præfectura 547,586,899.
Pontificatus interregnum per quadriennium 559.
Pontificatus Hebræorum perpetuus, nisi sub Epiphane, Aristobulo, & deinde sub Herode 664.
Pontifex nullus, nisi è sanguine Aaronis 899. à captiva matre natus pontifex non potuit esse 586.
Pontifex, prophetæ & senatus decernunt, de quibus judices civitatum nesciverunt pronuntiare 162.
Pontifex Max. dictus Ἀναβαθμός 112.
Pontificis partes & officia 1380.
Pontificis vicarius, qui vices ejus ægrotantis obit, etiam Ἀρχιερεὺς dictus 500.
Pontifices Hierosolymis uno tempore plures 1200,1252,1268.
Pontifices secundum genus electi 1380.
Pontificum successiones à seditiosis sublatæ 1170.
Pontificum eligendorum jus Herodi Chalcidensi Dynastæ à Claudio datum, quod mansit ejus posteris, usque ad initium belli Judaici 877.
Pontificum summorum series 450, 899, 900.
Pontificalis vestis custodia 876.
Pontificis M. vestimenta 1229.
Pontius v. Pilatus.
Poplas 1049.
Poppæa Neronis uxor 896,902,905.
Porcius v. Festus, Judææ procurator 895.
Præcepta à Mose, duabus tabulis conscripta, nefas totidem verbis evulgare 103. manu Dei scripta 105.
Primogenituræ jus, πρωτοτόκιον 48.
Primus (Antonius) 1196. contra Vitellium proficiscitur 1206,1207.
Priscus quidam Jonathan sagitta transfigit 1272.
Priscus (Tyrannius) 1102,1103.
Privilegia Judæis concessa ab Alexandro M. 1364.
Proculus Vitellius 868.
Prophetæ suppositi à tyrannis Judæorum 1281.
Prophetæ, excepto Daniele, calamitates prædicunt 465.
Prophetis quantum tribuendum 389.
Prophetiæ Esaiæ complementum 562.
Prophetiæ Jeremiæ & Ezechielis ἱστοριοφανεῖς conciliatæ 448,507.
Proseucha Judæorum 931.
Pseudalexander 786,787,1058.
Ptolemæus 732 738.
Ptolemæus frater Nic. Damasceni 774, 1049.
Ptolemæus Epiphanes 520,531.
Ptolemæus Euergetes (al. Philopator) 520,523,1365.
Ptolemæus Jamblichi fil. 621,977.
Ptolemæus Lathurus 586, 965. regno pulsus 591. fœdus init cum Alexandro 592. idemque frangit ibid. ejus crudelitas ibid. ejus Hecatontomachi ibid. Alexandri copias superat 593.
Ptolemæus Lagi filius (Soter dictus) Ægyptum tenet post obitum Alexandri 507,508. Hierosolyma per fraudem occupat, & Judæos multos in Ægyptum abducit ibid.
Ptolemæus Philadelphus secundus Ægypti rex 2,1365. legem Moysis transferendam curat ex consilio Demetrii 508, 509. manumittit Judæos 510. scribit Eleazaro Judæorum pontifici 511. munificus in donariis parandis 513,518.
Ptolemæus Philometor 531, 532, 564, 1365. cum Cleopatra permittit Oniæ templum struere, missis ad eum literis 562. expeditionem facit in Syriam 566. in Syriam vehit, cui per Ammonium insidiæ structæ ab Alexandro ibid. dirimit affinitatem cum Alexandro rege Syriæ, & cum Demetrio contrahit 567. moritur 568.
Ptolemæus Mennæi filius 591,602,611, 639,967,986. dynasta Chalcidis 621. Alexandram in matrimonium accipit 621,977.
Ptolemæus Simonis interfector 581. & Hyrcani fratrum matrisque 581,961.
Ptolemæus regis Herodis procurator 725,916.
Ptolemæus Physcon 531, 585, 1365, 1366.
Ptolemæus Sextus 958.
Pudens cum Jonatha congreditur & interficitur 1272.
Pugna navalis ad Tarichæas 1151.
Purpurea veste usi Chaldæorum reges 461. item Persarum Reges 495.
Purpuræ gestandæ jus Josepho à Pharaone concessum 59.
Pygmalion Tyriorum rex 1341.
Pythium templum ab Herode exstructum 721.

Q.

Quadratus. v. Ummidius.
Quintiliæ fortitudo 839,840.
Quintilius Varus, Syriæ præfectus. v. Varus.
Quirinius ad Syriam censendam missus 789,791,1313.

R.

Raazarus Solomonis hostis 361.
Rabesacus 474.
Rachab 182.
Rachaba Hierichuntina 179. conservata 181.
Rachelis pulchritudo 40. furatur Idola parentis 43. ejus astutia 44.
Ragavus Phaleci fil. 20.
Ragmus 18.
Raguelus socer Moysis 101, 244. ejus consilium de populo ordinando 101, 102.
Ramesses Ægypti rex 1339,1352,1353.
Rapsaces dux 432. ejus ad Hierosolymitanos oratio ibid.
Rathotis Ægypti rex 1339.
Rathymus 470.
Rationale 113,114,120.
Rebecca Bathueli filia 21. petitur in connubium Isaaco 33. parit geminos 36. fallit maritum 37.
Recemus rex Madianitarum 157.
Reditus annui octo millia talentorum è vectigalibus Cœles-Syriæ, Phœnices, Judææ ac Samariæ 525.
Regem non decet factorum rationem reddere 668.
Reges ex stirpe Davidis quot 449.
Regia Solomonis 351.
Regina Ægypti & Æthiopiæ venit ad Solomonem 356. revertitur in patriam 357.

Regulus (Æmilius) 858.
Rhodus instaurata ab Herode 647.
Riphathes 17.
Robees rex Madianitarum 157.
Roboamus filius Solomonis 304. patri in regnum succedit 362. stulte respondet populo juvenum consilium sequutus 363. ab eo deficiunt decem tribus 364. oppida condit munitque 367. moritur 370.
Romanorum exercitus descriptio 1123, 1124,1125,1127.
Romanorum S. Ctum pro Judæis 584, 623.
Romelia 422.
Roxane Herodis filia ex Phædra 751, 1028.
Rubrius Gallus 1302.
Rufus 779, 1053, 1055. capit Eleazarum 1309.
Rufus (Terentius) Hierosolymis relictus 1298.
Ruma 21.
Ruta miræ magnitudinis 1308.
Rutha ad spicas legendum in agros Boazi egreditur 217.

S.

Sabathes 18,318.
Sabbæus 563.
Sabbaticus fluvius 1303.
Sabbatico anno nefas Judæis serere 660.
Sabbatum & Sabbo 1363.
Sabbatum 5.
Sabbatum aliis omissis in discendis patriis ritibus ac legibus transigitur 710.
Sabbati observatio tollitur 1299.
Sabbati sexta hora appetente pro more solito prandium sumunt Judæi 932.
Sabbato cædes facta Romanorum à seditiosis Judæis 1094.
Sabbata violare addacti Judæi ab Antiocho Epiphane 1299.
Sabbatis non licuit iter facere 583. nec arma movere, aut de pace tractare 1166. non licuit vesperi Sabbati, aut etiam Sabbato in magna necessitate arma capere 919.
Sabbatis Judæorum, hostes illos adorti sunt 535.
Sabbatis vel contra hostes pugnare Judæis autor Matthias 535. item Jonathas 555. inferentes vim hostes repellere Sabbatis, non autem adoriri hostes, licitum 613,828,1088.
Sabactes 18.
Sabæus fil. Bochoriæ 316, 317. ei caput abscinditur 318.
Sabas 18.
Sabbion Alexandræ consilium Herodi narrat 665.
Sabecus dux 295.
Sabinus Syriæ præses 774,1049. accusat Archelaum 775,1050. Judæis fit molestus 778,779,1051.
Sabinus, unus è Caji interfectoribus 863. sibiipsi manus infert 864.
Sabinus, à Vitellio deficiens, Capitolium occupat 1207. à Vitellio interficitur *ibid.*
Sabinus, natione Syrus, vir fortissimus 1264.
Sabinus (Domitius) unus è tribunis 1141,1238.
Sacerdos, non ἀλάλληρος, altare conscendere, aut templum ingredi vetitus 126,128.
Sacerdoti vetitum uxorem ducere, quæ quæstum faceret, item servam, captivam, cauponariam, aut quæ a viro diverterat 126.
Sacerdotes alii aliis succedentes, ad sacrificia veniebant 1372.
Sacerdotes Jezabelis cultris ac lanceolis corpora sua incidentes 379.
Sacerdotium apud Judæos, magnæ nobilitatis signum 1317.
Sacerdotum præmia 144.
Sacerdotum nuptiæ cum mulieribus ejusdem tribus 1332.
Sacerdotum oppida, decimæ, & quæ sacrificiorum victimæ, aut partes iis cedant 171. eorum munera 1380.
Sacerdotis sacrificaturi vestis 112. & Pontificis Max. 113.
Sacerdotales familiæ XXIV. 1317.
Sacerdotales familiæ duæ ab Aarone 222.
Sacerdotibus, Levitis, immunitas ab omnibus tributis concessa à Xerxe 481.
Sacerdotibus tantum ex Aaronis genere licitum suffitum in templo dare 420.
Sacerdotibus stolam sacram indutis, nefas vinum bibere 126,128.
de Sacerdotibus Judæorum, necnon *de* partibus & officiis eorum fusius agitur 1357,1371,1372,1378,1380.
Sacrificium Abelis è lacte & primogenitis τῶν βοσκημάτων 7.
Sacrificium aliud privatum, aliud publicum 121,122 *&c.*
Sacrificium ὁλοκαύτωμα quomodo peractum *ibid.* sacrificium gratiarum actionis quomodo *ibid.* sacrificium pro peccatis *ibid.* sacrificium è porcis à Judæorum religione alienum 532.
Sacrificia pro recuperanda valetudine 122.
Sacrificia solemnibus diebus à Judæis durante obsidione non omitti, optat Titus 1265,1266. eadem sacrificiorum assiduitas, seu εὐθυλαχισμοὶ diebus solemnibus 477,957.
Sacrificia pro salute Cæsaris, in templo quotidie peracta 1068. eadem omissa à seditiosis Judæis 1090.
Sacrificia Hebræorum communi privatorum sumptu pro salute Impp. 1366.
Sacrificia alienigenarum priscis Judæorum institutis recepta 1091. eadem prohibita à seditiosis 1217. sacrificantes domi Hebræi pro privatis epulis, sacerdotibus, quæ cogebantur offerre 144. Hebræorum legibus vetitum spectare, quid agatur in templo & in sacrificiis 895. Judæis vetitum de sacrificio gustare, antequam victimas in templo immolassent 527.
Sacrum vinum & sacrum oleum Hierosolymis à sacerdotibus servata ad sacrificia, à seditiosis effusa 1255.
Sadducæi fatum negantes 573. Pharisæorum sectæ contrarii 586. dicunt sibi νόμιμα quæ scripta in libris legis 588, 589. eorum traditiones *ibid.* & 1065.
Sadducus Pharisæus concitat populum ad seditionem 792.
Sadocus P. M. 286,293,305,318,325, 334,450,792.
Sadraces 481.
Salathielus 476.
Sal in ruinis vastatæ urbis semi-natus 208.
Salampsio, Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia, nupsit Phasaëlo Phasaëli fratris Herodis filio 806.
Salatis Ægypti rex 1337.
Salmana dux Madianitarum 206.
Salmanasares rex Assyriorum 427. Israëlitas in Mediam & Persidem transfert *ibid.* Syriam invadit 428.
Salephus 20.
Sales 20.
Salome, quæ & Alexandra, uxor Aristobuli, solvit vinculis fratres mariti defuncti, & Alexandrum Jannæum regem creat 590,591.
Salome moritur 1065. quænam reliquit Juliæ Augusti conjugi *ibid.* ejus redditus annui erant sexaginta talenta 1057.
Salome Antipatri filia, soror Herodis 620,976. contra maritum suum Josephum criminationem protulit 668. alteri marito Costobaro repudium mittit 686. odium exercet in Herodis filios & eorum uxores 707,913, 1018,1024. accusatur Herodi 727. se purgat 728. ejus & Syllæi amores *ibid.* eam, ut Alexæ nuberet, compellit Herodes 750. aperit Herodi conspirationem Antipatri & Pheroræ 753,1029. quænam ei relicta ab Herode 770. quænam accepit à Cæsare 785.
Salome Herodis filia ex Elpide 751, 1028.
Salome filia Herodis, Herodis M. filii & Herodiadis 807. nupta Philippo tetrarchæ Trachonitidis *ibid.* postea Aristobulo filio Herodis, fratris Agrippæ *ibid.*
Samacho 879.
Samaralla 644,662,987.
Samaria ædificata & unde nomen habet 377.
Samariæ fames quâ mater filium comedit 400,401.
Samaria obsessa & mire liberata 402. funditus diruta ab Hyrcano 586,962.
Samaritæ 504, 523. eorum ortus & ingenium *ibid.* templum in monte Garizim exstruunt 505. templum polluunt 794. fiunt Judæis infesti 480, 481, 888. cum Judæis contendunt 563. eorum epistola ad Antiochum 534.
Sambaba 481.
Sameas discipulus Pollionis 626,661, 698. ejus oratio contra Herodem 626. qui postea apud eum magno in honore *ibid.*
Sampsigeramus Emesorum rex 807,871.
Sampson nascitur 212. Palæstinam sibi uxorem petit 213. strangulat leonem *ibid.* ænigma proponit apud epulas nuptiales *ibid.* segetes Palæstinorum incendit 214. traditur Palæstinis *ibid.* asini maxilla hostes ferit 215. portas urbis Gaza evehit *ibid.* Dalilam deperit *ibid.* ab illa proditus, oculis effossis, in carcerem conjicitur 216. ruina domus involvitur *ibid.*
Samuelus nascitur & Deo sacratur 220. eum alloquitur Deus *ibid.* Palæstinorum victor 227,228. Saulo minatur regni amissionem 239. Davidem inungit 247.
Samuelus ab inferis exitus Saulo futura prædicit 270,271.
Samueli filii judicum nequissimi 229. is regis petitione offenditur *ibid.* populo jus regis exponit 230,233. moritur 265.
Sanaballetes (*al.* Sanballetes) 500,584. ad Alexandrum se confert 502. moritur 503.
Sanagarus Anathi fil. Ehudi succedit 201,202.
Sanctum Sanctorum 108.
Saphan scriba 438.
Saphates 338.
Sapinnius 732.
Sapphora uxor Moysis 101.
Sarabasanes 469,478,479,481.
Saramala. *v.* Samaralla.
Sarasarus 434.
Sarra uxor Abrami 22. cum Abramo it Ægyptum *ibid.* rex eam deperit 23, 32.
Sardianorum decretum pro Judæis 635.
Sarcas P. M. 450, 451.
Sareptarum vidua 378.
Sarmatarum irruptio 1302.
Saruia 267, 309.
Saturninus (Cn. Sentius) verba facit contra tyrannidem 853.
Saturninus Syriæ præses 724,741,743, 749,750,755,759,1025.
Saulus filius Cisæ 231. asinas quærens venit ad Samuelum *ibid.* cum Samuelo epulatur 232. lenticula olei caput ejus perfundit Samuelus *ibid.* rex creatur 233. Galadenis auxilium promittit contra Ammanitas spondetque victoriam 235. nova potitur inauguratione 236. Palæstinos aggreditur & victoriam reportat 240. ejus bella genusque 242. cum Amalecitis bellum gerit 243. Aggo regi aliisque parcit, præcepti Dei immemor *ibid.* qua ex re Deum offendit 244. regnique amissionem ei prænunciat Samuelus 245. Sauli crudele facinus 261. à Deo desertus ventriloquum consulit 270. ejus mors 275.
Saulus latronum dux 898.
Scaurus Syriæ præses 970,973,974. in Syriam missus 610. Hierosolyma ab obsidione liberat *ibid.* ejus expeditio in

in Arabiam 616.
Scenopegia festum 123,347,476,665.
Scopas dux victus ab Antiocho 520.
Scripturæ publicæ antiquæ apud Tyrios 1340.
Sebas Ili fil. 320.
Sectæ apud Judæos quænam 574,792, 793,905,1060,1065.
Seditio inter pontifices & sacerdotes 894.
Seditio Coræ & plebis contra Moysen 136.
Seditio inter Hebræos 132. Sedata à Jesu & Chalebo *ibid.*
Seditio Cæsareæ inter Judæos & Syros 894.
Sedecias falsus vates 389.
Sedecias Judææ rex 444. à Babyloniis deficit 445. accersit Hieremiam 447. Babylonem ducitur 449. moritur 450.
Sedraches 455.
Sejani mors 812.
Selene regina dicta Cleopatra 602.
Seleucus post obitum Alexandri Babylone potitur 507.
Seleucus vulgo Nicator 519. benignus Judæis *ibid.*
Seleucus Soter Antiochi Magni fil. 530.
Seleucus filius Antiochi Grypi 595. ejus interitus 596.
Sella uxor Lamechi 8.
Sellumus 421.
Semegarus 448.
Semei filius Geræ 306,314,330. occiditur jussu Solomonis 335.
Semelius 471.
Sempronius (C.) Caji fil. 584.
Semus 14. ejus posteri 19.
Senabares 24.
Senacheribus bello adoritur Ezechiam 431. moritur 434.
Senatus consultum Romanorum de Judæis 551. de fœdere cum Judæis renovando 623. aliud 633.
Senius Gallus Syriæ præses 907.
Sepphoris cremata 782. capta à Josepho 940.
Septimus annus 546.
Septimi diei initium tuba significatum 1203.
Septuaginta seniores quo modo à Ptolemæo excepti 516,517.
Serebæus 476.
Seron Cœle-Syriæ dux 537.
Serpens mulctatur voce ac pedibus 7.
Serugus 20.
Servilis (P.) literæ ad Milesios pro Judæis 624.
Sethon rex Ægypti 1352,1353.
Sethosis Ægypti rex 1339.
Sethus filius Adami 9,11.
Sextus Cæsar procurator Syriæ 625, 626. interficitur 636,980,981.
Sibas 294.
Sibas Sauli libertus 306,314,315.
Sicarii fuga se recipiunt Alexandriam 1324. tormentis adigi nequeunt ut Cæsarem dominum agnoscunt 1325.
Sichon Amorrhæus devictus 147.
Sicima habitat Jesus 186,192.
Sicimitæ 505.
Sicimitis affinis Raguelus 244.
Siclus quid 117.
Sidonius 19.
Signa Romanorum cum imaginibus Cæsaris 797.
Signa quæ præcesserunt destructionem Hierosolymorum 1281.
Signis militaribus sacrificandi mos 1283
Silanus Syriæ præses 797.
Silas Tiberiadis prætor 913,931.
Silas Judæus 611.
Silas Agrippæ in adversis socius 815, 867,868,869. Agrippam offendit *ibid.* occiditur 873.
Silas Babylonius 1101,1118.
Silo 649,650,651,652.
Silon 991,992,993.
Silva (Fulvius) legatus 1313,1315.
Silva (Claudius) obsidet Masadam 1316, 1317.
Silunte collocatur tabernaculum sacrum 186.
Simeon Gamalielis fil. 1171.
Simon Boethi filius fit pontifex 693. ejus filiam deperit Herodes *ibid.* pontificatu abdicatur 757.
Simon Camithi fil. P. M. 795.
Simon Cantheras P. M. 867. deponitur 868.
Simon Cathlæ filius 1177,1230.
Simon Justus cognominatus frater Eleazari 523. fit P. M. 512,579. à genero suo sublatus 581.
Simon Oniæ fil. P. M. moritur 530.
Simon Essæus vates 788,1059.
Simon Gioræ fil. 1101. pugnam cum Zelotis committit 1197,1198. occupat Idumæam 1199. capitur 1297. supplicio afficitur 1306,1307.
Simon Judæ frater hostes vincit 542. venit in Galilæam *ibid.* dux Judæorum 551.
Simon tyrannus captus, & triumpho reservatus 1298.
Simon Jonathæ frater 577. ejus ad suos oratio *ibid.* factus est pontifex 960. ex insidiis Ptolemæi perit 961.
Simon Absalomi fil. 577.
Simon Arini fil. 1230.
Simon Dosithei fil. 584.
Simonis, ducis Idumæorum, ad Jesu orationem responsio 1180.
Simon Josephi συμπαιφύλαξ 917.
Simon Hierosolymitanus 870.
Simon Magus 891.
Simon dictus Matthes 535.
Simon Pharitæus 922.
Simon Psellus 904.
Simon quidam diadema sibi imponit 780,1053.
Simon Sauli filius 1096,1097.
Simon quidam Agrippam criminatur 870.
Simonides, Josephi fil. qui & Agrippa 945.
Siphar 309.
Sisa scriba (*al.* Susa) 293,318.
Sitares tributa imperat Israëlitis 202. à Jale occiditur 203.
Sisines 469,478,479.
Sobacchis Chettæus 319.
Sodomitæ vincuntur ab Assyriis 24.
Soemus tetrarcha 755,909.
Soemus Azizo fratri succedit 892.
Soemus rex Emesæ 1312.
Soemus Ituræus 679. ad Herodis mandata enuncianda adductus 681,682. ab Herode occisus 683.
Solomon filius Davidis 288. promittitur Davidi 290. nascitur 300. inungitur & rex salutatur 326. iterum rex creatur 329. Pharaonis filiam ducit 336. duarum meretricum litem dijudicat *ibid.* ejus potentia 338. libri ab eo compositi *ibid.* ejus literæ ad Hiramum 340. templum ædificat 341. post templum exstructum Deum alloquitur & populum 348. & sacra facit 349. regiam ædificat 251. Tyrii regis ænigmata explicat 353. munit Hierosolyma & varias urbes condit 354. Chananæorum reliquiis tributa imperat 355. Classem ædificat 356. quam ditescit 358. insanit in feminas 359. moritur 362.
Solopades 158.
Solyma 287.
Sophonias P. secundarius 450.
Sosibius Tarentinus 509.
Sosius Syriæ præses 654,657. jussu Antonii adjuvat Herodem in bello contra Antigonum 658,997. capit Antigonum 659,1000.
Souba rex 295.
Soudeas P.M. 450.
de Spartanis 1384.
Spolia Barbarica circa templum Herodis adfixa 702.
Sponsa apud Hebræos, calceum futuri conjugis solvere, & in faciem spuere solita 218.
Sponsalia mutat Herodes precibus Antipatri flexus 751.
Stœchus Agrippæ libertus 815.
Stephanus Cæsaris servus 887,1072.
Straton Bereæ tyrannus 598.
Stola pontificia ubi deposita 702,802, 877.
Suffitum dare in templo, solis sacerdotibus è genere Aaronis licitum 421.
Sures rex Madianitarum 157.
Susa *v.* Sisa.
Susacus rex Ægyptiorum 292,362,368. capit Hierosolyma & templum spoliat 369.
Sylla 943.
Syllæus apud Cæsarem accusatur à Nicolao Damasceno 740. capitis damnatur 741.
Syllæus Arabs Obodæ regis procurator 728,1018,1924. Romam venit 734, 1030. accusat Herodem apud Augustum 735. in conjugium petit Salomen 728. ejus cum Salome nuptiæ ob diversitatem religionum impediuntur 729. ejus nequitia 755,1030.
Symoborus 24.
Syrorum in Judæos odium 965.
Syrus rex Mesopotamitarum 295.

T.

Tabæus 21.
Tabernaculorum festum ἑορτὴ τοῖς Ἑβραίοις ἀγιωτάτη & μεγίστη 347. maximæ apud Judæos celebritatis 665. per VII dies illud celebrandi Hyrcano ab Antiocho Pio, cum eo bellum gerente, facultas data 582. per XIV dies celebratum, exstructo à Solomone templo 349. in hoc festo mos Judæis ramos palmarum & citriorum gestare, unde in Alexandrum pontificem & regem citria à multitudine conjecta 596. mos σκηνοπηγίας καὶ τὸ ἱερόν, circa templum tentoria collocare 1283.
Tabernaculum exstructum 106. ejus descriptio 107, &c. ejus lustratio sive purificatio 117.
Tangana 481.
Tavaus 21.
Telonia Alexandrina annuatim potentioribus Syriæ aut Phœniciæ oppidis vendebantur ab Ægypti rege 524.
Templum in monte Garizim exstructum 501,502.
Templum ad Panium 698.
Templum bovis aureæ 1160.
Templorum multitudo & diversitas in Ægypto 562,563.
Templa Gentilium non esse spolianda, neque dona tollenda 161.
Templum Athenis Populi & Gratiarum 623.
Templum Beli Babylone 458.
Templum splendidum Samariæ ab Herode exstructum 690. templi Herodis descriptio 701,703.
Templum in monte Garizim Samaritarum simile Hierosolymitano 501, 502.
Templum in Hellopolitana præfectura exstructum, simile templo Hierosolymitano 547,562,586,899.
Templum Dianæ in Elymaide 543. & Dagonis Azoti 565. & Apollinis Gazæ 594.
Templi Hierosolymitani descriptio 341, 342, 1225,1226, &c. ejus dedicatio 348,1006, &c.
Templum Hierosolymitanum post captivitatem sub Zorobabele restauratur 469. ab eo ædificando Judæi prohibiti 470. templum illud jussu Darii Hystaspæ ædificatum 471. absolutum intra septennium 479,480. idem ab Antiocho Epiphane spoliatum 532. idem à Pompejo expugnatum, qui illud ingressus, vidit, quæ videri nefas, sed nihil inde abstulit 615,973.
Templum incenditur invito Tito 1278. eadem die, qua Solomonis templum à Babyloniis combustum 1279.
Templi sanctuarium Titus ingreditur 1278.
Templum Hierosolymitanum Samaritis & aliis gentibus ad adorandum patebat 478. armamentarium Davidis in templo 410. decem millia drachmarum de templo persoluta Syriæ regibus 560. Danielis vaticinium de excidio templi sub Macedonibus completum

pletum 537. mulieribus interiora templi nefas ingredi 703.
Tephrhæus Galilæus 1249.
Terebinthus antiquissima mundo coæva 1199.
Terentius Rufus 1298.
Teridates rex Armeniæ 883,1313.
Tero miles 744,1025,1026. accusatur à Tryphone 745.
Terræ hiatus quo absorpti sunt seditiosi 142.
Terræ motus ingens in Judæa 673.
Testudinis genus 1136.
Tethmosis Ægypti rex 1338,1352,1353.
Τετραρχίαι 567,568.
Thabnæus 376.
Thadalus 24.
Thænus rex Amathes 293.
Thamara filia Davidis 288,300. Roboamo nupta 311.
Thannus 284.
Tharata dux Assyriorum 432.
Tharrus 20.
Thaumastus 813.
Theatrum & Amphitheatrum Hierosolymis ab Herode erectum 687,1009. item Cæsareæ 695.
Theglaphalassar rex Assyriorum 422.
Themasius 474.
Theodestes 490,495.
Theodorus Zenonis fil. 594,965.
Theodosius 563.
Theophilus Anani filius P. M. submotus 867.
Theophilus, Jonathæ frater, pontifex 806.
Thermæ calidæ trans Jordanem 768.
Thermus Rom. legatus 1365.
Thermusa 796,797.
Theudas 886. v. *Bezam* ad *Actor.* c. 5.
Theudion frater Davidis 756,757,
Thiras 17.
Thmosis Ægypti rex 1339.
Thobelus 7,8.
Tholomæus Soemi fil. 621,977.
Tholomæus latronum princeps 876.
Thummosis Ægypti rex 1338.
Thygrammes 17.
Tiberius Alexander Judææ procurator 885.
Tiberius Alexander præfectus Alexandriæ 1098, 1214. tradit Ægyptum Vespasiano 1205.
Tiberius Nero imp. 795,1065,1066. genethliacis deditus 816. ejus ingenium quale 811. ejus augurium de successore 815. moritur 817,1067.
Tigranes 602,671,807,968,1027.
Timæus Ægypti rex 1337.
Timidius 840.
Timius Cyprius 806.
Timotheus 541. cum suis profligatur 543.
Tiridates Armeniæ rex 883.
Titius Syriæ præses 733.
Titus in Alexandriam missus 1117, 1118. magnas copias ad Vespasianum ducit 1122. ejus pietas in patrem 1135. Jotapata capit 1139. ejus erga Josephum captum clementia 1146. missus contra Tarichæatas 1151. ejus ἀειστεῖα ad Tarichæas 1153. ejus concio ad milites *ibid.* Romam mittitur cum rege Agrippa ad Galbam salutandum 1197. ejus exercitûs ordo 1215. Hierosolyma venit & in periculum incidit *ibid.* ejus fortitudo egregia 1216,1218. ejus studium conservandæ urbis 1239. & templi 1269,1277 &c. Hierosolymis solo æquatis gratias agit exercitui ac præmia dividit 1295,1296. milites suos hortatur 1262,1263. ejus pietas 1297. ejus μακροθυμία in Judæos 1285. movetur misericordia Hierosolyma desoluta intuitus 1304. imperator salutatur veteri more 1283. alloquitur tyrannos Judæorum 1284. fatetur se Dei virtute urbem cepisse 1290. Beryti ludos edit 1303. Antiochiam venit *ibid.* & Romam 1304. quosnam ad triumphum decorandum Romam adducebat *ibid.* ejus approbatio historiæ Josephi 939. ejus testimonium de historia Josephi *ibid.* ejus erga Josephum beneficentia 945.
Tobiæ filii civitate expulsi 958.
Toparchiæ tres, Samaria, Joppe, Galilæa 568.
Trabs aurea in templo à Crasso sublata 619.
Trachonitarum rebellio 733, 735.
Traditiones Pharisæorum non scriptæ in libro legis 587.
Trajanus decimæ legionis dux 1130, 1150.
Tributum in singula capita penderi à Judæis solitum Syriæ Regibus 559. decem millia drachmarum de templo persoluta regi Syriæ 560. tributum CCC. talentorum de universa Judæa & tribus Toparchiis, Samaria, Joppe, & Galilæa solum exactum 568. à tributis immunitas Judæis concessa 578. tributum de suo pontifices Hebræorum Ægyptiorum, regi persolvunt 523.
Tribuum sortes 188.
Triumphalis porta Romæ 1305. ejus apparatûs descriptio *ibid.*
Triumphantes, Romæ ubi & quomodo excipiebantur *ibid.*
Trophæa erecta offendunt Judæos 688.
Tryphon tyrannus Antiochum puerum reducit in Syriam 570,960. erga Demetrium perfidus 575,576. Jonathæ insidiatur 576. irruptionem facit in Judæam 577. perfidia aggreditur Simonem 578. Jonatham interficit *ibid.* & Antiochum cui tutor erat 579. ei regnum defertur 580. paulo post occiditur *ibid.*
Tryphon, regis ἄθυμμα 528.
Tryphonis tonsoris συκοφαντία 745,1025, 1026.
Turris in Sennaar exstruitur 15.
Tyranni συκοφαντία in Alexandrum 738, 1023.
Tyrannius Priscus 1202.
Tyri conditus 341.
Tyriorum deus Baal 410. eorum scripturæ publicæ & antiquæ 1336. eorum ἀρχαῖα 428. Jovis Olympii apud Tyrios templum 1340.
Tyrus dicta turris ab Hyrcano exstructa 530.

V.

Vacca rufa 146.
Vaccarum aurearum cultus apud Israëlitas 410.
Valerianus decurio 1150.
Valerius Gratus procurator 795.
Valerius Asiaticus 846,852,862.
Vardanes v. Bardanes.
Varro Syriæ præses 696,2006.
Varus (Quintilius) Syriæ præses 759, 763, 774, 909, 1035, 1051. cogit copias ut opem ferat Sabino 781, 1054. in seditiosos animadvertit 782. Hierosolyma venit ad compescendos motus Judæorum 777.
Vaste regina 488,489.
Vaticinium de captu Hierosol. 1188.
Vaticinium alterum 1283.
Vatinius 845.
Velum 115.
Ventidius (Bassus) dux Romanorum 649,650. corrumpitur ab Antigono 649,991. mittitur ad Parthos Syria arcendos *ibid.* cæso Pacoro, Parthos debellat 652,653,994.
Ventriloqua Saulo solatium adhibet 271. ejus laus *ibid.*
Veranius trib. mil. 860.
Versio Bibliorum 518,1365.
Vespasianus v. Titus.
Vespasiani & Titi erga Judæos benignitas 520.
Vestes sacerdotales 112,113,1229.
Vestis virginalis 301.
Victimæ non immolandæ ad crapulam 380.
Victimæ ad holocausta, bos, agnus, & hœdus, iique annui & masculi 121.
Victimam eodem die natam cum genetrice mactari vetitum, itemque alias, non nisi octavo à partu die 122.
Vindex cum aliis à Nerone deficit 1192.
Vinicius (Marcus) 846.
Vipsanius (M.) Agrippa venit in Syriam 696.
Virga Aaronis 143.
Vitellius Syriæ præses 702,1301,1302. à Judæis magnifice exceptus 801,806. ejus in regem Petræ expeditio 805. in Artabanum missus 802. in Aretam movet 805. post Othonem imperator & interfectus 1196,1200,1207.
Vitellius Proculus 868.
Vitis aurea in templo Herodis 700, 701,1227.
Vitis aurea Hierosolymis Romam missa à Pompejo 571. ab Aristobulo ad Pompejum *ibid.*
Umbraculorum festum. v. *Tabernaculorum* festum.
Ummidius Syriæ præses 889,1073.
Vologesus rex Parthorum 883. Izati bellum denunciat 884,1303,1312.
Volumnius 734,743. procurator & στρατοπεδάρχης 1025.
Vonones 796,797.
Votum Jephtæ de mactanda filia, nec legitimum, nec Deo gratum 209.
Vox audita in templo, *discedamus hinc* 1282.
Ures rex Madianitarum 157,337.
Uria interfectus 297.
Urias P. M. 450.
Usus 20.
Uxus 21.

X.

Xanthicus mensis 11.
Xerxes succedit Dario 481. ejus literæ ad Esdram 481,482.
ξυλοφορία festum Judæorum 107.

Z.

Zabelus Arabum dynasta 568.
Zabidus Idumæus 1371.
Zabuda 442.
Zacharias rex Israëlitarum 419,421.
Zacharias vates 414,479,480.
Zacharias Baruchi filius 1184. in medio templi trucidatur 1185.
Zacharias Phaaleci filius 1176.
Zacharias fil. Amasiæ 424.
Zamares 376. ejus mors *ibid.*
Zamaris Judæus è Babylone 752.
Zambrias 154. ejus contra Moysen oratio *ibid.*
Zaræus Æthiops 373. contra Asanum expeditionem facit 374.
Zebinas. v. Alexander.
Zebulus proditor 208.
Zebus rex Madianitarum 206.
Zelotæ 1171, 1175, 1182, 1188, 1314.
Zeno, Cotylas dictus, Philadelphiæ tyrannus 581,961.
Zenodorus 696. moritur 697,1006.
Zeuxis 522.
Zimri homo seditiosus 154.
Zizus Arabs 598.
Zodmielus 477.
Zoilus tyrannus 591.
Zorobabelus 469,472.

IN-

INDEX QUARTUS,

SCRIPTORUM.

A.

ACusilaus 14. Argivus 1330,1331. Agatharchides 1349, 1350. Cnidius 508.
—— περὶ τῶν τῆς Ἀλεξάνδρου πράξεων ibid.
Alexander Polyhistor 33.
Anacharsis 1388.
Anaxagoras 1377. Clazom. 1387.
Antiochus 1331.
Apion Grammat. 1361,1362,1363,&c.
—— rerum Ægyptiacarum tertio 1362.
Apollodorus 1369.
Apollonius Molon 1386,1387. Molonis F. 1368,1374.
Argolicorum scriptores 1331.
Ariphanes v. Aristophanes.
Aristophanes, rectius forsan Ariphanes, 1350.
Aristoteles 1346,1347.
Asinius 622.
Ἀρκάδων auctores 1331.

B.

Berosus 22, 436. Chaldæus 12,1342. Rerum Chaldaicarum Auctor 14, 434. In tertio Hist. Chaldaicæ libro 459. In tertio Chaldaicorum libro 1343.

C.

Cadmus Milesius 1330.
Callias 1331.
Castor Chronologus 1347,1369.
Chæremon 1357,1358.
Choerilus 1346.
Clearchus libro primo de somno 1346, 1347.
Cleodemus v. Malchus.
Conon 1350.

D.

Demetrius Phalereus 1351,1365.
Diagoras Melius 1387.
Diocles in secundo rerum Persicarum 460.
Dius historicus 353,354,1340.

E.

Ephorus 14,1331,1336.
Euhemerus 1350.
Eupolemus 1351.

H.

Hecatæus Abderita 14, 22,511, 1348, 1349,1350,1365.
—— ejus liber de Judæis 1347,1350.
Hellanicus 14,1331.
Hermippus in primo de Pythagora libro 1345.
Hermogenes 1350.
Herodis commentarii 678.
Herodotus 355,368,369, 1331, 1336, 1345,1374. in secundo Hist. libro 434.
Hesiodus 14,1331.
Hestiæus 14,16.
Hieronymus Ægyptius 13,14.
—— περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου 1350.
Homerus 1375.

J.

Justus historicus 937,939, & alibi.

L.

T. Livius 614.
Lysimachus 1359,1362,1363,1374.

M.

Malchus 33.
Manetho Ægyptius 14,1336,1337,1338, 1340, 1352, 1354, 1356, 1357, 1358, 1362.
Megasthenes in quarto Rerum Indicarum 460,1343.
Menander Ephesius 353,378,428,1341.
Menedemus 517.
Messala 642.
Mnaseas 13,1350.
Mochus 14.
Molon 1362. v. Apollonius.
Moyses 5.

N.

Nicolaus Damascenus 13, 14, 583,593, 608,614,618,725.
—— in quarto Historiarum libro 22, 292.

P.

Pherecydes Syrius 1331.
Philistus 1331.
Philo senior 1351.
Philostratus in Indicis & Phoeniciis 460.
—— in Historiis 1343.
Plato 1377, 1386.
Polybius Megalopolitanus 521, 544, 1369.
—— Historiarum XVI. 521.
Polycrates 1351.
Posidonius 1368.
Protagoras 1387.
Pythagoras 1331,1345,1377.

S.

Sibylla 16.
Strabo Cappadox 587,590, 593, 611, 614,618,619,622,661,1369.

T.

Thales 1331.
Theodectes poëta 518.
Theodotus 1350.
Theophilus 1350.
Theophrastus de legibus 1345.
Theopompus 518,1351.
Thucydides 1331, 1336.
Timæus 1331,1351.
Timagenes 590,593,1369.
Tripolitici auctor 1351.

Z.

Zopyrion 1350.

ADDENDA ET EMENDANDA

IN *JOSEPHO.*

T. *Textum notat*, V. *Versionem*, N. *Notas*, M. *Marginem.* v. *Versum.*

PAG. 3 v. 12. Rotius lege [illegible]. Ibid. v. ult. [illegible]. Pag. 4. 30. lege [illegible]. 20. 25. genus. 13. 16. adde in Versione, *incensis victimis.* 14. 4. V. tempestates. Ibid. 45. Chamas. 21. 47. in Not. f. 444. 23. 50. Not. o. 28. Pag. 27. vers. ult. [illegible]. 32. 29. surriserit] Vide Cl. *Fabricii* Cod. Apocr. V. T. p. 366. 32. v. pen. Not. l. leg. p. 23, 215. 42. 29. [illegible] melius. 48. 21. [illegible] nullum. 51. in Marginibus appone γ' ex una parte, & ex altera III. 57 31. Vide *Casaub.* contra *Baron.* p. 613. 58. 7. [illegible]. 73. 5. in Chebrone] *Josephum* contra *S. Bochart.* defendit *Fr. Spanhem.* in Hist. Jobi c. 11. 83. 22. [illegible] Vide *Hesych.* 87. 19. Πάχα] Vid. *Casaub.* c. *Baron.* p. 462. p. 180. v. 42. Φάχα dicitur. 87. 54. Letopolim. 90. 6. [illegible]. 91. 21. Vide *Relandi* Palæstin. p. 277. 91. 19. [illegible] vertitur *Samariis.* minus recte ut constat ex lib. VII. c. 16. Edit. *Bas.* p. 92. ex Cod. *Vat.* lege in Summario libri sect. 9. [illegible] M. 93. 20. [illegible]. 104. 29. [illegible]. 105. 8. Vid. ad Belli l. 1. c. 33. §. 2. 110. 34. Vid. *Reland.* de Spoliis Templi Hierosol. p. 89. §. 15. 14. Illa centum minæ conficiunt talentum, adeoque necesse est ut talentum valeat 450 lib. Monetæ *Anglicanæ.* Vid. *Prideaux* in Præf. ad Connex. p. 19. pr. Vol. 111. 26. lychnuchum. 117. 17. lychnuchi. Ibid. v. 23. Drachmas] i. e. quater novem denarios Mon. *Ang.* Videsis *Prid.* Præf. ad pr. Vol. p. 17. 120. 12. effulgebat splendor] V. *Phil. Jud.* de *Monarchia* l. 1. *Chrysost.* Hom. 37. adversus Judæos, & *Augustin.* l. 2. Quæst. sup. Exodum. adde *Prideauxii* Connex. Hist. V. & N. T. part. 1. p. 154. &c. Ibid. 18. ducentis] Vid. *Casaub.* c. *Baron.* p. 231. 129. 31. [illegible] cum grano salis accipiendum; quod *Moyses* non invenerit, sed à Deo didicerit hujusce buccinæ confectionem. Vide Dissertat. *Joan. D'outrein* de Tubis Argenteis, pag. 88. ad finem libri tertii Vide *Reland.* Palæst. Sacr. pag. 277. 146. 46. Vide *Relandum* ubi supra pag. 57. 189. 26. est". 203. v. 29. in M. occisus. 215. 25. [illegible] Vide *Suid.* in voce. Ibid. 36. [illegible] Vid. *Suidam* in voc. Ibid. 42. [illegible]. Videsis eundem *Suid.* 289. 31. [illegible], alibi [illegible]. 269. 34. Anchus. 277. pro γ'. [illegible], lege δ'. [illegible], n. t. & pro δ'. [illegible] lege γ'. [illegible], n. t. mutatis sc. loco & ordine. [illegible] 18. [illegible]. 317. 15. Amesiam. 320. 40. [illegible] Vid. L. de Maccab. p. 1394. 335. 39. [illegible]. 337. 43. [illegible] Est qui malit [illegible]. 338. 6. [illegible] Ib. 32. [illegible]. 339. 4. [illegible] Legendum forsan ex 3 Regum IV. 31. [illegible] & [illegible] [illegible]. Ibid. in V. Ehanus] [illegible] & Ethan Davidis [illegible] memorati 1 Chron. XV. 19. Ibid. 8. arboris] Vid. *Casaub.* c. *Baron.* p. 647. Ibid. 14. Admoto annulo] Vid. *Fabric.* Pseudepigr. V. T. p. 1054. & *Burchiium* contra *Cowingium* p. 21. Ibid. 48. N. e. [illegible] Vid. *Huet.* in D. E. p. 190. 340. 1. [illegible] Hæ literæ Solomonis & Hirami habentur apud *Eusebium* in P. E. IX. 33, 34. Ex *Eupolemo* descriptæ erant; suis verbis hic excripsit *Josephus.* Ibid. 23. [illegible] 342. 1. [illegible]. ib. N. f. [illegible]. 343. 9. [illegible]. 344. 14. [illegible]. 345. 24. [illegible] Vide [illegible]. 346. 26.] Vid. *L' Empereur* in Cod. Middoth, p. 5. 347. 32. [illegible] Est qui malit [illegible]. 348. 1, &c. [illegible] —— paulum aliter distingue & versionem corrige. [illegible] —— *& ex iis quæ tibimet condidisti intelligimus cœlum & aërem & terram & mare* ——. Sic melius & sensui & Grammaticæ consulitur. Cl. *Ibbetsonus.* 350. 3. [illegible] [illegible], ut jungatur cum voce [illegible]. Ib 47. [illegible] Verterem, *immunem fineret*, nisi *fineret* extaret versu superiore; quomodo *Tacitus* Ann. III. 38. *injurias inultas sinere.* Verti etiam potest, *neque populum* —— *impunitum* vel *inultum* prætermitteret. ea est enim vis verbi [illegible]. *Ibbetson.* 352. in Not. *a.* Antea [illegible], Ita *Samb.* —— 353. 19. defuncto autem Abibalo] Confer cum istis *Josephum* contra Apionem, *Theophilum* ad Autol. p. 255. Edit. *Oxon. Syncellum* p. 182. & *Scaligerum* in Vett. Fragmentis, p. 5. Ibid. 20. [illegible] illa desunt apud Scaligerum. Ib. 21. [illegible]. Ib. 24. [illegible] sc. Ib. 25. [illegible] sc. Ib. 26. [illegible] sc. 357. 31. [illegible]. — *L.* Ibid. 39. [illegible] legisse videtur *Gelenius*, qui vertit, *libentius quam illa peteret largiens.* 364. v. penult. [illegible]. 369. 34. [illegible]. 370. 47. pro [illegible] leg. [illegible]. 371. 25. [illegible]. 371. 4. [illegible]. 372. 6. [illegible]. 376. 1. [illegible]. Ibid. x. ult. V. Samareon. 378. 12. [illegible]. Ib 23. [illegible]. 379. 23. [illegible]. 380. 17. [illegible] legit Vet. Interpres. 381. 4. [illegible]. 382. 18. [illegible] 383. 19. in V. nudis pedibus] Vid. *Bynæum* de Calceis Hebræorum l. 2. c. 4. Ibid. v. 27. pro *Abalus* lege *Adalus.* 408. 33. [illegible] *L.* 424. in M. pro *Israëlitas* lege *Damascenos.* 426. 15. [illegible]. 427. 43, [illegible]. Ib. 34. [illegible]. 428. v. 30. [illegible]. 435. 13. [illegible] —— [illegible] —— [illegible] Ex Edit. *Bas.* levicula cum mutatione lego [illegible] [illegible] *de ejus vita desperarunt medici, neque vel minima spes amicis superest.* Ita unius literæ interpositione Grammaticæ leges servantur; & à veteri lectione vix receditur. *Ibbetson.* 441. ad finem N. r. adde, & *J. A. Fabricium de* Pseudepigraphis, p. 1117. 449. 29, 35. [illegible]. 450. N. a. ad finem adde, & *Joannis Poursonii* in Epist. ad *Dodwellum.* 453. 35. in V. l. *Carea.* 457. 31. [illegible]. 459. 14. V. Nebuchodon. Vid. *Scalig.* in Prolegomenis ad lib. de E. T. p. 13. & notis ad Fragmenta Gr. p. 9. Ibid. 18. V. pro *eundem* l. *quibusdem.* 460. 13. Iberiam] Fabulosa ista videntur *C. L' Empereur.* Ib. 35. Naboandelus] Vid. eundem *L'Empereur* in Dan. p. 90. 464. 9. [illegible] *Lege* [illegible], quod proprie dicitur de Janitoribus, & aliis ad fores auscultantibus, & responsa reddentibus iis qui adveniunt Act. XII. 13. ubi vid. Interpretes. *Ibbetson.* Ibid. v. 20. [illegible] Verbo *Epiphanii* [illegible] exprimit. Cæteris tamen, me judice, præferenda est lectio *Vat.* [illegible], illis animum adverterent: neque quidem contemnenda prior lectio [illegible], si pro [illegible] legatur [illegible]. certe [illegible] rejicienda. *Idem.* Ib. 36. in V. Turrim] Vid. *Prideaux* part. I. p. 163. & D. *Huetium* in D. E. p. 224. 471. 15. in Marg. adde γ'. & ex adverso III. Ib. v. ult. M. pone δ'. IV. 490. 42. V. Amalecitum] Vid. Huet. D. E. p. 176. 498. 19. [illegible]. 400. 10. [illegible]. 501. 35. V. Sanaballeti. 503. 4. [illegible] Hic putatur esse *Jaddua* F. Jonathanis nominatus Nehemiæ XII. 11. Ib. N. g. Post *Vat.* adde, *& recte.* 508. 38. [illegible] Nihil præter Pentateuchum tunc Græce versum fuisse ex istis colligunt viri docti. & certe Græcus cæterorum librorum stylus arguit, eos, qui Ptol. Philadelphi rogatu Pentateuchum Mosis interpretati sunt, reliquos libros sacros non convertisse. *Pat.* Var. Lect. IV. 9. 509. 35. [illegible]. 520. 39. [illegible]. 524. 18. [illegible]. Ibid. 44. [illegible]. 526. v. ult. [illegible], ita recte *Bas. Ibbetson.* 530. 13. [illegible] Epistolæ hujus fit mentio in 1 Maccab. c. 12. v. 7. Vid. tamen *J. Scaliger.* in *Isag.* l. 3. p. 332. & in *Euseb.* p. 128. Ibid. 24. [illegible]. 533. 3. Vid. *Reland.* de Spoliis Templi Hierof. p. 19. 535. 12. [illegible] Male vertitur *doctrina.* De Mattathiæ enim *doctrina* nihil, de *liberis* multum habet Josephus: neque unquam [illegible] ad doctrinam, ad liberos semper refertur. [illegible] certe (id enim est [illegible]) in magna parte felicitatis ponit *Aristoteles*; & apud Judæos potissimum honorifica secunditas, infamis sterilitas non numerum autem solummodo, sed & indolem liberorum complectitur [illegible], sive [illegible], [illegible] (*sc.*) [illegible], ut ait *Aristot.* Rhetor. I. 22. Ed. *Sturm. Ibbetson.* 547. 45. V. Heliopolitana] *Josephum* de Onia erroris arguit D. *Hieronymus* in Comment. in Isaiam, p. 132. Edit. *Bened.* 558. 20. [illegible] Vers. *convertit.* potius *effudit. Ibbet.* 562. 4. Onia] De Onia vid. Hieronym. in Isaiam, p. 182. Ed. *Ben.* 564. 30. [illegible] Vocem hanc in T. receptam minime oportuit; cum sine dubio [illegible] vera sit lectio, quæ in omnibus excepto *Hen.* habetur. firmant multa Josephi loca. v. p. 598. v. 37. p. 671. appositissime etiam ad hunc locum p. 680. v. 26. [illegible] —— neque unquam, quod scio, aliter, nisi forsan p. 694. v. 72. [illegible]; ubi tamen si ejusdem *Hen.* auctoritate legatur [illegible], sibi constabit *Josephus. Ibbetson.* 568. 27. [illegible] Negationem retinet & Textus Maccab. L. 1. c. 23. quidam tollunt 569. v. 39. [illegible] est *persequi, ulcisci, punire*, qui sensus huic loco optime convenit. *Ibbetson.* 573. N. *. leg. prop. IV. c. 8. §. 10. &c. 575. in Argum. Marg. pro *Demetrium* leg. *Antiochum*. *Ibbet.* 571. 2. in V. quam regi acceptam deberet] potius, quam *mutuam à rege* acceptam deberet. *Idem.* 588. 7. V. *tradidisse*] Vel, *ex patrum continuata traditione.* Ib. v. ult. levicula mutatio nescio quomodo commodiorem reddit sensum. [illegible] —— *Ibbetson.* 589. v. penult [illegible] Editorum [illegible] multum antepono huic lectioni, quæ forsan ex v. 44. irrepsit. Hominem prophetam male habuit, quod Antigonum *superstitem* i. e. [illegible], nec, ut prædixerat, fato functum videret. 590. 46. [illegible]. 595. 9. [illegible]. 598. 32. [illegible] —— vel corrigenda distinctio —— [illegible] —— vel, quod verius puto, legendum —— [illegible] —— *Ibbetson.* 599. N. *. [illegible] *Manaim* etiam in lib. *de Bello.* 603. 18.

V.

ADDENDA & EMENDANDA.

V. quæ. 607.20. V. centesimæ] Vid. *Casaub.* c. *Baron.* p.155. 615. 38. V. sublataque —] *Al.* & regnum, quod prius sacerdotalis generis hominibus conferebatur, Honor plebeiorum virorum factum est. Herodis scilicet & ejus posterorum. Vide Cl. Cleric. in Proleg. ad Hist. Eccles. p. 21. 618. 3. ἐπανίεχεν —— si veras *redire*, ἐπανήκοντες cum cæteris legendum. *Ibbetson.* 620 45. V. Melle conditum] Mellis natura est, ut corpora non sinat computrescere. *Plin. Nat. Hist.* XIV. 13. 622. v. penult. *Hyreano*] In libro *de Bello Jud.* 1°. Antipatro hoc concessit. 623. 13. σύμβολον τὴν συμμαχίαν γενομένην] Ista delenda censet *Scaliger.* 624. 38 V. lege *se solum* accingebat. Ibid. 43. quindecim] Quid mirum (inquit *Noldius* p. 59] cum etiam infra eam ætatem, *Alexander Severus*, adhuc puer, in imperio, &c. Vide *Prideaux.* 634 18. Πειραιᾶ. ἐν. Λακεδαιμ. ——. 635.13. V. acta Publica] Vide *Grotium* in 1 Maccab. c. 12. & *Huet.* in D. E. p. 96. 639. v. 2. pro *Elix* lege *Felix*, & mox *Felicem.* 643. 20. ὁρῶν. 644.7. V. lege, *legatus iret.* 645. 6. V. filiæ] dele, si lubet. 647. 9. ἀπαλλαχθεὶς —— vers. *repulsus.* potius *recedens, discedens.* 649.13 Γαΐου] Κοΐου legendum esse ostendit *Toinardus* in Proleg. ad *Harm. E.* p. 9. 650. 4. V. Ventidius. Ibid. 47. V. privari. Ibid. v. pen. *Antigonus*] Vide p. 992. 651. 27. quarum. 655.43. V. ex supervacaneo] tanquam viribus superiorem. 657. pone in M. ιγ'. & ex adversi. XXVIII. 663. v. 35. πέμπων τὸν π —— Quid si mutata paulum distinctione legatur, πέμπων τὸν παῖδα, πολὺ εὐπρεπείᾳ κοσμηθεὶς, ἀ μὴ —— *tu mittares puerum, honestatis gratia audens, nisi* —— 670. 20. παραπιμψαιμι. 671. in M. pro *Antonius Cleopatr.* lege *Herodes* ——. 680. 40. ἀνατίθεντος] an ἐξετάζοντος prout in *de Bello.* 686. 36. Vide *Grotium* ad Matth c. 5. v. 31. 659. 9. V. *leg.* latitudine. Ibid. 19. l. placidissimo. Ibid. 39. διδυμαίτῳ] Scr. διηνεκεῖ χρόνῳ. Vide ad l. XV. c.5. 696. 9. Ζωΐλῳ] Hic forsan ille est cujus meminit *Strabo* l. 16. p 756. Ed. *Paris.* Ibid. 10. V. reditus. Ibid. v. 14. lege πλησιόχωρος. 697. 32. Rectius *Hen.* ἐρρίφησαν. 698. 15. πηγαῖ] Vide *Noldium* p. 274. & *Reland.* in P. S. 922. P. 699. v.29. τὰ ἀφ' αὐτῶν ἐργῶν ἐν —] Vers. *de te pœnas ob ista sumet*, potius *pœnæ ob ista te monebunt.* vel totam periodum sic verterem — *Hæc autem Deum non latere, pœnæ ob ista sub vitæ finem in te immissæ monebunt.* dele itaque comma post βίου. *Ibbet.* 707.19. ὕστερα] ἐν. ὕστερον. Ib. v. 43. Vide *Philonem Jud.* in Legatione ad Caium, p. 1033. 709. 35. παῤῥησίᾳ. 710. 10. παθεῖν φίλων ὑποείζοντας. *Gall.* Ibid. 20. βασιλῶν —— λόπλ —— *G.* Ibid. 39. pro ὁ, *G.* leg. καὶ. Ibid. v. ult. ἐπόνυμος] an ἐπώνυμος ἐν πυρᾷ. 711. 1. pro τῷ *G.* hab. κεῖν. Ibid. 7. ἀεργὸν] ἀοργὸν. Ibid. N. l. ὑπομμνήσκοντα *G.* Ibid. ἐρῶ Edd. præfert *Ibbetson.* 714. 41. Post ἐπ' εἰσήγαγον *G.* addit μόν. Ib. 44. V. Post] L. Postquam annos X. res Asiæ administrasset. Ib. T. Ἀχέωνα ἐν τῷ *G.* Ibid. N. n. Vide *Casaub.* c. *Baron.* p. 136. 715.40. ἱλάσθιον *Gall.* Ibid. 42. μῖσος deest *Gall.* Ibid. N. d. leg. Ita *Vat.* & *Gall.* 716. 28. γαῖαν] γαζοφύλακα *Gall.* 717. 2. in M. adde, *Alexandri Oratio.* Ibid. 15. κοζωνίου *Gall.* 718. 4. αὐτάρκεις. 719. v. ult. Σεβαστὸν] τὸν μετακριθέντα οὐ τὸ μετοικοδόμησε εἰς τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ Καισάρειαν ἐπωνυμίαν ἐν ᾧ ἐστιν ἄκρα Σεβαστή. *Philo* in Legat. ad Caium, 1034. 720.2. εἰκόνες. Ibid. N. g. Vide quæ habet *Casaub.* ad *Sueton.* p. 291. 722.43. ἐπιστῆς. Ib. v. ult. σαββατεῖον] σαββατεῖον videtur Synagoga esse, in quam viri & feminæ communiter in Sabbatis (unde nomen suum habet) solebant convenire; διδασκάλοις vero scholæ publicæ, in quibus sapientiæ studiosi erudiebantur & exercebantur. *Vitringa* de Synagog. 725. 9 V. Nam cum] *Nam cum vivente illo & regnante scriberes, regique, cujus gratiam magni faciebas, obsecuus est, eaque tantum attigit, quæ ad ipsius gloriam pertinerent* — *Gros.* in Epist. p.49. Ibid.33. ὑπόκριν. 729.11. ἐπὶ τοῦτο ἔσοιτο] *fidem non mansuram* vertit *Noldius* in *Hist. Idum.* p. 121, 122. qui negat puellam hanc Herode prognatam. Ib.36. ἀπαγορεύειν] Non de *abdicante* dici puto ἀπαγορεύειν, nisi addito ἀρχῆς vel tale quid. verto itaque, *monitos, Herodem omnem vitæ longioris spem abjecisse, utpote ætate provectum*, &c. multo autem facilius fluereret sensus si legeretur, αὐτοῖς ἤδη πεπρεσβύτα τοῦ γήρους, ἐ παρακείλομαι ——. *Ibbetson.* Ibid. 13. λιβάδων. 730. 12. V. itabant. 731. 17. λόγῳ ἀποστῆ. 734. 35. ἐν. 735. 12. ἔρχα, atque ita *Busb. Ibbetson.* 737. 45. γαστρῴ. 739. 23. Γλαφύρου. 744. 2,30. ποῖ ποτε. Ibid. 21. ἄκαν. Ibid. 48. τὸ δὲ ἀπαιδευτοτο ἐξίστησι ἐν καιρῷ] Verto, *rerum enim imperitia mala decori magistra*, ut sumatur γνωμικῶς —— Si ad Teronem —— referatur, sic potius, —— *prò rerum enim imperitia à decoro deflexit.* doctiss. *Ibbetsonus.* 745. 27. τριακόσιοι] Vers. *triginta*: verum τριακόσιοι est *trecenti.* Ibid. in M. pro *Tryphon* leg. *Tyron.* 750. 1. βασιλείας. Ib. v. 21. θεῖος ἀπὸ μητρὸς] Vers. *avus maternus*, sed θεῖος est *avunculus* non *avus*, vel potius nomen generale & patruum & avunculum complectens. Vid. Just. Instit. L. III. Tit. VI. §. 3. *Ibbetson.* 751. 22 V. Matrem] Sc. *Doridem.* Vid. etiam *Petit.* tom. 4. 121. Ibid. 24. ἀνεψιὰ —— Sororis filia è *Zonara*, qui per ἐξαδέλφιδα exponit. Verum per ἐξαδέλφιδα videtur intelligi non *sororis filia* sed *consobrina*, vel *patruelis* quo sensu interpretatur *Phrynich. Ibbetson.* 753. 12. ἐπόνουν] ἐμόνουν in primo de *Bello.* Ibid. v. 29. Sic distingue φιλίᾳ ἀφόβου, μὴ ——. Ib. 38. *Feminæ*] Gynæceum pempe Herodis. Ib.38. V. *cauti, & ad aperte bellandum* —— *prompti*, quæ non bene conveniunt; cauti enim aperta vi fere abstinent, nisi commoda se obtulerit occasio. Totam periodum sic verto. *Homines regibus resistendum maxime validi, circumspecti utpote, data etiam occasione ad aperte bellandum laudandumque prompti. Ibbetson.* Ibid. v. 4. V. credebantur enim — *futura scire ex afflatu divino*, fortasse, *eis autem concessa est futuri cognitio ex afflatu divino*, qui sensus verbi πιστεύω frequens D. Paulo. Sic Rom. III. 2. ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ, & alibi. *Idem.* 755. 44. ἐπαθεν. 757. 7. V. *ne in minimam* — potius *nec in minimam. Id.* 758. in Mar. pro *Theophilum* leg. *Matthiam.* Ib.20. V. comparatis] & comparabat. vid. l. 1. de *Bello.* 759.24. V. leg. *Varium omnia auditurum.* Ib.v.45. αὐτὸς ἀλοφύρατο ——. V. *de filiis suis conqueri aggreditur, per quos tot infortunia perpessus*; potius, *suam ipsius in liberis procreandis fortunam deflevit, per quos tot calamitates perpessus* ——. *Ibbetson.* 762. 27. Idem V. Cl. τὸ *æstubus* improbat. 763. 39. V. nulli. 765. 29. ἐπήγετο] Lege ἐπείγετο cum *Busb. Ibbetson.* 766. 10. V. — nam] Leg. *nam propter audaciam ipsius, & eorum effectionem, quæ lex vetabat, cum alta ei contigisse, quibus præter communem hominum morem vexatus fuerat, tum etiam hunc morbum.* Ib. 10. T. αὐτῶν] αὐτῶν τῶν τ' fcr. *Casaub.* Ibid. 31. μυστῆρα. 768. 12. ἧπερ spatium inter umbilicum & pubem —, quod aliter ὑπογάστριον dicitur *Pollux.* Onom. l. 2. §. 170. 769 v. ult. περιλείψαντες. 770. 30. ἐπόνει συγκοινῶς] *Epiphan. Josephi* sic verba vertit, *affossuis autem de cæteris suis consanguineis atque cognatis*, unde suspicatur *Casaub.* (in Exerc. c. *Baron.* p. 282. Edit. *Lond.*) legendum esse, ἐπόνει ὡς ἁίμασιν ἢ συγκοινῶς ἦσαν αὐτῷ. *quicunque sanguine juncti erant aut cognatione.* Phrasis ὡς ἁίμασι occurrit apud *Origenem* c. *Celsum* p 35. Ed. *Cant.* Ibid.39,40. ἔστιν, πρόσεστιν. 771.31. αὐτῶν] ἐπόθμοις supplet *Casaub.* 772.14. ἐ τοῖς —] ἐπὶ τοῖς αὐτόνους δωρῶν ἐτρέπετο. *Casaub.* Ibid. 39. ἐπόδλαν. Ibid. N. i. — ἦσαν ἢ ἔτυ. malit *Casaub.* 773. 7. λόπλα.] λόπλαῖς οἰκεῖαις κτλ. *Idem.* Ib. 26. Πάσχα. Ibid. v. 29. ὁς] ὅσοι *Casaub.* Ibid. v. pen. V. leg. *pauci vulnerati effugerunt.* 775. v. 25, 26. ἀδικοῦντος τὸ Καίσαρος ἀξιοῦν περὶ αὐτῶν ἐν χειμῶνι —. Emendationem licet non reprehendam, versionem tamen minus probo. an ἀξιοῦν *ignoro* significet, mihi non compertum; certe ex analogia idem quod ἀξιοῦσθαι, i. e. *dijudico, cognosco, inquiro, statuo* significat, quem sensum postulat hic locus: sic igitur verte, *Injuriam facit Cæsari, in causæ ipsius cognitione*, vel *examine, jam versato.* Injuria erat, judicio nondum finito, auctoritatem ad se, non pertinentem arripere. *Ibbetson.* Ibid. v. 39. πίθους τῶν τοῦ ἐπὶ ἐν π.] Legendum sine dubio ἐν ἐπὶ τοῦ πωτοῦ. *Idem.* 777. 4, 5. εἰδὼ γὰρ ὅ, τι μὴ ἐ μὴ γνώμης] Sensus videtur esse, *dihil enim eorum esse quæ injustitiæ insimulantur, quin ipsis auctoribus sit factum. Idem.* 780.31. μὴ ταχέως ἐπιστροφῆς γενομένης] Verto, *nisi mature cura fuisset adhibita.* ἐπιστροφὴ enim non solum est *animadversio*, sed sæpius *cura. Ni mature subveniunt forte*, diceret *Tacitus. Idem.* 785.19,20. *datæ, ei* — reddebant. Ib. 37. pro *auri* leg. *argenti.* Ibid. ad finem N. f. adde, Vide etiam *Casaub.* c. *Baron.* p. 239, 240. Ibid. v. 37. μυριάδων] Lege μυριάδας cum *Bmb.* 781. N. d. vide etiam *Casaub.* c. *Baron.* p. 218. 789. 29. V. Cæterum] Potius, *ac regione quæ sub Archelai ditione — fuerat vectigali Syriæ contributa, mittitur Quirinus à Cæsare, vir Consularis, tributi constitutionem censu habito taxaturus, & ipsam Archelai venditurus domum.* Hac de vide *Poslini* Spicilegium Evangel. §. XXIV. 790. In lib.18. Summario. n. 11. leg. Herodes Tetrarcha. 791. in M. p. *Quirinus* leg. *Quirinius*, & p. etiam 754. Ibid. 7. V. per — omnes] *al.* percurrit omnes magistratus, ut fuerit etiam Consul. Ibid. v. 9. διαπεμπόμενος] Vide *Huet.* in D. E. p.392. 792. 32. τοῖς συνελθοῦσιν] an, *hominibus cum seditione concitatis*? vel *in eandem sectam coeuntibus.* Ibid. 33. ἐπιστατοῦσι. Ibid. 34. V. *Sadducæ.* 793 2. V. ratio] *doctrina eorum, vel secta.* Ibid. v. 9. αὐτοῖς] αὐτῶν malit *Joan. Clericus* in Prolegom. ad Hist. Eccles. p. 7. Ibid. v. 14 τῷ δ' αἰτεῖ] Vide ejusdem *Clerici* Proleg. p. 11. Ibid. v. 24. V. virtuti tribuunt] lege, *præclarum ducunt.* Ibid. v. 34. V. Sacra] Vertendum, *in seipsis sacrificia peragunt*, i. e. sese ipsos Deo vovebant & consecrabant, & hoc est quod *Philo* dicit p. 676. *summa religione Deo servium, non mactando victimas, sed suas mentes componendo ad sanctimoniam.* Vide *Cuperum* in Epist. ad *D'ouv.* sub finem Differt. *D'ouv.* de *Clangore Evangelii* p. 394. Vide etiam *Petit.* in Var. Lect. p. 203. 795. N. n. *Epiphan.* quibus accedit *Tacitus.* 796. v. pen. τὸν ὅρον, lege τὸν ἄρον & verte *ad fines*, si *montis* vertas τοῦ ὄρους legendum. *Ibbetsonus.* 792. 32. V. Cæsaris Effigiem] Vide *Niceph. Callist.* p. 149. Ibid. 34. V. pro *habere* lege *facere.* 798.17. σκυτάλαι] Vers. *sicas.* sed *fustes* vel *clavas* potius significat vox Græca. *Ibbetsonus.* Ibid.v.30. Vers. *pallexis.* Melius *Epiphanius, sibi adjunxit. Idem.* Ibid. in N. sæpe Κελσὶς mendose pro Χελσὶς. 499. 10. ἀλῶνας. 802. in M. *Jonathas Pontifex, in locum Caiphæ substitutus.* Ibid. v. 12. ἐστεφανωμένοι] ἐπὶ addit *Casaub.* Ibid. v. 14. ὥστε] τὸν δεκαετεστὴ λαμβάνει τὸν ὁ . . . . πυνθάνει δὲ τὸν πατέρα δι' αὐτοῦ. ἐστάλη ὁ ἡμ. *Cas.* ex *Eus.* in D. E. l. 8. 803. N. y. Vide *Casaub.* c. *Baron.* p. 155. 805. 3. Juxta Cod. Regium vet. versionis, *trigesimo secundo.* sed à vulgata scriptura stat ratio temporum. 805.30. μεθοδοῦς. 806. 44. Λεντοῦλος. 807. 11. V. Sampsigerami. 818. 14. — ἀναγαγεῖν. Ibid. v. 18. lege δοκοῦν, τοῦ —. 809. 38. V. pro *filio* leg. *fisco.* 819. 46. V. Berenice. 815. 44. κοσμαλόκαλος φανεῖται τὸν Θεὸν ἐπιλαμπόμενον — hujus loci versionem non assequor. itaque & mihi lubet experiri. verto, *sperans fore ut in hoc ejus artificio conniveret Deus.* ad verbum, *ut hoc ejus artificium negligeret Deus*, i. e. *huic se non interponeret, nec impediret, quo minus optatum haberet eventum.* ut φανεῖται sumatur pro φανήσεται. *Ibbetsonus.* 816. 17. κοὐ ἀνεθάρρει —] Vers. *ad eas quæ feliciter evenerant vitam exigens*, quæ perspicuum non fundunt sensum. videtur etiam

prior

ADDENDA & EMENDANDA.

prior lectio levicula cum mutatione defendi posse. καὶ κυτοφθόμβρα αὐτῇ, μαζίονες τ' εἰς τόδε ἀνακερμῶν ἰκόντας, ἐξηγμένος. Sic lego mutato solum τόδε in τόδε, & verto, *illius virtutes prolixius etiam iis, qui ad hoc vitæ genus se sponte contulerant, laudans & extollens.* nescio tamen an ἐξηγμένος in ἐξηρμένος non sit mutandum. *Ibbetson.* 817. 21. κρίνοιτο] videtur κρίνειν legi debere. *Idem.* 818. 9. ἡρυλῶν] lege ἡρυλῶν cum *Gall. Id.* 819. 22. ἀλφοδιωκότων. Ibid. N. v. 4. φόνου. 822. 39 ὥρας ἄκρας *Josephus* in hac narratione quædam habet contraria iis quæ tradit *Philo*, p. 1028. *J. Clericus.* 824. v. ult. Καίσαρος. 825. 46. ἀναμπτῶν] ἴσ. ἀναμπτῶν. 828 35. σωφύς. 829. 36. εὐ ἀπτόνου τι ὑσῶν —] versionem paululum immutatam vellem: *ut quæ tum in eo esset ut deficerent, & quod putaret res ad defectionem spectare, in illos jam expeditionem suscepturus esset. Ibbet.* 832. 35. ἔνω] Vide *Suidam* voc. ἔνω. 833. 1. ἀναφρῶν.] Vide *Suidam* voc. ἀναφρῶν... ἴσ. ἀναφρῶν refugium, Vid. p. 849. v. 38. Ibid. 8. ἀγαπῶν. 834. 36. τοῦτον. 835. Κτιφῶντα] Videsis *Stranonem.* 840. N. v. 2. perpensa. 841. 11. ἐκεῖνοι. 842. 12. V. sereret. Ibid. T. 11. ἐκεκτημένος. 844. 44. vel ἡμῖν legendum, vel corrigenda versio. *Ibbetson.* 845. 19. ἔζοντο. 849. 39. μάδιον. 862. 43. ἡγεμονίας. 863. 7. τεῖνάς. 865, 8, 9. καὶ ζωντῶν μὲ, πλάτῃ δὲ Μαρκος —— Vers. & *hanc quidem Agrippa (nam moritur Marcus Alexandri filius) virginem sibi vendicans.* Sed sic distinguendum, καὶ ζωντῶν μὲ, πλάτῃ δὲ Μάρκος ὁ τοῦ Αλεξάνδρου ὁς παρθένον λαβὼν, ἀδελφῇ —— (*nam moritur Marcus Alexandri F. qui virginem duxerat*) *Usserius* quidem ad annum Christi 41. p. 641. cum versione facit, & ait Marcum, cui desponsa fuit Berenice, ante nuptias defunctum. verum sola *Josephi* auctoritate nititur, cujus verbis vim facit; cum expresse dicat *Josephus* versu superiore — αὐτῇ ὁς Βερενίκῃ — γαμεῖ. *Ibbetson.* 870. 47. Vide *Lipsium*, vol. 3 p. 898. 873. 26. ἐπὶ τὸ τέγος] V. *super tectis.* verum τέγος Græcis etiam est lupanar, πορνεῖον (vide *Vales.* in *Eus.* H. E. II. 13.) quo sensu hic sumi videtur. *Ibbetson.* 878. 13. V. Cantheram] verisimile Simonem Cantheræ fuisse restitutum. 879. M. n. 3. pro *arcis* lege *arcæ.* 881. 33. πεζοῦντος] potius πεζοντος. *Ibbetson.* 884. 25. μεγαστίων. 985. 40. ἐπιφερεσταμένην. 899 4. T. ἀνατολικῶν] νόνου malint nonnulli. vide *Grotium* ad Joh X. 22. Ibid. 4. V. porticum. Ibid. 20. Confer *Hegesippum* II. 13. p. 294. Ed. *Colon.* 900. 7. πτεκκοσίων] πτεκκοσίων Vet. Interp. 901. 24. ἀλλὰ πάντα. — vide *Euseb.* l. 8. D. E. Ibid. 30 φοῖνικες] δίδιοι. *Euseb.* Ib. 35. ἐμίφν] Αρχιρίων *Euseb.* Ibid. 35, 36. τῶν ἀρχῶν] τῶν Ἰουδαίων βασιλείων *Euseb.* 903 31. κατὰ] Ita *Voss.* 907. 28. παρακοίμενος] annotatum ad hoc verbum dele. 922. M. n. 2. pro *Gamalæ* lege *Gamalis.* Ibid. v. 38. ἐπιπόλῃν. 928. 4. κρίνειν. 932. 38. ἐρμίνων. 935. 16. ἐυτρεπῶς — lege ἐυτρεπῶς. longe aliud significat εὐτρεπῶς, quam quod vulgo convenit. *Ibbetsonus.* Ibid. 31. ἐπιπόλμιον. 940. 45. ὁρμίσας. 954 M. n. 1, pro *Latine* lege *Græce.* Ibid. 5. ἀσεβήμαν] ἀσεβοῦμεν *Caf.* Ibid. 32, 33. ἐπιφαπτομένας] κρεμαμένας *Id.* Ibid. 45. αὐτοῖς] Legit *Lowthius*, αὐτοὶ ἀδεῖν. 955. 13. λόγῳ] λογίῳ *Caf.* Ibid. 32. V. tantum illis] *tantum eorum viribus cedunt, quantum instituto. L.* Ibid. 34. V. cum] *ubi etiam illud ipsum quod interfuissent rebus gestis, præclari operis spem faciebat. L.* Ibid. 38. σωτεῖραν malit *Caf.* 956. v. ult. λοιδόνυντες] ἀ. ἀδόνυντες. *Id.* 959. 21. ἐπτῶς] ἐπτῶν *Id.* Ibid. 38. πλὴν δ' δικῶν *Id.* Ibid. 43. Γοφνικῶ *Id.* 960. 27. ἐπιδίμων *Id.* Ibid. 29. V. satiare] *exorare* vel *flectere.* Ibid. 30. Κεδαῖον *Casaub.* 961. 12. ὑπὸ *Id.* Ibid. 29. post μυτῷ *idem* addit αὐτῷ. Ibid. 42. *Id.* legit ὑφιλόμφρον. 963. v. 1. ἐπτίθετο *Id.* Ibid. μὴ τειακόσια ἐδιμίκοζε ἐν ἔτ. *Idem.* 965. 23. Agrippias. 966. 21. παράδοξον *Caf.* Ibid. 36. κατόφαξις *Idem.* 967. 10. ἀνάκτος *Id.* 972. 15. εἶχον *Idem.* Ibid. 35. περὶ τὸ βωμῶν *Id.* 974. 14, 15. οἱ ὁ Αρα] ἢ χρέψας *Caf.* Ibid. 15. τοῦτο *Id.* Ibid. 24. V. nisi *Gab.*] *nisi Gabinius in Syriam misjus, ut Scauro succederet. Josephum* hallucinari putat *Caf.* c. *Baron.* p. 132. ut apparet ex *Appiano* & ratione temporum. 976. 5. pro ἀπὸ — *Caf.* legit αὐτὰ. Ib. v. 8. ὃς ἐκπερ. malit *Lowthius*, & ad Gabinium refert. 978. 14. V. ille] *hostes enim sibi oppositos devicit lævum cornu tenens. L.* 681. V. 34. Marcus] *advenit ex Italia Sexto Successor Marcus.* Ibid. N. v. 22. post p. 120. adde, & p. 133. 982. 18. ἡοῖς αὐτῷ *Caf.* 984. 24. V. Erat] Potius, *Erat autem Herodes quidem apud Fabium Damasci Præfectum.* Sic p. 639. v. 4. ὁ Δαμασκῷ φαβίου Damasci præfectum. 985 41. post πτεφάρχου *Caf.* addit τολμῶνα. Ib. 47. ἔτρωσι] *Caf.* ἐτρώρωσι. 986. 7. Vide *Pagi* Critic. vol. 1. p. 219. & *Noldium* p. 234. 987. 18. τὰς ἐπιόλας *Caf.* Ibid. ἔπαλον *Idem.* Ibid. 40. pro Παφλῶν *Idem* leg. πάντων. 988. 9. V. filia Mariamne] Potius erat Mariamnes mater. Confer lib. 14. Antt. c. 13. n. 6. ea Alexandra vocabatur. v. lib. 15. c. 6. n. 5. Ibid. 8. T. ἀσεβῶν ἢ *Casaub.* Ibid. 39 δύω *Idem.* 992. 14. V. * & quidem] Et quidem oppidum Musada propositum his erat, certamen omnium maxime necessarium. *Caf.* ad *Polyb.* p. 47. *Josephus* eleganter operis faciendi vel facti summam appellare solet ἀγώνισμα. *Ibid.* v. ult. lege *de mœnibus.* 993. M. n. 4. pro *Judæam* lege *Idumæam* 994. v. ult. an ὑπαχωρεῖν. *ad ipsum se recipere.* 997. 16. πείσοντες *Caf.* 999. 20. ἐπιδείκνυτο *Id.* Ibid. 28. θεωδίστερον] ἴσ. θεοδίστερον, q. Deiformiorem. 1001. 26. κτιμφίτων *Caf.* Ib. 43. Vide *Stanleium* ad *Æschylum*, p. 850. 1004. 26. ὀφθῆν *Caf.* 1007. 23. ἀσέβειον *Id.* Ibid 23. Vide p. 698. 1008. 33. V. appellentibus diversoria] *ad rerum advectarum receptaculum.* Cl. *Lowthius.* 1043. in summario lib. i II. n. 2. Αλὲ τ' αὐτὸν *Vat.* Ib. n. 3. ἐκκοπτὰ *Vat.* 1044. n. 8. ἐπὶ Καίσαρα *Vat.* Ib. n. 12. ἐκαλέγοντες *Vat.* ἐ Φαρισαίων *Id.* Ib. n. 15. σὺν ἐδίχθη. *Idem.* Ib. n. 18 ἐκφόρτιον τ' ὅλων. 1045. n. 20. V. circiter decies mille. Ib. n. 22. τῇ ὁ Αχ. *Vat.* 1046. v. 3. ἐκκρεμάσαντον συμβόλον *Vat.* Ib. n. 29 ἐκκρέμασαντο V. Ib. n. 31. κατ' Αλεξάνδρον. Ibid. n. 33. V. *Cæsarensis.* Ib. T. ἀσὲ χέρσον *Vat.* Ib. n. 41. ἑαυτῶν *Vat. Id.* ibid. ἄλλους τι. 1063. 17. τὸς ἐκόντων] Inter τὸς & ἐκόντων τ'. intercidisse existimat *Petitus* in *Var. Lect.* p. 204 *sc. invitis sex è novem qui adsunt.* 1077. 16. ἐπιστοπὴν *Caf.* 1087 N. v. 3. pro *cis Istrum* lege *trans Istrum.* 1088. 27. V. octo mensibus] Vide *Lipsium* de Magnitudine Rom. II. 10. Ib. 45. V. pendit. 1095. N. v. 2. Γεδωῖτω *Bod.* quod forsan rectum. vide *Relandum* in Palæstin. S. p. 199. 1096. 30. Σκυθοπολίτης. Ibid. 31. V. dissimulantes] Forte, *inescantes illorum fidem.* 1097. 33. V. audacissimos] *audaciores — è medio — formidandos autem carcere detinebant.* 1100. 27. V. Cestius Gallum] an *Cestium Gallum*? 1103. 10, 11. Vide *Savilii* Notas ad *Tacitum*, p. 115. Ed. *Ang.* 1104. 26. V. *Bethora.* 1105. ἰώσηπος ὁς Γωρίων] Inde forsan conflatus Historicus. 1116. n. 23 ἀσεβήσειν in MSS. subaud. πόλιν. 1119 44. τρίτον ἀδελφίδος] Vide *Ph. Barterii* Pithanῶν Diatrib. 2. p. 147. 1127. 35. Γωρῶ] *Caf.* lege Γαίδωρα. 1139. 22. V. *magna multitudine* concluſi. 1140. 39. καὶ ἐδίμη] illa καὶ ἐδίμη deleri jubet *Toinardus.* 1150 2. μεγίστη. 1154. 19. ἐπιλάθου. 1156. 17. Αλὲ μίνος] Forsan Αλὲ μίνος. 1183. 38. V. quidem. 1184. 39. ἐκκόπτοντο. 1185. 10. Αλφαθείρου τὸν Ζαχαρίου] Vide *Huet.* in D. E. p. 253. 1186. 22. Γωρίων] *Bas. Ed.* habet Γωρίων. 1195. 23. ἀνέκαυγῶ] ἀνέκαυδῶ *Bas.* 1203. 24. V. vociferabantur. 1214. 24. V. *post* septum] *Al.* à tergo septi (interioris) contra exhedram occidentalem, qua solum parte erigi poterant; reliquæ enim partes gradibus erant à longinquo occupatæ. Vide App. ad Bibl. Polyglott. p. 31. 1226. 29. οἱ τοῦ ὁ μιζῶ —] *Sic vertendum, Porticus autem post portas —.* Vide Appar ad B. Polyg. ubi supra. 1266. 7. τὸ δὲ — ἐκκοδιμῶν] Videsis *Baldwinum* de Calceis Antiquis c. 13. & *Nigronum* de Caliga. c. 4. 1283. 20. λόγῳ τ' χόρτου] haud facile, inquit *Huetius*, intelligas utrum dictio αὐτῶν — dictioni χόρτου an voci τὸς adjungenda Sit. Dem. Evang. pr. VIII. §. XXII. 1291. 18. ἐμφύλων] *Contribules.* Judæi nimirum licet non indigenæ; sed multi ex aliis regionibus, *Hellenistæ. Barlovius.* 1298. n. 37. V. dele *illic.* 1307. 30. Οὐιτελλιανῶ] ἴσ. Οὐιτελλιανὸς. 1308. 33. αὐτῷ φλογὶ —] Videsis *Lambecium* in Comment. de Biblioth. *Vindob.* l. 2. c. 7. p. 566. 1318. 35. ἀσέβηλον] ἐπόβηλον. 1329. 9. βλασφημίας. 1330. 41. V. pro Homerica, lege Homeri. 1334. 43. V. pro & *Rex ipse*, leg. *idemque rex.* 1346. 14, 15. ὑ ἔθνος ἡμῶν] fallitur *Jos.* de Judæis enim non loquitur. *Barlovius.* Vide & *Cunæum.* 1350. 2. Συρίαν. 1389 15. vide *Tertull.* Apol. c. 16. 1399. 43. Quid si μείζον πυθῶν Ελαίζαρι. 1407. 27. ἐκκρίσεν] Nonnemo legit ἐκκρίσεν. Ib. 35. ἐκγυμνομένη] Quidam legend. conjicit ἐκκυμβῶν. 1408. 33. καρτερίας] alludit forte ad Gen. 22. & Historiam de immolando Isaaco. 1409. 24. γυναικὸς] F. γυναῖκας. Ibid. 50. Ὡς ἴλεγον — ἔτι —. Anonymus ex conjectura ad oram Ed. *Bas.* in Bibl. Coll. Reg. Oxon. Alicubi male *inquiebat* & *inquiit*, pro *inquit*, occurrunt; quæ mihi vel correctori ad Grammatices leges parum attendenti exciderunt.

P. 555. v. 10. ἐκκφύν τοῖς Ἰουδαίοις, *adhæsere Judæis*, i. e. eos urſere, & infectati sunt. Sic דבק Hebræis. in vernacula etiam lingua similis locutio. *Ibbetson.* P. 733. in Summario Capitis IX. lege, καὶ ὁς Ἡρώδης, ὀργιζόμενος αὐτῷ Καίσαρος. ἔγνω δὲ Ρώμῃ Νικόλαον πέμψαι. *Usque Herodes, iratum habens Cæsarem, Nicolaum Romam mittere decrevit.*

SUB-

SUBSCRIBERS
To *JOSEPHUS.*

Those with an Asterisk before their Names subscribed for the large Paper.

A.

ACTON (Edward) LL. B. Rector of Langton in the Isle of Purbeck.
Adams (Fitz-Herbert) D. D. Rector of Lincoln College Oxon. deceased.
Adams (Sam.) M. A. late Fellow of Exeter Coll. Oxon.
Adderly (Rob.) D. D. Fellow of All-Souls College Oxon. deceased.
Mr. Aldworth near Wantage in Berks.
Mr. Allen, Fellow of Merton College.
Allen (Tho.) Rector of Murston in Kent.
Allyn (Richard) B. D. Rector of Staughton and Moulden in the County of Bedford.
Alsop (Ant.) B. D. Rector of Brightwell in Berks.
Dr. Altham, late Canon of Christ-Church.
* Dr. Alston, deceased.
Anderton (John) M. A. of University Coll. Oxon.
Andrews (Henry) M. A. Rector of Shafton.
* Dr. Arbuthnot.
Archer (Edmund) D.D. Arch-Deacon of Taunton.
Asheton (Ralph) Esquire.
Atkinson (Arthur) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Atkinson (Will.) M. A. Fellow of Queens College Oxon.
ATTERBURY (FRANCIS) Lord Bishop of ROCHESTER.

B.

Mr. Backshell, Fellow of New College.
* Bacon (Thomas) of Catley in Cambridgeshire Esq; 2 Copies.
Ball (Thomas) M. A. Fellow of Trin. Coll. Oxon.
Ballam (John) M. A. Fellow of Wadham Coll.
Mr. Ballard, Fellow of C.C.C. Oxon.
Banner (Richard) of Bermingham M. A.
Mr. Barker.
Barneby (Edmund) M. A. of Wadham College Oxon.
Mr. Barton, Fellow of New College.
Baynes (Ben.) M. A. Fellow of University College.
Mr. Bean of Merton College Oxon.
Bear (John) B. D. Rector of Shermanbury in Sussex.
Berriman (Will.) M. A. late of Oriel Coll. Oxon.
Betham (Rob.) M. A. Rector of Silchester in Hampshire. deceased.
Mr. Big, Fellow of New College Oxon.
The Rev. Mr. Biddell, Fellow of New College Oxon.
Bird (William) Esq;
Bolton (Robert) M. A. of Wadham Coll. Oxon.
Bourchier (Roger) M. A. Fellow of Worcester College Oxon.
Mr. Bourne, Chaplain of C.C.C. Oxon.
Bowerbank (Christopher) M. A. Fellow of Queen's College Oxon.
Mr. Bradley of Worcester College Oxon.
Bradshaw (William) M. A. late Fellow of New College Oxon.
Brathwaite (Tho.) D.LL. Warden of Winchester.
Brereton (Tho.) B.D. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Brent (Charles) M. A. Student of Christ-Church Oxon.
* Bridges (John) of Barton near Kettering in Northamptonshire Esq;
Bridges (Marshal) B. D. Chancellor of Wells.
Dr. Broderick, Prebendary of Westminster.
Bromewich (Tho.) M.A. Vice-Principal of St. Mary Hall.
Mr. Brook.
Brooke (Legh) M. A. Fellow of Brazen-Nose College Oxon.
* Brome (William) of Ewithington near Hereford Gent. 2 Copies.
Browne (John) M. A. Fellow of University College Oxon.
BRUGES (JAMES) Duke of CHANDOS.
Bryant (James) B. A. Chaplain of New-College Oxon.
Burrow (Robert) M. A. late Fellow-Commoner of Queens Coll. Oxon.
Burbridge (John) Schoolmaster of Aynhoe in Northamptonshire.
Dr. Burscough, late Fellow of Wadham College.
Dr. Burton, Canon of Christ-Church.
Burton (John) M. A. Fellow of New-College.
Mr. Burton of Oriel College Oxon.
Dr. Bynnes of Stafford.

C.

Capel (Will.) M. A. Rector of Milton-Bryan in Bedfordshire.
Mr. Cart.

Mr. Cary of Oriel College.
Carter (George) D. D. Provoſt of Oriel.
* Cartwright (Tho.) of Aynhoe in Northamptonſhire Eſq;
Chambers (Cuthbert) B. D. Fellow of Magdalen College. deceaſed.
Chandler (John) M.A. of Wadham Coll. and Junior Proctor.
* Charlett (Arthur) D. D. Maſter of Univerſity College.
Charlton (Charles) M.D.
* CHETWIND (WALTER) Lord CHETWIND.
* Dr. Chetwood Dean of Glouceſter.
Dr. Clark.
* Clarke (The Honourable George) Eſq;
* Dr. Clavering, Canon of Chriſt Church, and Prof. of Hebr.
Clymer (Tho.) M.A. Fellow of Worceſter Coll.
* Cobb (John) D. LL. Warden of New Coll.
Collins (Edward) B. LL. Fellow Commoner of Queens College Oxon.
Collins (Tho.) B.D. of Magdalen CollegeOxon.
The Lord COLRAINE.
Mr. Fr. Cornwallis.
The Rev. Mr. Counſell.
Mr. Cranley of Wincheſter.
Mr. Craſter of C. C. C. Oxon.
* Mr. Aſheley Creſſener, Vicar of Eaſtry in Kent.
* CREW (NATHANAEL) Lord Biſhop of DURHAM, and Lord CREW.
Crownfield (Henry) B. A. of Queens College Cambridge.

D.

Davies (John) D. D. and D. LL. Preſident of Queens College Cambridge.
The Revd. Mr. Davis Rector of Kingland in Herefordſhire.
Davys (John) M.A. late of Hart-Hall in Oxon.
Dr. Dawſon of Windſor.
Delaune (Will.) D. D. Preſident of St. John Baptiſt's College Oxon. and Margaret Profeſſor.
* Deniſon (Will.) B. D. Fellow of Univerſity College.
Dingley (Will.) B.D. late Fellow of C.C.C.Oxon.
DIGBY (WILLIAM) Lord DIGBY.
The Revd. Mr. Dobſon, Fellow of New College.
* Dr. Dolben, Prebendary of Durham.
* Dormer (James) Brigadier.
* Drake (Mountague Gerrard) Eſq;
* Mr. Thomas Duncomb of Hart-Hall.
* Dunſter (Tho.) D. D. Warden of Wadham Coll. deceaſed.
* The Lord Viſcount DUPLIN.
Dyer (Richard) M. A. Fellow of Oriel College.

E.

Mr. Fr. Edmunds of New College.
Elliotſon (Joſ.) M.A. Fellow of Queens College Oxon.
Elliſon (Cuthbert) B. D. Fellow of C.C.C. Oxon. deceaſed.
Elliſon (Nathanael) D. D. Vicar of New-Caſtle.
Mr. Ellis of Iſtleworth.
Dr. Eyre, Prebendary of Wincheſter.

F.

Fairfax (Charles) M.A. late of Chriſt Ch. Oxon.
Farington (Laurence) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Fenton (Tho.) M.A. Student of Chriſt Church, 2 Copies.
Feuillerade (Peter) Rector of Bygrave in Hertfordſhire.
Dr. Fiddes, 2 Copies.
Fletcher (John) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
* FOLEY (THOMAS) Lord FOLEY.
* Mr. Juſtice Forteſcue-Aland.
Frank (Tho.) M. A. Arch-Deacon of Bedford.
* Freind (John) M. D. R. S. S.
Freind (Rob.) D. D. Maſter of Weſtminſter.
Frewin (Richard) M. D. Oxon.

G.

Gale (Roger) Eſq;
Gardiner (Charles) B.D. Fellow of C.C.C. Oxon.
GASTRELL (FRANCIS) Lord Biſhop of CHESTER.
Dr. Geddes of Sarum.
Gibbons (William) M. D. 2 Copies.
GIBSON (EDMUND) Lord Biſhop of LINCOLN.
Gibſon (John) D. D. Provoſt of Queens Coll. Oxon. and Prebendary of Lincoln.
Girdler (Tho.) D. D. Fellow of Wadham Coll. Oxon.
Goodwin (Tho.) D.D. of Magdalen Coll. Oxon. deceaſed.
Dr. Gouch, Vice-Chancellor of Cambridge.
Graves (George) of Mickleton in Glouceſterſhire, Eſq;
Green (Edward) Surgeon.
Green (Sam.) M.A. Fellow of Queens Coll.Oxon.
Green (Stephen) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Green (Thomas) D.D. Archdeacon of Canterbury.
Greenway (George) M. A. Rector of Kympton in Hampſhire.
Gregory (Henry) M.A. Student of Chriſt Church.
Mr. Grou Fellow-Commoner of Oriel College.

H.

* Hales (John) of the Inner Temple Eſq;
Hammond (John) D.D. Canon of Chriſt-Church Oxon.
Hannes (Will.) M. A. of Magdalen College. Oxon.
* HARCOURT (SIMON) Lord HARCOURT.
* Harcourt (The Honourable Simon) Eſq;
* HARLEY (ROBERT) Earl of OXFORD and Earl MORTIMER.
* The Lord Harley.
* Harley (Tho.) Eſq;
Harrington (Edward) M. A. of Wadham Coll.
* Harwar (Joſeph) D. D. Preſident of Magd. Coll. Oxon.
Mr. James Haskoll.

* HA-

* HASTINGS (THEOPHILUS) Earl of HUNTINGTON.
Mr. Haſtings of St. John's College Oxon.
* Haywood (Tho.) D. D. Fellow of St. John Baptiſt's College Oxon.
Healy (Richard) M. A. of C. C. C. Oxon.
Herne (Tho.) M. A. Fellow of Merton Coll. Oxon.
Dr. Hickes, deceaſed, 6 Copies.
Hill (John) B. D. Fellow of Queens College Oxon.
Hill (Sam.) Eſq; Member of Parliament for Lichfield.
Hodgſon (John) M. A. Fellow of Univerſity College Oxon.
Holland (John) D. D. Warden of Merton Coll. Oxon.
The Rev. Mr. Fr. Holland Rector of Sutton-Veney in Wilts.
Mr. Hollier.
Mr. Richard Hollier.
Holloway (Benj.) B. LL. Vicar of Willington in Bedfordſhire.
Holme (George) D. D. Rector of Hedley in Hampſhire, late Fellow of Queens Coll. Oxon.
* HOUGH (JOHN) Lord Biſhop of WORCESTER.
Mr. Howard of Trinity College near Dublin 6 Copies.
Hudſon (George) D. D. Rector of Stanmer in Middleſex, and Chaplain to his Grace the Duke of CHANDOS.
Mr. Huddesford, Chaplain of All-Souls Coll. Oxon.
Hutchinſon (Michael) D. D. Miniſter of Hammerſmith; and Rector of Newnham in Hants.
Hunt (Joſeph) M. A. Fellow of Baliol College Oxon. 6 Copies.
Hurman (Stephen) B.D. Fellow of C.C.C. Oxon. deceaſed.

J.

Jackſon (Laurence) M. A. Fellow of Sidney College in Cambridge.
Mr. Ibbaker.
Ibbetſon (Richard) D. D. Rector of Lambeth and Chaplain to his Grace of CANTERBURY.
Dr. Ibbot.
* Mr. John Imber of Trinity Hall in Cambridge.
* Innys (John) Bookſeller in London 36 Copies ſmall, and 6 large.
Jones (William) B. D. Fellow of Jeſus Coll. Oxon.
Jones (Henry) Bookſeller in Oxford.
* Joy (James) of Weſtminſter Eſq; two Copies, one large, one ſmall.
Iſted (Tho.) Eſq;

K.

* Keck (Robert) of the Inner Temple Eſq; deceaſed.
Keil (John) M. D. Savilian Profeſſor of Aſtronomy in Oxon.
KENNETT (WHITE) Lord Biſhop of PETERBOROUGH, 2 Copies.
Mr. Kidby of Baliol College Oxon.
The Lord Biſhop of KILDARE.
King (John) of the Univerſity of Oxford Gent.
King (Sir Peter) Lord Chief Juſtice.
Dr. King of Chriſt Church. Oxon. deceaſed.
Knight (James) M.A. Prebendary of Wells.

L.

Lake (Gilbert) B. D. Vicar of Chippenham in Wilts.
Lancaſter (Sam.) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Langbaine (William) M. A. Fellow of New College Oxon.
The Rev. Mr. Lavington, Fellow of New Coll. Oxon.
Dr. Layfield, deceaſed.
Layng (Henry) D. D. Arch-Deacon of Wells.
Lee (Theophilus) M. A. of C. C. C. Oxon.
Mr. Legh.
Leigh (Tho.) M. A. Fellow of Brazen-Noſe Coll. Oxon.
Mr. Levet, Fellow of All-Souls College Oxon.
The Rev. Mr. Levit, Fellow of New College Oxon.
Le Warner (Henry) Eſq;
The Library of All-Souls Coll. Oxon.
Library of Chriſt Church Oxon.
Library of C.C.C. Oxon.
Library of Jeſus College Oxon.
* Library of St. John Baptiſts Coll. Oxon.
Library of New College Oxon.
Library of Sidney College in Cambridge.
Library of Trinity College in Cambridge.
Library of Wadham College Oxon.
Library at Wincheſter.
Long (John) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon.
Lord (John) M. A. Rector of Todington in Bedfordſhire.
Loveling (Ben.) M. A. Rector of Pangbourne in Berks.
Lowth (William) B. D. Prebendary of Wincheſter.
Lupton (William) D. D. Preacher at Lincoln's Inn and Prebendary of Durham.

M.

* Dr. Maunder.
Maunder (Henry) B. LL. of St. John's Coll.
Martin (James) M. A. Chaplain of New College Oxon.
Martin (William) B. D. Fellow of Merton Coll. Oxon.
Maſters (William) Eſq.
* MASHAM (SAMUEL) Lord MASHAM.
Mather (John) D. D. Preſident of C. C. C. Oxon.
* Mead (Samuel) Eſq; 2 Copies.
Mear (John) M. A. Fellow of Brazen-Noſe College Oxon.
Millart (Roger) Eſq;
Mr. Jeremiah Milles Vicar of Dulo in Cornwall.
Mr. Mordaunt, Gentleman-Commoner of New College Oxon.
* Moſtyn (Richard) Eſq:

Mould (Bernard) M. A. Fellow of Wadham College Oxon.
Dr. Musgrave of Exeter 6 Copies.
Mytton (William) M. A. of Wadham College Oxon.

N.

Needham (Peter) B. D. late Fellow of St. John's College Cambridge.
Nevile (Cavendish) M. A. Fellow of University College Oxon.
Newton (Richard) D.D. Principal of Hart Hall. Oxon.
Dr. Newey.
Nicolson (Jeremiah) M. A. late Fellow of Queens Coll. Oxon.
NICOLSON (WILLIAM) Lord Bishop of LONDON-DERRY.
Noble (William) M. A. Fellow of Queens College Oxon.

O.

Oxenham (William) Esq; Gentleman Commoner of Wadham College Oxon.

P.

The Rev. Mr. Paley.
Panting (Mat.) D. D. Master of Pembroke Coll. Oxon.
* Palmer (Thomas) Esq;
* Parker (William) Esq;
Parry (George) M.A. Fellow of Oriel Coll. Oxon.
Perkins (Ralph) D. LL. Prebendary of Ely, Rector of Stretham, and late Fellow of Queens College in Cambride.
Mr. Pennecke Ch. of Exeter.
Phipps (Sir Constantine) Knt.
Phipps (William) D. LL.
Peisley (Antony) Bookseller in Oxon. 6. Copies.
Porter (Thomas) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon.
POTTER (JOHN) D. D. Lord Bishop of OXFORD.
Pound (James) B. D. Rector of Wansted in Essex.
* Primrose (Daniel) D. LL. Fellow of St. John's College in Oxon.
Dr. Prat.
Pudsey (Alexander) D.D. Fellow of Magdalen College Oxon.
Pulleyn (Joseph) M.A. Vice-Principal of Magdalen Hall Oxon. deceased.

Q.

The Duke of QUEENSBERRY.

R.

Rayner (John) M. A. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Reading (William) M. A.
Randall (Peter) M. A. Fellow of Oriel College Oxon.
Reynell (Carew) M. A. Fellow of C. C. C. Oxon.
Rhodes (Benjamin) of Flitwick in the County of Bedford Esq;
* Richards (Edward) of Compton in Berkshire Esq;
Richardson (James) M.A. Schoolmaster at black-Heath.
Rivers (Thomas) D. LL. Prebendary of Winchester.
Rogers (John) M. A. Fellow of Oriel College Oxon.
Rogers (Robert) M. A. Rector of Abbot's Combe and Rympton in the County of Somerset.
Mr. Roult, B.A. Scholar of Wadham College.
Russel (John) M. A. Fellow of Merton College Oxon. 3 Copies.
Rye (George) D.D. Rector of Islip, and Chaplain to JAMES E. of DERBY.

S.

Salmon (John) M. A. Fellow of Oriel College Oxon. deceased.
Mr. William Salmon of Wells.
Dr. Savage.
Sare (Richard) Bookseller in London. 7 Copies.
The Rev. Mr. Scott.
Sandys (Edwin) M.D. Professor of Botany.
* Sebright (Sir Thomas) Baronet.
The Rev. Mr. Peter Senhouse, Rector of Linton.
* Sheldon (Edward) of Weston in Warwickshire.
Sheldon (William) Esq;
* Shippen (Rob.) D.D. Vice-Chancellor of Oxon. 2 Copies, one large, one small.
The Rev. Mr. Sill.
Mr. Silvester, Fellow of New College Oxon.
* Sloan (Sir Hans) Baronet, 2 Copies, one large, one small.
Smalbrooke (Richard) D. D. Preb. of Hereford.
SMALDRIDGE (GEORGE) Lord Bishop of BRISTOL, deceased.
Mr. Smith of Ratcliffe Street Bristol.
Mr. Smith of C. C. C. Oxon.
Mr. John Smith. of Hart-Hall, Civilian.
Smith (Joshua) M.A. Minister of Aldermanbury.
Dr. Snape, Provost of Kings Coll. Camb.
* SOMERS (JOHN) Lord SOMERS. deceased. 2 Copies.
* SPENCER (CHARLES) E. of SUNDERLAND. 2 Copies.
Spincks (Nathanael) M.A. 6 Copies.
Spry (John) M. A. Fellow of C. C. C. Oxon.
Standfast (William) B. M. of University Coll. 3 Copies.
Mr. Staple.
Mr. Stephens of C.C.C Oxon.
Stephens (Lewis) M.A. of Christ Church Oxon.
Stephens (Richard) of Winchester M. D.
Steadman (Joseph) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Stirpin (John) M. A.
* Stratford (William) D. D. Canon of Christ Church Oxon.

Mr.

Mr. Streat of Merton College Oxon.
Dr. Stuart of St. John's College Oxon.
Sturgeſſe (John) M. A. Chaplain to the Lord Biſhop of NORWICH.
Swift (Jonathan) D. D. Dean of Dublin.
Sydenham (Sir Philip) Baronet.

T.

Mr. Talbot Treaſurer of Sarum.
Dr. Tanner, Chancellor of Norwich, 3 Copies.
Taylor (Brook) D. LL. R. S. S.
*TENISON (THOMAS) AB. of CANTERBURY, deceaſed.
*Terry (Thomas) D.D. Canon of Chriſt Church, and Profeſſor of Greek.
Tickell (Thomas) Eſq;
Tilly (William) D. D. Rector of Aldbury in Oxfordſhire.
Tilſon (Friderick) Eſq;
Mr. Tilliſon.
Mr. Jacob Tiwelen, 3 Copies.
The Rev. Mr. Tomlinſon, Rector of Whickle near New-Caſtle.
Thomſon (John) M. A. Miniſter of Maidenhead in Berks.
Tonkin (Thomas) Eſq;
Topham (Richard) Eſq;
Tottenham (John) M. A. of Lincoln College Oxon.
Trapp (Joſeph) M. A.
TRIMNELL (CHARLES) Lord Biſhop of NORWICH.
Triſtram (Thomas) M. A. Scholar of Pembroke College Oxon.
Troughear (Thomas) M. A. Fellow of Queens College Oxon.
Troutbeck (John) M. A. of Wellingborough in Northamptonſhire.
Dr. Turner Preſident of C.C.C. Oxon. deceaſed.

V.

Veſey (William) B. D. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Voyce (Henry) M. A. Rector of Broughton in Buckinghamſhire.

Mr. John Urry, Student of Chriſt Church Oxon. deceaſed.

W.

Mr. Wainwright, Student of Chriſt Church Oxon.
*WAKE (WILLIAM) Lord Archbiſhop of CANTERBURY.
Wallis (John) B. D. Fellow of Magdalen Coll. Oxon.
Mr. Walwyn of Maidſton.
Waſſe (Joſeph) M. A. Rector of Aynhoe in Northamptonſhire.
Wats (William) D. D. Fellow of Lincoln Coll. and Prebendary of Durham.
Watkinſon (Joſ.) M. A. Fellow of Merton College Oxon.
Waugh (John) D.D. Rector of St. Peters Cornhill, and Prebendary of Lincoln.
Mr. Webb of Univerſity College Oxon.
Weekeſy (Tho.) M.A. of Oriel College Oxon.
Whaley (Nathanael) M.A. late Fellow of Wadham Coll. Oxon.
White (John) M. A. Student of Chriſt Church Oxon.
Dr. Wickart, Dean of Wincheſter.
Dr. David Wilkins.
William (Jeffrey) M.A.
Williams (Paul) M. A. Rector of Madely in Herefordſhire.
Whiteſide (John) M. A. Chaplain of Chriſt Church, and Keeper of the Muſeum in Oxford.
Dr. Woodroffe of Wincheſter.
Wootton (Sam.) of Englebourne in the County of Devon Eſq;
Dr. Worth of Dublin.
Worth (John) of Penryn in Cornwall, Eſq;
The Rev. Mr. Henry Wright of Oakham in Rutlandſhire.
Wright (Nathanael) M.A. of Inglefield in Berks.
Mr. Samuel Wright.
The Rev. Mr. Wroughton Rector of St. Swithins.
WYNNE (JOHN) Lord Biſhop of St. ASAPH.

Y.

Young (William) M. A.

Subſcribers Omitted:

Mr. Joſhua Bays.
Mr. Simon Browne.
Dr. Edmund Calamy.
Mr. Cleve, Scholar of St. John's College Oxon.
Mr. John Evans.
Mr. Benjamin Groſvenor.
Mr. William Harris.
Holdſworth (Winch) D. D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.
Mr. Saunders, B. A. of St. John's College Oxon.
Smith (Mat.) D.D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.
Spencer (John) M.A. Scholar of Wadham College Oxon.
Wiles (Moſes) D.D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.

F I N I S.